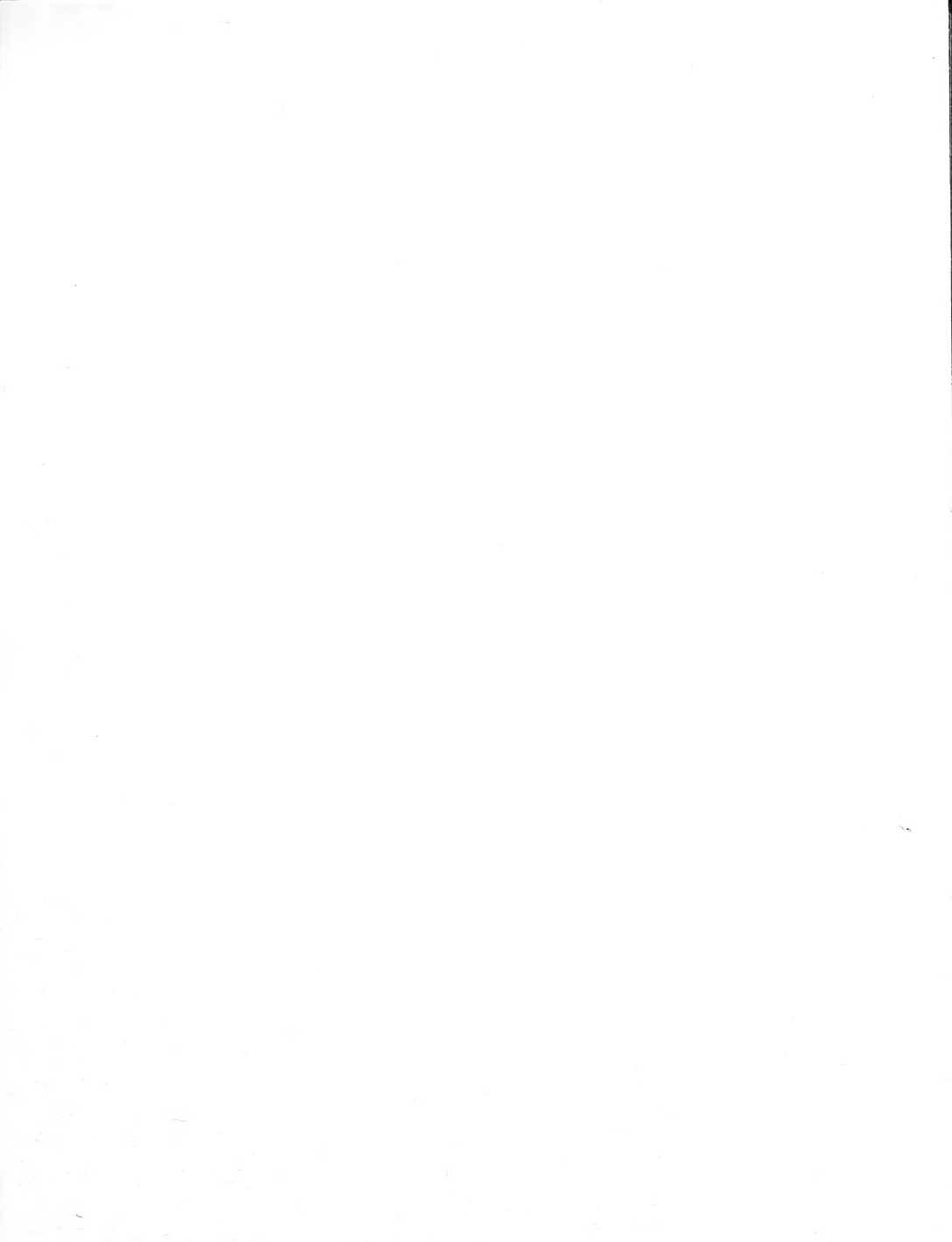

7/7/1982

S. 1301A

MISCELLANEA CURIOSA
MEDICO-PHYSICA

ACADEMIÆ
NATURÆ CURIOSORUM

sive

EPHEMERIDUM MEDICO-
PHYSICARUM

GERMANICARUM

CURIOSARUM

ANNUS SECUNDUS

ANNI scilicet M DC LXXI.

continens

Celeberrimorum Medicorum & Eruditorum in
& extra Germaniam Observationes Medicas & Physicas, vel Ana-
tomicas, vel Botanicas, vel Pathologicas, vel Chirurgicas,
vel Therapeuticas, vel Chymicas.

Pramissa

Succincta Narratio ORTUS & PROGRESSUS
ACADEMIÆ NATURÆ CURIOSORUM
cum Legibus Societatis, & Nominibus Collegarum.

J E N Æ,

Sumptibus ESAIÆ FELLGIBELI Bibliopolæ Wratislav.

Typis SAMUELIS KREBSII.

Anno 1671.

MISCELLANEA CHIRURGICA
MEDICO-PHYSICA

ACADEMIE
NATURÆ CURIOSORUM

PHIEMERIDII MEDICO
PHYSICARUM
GERMANICARUM

ANNUS SECVNDVS

ANNI MDCCXXII

Leberimoniae Medicorum & Auditorum in

extra Germaniam Observationes Medicæ & Physicæ vel Anatomicæ & Chirurgicæ

Städtische Natur- & Fortschritte

ACADEMIE NATURÆ CURIOSORUM

commissioe Medicorum & Auditorum

Druckort: HALLÉ GIBELI Bibliopoli Wittenberg.
Type SAMUELIS KREBII

1722

POTENTISSIMO

^{ac}
INVICTISSIMO

ROMANORUM IMPERATORI

LEOPOLDO I.

PERPETUO AUGUSTO.

GERMANIÆ.

HUNGARIÆ.

BOHEMIÆ.

DALMATIÆ.

CROATIÆ.

SLAVONIÆ, &c.

REGI.

ARCHIDUCI AUSTRIÆ.
DUCI BURGUNDIÆ. STIRIÆ.
CARINTHIÆ. CARNIOLÆ.
ET
WURTENBERGÆ.
COMITI TIROLIS.
&c.

AUGUSTISSIME CÆSAR.

HX Antiqua Aruspicum Doctrina acceptum erat Augurium, si Sacrificantes *Sedentem* vidissent AQUILAM, quamvis laboriosum aliquatenus illud Omen: si verò AQUILAM à dextra parte *Advolantem*, patulis & exporrectis alis perstreptentem observassent faustissima sibi met obventura imaginabantur, præprimis verò ubi Victimæ *Cor* AQUILA rapuisset, nimium propitios

tios fore DEOS certò credebant. Quantò certiore & feliciore Auguriò triumphare poterit *NATURÆ CURIOSORUM SOCIETAS* de *Augustissima* S. CÆSAR. MAJEST. *Clementia!* Postquam etenim S. CÆS. MAJ. Aras thronumque dicta *SOCIETAS* præteritò annò humillimè adrepere ausa fuisset, & ob tenuitatem non *Hecatomben* quandam *Imperatoriam* Centum Tauris, Centum Leonibus, Centum Aquilis constantem, sed Donaria minuscule chartacea offerre, S. CÆS. MAJ. eandem Clementissimis Oculis aspicere, oblata Augustali Manu excipere, adeoque Germanorum devotissima Corda sacrificata, tanquam gratissima Holocausta suscipere dignata fuerit.

Quod si Augustissimæ *FAMILIÆ AUSTRIACÆ* felicissimum omen fuisse putandum est, quod Marchiones Austriæ olim in Insigniis *AQUILA BICIPITI* usi fuerint, præsagium nempe faustissimum Hæreditariam *IPSORUM* Successoribus per plurima Secula futuram, & usque ad Mundi finem stabili Conjugiò permanfuram S. ROM. IMPERII Bicipitem *AQUILAM*; quidni etiam dum *IMPERATORIA AQUILA* sub expansarum Alarum Umbram *GERMANORUM CURIOSAM SOCIETATEM* clementissimè suscepit, illique *PROTECTOREM* Invictissimum & Potentissimum sese Futurum promiserit, Illa summam suam extollat felicitatem, & de Summo hoc Perpetuoque Honoris fastigio impensè sibi gratuletur. Quod ingeniosè quidam de *AQUILÆ* Generositate ipsius *AQUILÆ* effigiei Hieroglyphicè subscripserat: *ET POSSE ET VELLE BEARE*, illud rectius suis Laboribus titulisque præfigit *CURIOSANATURÆ SOCIETAS: SOLIUS CÆSARIS* est & *POSSE & VELLE CLEMENTIAM & MUNIFICENTIAM* exhibere Naturæ Hygeæque Mystis. Ob tam insignem Clementiam & Benevolum Aspectum ne ulterius ingrata videretur, *NATURA* Ipsa filiorum suorum caterva stipata, quas Naturali penicillo depinxerat, rudique scalprò exasciare tentaverat in tenerrimis Plantarum germinibus efformatas *AQUILAS*, ex vicino S. CÆS. MAJ. hæreditariis Provinciis Regno advectas ad S. CÆS. MAJ. Pedes audet devolvere, latabunda, quod *AQUILA*

Romano-

Romano-Germanica BICEPS, Polonicæ junctâ AQUILÆ non Bicipitem solum sed Bicorporem amœnissimâ Harmoniâ faustâ Conjugii nexu reddiderit. Eadem Spolia Leonibus & Tigridibus detracta evisceratis Bestiis ad Thronum Imperatorium deponit: Addit alma Natura varia alia monstra, quin & seria Spectacula in hanc Scenam producit, sed sine cæde & sanguine.

Subjungimus, AUGUSTISSIME CÆSAR, & suscipimus Vota solemnia, pro Incolumitate DOMINI nostri CLEMENTISSIMI, quâ Publica Salus continetur, nuncupamus ea DEO TER OPT. TER MAX. VIVAT LEOPOLDUS IMPERATOR AUGUSTUS VIVAT, DEO & Naturâ longissima Fata, faustissima Vota, firmissima Regnorum fulcrâ concedente: VIVAT! & victricibus AQUILIS LEONINA Generositate felicissimè GERMANIAM protegat hinc inde Ungues hostiles pertimescentem: sic sub Invictissimæ AQUILÆ victricibus Alis ulterius securè viventes Naturæ-Curiosi, intrepidè pergent HONORIS & ÆTERNITATIS Templo, ulterius Teutonice gloriæ suspendere Anathemata & victimas simul offerre ardentissimas preces pro Summo Germanicæ Nationis Capite salute perpetua, tanquam,

S. CÆS. MAJ.

Vratislav. Silesior.
Anno Rep. Salutis
M DC LXXI.
Mense Octobri.

obsequentissimi

NATURÆ CURIOSI.

SYLLABUS Excell. Dn. MEDICORUM,

Qui

Pro augendo Tomo II. Ephemeridum
Physico-Medicar. Germanicar. Observationes com-
municarunt secundum Ordinem
Alphabeticum.

I.

DN. D. Paulus AMMANNUS Professor Medic. Extra-
ordinar. in Universitate LIPSIENSI, Academiae Botani-
cus, B. Mar. Virgin. Collegii Collegiatus, & *Academi-
cus Curiosus*, dictus *Dryander*.

2. ANONYMUS Curiosus, qui licet Professione non sit Me-
dicus, attamen Eruditione, Scientiâ & Experimentiâ Me-
dicâ præcellens.
3. Dn. D. Thomas BARTHOLINUS Hæreditarius in Ha-
gensted, Prof. Regius Honorar. in Hafnensi, & Fac. Medi-
cæ Decanus Perpetuus.
4. Dn. D. Erasmus BARTHOLINUS Med. D. Mathemati-
cus Reg. Maj. Dan. & Norvvegiæ, & Matheseos in Hafnensi
Prof. Publ.
5. Dn. D. Nicol. Guilielm. BECKERS S. Cæs. Maj. Personæ &
Aulæ Medicus Viennæ.
6. Dn. D. Laurent. BELLINUS Anatom. Prof. Ordinar. Pisis
in Hetruria.
7. Dn. D. Martin. BERNHARDI à Berniz Regiæ Maj. Polo-
niæ Personæ & Camera Medicus.

b

8. Dn.

SYLLABUS

8. Dn. D. Caspar Theophilus BIERLINGIUS Practic. Magdeburgensis, *Academ. Curiosus.*
9. Dn. D. Olaus BORRICHIUS Reg. Maj. Dan. Medicus, & in Hafnensi Academia Prof. Publ.
10. Dn. D. Elias Rudolphus CAMERARIUS Prof. in Universitate Tubingensi. *Acad. Curiosus.*
11. Dn. D. Joh. Anton. CLOTZIUS Physicus Buzbacensis in Franconia. *Wetteravia.*
12. Dn. D. Jacob. Johann. Wenceslaus DOBRZENSKY de Negroponte, Prof. Extraordinar. in Antiqua PRAGENSI, & p. t. Univ. Prag. Magnif. RECTOR.
13. Dn. D. Joh. Mich. FEHR Phys. Imperial. Urbis Suinfurti in Franconia, *Academ. Natur. Curios.* PRÆSES, dictus *Argonauta.*
14. Dn. D. Caspar. FELDNER Pract. Vratislav.
15. Dn. D. Joh. Christian. FROMMAN P.P. & Medicus Provincialis in Ducatu Coburgensi.
16. Dn. L. Christian. Frideric. GARMANNUS Physicus Reip. Chemnicenf. ut & diversarum Præfecturar. *Frankenberg/ Sachsenburg/ &c.* in Misnia, *Acad. Curiosus*, dictus *Castor.*
17. Dn. D. Laurent. GIESELER Reip. Brunsvicenf. Physicus Ordinarius.
18. Dn. D. Caso GRAMM. Physices & Gr. L. Prof. Kilienf. in Holfatia.
19. Dn. D. Joh. Georg. GREISELIUS Colleg. Med. Vienn. Assessor, Academ. Viennenf. Anatomix Prof. Extraordinar. *Academicus Curiosus.*
20. Dn. D. Ehrenfrid HAGENDORN Med. Practicus Gortlicii in Lusatia, *Academ. Curiosus.*

EXCELL. DN. MEDICORUM.

21. Dn. L. Augustinus HERMANNUS in Antiqua Erfur-
tensi Academia Anatom. & Botan. Prof. Ordinarius.
22. Dn. D. Matth. Franciscus HERTODIUS Inclytorum,
Statuum Marchionatus Moraviæ Medicus Provincialis
Brunæ.
23. Dn. D. Joh. Ferdinand. HERTODIUS à Totenfeld, In-
clytor. Statuum Morav. Marchionatus Medicus Provin-
cialis Olomutii, *Academic. Curiosus dictus Orpheus.*
24. Dn. D. Mauritius HOFMANNUS in ALTDORFINA
Univ. Medicinæ Profess. Primarius.
25. Dn. D. Joh. JÆNISIUS Practic. Vratislaviensis, *Acade-
mic. Curiosus.*
26. Dn. D. Georg. Sebast. JUNGIUS Colleg. Med. Vienn.
Assessor, *Academ. Curiosus.*
27. Dn. D. Daniel LUDOVICI Sereniss. Principis Saxo-Go-
thani Archiater.
28. Dn. D. Joh. Daniel MAJOR in Kiliensi Cimbriæ Acade-
mia Anatom. & Botan. Prof. P. *Academ. Curiosus, dictus
Hesperus.*
29. Dn. D. Georg. Abraham. MERCLIN Senior Reip. Nori-
berg. Medicus.
30. Dn. D. Joh. Wolfgang MOEGLING Seren. March. Ba-
do-Durlacens. à Consiliis Medicis & Physicus Pforzhei-
mensis.
31. Dn. D. Valent. Andr. MOELLENBROCCIUS Phys.
Hall. Saxon. *Academicus Curiosus dictus Pegasus.*
32. Dn. D. Johann. PATERSON Hain Boruffus, Physicus in
Superiore Hungaria.
33. Dn. D. Georg. Christophor. PETRI Medicus Electoral.
Moguntinus, & Erfurtens. Ordinarius, in antiqua ER-
FURTENSI Fac. Med. Decanus, *Academicus Curiosus,
dictus Achilles.*

SYLLABUS

34. Dn. Johannes PILAS S. Cæs. Majest. Camerae Chirurgus.
35. Dn. D. Salomon REISELIUS Illustriss. Comit. Hanoviens. Archiater.
36. Dn. D. Philippus Jacob. SACHS à Levvenheimb Reip. Vratislaviens. Physicus, & *Academiae Nat. Curiosor. Adjunctus* dictus *Phosphorus*.
37. Dn. D. Simon SCHOLZIUS Physicus Thorunii in Borussia Primarius.
38. Dn. D. Godfrid SCHUBERT Practic. Bregensis in Silesia.
39. Dn. D. Johannes SCULTETUS Reip. Noriberg. Phys. Ordinar. Officinar. Pharmaceut. Visitator p. t. Senior.
40. Dn. D. Georg. SEGERUS Reg. Maj. Polon. Medicus, Thorun. Physic. Ordinar. Gymnasique Prof. Honorarius.
41. Dn. D. Paulus de SORBAIT Medic. Practic. in Viennensi Professor Primarius, Sacratiss. Imperatricis ELEONORÆ Personæ, Cubicularius & Aulae Medicus, *Academicus Curiosus*.
42. Dn. D. Samuel SPILENBERGER Palatini Hungariae Medicus, Liberae Regiaeque Civitatis Leutschoviae Medicus Ordinar. ab aliquot annis *mortuus*.
43. Dn. D. David SPILENBERGER Fil. Physic. Leutschov. in Superiore Hungaria.
44. Dn. D. Joh. Frideric. TREUBLER Medic. Ordinar. Bergis in Norrvegia.
45. Dn. D. Simon Aloysius TUDECIUS de Monte Galea Medicus Pragens. in Bohemia.

SYLLABUS.

46. Dn. D. Joh. Georg. VOLCAMERUS Reip. Noriberg. Physicus Primarius.
47. Dn. D. Henric. VOLLGNADIUS, Practic. Vratisl. *Academ. Curiosus.*
48. Dn. D. Joh. Jacob. WALDSCHMID Practic. Hanovienfis.
49. Dn. D. Georg. Wolfgang. WEDEL Medicus Ducalis Saxo-nico-Gothanus, *Academ. Curiosus dictus Hercules.*
50. Dn. D. Joh. Jacob. WEPFER Physicus Scaphusianus in Helvetia.
51. Dn. D. Godf. Christian. WINCLER Pract. Bregenfis.
52. Dn. D. Laurent. WOLFSTRIGEL in Vienn. Academia Anatomix Professor Ordinarius.

CATALOGUS OBSERVATIONUM ANNI SECUNDI EPHEMERIDUM GERMANICARUM.

1.	Dn. D. Martin. <i>Bernhardi</i> à Berniz	Aquila Imperialis in Polypodio.
2.	Dn. D. Thom. <i>Barbolini</i>	Remedium <i>Ὠπώριον</i> ad Gangrænam.
3.	<i>Ejusdem</i>	Officulum per lotium excretū.
4.	Dn. D. Joh. Michael. <i>Febr</i>	Tumor monstrosus fascino proximus.
5.	Dn. D. Joh. Georg. <i>Greiseltii</i>	Anatome Leænx morbo extinctæ.
6.	Dn. D. Laurent. <i>Wolfstrigel</i>	Anatome Leonum splanchnologicè, myologicè & osteologicè exhibita.
7.	<i>Ejusdem</i>	Anatome Tigridum.
8.	Dn. D. Georg. <i>Segeri</i>	Epilepsia ex incauto usu Olei juniperini.
9.	<i>Ejusdem</i>	Epilepsia Ignis curata.
10.	Dn. D. Simon. <i>Schulzi</i>	Aranearum Comestio innoxia.
11.	<i>Ejusdem</i>	Alia singularis Idiopsyncrasia.
12.	Dn. D. Georg. <i>Wolfg. Wedel</i>	Anatome Cygni sterni.
13.	Dn. D. Pauli de <i>Sorbait</i>	Circa Puerperium singularis casus.
14.	<i>Ejusdem</i>	Rara Anginæ species.
15.	<i>Ejusdem</i>	Venarum regeneratio.
16.	<i>Ejusdem</i>	Dolor imaginarius.
17.	Dn. D. Joh. Christian. <i>Frommanni</i>	Mola abdominis singularis.
18.	Dn. D. Valent. Andr. <i>Møllenbroccii</i>	Caro cruda vomitu rejecta
19.	<i>Ejusdem</i>	Sudor pinguis & oleosus.
20.	<i>Ejusdem</i>	Fluxus alvi pinguis, seu mera pinguedo per alvum excreta.

CATAL. OBSERVAT. ANNI SECUNDI.

21.	<i>Ejusdem</i>	Remedium certum ad Incontinentiam Urinæ.
22.	Dn. D. Laurent. <i>Wolfstrigel</i>	Anus imperforatus ejusque Anatome.
23.	Dn. D. Georg. <i>Segeri</i>	Ischuria lethalis ex calculo Renû.
24.	Dn. D. Simon. <i>Schulzi.</i>	Vermium in corporibus vivorum generatio singularis, in Oculorum palpebris, in Aurium cavitatibus.
25.	<i>Ejusdem</i>	Scabiei intempeſtiva & empirica curatio periculofa.
26.	Dn. D. Georg. <i>Segeri</i>	Nimii menſium profluvii in plethorica inconfideratè ſuppreſſi lethalitas.
27.	Dn. D. Johan. <i>Paterſon Hain</i>	Experimenta Microſcopica.
28.	<i>Ejusdem</i>	Morbi Hungariæ Endemii. Mineralia quædam Hungariæ.
28.	<i>Ejusdem</i>	Uterus dehifcens in gravida.
30.	Dn. D. Phil. Jac. <i>Sachs à Levvenh.</i>	Suppreſſio Urinæ diuturna non lethalis.
31.	Dn. D. Nicol Guil. <i>Beckers</i>	Pſeudophthiſis.
32.	<i>Ejusdem</i>	Absceſſus Meſenterii ac uteri proſidentia
33.	<i>Ejusdem</i>	Dolores oſtrocopici & gummatofus frontis tumor.
34.	<i>Ejusdem</i>	Aphthæ ferinæ.
35.	Dn. D. Joh. Frider. <i>Treubleri</i>	Morbilli maligni. Aphthæ ferinæ.
36.	Dn. D. Maurit. <i>Hofmanni</i>	Anatome Partus cerebrò carentis.
37.	Dn. D. Joh. Frid. <i>Treubleri</i>	Miri fulminis effectus. Fulmine percufforum cura.
38.	Dn. D. Joh. Jacob. <i>Wepferi</i>	Sal Tartari volatile.
39.	<i>Ejusdem</i>	Pareſis poſt Colicam ex vino.
40.	Dn. D. Samuel <i>Spilenbergeri</i>	Effigies humana in officulo cordis humani.
41.	Dn. D. Martin. <i>Bernhardi</i>	Orchidum ſeu Satyriorum ſingulares ſpecies.

CATALOGUS OBSERVATIONUM.

42.	<i>Ejusdem</i>	Napellus in Polonia non venenosus
43.	Dn. D. Georg. Wollg. <i>Wedel</i>	Dysenteria Ἰνδοπενδ , indolens.
44.	<i>Ejusdem</i>	Dysenteria cum vomitu cruento.
45.	<i>Ejusdem</i>	Hæmoptysis vera absque tussi,
46.	<i>Ejusdem</i>	Flatus per penem emissi.
47.	Dn. D. Pauli de <i>Sorbait</i>	Venæsectionis utilitas in gravilis.
48.	<i>Ejusdem</i>	Notabilis gingivarum hæmorrhagia.
49.	<i>Ejusdem</i>	Paralysis frigidis curata.
50.	<i>Ejusdem</i>	Membri virilis momentanea retractio.
51.	Dn. D. Martin, <i>Bernhardi</i>	Musculus larvatus.
52.	<i>Ejusdem</i>	Musculus terrestris repens monstruosus.
53.	<i>Ejusdem</i>	Musculus crustaceus è cranio cum ruta muraria enatus.
54.	<i>Ejusdem</i>	Fungus monstruosus in alveario.
55.	D. D. Georg. <i>Segeri</i>	Fungus anthropomorphos.
56.	<i>Ejusdem</i>	Bufones vomitu rejecti.
57.	<i>Ejusdem</i>	Anatomia Talpæ.
58.	<i>Ejusdem</i>	Anatomia Echini.
59.	<i>Ejusdem</i>	Pulvis Galani.
60.	Dn. D. Simonis <i>Scholzi</i>	Infimus venter totus scirrhusus.
61.	<i>Ejusdem</i>	Phantasia Gravidæ foetui noxia.
62.	<i>Ejusdem</i>	Epileptici Anatomia.
63.	<i>Ejusdem</i>	Remedium Ἰνδοπενδ ad Calculum.
64.	<i>Ejusdem</i>	Calculi Podagricorum.
65.	Dn. D. Joh. Jac. Wenceslai <i>Dobzensky</i>	de Calce Podagricorum.
66.	<i>Ejusdem</i>	Analogia Terræ motus eum Affectione Hypochondriaca.

ANNI SECUNDI.

67.	<i>Ejusdem</i>	Epilepsia fœminæ parturientis.
68.	Dn. D. Georg. Christoph. <i>Petri</i>	Ren Monstrosus.
69.	Dn. D. Phil. Jac. <i>Sachs</i> à Levvenh.	Opium Venereum.
70.	Dn. D. David. <i>Spilenbergeri</i>	Cancer latens cœcitatibus causa.
71.	<i>Ejusdem</i>	Post purgationem Priapismus.
72.	Dn. D. Thomæ <i>Bartholini</i>	Tres Mammæ in Muliere.
73.	<i>Ejusdem</i>	Cœcitas alterò oculò læsò.
74.	<i>Ejusdem</i>	Dens suillus per biennium in corpore latens.
75.	Dn. D. Laurent. <i>Bellini</i>	De Respiratione Mathematicè considerata.
76.	Dn. D. Valent Andr. <i>Mallenbrocci</i>	Cor inversum.
77.	Dn. D. Georg. Christoph. <i>Petri</i>	Ab Ulcere Intestini Recti Alvi suppressio.
78.	Dn. D. Joh. Georg. <i>Greiseli</i>	Metallifodinarum Regni Bohemix consideratio.
79.	Dn. D. Johann. <i>Janisi</i>	Mola quinquennis prolapsum uterum mentiens.
80.	Dn. D. Laurent. <i>Gislers</i>	Monstrum Pennæ Anserinæ.
81.	Dn. D. Simon <i>Scholzi</i>	Lapis vesicæ singularis.
82.	<i>Ejusdem</i>	Tumor.
83.	<i>Ejusdem</i>	Terror prægnantis fœtui lethalis.
84.	<i>Ejusdem</i>	Mola vitellos ovi referens.
85.	<i>Ejusdem</i>	Uterus.
86.	<i>Ejusdem</i>	Puellus Tympaniticus.
87.	<i>Ejusdem</i>	Corpulentia & pinguedo nimia mortis causa.
88.	Dn. D. Laurent. <i>Wolffstrigel</i>	Tumor ex prolapsò Epate.
89.	<i>Ejusdem</i>	Lapillorum copia per alvum excreta.
90.	Dn. D. Valent. Andr. <i>Mallenbrocci</i>	Manuum tremor in febribus non semper lethalis.
91.	<i>Ejusdem</i>	Vena è pulmonibus rejecta.
92.	<i>Ejusdem</i>	Pillulæ post annum integræ rejectæ.
93.	Dn. D. <i>Johannis Pilae</i>	Atheroma Humeri curatum.

CATALOGUS OBSERVATIONUM

94. Dn. D. Georg. <i>Severi</i>	Vitulus biceps, cum leporino monstro.
95. Dn. D. Phil. Jac. <i>Sachs</i> à Levvenh.	Epilepsia periodica.
96. <i>Ejusdem</i>	Splendores Epilepticorum funesti.
97. Dn. D. Martin. <i>Bernhardi</i> à Berniz	Gammarus alatus s. papilio cancriformis.
98. <i>Ejusdem</i>	Gammarus vegetabilis.
99. <i>Ejusdem</i>	Gammarus leprofus.
100. <i>Ejusdem</i>	Chela astaci marini conchyliis incrustata.
101. <i>Ejusdem</i>	Chela monstrosa faciem hominis exprimens.
102. <i>Ejusdem</i>	Cancer Moluccanus.
103. Dn. D. Pauli de <i>Sorbait</i>	Ex Abscessu Bufo.
104. <i>Ejusdem</i>	Ex vulnere capitis impotentia.
105. <i>Ejusdem</i>	Ex vesicatorio vesicæ inflammatio.
106. <i>Ejusdem</i>	Lapis in Epate repertus.
107. <i>Ejusdem</i>	Tumor linguæ miraculosus.
108. Dn. Johan. <i>Pilas</i>	Aneurisma curatum.
109. <i>Ejusdem</i>	Vermis ex dorso extractus.
110. Dn. D. Henrici <i>Völlgnadi</i>	Globi vaccini.
111. Dn. D. Salomon. <i>Reiseli</i>	Unicornu cum obolo antipathia.
112. Dn. D. Phil. Jac. <i>Sachs</i> à Levvenh.	Spica hordei fecundissima.
113. Dn. D. Johan. <i>Paterfoni</i> Hain	Aurum vegetabile.
114. <i>Ejusdem</i>	Diarrhoea maligna.
115. <i>Ejusdem</i>	Cochlea in Lucii capite reperta.
116. <i>Ejusdem</i>	Helix in Onyche.
117. <i>Ejusdem</i>	Experimenta Chymica.
118. <i>Ejusdem</i>	Antipathia ad Mercurium.
119. Dn. D. Phil. Jac. <i>Sachs</i> à Levvenh.	Vulnus capitis cum Cranii fractura curatum.
120. Dn. D. Georg. <i>Severi</i>	Obmutescencia ex casu.
	121. <i>Ejusdem</i>

ANNI SECUNDI.

121.	<i>Ejusdem</i>	Excreſcentia fungoſa , uterum prolapſum ſimulans.
122.	<i>Ejusdem</i>	Lipothymia ex calapho.
123. Dn. D. Daniel. <i>Ludovici</i>		Sal Tartari volatile.
124. Dn. D. Joh. Anton. <i>Clozii</i>		Calculus veſicæ.
125. Dn. D. Georg. Wolfgang <i>Wedeli</i>		Pinguedo viperarum ophthalmica.
126.	<i>Ejusdem</i>	Fel viperarum ophthalmicum.
127.	<i>Ejusdem</i>	Epar viperæ antidyſentericum.
128.	<i>Ejusdem</i>	Terræ Japonicæ ſeu Catechu novus uſus.
129.	<i>Ejusdem</i>	Catechu Uſus in Urinæ profluſio.
130.	<i>Ejusdem</i>	è Catechu Tinctura ſtyptica.
131.	<i>Ejusdem</i>	Catechu uſus in hernia varicoſa.
132. Dn. D. Godf. Chriſtian. <i>Wincleri</i>		Vulnus oculi curatum.
133.	<i>Ejusdem</i>	Materia alba in corde reperta.
134. Dn. D. Simon. <i>Scholzi</i>		Tumor abdominis inveteratus caſu curatus.
135.	<i>Ejusdem</i>	Lac ex Mammilla Juvenis.
136.	<i>Ejusdem</i>	Calculus Inteſtinorum.
137.	<i>Ejusdem</i>	Ex Imaginatione Mors.
138.	<i>Ejusdem</i>	Imaginationis viſ in ſomniantē.
139. Dn. D. Martini <i>Berhardi</i> à Berniz		Calculus monſtroſus in ſcœmina.
140.	<i>Ejusdem</i>	Calculus veſicæ ingentis molis.
141.	<i>Ejusdem</i>	Septem Lapides in Palatinide.
142. Dn. D. Phil. Jac. <i>Sachs</i> à Levvenh.		Calculus è Scroto prolapſus.
143. Dn. D. Franc. Matth. <i>Herodii</i>		Lapis Chymicus.
144.	<i>Ejusdem</i>	Singularis Antipathia ad Panem.
145.	<i>Ejusdem</i>	Aphonia viſis Cancris.
146. Dn. D. Joh. Ferdin. <i>Herodii</i>		Empyema ſcabie ſolutum.
147.	<i>Ejusdem</i>	Vermes in capite.
148. Dn. D. Laurent. <i>Gifellers</i>		Vermes in Cancro ulcerato.
149. Dn. L. Chriſt. Frider. <i>Garmanni</i>		Aceti uſus ſcœtui noxius.

CATALOGUS OBSERVATIONUM

150.	<i>Ejusdem</i>	Terror febris remedium.
151. Dn. D. Christoph. Theoph. Bierlingi	<i>Ejusdem</i>	Melancholia anniversaria.
152.	<i>Ejusdem</i>	Diarrhœa chylosa.
153.	<i>Ejusdem</i>	Suffocatio à deglutito phaeo- lo.
154.	<i>Ejusdem</i>	Febris Tertianæ verminosa.
155.	<i>Ejusdem</i>	Serpens vaccam emulgens.
156. Dn. Anonymi		Observationes Anatomicae cir- ca Animalia.
157.	<i>Ejusdem</i>	Conjecturæ de via feri ad uri- nas.
158.	<i>Ejusdem</i>	Conjecturæ de cura calculi ve- sicæ.
159.	<i>Ejusdem</i>	Conjecturæ de Vita & Morte.
160. Dn. D. Thomæ Bartholini	<i>Ejusdem</i>	Mola volatilis.
161.	<i>Ejusdem</i>	Arteria crurali læsa mors ad 14. dies extensa.
162.	<i>Ejusdem</i>	Diabetes spuria.
163.	<i>Ejusdem</i>	Ex lacte coagulato caseus vomit- u rejectus.
164.	<i>Ejusdem</i>	Opobalsami notæ & succeda- nea.
165.	<i>Ejusdem</i>	Ex imaginatione Febris.
166.	<i>Ejusdem</i>	Visus inopinatò restitutus.
167. Dn. D. Olai Borrichii	<i>Ejusdem</i>	Diabetes.
168.	<i>Ejusdem</i>	Plumbum per urinam excre- tum.
169. Dn. D. Erasmi Bartholini	<i>Ejusdem</i>	CrySTALLUS Islandicus.
170.	<i>Ejusdem</i>	Planta subterranea.
171.	<i>Ejusdem</i>	sectio sceminæ quæ res insoli- tas excreverat.
172.	<i>Ejusdem</i>	Massæ membranosa ex perinæo excisio.
173.	<i>Ejusdem</i>	Humores acres & flatus pro ver- me ventriculi habiti.

ANNI SECUNDI

174. Dn. D. Joh. Jacob. *Wepferi* Monstrū per nucham respirans.
 175. Dn. D. Joh. Wolfgang. *Moegling* Diabetes per totam vitam perdurans.
 176. Dn. D. Eliæ Rudolphi *Camerarii* Ischuria ad 22. dies.
 177. Dn. D. Salomonis *Reiseli* Experimenta circa congelationem.
 178. *Ejusdem* Urina incorrupta permanens.
 179. Dn. D. Joh. Jac. Wenc. *Dobrzensky* Mors repentina ex morbo caduco.
 180. *Ejusdem* Partus ob abscessum impeditus.
 181. *Ejusdem* Calculi Pulmonum & Ventriculi.
 182. *Ejusdem* Mors ex esu Hellebori albi.
 183. *Ejusdem* Perlarum maturatio.
 184. Dn. D. Pauli *Ammanni* Lochiorum fluxus per nares.
 185. *Ejusdem* Impotentia ex obstructione vasorum spermaticorum.
 186. *Ejusdem* Superfœtatio.
 187. *Ejusdem* Curatio febris malignæ esu viperarum vivarum.
 188. Dn. D. Georg. Christop. *Petri* Peltis venere curata.
 189. Dn. D. Ehrenfrid. *Hagendorn* Vermiculi in fungis cynosbati.
 190. *Ejusdem* Vermiculi in Roremarino.
 191. *Ejusdem* Fœtor fœminæ perditissimus.
 192. *Ejusdem* Hæmorrhoides menstruæ.
 193. Dn. D. Georg. Wolfgang. *Wedeli* Tertianæ Hyſtericæ.
 194. *Ejusdem* Cor in dextro latere pulsans.
 195. *Ejusdem* Amuletum contra hæmorrhoides.
 196. *Ejusdem* Nitrum Armoniacale.
 197. *Ejusdem* Lipothymix causa nova.
 198. *Ejusdem* Diabetes à succo betulæ lethalis.
 199. Dn. D. Salomon. *Reiseli* Monstrum Leporinum.
 200. Dn. D. Georg. Sebast. *Jungi* Aliud Monstrum Leporinum.
 201. Dn. D. Godefredi *Schubert* Aphonia ex variolis.
 202. *Ejusdem* Pleuritis periodica.
 203. Dn. D. Georg. Christoph. *Petri* Conceptio Hermaphroditica.

CATALOGUS OBSERVATIONUM

204. Dn. D. Christoph. Theoph. *Bierlingi* Urinæ effluxus ad radicem penis.
205. *Ejusdem* Scorpio innoxie devoratus.
206. *Ejusdem* Salamandra innoxie comesta.
207. *Ejusdem* Antipathia variæ.
208. *Ejusdem* Sterilitas ab obstructione uteri colli.
209. *Ejusdem* Pica gravidarum.
210. Dn. D. Joh. Jacob. *Waldschmidt* Ex Venæsectione Sanguis albus.
211. *Ejusdem* Monstrum humanum abominabile.
212. *Ejusdem* Dysenteria Acidularum potu curata.
213. *Ejusdem* Dysenteria ulcere pedis sanata.
214. *Ejusdem* Vesicatorii usus in malignis.
215. Dn. D. Salomon. *Reiseli* Arthritis per verrucæ excisionem curata.
216. *Ejusdem* Affectus gravidæ in viro.
217. *Ejusdem* Eluctas subito correctæ.
218. *Ejusdem* Ascites infessione thermarum curata.
219. *Ejusdem* Ascites urina hirci soluta.
220. *Ejusdem* Simplici remedio generosus morbus solutus.
221. Dn. D. Joh. Georg. *VOLCAMERI* Mirus Embryonis putrefacti partus.
222. *Ejusdem* Venæsectio in ætate senili feliciter celebrata.
223. *Ejusdem* Hæmorrhagia feliciter curata.
224. *Ejusdem* Infelix bilis per vomitus rejectio.
225. *Ejusdem* Admiranda Convulsio.
226. *Ejusdem* Ex sinu virgineo carunculæ propendentes exsectæ.

ANNI SECUNDI.

227. *Ejusdem* Infolita calculi transeuntis
via.
228. *Ejusdem* Margaritæ perfectæ in Germa-
nia.
229. Dn. D. Georg. Abraham. *Mercklein* Foramen ventriculi.
230. Dn. D. Georg. Wolfgang. *Wedeli* Paralyſis à gibbere.
231. *Ejusdem* Paralyſis univerſalis.
232. *Ejusdem* Paralyſis pedis ſubitanea.
233. *Ejusdem* Phthiſicus diſſectus.
234. *Ejusdem* Maculæ Scorbuticæ.
235. *Ejusdem* Teſtis ſuppuratio à contuſio-
ne.
236. *Ejusdem* Teſticulus unicus.
237. *Ejusdem* Pulſus intermittens.
238. *Ejusdem* Opiata in affectu iliaco.
239. Dn. D. Ehrenfrid *Hagendorn* Columellæ abſentia à nativi-
tate.
240. *Ejusdem* Cryſtalli Benzoës.
241. *Ejusdem* Ova duplici vitellô.
242. *Ejusdem* Nucleus in aſperam arteriam
illapſus.
243. *Ejusdem* Calculoſi Anatome.
244. *Ejusdem* Sanguis in Epilepſia maculo-
ſus.
245. *Ejusdem* Convulſiones miræ.
246. *Ejusdem* Glandulæ in febre per alvum
rejeſtæ.
247. *Ejusdem* Cephalalgia periodica.
248. *Ejusdem* Sphacelus à forti ligatura.
249. *Ejusdem* Maculæ quot annis efflore-
ſcentes.
250. Dn. D. Georg. Sebaſt. *Jung.* Ovum ovô prægnans.
251. Dn. D. Joh. Jacob. *Wepferi* Anatomia Caſtoris.
252. Dn. D. Phil. Jacob. *Sachs à Levv.* Poma hyberna Sileſiæ.
253. Dn. D. Johann. *Sculteti* Andria.

CATAL. OBSERVAT. ANNI SECUNDI.

254. Dn. D. Simon. Aloysii *Tudecii* Uterus in difficili partu per-
ptus.
255. Dn. D. Joh. Dan. *Majoris* Epulis & verrucæ linguæ feli-
citer curatæ.
256. Dn. D. Cæsonis *Gramm* Fœtus putrefactus & per par-
tes usu vini medicati expul-
sus.
257. *Ejusdem* Fonticuli naturales in abdo-
mine & thorace.
258. Dn. D. Caspar. *Feldneri* Pleuritis lethalis post lactis
diætam.
259. Dn. D. Godof. *Schuberts* Epilepsia ex casu cum raris
symptomatibus.
260. *Ejusdem* Pupillarum post febrim enor-
mis intumescencia.

Symb. Collegii Naturæ Curiosorum

Quis, qualis, quantus, fuerit Vir BAUSCHIIUS olim,
Per totum mundum nuncia fama tulit.
Quæ verò facies fuerit, quæ gesserit ora,
Nosse cupis? præsens monstrat imago VIRUM.

pio affectu fac:
Elias Schüdt: Phil. et Med. D. Phys. Suinf. Ordin.

J. Sandart Sculpsit.

HISTORIA

SUCCINCTA & BREVIS ORTUS

*& Progressus S. R. Imp. Academiae Naturae
Curiosorum.*

SI unquam actuosum Historiarum monumenta recensere poterunt seculum, sanè hōcce, quò degimus, à reparata Orbi Salute sexcentesimo, ubi furibundus quidem Mars in Europæ Asiæque Theatris majores crudelioresque Tragœdias peregisset, non minus tamen Pallas cum Sororiente Mûsarum caterva, impetratis Halcyoniis, Ingeniorum Excellentissimorum & rarissimorum fœcunditatem, varietatem & acumen in Scenam produxerit, & stupente Mundô omnibus ferè antecedentibus Seculis ignotiora aut incultiora plenissimò sinu effuderit. Cadmœam dixeris hanc Minervæ segetem, quæ projectis Scientiarum seminis abundantissimè integros produxerit Eruditorum Exercitus invicem de publico Honore, laudabili quidem Æmulatione sine cæde tamen & sanguine, sine verborum venenatorum felle amicè plerumque digladiantes, & arma Litteraria conferentes, eaque pro Bono Publico tandem confociantes. Exemplum gloriosissimum exhibere poterit toto orbi veneranda ILLUSTRISSIMA REGIA ANGLIÆ SOCIETAS, cujus splendidissimæ Structuræ & Domûs verè Salomonææ fundamenta stravit Illustris & Summus Vir *Franciscus BACO de VERULAMIO Vice-Comes S. Albani, initiò magni Angliæ Sigilli Custos, postea Summus Regni Cancellarius*, qui & negotiis publicis & otio Sapientis consulendo, agendo, legendo & scribendo Britanniarum Regna & æternam famam & maximam utilitatem conciliavit. Noverrat Vir Sapientissimus vitæ, non Scholæ discendum, nec quod hactenus à plerisque observatum fuerat, serviliter nimis in verba Magistrorum, jurandum esse, ideoque ne in eadem Labyrintho ulterius inhæreretur, filum quoddam Ariadneum inveniendum censebat, ad felicis exequendum Iter. Quam itaque normam præscriperat Lesbiam in *de Augmentis Scientiarum*, eadem strictissimè observata fuit posteaquam in

d *Angliæ*

Anglia mutatâ Tragicâ & cruentâ Scenâ lætior Pacis affulisset Quies, ubi tot selectissima Ingenia sapientissimò consiliò conspirantia invicem *Regiæ Societatis Machinam* venerabilem superstruxerunt, Illustrium & Elaboratissimorum Ingeniorum Columnis suffultam.

Majestatem ipsius summoperè auget, quod non solum *Illustræ Persona* ex Comitibus *DIGBÆUS, BRONKER, MORAY, BOYLÆUS, COMES DEUONSHIRN, WORCESTRÆ, alique,* Eruditorum conatus lautis sumptibus & propriis Experimentis illius institutum promoverint, sed quod Ipse *REX* radiis Majestatis suæ Illustrè hunc cœtum illustraverit. Clementissimè *Litteris Regiæ* chartæ Pergamenæ inscriptis laudabile & fructuosissimum confirmavit institutum *Regiæ hujus Societatis*, in quibus *Litteris* prima Littera exprimit Regiæ Effigiem beneficiò pennæ factam, in medio & in margine *Insignia Societati* concessa: scilicet Argentea cum Gentilitiis Anglici Regni in prima Divisione, dein Aquila & duo Canes venatici cum duabus Coronis locò monilium pro fulcris. *Lemma Societas* sibi elegit: NULLIUS IN VERBA. Cui Lemmati additum *Emblema*: argenteus campus cum mensa vacua. Pro Conventu celebrando donavit iisdem munificentissimè Rex Collegium Greshamense in platea *Bischopgestrutt* vocata, & Præsidi Collegii, qui è Comitum numero est, concessit, ut Baculus argenteus Sceptri Academici instar præferretur, Auditorium intraturo, Mensæ illi imponendus, cui Præses cum Secretario assidet, reliquis Academicis in scamnis circumfidentibus. Latius *Regiæ hujus Societatis origo, occasio Institutionis, Patroni, incitamenta, Diploma, Statuta, ordo, membra, numerus illorum, universalis Correspondentia, &c.* singulari Librò descripta in Lingua Anglica 1667. Londini prodierunt, cum titulo: *Historia Societatis Regiæ.*

Non minùs in GERMANIA, postquam Mars tot cladibus Germaniæ afflictæ inflicta lassatus arma deponeret, & Musas pacificas in exilium quasi pulsas postliminiò revocaret, divinò quasi instinctu & singulari genio & ingenio ductus Medicus quidam Germanus D. *JOH. LAUR. BAUSCHIUS, SUINFURTI* in Franconico Circulo Liberâ Rom. Imperii Civitate cum aliis Medicis Consilia communicavit, quâ ratione Reipubl. Medicæ plurimum prodesse possit, ut indies celebrior, utilior, felicior reddi possit, & tanquam Augiæ quoddam stabulum à plurimis mendis expurgari. Hæc ruminanti, & vastam Mundi compagem intuen-

ti, mirabatur tantum Rerum Naturalium apparatus, quem Deus in commodum & usum Medicum ægroti hominis clementissimè concesserat; quod Homini

Famulentur àstra; formet unda, quod sanet;
 Aër medelam sufficit, vomunt fontes,
 Montes ministrant, queis salubre quòdcunque est
 Arbusta stillant, saxa robur indulgent;
 Gemmas, lapillos, ferra, vitra, tot petras,
 Hic Porphyriten, hic dat Alabastriten,
 Illic Pyriten, hic bitumen & gypsum,
 Aurum, Cerussam, nitra, sulphur, argentum,
 Opesque cunctas Mater alma largitur.

Et cum ex tam ditissimo Naturæ Amalthææ Cornu copia in Regno Minerali, Vegetabili, Animalis, tot Remedia subministrarentur, conclusum fuit non inutilem fore laborem, si speciali curâ præcipuorum Naturalium in triplici hoc Regno specialissima, Natura, differentia, indoles, vires, remedia, enarrarentur, cum unius hominis ætas non sufficiat ad emetiendū penitus in tam Naturæ vastissimo Oceano & Abyffo singulorum indolem.

Tandem Eodem Anno M DC LII. initium factum fuit hujus Germanici Collegii, dum sub certarum quarundam Legum præcepta aliquot Medici in unam Societatem coivissent, & primum Authorem Exc. Dn. JOH. LAURENTIUM BAUSCHIUM Physicum primum, post Consullem Ejusdem Imperialis Urbis Suinfurtenfis PRÆSIDEM elegissent, & duos IPSI ADJUNCTOS Exc. Job. Mich. FEHR itidem Suinfurtensem, nunc dignum in Præsidio Successorem, & Exc. Georg. Balth. Mezgerum Suinfurtensem, tunc temporis in patria hærentem, nunc Prof. P. in Tubingensi meritisimum, associassent. Placuit ipsis ARGONAUTICAM vocare Expeditionem, non quidem, ut eorū animus esset per Chrysopeiæ arcana tantoperè expetitur inquirere aureum Vellus, cum paucissimis sanè concessum sit navigare Colchon, & ex Secretioris Chymix favilla exquirere Gazas absconditas, ad quos scopulos tot laboriosi & Ingeniosi Viri fecerunt naufragia, (qualis Societas sub nomine Fratemitatis Roseæ Crucis hòc ipso seculò percrebuit): alia ipsis Argo, alia via, alia investigatio, quæ & certior & securior. Pauci quidem initio conscenderunt hanc navim. celeusmate licet vocati & invitati, ut primò Annò Decuriam non excederent variis de causis deterriti: sic JASON,

fic ARGONAUTA, sic *AMERICUS*, sic *ÆSON*, sic *PEGASUS* (ita agnomina assumere lubido fuerat) suspensò hærebant animò puppim. portu non solventes. Venerunt subsequētib; Annis quædam auxilia, sed lentiora, & quæ adhuc, ut se itineri committerent, non videbantur sufficere. Hæsit itaque *JASON* Curiosus *BAUSCHIUS* non quidem in Magicæ Medææ amplexibus, sed varia negotiorum Labyrintho intricatus: Tandem tamen ubi Vini Virginei primitiis Sacra fuissent peracta, & conclamatum ad iter, tandem *Expeditiò prima* Anno M DC LXI. integrâ ferè Annorum Decuriâ à primo conceptu elapsâ, *JOVA* Duce & Auspice *JOVA* incepta fuit. *VITIS VINIFERA* seu Ampelographiâ Curiosa *D. PH. JAC. SACHS* à *LEWENH. Vratùlav.* initium fuit laborum hujus Expeditionis quæ Ao. M DC LXI. publicæ Luci exposita. Quò musteò poculò cum fuisset prælibatum, ne ulterius institutum hujus *Societatis* delitesceret, à *DNN. ADJUNCTIS* Lipsiæ 1662. promulgata fuit *Epistola Invitatoria* ad quosunque Medicos directa, qui in hæc Naturæ castra descendere velint, unâ cum *Legum* tum temporis observatarum tessera, & testimoniis variorum præcellentium Medicorum *D. Job. Christoph. KAYSERS* Physf. Kittingensis, *D. Job. Georg. VOLCAMERI* Physfici Norib. *Christoph. KEILING* Physf. Islebienst. *D. Job. PFAUZ* Medici Ulmenfis, *D. Job. Michaël WACKER* Med. Wertheimensis, *Conradi Theod. LUNCKERI* Prof. Marpurg. *Nic. Balb. MERZI* Physf. Fuldenfis, *D. Job. JONSTONI*, &c. unâ cum *Tabula* tunc Archivo inscriptorum *membrorum*, quod scriptum, cum sub nomine *SALVE ACADEMICUM* editum plurium manibus adhuc teratur, repetere hîc non lubet. Postmodum ipse *Præses D. Job. Laur. BAUSCH* gemellò tractatu tam *LAPIDIS HÆMATITIS*, quàm *ÆTITIS* Anno M DCLXV. reliquorum Dnn. Collegarum Animis stimulos addere voluit, ut intrepidè in semel incepto negotio unâ pergerent. Fidus laborum Socius Exc. *FEHRIUS SCORZONERÆ* Plantæ Antidoto saluberimo Anno M DC LXVI. eadem legit vestigia, & simul Excell. *D. BAUSCHII UNICORNI FOSSILE* eruit. Sed

ô spes fallaces hominum, tentamen inane!

ô diram fati Legem, quæ concutit ARGON

Non Palinurus iners naufragus haurit Aquas:

Germanæ Sociæ sed Turbæ Ductor IASON

Heu Lapidés lustrans incidit in Maleam.

Unò verbò : Naturæ debitum *Præses* persolvit 15. Kal. Dec. 1665. reli-
ctis mundanis Cûriositatibus Cœlestia tanquam incorruptibilia & im-
mortalia scrutaturus. Parùm absuit, quin inopia Ductoris jactura in-
tegra Argo concussa naufragiò periisset, & Societas integra privatis
saltem sumptibus unita nullis Magnatum stipendiis firmata, dissoluta fu-
isset, præcipuè quod non paucos alios fatorum necessitas è viventium
numero evocasset, inter quos Exc. *LEONH. URSINUS ZEPHYRIUS*
svavissimus Lipsiæ expiraverat, alios Praxeos tædiosæ occupationes in
instituto laudabili impedivissent, *Adjunctum* alterum Exc. *MEZGE-
RUM* Tubinga ad Professionis Honores è Collegio surripuisset. For-
titer restitit Exc. *FEHRIUS*, & sequenti *Programmate* (tùm le&issimî
Præsidis Fata absentibus communicare, tum ut novum caput eligeretur,
Svafor Authorque fuit utilissimus) quod hîc subjunximus.

B. L. S.

Naturæ Genius, Medicorum Celsus,
Jason Argonautarum, BAUSCHIUS
occubuit.

Magnus sc. ille JOHANNES LAURENTIUS BAUSCHIUS M. D.
*Physicus Svinfurt. Emeritus, qui à Parente ibidem Clarissimo
Medico & Philosopho Dn. Leonbardo Bauschio Physico ac Consu-
le Svinfurtensi Amplissimo anno supra millesimum, sexcentesi-
mum, quintò mens. Sept. d. 30. felici fidere in lucem hîc natus est, & ab eo-
dem à teneris, quod ajunt, unguiculis in Artis Operibus apprime educa-
tus, in variis & primariis Germania nostræ Academiis, peragrata quoque
per biennium Italiâ Facultatis nostræ prodigâ Matre, rarò fervore Stu-
dium suum aded excoluit, ut vivente & vidente Patre cum applausu omni-
um, quotquot ejus indolem ac dexteritatem pernoverant, anno 1630. m. Jun.
d. 29. Altorpsi supremò dignitatis gradu, quem dudum meruerat, cum insigni
laude mactaretur, inter septem Candidatos primus Doctor publicè pronun-
ciatus & coronatus. Quis mihi felicissimi Parentis ejusque in hac Filii Pa-
negyrâ*

negyri presentis lacrymas pra gaudio tum exsistentes? quis generosi Filii in presentia Parentis cum tanto tripudio, tantis honoribus & Vocivis acclamationibus mactati animum hic assequetur? Felicissimi ambo, quod, cum uterque Votorum suorum compos, raro ad posteros exemplo neuter ab altero vinci vellet, quilibet tamen pro eo, quem Natura generi humano distavit, affectu, ab altero se vinci facile pateretur, à se ipso victus uterq; : Rarius adhuc, quod tanti Parentis non tam hereditaria bona eaque luculenta, quam celebre ejusdem nomen, &, quod maximum, vacantem Physicatus Svinfurtensis Spartam quasi à Beatissimi Parentis manibus traditam, Dnn. Superiorum Decretò accipere, decusq; Bauschianum cum Parente nonnihil sopitum, quasi in cineribus latentem ignem denuò excitare voluerit, gloriosum ducens, gloriosis factis,

Majorum extendere famam,

eamq; non tam equare, quam exsuperare : Tantus enim in Beatissimo nostro BAUSCHIO animi Vigor & alacritas, tantus ad abdita scrutanda ardor, ut quidquid temporis à permolesta praxi, qua quidem ipsi felicissima accidit, suffurari daretur, id in obscuras Natura abyssos elucidandas insumeret omne, in Botanicis prestans, in Chymicis expertissimus : Bibliothecam à Parente relictam pluribus, novis cumprimis & selectissimis Authoribus exornare, ac Museum desideratissimis è triplici Natura Regno, animalia puta, Vegetabili ac minerali petitis rarioribus instructissimum sibi comparare allaboraverit, quò nomine & plurimorum Clarissimorum Viro- rum sententias coràm & per literas sapius exploravit, unde tandem natum illud & per plures Mundi plagas jam disseminatum CURIOSORUM NATURÆ COLLEGIUM, hac ejusdem sunt cunabula cum re- duce Germania nostrae Pace propitio DE O anno 1652. hic instituta; Authori tanti operis pretium Praesidium jure meritò omniumque Collegarum consensu oblatum, & Argus nostrae Dux ac Jason creatus est noster BAUSCHIUS, quid hac in parte prestiterit, in ore est omnium, & id praecleara illa Meletemata (ipse Schediasmata vocabat) jam publicata, ac deinceps publicanda loquuntur ad satiem. Fata vota vertunt; Excessit enim jam quadriennium, à quo de dolore quodam pungitivo sensiles maxilla dextra partes acriter vellicante conquestus est, sed is per intervalla tantum & mitior erat, ideòq; parvi- factus, ipsaq; morà cuniculis profundius actis 5. Idus Novemb. anni proxime elapsi in tantum invaluit, ut lecto illatus ó μαναχίτης noster vix lo- qui, imò nihil planè solidioris deglutire posset, immanissimis sub maxilla &

cerebri

cerebri sensoria subito fulminis instar pervadentibus doloribus divexatus : Malignitas quaedam Scorbutica tum accusata & impugnata masculè, expugnata nunquam, quæ enim nova convalescentiæ spes ipsis Junii Nonis, quibus liberiori se iterum aëri primùm committebat, assulgere visa, ingruente Autumno,

Quò modò frigoribus premimur, modò solvimur astu,

Iterum decollavit aded, ut recrudescente malò & accedente insuper ex omnium rerum fastidiò atropbiâ, cum levi quadam sinistri lateris paralyse d. 15. Cal. Decembris hujus anni horâ secundâ pomeridianâ Præses hic noster & salutis humana præsidis artis Professor famigeratissimus in Christo Salvatore suo placidè obdormiret : Triduò post funus ejus ritu Christianò solenniter peractum, lugente omni Civitate ob amissum tanti Viri candorem, benevolentiam & paternum planè affectum, lugentibus pariter Collegis ac desiderantibus Caput suum, quod in Fasone hoc abscissum & deperditum : Sed desino querelarum. Nostrum erat, acerbum hoc nuncium Vobiscum, Nobilissimi Viri, Collegæ plurimùm honorandi, communicare; Vestrum erit nobiscum dolere, & Beatissimi Dn. Præsidis manes, unò alteròque versu, qui concioni funebri inferentur, cohonestare, deque alio simul CAPITÈ & Academia Duce maturè prospicere : Non nescimus quidem, quid hoc in casu disponant Leges Academiae nostræ, sed tenuitatis nostræ probè conscii malumus facem hanc illustrem cuius digniori, nobisque longè præcellentiori lubentissimè concedere. Valetè ut valeant, qui ex vobis salutem querunt, valetè nobis, Reique Medica, cum primis autem Amplissimo nostro Ordini, qui ad salutem publicam natus ac destinatus. Dabantur Svinfurti Francorum Annò 1765. mensè Decembri,

V. V. Nobb. & Exx.

Additissimi

Inclytæ Academiae

NATURÆ CURIOSORUM ADJUNCTI

JOH. MICHAEL FEHR, D.
Argonauta.

ELIAS Schmidt/D.
Phaëthon.

In

IN hoc rerum turbine non verebatur tardigradus **GAMMARUS** seu Cancer *D. Phil. Jac. Sachs à Lewenh.* sub nomine *Gammarelogie Curiosæ* latibulis excedere, ne videretur totum Collegii corpus cum extincto capite occubuisse. Collecta Dnn. Collegarum vota unanimi consensu & conspirantibus suffragiis Anno MDC LXVI. sæpè nominatum Exc. **FEHRIUM** dignum Successorem feliciter elegerunt, & quod Præsidi duo alii essent associandi **ADJUNCTI** Dn. *D. El. Schmidium* Schyvinf. Medic. & *D. Phil. Jac. Sachs à Lewenh.* propter varios Labores Collegio hætenus præstitos Eòdem Annò *Adjuncti* titulò honorarunt. *Præsidi introitum* sequenti *Programmate* reliquis Dn. Collegis communicavit novus Præsides ;

VIRI

Nobilissimi, Excellentissimi, Experientissimi & Clarissimi,

Patroni, Fautores & Collegæ plurimum honorandi,

AB omni ævo mirificè delectati sunt Argonautarum historiam præstantissimi quique viri, vel ob ejusdem antiquitatem, quod ad Samsonis Israëlitarum Judicis, qui Herculi coætaneus esse dicitur, tempora incidit, vel ob rerum gestarum gloriam, quæ incitati Græcorum Heroës in itâ societate ad auferendum aureum Vellus in Colchos expeditionem, licet ob maris intempestuosi pericula lociq; inaccesi difficultates plurimas, arduam admodum, susceperunt, eamq; Jasone Duce feliciter finierunt. Eòdem historiam singulariter captus & inductus Philippus Bonus Burgundia Dux annò 1430. Societatem instituit, cujus Symbolum erat, aureum Vellus :

Scilicet ingeniis magna est concordia junctis,

Et sequitur studii fœdera quisque sui.

Aureò quoque Vellere invitati Hispani in Indias toti terrarum Orbi hætenus ignotas penetrarunt, sed & animi generositas rerumq; gestarum magnitudo non paucos ad similes animavit conatus, in sago & toga laudatissimos. Eorum enim emulatione excitati Doctissimi quidam rerumq; Naturalium peritissimi:

ritissimi Viri conjunctis viribus eò unice laborarunt, ut (quod Phosphorus noster ait) Vestra gremium remotâ veste curiosis Spectatoribus clarius patefceret, idque felici cum successu: Hinc tot nata Sodalitia, Societates & Academia, præsertim in Italia, Gallia & Germania, quibus nuper Anglia quoque symbolam suam adjecit, quorum omnium ortum & progressum fufius tradis honorandus noster Collega in exafciatissima sua Gammarologia.

Potuisset, meâ sententiâ, totius Nature in abditis rerum productionibus adeò ludentis abyssus pervestigari & ad summum profundioris scientiæ fastigium ascendi, nisi tam utilibus Conatibus obsaret, tum furentis Bellonæ tempestas, tum optimorum virorum immatura mors, qua utilisimos labores & lucubrationes Cedrò dignas vehementer sufflaminare solent. De Bellona literarum insensissima hoste jam taceo: Mors certè Viri Nobilissimi & Clarissimi Dn. JOH. LAUR. BAUSCHII Phys. Patria suæ Emeriti, Præsidis nostri & Academia Naturæ Curiosorum Fundatoris longè dignissimi; Mors ea, dico, quid detrimenti attulerit Reipubl. nostræ Academiæ, adhuc dum sentimus, videbaturq; omnis nostra Academia cum suo Authore jamjam occidisse, nisi, quæ vestra est in conservando Statu nostro prudentia & solertia, maturè de alio Capite consilium cepissetis. Quod autem mihi non tale merenti id muneris εὐνοῦμαδὸν offerre & conferre voluistis, Nobilissimi Viri, Patroni, Fautores & Collegæ pluribus nominibus devotè colendi, id equidem ex abundantia quadam Vestri in me amoris profectum esse judico: Multumq; ac diu hoc tam arduum opus mecum volvens, tum auctoritate Vestrà, tum etiam Legum tenore constrictum me teneri sensi, tantisq; ac tot Viris temerè refragari nefas esse duxi. Parco igitur, Amantissimi Collegæ, Vestra voluntati, non impero: Subservio, non dominor:

— — — — — Mihi iussa capeffere fas est.

Vos, generose anima intimiorisq; Nature solertissimi Promicondi, enitimini, & quod divinus Vester Vobis Genius dicitat, literato Orbi quam primùm communicate, succurrite cessitanti quandoque Medicina, satagite miseris agrotantibus, litate laudis & honoris sacrificia Vestro Conditori & Promotori Summo, DÈO ter Opt. Max. Id pium est, id decorum, id cum languentium salute, id cum perpetua nominis Vestri gloria & memoria erit conjunctum. Valere & Vivite in Ornamentum & Incrementum Acad. no-

stra diutissimè, felicissimè. Svinfurti è Museo ipsi Nonis VIIbris Anno salutiferi partus 1666.

NN. & EE. VV.

Additissimus

JOH. MICHAEL FEHR, Phil. & Med. Doct.
Phyf. Svinf. Ordinar. Acad. Nat. Curiofor.
Argonauta & Præses.

INsuper Idem Fehrius non felleâ, sed melleâ ABSINTHII Enodatione dignum se exhibuit Anno MDCLXVII. Collegio Caput, ut tam laudabili exemplò invitati reliqui eò alacrius pensa sua absolverent. Nec exemplum hoc caruit felici eventu, siquidem Exc. Dn. D. Job. Andr. Graba Urbis Territoriique Erfurtenfis Medicus Ordinarius, post *Mulhsanus Physicus* in *Elaphographiâ CERVUM* curiosius examinavit, & D. Georg. Christoph. PETRI Medic. Elector. Moguntinus, & Erfurt Acad. Prof. *CARDUUM BENEDICTUM* Eminentiss. & Sereniss. Principi Elect. Moguntino obtulit, & ipse FEHRIUS è scriniis posthumos D. BAUSCHII partus *CÆRULEUM* & *CHRYSOCOLLAM* communicavit. Putabatur *Curiosa Argo* securo navigare aura, sed quod hinc inde malevolorum & invidorum procellæ viderentur ingruere, difficultas viæ insuper plurimos abstereret, & Promotorum Favonii nullibi aspirarent, cursus exoptatus adeò remoratus & impeditus fuit, ut de felici ulteriori progressu ferè dubitaretur, & plerique desperarent. Fuere, qui methodum taxarent, quod nimis specialia infererentur, omnes ferè morbi enumerarentur unò modò in singulis scriptis diversis percurandi: alii tot Authorum Citations improbarunt: alii putarunt exhaustis materiis nobilioribus Successores sterilem campum inventuros: alii mitiores commendabile quidem censuerunt, si materia aliqua ita pertractetur, ut nihil eruditionis, quod ad eam quòquò modò pertineat, eique exornandæ inserviat, intactum relinquatur: sed nihilominus Eruditorum seculi hunc esse sensum multis in locis & occasionibus perspectum; præstabilius esse & augmentò Scientiarum vel Artium magis accommodatum, si vel omninò Nova tententur experiri, ut certò quid adferatur; vel *antiqua* novo subjiciantur Examini, ut eorum veritas vel falsitas detegatur vel illustretur. Hæserunt *Collega Curiose*

riosi aliquantulum dubii ad hos detestos scopulos in incerto itinere. Interim Cynosuram quandam viderunt præluere ex florentissimo *Angliae* Regno editis *Artibus* illorum *Philosophicis* maximæ utilitatis & jucunditatis, in quibus Mathematica, præcipuè & Physica, nec non aliqua Medica. Faciem quoque prætulerunt Ingeniosi *Galliarum* Philosophi, qui diversis institutis Sodalitiis & Academiis in *Parisorum Urbe* tum apud Rev. D. *ABBATEM de BOURDELOT*, tum apud Ampl. Dn. *JUSTEL* Secretarium Regium, tum apud Exc. Dn. *DENYS* Medicum Regium, tum apud Dn. *de Charas* multo cum applausu Variarum Scientiarum Augmenta unâ cum Physicæ Experimentalis cultura exercuerunt, & aliis Nationibus communicarunt. Quin & Acutissimi *Itali*, in *Hetruriâ* potissimum, *Academia del Cimento* sub Umbra *Sereniss.* Principis *MATTHIÆ*, & *Eminentiss. Cardinalis LEOPOLDI* instituta Artibus Liberalibus seriò excolendis operam navarant, & *Romani Ephemeredibus* suis mensuris Erudito Orbi suam quoque impenderunt operam.

GERMANI hætenus Spectatores vixerant Otiosi, non Actores in publico hoc Theatro, ferventibus omnium alibi studiis. Tandem cum nullus glaciem primus frangere tentaret, *Natura Curiosus* primi assuescerent huic rursus se committere Pelago, non quidem, quod non libenter Professoribus Academiarum aut aliis Scientiâ & Experimentiâ præcellentissimis Medicis hanc honoris palmam concessissent, sed potius quod sibi met persvaderent, inventâ semel viâ, eò facilius à reliquis optatum prosequi posse cursum. Unde licet *singularium tractationi non prorsus valedixerint*, nihilominus tamen aliam methodum posthac pertractandam quoque constituerunt, nimirum ut quotannis *EPHEMERIDES Germanorum*, hoc est *MISCELLANEA CURIOSA MEDICO-PHYSICA* ederentur, hoc est, quicquid in *Anatomicis, Botanicis, Physicis, Pathologicis, Chymicis, Chirurgicis, vel ab Exteris vel Germanis* per Litterarium commercium communicaretur, vel etiam à Germanis ipsis fidâ Experimentorum crebrâque veritate inventum fuisset, Erudito Orbi quasi in una Tabula delineatum exhiberetur. Et jam *Epistola Invitatoria ad Celeberrimos Europe Medicos* humanissimè & officiosè instituta aliquot foliis cum Specimine Trium Observationum in 8vo. Nundinis Vernalibus 1670. distribuenda, Chartæ consignata fuerat, quando latissimò auguriò *Ampliss. Henrici OLDENBURGI Regia Soc. Secretarii Illustris Litteræ D. Sachsis* inscriptæ è *LONDINO VRATISLA-*

VIAM appulerunt, quæ quidem Anno 1668. 14. Sept. scriptæ, & ultra biennium unumq; mensem in itinere, maximâ sui injuriâ hæserunt, opportunissimò tùm tempore advenientes *Curiosorum* Animis maximum addiderunt calcar. Ita autem Ampl. *OLDENBURGIUS*: *Vidimus Gammalogianam tuam, impenseque probamus omnia illa studia, quæ ad scrutanda illustrandaque hæc illavè Natura arcana impenduntur. Nimis profectò generalibus hætenus inbasimus. Indaganda sunt particularia deinceps, eoque allaborandum gnæviter, ut ex fida & sufficienti singularium probè cognitorum inductione genuinam aliquando utilemque Philosophiam eliciamus. Regia nostra Societas serid in id incumbit: Galli & Itali suas in eodem insitute operas consociare ceperunt, nec dubitamus, quin Germania Virorum Doctissimorum feracissima & materiis Philosophicis instructissima Symbolas ditissimas eò sit collatura. Tu Vir Cl. non deeris Provinciae Tuae, animosque jùgiter addes Includo Vestro Natura Curiosorum Collegio ad Spartam, quam nacti sunt, summâ fide & curâ adornandi. Consilium est inter alia Historiam Naturalem Veram amplissimamque concinnandi. Hinc est quod nullarum non regionum Viros sagaces & industrios hortamur, ut quid quavis terra ferat, in fossilium, Vegetabilium & Animalium genere, quæque inibi de Aère, Aqua, Terra notatu digna occurrerint, accuratè observare, fideliter consignare, & Erudito Orbi liberaliter impertiri ne graventur. Novimus in Silesia Vestra atque in Vicina Polonia plurima haberi, quæ notam merentur Philosophicam, unde in eis observandis & conscribendis ut operam navare velitis diligentissimam, uniè commendamus, &c.*

Hætenus laudatissimæ Litteræ.

Accedit quod dum *Tomus IVtus Ephemeridum Gallicarum* Latinitate donaretur, Cl. Dn. *Frider. Nitschius* Interpres in præfat. ad Lect. hæc merneret: *Gauderem, si simile quid Gallic. Ephemeridibus in Germania nostra posset institui. Degunt & ibi Eruditissimi, omniq; laude majores omnium Facultatum Viri: producit & illa egregios quotannis Orbis Litterarij fetus; habentur & ibi haberiq; possunt Curiosa Natura Experimenta; & ea quidem ita comparata omnia, ut vel invideri nobis possunt ab Exteris. Quid ergò prohibet communicatione invicem factâ sic quoque Bonum Publicum promoveri? neque verò sine insigni utilitate tale quid tentaretur, inde & fama Doctorum apud Exteros clarior evaderet, &c. inde etiam experimenta, quæ rarò tam sunt operosa, ut peculiarem absolvere tractatum possint hæc ratione ab interitu vindicarentur, & quæ sunt alia utilitates plures*

plures inde deducenda. Hactenus Dn. Nitschius. Unde cum *Curiosi Academici* viderent ipsorum novis inceptis conspirare plurimorum Eruditorum Consensum, recollectis viribus & aliis in Societatem ascriptis concurrentibusque Medicis, remotis pessulis & repagulis, quæ viam undique videbantur occlusisse, unanimi votorum per *Præsidem & Adjunctos* institutâ *Collectione Epistolam Invitatoriam* publicæ commiserunt *Luci*. Ut verò eò facilius expediri posset novum hoc negotium, quod per spatiosam Germaniam diffusi viverent Collegæ, novis & prioribus *Legibus* hinc inde immutatis sese obstrinxerunt, ut unusquisque, tùm perspiceret instituti rationem, tùm num *aut ut Fautor* saltem Collegio Liberalem *Curiosorum* rerum communicationem suppeditare, num *aut ut Collegæ* iisdem Sacramenti quasi militaris formulis sese devincire vellet: insuper quod *VRATISLAVIÆ Silesorum* aliquot viverent *Collegæ cum Adjuncto*, à Dn. *Præside Jus colligendi Observations* communicatas injunctum fuit, & COLLECTORES in Urbe Vratislavia instituti, ad quos ex omnibus oris Litteræ sint dirigendæ. Quod tamen hæc Societas primos Natales in *Imperio Romano-Germanico* agnovisset, titulo *S. ROM. IMPER. ACADEMIAM NATURÆ CURIOSORUM* in posterum nominandam censuerunt. Hæc omnia ubi jam constituta fuerant, nihil restabat amplius, nisi ut Illustrissimò Patrociniò *Authoritas* quædam accederet Collegio, Collegiique membris, ne soli Germani viderentur *Capitis Majestatem* carere.

Præter spem felicissima Sors adjuvit *Tentamina Curiosorum*. *Epistola Invitatoria* specimen primum in Aulam Cæsaream per Patronos quosdam delatum, tam singularem Fortunam nactum est, ut *S. CÆS. MAJEST.* clementissimè dignata fuerit illud perlegere, & postea *Archiatri* quoque legendum exhibere: adjunctum erat Herbaceum *Rapæ* monstrum depictum, postmodum Anno I. *Observ.* 48. exhibitum, quod pariter *S. Cæs. Maj.* placuisse per Litteras referebatur; imò pro maximo erga *Studia* favore *S. CÆS. MAJ.* clementissimè pronuncia- vit, si quædam in *Thesauro Cæsareo* inveniri possent *Naturæ Arcana*, quæ *Curiosi Collegii Germanici* *Curiosos* possent exornare *Labores*, *Cæsaream* iisdem concedi *Gratiam*, ut ex ditissimo hoc *Cimeliario* depromatur & descriptum & depictum *Ephemeridibus Germanicis* inferretur. Unde postmodum *S. Cæs. Maj.* *Jussu & Cæsareâ Munificentia*

quinque Aenea Tabula aliquot Curiositatum è *Vienna Vratislaviam* transmissæ, & ut *Primo* infererentur *Anno*, boni ominis ergò, concessum fuit. Hujus benevoli radiantis Solis aspectu incitata *Curiosorum* Corona ausa est provolutis pedibus Aras Thronumque S. Cæs. Maj. humillimè adrepere, & porrectò *Primi Anni Ephemeridum Germanicarum* Specimine tanquam Primitiis, non victimis Regiis, sed farre tenui molâque falsâ **CÆSAREUM** Germanicæ Curiosorum Societati implorare *Patrocinium*. Nec vanum fuit augurium optimi successus: siquidem S. Cæs. Maj. non solum clementissimè Augustali manu oblata suscipere, & Serenissimò vultu irradiare dignata est, sed ut ab Exc. Aulæ Medicis relatum, volvit revolvitque ea Miscellanea cum clementissima complacentia & paternum promisit Patrocinium Lucidissimos radios & fecundissimos fructus ex hâc **CÆSAREA CLEMENTIA** diffusos brevi, ubi plane maturuerint, facundiore panegyri enarrare concessum erit: cui impetratæ Clementiæ ulterius adhuc magis magisque impetrandæ *Aram* quandam *Gratitudinis* Dedicatione **SECUNDI ANNI** erigere necessarium duximus, humillimò obsequiò Germanorum Laborum victimas offerendo.

Applausum verò quem Summi aliquot *Viri*, & *Medici* nostrò Seculo Præclarissimi huic Novæ **ACADEMIÆ** novoque **MISCELLANORUM** Physico-Medicatorum Labori contulerint placuit ex *Ipsorum Litteris* colligere, & potissima saltem selectioraque **JUDICIA** excerpere, ut Dn. *Collega* tot virorum adhortationibus quasi Palladis clypeo muniti eò alacriores continuò cursu subsequenter annis feliciter & laboriosè pari promptitudine pergerent, alii verò incitarentur ad liberaliorem Singularium & Rariorum communicationem exornando opimis spoliis hoc **IMMORTALITATIS & VIRTUTIS** Templum. **ORDINEM** in his Judiciis & Encomiis convasandis observavimus talem, qualem *Temporis ratio in Litterarum exhibitione & transmissione* obtulerat, ne quis legitimò defraudari videretur honore.

EXCELLENTISSIMORUM
MEDICORUM

J U D I C I A

De MISCELLANEORUM Medico-
Physicorum in Germania Novo Opere.

I.

EXCELL. Dn. D. THOMAS BARTHOLINUS Hereditar. in *In Litter. ex*
Hagensbedt, Prof. Regius Honorarius, & Fac. Medic. Decanus Perpe- *HAFNIA*
tuis, in INSIGNIA SYMBOLICA NATURÆ CURIOSO- *1663. 4.*
RUM Annulus scilicet Aureum cum aperto Libro, Oculo & Planta *Mart.*
adpicta, & Serpentina circumvolutis exornatum sequenti lusit EPI-
GRAMMATE:

Pergite Dilecti Musis, & Pignora Pindi
Abdita Naturæ Delitiasque sequi.
Volvite quæ monstrat *patulus Liber* iste sagaci
Lumine, quæ coccis pagina cœca fuit.
Annulus æternum spondet *cum Lumine* Phœbum,
Copulat & cœlo nomina lecta DEUS.
Si tanta hic *Oculus* Naturæ Munera donat,
Si dederint geminos Numina, quanta forent?

Quid *Idem Excell. BARTHOLIN.* de Primis Conatibus *Collegii* *Ex*
Curiosi judicaverit videri poterit in *Epistol. binis* ejus impressis *D. HAFNIA*
Sachsio Vratislaviam inscriptis, quæ videantur in *Cent. IV. Epist. 16.* & *1662. 16.*
Cent. IV. Ep. 36. quæ binæ *Epistolæ* quoque in *Gammarologia Curiosa* *Aug. & 4.*
recensentur *p. 910. & 917.* *Mart. 1663.*

II.

à CIBENI-
ACO suo 7.
Aug. 1669.

Dn. D. JOANNES JONSTONUS
*Medicus, Philosophus & Polyhistor famigeratissimus,
Hereditarius in Ziebendorff ad D. Sachf.*

Quod *Illustr. Naturæ Curios. Collegii* nonnulla communicare vo-
luerit, honori mihi duco, optimis ipsius successibus ex animo ap-
plausurus. Gratulor, quod ad tantos conatus se erigat: nec du-
bito, si promptitudo & candor Eruditorum accesserit, habituras Ephe-
merides aurò pretiosorem Eruditionis theoreticæ, activæ & practicæ
thesaurum.

III.

Prid. Cal.
OEt. 1669.
HAFNIA.

Dn. D. THOMAS BARTHOLINUS
*Hereditarius in Hagensted, Prof. Regius Honora-
rius, & Fac. Med. Decanus Perpetuus
ad D. Sachf.*

EX missis mihi Legibus auctis *Nobilissimi Collegii Vestri & Naturæ
Curiosorum* lætus intellexi meditari vos ad morem aliorum Ephe-
merides Curiosos pariter & utiles ex Observationibus, Experimentis,
Problematisq; Medicis tam propriis, quàm passim communicatis, me-
que ad has Illustres Curas amicè invitari. Quanquam verò novis labori-
bus implicari ætas mea & concessum otium valetudinis gratiâ haut si-
nat, nec voto *Illustris Collegii* sufficiam, tot jam pridem fractus lucubra-
tionibus, quæ manum tandem de Tabula imperant, applausu tamen,
præclarum institutum & bonis ominibus prosequi non desinam. Scili-
cet hâc viâ felicitis ad Naturæ fundum pervenitur, in quo veritas posi-
ta, quam cordatâ manu & oculata quæritis, nec dubito, quin tandem,
Naturæ se prodât suò indicio, ne semper in vestibulo hæreamus. Volvunt
id saxum jam penè omnes, qui seculi hujus Experimentalis gloria ca-
piuntur, & nihil non tentant, ut nova inveniantur. Fructu tanto-
rum laborum posteritas gaudebit, quæ ex tot Experimentis Artem no-
vam condet certioribus istis principiis innixam, hâc parte felicior prio-
ribus futura. Vos igitur Germanâ fide, huc Ingenii & Laborum Censuræ
con-

JUDICIA.

conferte, ut cum aliis masculè certetis, qui in hac palæstra immortalis gloria defudant. Neque difficilem se Natura præbebit Amassis tantis, &c.

IV.

Dn. D. Nicol. Guil. BECKERS VIENN. 1670. Cal. Maj.

S. Caf. Maj. Persona Medicus ad D. Sachf.

Excellentissimorum & Curiosissimorum Dominorum laudabili percepto conatu, non potui quin satisfaciendo quasdam transmitterem Observationes; quibus ut ab Europæis Sacræ Medicinæ Doctoribus innumeræ adjiciantur, Ephemeridesvè condecorentur, animus voveo.

V.

Dn. D. Martin. Christoph. MEZGER RATISBON. 1670. 5. Jun.

Physicus Ratisbonens. ad D. Sachf.

Nemo melioris luti Vestrum in juvando publicum Studium prædicare non potest, nemo non ex celebrioribus Germaniæ Æsculapiis ambabus, quod ajunt, ulnis, vestram amplectetur invitationem, omnemque locabit operam, ut quicquid rariorum vel docuit Praxis, vel Curiosorum Naturæ vestigatio, vobiscum communicet, & Bono Publico litatum eat. Maximò ut decuit applausu hætenus *Anglorum* suspeximus in inquirendis Utilibus & *Græciarum* & regium benè de Orbe merendi institutum: etiam *Gallorum* Sapientiæ Collegium venerabundi magnificimus; Vos verò *Curiosissimi Naturæ Scrutatores* de Sacra nostra Asclepiadea meremini, qui tot Illustribus Scriptis non solum orbem erudire satagitis, sed & Epistola Invitatoria aliorum quoque Medicorum Musas & Operam in laudabile Consortium pertrahere allaboratis, docturi haut dubiè nec Patriæ nostræ deesse Plinios & Aristoteles, modò etiam Alexandri Magni atque Meccenates invenirentur, qui necessarios sumtus suppeditarent, & dignas destinarent Laureas. Sed sit mundus pro more senescentis seculi ingratus, *pergite* nihilominus, *maestri* velificare DEO & Proximo, mirabitur olim sera Posteritas pios sudores,

EXCELL. MEDICORUM

laudesque fama loquetur, usque diem Sol fundet aureum. *In Miscellaneis Vestris* placet Scopus, tractandi modus, & Scholiorum docta sobrietas non minùs ingenio, quam labore Aristarchis satisfactura. &c.

VI.

6. Jul. 1670.
VIENNÆ.

Dn. D. Fridericus Ferdinand. ILMER
à VVartenberg, Instit. Medicin. Profess. in Univer-
sitate Vienn. ad D. Sachf.

Institutum Vestri Collegii non tantùm honestum, utile & toti agrorum Reipubl. salutare, sed etiam quodammodò salvandis hominibus necessarium, unde non possum non vos exhortari, & in Sapientiæ Stadio currentibus calcar addere.

VII.

JENÆ 29.
Jul. 1670.

Dn. D. Joh. Theodor. SCHENCKIUS
Prof. in Jenens. Medicin. Pract. celeberrimus.
ad D. Sachf.

PRobo modis omnibus *institutum V. Collegii* laudabile, & precor, ut sit omni ære perennius. Invidiam virtus non curat. Hic spinas colligit, ille rosas. Deus incèptum secundet &c.

VIII.

VIENN.
1670. 8.
Sept.

Dn. D. Tobias CZASCHELIUS,
S. Cas. Maj. Medicus Cubicularius ad D. Sachf.

SUm magnus illorum amator, quibus meliori de luto finxit præcordia Titan, præsertim hòc seculò, quò Medicina nostra ad summum videtur perfectionis gradum devenisse; attamen ab Oraculo Hippocratico ne latum unguem recessisse, si Neotericorum Sententiæ, deposita omni præconceptâ opinione, ponderentur. Galli, Angli, Hollandi Anatomicis suis superbiunt inventis; Hispani in Theoria eminentissimi Circulationè sanguinis strenuè defendunt, teste Brauone, licet fremant, Amilius Parifanus, Primæsius &c. Verùm supra mortale fastigium se-

evexit, qui nullius fert attactum. Ergonè soli *Germani*, qui sub climate, degunt temperatissimo, & quod DEUS & Natura singulariter ditarunt, talenta sibi concredita sepelirent nihil superlucrantes? Absit hæc mentis imbecillitas. Agnovit hoc & toti Orbi manifestavit *Collegium Naturæ Curiosorum à Germanis* laudabiliter erectum, cujus legi Invitatorias mihi pergratas, quicquid in me fuerit, omnem movebo lapidem, ut opus hoc toti Posteritati proficuum promoveatur. Præterea ut *Inclytum Collegium* majori afficiatur gaudiò, magisque stimuletur, significo, quod *Augustissimo* nostro IMPERATORI humillimè retulerim omnia formalia in hoc negotio scriptotenus communicata, placebant Suæ Maj. Cæs. ita, ut de Ejus clementissimo Patrocinio non sit dubitandum.

IX.

Dn. D. Olaus BORRICHIVS Reg. HAFN. 27.
Nov. 1670.

Maj. Daniæ Medicus & in Hafnensi Academia

Prof. P. ad D. Sachf.

GRatulor ex animo successibus laudatissimæ Societatis Vestræ, & si hæc viâ pergatur Artis nostræ Pomæria brevi luculentis promotum iri incrementis non difficulter præfagio. &c.

X.

Dn. D. Laurentius GIESELER Phys. BRÜN-
SVVIG.
16. Decemb.
1670.

Reip. Brunsvicensis meritissimus ad D. Sachf.

MAndavi non semel Bibliopolæ nostro, ut omnes, qui ex *Naturæ Curiosorum Collegio* prodeunt libri, coëmat, unde vel ex hoc unico, si non aliunde, satis liquet, quanti *spectabilem* illam *Nobilissimorum Virorum Coronam* faciam, nec possum satis mirari, inveniri quosdam, qui audeant laudabile illud, & de Medicina benè merendi studium, in sequiorem detorquere partem, sanè quod ipsi non possunt, in aliis culpant, ut vel ex malefactis nomen sibi quærant, sed valeant nasutuli, *Vos, Excellentissimi Viri*, inceptam viam gnaviter percurrite, nec vos ab instituto averti patimini. &c.

XI.

WARSOV.
25. Dec.
1670.

Dn. D. Martin. BERNHARDI à
Berniz. Reg. Maj. Polon. Persona Medicus.
ad D. Sachf.

Perlegi avidissimè *Primum Miscell. Vestr. Annum*, ex quo non tantum voluptatem multiplicem, verum etiam utilitatem cepi. Opus hoc non solum Medicis certè sed & aliis Litteratis & majoris conditionis Personis Curiosis perquam utile & jucundum, si ita singulis annis continuabitur, erit hæc res magni momenti, quæ hõc seculò in nostra *Germania* ortum suum sumpsit. Perplacet Liber non solum ob diversitatem materiæ, verum quod à tot Doctis Personis compositus, & figuris exornatus. Liber enim sine figuris est corpus quasi sine anima. &c.

XII.

Prid. No-
nas Januar.
1671.
VIENNÆ.

Dn. D. Laurent. WOLFSTRIGEL
Anatom. Prof. in Vienn. Acad. ad D. Sachf.

Indies magis aggratulor Reip. Medicæ, quæ hisce *pralaudati Collegii* sudoribus non leviter ditescet, nihil enim in Medicina magis proficuum existimo, quam fideliter observata annotare, & non inanibus Chimæris (in quo tamen pro-dolor! adhuc plurimi locant ingenium) Artem per se longam adhuc magis prolongare.

XIII.

LONDIN.
2. Febr.
1671.

Dn. Henricus OLDENBURGIUS
*Illustrissim. REGIÆ SOCIETATIS Anglicæ Se-
cretarius Amplissimus ad D. Sachf.*

Quas Litteras Cal. Octob. 1670. ad me dederas, *Vir Clarissime*, eas una cum munere Philosophico, d. 23. Januarii 1671. denuò accepi. Quæ scire ex iis *SOCIETATEM REGIAM* voluisti, pronuper in publico Ejus confessu prælegi; simul & *Ephemerides Academia Vestræ Medico-Physicæ* ibidem produxi. Impensè equidem dicta *SOCIETAS* vobis
juxta

juxta ac Philosophiæ de Egregio cœpto gratulatur, quæque opis suæ fuerint in illius augmentum suppeditare, lubenti animò se collaturam pollicetur. In mandatis jam dedit Sociorum nonnullis, ut librum transmissum sedulò perlegant, ac de Observationum ibi concinnatarum momentis publicè referant. Nul sanè magis ad proferenda Veræ Philosophiæ pomceria conferre posse judicant, quàm si omnium Gentium Viri docti & solertes ingenia & studia sua, uti nunc faciunt, consociare pergant, inque Horreum Philosophicum locupletem Observationum & Experimentorum, ritè & candidè factorum, segetem certatim convehant. *Excellentissima* itaque *Academia Vestra, Vir Clarissime*, de eo inprimis suâ sponte erit sollicita, ne quicquam irreat in Philosophicum hoc penu, quod sublestæ sit fidei, Lydiumque Experiendi Lapidem subire recuset. Genuinam omninò & castam esse oportere unâ nobiscum existimabitis illam Naturæ Historiam, quam adornandæ Physicæ solidiori & firmiori substernere satagimus.

REGIA ANGLIÆ SOCIETAS institutum suum quantum pote consecratur, afflictimque gaudet, *Italiam, Galliam & Germaniam* Vestigia ipsius premere & longè latèque Experimentalem philosophandi modum promovere, &c.

XIV.

Dn. D. Thomas BARTHOLINUS

HAENIA
1671. 10.
Mart.

Prof. Regius Honorarius &c. ad D. Sachs.

Miscellanea Curiosa primi Anni rectè mihi tradita maximè placuerunt. Prævideo ingenti thesauro augeri Rempubl. Medicam tot Curiosis pariter & utilibus Observationibus, quæ Voluminibus Schenckianis palmam dubiam videntur facturæ. Applausum Ill. labori addo & Votum, ut porrò foetus clarissimis Natalibus ortus eò splendore adolescat, quò feliciter conceptus & multis D's ridentibus editus in publicum magnificè procedit. *Tibi* Obstetricis Officiò fungenti Laus debetur, quod masculè partes publicas tuearis & curâ posteritatis traharis in editione Obs. rarissimarum. Perge quo cœpisti pede faustò. Deus Conatibus favebit, applaudentem invenies Orbem universum. Æquum est, ut omnes, qui publico favent, Ingenii & Experimentiæ loculos excutiant, quibus præclarum opus increseat. Ego non gravabor

conferre, quicquid rari occurrerit, multis quanquam negotiis occupato. Amicam operam promiserunt Urbis nostræ Machaones, qui in hoc Naturæ campo majori gloriâ decurrunt. &c.

XV.

1. Apr. 1671.
FLOREN-
TIÆ.

Ill. Dn. FRANCESCO REDI Nobile

Aretino & Academico della Crusca.

ad Dn. D. Joachim. Georg. Elsnerum.

CHe cotesto *Ill. & Dottissimo Collegio de' Curiosi in Alemagna* mi abbia fatto l' honore di far stampar in Latino le mie osservazioni intorno delle vipere è un effetto della gentilezza di cotesti Sig. ri ma non già di alcun mio merito. Io lo riputo à mia grandissima fortuna & questa sarà la maggior gloria che io possa avere in questo mondo: io ne resto à questo Nobiliss. Collegio con vere & cordiali obbligazioni &c.

XVI.

1. Apr. 1671.
ROMÆ.

Dn. D. Guilielm. RIVA Medicus celebris Romanus, Pontific. Chirurgus. ad Dn.

D. Joach. Georg. Elsnerum Vratislav.

DOppò hauendo riceuuto il pacchetto delle Osservazioni da me tanto desiderato rendo infinite gratie. Che se ben non ho letto (per hauer lo dato à legare) non dimeno lizientata l' auidata dell' occhio che curioso mi facesse una scorreria alla sfuggita ne ho raccolto alcune figure che mi danno indicio che le opera non si restera inferiore all' espettatione.

XVII.

2 LONDNI.
NO 4. A.
pril. 1671.

D. Henric. OLDENBURGIUS

Illustr. Societ. Regiæ Secretarius ad D. Sachf.

Vla commercii nostri Litterarii cum jam trita videatur, agedum sedulò & alacriter eam calcemus. Impensè gaudeo sollicitum augendæ Physices & Medicinæ studium animis Vestris penitiùs federe,

JUDICIA

dere, idque tantò magis, quod Gentibus vicinis omnibus ad excolen-
dam Philosophiam Experimentalem unanimiter confurgentibus, Ger-
maniam post principia stare ægrè ferebam. *Ill. Vestra Natura Curios.*
Academia cæteris Germanis omnibus facem præferet luculentissimam,
quâ ad paria suscipienda & urgenda feliciter accendantur &c.

XVIII.

Dn. D. Erasmus BARTHOLINUS HAFNIÆ
6. Apr. 1671.
Mathemat. Regius & Prof. Matheseos Hafnia.

Quod maximè fuit optandum, ut quæ ab egregiis Viris multis sum-
tibus, magnòque labore fuerunt inventa, ea ad posteros omnia per-
venire possent, id hòc præsertim seculò videtur melius provideri quàm
antehac, quò Naturalis Scientiæ laudem & jacentem Experimentorum
curam pro suis quisque viribus sublevare conatur. Hanc ego semper
probavi rationem &c.

XIX.

Dn. D. Paulus Maria TERSAGA MEDIO-
LANO 26.
April. 1671.
Med. & Physicus Collegiatus Mediolanensis
ad D. Sachs.

Septentrionalis Virtus intaminatis honoribus fulgens nativum su-
perans Horizontem Exteris sese communicat Regionibus. Ex re-
liquis *Vestri Collegii Operibus* nihil ad manus pervenit præter Gam-
marologiam Tuam, in qua laudo Stili elegantiam, Curiositatis subtili-
tatem & Philosophicum acumen, nunc ut reliqua ad manus meas deve-
niant, exquiram. Spondeo me datò tempore oblaturum aliquid, quod
Germania intrusum *Ephemèridibus* nomen meum Vobis notum faciat, for-
tes inter Duces ero miles, & alienæ lucis reflexus illustrabunt tenebras
meas &c.

XX.

Dn. D. Job. Jacob. WALDSCHMID, HANOV.
26. Apr. 1671
Pract. Hanov.

Transmissis hisce Observationibus meum qualecunq; inserviendū
studium *Sacro Natura Curiosorum Collegio* contestari volui, cum
voto

Voto ut agonizans hoc in seculo Medicina Practica illorum ope reviviscat, nec temerè ita multorum pedibus conculcetur &c.

XXI.

SCAPHUS.
Helvetior
27. Apr. 1671

Dn. D. Joh. Jacobus WEPFERUS
*Physicus Scaphusanus in Helvetia, Anatomicus
celeberrimus ad D. Sachsum.*

Summoperè *Collegii Curiosorum* omni laude majoris institutum ar-
stifit bonis omnibus : quid enim plus commodi ad rei Medicæ in-
crementa afferre potuisset, quàm unius Objecti exactum examen &
plena enarratio omnium, quæ vel propria Experientia suggessit, vel alii
commemorarunt, unò intuitu illud conspicerè sive Practico sive Tironi
licet, quod non sine tædio per Vasta Scriptorum Volumina dispersum
erendum foret. Nunc novò beneficiò Rempubl. nostram exornat *Lau-
datisimum Collegium*, dum summâ humanitate illa quasi extorquet, quæ
in Scriniis recondita cum blattis & tineis luctatura, æternâ nocte sepeli-
rentur. Specimen transmissum protinùs commune feci Medicis *Bas-
leensibus, Sanct-Gallensibus* & nostris: aliquot suum symbolum collaturos
polliciti sunt, &c.

XXII.

è PRAGA
1671.2. Maj.

Dn. D. Adamus Adamandus KO-
CHANSKY è Soc. Jesh. Prof. Mathes. Prage
ad D. Sachs.

Libri transmissi *Miscellan. Curios.* ut *Florentiam* deferantur jam pro-
curavi, quid ad me ultimò lapsi mensis diè perscripserit *Serenissi-
mus & Emin. CARDINALIS LEOPOLDUS Medicus* communico :
ita verò Seren. Princeps : Godo che il Sig. Direttore del *Collegio de Curiosi*
Sig. D. Sachs habbia gradito l' auiso della Lettera del Dottore Redi, &
con desiderio sto attendo dalla di lui Cortesia i Libri, che egli si compi-
ace d' inviarmi: al quale si contenti di render grazie in mio nome, rap-
presentandogli il desiderio che in me resta di corrisponderli in ogni oc-
casione di suo gusto &c. Et *Dott. Redi* inter alia hæc scribit: m' è stato d'
un

JUDICIA.

un sommo honore che cotesti Illustrimi sig. Academici Curiosi habbiano fatto tradurre & stampare in Latino le mie osservaz. intorno alle Vipere. Jo lo riconosco dalla loro gentilezza, non gia da merito mio alcuno: si come de V. R.^a ancora conosco, che I. S. S. Academici abbianno intentione di stampar par in Latino le mie risposte, fatte all' opposizioni d' esse Vipere &c.

XXIII.

Dn. D. Philippus T ALDUCCI à Do- PRAGÆ 6.
Maj. 1671.
*mo Supremus Architecturae militaris in Regno
Bobemia Praefectus ad D. Sacbf.*

Quemadmodum cum Helmontio deplorandam hanc, quæ in potissima hominum parte viget, indagandi segnitiam sapissimè corditis indoleo, ita laudabilissimum *Inclyti Vestri Collegii institutum &* propositum, tam Vestras, tam aliorum notatu dignas Observationes, pro publica Utilitate publici Juris faciendi non nisi vehementer & peculiari cum gaudio laudare & celebrare possum, magnam vel ex his initiis prævidens utilitatem, quæ toti Reip. Litterariæ inde aliquando emerget. Pergite igitur, *Viri Eruditissimi*, & ne propter malevolorum calumnias, aliasque quæ Vos procul dubio, in hoc præfertim initio, impetent adversitates ab hoc Vestro Studio unquam desistite, quod ego exiguis meis conatibus pro Virili promovere non cessabo, &c.

XXIV.

Dn. Samuel Sebast. SENNER in ROMÆ 23.
Maj. 1671.
Litt. ad Canonic. Vratisl. D. Ign.

L. à L.

Liber gratissimus nuper Romam transmissus Curiosos pascit animos Romanorum. Primo R. Pater Kircherus eum ad 3. dies petiit, jam ab uno Principe tam Ecclesiastico quàm seculari ad alterum transfertur & cum delectatione ac satisfactione summa perlegitur.

9. LU-
GDUN.
GALLOR.
7. Jun. 1671.

Dn. D. CAROLUS SPON *Lugdun.*
Gallor. Medicus Celeberrimus, & Collegii Medici
Aggregatus ad D. Sachf.

QUOD spectat ad *EPHEMERIDAS Vestras Curiosas* novitium istud Ingeniosi Vestri *Natura Curiosorum Collegii* cceptum, quo de humanissimæ Tuæ Litteræ & primores schedæ promulsidis vice submissæ abundantissimè testantur, neminem repertum iri puto Rei Litterariæ amantem, qui illud suò calculò non dignetur, non dilaudet, non ambabus amplexetur ulnis, cum ad Physicam supellectilem locupletandam, Artemque Medicam promovendam (quibus in utrisque plurima desiderari negandum non est) mirificè conferre posse, proclive sit augurata. Nec defuturos arbitror seraces ac felices in scribendo genios quam plurimos, qui suum in istiusmodi Gazophylacium *xéqua* immittere satagant. Amicos Viros passim sollicitare non desinam, ut suis Observacionibus lectioribus Vestrum ornare institutum non aspernantur.

NORIMB.
29. Jun.
1671.

Dn. D. Job. Georg. VOLCKAMERUS
Physic. Reipubl. Noribergens. Primarius
ad D. Sachf.

VESTROS in *Academia Curiosorum* ausas dum feliciter huc usque Numinis Divini gratiâ susceptos, & indies auspiciatò magis fidere florentes intueor magni verè facio, & nostrum antehac sterile, incultæ quasi Germaniæ, solum uberiore Virorum Eruditorum provenitu, & lætâ inde redundante segete fecundius suinde reddi lætor. Deus ter Opt. Max. Vestris hîc *Cæsareâ autoritate* fultis Conatibus incrementa porrò roburque addat, ut quantum lenta solent inter Viburna Cupressi; ita Alitum Romani Imperii primas Caput semper exerat inter tot subdita sibi cœtera orbis Europæi animantia; & sub Illius Clientelâ reviviscant, quæ quasi defuncta & altò sopita somnò jacuere, excitatissima tot Heroum ingenia nil Exterorum Virtutibus cedentia.

De tot tantorumque passim Illustrium Virorum non saltem applausu, sed & conjunctione, qui numerò suò *Academiam Vestram Teutoniam* ampliorem reddere dignantur, ex animo gratulor, & ut eadem porrò felicitate deinceps frui possit, atque ab omni vindicetur interitu ex animo precor. &c.

XXVII.

Dn. D. Johannes SCULTETUS Reip. *Norimb. 1. Jul. 1671.*

Norimb. Physicus & Officinarum Pharmaceuticarum Visitator p. t. Senior ad D. Sachf.

Ruborem fortè mihi ignoto extorsisset elegantissima *Vestra Invitatoria Epistola*, quòvis Osculò dignissima, aurei vindemiæ autumnalis quâ publicis proflare litteris voluistis, jussistis. Deus rependat hanc humanitatem ! Siquidem *Ephemeres hæc Medicæ* præter aliorum Scripta *Æsculapii Fanò* dignissimæ etiam mea anteverterunt vota. Sanè *Invitatoria Vestra* & labor ille concatenatus multis ignorantia Veterinum ex oculis extergunt, aliis verò, qui altò superciliò cæterorum quæcunque molientium conatum omnem hæcenus astutè satis anteverterunt, vim omnem adimunt, siquidem immortalis hæc æternantis (quod quidem animitus precor) *Asclepiadei Ordinis curiosissimi felicissima* propago reipsâ id molietur, quod nunquam ulla ætas consequi vel *Votis* potuit : Eapropter meritò *aurea messis* titulò dignissima hæc *Vestra* molimina indigitari queunt. &c.

XXVIII.

Dn. D. Franciscus BOUCHARD *DESERTIONE Burgundia. Kal. Jul. 1671.*

Regius Professor ab Rege Hispaniar. designatus ad D. Sachf.

Vlris *Miscellaneis* & Litteris Tuis statim me rapit nova Lux, *Academie Nat. Curiosorum* ratio, nunquam satis æstimanda : pulcherrimum sanè si quicquam aliud in Reipubl. Litterariæ præsertimque *Medicæ* gratiam institutum, quod ut *Germanis* planè gloriosum & plausibile, sic omnibus, potissimum iis, quos ita tangit honos aut gloria *Artis nostræ* ad multiplicis *Eruditionis* suæ vel *peculiaris* *Experientiæ* agnitio-

nem prorsus opportunum & utile, quanquam percelebris hujus instituti posteritatis memoriâ tantoperè commendandi Panegyrii Lectissimis non vulgaris facundiæ Principibus relinquam.

XIX.

*Reverendiss. Dn. P. Athanasius KIR-
CHERUS è Societ. Jesu Theologus & Summus
Philosophus ad D. Sachs.*

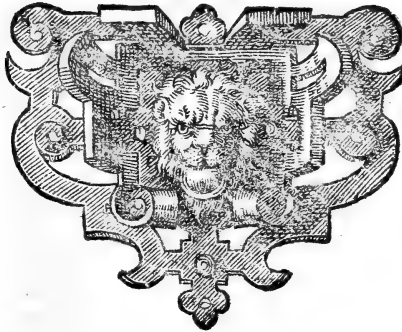
ROMÆ
1671. 18.
Jul.

Dici vix potest, quantâ animi voluptate litteras humanissimas & nonnisi unanimi Charitum conspiratione exaratas evolverim & identidem revolverim, potissimum cum ex iis institutum tuum & laude dignissimum & gloriæ opulentiâ confertum penitiùs expenderem. Fateor sanè me plurimum & mihi & *Germanicæ Nationi* congratulatum fuisse, in eâ inventos fuisse viros, qui uti ingenii affluentia & insita iis sagacitate studiò & labore sedulò, nec non pertinaci conatu rerum abditarum in Naturæ sinu delitescentium mysteria eruere non desistunt, ita quoque Germanicæ Nationis famam omnium exterorum admiratione diffundunt, & tantum non ad sidera usque Extollunt. Nec dubito, quin si pari passu institutum vestrum in proximè prodituris operibus profecuti fueritis, orbem litterarium rerum peregrinarum & hucusq; incognitarum notitia æternò nominis vestri honore sitis stupente Mündò repleturi. Agedum Viri felici Mercurii fidere nati, uti cæpistis, pergite, & certò *Vobis* persuadeatis velim, me (quia à teneris unguiculis nescio quò naturæ pondere in hujusmodi *Curiosioris* doctrinæ sacramenta feror, & ad ea excolenda implantatò mihi à Divina benignitate Magnetismò quàm potentissimè trahor) *Vobis*, inquam, vestrisque gloriosis moliminibus, quantum quidem mihi permittet ingenii capacitas, minimè defuturum: insuper polliceor me curaturum, ut non duntaxat ex propria mea Sparta nonnihil vobis sim collaturus, sed & effecturum, ut pro cura & sollicitudine, quâ *Germanici Nominis* existimatione premor, brevi complures exterarum Nationum Viri Artium Scientiarumque Consultissimi laudabili vestri conjugio Panosophico me Paranymphe jungantur &c.

XXX.

Dn. D. Georg. Hieron. VELSCHIUS ex AUGUSTA VINDELICORUM 1. Aug. 1671.
Patritius & Medic. Augusta Vindelicor. Excellentissimus ad D. Sachsum.

Vis verbo Judicium de Miscellaneis Vestris dicam: Perplacent omnia. Nec aliud nî fallor, quisque ferre poterit qui Artem nostram auctam & ornata[m] cupiat. Fiet id sane si ab Italia quoque & ex Batavis aliquæ symbolæ accefferint &c.

SACRI ROMANI
IMPERII
ACADEMIÆ NATURÆ CU-
RIOSORUM AUCTÆ & REFOR-
MATÆ
LEXES.

LEX I.

G*LORIA DEI Medicæque Artis Illustratio, &*
Proximi exinde resultans Commodum *ACADEMIÆ*
NATURÆ CURIOSORUM Scopus esto & cy-
nosura unica.

L. II.

P*residium Academiæ sit Providentia Divina: Patrocinium con-*
ciliet *Ufus in Rebus-Publicis bene constitutis maximus;*
quem si non omnes & singuli, plures tamen & Cordatiores ve-
nabuntur æstimabuntque ad incolumitatis sanitatisque propria
tutelam, omnibus gazis anteponendam.

L. III.

Quoniam *SOCIETAS* hæc in *GERMANIA* prima fumsit
incunabula, adeoque hæctenus *Membra Ejus Germani fue-*
runt in diversis *Imperii Romano-Germanici Circulis* viventes,
Societas hæc SACRI ROMANI IMPERII ACADEMIA NA-
TURÆ CURIOSORUM appellari voluit, parili ratione, quã
exte-

extera Eruditorum Sodalitates *ACADEMIÆ* audire consueverunt; sperans fore, ut, magis magisque adolescente suo Collegio, tam Ipsius *SAC. CÆSARÆ MAJESTATIS*, quam *SE-RENISSIMORUM ELECTORUM* ac reliquorum Imperii *PRINCIPUM* tutelam ac Munificentiam, veluti sine quibus fulcimentis vix diu vigere & consistere valebit, experiatur.

L. IV.

UT ergo tantò feliciora ac firmiora incrementa Societas capiat, & ad tam laudabile tamque proficuum Institutum prosequendum viri cordati promptius alliciantur, danda est opera, ut Ipsi Authoritas major concilietur, Membra verò Eiusdem Honore & Præmiis, quæ stimuli ad quavis magna exsequenda unci & maximi esse solent, excitentur; adeoque à Summo *IMPERATORE*, *ELECTORIBUS* aliisque Imperii *PRINCIPIBUS* nec non Liberis Imperii Civitatibus, pro diversitate Membrorum Societatis, in diversis locis degentium, Privilegia quædam & immunitates Personales exorandæ sunt: De quarum Clementissima ac Gratiostissima collatione dubitandum non est, cum *COLLEGÆ CURIOSI* non in magno sint numero & præterea per Ditiones Urbesque Germaniæ dispersi; Ipsi verò ob publicam diligentiam, non minus ac Professores in Universitatibus honorum & immunitatum quarundam præmia promereantur.

L. V.

PRÆSES *Academiae* sit, idemque unicus. Ipsi incumbat rebus *Academiae* ita prospicere, ut quæcunque in ejus incrementum aut commodum ullò modò cedere possunt, vel operâ, vel consiliò sedulò procuret. Præterea peculiari Libro inscribat nomina singulorum Academicorum, additâ Patriâ, die natali, locò habitationis, functione, præteritâ præsentique, nec non

non olim, die obitus: Eumque Librum ceu Archivum apud se ferio custodiat.

L. VI.

PRÆSIDI propter locorum ambitum atque distantiam **ADJUNCTI**, velut **SĒCRETARII**, quidam affocientur. Eorum hæcenus quidem duo solùm fuerunt; ipsi tamen nunc sub incrementum *Collegii* numerò augeri possunt, pluresque constitui, pro ut ex Re *Academia* esse videbitur. Eligendi autem illi imposterum præcipuè, qui editò opusculò sese *Collegio* commendarunt; & quidem à **PRÆSIDE** votis reliquorum si non omnium tamen plurimorum *Collegiarum* electionem confirman-
tibus.

L. VII.

MUNUS **ADJUNCTORUM** sit cum **PRÆSIDE** de *Academia* Emolumentis frequentius & fideliter communicare; Medicos alios ac eruditione præstantes litteris præprimis invitare; *Collegas* in **ALBUM** receptos, præstitis præstandis, dignis laudibus & Agnomine honorificò (facta prius cum **DN. PRÆSIDE** communicatione) uti hæcenus factum, mactare; tardantes officii sui placidè admonere; Observaciones & Experimenta aliunde communicatas, ad Locum, ubi **EPHEMERIDUM** fiet Collectio, dirigere.

L. VIII.

Idem sint dispositi ac distributi per loca, quà citius ac facilius cum aliis *extra Societatem Medicis*, præcipuè verò *Exteris*, Commercialia litteraria institui promoverique possint. Unus tamen illorum perpetuò **PRÆSIDI** adsit, aut certè in ejus viciniâ hæreat, ut cum eo de necessariis commodius colloqui & communicare possit. Eidem **ADJUNCTO** incumbet, **PRÆSIDIS**, si Is è vivis excefferit, fata maturè per Programma publicum intimare; quò ab universis Dominis **COLLEGIS**, absque simultate
per

per vota alius dignus, præcipuè tamen è numero *ADJUNCTO-
RUM* eligi queat.

L. IX.

ACADEMICI *NATURÆ CURIOSI* (in quorum numerum tantum admittendi Doctores & Licentiati, aut iis Eruditione proximi, omnes tamen Medici aut Physici) invitati & recepti *ad duo* sunt *obstricti*; Ut *primò* seligant sibi Materiam elaborandam ex Regno sive Minerali, sive Vegetabili, sive Animali, quæ cuiq; arriserit, nisi ab alio Collega jam tractata sit; *secundò*, *EPHEMERIDIBUS* annuis conficiendis augendis atque ornandis indefessam navent operam,

L. X.

SI jam, *quoad prius*, quis singularem aliquam medicam materiam sibi tractandam selegerit, illam Domino *PRÆSIDI* aut uni vel alteri ex *ADJUNCTIS* ante editionem significet, delineationemque tractationis ipsis transmittat, ut si de eadem materia aliquid rari & curiosi reliquis Dominis *Collegis* innotuerit, illud candidè communicari possit, & ab Autore factà honorificà communicatorum & communicantis mentione, inferi. Eandem ob causam, ut nempe materia pertractanda eò citius innotescat, materiæ istæ selectæ annuis *EPHEMERIDIBUS CURIOSORUM* Colophonidis locò subjungi poterunt,

L. XI.

Materiam talem *Academicus* elaborabit curiosè & quâ fieri poterit diligentia, inquirendo in rei tractandæ Nomina, Synonyma, modum generationis, Locos natales, differentias, species, delectum, vires tam totius quàm partium, medicamenta.

tam vulgaria quàm Chymica, tam simplicia quàm composita, nec omiffis, fi qui dantur, ufibus Mechanicis, eò ferè modò, quò confcripfit Rhodologiam fuam Rosenbergius, maffichologiam Strobelbergerus, marathrologiam Schenckius, Corallologiam Ganfius, Sambucum Blochvvizius, & jam tum quædam Collegii membra fua ediderunt fpecimina.

L. XII.

Licitum verò fit *Domino PRÆSIDI* (nec non aliis etiam Academicis, quibus opusculum ante editionem videre contingit) cum bona Autoris venia, & absque ipsius offensione materiæ perfectius elaborandæ gratiâ quædam monere, corrigere, addere, immutare, mantiffam vel corollarium pro lubitu aut opusculo edendo addere, aut postmodum in *EPHEMERIDES GERMANICAS* conjicere, omnia tamen amicè, candidè & veluti fraternè, citra arrogantiam aut invidiam, vel ullius contemptum ac contumeliam: Quandoquidem Rationalis Medici non est alterum invidiosè calumniari.

L. XIII.

Certum tempus *Exhibitionis* à Medico requiri non potest, cum propter Praxeos negotia sibi & Collegio semper vacare non possit, sufficet si utilitas Proximi & Cupido Famæ calcar addant maturum fœtum primum Collegio, postmodum Erudito Orbi sistere.

L. XIV.

Absolutò opusculò Autori & Collegæ *Cognomen*, uti hactenus factum, à Domino PRÆSIDE & ADJUNCTIS offeratur, eoque ille condecoretur. Reliqui Domini Collegæ, qui sal-

saltem *EPHEMERIDUM CURIOSARUM* collectioni student eoque Cognominibus careant, donec pertractatâ curiosâ materiâ, & editô opusculô, priori *Collegii* instituto satisfecerint.

L. XV.

Qui pensum suum absolvit non cogitur ad novæ materiæ elaborationem: sufficit ut *EPHEMERIDES GERMANICAS*, alterum Collegii Curiosi laudabile institutum, provirili postmodum augeat, & aliis Collegis opem ferat ad exorandos ipsorum labores. Si tamen cuidam spontaneò instinctu novas materias pertractare lubitum fuerit, lubentissimè hoc ipsi indultum sit, immò eò magis *Collegii* favorem merebitur, & dignius *COLLEGIO* membrum se præstabit.

L. XVI.

NAm cum præter istarum materierum specialem tractationem, hæctenus à quibusdam Collegii membris factam & porro faciendam, maximum Medicinæ præbeant commodum, variæ Observaciones, Experimenta, Problemata Physica & Medica, etiam in hac parte, tanquam secundo Collegii Instituto supra Leg. IX. indicato, Curiosis *COLLEGIUM CURIOSUM* satisfacere studebit. Quare Programmate quòdam publicò primò seorsim post cum Anno I. Miscellan. edito ad Eruuditissimos Europæ Viros, tam in Germania, quàm extra eam in Italia, Gallia, Britannia, Belgio, Dania, Polonia, Bohemia, Hungaria &c. viventes directò, submissè honorificè perque amanter invitati fuerunt, ut si quæ abscondita, novavè curiosa Physico-Medica occurrant, cum *Collegio* candidè per litteras communicent, & hòc tempore *Pratislaviam*, ubi primo-

rum annorum fiet collectio, potissimum transmittant. Singuli quoque *Collega*, ab Amicis suis idem beneficii genus in publicam commoditatem directum per speciales litteras flagitent.

L. XVII.

O*bservationes illæ, itemque Experimenta, Inventa, Proble-*mata aliaque hujus farinae erudita Communicata, ab **AD-****JUNCTIS** nec non aliis Collegis Curiosis secundum ordinem temporis, quò communicata fuerunt, in unum corpus colligantur, præmissò ubique Eruditi honorificò nomine, qui quodque communicavit, & cui communicavit: Pòst ad minimum singulis annis in unum volumen à certis & destinatis ad id **COLLECTORIBUS** congeſta, *Collegii Curiosi* Bibliopolæ tradantur, ut sub nomine **EPHEMERIDUM GERMANICARUM NATURÆ CURIOSORUM** edantur. Hâc ratione quicquid rarioris aut occulti in Physica & Medicina ubicunque locorum reſtiterit, una quasi in tabula delineatum Eruditis exhibebitur, cum de sincera promta & probata communicatione non dubitetur: siquidem multis egregiis Ingeniis hic janua Famæ & utilitatis aperietur, ut cum ipsis aliquid singulare edendi tempus & otium non suppetat, cum ipsorum fama & honorificam mentione in Ephemeridibus tamen id videre possint mundo exhibitum. Quare ut eò citius & lubentius Medici cum *Collegio* communicent per litteras, *Collega Curiosi* temperabunt sibi, quin istis communicatis censorium judicium apponant, contenti simplici narratione prout res ipsa communicata fuerit: Liberum tamen esto interdum, si similis aliquis casus contigerit scholion addere, absque omni tamen mordaci sale.

L. XVIII.

A *Univerſariis* hiſce *Ephemeridibus* addantur, ſi qui *variores libri* in Medicina editi fuerint, & interdum quid rari præcipuè in ſe contineant, brevibus enarretur: addatur calçis locò, ſi quis è *Collegarum* numero vivis exceſſerit, cum honorificâ mentione quid commodi Collegio præſtiterit, quæ opuscula ediderit, adeoque breviffimis vita ipſius & beata analyſis enarretur.

L. XIX.

S I quis *Academicorum* ante opusculi editionem è vivis exceſſerit, fragmenta ab alio Collega colligenda, & cum præſcitu PRÆSIDIS ſub nomine Autoris demortui ut edantur, conſeſſum liberumque ſit.

L. XX.

QUILIBET *ACADEMICUS* alios etiam Medicos ſive illi Germani ſint, ſive Exteri Germanorum hiſce laboribus faventes aut ipſam in Societatem protrahere conabitur, ut membra Collegii fiant, aut ut ſi hoc non arriferit, nec ipſorum negotia permittant, tanquam Patroni & Fautores *Collegii*, reliquis Dominis *Collegis* & præcipuè *EPHEMERIDUM COLLECTORIBUS* rariora communicando operam conferre dignentur, invitare.

L. XXI.

QUILIBET *Academicus* geſtet *Symbolum Academiae*, ſcilicet *ANULUM AUREUM*, in quo locò gemmæ ſit *LIBER APERTUS*, in cujus facie *OCULUS* radiis è nube illuſtratus, in altera *Lemma* Academicum, *NUNQUAM OTIOSUS*, inſculpta ſint: Librum ab utroque latere *SERPENTES* corpore & caudâ annuli circulum circumvoluti, ore teneant; non tam ut *ornamentum Ordinis* ſit quàm *incitamentum*, ad officium ſeriò & fideliter exſequendum. *Explicationem vide apud Sachs in Anephelegraph Dialog. p. 24.*

ACADEMICORUM NATU-
RÆ CURIOSORUM
NOMINA.

*Qui circa Ortum Collegii Albo inscripti fuerunt, & jam
è Vivis excefferunt, aut valedixerunt.*

I.

DN. JOH. LAURENTIUS BAUSCH Svinfurtensis, Patriæ
Physicus meritissimus, dictus JASON, Inventor hujus Col-
legii & Primus PRÆSES dignissimus.

Obiit Anno 1655.

Clarus editò Lapide ÆTITE.

HÆMATITE.

UNICORNU FOSSILL.

CÆRULEO feu Lapide Lazuli.

CHRYSOCOLLA.

2. Dn. D. *Christoph. KEILING* Islebiensis, Physicus Islebiensis in
Comitatu Mansfeldiæ, dictus ÆSON.

Accessit Anno 1652.

Obiit Anno 1658.

Promiserat Historiam *Æris*.

3. Dn. D. *Gregorius HORSTIUS* Ulmâ Svevorum oriundus, Ulmæ
Practicus felicissimus, magni Gregorii Horstii filius, dignusque
Successor.

Accessit Anno 1652.

Obiit Anno 1661.

Promiserat Historiam *Zibethi*.

4. Dn. D. *Job. PFAUTZ* Ulmenensis, Ulmæ Practicus.

Accessit Anno 1652.

Promiserat Historiam *Moschi*.

5. Dn.

ACADEMICORUM NATURÆ CURIOS. NOMINA.

5. Dn. D. *Conrad. Theodor.* LUNCKER Marpurgenſis, Marpurgi Haſſorum Practicus.

Accessit Anno 1652.
Obiit Anno 1661.
Promiferat *Nicotianam.*

6. Dn. D. *David* GUILIELMI Baccharacenſis, Practicus Bernæ Helvetiorum.

Accessit Anno 1652.
Obiit
Promiferat *Rofam & Camphoram.*

7. Dn. D. *Andr.* WOLFFIUS Jenenſis, Practic. Schmalcaldenſis.

Accessit Anno 1653.
Mortuus 1661.
Promiferat *Cryſtallum.*

8. Dn. D. *Albertus Conradus* LANGENAUER ex Uffenbachio oriundus, Practicus Weidæ in Palatinatu.

Accessit Anno 1653.
Obiit Anno 1656.
Promiferat *Tanacetum.*

9. Dn. D. *Nicol. Balthaf.* MERZIUS Herbipolenſis, Epifcopi Bambergenſis Archiater.

Accessit Anno 1654.
Obiit
Promiferat *Liquiritiam.*

10. Dn. D. *Johan. Adamus* STOER Herbipolenſis, Herbipoli Practicus.

Accessit Anno 1655.
Obiit
Promiferat *Hypericum.*

11. Dn. D. *Jnas* DEUTSCHLANDER Fraustadio Polonus, Regis Poloniæ Medicus, Fraustadii Practicus.

Accessit Anno 1661.
Mortuus Anno 1661.
Promiferat *Unicornu.*

ACADEM. NATURÆ CURIOS. NOMINA.

12. Dn. D. *Leonhardus URSINUS* Noribergensis, Lipsiæ Academiæ Botanicus & Professor Medicinæ Extraordinarius, dictus *ZEPHYRUS*.
 Accessit Anno 1661.
 Mortuus Anno 1664.
 Promiserat *Aloën*.
3. Dn. D. *Job. Andreas GRABE* Mulhusanus, primum Erfurti Professor, post Mulhusanus Physicus, dictus *CEPHALUS*.
 Accessit Anno 1661.
 Obiit Anno 1669.
 Clarus edito *CERVO* sive Elaphographiâ.
 Promiserat *SUCCINUM*, sed morte preventus non absolvit, nec *Analecta* à vidua impetrari potuerunt.
14. Dn. D. *Job. Jacob. SAUER* Brettâ Palatinus, Herbipoli Practicus.
 Accessit Anno 1661.
 Promiserat *Levisticum*.
15. Dn. D. *Job. Philippus DEISLERUS* Suinfurtensis Sulæ Practicus.
 Accessit Anno 1661.
 Obiit Anno 1665.
16. Dn. D. *Job. Jacob. WITTIGIUS* Erfurtensis, Erfurti Practicus.
 Accessit Anno 1662.
 Obiit Anno 1663.
 Promiserat *Pæoniâ*,
17. Dn. D. *Job. Jacob. à TYPSMA* è Harlemo, Leovardia Frisorum Practicus.
 Accessit Anno 1663.
 Promiserat *Calcem Vivam*.

ACADEMIÆ NATURÆ
CURIOSORUM COLLEGARUM
NOMINA,

*Qui adhuc in Vivis Operas suas
conjungunt :*

*Secundum Ordinem, quò Nomen Albo inscribendum
dederunt.*

I.

DN. D. *Job. Michaël FEHR* Kittingâ Franconix oriundus, Suin-
furti Physicus, *ARGONAUTA* dictus, primùm Dn. Joh. Laur.
Bauschio Præsidi Adjunctus, post obitum ejus secundus PRÆ-
SES.

Accessit sub ortum Collegii 1652.
Clarus editâ *SCORZONERA*.
ABSINTHIO.

2. Dn. D. *Georg. Balthasar MEZGER* Suinfurtenfis, nunc Professor
Tubingensis, *AMERICUS* dictus, alter Præsidi Adjunctus,
quod officium tamen ob negotia Professionis renunciavit.

Accessit sub ortum Collegii 1652.
Promisit Ambram & Jalapam.

3. Dn. D. *Georg. Balthas. WOLFART* Suinfurtenfis, Suinfurti Practi-
cus, ob Senium Viribus fractus, *ALCEUS* dictus.

Accessit sub ortum Collegii 1652.
Promiserat Alcen & Castoreum.

4. Dn. D. *Valentinus Andr. MOELLENBROCK* Erfurtenfis, pri-
mùm Prof. in Univerfitate Erfurtenfi, nunc Physicus Halæ Saxo-
num dictus *PEGASUS*.

Accessit primò Collegii ortu 1652.
Promisit Cochleariam.

ACADEMIÆ NATURÆ CURIOSORUM.

5. Dn. D. *Job. Martin UHLIUS* Suinfurtenfis, Schleusingæ Practicus.
 Accessit Anno 1653.
 Promiserat Lyncem. Cervum.
6. Dn. D. *Job. Daniel HORSTIUS* Gießâ oriundus, Archiater olim
 Darmstadianus, nunc Francofurti ad Mœnum diversorum Impe-
 rii Principum Archiater, *PHOENIX* cognominatus.
 Accessit Anno 1657.
 Promiserat Palmam.
7. Dn. D. *Philippus Jacobus SACHS à Levenheimb* Vratislav. Silesius,
 nunc Patriæ Physicus, moderno Collegii *PRÆSIDI ADJUN-*
CTUS, dictus *PHOSPHORUS*.
 Accessit Anno 1658.
 Clarus editâ *VITE VINIFERA*,
 s. Ampelographiâ.
GAMMARORUM Historiâ
 s. Gammarologiâ.
8. Dn. D. *Elias SCHMIDT* Haslachensis, Suinfurti Practicus, *ALTER*
 moderni *PRÆSIDI ADJUNCTUS*, dictus *PHAETON*, nunc
 valetudinarius.
 Accessit Anno 1661.
 Promisit Ferrum.
9. Dn. D. *Georg. Christoph. PETRI* Erfurtenfis, Archiater Moguntinus,
 & Erfurti Professor Medicinæ, dictus *ACHILLES*.
 Accessit Anno 1662.
 Clarus editô *CARDUO BENEDI-*
CTO.
10. Dn. D. *Hieron. Conradus VIRDUNGUS* Marpurgô oriundus,
 Marcobrettæ Practicus, dictus *MELISSUS*.
 Accessit Anno 1664.
 Promisit Melissam.
11. Dn. D. *Job. Dan. MAJOR* Vratislaviens. nunc Prof. Anat. & Bo-
 tan. in Chiloniensi Hofatorum, dictus *HESPERUS*, nunc novi-
 ter *ADJUNCTUS* Academiæ electus.
 Accessit Anno 1664.
 Promisit Bellidem.

COLLEGARUM NOMINA.

12. *Dn. D. Paulus AMMAN* Vratislav. Lipsiæ Prof. P. & Academiæ
Botanicus, dictus *DRYANDER*

Accessit Anno 1664.

Promisit Quercum.

13. *Dn. L. Christian. Frider. GARMAN* Martisburgensis, nunc Physicus
Chemnicensis in Misnia, dictus *POLLUX*

Accessit Ao. 1668.

Promisit Corylum & Picam.

14. *Dn. L. Jeremias RHOETIUS* Arnstadiens. Comit. Schwarzen-
burgici Arnstadii Archiater, dictus *CASTOR*.

Accessit Anno 1668.

Promiserat Rutam, eamque ferè ad
umbilicum consecerat, cum in
horrèndo incendio, quò maxi-
ma Arnstadii pars Anno 1671. pri-
mâ Paschatis Feriâ absumta est,
unâ cum exquisita ipsius Biblio-
theca conflagravit.

15. *Dn. D. Job. Rudolph. CAMERARIUS* Tubingens. Tubingæ Profes-
sor, dictus *HECTOR*

Accessit Anno 1669.

Promisit Crystallum.

16. *Dn. D. Job. Christianus MACKIUS* Physicus Schnebergensis in
Misnia

Accessit Anno 1669.

17. *Dn. D. Henricus VOLLGNADIUS* Vratislaviens. Vratislaviæ Practi-
cus, & *EPHEMERIDUM COLLECTIONIS COADJUTOR*

Accessit Ao. 1669.

18. *Dn. D. Johannes JENISIUS* Vratislav. Vratislaviæ Practicus, iti-
dem *EPHEMERIDUM COLLECT. COADJUTOR*

Accessit Anno 1669.

19. *Dn. D. Joachimus Georg. ELSNERUS* Vratislav. Vratislav.
Practicus

Accessit Anno 1669.

ACADEM. NATURÆ CURIOS. COLLEG. NOMINA.

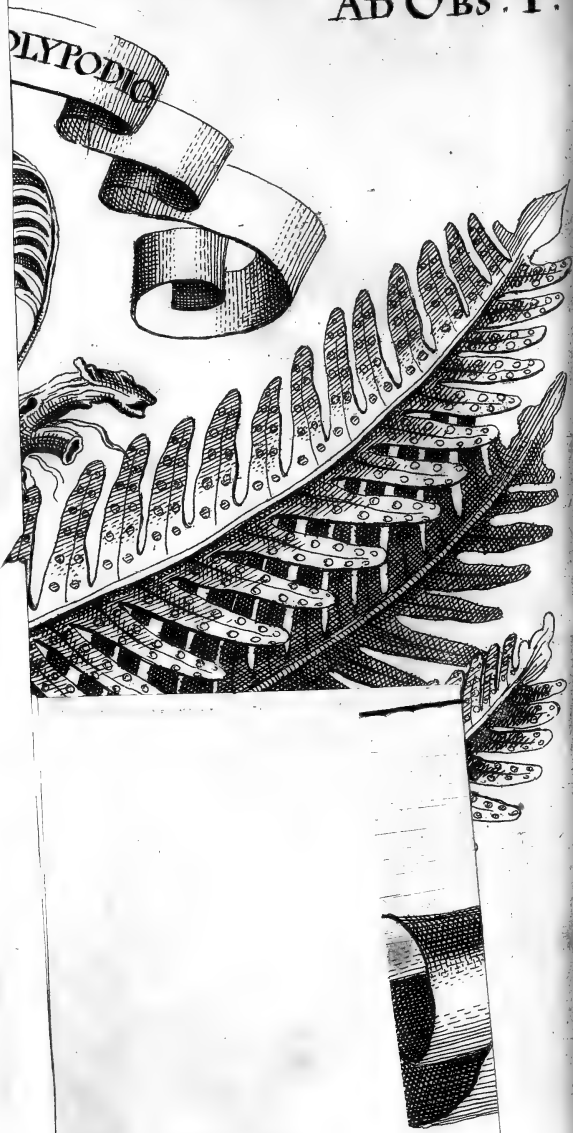
20. *Dn. D. Job. Ferdinand. HERTODT* à Totensfeld è Brinna Moraviæ,
Stat. Moraviæ Physicus Olomutii
Accessit Anno 1669.
Clarus editò CROCO seu Crocologia.
21. *Dn. D. Michael ETMÜLLER* Lipsiensis, Lipsiæ Practicus
Accessit Anno 1669.
22. *Dn. D. Georg. Sebastianus JUNG* Vienn. Collegii Medici Vienn.
Assessor.
Accessit Anno 1669.
23. *Dn. D. Job. Georg. GREISEL* Vienn. Viennæ Anatomix Prof. Extra-
ordinarius.
Accessit Anno 1670.
24. *Dn. D. Georg. Wolfgang. WEDEL* Spremberg. Lusat Medicus Duca-
lis Saxonicus Gothæ, dictus *HERCULES*
Accessit Anno 1670.
Promisit Opium & Sal Armoniacum.
25. *Dn. D. Paulus de SORBAIT* ex Belgio oriundus, Medicin. Professor
Primarius Viennæ, & S. Maj. Imperatricis Eleonoræ Viduæ Cubi-
culi, Cameræ & Aulæ Medicus
Accessit Anno 1671.
26. *Dn. D. Caspar Theophilus BIERLING* Lipsensis, nunc Practicus Mag-
deburgensis
Accessit Anno 1671.
27. *Dn. D. Ebrenefrid. HAGENDORN* Gorlicensis, Gorlitiæ Practicus in
Lusatia.
Accessit Anno 1671.

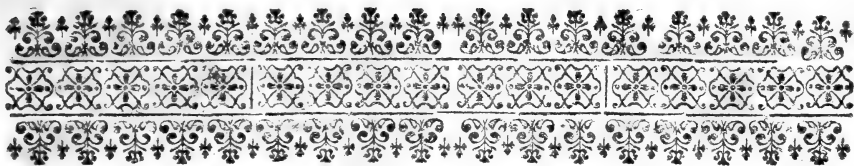

AQUILA IMPERIALIS IN POLYPODI

AD OBS. I.

OBSERVATIO I.

D. MARTINI BERNHARDI à BERNIZ.

AQUILA IMPERIALIS.

In Polypodio.

Quod in Plantarum *Radicibus* Natura varia *Rerum* *simulacra* pingere & effingere solet, Curiosis Botanicis illisque notum est, qui materiam ejusmodi tractare satagunt. Quod etiam Insignis ille Philosophus *Athanas. KIRCHERUS* è Soc. Jes. (Amicus meus singularis) in *Arte Magn. Luc. & Umbr.* part. 2. L. X. p. 806. confirmare vult, ubi sequentia ponit: Quis nescit in *Filicis radice* quâdam certâ lege sectâ Naturam *Aquilam Imperialem* depinxisse? In *radice* quâdam ab effatu *Φιδης* dicta *serpentem* adumbrasse, in aliis radicibus herbarum alia. *Astragali radix stellarum* habet imagines. In Arborum diversarum truncis pro diversa sectione sectis, diversas figuras reperiri experientia sæpissimè nos docet. Et *Petr. Ioh. FABER* in *panchym.* L. IV. c. 21. In *Radicibus Filicis* plantæ si incidantur transversim, effigies *Aquila Romana* perfectè & exactè depicta reperitur: quod Aquilis & Romano Imperio portendit Univeriale Imperium seu Dominium. Causam harum figurarum tam in Lapidibus quam in Plantis Author vult dependere à Spiritibus subtilibus Naturæ Architectonicis, quibus Natura ipsa ad efformandas res omnes naturales utitur, his enim solis datum esse figuras illas & effigies ubicunque formare & depingere. Ego vero AQUILAM talem accuratius Anno M DC LVII. in POLYPODIO inveni. Nam æstivali tempore dum semel cum Hortulano Regio recreationis causa & ad colligendas certas plantas in sylvis essem, non procul hinc à Civitate *Warsavia* apud Patres *Camaldenses* dictos, invenimus POLYPODIUM quod idem Hortulanus cum radicibus effodiebat: in illo dum Radicem & quidem crassio rem exactius inspicere vellem, ac propterea folia plantæ illius, quæ Radicibus adhuc adhærebant, ad latera removerem, ecce

OBSERVATIO II.

improvisò AQUILA IMPERIALIS sese oculis meis objecit, & tam pulchrè ac accuratè, ut quasi coactus fuerim figuram istam à Natura affabre compositam non solum Patribus Camaldensibus illius loci ostendere, sed & delineare cujus figuram hìc simul transmittò Vides ergo, Vir Excellentiss. quod etiam *AQUILA IMPERIALIS Austriaca* modo etiam hic in Polonia nidificet. *Dn. D. Mart. Bernb. à Bernitz in Litter. è Warsovià Polon. datis ad D. Sachsum Ao. 1671.*

Confer Miscellaneor. Curios. Annum 1. obs. 48.

OBSERVATIO II.

D. THOMÆ BARTHOLINI.

Remedium Γνωστέον ad Gangrenam.

Aceptis *Miscellaneis Academiae vestrae Curiosè* gratias ago, quod me inter Principes Achivos primùm in Scenam producere voluerit. Instituto præclaro DEUS annuat, ut tantum opus quod molimini in Reipubl. Medicæ emolumentum cedat. Alias Observationes superadderem, sed Vulcanus omnes turbavit meos calculos. Quia aliis subsidiis jam destituor, prona voluntas inferviendi æqui bonique consulenda, donec ad me ipsum rediero: interea tantum unam alteramvè mitto historiam, quæ scribenti occurrit. Grassabantur nuper apud nos *Morbilli maligni*: facies exinde puellæ *gangranâ* adeò defædاتا, ut labia penè fuerint consumpta. *Sedavi statim serpentem gangranam aquâ marinâ*, cui absinthium incoxeram, quod experimentum in aliis quoque gangrænis opposui felici cum successu. *Dn. Tb. Bartholin. in Litt. Hassniâ Danorum ad D. Sachsum datis.*

SCHOLION.

Remediorum *Simplicium* maximam esse varietatè, nemo est qui dubitet: habuerunt Græci sua remedia, suppeditarunt Mauritani maximam eorum sylvam, sed ut *Rombaus* ait *Ep. 28. p. 98.* Videmus adhuc multa alia in usum cessisse, quæ illi ne attigerint aut viderint unquam. Quanta non Remediorum copia inaudita præscis seculis emergit inde ex utrâque Indiâ, & ejus adjacentibus Insulis, adeò rectè dixit *Comicus*:

Ufus, ætas, tempus semper aliquid apportat novi,
 Ut quæ temodò scire credas, nescias.

In Gargareâ tali messe plurimi non sine certâ ratione *Remedia apud nos nata Exoticis præstantiora* judicant, utpotè rùm ob familiaritatem cum nostræ naturæ constitutione, rùm quòd frustra foris petantur auxilia, quibus domi abundamus, ut censet *Andr. Libav. Ep. ad Schniz. 44. p. 135. in cistâ Hornung.* Agnovit hoc inprimis *Exc. Iob. Beverovicius Med. Dordrecht.* qui Lugd. Bat. Anno 1614. edididit elegantem tractatum de *Αυτίζεια Βατavia s. introductionem ad Medicinam indigenam*, in quâ demonstrat, cuilibet Populo satis apud se esse ad necessitatem, cuique proinde morbo sua ubivis remedia, & cum Natura μήτε μηδὲν ποιεῖ μάτην, μήτε ἀπολείπει τῶν αἰαγκαλιῶν (nec frustra quicquam faciat, nec deficiat in necessariis) cur Orientis illa solum sit mater sæcunda in superfluis largiendis, reliquarum verò terrarum injusta noverca, quæ cogeret ex alieno orbe advehere remedia. *Indigena remedia* sanè quoad certitudinem, vigorem, puritatem, impensas, convenientiam cum naturâ incolarum (*Beverovic. l. a. cap. 2. p. 65.*) majorem habent, quamvis longè petita plerumque æstimentur. Eandem simplicium defensionem suscepit *Primeros. de Error. in Medic. l. 4. c. 7.* jam suo tempore *Plin.* (quamquam ferè nimis acerbè) *L. 24. c. 1.* exoticis indigena prætulit, quando *inquit*: Ex terrâ nascentibus Medicina: hæc sola Naturæ placuerat esse remedia, parata vulgò, inventu facilia, & sine impendio, ex quibus vivimus: postea fraudes hominum & ingeniorum capturæ Officinas invenere, in quibus sua cuique homini venalis proponitur vita. Statim compositiones & misturæ inexplicabiles decantantur. Arabia atque India in medio æstimentur, ulcerique parvo Medicina à rubro mari imponitur, cum remedia vera pauperrimus quisque cœnet. *Id. l. 22. c. 24.* non placent remedia tam longè nascentia, non nobis gignuntur, imò ne illis quidem, alias non venderent. Hæc *Plinius.* Eundem in finem, *Excell. Th. BARTHOL.* conscripserat libellum, cui titulus: *Medicina Danicâ in quibus remediis proprios morbos sanans*, sed in miserando illo elapsi anni Incendio cum reliquorum librorum incomparabili jacturâ periit. *De eodem hæc ipsemet scribit in de Incend. Biblioth. p. 69.* vulgo inservire placui, non doctis, quamquam malam gratiam inire videar à Pharmacopæis. Dedit Deus *inquilina remedia* pro curatione morborum domesticorum, quibus uti potest quisquis ab officinis Pharmaceuticis remo-

tior, nec Medicos habet, quos consulat, nec marsupium, quod peregrinis remediis impendat. Sic Paralyfin lateris sinistri curavi Spiritu frumenti, cui herba paralyfis incocta; Pleuritides populariter grassantes solo decocto hordei sanavi; Scorbuticostamen folio aquatico in Cerevisiâ veteri decocto: hydropicos purgavi foliis tenerioribus Sambuci.
Hac Bartholinus.

D. P. I. Sachs, à Lewenbeimb.

OBSERVATIO III.

D. TH. BARTHOLINI,

Officulum per Urinam excretum.

Nuperrimè vidi in Generoso Viro *Officulum cum lotio* prodiisse. *Barthol. in Litt. Hassniâ Vratislaviam datis.*

SCHOLION.

AN hoc *Officulum deglutitum* & priùs assumtum fuerit, aut *an ex abscessu* quodam è corpore eò ad vias Urinarias protrusum fuerit, non liquet: pari enim ratione post Vulnus *Officula* quædam *cum Urinis* educta fuisse *Borell. Cent. II. Obs. 5.* notavit.

Sæpè *assumta* & *deglutita* imprudenter *per os, ad vias Urinarias* delata fuerunt. *Acus* per 5. annos in corpore hærentes cum urinâ fuisse expullas. *I. Cas. CLAUDIN. Respons. Med. 40.* refert. *Dn. D. Laur. SCHOLZIUS à Rosenau* Med. quondam *Vratisl. in Collectan. MSS. penes me servatis* consignavit sibi à *D. Fracanzano* Patavii relatum, visam *puellam*, quæ 10. *acus* devoraverit, & omnes *per vasa Urinaria* excreverit; pariter ut *alia Nobilis Veneta* ex familiâ *Grimmanorum* uni è *Justinianis* nupta, quæ inter fuendum cum *acum* devorasset, illam per spatium unius anni in corpore ita latenter detinuit, donec post multa exhibitæ pharmaca *Acus per vulvam* & non per *anus* reddita fuerit, quam historiam prædicto *D. Scholzio* narravit *D. Nicol. Comafeo* celebris Patav. Prof. Quanquam etiam *per urinam* *acus* non semper absque periculo exeant. Notat *HARSDORE. in Theatr. Trag. hist. 164. §. 2.* *Düsseldorpi* à *sceminâ* *acum* fuisse *deglutitam*, quæ cum *jusculum pingue* *carnis* fumsisset, sensit *Acum* in *Orificium Stomachi* transiisse cum dolore, postmodum

modum ubi Cerevisia calida cum liquido butyro & imbibito pane simi-
lagineo ebibita fuisset, *acus* quidem altero die *per Urinam* exiit, ægra ta-
men expirante.

Natura sanè de sui conservatione sollicita per Varias vias exitum
sibi parat, & ad vesicam quoque sibi molesta & heterogenea propellit.
D. D. ANSÆUS Gallus vidit *cum Urinâ Uvarum acinos* comestos &
frustula lactuca excreta: post mortem dissecta Vesica tota ulcerata & pure
repleta visa fuit, *Paulus Monachus Venetus*, notante *D. Schlegelio in MSS.*
quotiescunque bibit aquas, thermales solitus est *semen melon.* man-
dere, & ejusdem seminis integras portiones *per Urinam* emittere à præ-
dictæ aquæ haustu. Et *Hildan. c. III. Obs. 72.* ex potu acidularum vidit
semen Anisi per Urinam eductum propter vim earum diureticam impe-
tuosè Semen Anisi unà cum sero per Venas propellentem.

Insignem & memorabilem adhuc notabo Historiam, Bartholinia-
næ analogam, quam mihi *Cl. Dn. ELIAS THOMÆ Rector Gymnasii
Fratist* meritissimus, Amicus meus à plurimis lustris fidelissimus, *av-
t-
tms* testis communicavit: Anno MDC LVIII. Mense Augusto POSONI
in Hungariâ Inferiore *Severinus Tindelius* Organicent in Germanico
Evangelicorum Templo, postquam integro quadriduo suppressione U-
rinæ laborasset, & simul dolorem in dextro latere intensissimum persen-
sisset, quem Medicus Nephriticum judicasset, quia fixus fuisset & lum-
barem simul regionem infestasset, quarto die paulò ante Solis occasum,
Ossiculum Pruni Damasceni cum magnâ Copia Urinæ reddidit. Viderunt
Ossiculum præter *Dn. D. Heinrichum Höferum* complures, alii, qui raritate
rei permoti, rem accuratè explorarunt, Tartaroque adhærente solerter
abrafo compererunt non esse calculum ejuscemodi *Ossiculum* men-
tientem, sed reapse illud, quod figura, & color, & soliditas arguebat.

[*D. P. I. Sachs à Lewenheimb.*]

vid. Addenda p. 392.

OBSERVATIO IV.

D. JOH MICHAELIS FEHR.

Tumor monstruosus, Fascino proximus.

Septenni puero in pago *Euerheim Herbipolensis* diœcesis, uni-
cus ex scroto prognascitur *crinis*, pedem longus, lendibus pedicu-
lisque obfitus, quem parens, ut vidit, cum indignatione evellit, in-

sequenti die ulceratur scrotum, & præter puris foetidissimi copiam aliquot glomos ejusmodi sordidorum pilorum, ac denique horridum quoddam & pilosum animalculum, binis auribus pedibusque 4. tenui caudâ dentibusque prominulis juniorem felem exactè referens; exclusit vivum, quo ipso non mediocriter consternatus pater, è vestigio vicinos Medicos (inter quos clarissimus *Treublerus* & *nosser Wolffartus* erant) ac Chirugos expertissimos Svinfurto evocat, cum promissione 100. Imperialium, si quis esset, qui filium ab isto malo liberaret, qui & ipsi rei novitate percussi, ac de felici curâ desperantes, ne nihil egisse viderentur, emplastrum imponunt Psilothron, pilosque eo auferunt, pedes amputant, dentes aliquot excutunt, sed nihil promovent; ad Orctotomos & Lithotomos deductus puer ab omnibus pro desperato relinquitur; Parentibus interim defunctis, miser miserè vitam per ipsum decennium ita egit, donec tandem quasi ἀπὸ μυχῶν Dominus *Franciscus Rogier Jocum, Gallus & Chirurgus Castrensis* cum Exercitu Bavarico eò delatus monstrum illud feliciter resecaet, & brevi temporis spatio vulnus illud consolidaret, idque in præsentia aliquot virorum fide dignorum, & cum admiratione omnium, in quorum fidem Gallus iste publico quoque à loci Præfecto testimonio mastratus, & rei historia solenni scripto testibusque confirmata, ad ipsum Principem delata est, mense Febr. Anno Christi 1640.

*E Litt. Dn. Præsidis Svinfurto Vratislav.
missis ad D. Sachsum.*

OBSERVATIO V.

D. JOHANNIS GEORGII GREISELII,
ANATOME LEÆNÆ MORBO EXSTINCTÆ.

Anatomia *Leana Junioris* patefecit nobis morbum, quo eadem detinebatur, *hecticam* scilicet cum *hydrope*, eo quod sub aperture infimi ventris magna copia flavescens feri tum effluerit tum etiam adhuc in concavitate Ventris remanserit, ex colore præterea & substantia Hepatis, quod quidem cum cæteris Visceribus canum extis admodum erat simile, uti verè ab Aristotele annotatum, depromi poterat ejus intemperies, cui adjungebantur *cruiores scirrhusi*

rosi seu tubercula hinc inde conspicua, qualibus & quidem majoribus nec *Lien* destituebatur, qui longitudinem spithamæ æquabat, colore ex livore nigricans. In *Mesenterio* glandulæ omnes intumefactæ ac strumosæ conspiciebantur, mole tamen ac duritie præpollebat *Pancreas Asellii*, seu mediâ *Mesenterii* glandula. *Uterus & Renes* cum *Vescicâ* naturaliter, in figurâ autem uti in Canibus se habebant. In medio ventre *Cor* Pericardio involutum, & copioso sero innatans, substantiâ flaccidum, & magnitudine etiam bovinum longè superans, hydatide prætereà ad magnitudinem avellanæ versus dextram auriculam affectum spectabatur. In *Pulmonibus* nihil præter naturale observatum, in *Capite* omnia naturaliter se habebant, *cranii* substantia tamen ad eò *mollis* erat, ut cultro facilè dividi posset, *Collum* afficiebatur Strumâ arterioso vasè singulari fat conspicuo donatâ, quod ex animadversione Authorum signum Strumarum internarum erat, quales etiam in *Mesenterio* comparebant. *Caro musculosa* itidem flaccida atque putredini obnoxia, exinde magis comprobatur, quod hujus portione cani juniore famelico porrectâ (alii enim eam fastidiebant) devorandâ, is sequenti die vomitu & secessu meros Vermes excreverit. Nec minor putredinosa ac morbida dispositio in ossibus colligenda, quæ pro parando Sceletococturæ commissa vix ignis calorem experta, statim in mucaginem resolvebantur ac concidebant.

Causa morbosa hujus dispositionis licet in præpatulo sit, aer nimium, qui hisce feris in hac Regione naturalis non est (Meridionales enim Regiones potissimum inhabitare solent,) attamen non parum quoque hic facit *victus ratio* uberior ex carnibus crudis, & licet quidem hæc victus ratio naturalis ipsis sit, has tamen carnes venatu partas & naturali ad huc suo calore constantes una cum sanguine tepentes, in naturalibus suis locis vorant, hic loci verò inclusæ & in umbrâ quasi semper degentes intermisso omni exercitio quotidie ad satietatem infarctæ (famem enim per biduum aut triduum ferre posse testatur Aristoteles de histor. animal. lib. 8. cap. 5.) cibos non exactè concoquunt, inde magna crudorum humorum saburra, quæ in venis *Mesenterii*, portæ ac *Splenis* stabulans obstructions, ac inde Viscerum eventilationem prohibitam inducit, ex quâ eorundem calida intemperies, quæ non tantum in toto temperamentum substantificum pervertit, ac calorem hecticum producit, sed etiam crassiores ac Tartareas humorum partes in visceribus

bus subsistentes exsiccat, ac tuberculis scirrhosis occasionem præbet, ob eorundem intemperiem sitis etiam major concitatur, quam copioso potu allevare student, per quem massa sanguinea copioso sero diluitur, & cum hoc propter obstructions per vias solitas evacuari non possit, in Lymphaticis circa Hepar turgescens, eademque vasa ob subtilitatem dirumpens, in Ventris cavitatem effluit, ibidemque tumorem ejusdem efficit, qualis in Hydrope cernitur. Cordis ac carnis musculosæ flacciditas, tum & ossium mollities ex eadem causâ oriri videntur, quod nempe massa sanguinea serosior, serosum & aquosum ipsis suppeditaverit alimentum, tum quod calidum innatum à calore hectico debilitatum minus superfluitates dissipaverit, muniaque sua obierit. Ad hæc omnia accedit quies continua & ær inclusus, ambo ad debilitandum calorem naturalem putredinemque causandam quam aptissima. Quibus sic constitutis, videndum, *quomodo animantibus hisce*, quæ adhuc supersunt, *succurrendum esset*, ut, quæ in naturali statu, ibidem conserventur, & quæ in præternaturali, ad naturalem restituantur, quod ut præstemus.

Primo & ante omnia attendendum, ut in aëre, victus ratione, & aliis, quæ vulgò naturalia ab Authoribus hiscè animalibus adjudicantur, conformitas, quantum possibile erit, procuretur. *Aër* sit itaque calidus & siccus, perflatus & à meridiano Sole illuminatus, non udus ac uliginosus ex locis inquinatus, atque adeò Theriotropheum non spectet ad Septentrionem, sed potius meridiem versus, vel saltem sit inter meridiem & orientem locatum; sit etiam spatiosum, ut vagari hinc inde possint; *cibus* sit caro potissimum bubula, quâ, teste Aldrovando, delectantur, eaque exhibeatur adhuc calens tepore suo naturali, & cum ex Aristotele l. c. Leo incontinenter Cibo utatur, moxque biduo aut triduo nihil comedat, copiosior ipsis cibus offerri potest, sed deinceps abstineant diutius, & maxime si motus desit; poterunt etiam offerri sæpius animantia viva, ut juniores Tauri ac boves, cum quibus digladientur, ut sic & naturæ appetitus compleatur & calor in ipsis excitetur, unde & aliquoties erunt irritandi & concitandi. *Potus* sit aqua & quidem fluida, melius esset, si ex rivulo Theriotropheum præterfluente haberi posset, sin minus paucus porrigatur ipsis potus, parum enim bibere asserit has feras Aristoteles l. c. Ut verò *animalia hæc in præternaturali statu constituta* ad naturalem restituantur, *objiciendæ* ipsis herbæ ac radices aperientes & modicè refrigerantes, quibus & Theriotropheum conseri potest, ut sunt Cichoreum,

Dens Leonis, Agrimonia, Sonchus, Pimpinella, Hædera terrestris, Veronica, Horminum sylvestre, seu Salvia agrestis, radices graminis, Eryngii, Carlinæ, Vincetoxici &c. Poterunt & eadem radices ac herbæ aquæ incoqui, cui rasura Eboris addenda, ex quibus videndum, quasnam magis appetant, ut deinde in majori copiâ ex exhiberi illis possint. Cavendum à Pæoniâ est, quâ tantum admotâ Leones resupinari cum hiatu laxo, testatur *Plinius Hist. Natural. lib. 24. cap. 17.* in omnibus tamen affectibus Leonum tanquam remedium præstantissimum deprædicat Simiam. *Ælianus lib. 1. Variar. Hist.* quæ viva porrigi ipsis poterit. Et hæc sunt, quæ ad mandatum Sac. Cæs. Maj. nostri Clementissimi Domini pro horum animantium conservatione sub consideratione Physicâ afferri possunt,

Anatomia hæc à Dn. D. Laurent. Wolffstrigel, Anaton Prof. & Dn. D. Job. Georg. Greiselio Vienna Anno 1670. peracta, & relatio postea S. Cæs. Maj. oblata, à Dn. D. Greiselio descripta Vratislaviam transmissa fuit à Vienna ad D. Sachsum.

OBSERVATIO VI.

D. LAURENTII WOLFSTRIGEL.

Anatome Leonum Splanchnologicè, Myologicè & Osteologicè exhibita.

Theriotrophæum quoddam in Austriâ nobis est, in viridariô (à Maximiliano II. inchoatô, sed nec dum perfectô, & jam rursus ruinam minante, vulgò ad *Structuram* seu *Fabricam novam* dicto) exstructum, primoque Lapide Viennâ dissitum: ubi jussu Augustissimi Cæsaris *LEOPOLDI I.* Domini, Domini nostri Clementissimi, factô annuatim liberali Stipendio, *Leones* ac *Tigrides*, ac aliæ feræ aluntur: inter quæ cum utriusq; sexus prostant, *Leones* ac *Tigrides* plurimos jam edidere fætus; cum hoc tamen discrimine, quod *Tigridum* soboles feliciter adolebant; *Leonum* verò proles, si annum & plusculas excedant Lunas, vitâ fungantur. Cujus rei causam cum *Augustissimus Cæsar* sciendi cupidus, mihi cum Excellentissimo Doctore *Greiselio*, Collegâ meo percolendo, per Supremum S. C. Maj. Venatorem, demandatum est, ut unum ex *Junioribus Leonibus*, tunc temporis jam ægrotantibus, anatomicæ indagini subjiceremus. *Leonam* itaque, utpotè totaliter

ter jam viribus fractam, aggressi sumus. Cum verò eodem hoc anno 1670. mense nempe *Septembri*, *Leoninus Catulus*, & mense *Octobri*, *Tigris mas senior*, ac eodem mense *Leo Senior*, ac tandem *Novembri* rursus *junior Tigris* extincti fuissent: eorum cadavera partim jussu S. C. Majestatis, partim propriâ curiositate ductus, impetravi, tum ut causam mortis, tum curiosa quædam in hisce, quæ forsan non ita obvia, observarem: ac tandem etiam Sceleta, pro exornando nostro Theatro, compingerem. Quæ itaque in anatome dictarum ferarum à me animadversa *Curiosis* transcribere libuit, tum & *Skeleton Catuli Leonini à me ad vivum propriâ manu effigiatum*, tum & *Cranium Tigridis* à me itidem ad vivum expressum, tum quoad cætera ossa non multum à Leoninis differant hæ feræ, transmittere visum est.

Leonum exta potissimum in Abdomini contenta, canum visceribus admodum similia, cum aliis etiam, deprehendimus. *Stomachus cum Mesenterio* ac *Intestinis* nil præternaturale in tribus Leonibus ac animadversione dignum præ se ferebant: nisi quod *Stomachus Leonis adulti*, seu potius senioris, vermibus albicantibus, Spithamam longis scateret: ac quod *reliqua ventris inferioris viscera*, potissimum in Leona juniore, à nobis trucidatâ, copioso alluerentur sero: ex disruptis igitur lymphaticis Hydropem in hac ferâ deprehendimus. *Hepar* in lobos seu fibras (ut loquitur interpret Gal. l. 6. de administr. anat. c. 8.) septem divisum, canino quoad substantiam & colorem non adeò dissimile nec adeò tamen concamerationem Diaphragmatis, ut in Tigridibus, explens. Præternaturale erat, quod in seniore Leone inibi in parte convexâ duæ hydatides, in Leona verò scirrhosi aliquot tumores reperirentur. *Vesicula felleis*, in junioribus in catulo nempe trium hebdomadarum, ac Leona annum cum mense nata, cellulis plurimis, instar Coli Intestini, exarata: quæ quidem in Seniore Leone non admodum conspicua. Rebar ego, Naturam providam, in animante in iras sæpius excalescente, effusionem bilis, nimis aliàs efferam, hæcce structurâ refrænantam voluisse. Sed hæc parergos. *Lien* in Leona quidem nigricans, qualem observavit in Leonibus Gal. l. 6. de anat. administr. in Leone verò nostro morbofo tamen, rubri Coloris, sed non adeò floridi, in quo longitudine suâ duas spithamas cum dimidiâ, latitudine verò ultra mediam, ac pondere libras tres nostrates (XXXVI.) civiles adæquabat: Situs is erat ad fundum Stomachi Semilunari formâ: in Leone eundem

complectens: in catulo verò non totaliter sub Stomacho locatus. *Mesenterium* præternaturale id habebat; in Leone ac Leæna, quod glandulæ, maximè in illâ scirrhis affectæ tumoribus: inter quas tamen eminebat mediâ, seu Pancreas Asellii. *Pancreas* canino respondens laciniatum: in Leæna præternaturaliter induratum. *Renes* in Catulo ac Leæna adhuc glandulosi, in Leone verò seniore globosi potiùs, quàm ovales ad duorum pugnorum vastitatem accedentes, ac tunicâ albicante & fatis crassâ investiti. *Glandula renales* ad latera sitæ, nec Renibus adjacentes. *Uterus Leænarum*, cornubus, seu potiùs tubis suis ad renes usque exporrectis, caninæ matrici penè æmulus. In *Leonis Pudendo* hoc peculiare observatum, quod glans papillis minutis prædita, quæ tactum sursum institutum, morabantur asperitate suâ quasi imbricata: *Urethra* etiam non adedò ut in canibus cartilaginosa. Quæ de partu, numero ac ordine prolium refert Stagirita, apud nos non usque adedò vera deprehensa sunt: post plurimos enim editos fœtus Leæna senior adhuc vivens, unicum catellum, (cujus Sceleton effigiatum transmittimus) enixa est.

In *Thorace Cor* maximum Pericardio suo involutum ac bovinum quin etiam superans, in Leone æquè ac Leænâ spectatum. In hac præternaturale id habebat, quod *Auricula dextra* Hydatide, ad magnitudinem nucis avellanæ, afficeretur: in illo verò quod *ambo Ventriculi*, *Polypos sebaceo-tendinoso* ac radicibus suis, seu pedibus, firmissimè columnis cordis adnato, opplerentur: qui & per Venam arteriosam & tortam, vastitate admodum memorandâ, propagatus, motumque refluxum cruoris præpediens, *ucci offeratissimæ* bestię occasionem tulit. Oculatum testem horum denomino *Excellentissimum Dominum Doctorem Jung*/Collegam meum percolendum, quem ad hanc anatomen, semper vocaveram. *Pulmones* in Juniore Leænâ ac catulo rubicundi, quod & in Seniore Leone spectabile, in plures lacinias distincti: in catulo præterea præter naturam mucò bronchia copioso infarciebantur, unde suffocatus obiit.

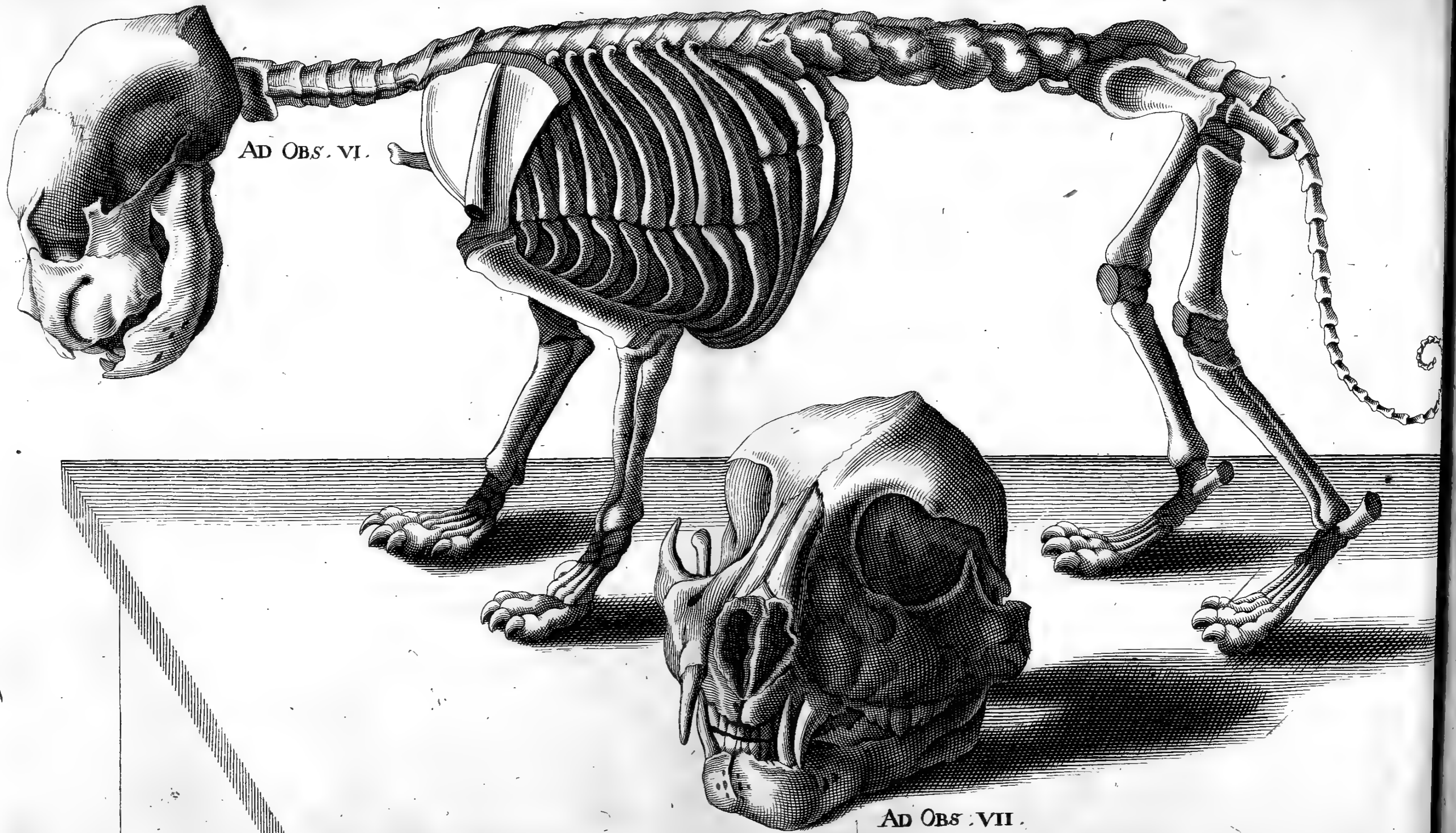
Cerebrum canino etiam simile, pulchrè natibus ac cæteris apophysis, testiculis ~~que~~ conspicuum: id à *Cerebello*, intercedente apophysi interna Cranii ossea, juxta ductum futurarum, sagittalis ac lambdoidæ (ut & in canibus) dirimebatur. In *Oculis* id peculiare erat, quod retina tunica coloris carnei erat; ob intermixta sanguisua,

vasa fibrillis nervi Optici: qualem & in Tigridibus observâram, ac inde rutilantes ac ignemicantes horum animantium oculos ex Spiritibus igneis in hiscè vasis contentis, oriri putabam. *Collum* junioris *Leænæ* Bronchocele, ad magnitudinem pugni, affectum, quo vas arteriosum, admodum conspicuum pertingebat. *Caput aspera arteria* in Leone admodum grande: *Cartilago scutiformis* oblonga: *Epiglottis* ligamentis potius carnosis, quam musculis, nec, ut in bobus, manifestis prædita. *Lingua* imbricata ac asperrima, limam quamque crassiorem æquans: in catulo in extremitate fimbriata.

Musculi in genere vastissimi, ac in specie *Temporales* (quod & Gal. 9. de Ul. part. annotaverat) ac fermè circa futuram sagittalem se invicem rursus attingentes, ut in canibus, & iis feris, quibus ex dentibus robur est. *Pectorales musculi*, ubi aliàs *Claviculæ* locari solent, vastissimi, ut & cæteri omnes, exceptis *Glutais*, qui in hoc animante, respectu aliorum, adeò robusti ac carnosi non sunt: robur cunctis addit copiosa ad eos nervorum & valdè conspicua disseminatio.

Ossa etiam in genere quod spectat, iis tanta soliditas non est, quantum iis attribuit Aristoteles lib. 3. de hist. animalium, c. 7. neque medullâ destituta, ac adeò paucâ prædita, ut fermè nullam habere videantur, ut eidem placet: quod etiam observatum à Fallopio in Exposit. lib. de Ossibus Gal. c. 7. imò *Leænæ* junioris *Ossa* (quod tamen præternaturale) à *Domino Doctore Greiselio* pro parando Sceleto cocturæ commissa, vix vulcani adhuc remissioris vim experta jam in mucaginem totâ dissolvebantur: in quâ etiam *Ossa Cranii* (ut in specie quædam de Ossibus afferamus) adeò mollia, ut acie scalpelli absq; ferrâ dividi possent. *Ossis triangulare* ad initium lambdoidææ futuræ admodum conspicuum: *Ossa maxillæ superioris* numero superant humana, tum in hiscè brutis, tum & in simiis, adsunt enim duo, quæ sex incisores dentes comprehendunt: quorû mentionem Gal. lib. de Oss. ad Tyr. fecit, & malè ad maxillam humanam retulit: in *osse maxillari* foramen suborbitarium amplissimum est, uti & in Tigride, ut copiosi ac vastiores nervi ad musculos labiorum ac faciei, pro efficiendo rictu, propagari inde possent. *Os primum maxillæ superioris* processu suo, quo aliàs absolvit orbitæ canthum exteriorem, non pertingit ad os frontis usque, neque fundus orbitæ à maxillari osse, usque ad foramen optici nervi absolvitur, ac processus jugalis valdè arcuatus est, extrorsum prominet, ut temporales musculi sat vasti,

sat

AD OBS. VI.

AD OBS. VII.

D.W.S. delineavit.

J. Phi Theolt.

fat spatii, cum usque in orbitam sese insinuent, haberent. Ob quam rationem etiam orbita extrorsum, nec totaliter ossea est, ne nempe in motu dicti musculi læderentur, *Processus Pterygoidei* id nominis in hiscè feris (ut adhuc in simiis) non merentur, cum potius acuti sint. *Tympanum* in fætu Leonino cum osseo suo circulo ac ei supertensa membrana, ad eò elegans ac sublevatum, ut non putarim convenientius ipsi nomen tribui posse, *processus Mallei* membranæ tympani accumbens longior conspicitur, ac in homine ac vitulis esse solet. *Dentes* in seniore Leone omnes fermè jam attriti ex quibus cum Aristotele l. 9. de hist. animal. c. 44. senectutem illius collegimus. *Maxilla inferior* pluribus foraminibus pertusa pro copiosioribus transmittendis nervis ad labiorum musculos. *Collum Leonum* unico osse non riget, quod voluit Aristoteles l. 4. de hist. animal. c. 10, uti nec in Lupo, sed *sepre* constat *Vertebris*, inter quas Prima vastissima est; quem lapsum Stagiritæ jam annotavit Scaliger Exert. 208. in Leone inter Clathros Regis Navarræ asservato ac extincto: *in cauda* 28. numeravimus officula seu vertebrae, *in lumbis* 6. quorum transversus processus, ut in simiis, sursum spectant. *Costæ* 13. utrinque spectantur, quarum numerum sequuntur & thoracis Vertebrae. *Sternum* ut & in simiis 8. constat ossibus, cartilagine Xiphoide, quæ in brutis id nominis non meretur, uti nec semper in hominibus, cum rotunda potius sit, munitum. Loco *Clavicularum* maxime in catulo officulum semilunare Acromio laxè cohærens, ac tandem ad summitatem Sterni, quæ acuta est, terminatum, deprehendimus: quod & in Tygride observare licuit. *ὀξύστερα* etiam sunt hæc animantia, nec *πλατύστερα*, ut homo. *Ossa innominata* oblonga ut in omnibus ferè quadrupedibus digitatis & bifulcis, qualia & in simia sunt, cujus Osteologiam tradidit *Riolanus* ad finem suæ Anthropographiæ. *Artus anteriores* hoc peculiare habent, quod os Humeri circa inferiorem epiphysin introrsum perforatum, ut quasi per trochleam tendo Bicipitis musculi trajiciatur. *Digiti* 5. antèrè conspicuntur, uti in omnibus digitatis ex prædâ viventibus ac carnivoris, nec id tantum Pantheris, quod tamen malè pro peculiari discriminis notâ Gyllius in Ælianum apud Aldrovandum adfert: Retrorsum verò 4. digitis præditi sunt, non tantum Leones, sed Canes & Tygrides & cætera feræ, ut supra innuimus. *Ossa sesamoidæa* ad insertionem Gastrocnemii sub poplite spectatæ magnitudinis visuntur. *Ungues* adunci ac phrameati, lati

ac infra non levi acie instructi; qui in vaginis suis ex cute conflatis reconduntur, ne nimirum acies obtundatur. *Dn. D. Laur. Wolf. Strigel in Litt. Vienna Vratislaviam datis ad D. Sachsum.*

SCHOLION.

Benevole Lector, prodiit *Parisis* aliquot foliis Anno 1667. apud *Fri-dericum Leonardum Typographum Regium Ordinarium* in platea S. Jacobi ad insigne Urbis Venetiarum *Epistola Anonymi* ad D. de la CHAMBRE Gallicè scripta, continens observationes notatas in *dissecto LEONE 24. Jun. 1667.* in Bibliothecâ Regiâ, quas *Curioso Lectori* ad illustrandas Observationes à Dn. Wolfstrigelio in Leone factas, *ex Gallico in Latinum* versas subjungere placuit. *Angli eandem Anatomiam Anglicè* excerpserunt in *Transact. Philos. Num. 28. vol. II. p. 356.*

OBSERVATIONES.

Dissecti Leonis in Galliâ.

Observationes nostras postquam incepimus ab iis partibus, quæ possunt videri absque dissectione, invenimus, quod *crassities CAPITIS*, quæ memorabilis est in hoc animali, consistat præcipuè in extra ordinariâ abundantia carnis caput contegentis, & in magnitudine ossis, quod componit maxillas. Però quod *PECTUS* largum appareat non aliam ob causam. quàm ob pilos longos & densos pectus circumstantes cum Sternum sit compressum, & multò magis in extremitate, quam non reperire licet in plurimâ parte Equorum aut Canum. Eadem de causâ *cauda* non videtur esse æqualis crassitiei ab unâ extremitate ad alteram, ob inæqualitatem pilorum, quibus cingitur, in principio enim pili breviores sunt, ibique ossa & caro densior, exinde pili magis magisque longiores fiunt, quo magis circa finem caudæ illa (ossa & caro) imminuuntur. Invenimus quod longitudo pilorum (*juba dicta*) circa collum & pectus nullatenus differat à reliquis pilis corporis, nisi longitudine, & quod nihil conveniat cum naturâ crinium.

Invenimus, quod *ungula* non habeant thecas, in quas ungvium mucrones condant, ne refringantur hebetenturque in ingressu, ut ait *Plin. L. VIII. c. 15.* sed potius quod hæc animalia, uti observant *Plutarch. & Solin. Polybist. c. 40.* huic damno prospiciant, retrahendo *mucrones* mediante

mediante *particulari articulatione* postremæ juncturæ, quæ talis est ut penultimum os dum se inflectit, externè cedat postremo ossi ipsi articulatò, & cui ungula est infixà, ut flectatur tam facilè supra & ad latera, quàm infra etiam; eo modo, ut id quo terram attingit, non sit extremitas digitorum, sed nodus articulationum ultimarum duorum ossium, eo modo, ut inter eundem ungu læ maneant suprà elevatæ & retractæ intra digitos, nempe omnes pedis dextri Versum latus dextrum uniuscujusque digiti, & omnes pedis sinistri Versus latus sinistrum. *Flexio digitorum* propter gressum non aliunde provenit, quàm à tendinibus Musculi sublimis (externi,) cum illi tendines Musculi profundi non agant, nisi quando opus est, ut extendantur ungu læ, & prodeunt, quando ultimus articulus infra flectitur. Hæc mirabilis structura non invenitur in pollice, cujus ultima junctura non flectitur, quàm versus superiora; causa est, quod hunc digitum non reponat ad terram tanquam breviorẽ reliquis, & qui ordinariè non habeat plura, quàm duo ossa.

V. Fig. I.
n. 3.

Quod in utrâque maxillâ habeat XIV. *Dentes*, nimirum quatuor *incisivos*, quatuor *caninos* & sex *molares*: quod *incisivi* sint minores, *Canini* maxinè inæquales, ut ex iis duo *grandiores*, duo verò *minores*. *Grandiores* longitudine attingunt pollicem unum cum dimidio instar dentis aprini, illosque solos pro *Caninis* æstimat Aristoteles; sed hi *focios* habent alios *minores* & acutos ad latera *Incisivorum*, & qui in superiore maxillâ inter hos & majores tantum relinquunt vacuum spacium, quantum sufficit, ut inseratur eo *Uncus* canini grandioris inferioris maxillæ, inquâ inferiore maxillâ simile spatium est intra majorem caninum & primum molarem destinatum, ut ibi recubet major *Caninus* superioris maxillæ, sed quod spatium multò majus est, ut scilicet maxilla inferior se possit extendere antrorsum, quando necessitas postulat. *Molares* sunt pariter valdè inæquales, præcipuè in maxillâ superiore, ubi ille, qui *Canino* affisit, tam parvus est, quàm *incisivus*. *Reliqui molares* grandiores sunt, & habent tres inæquales mucrones representantes quasi florem Lili.

Dentes.

V. Fig. In.
1. & 2.

Collum maxime rigidum est, uti observarunt Authores, sed dissectio monstravit, quod non eodem modo fiat, uti illi putarunt, quod nihil aliud sit *Collum Leonum*, quàm unicum os: sed quod spinosæ apophyses *Vertebrarum Colli* longiores sint, & aligatæ ligamentis tam fortibus & duris, ut videantur esse unicum os.

Collum

Invenimus id, quod *Scalig.* dicit, se observasse in dissectione duorum Leonum, & quod *Aristot.* benè intellexit, quando ait in Physiognomiâ suâ, quod corpus Leonum sit notatu dignum tam propter crassitiem, quam propter robur & firmitatem articularum.

V. Fig. II. n. 1. Invenimus quod *lingua* sit aspera & *aculeata* copia mucronum instructa ex materiâ dura, similiter illa, ex quâ ungues, sicuti iidem eandem habent figuram, dum isti mucrones excavati sunt in illorum basi & incurvati versus gulam. Longi sunt propemodùm duas lineas, & habent versus ipsorum basin parvas rotundas eminentias factas ex linguæ cute carnosâ.

Fig. II. n. 2.

Invenimus, quod *oculi Leonum* sint clari & lucentes post mortem, & quod videri possit per foramen Uvæ fundus Choroidis quasi auratus: quod *conjunctiva* tunica sit nigra: quod ansam dederit credendi *Leones dormire oculis apertis*, quia palpebras non claudunt, possunt etenim operire oculos beneficio membranæ crassioris & nigrescentis, quæ hæret versus majorem angulum, quæque elevata & elongata versus minorem canthum sese extendere potest supra totam Corneam sicuti videre licet in Avibus & præcipuè in *Felibus*, quæ tam insignem habent *conformitatem cum Leonibus*, ut fundamentum quasi habere videatur fabula in Alcorano inventa, ubi narratur, quod felis primùm in Arcâ prognata sit ex sternutatione Leonis. *Structura particularis palme pedis* s. brancæ, dentium, oculorum, linguæ, quam observavimus in Leone, communis inventa fuit cum fele, & partes illorum animalium internæ eandem habent conformitatem, quanquam contrarium dicat *Albertus*.

In primâ Leonis aperiensione cutis non videbatur extraordinariæ esse duritiæ, aut quod sit impenetrabilis, sicut refert *Cardanus*, sed inveniebatur illa firmiter annexa per copiam fibrarum durarum & nervosarum, quæ oriebantur ex musculis, & penetrabant panniculum carnosum. *Oesophagus* non erat adeò largus & amplus, ut, secundum traditionem Autorum, posset Leo deglutire integra membra animalium, si quidem non excedebat latitudine pollicem cum dimidio & constringebatur foraminè Diaphragma transiente more ordinatio, neque erat apertus sicut in maximâ parte piscium & serpentum, qui facillimè deglutiunt, quicquid ipsorum gulam intrare potest.

V. Fig. VI. lu. T. V. X

Ventriculus erat longus 18. pollices, latus 6. situatus à summo ad imum deorsum, inclinans paulatim versus dextrum latus, & se relevans circa

circa pylorum, habebat in parte superiore & anteriore duo Tubercula inæqualia.

Omnia *intestina* continebant longitudine 20. pedes, *Colum* 18. pollices & *Appendix* s. *Cacum intestinum* tres pollices.

Pancreas erat simile felium & canum Pancreati, & *majores glandula Mesenterii* ab *Afello* *Pancreas* dictæ similes erant pariter illis animalibus.

Epar invenimus constare 7. lobis sicut felinum, coloris erat brunni ad nigredinem accedens; & erat maximè molle. Ejus cava pars sub *vesiculâ fellis* erat repleta bile in ipsius substantiam diffusâ, sicuti etiam in reliquas vicinas partes, quæ circumstantia sola causa est, ut suspicemur exinde mortem hujus Leonis accidisse, putantes esse morbum illum, cui, *Plinio* narrante, soli Leones sint subjecti, quemque appellat *Agritudinem fastidii*: nam sive hoc intelligatur de tædio mortali, quod concipit ex captivitate, uti iste Autor exprimit; aut quod significet fastidium, quod ipsi mortem infert, quando non comedit, tamen faciliè colligitur, quod retentio bilis unum alterumvè producat affectum.

Vesicula fellis erat longa 7. pollices, unum cum dimidio latitudine. Structura ipsius erat admodum singularis, habens anfractus varios circa *V. Fig. III.* meatum *Cholidochum*, & quasi separata in plurimas cellulas, qualem quoque feles habent.

Lien longitudine unum attingebat pedem, latitudine duos pollices, crassitie dimidium pollicem.

Ren erat ferè rotundus, longitudine accedebat tres pollices cum dimidio; duos cum dimidio latitudine ac crassitie, ponderabat 7. Uncias cum duobus grossis.

Partes generationi inservientes habebant hoc particulare, quod *Ure-* *V. Fig. IV.*
thra non erat recurvata, sed tota recta à *vesicâ* usque ad extremitatem *virgæ*, & quod initium *ligamentorum*, quæ cum *Urethra* corpus *virgæ* constituunt, multum distabat à *Prostatis*, quæ sunt sub principium colli *vesicæ*: tali modo, ut *Urethra*, quæ tota habebat undecim pollices, non extra protendebatur his *ligamentis* juncta, quàm longitudine pollicum trium cum dimidio: unde dubitandum de veritate *Aristotelica* relationis de *Naturâ Leonum*, nimirum quod per excellentiam & præ reliquis animalibus possideat signa notabilia, quæ demonstrant potentiam

tiam & perfectionem sui sexus. *Ratio hujus structura* videtur esse fundata supra extraordinariam latitudinem ossis pubis, per cujus longitudinem oportet, ut Urethra descendat retrò vesicam, cujus fundus debebat procedere supra hæc ossa pubis, usque ad ipsorum partes inferiores, ex quibus nascuntur hæc ligamenta, quæ componunt virgam. Hæc conformatio efficit, ut Leo urinam retrò ejiciat, & non elevant pedem more canum, uti vult *Plin.* & quod coëat cum *Leônâ* eodem modo, uti *Cameli* & *Lepores*.

Aperiendo *Thoracem* observavimus, quod ex omnibus *Cartilaginibus Scerni* incisus, exirent duæ aut tres guttæ sanguinis, quæ notabant, quod hæ partes non sint adeò solidæ, ipsarumque cavitates imperceptibiles, uti quidam Autores statuunt, quia sunt pervia & penetrata vasis sanguineis, sicuti videre licet in omnibus animalibus, quando adhuc sunt in *Juventute*.

Mediastinum erat quasi seminatum plurimis vasis majoribus; membræ, quæ ipsum constituunt, & quæ erant perforatæ instar retis, se conjungebant, nec vacuum relinquebant spatium, nisi versus *Diaphragma* rectâ ad cuspidem cordis, ubi erat cavitas satis ampla & grandis. Idem observatur in *Felibus*.

Pulmo inventus fuit habere 6. Lobos, in latere dextro tres, & tres in sinistro. *Aspera arteria* habebat omnes *cartilagines annulares* integras, præterquam 2. aut tres sub *Larynge*, quæ in ipsarum magnitudine, quæ excedit quatuor pollices in ambitu, habebant quasi duas *Lines*, quæ non erant integræ. *Latitudo* & *firmitas* hujus organi ad edendam vocem nobis videbatur optimè disposita pro formando sono horribilis fremitus.

Canalis Lactæus Thoracicus erat admodum parvus, & inhærebat longis filis adiposis extensis secundum longitudinem & ad latera corporis vertebrarum, latitudine habebat duas *lines*.

Cor inveniebatur ficcum, & sine aquâ *Pericardii*, multò majus secundum proportionem, quam in ullo aliquo animali, habebat 6. pollices longitudine, & quatuor latitudine versus basin, & finiens in cuspidem admodum acutam. *Substantia* nobis apparebat molliuscula, antequam esset aperta, sed repertum, quod exinde hoc oriretur, quod *cor* parum de carne possideret, & quod totum ferè cavum; *Ventriculi ipsius* erant adeò ampli, ut sinister qui descendit usque ad cuspidem, non haberet

beret tantam carnis ipsum ibi contegentis crassitiem, plusquam duarum linearum, versus basin non habebat plusquam septem & septum habebat ferè totidem. *Auricula cordis* erant tam parvæ, ut dextra, quæ tamen multò major, non haberet dimidium pollicem. Structura cordis felini non est adeò singularis, namque magis obtusum est in cimâ & more solito carnosum.

Proportio Ramorum, quos *Aorta* Ascendens emittit, erat talis, *V. Fig. VI.* ut *Carotides* eandem haberent crassitiem, qualem ramus subclavius sinister, & qualem reliquum dextri, ex quo surgunt. Quod consideratione maximè dignum respectu parvitatæ cerebri. Idem videri potest in felibus, quæ ad proportionem ipsarum magnitudinis habent majorem quantitatem cerebri.

Cerebrum non habebat plus, quam duos pollices in omnibus dimensionibus; illud erat inclusum cranio crasso dimidii pollicis eo in loco, ubi magis tenue est, & ferè integrum pollicem circa regionem frontis. *Vertex capitis* erat elevatus *instar crista ingaleæ*, *V. Fig. I.* ut eo melius exoriri possent muscoli *Crotaphites*, qui contegunt latera utraque verticis capitis, & relinquunt in medio frontis istam cavitatem vel sinum, quam *Aristot.* adjudicat Leonibus esse particularem. Unusquisque musculorum *Crotaphitiformis* longus erat 5. pollices, latus quatuor cum dimidio, crassus duos pollices, & pondere accedebat 20. Uncias. Hoccè *Leoninum caput* adeò benè carne munitum, & ex *firmisimis* tam structurâ, quam substantiâ ossibus compositum, ansam dedit cogitandi, quod si *Ursus* ex mente *Plinii* habeat caput tam tenerum & debile, ut facile possit pugno alape occidi, inde appareat, quam difficile sit interimere Leonem, & quod hoc non ignoraverit *Theocritus*, qui introducit referentem *Herculem*, quod volens interimere, clavâ suâ Leonem *Nemeæum*, præstare amplius nihil potuerit, quam ut attonitum saltem reddiderit, utque ipsum tandem occiderit, propriis manibus eundem strangulare coactus fuerit.

Os quod in brutis reperitur *intra cerebrum & cerebellum* rectâ ad futuram *Lamoidem* erat longum pollicem cum dimidio, latum lineas decem, & crassum duas, figurâ magis quadratum, quam illud, quod in cranio canum aut felium.

Glandula Pinealis erat Diaphana, & adeò parva, ut longitudine non excederet lineam unam, & duas tertias in Basi.

Nervi Optici apparebant majores & grandiores post eorum conjunctionem, quàm antea, quod inde provenit, quod foramina, per quæ intrant orbitam, non sunt rotunda, sed in rimâ, quod illos elongat, dum exquantur. Postquam prodierunt per foramen Orbitæ, elongabantur usque ad orbitam oculi latitudine duorum pollicum cum dimidio. Observatum quod *cavitas* hujus *Orbita* non erat penitus osse munita interius, sed quod illa erat pertusa versus tempora intra apophysin ossis frontis, & illius primæ ossis maxillaris, quæ non se conjungebant invicem pariter, ut in canibus & felibus.

Globus oculi habebat sedecim lineas in diametro. *Cornea* erat densa tertiam partem unius lineæ in medio, post semper crassior evadebat versus suam circumferentiam, usque ad dimidiam tertiam unius lineæ, eodem modo, ut vitrum oculare in conspiciillis. *Iris oculi* erat coloris pallidi, quem appellant colorem Isabellæ. *Tapetum* s. *Tunica Choroides* apparebat colore magis flavo aurato, & qui nihil habebat de colore viridi, quem plurimi Autores Leonum oculis tribuunt, & qui non majorem reddunt rationem, quàm ii, qui ipsos Charopos nominant, nisi quis intelligat id factum per Antiphrasin, sicut fecit *Hesiodus*, eâ ratione, quod in aspectu Leonis sit terribile aliquid & horridum, sicut pulchritudo & gratia, quam verbum Choropos significat, non provenit propriè ab uno colore, quamvis aliqui ita appellarint aquam marinam, quando illa virescit. *Versa pars Uveæ* anterioris eo in loco; ubi *Crystallino* incumbit, tota erat nigra.

Crystallinus fuit inventus valde planus & maxima ipsius convexitas præter solitum hærebat in ipsius parte anteriore, quod etiam observatur in oculis fesium. *Figura Crystallini* erat talis, ut videret corniculata per curvaturam, quam habebat in latere, & quæ reddebat *Crystallinum oculi sinistri* (ubi hæc inflexio major erat) in formâ cordis: sed unus ex his *Crystallinis*, qui jam corrumpi cæperat glaucomate, suspicionem dabat, quod hoc fuisset contra naturam, & præcipuè in hoc subjecto.

Humor aqueus erat in sat magnâ abundantia, & qui repræsentabat ferè sextam partem humoris vitrei: hæc abundantia judicabatur esse
vera

vera causa claritatis, quæ remanet] in Leonum oculis post mortem, qui livorem contrahunt tum quando cornea exarescit per defectum hujus humoris, qui ipsam tenebat extensam.

Ultima observatio fuit, quod non obstante tempore, in quo fiebat ista dissectio, (nempe calido & humido) & quod dispositum ad putredinem fuerit animal morbo extinctum, & quod omnes Autores referant, habeat halitum tam fetidum, ut inficiat omne, quod ipsi appropinquet, & quod reliqua animalia non attingant reliquum carnis, de quo Leo manducaverit, nihilominus nihil inveniri licuit, quod aliquam extraordinariam corruptionem denotasset; odor ipsius non gravior, quam ille à cervo, quem eviscerare decet paulò postquam fuit interemtus. *Vermes* qui inveniebantur supra carnem Leonis quarto die erant imprægnati à muscis, uti judicare licuit per frustum linguæ, papyro inclusi, quodque per noctem siccatum fuit, & maxime durum factum absque ullo odore. Ille qui dicit, quod Leo sit *subjectus febrî*, aliam non potest intelligere quam Ephemeram, quamvis alii dicant, quod febre laboret per totum vitæ tempus, & comprobat, quod bilis sit balsamum in corpore animalium resistens corruptionibus, & quæ hoc quoque efficit, ut Leones, in quibus illa dominatur, vivant tam longo tempore.

Fiebat adhuc alia *consideratio circa parvitatem cerebri* hujus animalis, de quo Philosophi Naturales referant tot vestigia Judicii & rationis, si fiat comparatio cum abundantia cerebri in vitulo; judicatum quod paucitas cerebri sit magis signum & causa indolis ferinæ & crudelis, quam defectus acuminis. Hæc conjectura firmabatur per aliam observationem; quæ ante quatuor dies fuerat facta in vulpe marinâ, in qua ferè nihil inveniebatur de cerebro quanquam putatum fuit, quod fama sagacitatis & dexteritatis quâ pollet, ipsi hoc nomen inter pisces conciliaverit: nam communiter omne genus piscium minus cerebro instructum, unde etiam parvam habent dispositionem ad societatem & disciplinam, ad quas animalia terrestria sunt disposita.

NB. Mensuram linearum & pollicum B. I. ex annexâ Tabulâ facile computare poterit.

Explicatio Tabulæ.

Figura I.

- A. Origo Musculi Crotaphites.
 BB. Ipsius infectio.
 CC. Zigoma.
 DDD. Dentes molares.
 EE. Dentes Canini.
 F. Radius.
 G. Dentes incisorii.
 H. Cubitus.
 II. Carpus.
 1. 2. 3. 4. Metacarpus.
 5. 6. 7. 8. Prima ossa digitorum.
 9. 9. 9. 9. Eorundem secunda Ossa.
 o o o. Tertia.

Figura II.

- AA. Cutis linguæ.
 BBBB. Cuspides linguæ cuti infixæ.
 CCC. Parva tubercula ad basin Cuspidum.
 D. Cuspis una extracta.

Figura III.

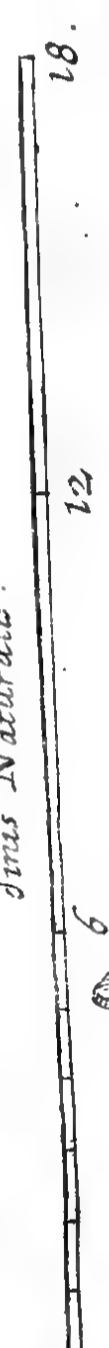
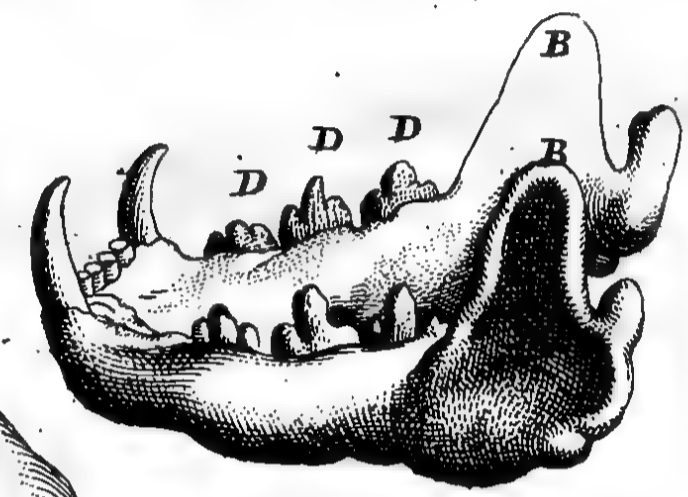
- AA. Vesicula fellea.
 B. Porus Cholidochus.

Figura IV.

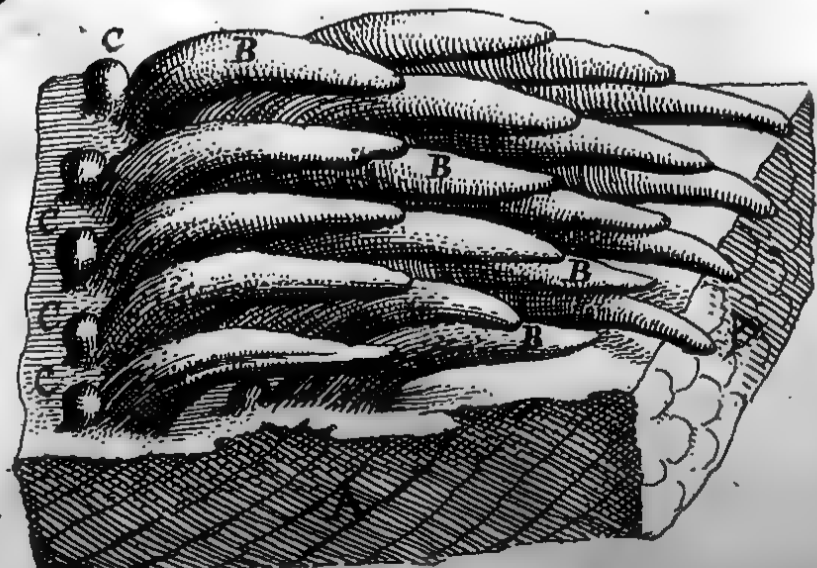
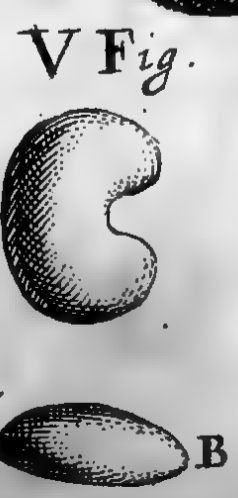
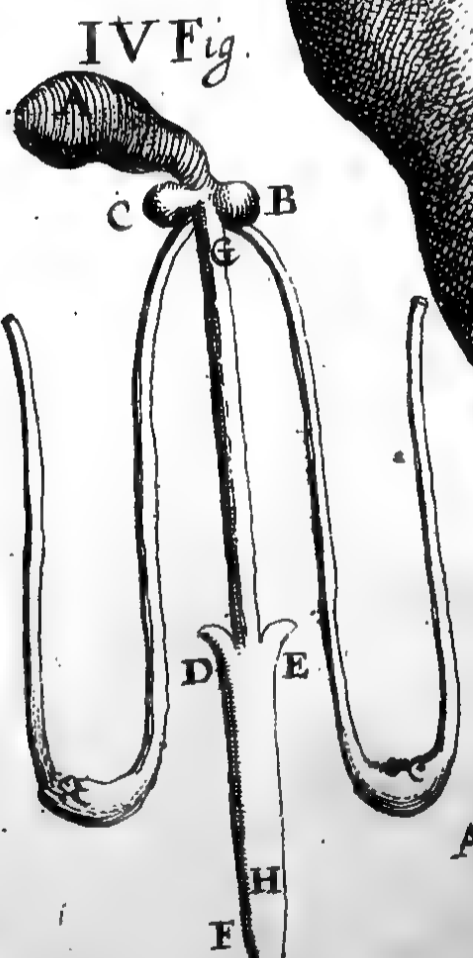
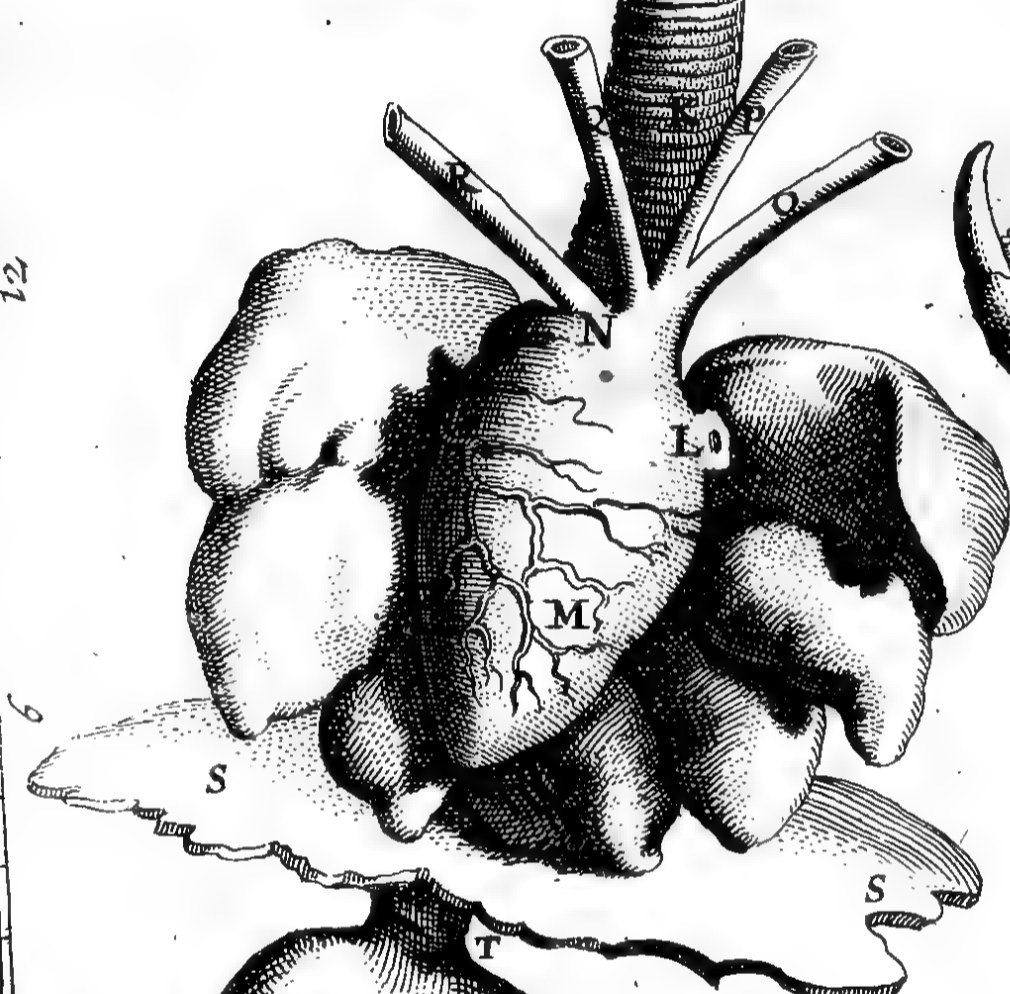
- A. Vesica.
 BC. Prostata.
 DE. Duo ligamenta, quæ constituunt virgam.
 F. Balanus.
 GH. Urethra.

Figura V.

- A. Humor Crystallinus in plano.
 B. Humor Crystallinus transsectus (de profil.)

Pollices pro omnibus Figuris, excepta II et V. que sunt magnitudinis Naturalis.

Linea ad Fig. II.

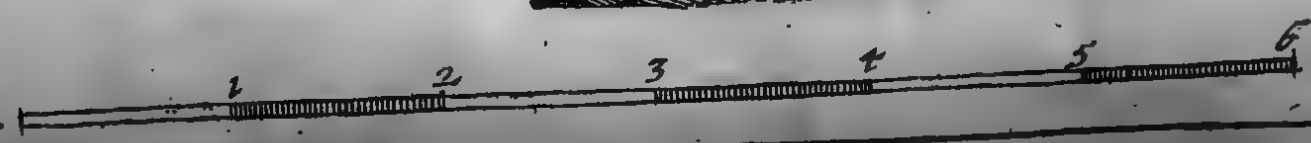

Figura VI.

- A. Lingua.
 BCDEFG. Larynx.
 HHH. Pharynx.
 B. Cartilago Cricoides.
 C. Cartilago Thyroides.
 DE. Cartilago Arythnoides.
 E. Glottis.
 G. Epiglottis.
 I. Oesophagus.
 KK. Aspera arteria.
 LMN. Cor.
 L. Auricula dextra cordis.
 N. Crux Aortæ.
 OPQ. Rami Arteriæ subclaviæ dextræ.
 PQ. Carotides.
 R. Subclavia sinistra.
 SS. Diaphragma.
 T U X Y Z. Ventriculus.
 T. Orificium superius.
 U X. Duo Tubercula, quæ habet superius.
 Y. Fundus Ventriculi.
 Z. Pylorus.

OBSERVATIO VII.

D. LAURENTII WOLFSTRIGELI.

Tigridum Anatomie iisdem ac illa Leonum absoluta.

T*igridem* apud *Scaligerum Exercit. 208.* animal dicunt ferum Indi: at eum ille *Pardum* putat: quando quidem & cursu minus valet, & ex infidiis victum quærit. Maculæ aliæ sunt, quam nostratium *Pardorum*; Pilus est potius, quam lana, orbiculi ad latera rotundi &c. quæ videri ibi possunt: neque etiam icones, quas habet *Androvandus l. i. c. 4.* sub *Tigride Gesneri* ac quorundam, nostrati correspondent; descriptioni tamen, quæ apud eundem ex *Solino & Alberto* habe-

habetur, aptè satis convenit: *Collum* enim hæc fera habet breve, quale Leoni & Urfo, unde non est *Pardalis* seu *Panthera*, quæ collum longum, colorem fulvum nigris maculis interundatum, quasi supercilia oculis imposita; & quod maximum est argumentum, quod teste Alberto hæc animantia felibus sint persimilia: tum quod Pelliones nostrates, pelles horum animantium communi hominum consensu pro Tigridum pellibus divenditent. Maneat itaque fera hæc, cujus anatomen nunc trademus, *Tigris*, correspondentibus notis, quæ de hiscè apud *Bontium* Medicum Batavum in Java, afferri solent.

Viscera itaque abdominis felium intestinis persimilia observavi-
mus: *intestina* propriè dicta perpauca, nec multis spiris circumvoluta, ac crassa quidem omnibus cellulis destituta, unde & frequenter excernere solent hæc animalia alvi illuviem: in *Tigride* seniore ter emensa longitudinem corporis æquabant: *Cecum* longum; ad cujus latera *duæ glandulae ovales ex mesenterio* utrinque deferebantur, quas etiam in *Tigride* 5. mensium, quem præsentibus *Excellentissimis Dominis Doctoribus, Domino Ferdinando Hertodt, Dn. Jungio, Dn. Kielmanno, Dn. Pisano, & aliis*, dissecueram, dilucidè admodùm conspexeram, quales deinceps & in fele domesticâ repereram. *Hepar* utrumque hypochondrium mole suâ occupans, in lobos 6. majores, ad Cavam ferimè usque pertingentes, dividebatur: quorum maximus rursus bipertitus, intra quem *vesicula fellis* latitabat: quod & observavit in brutis Gal. lib. 6. de anat. administ. *Ductus* hujus *cysticus* reclinatus admodùm, Duodenum petebat. *Lien* non adeò magnus, ac in Leonibus ex angusto supra, deorsum dilatabatur, colore sat floridus. *Pancreas* laciniis duobus præditum; quarum brevior ad Lienem sub Ventriculo ferebatur; longior, ductum seu tractum duodeni ac jejuni insequens, in juniore *Tigride* spithamam cum demidiâ longitudine æquabat, in quo etiam videbatur duplici ductu in duodenum hiare. *Reνες succentariati* humanis quoad figuram similes, neque in renibus adcumbebant, sed ad latera siti: *ipsi* verò *renes* pulchelli in juniore *Trigide* coloris floridi, glandulosi, quas glandulas venosæ inscriptionis propagines emulgentium dirimebant: qualis structura renum & in felibus domesticis junioribus conspicua est; substantia interna fibrosa, membranâ item facile superabili tegebantur. *Vesica*, quod tamen præternaturale, in juniore *Tigride* gangrænâ tacta ac disrupta, unde & *urina* in abdominis cavitatem effluerat. *Membrum Virile*
in

in adulto Tigride pro mole feræ parvum, *Urethra* cartilagine, ut in canibus, instructa: in Junioris glande abscessus ac tumor, qui de sexu dubitationem injecerat, cum testiculi admodum adhuc sub scroto valdè contracto latitarent, visibatur, qui suppressionem urinæ, inflammationem vesicæ, gangrænâ ac tandem necem speciosæ huic feræ intulerat. *Diaphragma* concavum admodum conspiciebatur. In *Pectore* rari nil observatum, nisi quod *Mediastinum* valdè tenue esset: & quod in juniore *Thymus* ad pericardium usq; longè lateq; disseminaretur. *Cor* non adeò magnum ut in Leonibus. *Pulmones* admodum laciniati, coloris rubicundi, ac in adulto Tigride abscessibus scatebant, inde tabes & tandem mors. *Cerebrum* à *Cerebello* processu osseo, ut & in Leonibus dictum dirimebatur. In *Cerebro* *ventriculus*, tertius vulgò dictus, valdè patulus. *Tunicarctina* oculorum venulis etiam plurimis suffusa. *Lingua* etiam imbricata. *Epiglottis* musculis instructa.

Musculi omnes robustissimi, ad quos copiosi nervi delati conspiciebantur: & in specie *Musculi temporales* etiam vastitate eminebant, de in *pectorales*, *cucullaris*, ac omnes artuum, *gleniis* tamen non adeò pulposis existentibus ad caudæ musculos, qui propagines semispinati ac longissimi dorfi videntur, nervi copiosissime feruntur: Continuo enim hæ feræ rotando seu potius contorquendo illam quatunt.

Ossa sat solida ac robusta, medullosa tamen. *Calvaria* ad futuram sagittalem & lambdoidæam processibus protuberat, ad annexum firmiorem temporalium musculorum. *Orbitæ* oculorum non adeò dissitæ, ut in Leonibus, ab invicem; nec etiam extrorsum ossæ. *Ossiculum triangulare* quin etiam, ut in Leonibus, conspicuum: *basis cranii* seu cunei forme os angustum, ut & *Zyomatici processus* extrorsum multum protuberantes, ad concedendum liberius spatium *Crotaphicis*. *Tympanum* evariat à Leonini fetus membranaceo, quod hic infra jam planè osseum ac subrotundum est. *Dentes* serrati ac acutie horridi, tales tamen sunt, ut in felibus: *molares superiores*, inferiores superequitant. Foramen suborbitarium peramplum, uti in Leonibus, insinuatum. Cætera non operæ pretium est curiosis commemorare. In spinâ & thorace nil peculiare observatum, quod jam de Leonum ossibus dictum non sit. In caudâ tamen *vertebras* seu partitiones 27. enumeravi: quibus processus transversarii longius prætensi sunt: *Costæ*, clavicularum notæ, quoad numerum &c. cum jam dictis Leonum ossibus coincidunt. In artubus anterioribus

bus circa ossis humeri extremitatem inferiorem perforatio patentior est: Ungues & reliquæ solidæ partes cum jam enumeratis etiam conveniunt: ita ut tandem finis brevi huic nostræ enarrationi anatomicæ imponendus sit. *D. Laur. Wolffrigel Litt. è Viennâ Vratislaviam ad D. Sachsum. datis 1671.*

SCHOLION.

JOH. FABER Bamberg. Academicus Lynceus in *Exposit. ad Histor. Mexican.* **JNARDI RECCHI** f. 498. cum descripsisset Tlatlahqui Ocelotl. seu *Tigridem Mexicanam* subjungit: nescio profecto an *Tigridis Pardalis*, Pardi, Leopardi, Thoïs, Lycis, Africanarum, & Chai pelles pluribus scateant maculis, an horum animalium natura & nomina plures & majores dubitandi causas suggerant. Et postquam *IDEM* perperam Pantherem, Pardum, & Pardalin confundi asseruisset, Pantherasque Asiæ adjudicasset, *Tigrides* Africæ & Libyæ ferè proprias facit. *Tigrides* ad feles quoque & minimè ad canes pertinere *IDEM* fol. 504. probat, unde etiam Leoni multo propinquiores sint, utpote qui pariter feles magis accedant, cum lupo canes potius representet. *Tigrides* à Pantheris raritate & nobilitate quoque differunt, ut notante *PLIN. L. VIII. Hist. Nat. c. 17.* intra CCCCX. Pantheras Romam advectas una sola *Tigris* comparuerit. Sæpius tamen confunduntur Pantheræ & *Tigrides*, ita ut *SCALIG. Exerc. CCVIII.* Animalia quæ in Italia nunc *Tigrides* vocantur Pardos dici putet. Hæsitavit quoque circa verum discrimen *Joh. CIAMPOLUS* Lynceus Florentinus. Sed forte diversitas regionum diversitatem quandam hisce animalibus conciliat. Unde *GONZALES de OVIEDO in Hist. Ind. Occid.* non mirum, ait, esse si ejusdem speciei animal sub diverso climate natum, non eosdem planè mores & proprietates habeat, hoc enim etiam in plantis & quam plurimis aliis rebus sæpe usu venire.

Tandem apud *Eund. FABRUM* fol. 507. pluribus descriptio *Tigridis* videri potest, quod habeat pellem formosissimam, aspectum trucem pedes fortissimos, agilitatem cum decore quodam, modum capiendæ prædæ, partem duorum saltem catulorum, delectationem ejusdem ad comestionem humanæ carnis, ubi notandum quod observatum timidos, fæminas, Nigritas è Guinea, aliosque Indos potius quam Hispanos ab ipsis appeti, Fabulam denique putat, quod venatores catulos *Tigridis*

dis rapiendo insequenti matri unum projiciant, ut matre trahente aliquam moram evadere possint: siquidem de hoc commento Americani nihil sciunt; interfectâ namque aut absente matre facillè foetus ejus posse rapi.

[D. Phil. Luc. Sachs. à Lewenh.]

OBSERVATIO VIII.

D. GEORGII SEGERI.

EPILEPSIA ex incauto usu Olei Juniperini.

E*Pilepsia* varias, & nonnunquam satis mirandas causas apud autores passim reperire licet. Haud absimilem, & forsan hactenus adhuc non observatam, jam subjungam. Anno præterito 1669. mense Febr. honesta hujus loci Matrona, sexagesimum ætatis annum, supergressa, corripitur doloribus nephriticis sibi familiaribus. Utitur igitur per aliquot dies remediis domesticis Emulsionibus scil. Oleo amygd. d. Enematibus, aliisque, quæ mulierculæ adstantes suppeditarunt. Tandem accessit vetula audacissima, famâ curandi inter mulierculas celebris, quæ, pro more horum hominum, repetito jurejurando præsentissimam pollicetur opem. Et, quo major ei adhibeatur fides, & hanc, & illam, & istam, in instanti à doloribus Nephriticis immensis, ipsâque inde imminente morte, se liberasse contendit. Ægra cum adstantibus nil aliud, quàm id quoque exoptantes, consentiunt facillè, & salubre illud remedium maximo cum desiderio præstolantur. Sic igitur vesperi medicatrix accedens, secum affert *Oleum Juniperinum destillatum*, utpote vulgi Nephritide laborantis Panaceam; Ægra, ubi medicamenti nomen rescivit, primùm quidem illud assumere renuit, dein verò doloribus & persuasionibus victa, quicquid cum cerevisiâ mistum ei propinaverat anilis ille Machaon, absorpsit. Sed ecce, yix Cochleare exhausterat infelix Matrona, dum simul quoque de medicamenti nimiam dosi viribusque gravioribus conqueri cæpit. Subsecuti mox intensissimi capitis, & imprimis syncipitis dolores, ructus frequentes, vomitus, Lypothymia, & tandem Epilepsia. Quibus omnibus amici consternati, sub mediam noctem me in subsidium vocant. Accedo, quæ facta sint, audio, muliercularum credulitatem reprehendo, y vetulâ graviter increpo,

columq; tractare jubeo, & facto prognostico ad curâ me accingo. Quia autem ægra, finito primo Paroxyfmo Epileptico, ob gravissimam sitim, plurimum cerevisiæ secundariæ ingurgitaverat, eademq; ante accessum secundi Paroxyfmi per vomitum rejecerat, simul quoque oleum Juniperinum rejectum jam esse conjeci, clystere revulsionis gratiâ sollicitatâ alvo, alterantia atq; antepileptica, non neglecto cranio humano præparato, quippe cujus vires antepilepticas haut satis deprædicare possum, præscripsi, quorum usu morbus comitialis ita per DEI gratiam debellatus fuit, ut discusso tertio Paroxyfmo ampliùs non redierit, & ægra post elapsas binas septimanas pristinam sanitatem recuperavit. Et licet rursum per totum ferè hunc annum 1670. Matrona hæc pietate inclyta è calculo renum decubuerit, de dicto tamè morbo hæctenus ne levissimum quidè sensit insultû. *D. Georg. Seegerus Litt. è Thorunio Boruss. ad D. Sachsum A. 1671.*

OBSERVATIO IX.

D. GEORGII SEGERI.

EPILEPSIA Igne Curata.

P Anaxolus *Jatrol. Pentec. 2. Obs. 39. p. 53. b.* refert, quod Epilepticum juvenem viderit, qui *in ignem corruens*, summoperè pede adusto, nunquam *Epilepsiâ* imposterum correptus est. Non ita absimilem curam expertus est in Juventute quidam consistentis ætatis homo, qui sub Anni 1657. initium, mihi, *Cbilonium* tendenti, & in itinere celebre illud *Canobium Bordesbolmense* visitanti, propè istud obviam factus, stipem expetiit. Hic cum à teneris annis morbo *eaduco* crebrò tentatus fuisset, contigit aliquando, ut nemine præsentè Paroxyfinus eum oppresserit, & in vicinum ignem præcipitarit. In faciem tum ruens haud dubio periisset, nisi è domesticis quidam supervenisset, miseroque open tulisset. Et ab eo tempore non quidem ampliùs se *Epilepsiâ* correptum, fuisse referebat, neque tamen etiam è violentâ hæc curâ aliquem fructum capiebat. Præterquam enim quod integra facies, & præsertim dextrum illius latus, nimis fuerit deformatum, capitisque cutis in dextro latere calvitiam contraxerit, dextrum quoque oculum planè tum amisit: Sinister verò oculus, perpetuis stillans lacrymis, & justo minor, adedò profundè Orbitæ inhæsit, ut & illum deesse dixisses, nisi ipse mendicus illius visum

visum deprædicasset. Præterea quoque muscoli, collum extendentes, & versus posteriora flectentes, ita ab igne fuerant læsi, ut officium suum facere non potuerint. Unde miser nunquam vultum attollere, sed semper terram intueri coactus fuit. *Dn. D. Georg. Segerus Litt. è Thorunio ad D. Sacksum.*

OBSERVATIO X.

D. SIMONIS SCHOLZII.

Ἰδιοσυνηγοία Naturalis, Araneorum Comestio innoxia.

Araneis quæ toto vitæ suæ tempore usa est innoxie, se vidisse attestatur puellam, Coloniae Germanicæ *Albertus Magnus*, ut ex eo scribit *Marcellus Donatus Hist. Medic. Mirab. Lib. 6. cap. 3. p. m. 627.* Similem ego novi Juvenem *Scotum* Lugduni Batavorum studiis operam navantem, qui idem factitabat: scilicet in omnibus ædium angulis *araneas* conquirebat, sibi que cibum suavissimum esse affirmabat, homo aliàs sanus, facie subpallidus, & circa oculos subtumidus. *Dn. D. Simon Scholziius è Thorunio Borufs. ad D. Sacksum.*

SCHOLION.

Araneos deglutitos sine noxa observavit *BORRELL. Cent. III. obs. 19.* Patavii fatuus citra damnum *Araneos & scorpiones* deglutivit, nec non Aureliæ vidit *Offredus* mendicum tetra fœdæque corporis animalcula & araneos sine valetudinis detrimento devorantem. *Job. RHODIUS Cent. III. obs. 91.*

OBSERVATIO XI.

D. SIMONIS SCHOLZII.

Alia singularis Idiosyncrasia.

Germanus quidam Studiosus, meus Lugduni Batavorum Anno millesimo sexcentesimo quadagesimo nono convictor fuit, qui ova & poma tam cruda, quam cocta comedebat, manibus tractabat, atque in mensâ immota jacentia aspiciebat, si autem quis

eadem ad motum impelleret, nullo modo ferre, & se moventia intueri poterat, sed statim totali Lipothymiâ corripiebatur, uti ipse oculis meis vidi, & si bene memini, Excellentissimus atq; Experientissimus *Dn. Nicolaus Witte, Med. D. & Physicus Rigenfis in Livoniâ*, Amicus meus observandissimus, & piè defunctus *Tobias Scholtzius Sympatriota meus, Medic. & Mathef. Studiosus*, tum temporis ambo Convictores mei Leidæ hujus ut & prioris observationis testes fuerunt cumque aliis; hospitis nostri conjux & filius. *Simile fermè huic exemplum observavi Elbingæ*: ubi meo tempore Anno scilicet millesimo sexcentesimo quadragesimo sexto, Reverendus quidam verbi Divini minister mihi amicissimus vixit, qui *porcellum (ein Spanfercken) infarctum*, & totum *cum capite & pedibus*, uti in Borussia moris est: assatum, nullo modo, sine insigni Lipothymiâ, vel videre, vel comedere poterat, capite verò post assationem ablato, euntem aspiciebat & edebat: Cujus rei civitas Elbingensis testis erit, *D. Simon Schulz. in Litt. ad D. Sachsum è Thorunio, Confer Miscellan, Curios. Annum I. obs. 34. & 135.*

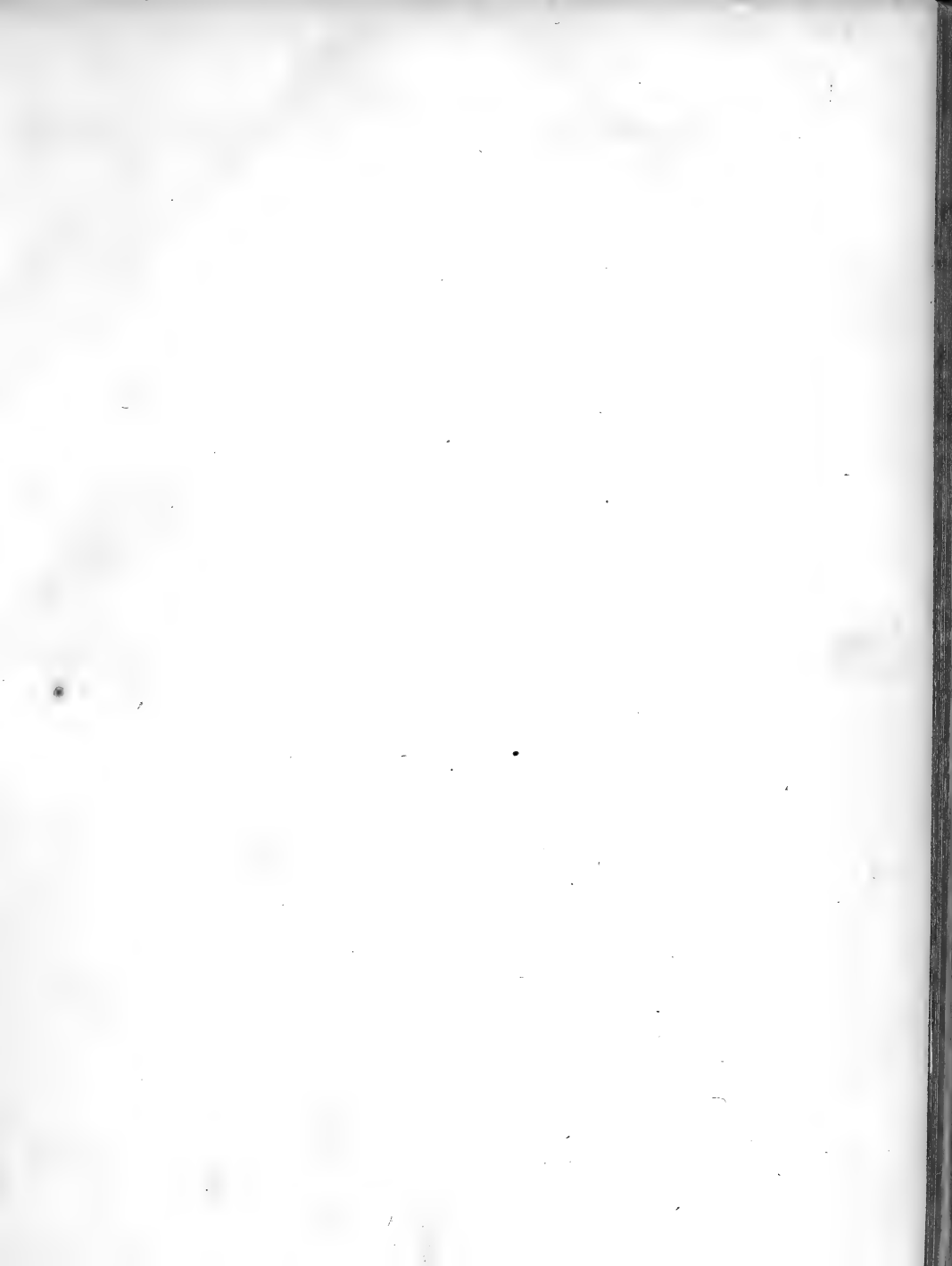
OBSERVATIO XII.

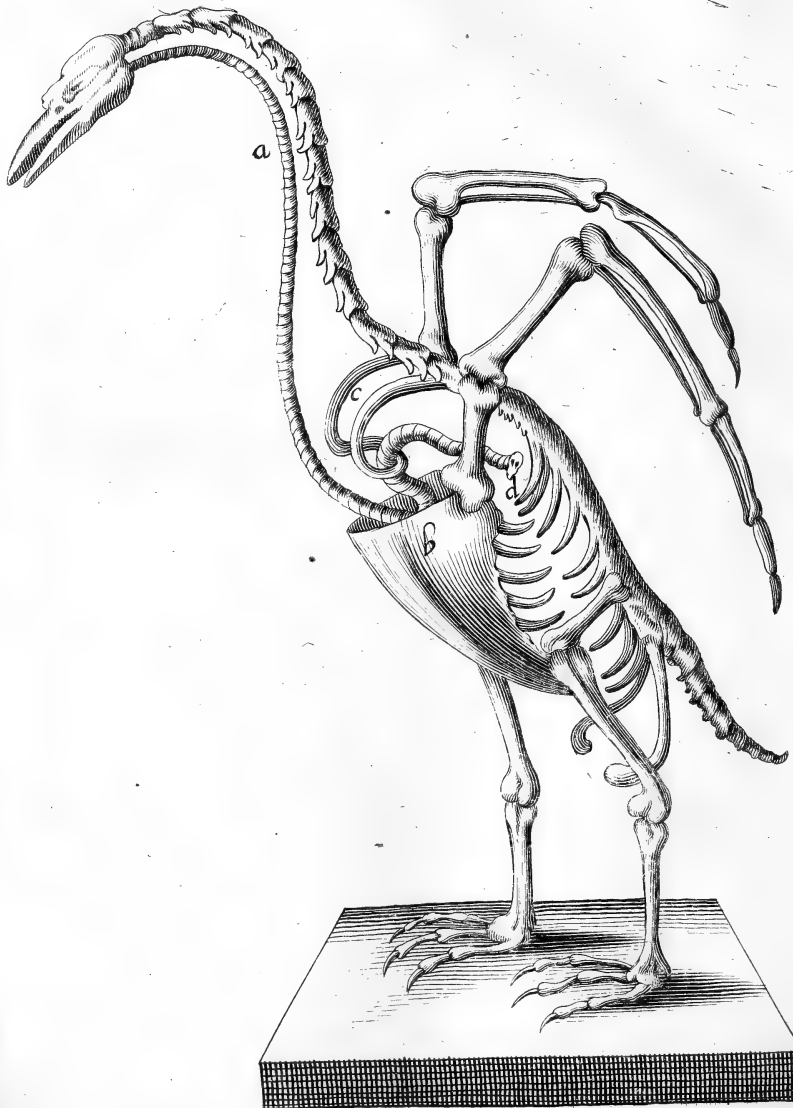
D. GEORGII VVOLFGANGI VVEDEL

CYGNI sterni Anatomia.

Miramus insolita & lusu sæpe errantis Naturæ producta in animalibus, vegetabilibus, sed sæpe quæ toto die Natura parturit ignoramus. Detegit hæc anatomia cultro igneque facta. Præ reliquis memoratû dignum *Cygni sternum* est; illud antica parte *excavatum* est, eo modo ut in fornice pro recipienda aspera arteria, quæ ubi sese in hæc interiora inclinaverit, sursum affectat viam & in pectus inseritur. Nullum est dubium in aliis etiam brutis sectione non adeo frequentatis plusquam Dædaleum Naturæ artificium & singulare aliquid contra reliquorum ordinem spectari posse. Ita videmus in *Taxo* maxillam inferiorem superiori ita accuratè insertam, ut illa nullo modo excidere possit, sed ut fores in cardine suo consistat, ut post mortem sine ullo vinculi nexu per se firmetur sursum deorsumque mobilis.

Ut melior pateat Ossis sterni in Cygno constitutio transmitto figuram *Sceleti Cygni* in vicino lacu transfossi quod pronuper in Cimeliothecam

thecam *Serenisf. nostrⁱ Principis ERNESTI Ducis Sax. Gotbavⁱ* illatum, & gratiosissimè *Academia Naturæ Curiosorum* delineatum concessum fuit ut ære incidatur, ad demonstrandum Clementissimum favorem erga nostros labores. *D. Wedel. in Litt. Gotba Vratislav. Datis ad D. Sachsum.*

Explicatio notarum in Figura :

- a. Arteria Cygni aspera.
- b. Ejusdem in sternum excavatum insertio.
- c. Os pectorale triquetrum.
- d. Arteriæ asperæ in pulmonem euntis pars.

OBSERVATIO XIII.

D. PAULI de SORBAIT.

Circa Puer^{per}ium singularis casus.

Illustrissima *Comitissa de Starenberg* quindecim diebus ante partum *Aquam puerperii* semper rejicit absque gravi damno, ubi masculam prolem paritura est, non vero ubi femellam. An quia foetus masculinus plus attrahit, quam femellus? An quia fortior masculus motu vehementiori vias aperit? An præcox ille fluxus sit hydropis uteri prodromus? *D. Paul. de Sorbait in Litt. Vienna datis ad D. Sachsum.*

OBSERVATIO XIV.

D. PAULI de SORBAIT.

Rara Angina Species.

Illustrissimus *Comes de Drastowitz* ex magnatibus Hungari gravi quandoque tentatur *Angina*, accrescitque ipsius Amygdalis membrana quædam in petiolum oblongum, & tandem in racemo similem extremitatem, quæ tandem remediis adhibitis decidit, tamque dura est ut cultro vix scindi possit. Similis affectus meminit *Sennertus ex Arcæo*.

D. Paul. Litt. de Sorbait Vratisl. datis.

OBSERVATIO XV.

D. PAULI de SORBAIT.

VENARUM REGENERATIO.

VENAS post maximum ulcus in mendico observavi regeneratas, forsitan per medium heterogeneum. *D. de Sorbait in Litt. Vratisl. datis.*

Scholion.

SCHOLIUM.

Venas incisas aut amputatas non resisti posse uno fere ore omnes confirmant. Cum Galeno tamen L. XIV. Meth. Med. vidit *Dn. Petrus à CASTRO* Archiater Mantuanus famigeratissimus in *Observ. MSS.* Venas aliquando sensibilibiter regeneratas, quanquam non tam similes iis, quæ ante perierunt, sed velut in cavis Ulceribus caro. Et notat *BORELL.* Cent. II. obs. 18. se legisse *venam* in capite *regeneratam*, non minus ac Chirothecarii casus rarus est, cui Chirurgus Pariensis le Juif trepano cranium aperiens vidit corruptas *membranas cerebri* rursus contra omnium Medicorum opinionem *regeneratas*.

[*D. Phil. Jac. Sachs à Lewenheimb.*]

OBSERVATIO XVI.

D. PAULI de SORBAIT.

DOLOR IMAGINARIUS.

Observavi in Nosocomio civico quosdam post crurum abscissionem conquestos fuisse *de dolore digitorum* pedis abscissi, & signum erat imminentis jamjam convulsionis, cerebro nervorum principio jam sine dubio patiente, quæ postmodum per defensiva & appropriata præcauta fuit. *D. Paul. de Sorbait in Litt. Vratisl. datis.*

OBSERVATIO XVII.

D. JOH. CHRISTIANI FROMMANI.

MOLA abdominis singularis.

Virgo hæc Coburgi fuit, florentis ætatis, constitutionis, pinguioris naturæ, quæ sub onere in aquam de ponte decidit, & ut ego conjicio, casu casum sibi funestum sic acceleravit. Accrescentis Lienis specie primum Chirurgus imposuit *Tumor levis* lienis regionem occupans, cui majus indies incrementum capienti remedia ille adhibuit, sed successus & ægram & medentem destituit. Affectus post semestrem mihi à matre dijudicandus domi meæ committitur, sed quia ille

ille suetum naturæ ordinem nimium quantum superare mihi videbatur, ægræ præsentiam meam, quam expetere illa non fuerat causa (ob suspicionem graviditatis, sponsa enim erat, & idè à Sponso in eandem suspicionem præter meritum repta) ultrò commodavi. Accessi & circumstantiis omnibus benè expensis, in abdomine excrescentiam quandam, qualis etiam illa sit, sive *molam* quandam, *non in utero, sed extra hunc* latitare dixi, nullumque ulli Medicinæ fore locum prædixi. Menses intereâ ordinis sui fuerunt tenaces. Præter appetitum prostratum, virum imbecillitatem, & circa dorsi medium dolorem, Symptomata notatu digna nulla infestarunt ægram jam sedentem, jam decumbentem. Viribus ita abdominis increscentis mole tandem profusè detritis, debitum naturæ ægra solvit. Post pia ejus fata meam ad aperiendum corpus promptitudinem, animo interiora cognoscendi cupidissimo, matri tum soli domi præsentem aperui : Sed vix tum impetravi, quod deinceps me impetrâsse latati sunt parentes ipsi.

Aperto cadavere pinguem quandam molam in sinistro præcipuè latere latitantem, & intestinis incubantem inveni, sed ossis Ilii superiori extremitati, à quâ refecabatur, connatam; Bilanci imposta 10. libras pond. Civ. æquavit illa. Originem veram non deprehendi, quam tamen non in dicto osse, sed in elatiori sede fuisse, tuberculum ibi extus primò notatum indicavit. Tota massa pinguedo fuit, alienique nihil dissecta exhibuit.

Circa mesenterii principium alia quædam pinguis portio (hinc ille in dorso dolor quondam) duarum præter propter librarum reperta, pinguem quandam materiam puri consistentiæ ratione similem nondumque compactam continuit. Ita sine dubio datâ, per casum alicubi è venâ quâdam disruptâ, materiâ, natura solers & nunquam otiosa massam illam elaboravit, ad quam pinguior sanguinis pars, quæ partibus reliquis fuisset distribuenda, confluit. Historiam hanc in personalibus post concionem funebrem recitatam Sponsus juvenis sui & suæ quondam desponsatæ gratiâ, ut & se & defunctam à calumniantium in-juriis vindicaret, typis vulgavit.

*Dn. D. J. Eph. Ex literis ad Suinfurtum datis, Coburgo d. 6. Augusti
1670.*

OBSERVATIO XVIII.

D. VALENTINI ANDREÆ MOELLENBROCCI.

CARO CRUDA VOMITU REJECTA.

NOvi mulierem Erffurti, quæ sæpè *frusta carnis crude*, carnem mactati bovis referentis, quam tamen antea nec gustaverat, per annos aliquot *evomit*. Simile ferè *Forestus l. 18. Observ. 19. in Scholiis p. m. 161.* narrat de puellâ moniali Delphis, quæ *frustum carneum album albuminis ovi instar vomitu rejecit*; & *Anton. Benivendi de abdit. Morbor. & sanat. caus. c. 2. p. 128.* tradit, quendam fabrum lignarium *globum pituitosum carniformem*, in quo vermiculus, brucho similis conclusus fuit, vomitu propulisse. *Idem d. l. c. 88.* Mulierem quandam *durioris carnis frustulum*, ac Julianum Medicum, *frustum carnis ad parva pile magnitudinem*, in quo vermis non secus ac brucho in filiqua reclusus erat, ejecisse. Sic quoque *Thom. à Vega ad cap. 5. l. 1. Galen. d. loc. affect.* narrat, quasdam profluvia *frustorum carneorum* passas esse per multos dies, fuisse autem fibrosas carnes, & quæ transversam & in longum sectionem paterentur. De hisce cum eorum ratio certa dari nequeat, cum eodem *Vega* concludo: Rara hæc faciliorem habent admirationem, quàm causam. *Ex Litter. D. Møllenbroc. Hallâ Saxon. datis ad D. Sazbfium.*

OBSERVATIO XIX.

D. VALENTINI ANDREÆ MOELLENBROCCI.

SUDOR PINGVIS ET OLEOSUS.

PRæter naturam aliquos sanguinem sudasse annotarunt *Aristoteles lib. 3. de partib. anim. c. 5. & lib. 3. de histor. anim. c. 16. Rondelet. de dignosc. morb. c. 11. Fernel. l. 6. de Part. morb. & Symptom. c. 4. Marcell. Donor. l. 1. de medic. histor. mirab. c. 2. Mercurial. lib. 4. variar. lect. c. 12. Gr. Horst. l. 1. part. 2. Observ. 15. Thom. Barthol. cent. 2. Epist. 11. p. 440. Henric. ab Heer Observ. 23.* meminit cujusdam Nobilis, qui sanguinem cumque eo pedicillos ruberrimos sudavit. Nonnullos *sudorem arenosum* habuisse

habuisse observarunt *I. D. Horst. Manud. ad Med. p. 191. Id. Thom. Barthol. cent. 1. histor. 34. & alii. Vide Tr. meum De Arthritide vaga scorbutica c. 13. in fine. Sudorem vini rubri vidit jam bis citatus Dn. Thom. Bartholin, ut refert cent. 4. histor. 62. & D. Sachs. in Ampelographia Curios. Lib. 11. sat. 6. membr. 2, c. 8. artic. 1. p. 395. Sudorem Cervisia Salmuth. Cent. 2. Observ. 28. Sudorem viridem Borellus cent. 2. Observ. 56. Sudorem croceum Hildan. Cent. 6. observ. 77. & Sudorem nigerrimum Zacut. l. 3. observ. 73. Sudorem mellis Joh. Pravot. teste Joh. Rhodio cent. 3. observ. 68. At sudorem pinguem ac oleosum ab aliquo observatum esse nondum legi, qualem Nobilissima quædam virgo jam maritalis non pinguis, nec pingui carne se delectans præterito anno circa priorem & posteriorem thoracis partem dieque nocteque habuit, sine virium jacturâ ac molestiâ ullâ, nisi quod hic sudor vestes maculaverit.*

D. Mællenbroc. Litt. ad D. Sachsum.

OBSERVATIO XX.

D. VALENTINI ANDREÆ MOELLENBROCCI.

FLUXUS ALVI PINGVIS, SEU PINGVEDO MERA PER ALVUM EXCRETA.

ANte annum Tympaniticus quidam hic mortuus est, qui *materiam pinguem*, pinguedini carnis bubulæ non abscissilem, duos ante mortem annos *per alvum* copiosè *excrevit*, sed non absque corporis consumptione & virium prostratione, unde tandem tympanitis & mors secuta. *Mæbius c. 11. Fundam. Medic. Physiol. p. 226.* etiam refert, se *materiam* humanæ pinguedini planè *similem* singulis diebus *per alvum excretam* vidisse à *foeminâ* quâdam contabescente. *River. cent. 2. observ. 23. p. 118. & 119.* observavit *pinguia corpuscula per alvum excreta*; quæ ejectione processerit ex pinguedine assumtâ cum carnibus, quæ nimia copia offerebantur, vel cum jusculis à pinguedine malè repurgatis, quæ relaxando ventriculum, coctionem læderet, malèque in ipso concoqueretur. Similem casum ab oleo multo ingesto narrat *Idem Riverius*. Illius autem in Tympanitico *à me*, & in muliere à *D. Mæbio* memoratis, excretæ

pinguedinis causam omnis in corpore pinguedinis colliquationem fuisse eventus docuit.

D. Møllenbrocc. Litt. ad D. Sachsum.

OBSERVATIO XXI.

D. VALENTINI ANDREÆ MOELLENBROCCI.

REMEDIIUM CERTUM IN INCONTINENTIA
URINÆ.

Contra *urina incontinentiam* multa ab autoribus commendantur remedia, e. g. vesica suilla combusta, leporum testiculi, guttur galli tostum & exiccatum, cineres erinacei combusti, medulla lapidum, pulvis piscium in ventre lucii piscis repletorum exiccatorum &c. sed nullum præstantius & certius (non semel inveni *puerendo suillo*, quocunq̃ue modo cocto vel assato, atq̃ue à B. D. *Job. Michaëlis PP. & Præctico*, Lipsia quondam celeberrimo, sæpius comprobato. *Schröderus lib. 4. Pharmacop. Med. Chym. p. 112.* scribit, se nosse quendam, qui mictionem nocturnam Tabaci suffitu præcavit,

D. Møllenbrocc. Litt. ad D. Sachsum.

OBSERVATIO XXII.

D. LAURENTII WOLFSTRIGEL.

ANUS IMPERTORATUS, ET USQUE ANATOME.

ANcilla quædam ex illicito concubitu prægnans, decimâ quintâ Octobris 1670. Viennæ fetum, quoad externa masculum, ad initium noni mensis, aliàs quidem vivum, (sed cum pedibus prius in partu venisset, ac collo diutius inter muliebris sinus latebras hæssisset deinceps suffocatum, enixa est. Qui cum à quodam sedulo Medicinæ Studioso ad me delatus esset, convocatis *Excell. Dn. D. Jungio & Dn. D. Festa*, collegiis *meis* plurimum honorandis, tum & aliquot Medicinæ Baccalaureis & Studio-

Studioſis, partes externas examino, in quibus aliàs nil præter naturale, obſervatum; niſi quod *dextra manus* duobus tantùm digitis prædita eſſet, *Metacarpus* etiam ita contortus, ut potiùs plantam pedis referret, additâ portione calloſæ pellis circa extremam plicaturæ partem, quæ non inconcinne calcem repræſentabat. *Pedes* etiam niſi quod mirè contorti, niſi inſoliti habebant: converſo verò fætu in abdomen *in dorſi ſpinâ σπάλωσις*, ſeu *obliquatio* obſervata; tum & *anus* deſiderata, loco cujus eminentia quædam calloſa ad lineam uſque, ſero tum dirimentem, protenſa erat, contrectatiſque à me digitis iis partibus, *Meconium per penem* prodiit; unde, ſtatim conjectatum, Naturam viam pro alvinis excrementis per membrum affectaſſe: quæ ut meliùs pateret, abdomen decuſſatim, illæſis tamen Umbilicalibus vaſis, aperio; inter quæ arteria Umbilicalis ſiniſtra, tum & Urachus deſiderabantur, dextra etiam non rectâ deorſum in iliacum ramum deſcendentem ferebatur, ſed paulò altius ante divaricationem Aortæ inferebatur. *Hepar* mole vaſtum, &, uti fieri in nuper natis aſſolet, utrumque Hypochondrium occupans: ſub eodem *Stomachus* latitabat, qui admodùm contractus, ac multum protenſus potiùs inteſtinum quoddam referebat; Scatebat is præterea muco ſubpalteſcente, qualis & in ore reperiebatur. *Lien* naturaliter ſe habebat, *inteſtinum duodenum* verò, ubi cholodochus, ſeu potiùs communis ductus inferebatur, ſummoperè dilatatum, ita ut novùm quaſi ventriculum repræſentaret. In *jejuno* & *ileo* niſi p.n. obſervatum; *Cacum* verò, licet protenſius, contractum tamen & vacuum. *Colon* ab initio ſatis tenue, ſed in progreſſu dilatatum, nec multis cellulis exaratum, verſus rectum copioſiſſimo Meconio turgelcebat, ac tandem in rectum terminabatur, quod etiam eo loci, ubi aliàs veſica locari ſolet, in appendicem veſicæ æmulam (hæc enim etiam in hoc fætu deſiciebat) dilatabatur, ac tandem non per anum, ſed antrorſum, membrum virile pendulum præputio ſuo munitum referens, extra corpus finiebatur, cujus ſtructuram, ut meliùs innotelceret, propriâ manu delineatam transmittere lubuit. Jam admirabar Naturæ induſtriam, quam putabam loco veſicæ dilatationem, ſeu *appendicem recti ſubſtituiſſe*, ſicque compendiariâ viâ utrumque excrementi genus excretum voluiſſe; Sed cum in *Renes* inquirerem, hi non glanduloſi reperti, ſed eorum loco glandulæ tantùm Renales, irregularis figuræ, ſubſtantiâ ſolito ſolidiori præditæ, & compreſſæ admodùm, conſpectæ, adhæreſcebant eæ inſuper ramuſculis ex Aorta & cava de-

scendente oriundis, quæ emulgentes venas & arterias supplebant, nulli etiam Ureteres ad appendicem recti, vesicæ æmulam, visebantur: unde in opinione meâ superiori me falsum deprehendebam. Ex iisdem Aortæ & cavæ truncis vasa exoriebantur *spermatica* utrinque in testiculos minutos ciceris magnitudine, & compressos, fæmineos ferè æmulantes, ac vasis seu capreolis suis pampiniformibus insignitos, terminata; qui testiculi non in Scroto, sed ad latera pelvis in abdomine (qui locus aliàs muliebrium est) situabantur. *Scrotum* verò vacuum erat ac darto crassiori præditum. Inquirebam in testiculorum deferentia vasa, ac vesiculas seminales, & prostates, sed præter confusionem vasorum quasi gangrænâ tactorum, ob comprimens rectum meconio admodum turgescens, nil observare licuit, neque aliud in abdomine præternaturale visum. Unde ad examen mediî & summi ventris progressum, qui nil p. n. etiam in se recondabant. Dubium tamen ex hisce moveri posset, *utrum fetus hic enixus* (in utero enim vixisse supra relatam) *super vivere* potuisset? & *num ad generationem aptus*? Putarem ego salvo meliori iudicio, nec vivere illum stante hac constitutione partium potuisse, nec enim locus erat pro excretionem Urinæ, nec generationi aptum (cum & locus pro excretionem seminis desiderabatur) fuisse, tum corpora nervosa penem non constituebant, quæ ad rigiditatem illius in generatione necessaria; involuntariè etiam fæces alvinas deturbasse, inde colligere licuit, quod Musculi ani tum levatores, tum sphincteres deficiebant. *D. Wolffstrigel in Litt. Vienna datis ad D. Sachsum.*

Explicatio Figuræ.

- A. Appendix ^{seu} dilatatio recti circa locum vesicæ.
 B. Portiones Coli & recti.
 C. Portio pellis balanum obtegens.
 D. Recti portio extra abdomen propendens. & penem constituens.

SCHOLION.

tes | IN primi horum Miscellaneorum Anni Obs. XI. Scholio recensebantur species omnino ~~hos~~ Podicentenus imperforatorum, quarum ultima dicebatur contingere etiam ob occlusionem à carne & cute densiore, quæ melius forte magisque propriè, existimo, ABSENTIA *Scu* DEFECTUS

FIG. II.

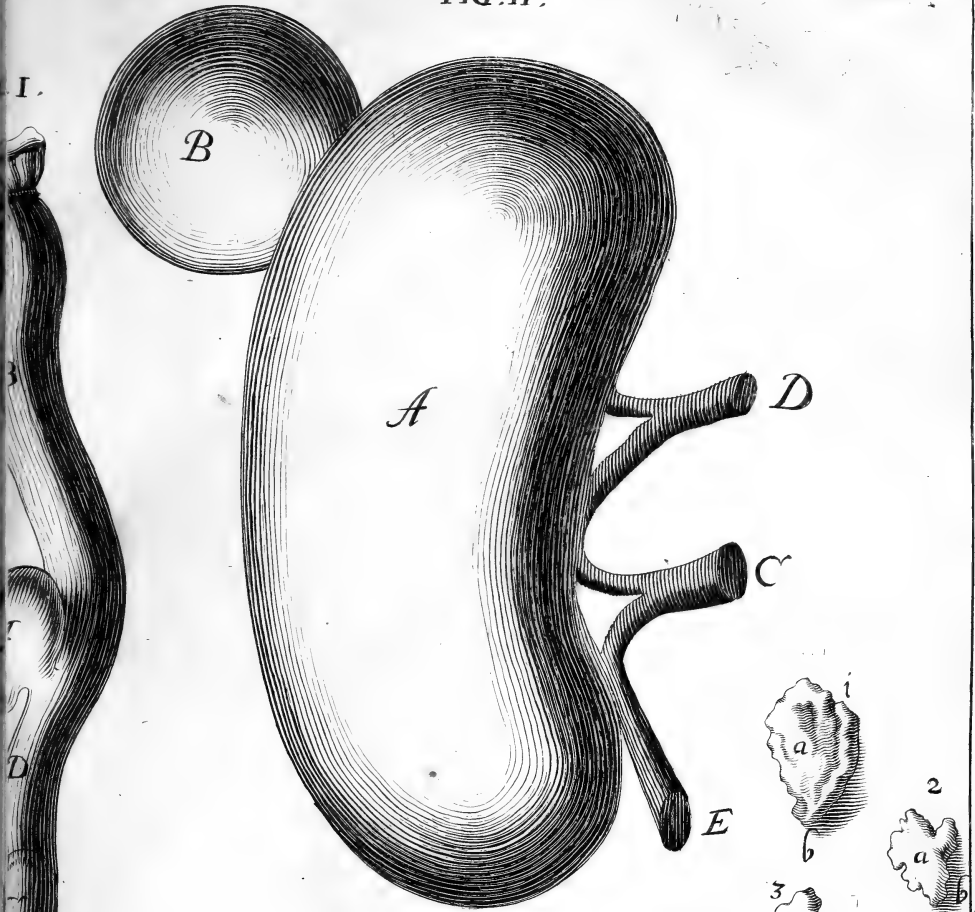
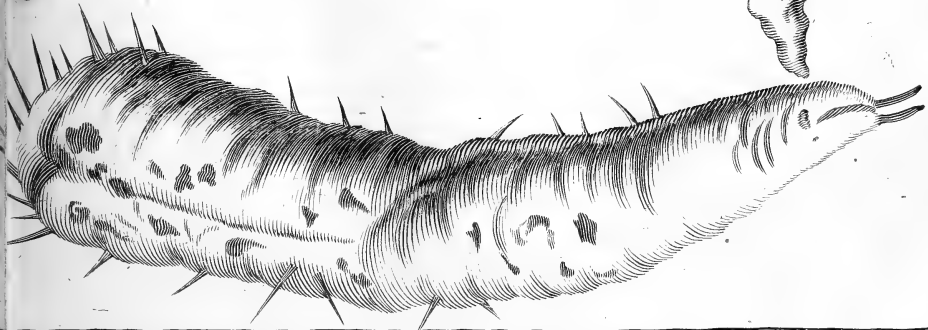

FIG. III.

PECTUS Podicis diceretur, cum Natura ibi podicem] formare velut oblita sit, quemadmodū ex Anatomica lustratione hujus Viennensis pueli apprimè elucet, & fortasse in illo nostro Vratislaviensi compertum fuisset, si illum aperire licuisset. Tales ergo ut curam planissimè non admittere videntur, sic pro aliis, quorum in intestinum rectum carne altius repletum (*b. e. uti equidem interpretor obstructum*) est (*ita vid. ut caro in intestino interius accreverit, foramine podicis exterius forte non adeo oblitterato, nec ad huc excrementis alvinis per mentulam prouidentibus, unde conijcere possis Naturam jam aliam sibi fabricasse viam*), qualesque Benivenius c. 30. describit, instrumentum peculiare communicavit Joh. van Horne in sua *Microtechnè* §. 31. p. 175. Cuspidem nempe brevem triangularem, è chalybe in cannulâ contentam, quò, ubi ad obstaculum proventum est, id pertundi potest.

Cur vero infans non perforatus s. mentulam s. anum, in utero sanus vegetusque vivere queat, cum natus, etiamsi nec suxerit, nec pulte nutritus fuerit, vel saltem non magnâ copiâ, brevi exstinguatur? rationem reddit *Jac. de Bau* in *diff. d. Corde c. 7 149.* aërem, respiratione attractum, sanguinem humectare subtilioremque reddere, & ob id excrementa (quæ gestationis tempore erant pauca) augeri, serumque secerni copiosius.

[*D. Henr. Volsquad.*]

OBSERVATIO XXIII.

D. GEORGII SĒGERI.

ISCHURIA LETHALIS EX CALCULO RENUM.

UT pateat, quo jure affectui, quem jam sum propositurus, Ischurix nomen tribuerim, consultum duxi è Galeni *Lib. 3. de Sympt. Caus. cap. 2 Edit. Venet. class. 3. fol. 28. C.* sequentia citare verba: *Retinentur Urinx, vesicâ vel exernere non valente, vel ejus collo occluso. Atque hi quidem duo vesicæ morbi unū commune Symptoma Ischuriam habent: detinentur enim in eâ urina. Vocant autem vulgus Medicorum non secus Ischuriam, quanquam Ischuria non sit, illud quoque Symptoma, cum urina in vesicam omninò non venit, perdit à scilicet renum actione. Et permitte[n]di profectò sunt ita nominare, cum propriam appellationem non habeant.*

Now

*Non tamen latere debet amborum affectuum doctrina: Siquidem alter eorum est, cum vesica quidem est plena, sed nihil exferitur: alter, cum vacua est, nihil omnino in se continens. Hæc Galenus. E quibus Ischuriæ distinctio in propriè & impropiè sic dictam suum traxit ortum, quam etiam omnes accuratiores Praxeos Medicæ Scriptores observant. Ego quoque antiquissimæ huic doctrinæ litem jam movere non constitui; neque tamen etiam vulgum Medicorum adeò impropiè loqui credo, licet & illam urinae suppressionem, quæ vacuâ & minimè peccante vesicâ fit, ischuriæ indiget nomine. Cum id non tantum bonâ cum Galeni veniâ, sed & imprimis vi ipsius vocabuli, faciat. Nam & in istâ urinae suppressione *ixæ* *æ* *æ*, ut Galenus de alterâ loquitur, id est, cohibentur seu retinentur Urinæ. Tale exemplum est sequens, quod hisce diebus hic Thorunii accidit. *Johannes Hentschel*, vir probus, & Musicorum instrumentalium Magister peritissimus, Sanguineo-Melancholicus, & boni habitus, postquam hætenus doloribus Podagricis atque Nephriticis multum vexatus, agonizante imprimis præterito anno 1670. suppressione urinae à calculo Renum ortâ per aliquot dies laborasset, D E O Medicamenta à me præscripta benedicente, plurimos lapillos ac copiosum excrevit Sabulum. Unde morbo levatus atque ad meliorem valetudinem quotidie magis magisque accedere visus est. Cæterum cum sub initium anni hujus 1671. (quem suæ ætatis 58. numeravit æger) die 16. Januarii à fratre, quem inviserat, domum rediens, in areolâ ædibus suis annexâ vesicam levasset, magno quoque cum conatu lapillum, colymbadum seu olivarum salitanum nucleo haut absimilem, excrevit. Sequenti die 17. Jan. primum sensit omnimodam urinae suppressionem, sed sine omni molestiâ. Postridie nonnisi quædam in lumbis gravitas accessit, vomitibus assumptorum & foriorum sive liquidiusculorum dejectionibus trinis aut quaternis comitata. Quæ cuncta cum nec subsequenter diebus licet uxor varia remedia domestica tentaverit, remississent, ista perterrita, die 20. Jan. quæ quarta ischuriæ fuit, ut maritum inviserem, per istius fratrem petiit. Adsum, & de quibus æger conqueratur, sciscitor. Iste solos sibi vomitus molestos esse, & prætereâ se gravitatem quandam in lumbis circa regionem renum, dolorem quoque tensivum in utroque, & imprimis sinistro inguine, ubi ureteres siti sunt, sentire; nullam verò tensionem aut dolorem in pube, ut & ne minimam quidem mejendi cupiditatem se percipere regessit. Sic quoque & ego, cum corpus contrectans*

locum

locum affectum explorarem, totum abdomen flaccidum deprehendi, nec circa vesicæ præsertim regionem ullam duritiem, tensionem ac tumorem observavi, atque inde locum affectum, non vesicam, sed aut renes, aut ureteres, aut utrosque esse, certus collegi. Attamen, ne viribus adhuc salvis quicquam intermisisse viderer, per Chirurgi *Antonii Staltenderi* ministrum, primùm cereo, mox cathetere immisso, urinam, sed sine effectu, sollicitavi. Itis igitur frustrâ adhibitis, ipsam aggredior curam, præmittens *clysterem*, è diureticis, lithontripticis ac emollientibus paratum, qualem etiam Anno 1667. die 20. Martii, *Marci Schmid*, Fabri orichalcei uxori, urinæ ex ureteribus obstructis ultra quinque dies laboranti, præsentî cum fructu applicare curaveram. Hinc quamvis ter copiosè fatis dejecerit alvum, attamen ne unicam quidem guttulam urinæ simul emisit. Adhibita sunt dein Medicamenta huc facientia, tam interna, quàm externa plurima, sed omnia irritò planè successu. Interim æger nullos se percipere dolores sæpissimè fassus est, sed potius de solâ virium imminutione conqueri cepit. Ego verò, tùm periculosum ægri decubitus, tùm diurnæ istius suppressionis raritatem probè perpendens, die 29. Januar. & sic *decubitus die 13.* Excellentissimum *Dominum D. Schulzium*, collegam suavissimum, ad invisendum unâ mecum ægrum invitavi. Cui meo petito cum facili assentiretur vir clarissimus, illâ & quæ eam sequebatur die 30. Januar. communi consilio omnem curationem tentavimus. Sed nullo planè allevamento. Æger verò nocte, diem 31. Jan. præcedente, postquam *suppressâ urinâ dñicum quintum supervixerat* diem, plenus somni in sinistrum decumbit latus, & mox præter suorum spem, ærumnosâ cum vitâ piâ commutat mortem. Hâc postero die cognitâ, quamprimum sectionem cadaveris à viduâ atque amicis, licet non sine difficultate, impetravi, simul quoque Excellent. ff. *Dn. D. Schulzium* ad spectaculum, ast *Chirurgum Antonium Staltenderum* ad sectionem perficiendam, invitavi. Aperto abdomine, postquam aliquantulum seri effluerat, magna sanæ *pinguedinis* copia nostro se offerebat conspectui: Neque enim solum cuti ad trium digitorum altitudinem adhærebat, sed & *Mesenterium & Intestina*, imò tam anteriorem abdominis cavitatem ita replebat, ut meritò subdubitaverimus, an ex voto sectio sit successura. Remotis tamen intestinis, scybalis nigrioribus refertis, & superfluâ pinguedine, primùm *dextrum*.

investigavimus *renem*, in cujus externâ superficie circa extremitatem superiorem *vesica* pellucida sero repleta, ut *adjacens monstrat Schema*, apparebat. Hæc nihil aliud erat, quàm propria & proxima renis membrana, à regurgitante per obstructi renis substantiam sero ita elevata. Unde postea, ubi rene discisso, serum liberiolem acquisivit evacuationem, concidit. Et per *hanc vesicam aquam illam, quæ aperto abdomine effluerat, sensim sensimque in abdominis cavitatem stillasse*, haut levis subest suspicio. Cæterùm tota quidem dissecti renis cavitas fabulo rubescente conspersa erat, aut ipsi ureteris pelvi *calculus*, figurâ corculum referens, & magnitudine avellanam, pondere autem undecimgrana non excedens, cum socio multò minori, & gravitate suâ quatuor tantùm grana æquante insertus fuit, feri descensum in ureterem prohibens. Unde etiam ureter dexter omninò vacuus apparuit: *Calculos* autem illos primùm quidem unicum constituisse, at successu temporis, naturâ exitum urgente, demum divisos inde conjecimus, quia utrisque eâ parte, quâ sese continebant, crena satis ampla insculpta est, quæ tamen apicem eorum, quo ureteri impacti erant, nondum attigerat. Porro *sinistri renis*, ab adiposâ suâ fasciâ liberati, superficiem exteriorem macula nigricans deformavit, & cavitas ejus planè vacua aliquot tantùm arenularum grana continebat. *Ureter* autem sinister ultra pollicem erat dilatatus, cujus medietas illa, quæ *vesicam* spectat, plurimos lapillos (quorum maximus decem granorum) ac arenulas, altera quæ *renem*, aquam limpidiorem capiebat. Sed & insuper ita erat attenuatus, ut ad quemvis ferè contactum rumperetur. *Vesica urinaria* nec aquam, nec quicquam aliud continebat. *Hepar & Lien* nil morbidi alebant. *Vesicula felleis*, liquore flavo turgida, ultra solitum major erat. Interior *Arteria iliaca* dextræ tunica, mox sub suo exortu ad unguis latitudinem in os degeneraverat. Reliqua lustrare non concessum. *Figuram præcipuorum* rudi penicillo à me in chartam conjectam hisce cape.

[*D. Seger, Litter. ad D. Sachsum.*]

Figuræ Explicatio.

A. Ren dexter.	B. Vesica pellucida sero repleta.
C. Vena emulgens.	D. Arteria emulgens.
E. Ureter.	1. 2. Calculi, dextri ureteris pelvi inserti.

- a a. Crena eis insculpta. bb. Apex eorum.
3. Lapillus maximus è sinistro uretere extractus.

OBSERVATIO XXIV.

D. SIMONIS SCHULZII.

VERMIUM IN VIVORUM CORPORIBUS GENERATIO SINGULARIS, IN OCULORUM PALPEBRIS ET AURIUM CAVITATIBUS.

Narrat mihi vir fide dignus, dum viveret, *Casparus Wendlande, Pharmacopæus Expertissimus, S. R. M. Pol. Minister & Civis Elbingensis*, se in Poloniâ puero cuidam rustico duorum annorum, *vermiculum album è palpebrâ* extraxisse, cujus cuticula parùm duriuscula erat, magnitudinis erucæ (Germ. Raupe) consumsitque vivendo quatuor dies duas amygdalas dulces: circa oculum pueri tumor insignis cum rubedine apparebat, palpebraque clausa non sine insigni dolore manebat, extracto verò vermiculo neque sanguis, neque pus è foramine emanarunt, cui vermiculus inhæserat, puerque ille postea optimè valuit. Vermiculus mortuus coloris parùm rubei, sive ejus, qui est corticis amygdal. conspiciendus erat. Similem ferè huic casum mihi & *Dn. D. Sezero* narravit hoc anno millesimo sexcentesimo septuagesimo ante aliquot septimanas Chirurgus noster *Antonius Statlender*, qui cuidam puero *ex aure* extraxit *vermiculum* talem, qualis in nucibus ayellanis perforatis latitare solet, sed paulò majorem, coloris albissimi: alteri *quinque* minores ejusdem generis similiter *ex aure*: omnes aliquot horas supervixerunt, nulloque alio liquore quàm Spiritu vini misturâ simplici permisso enecari potuerunt. Vermiculos adhuc viventes oculis nostris vidimus.

[*D. Simon. Schulzius è Thorunio Litt. ad D. Sachsum.*]

Vermemaurium depictum *Vratislaviam* transmisit ipse *Dn. Statlender* Chirurgus felicissimus, quem *ere incisum* exhibere placuit, paulo tamen minorem fuisse quam figura repræsentavit, ipse in adjunctis Litteris prædictus Chirurgus fassus est. *vid. pag. anteced. 38.*

SCHOLIION.

DE *Natura Vermium & Lumbricorum* optimè differit *Iob. BETTUS*,
Med. D. Regis Medic. Ordinar. & Collegii Londinens. Socius in de Ort.
& Natur. Sangu. Londin. 1669. edit. qui cum paucorum manibus adhuc
 teratur, ejus verba excerpere placet. Ita vero ille *Cap. I. sect. III. §. 6. p.*
25. Lumbrici in intestinis ex diutina putrescentis lactis (*ita chylum vo-*
cat) morâ manant, & in solidam quandam coeunt substantiam. Nam,
 cum corruptione omnia in pejus ruant, idcirco alimentum quod ad no-
 biliorem effectum humanum scilicet corpus restaurandum, ex naturæ
 intento datum fuit, idem labascens ac in fordes degenerans, animal
 quoddam imperfectum ac formæ rudioris generatione æquivoca efficit.
Convenit cum ructu acido, distans saltem putrescendi gradu & modo: *ru-*
ctus etenim ex ventriculi ore inferiore nimis adstricto provenit, *Lumbric-*
us à lacteis obstructis, debilibus aut angustis, unde halitus acidus & ventris
 tumor frequens signum eorundè. *Causa materialis* illorû inde patet:
 inveniuntur *vermes* in fimo & cœno, in carne corruptâ, nucibus, fru-
 ctibus in caseo Parmensi vino addito, in caseo pingui non debite pressio;
 unde constat pinguedinem, visciditatem, humiditatem, calorem & pu-
 tredinem ad verminationem concurrere: quæ omnes causæ in lacte
 (chylo) intra intestina putrescente stercorèque admisso reperiuntur.
Membranaceum est animal, quia caseosa lactis pars sufficit ad ejus totum
 corpus cute vestiendum. *Notandum* ea quæ lac minuunt, ut acria,
 salsa, acida, & amara *Lumbricos* quoque necare: *Mercurius* vero ad eos
 extirpandos adhibitus resolvendo & quasi enervando partium rigorem
 eos occidit: nam cum alimentum in singulas eorum partes motu peri-
 staltico devehatur, hoc cessante vitam quoque una cessare ipsam neces-
 se est. Generantur *Lumbrici* in quolibet sexu & ætate si debita materia &
 obstructio vigerit: in pueris præcipuè, in juvenibus non raro, in seni-
 bus aliquando, sed maximè in mulieribus iis quibus subbiliosis ma-
 teriæ vomitus extra conceptionis tempus contigerit. *Hactenus D.*
Bettus.

OBSERVATIO XXV.

D. SIMON. SCHOLZII.

SCABIEI INTEMPESTIVA ET EMPIRICA CURATIO PERICULOSA.

Iuris quidam Studiosus, Berenburgo-Anhaltinus, Lugduni Batavorum vivens, Anno millesimo sexcentesimo quadragesimo nono, sub finem ætatis & principium Autumni *siccâ scabie* corripitur, cui fortasse ex parte occasionem dedit mutatio aëris; eo ipso enim anno præterito vere Wittebergâ se Hollandiam contulerat: hæc cum ipsi nimis molesta esset, tum à me, tum ab aliis Medicinæ Studiosis convictoribus suis (qui erant *M. Hayrio Rigijs* Hamburgensis, *Nicolaus Witte*, *Riga-Livonus*, *Tobias Scholz* Thoruniensis Prussus, *Sebastianus Meier* Lubecensis) pro eâ abigendâ consilium petiit. Ego (utpote ipsi admodum familiaris) corpus ejus Cacochymicum, salsis & serosis humoribus scatens, considerans, svasi ei, ut primò Diætæ rationem haberet, & tam cibo, quam potu moderato bonique succi uteretur: secundò, medicamentis idoneis Cacochymiam expurgaret: tertio, salsos & adustos humores per habitum corporis expelleret, & quartò, si tribus hæc præmissis *scabies* haut evanesceret, externa quædam adhiberet. Ille verò, licet quoad primum, Diætam parùm curaret, me tamen ut juxta secundum scopum purgans aliquod præscriberem, sollicitavit. Itaque diversis vicibus purgantibus Medicamentis usus est, operatione semper benè succedente. Elapsis iterùm aliquot septimanis, juxta tertium scopum sudorificum Medicamentum à me exigebat: quod ipsi etiam bis præscripsi, non sine successu. Intereâ dum his utebatur, me inscio, svasu cujusdam *Empyrici*, abluerat externè corpus *Aquâ* quâdam cujus compositionem, ut ex eo intellexi, *Mercurius* ingrediebatur, tum etiam *cingulo*, cui idem *Mercurius crudus insutus* erat, medium corpus nudum cinxerat, atque ita brevi tempore *scabies* evanuit, humoribus scilicet ad extra se moventibus, intro pulsus, sed, ut ego prædixeram, facili occasione gravius aliquod malum corpori illaturis. Cum itaque Studiosus hic, elapsis paucis septimanis, jam nihil mali metueret, & decima nona atque vigesima januarii anni millesimi sexcentesimi quinquagesimi vi-
no Gallico se nimium ingurgitaret, insimulque inter tumultus noctur-

nos inter Studiosos & vigiles civitatis exortos, corpus nimio motu exerceret, die vigesimâ primâ januarii manè è lecto surgere volens, gravissimum dolorem circa os pubis percepit, ita ut nec rectè incedere, nec stare posset: Circa noctem febre correptus, & sopore quodam obrutus est, quibus vigesimâ secundâ jan: perseverantibus, Dn. *Elemannum* tum temporis Practicum Leidensem ad se venire rogat: cui adveniēti rem omnem retulit: *cingulum* etiam illud *Mercuriale* (quo ille tanquam Præservativo contra scabiem utebatur) corpori alligatum monstravit; Eo abjecto varia ipsi prædictus Medicus præscripsit Medicamenta purgantia & sudorifera, donec febre post aliquot dies cessante, tumor durus cum magno dolore circa os pubis inguina occuparet, qui vesicæ urinaræ collum comprimendo, urinæ liberum exitum impediret. Tumoris hujus causa Chirurgus vocatus est, qui Emplastra, primum Diachylon, dein Oxycroceon & alia applicavit, quorum ope ad decimam quartam Februarii dolore paulatim cessante, viribus quoque restitutis, melius incedere cœpit, tumor quoque sensim resolutus evanuit. Hæc ferè similem casum recenset Greg. Horstius *Part. priorè observ. singul. lib. 2. observ. 10. p. m. 103.* qui ibidem videatur. Tandem sanitati planè restitutus, sub finem Anni mecum Angliam visitavit, & facetum viæ comitem se præbuit.

D. Simon. Scholzium Litt. è Thorunio datis Vratislav. ad D. Sachsum.

SCHOLION.

Mercuriale *cingulum* importunè adhibitum multoties maxima damna attulisse exemplis confirmant Oberndorf. *in Apolog. Med. Chym. Pract. p. 30.* Ruland. *in Alexica. Chymiatt. p. 44.* Idem *unguentum Mercuriale* colli distortionem. *Tb. Barthol. cent. IV. b. 48.* in Arthritico summos dolores & initium gangrænæ *Hildan. c. IV. obs. 82.* à *Qwian Ferdin. Ponzetta l. 2. de venen. c. 21.* Epilepsiam. *Heurn. de aff. capit. c. 23.* mandibulæ casum *Angel. sala in Planet spagy. p. 204. §. 3.* & mortem repentinam intulit *Zacut. l. 3. Prax. Adm. obs. 50. & 85.* De aliis nocuentis ex Mercuriali illitione *Unzer. tract. de Mercur. l. 1. c. 16. p. 108.* Cum ipsemet Argentorati Anno M DC. XLIX. viverem in convictu Exe. Dn. D. *Job. Alberti SEBIZII* Avo & Patri in Professione & Physicatu Successoris dignissimi, retulit fœminam quandam scabie laborantem *Mercuriali cingulo* adhibito *tam enormem Lingua tumorem* expertam fuisse, ut ea extra fauces plurimum

plurimum protensa cum metu gangræne post aliquot dies vix magna ipsius cura & studio imminui & justæ quantitati reddi potuerit.

Ex *scabie suppressa* febrem continuam, cæcitatem & Epilepsiam productam, Clar. *Sennertus Paralipom. p. 157.* item quartanam *Id. il. p. 176.* & Icterus *Camerar. c. X. memorab. §. 65. f.* memorant.

[*D. Phil. Jac. Sachs, à Lewenb.*]

OBSERVATIO XXVI.

D. GEORGII SEGERI.

NIMI MENSIIUM PROFLUVII IN PLETHORICA INCONSIDERATE
SUPPRESSI LETHALITAS.

VIRI Clarissimi, Domini M. P. uxor, Plethorica & boni habitus, præterito Anno 1670. ætatis 39. nimio Mensium fluxu corripitur. Eo durante, maritus me accessit, consiliumque meum expetiit. Svassi, ut in cubito vena secetur, & sic nimia Sauginis copia, quæ ægra abundabat, imminuatur. Proposuit hoc consilium uxori Maritus, sed frustra: Venæ sectionem namque extremè averfabatur. Interea tamen muliercularum persuasionibus permota, clam marito *obstetricem vetulam* consulit, quæ ei certissimam pollicetur allevationem, modò pulvere, cujus ultra semilibram ei suppeditaverat, continuo utatur. Hisce *pollicitationibus decepta misera, pessima Medicatrix* impetrata strenuè exsequitur. Imprimis, ubi à dicti pulveris usu detestandum illud Profluvium sisti sensit. Sic igitur Menses, licet interdum debitam evacuationem ipsi tentarint, mox tamen cohibiti, ipsius tandem imprægnationis haut levem suspicionem moverunt mulierculis. Quibus ipsa quoque ægra facillè suum accommodavit assensum, quippè quæ primum connubium per 19. annos in sterilitate consumserat, & sic post auspiciam iterati Matrimonii nihil magis, quàm prolem exoptavit. Sed ecce, dum optatum præstolatur eventum, corripitur die 27. Decembris anni præterlapsi, vomitibus biliosis, ut frequentissimis, ita molestissimis. Hos mulierculæ in certissimum gravidationis signum interpretantes, variis sibi familiaribus remediis sistere conabantur. Sed frustra. Unde in graveſcente malo & urgente simul Leipothymiâ, Cl. Maritus die 30. Dec. me in subsidium vocat. Adsum, maritum con-
querentem

querentem & *vetula claudesinam curam desecantem* audio, muliercularum bimestrem gravidationem asserentium rationes examino, mariti tandem sententiam approbo, & imprimis, quandoquidem ægra cum priori marito (qui è defunctâ conjuge suâ aliquot susceperat proles) per tot annos sterilis vixerat, & Menses post assumta astringentia per ultimum bimestre aliquoties redire tentaverant, ipsa quoque ægra ante decubitum appetitui indulgens, brassicam capitatam muriaticam, eamque crudam adhuc copiosè deglutiverat, eam gravidam esse pernego, sed potius ventriculum à cibis corruptis ac humoribus pravis in eum confluentibus lacessitum, molestam illam excretionem moliri concludo. Videbantur tùm mulierculæ recensitis suum addere calculum, unde quia alvus per aliquot dies erat occlusa, ut Enemate referatur impero, & simul ventriculi vitium emendantia promitto. Cæterùm ægra cunctorum usum aded strenuè denegabat, ut vix Enemate admissuram promiserit, Subsecuta est nox inquieta. Postridiè ego accedens, dum variis argumentis, ab affectus præsertim magnitudine desumptis, medicamentorum usum ægræ commendare conor, & ut tempestivè atque viribus adhuc constantibus sibi consulat plurimis svadeo, ista nec granum quidem alicujus medicamenti se assumere posse aut velle regessit. Et licet subsequenter diebus ipsam choleram humidam, atque simul cum eâ exitium certissimum, instare prædixerim, in propositâ tamen sententiâ aded pertinaciter perstitit, ut præter cerevisiam nihil admiserit. Quare ubi vomitibus, frequentia animi deliquia, calor nimius, sitis intenta, anxietates, & tandem die 4. Januarii mone dejectiones crebræ ac foetidissimæ accesserunt, eâdem die vesperi circa horam 10. placidè ac piè obdormivit.

D. Segerus Litt. è Thorunio datis ad D. Sacksum.

SCHOLION.

NON solùm eo jam deventum est, ut in Medicinæ Sacra illotis manibus irrepererint olidi myropolæ, circumpurpurati ågyrtæ, fraudulentis dentifrangibuli, scætophagi empirici, pediculosi Ungventarii, umbratici medicastris, infames magi, crumenimulgi præstigiatores, prodigiosi uromantes, extesticulatores lithotomi, grandistrepi sacrificuli, furnarii ciniflones, & qui sunt alii vaniloquidoci & nugi polyloquides: sed & alia merx mala accessit fatales scilicet lotiophysicæ, & fastuosæ medicastræ,

dicastræ, quæ non rarò impunè mortes per experimenta incerta in hominibus exercent; unde

Dum quæque è trivio satagit Podalirius esse

Fœmina, & in dubiis præstare Machaona rebus

Non in felicem faciet Proserpina mensem.

Non in cognitum equidem apud veteres (dum ipsa Medicina incultior & infrequentior fortè) Fœminas quoque Medicam exercuisse artem, uti exempla Cleopatæ, Aspasiæ, Victoriæ, Elephantis, Artemisiæ, est Martialis. *XI. Ep. 72.* Adducit Cl. Rhodius *not. in Scribon. Largum c. 29 §. 122. p. 193.* & Tiraquell. *de Nobil. c. 31. §. 321.* sed verisimilius est plerasque fuisse sœcæ obitrices, & quod Pignor. in *de Serv. Officiis* testatur, Gynæciorum curam suspicientes. Dolendum *Exc. Gabriel. Naudeum* morte præventum imperfectum reliquisse ingenii fœtum, in quo quæstio tractata, nùm fœminis licitum sit medicinam exercere. Ut itaque in adductâ Historiâ ex *imprudentiâ & pertinaciâ vetula* istius, ægræ nimium confidenti mors accelerata fuit; simili ferali Tragœdiâ vitæ catastrophem ante aliquot annos *illustr. quadam Persona* clausit in Silesiâ. Illa etenim cum materni nominis dignitatem appeteret, & sobolis solatio subditos exhilarare, ipsa tamen fluore albo, aliisque è corrupto sanguine ortis morbis correpta, aniculæ cujusdam medicatricis opem imploravit, quam ipsa illi præstitutam serîo pomisit: Sed qualis cura, aut cacopraxis? nimirum, intermissâ universali curâ, neglectâ corporis & uteri evacuatione, sanguinisque purificatione, adhibet Balnea vitriolata & aluminosa, nec non alia adstringentiâ medicamenta, ut Dis nolentibus menses sisteret, sanguinem menstruum cohiberet, & tali lenocinio sarcinâ prægnationis illustr. oneraret. *Quæris quo eventu?* Inausulto planè, & qualem insulsa cura producit. Corrupti & acres humores, impuritatesque, quas Natura per uterum tanquam per succedaneum aliquem fonticulum menstruatim protulerat, oppesulata restagnantes versus superiora, & cum sanguine in Pulmones circulate Phthiim & intra aliquot mensium spatium mortem præmaturam concitarunt, frustra illustr. ægra mortî vicina in præsentîâ meâ & aliorum trium medicorum deplorante serò nimis credulitatem suam.

Quantas molestias præterito seculo celeberrimus, & trium imperatorum Archiater primarius *Excell. Job. CRATO à Krassheim Vra-tislav.* à medicastrâ quadam in aulam irrepente perferre coactus fuerit,

placet tres ejus epistolas manuscriptas, quæ publicam lucem nunquam viderunt, sed ex reliquis Bibliothecæ Cratonianæ mihi à Consultisf. Viro Dn. Job. Kreschmaro Reip. Vratisl. Secretario ad describendum concessæ fuerunt, B. Lect. communicare. Quarum

I.

Illustris & Generosæ Dn.

ÆGrotante Divo Ferdinando Imp. S. M. in mandatis habebam, ut ad Cæsarem F. de valetudine Sacræ Imp. Maj. singulorum dierum acta & mutationes perscriberem, ac sæpè à S. R. Majestate tunc mihi benignissimè est responsum. Idem nunc servo, & cum sciam vestram Generosam Cl. rectius præsentè oratione Sacræ Reg. Maj. & Serenis. Archi-Duci posse exponere, quàm si quotidianas Epistolas mitterem, ut in malis possum lætus sum officium meum à vestrà Generos. Cl. probari. Nudius quartus literas mihi, affirmabat tunc S. Cæs. Maj. affectionem illam cordis interdiu semper cessasse, eâ die molestam esse. Commota erant quædam in corpore & secesserunt flatus atque pituitosa excrementa, ostendi veram sanationem esse, si causa tollatur, videlicet humores crudi & flatulenti, spem feci, fore melius. Illa omnia, quæ foris admoventur, calorem innatum, ut coctioni operam det, sine qua morbi, quorum causa est materia crassa vel vaporosa, sanari nequeant, fovere. Biduo proximo superiori S. Cæs. Maj. satis commodè se habuit. Verè affirmare possum, me ex motu cordis atque arteriarum nulla indicia palpitantis cordis observare potuisse, & antea sæpè non animadvertisse. Itaque laborem illum cordis, quo nititur expellere flatus, planè remississe non dubitavi. Heri autem advenit Ulmâ *femina quaedam magis magna, quàm bonæ famæ*, Ea sanasse D. Ilvingum & Episcopum Spirensē fertur. Sanè istorum sanitatem mihi non opto. Diu apud Imp. Majest. fuisse audio. Ante Cœnam descriptionem aquæ, quâ pro potu Imp. uti posset S. C. M. ostendit, Ea, Epilepticis loco vini Augustæ datur, ac omnia quæ ad illam aquam decoquendam sumuntur, propriâ quâdam vi Epilepsiâ mederi existimantur. Erat præterea Aloës à sordibus purgata, & nescio quibus succis contemptata.

Item ad roborandum Diacorum cum svavibus succis commistum. Studet ista mulier svavitati, & à Patre suo, qui Medicus Germanus erat, quasdam descriptiones haut dubiè habet. Novi illius Patrem ante

XXXIII. annos Augustæ, cum juvenis Medicinam facerem, nomine & re Streicher erat, omnium linguarum præter maternæ imperitus, læsitabat Germanicos libellos, & cum Svvensfeldianis, qui eum fo-
vebant, vivebat. Si muliercula illa plura non novit, quàm Pater,
quem ego tunc nequidem Medici nomine dignum existimabam, ma-
lè mecum agitur, si post trigesimum annum filia mihi præfertur. Sed
felix Medicus, qui ad declinationem morbi venit, quidam inquit.
Mea nihil refert, dummodò valeat & vivat imperator. Nominis
mihi, beneficio DEI, satis est, à vetulâ, quæ pudorem perdidit, ni-
hil meæ existimationi metuo. Nam si ullus in eâ pudor esset, certè
ad summum Imp. nunquam veniret. Magnam partem Medicinæ au-
daciâ constare Medicus scripsit. Fortasse hanc illa pro dote habet.
Nondum tamen reperit, qui velit maritus esse. Utinam posteritati i-
sta probentur. Mirificæ voculæ à præsentibus hominibus exaudiun-
tur. De Collegâ amo curam Vestræ Generosæ Cle. vix ullâ re magis
S. Regia Majestas Pietatem erga Parentem Imp. declarare poterit,
quàm si hanc curam sibi curæ & cordi esse ostenderit. Reliqua Gene-
ros. Vestram Cle. ex aliis cognoscere malo, Me Vestræ Generos. Cle.
cujus literas à D. Wieheusero per vesperi heri accepi, studiosissimè com-
mendo. XIII. Septemb, primâ luce, Ratisb.

II.

D. Friderico Fuchsio, Ulmam.

S. Multas ego vidi stolidas & impudentes mulieres, stolidiorem &
impudentiorem Streicherianâ Vestrâ nullam. Nam quod homini-
bus inconsideratis medetur, nihil mirum, ἀγχι γὰρ ὁ Θεὸς ἀπέρος, & ὀμῶν
ὀμοίως. Quod in conspectum Imperatoris venire suas ineptias impu-
denter ostentare, & se viris doctrinâ & usu artis præditis præferre, ac stol-
lidè mentiri audet, sustibus dignum videtur. Sed ita commendata est,
tanquam omnes, qui illius operâ usi sunt, sanaverit. Verum ne hoc ef-
fet, ex D. Svvendio cognoscere studui, ille nihil aliud respondit, quàm
mendacissimam esse fœminam. Me ex te longum catalogum eorum, quos
fefellerit, perdiderit, ad orcum miserit, cognoscere posse. Obsecro, ne
molestum tibi sit, quàm primùm ad me certum perscribere. Crede mi-
hi, fraudi tibi hoc non erit. Ego, quod in me fuit, aditu illam prohi-
bui, venit D. Julius, is concessit. Jam omnia in bonâ spe fuerant
constituta; Catarrhus molestus erat. Illa tres sacculos, unum cervici,

alterum capiti, tertium ex papavere erratico cum melle pectori adhibuit, dedit Medicinam ex Mannâ atque Serapio rosato; Ex eo tempore Imp. Cibum non retinuit. Heri impudens prandio assidebat, & affabilis esse meditabatur. Non assumpsit Imp. tria cochlearia, cum in vomitu penè Spiritus propter pituitæ crassitiem, interclusus est, Ad panem tostum stolidè confugit. In Cœnâ nihil ferè Imp. sumpsit. Hæc scribo ante lucem, nec in Aulâ, illâ præsentem, maneo. Video hujus fabulæ Autores pudere & pænitere. Te oro, ut rescribas. Vestrum negotium mihi curæ est, & spero me non laboraturum frustra. Benè vale, pridie Michaëlis 1576.

III.

Illustris & Generose Domine

DN. ADAM ~~et~~ à DIETRICHSTEIN.

D. Julium advenisse superioribus litteris significavi. Is cum interrogatus à S. Cæsar. Maj. medicamenta Streicherianæ probaverit quadriduum mulierculæ ad medicationem concessum. Adhibuit præter varias potiunculas, nullius momenti tres sacculos. Unum capiti, alterum cervici, tertium pectori. Heri parum Mannæ & Serapii Rosatissimi Imp. Majest. exhibuit. Persuasit se nihil admiscuisse. Ego, ut credam cum quater subduxerit alvum, adduci nequeo. Quicquid sit, opto ut proficit. Humores tenues vacuavit, relictæ crassi, & contumaciores facti, nam cœnam heri vomitu rejecit. Hodie prandenti Imp. illud monstrum horrendum, ingens crassum compagine corpus adfuit. Vix Opt. Imp. tria cochlearia absorbere potuit, cum nausea & vomitus oppressit. Rejecit crassissimam pituitam, nam medicamentum tenues saltem humores eduxerat, & crassiores reliquerat. Verùm conatum gravissimum, cui strangulatus parùm adfuit, tenacitas humoris impedivit. Mulier ad panem tostum insana confugit, ut sic retineret, quod nos omnibus modis ejectum cupimus. In Cœnâ nihil ferè sumpsit, sed hoc, ut spero, non oberit, cum calor in pituitam meliùs agere possit. Pulsus est inæqualis & inordinatus, interceptus tamen interdum ordinatè post tertium arteriæ ictum, interdum inordinatè.

Ita foris atque intus anus malum minatur. Omnes sciunt & fatentur ante dies octo S. Cæs. Majest. valuisse meliùs, quam nunc, & tamen ista vetula dicere audent, non supervicturum fuisse Cæsarem quadriduum,

nisi illius operâ usus fuisset. Rarò cum relietâ viâ rectâ diverticula quarimus, benè proœdimus. Ego, quantum in me fuit, obstiti, & cum meminero, idem in Divo Ferdinando S. M. factum, cum D. Julius Bartholomæo quem Bacchum nominabant, locum daret, versum quem tunc usurpabam heri recitavi, sic placuit superis erroribus addere culpam. Sed confido, Deum nobis adfuturum, ne hoc malum serpat longius. D D. Consiliarios fidissimè admonui, etiam S. Cæs. Maj. ea dixi, quæ puto S. Cæs. Maj. intelligere. Si in viam redibimus, haut dubiè præmonstratorem Deum, rectam conscientiam, & arcem nostram habebimus. Si res perget ire, ut cæpit, de me illud Poëtæ cogitabo,

Judicium melius posteritatis erit. Me Vestræ Generosæ Cl. commendando.

Ratisb. XXVIII. Septembris. Hactenus ex Schedis
Cratonianis.

[D. Phil. Jac. Sachs. à Lewenb.

OBSERVATIO XXVII.

D. JOH. PATERSON HAIN.

EXPERIMENTA MICROSCOPICA.

DE *Microscopii observationibus* aliquando plura addam, nam nunc accepi ab Ill. *Berratini* sectiones spherarum *Microscopii Anglicani*, quod propediem adornabo. Illud, cujus in *Sylv. Obs. Microscop. Miscellan. vestror. Anno 1. Obs. 13. p. 41.* mentio fit, nimirum *DIVIANI*, jam confeci, res pulchra & curiosa, licet non valdè majoret. In *Salviâ* non potui observare telas araneorum, de quibus *Kircher.* meminit: sed pilis albis vestitum deprehendi, qui nunc hyeme totum folium abunde tegunt; fortè ut à frigoris injuriâ tutum maneat. *Vermiculos* quoque deprehendere non potui, sed cum valdè scabra sit, variis mæandris distincta, eminent quasi colliculi maximi circa apicem, in quibus aliquid rotundum, aliquando album, aliquando subflavum exstat, sed informe, habentur foraminula alicubi: quodsi vermiculi essent, starent unus penes alterum, illud autem ferè in eminentiis tantum residet. Nec officit, quod & pili & reliqua, quæ adhærent, faciliè abstergantur; nam leviter ista adhærent, quamvis de pilis ambigo, quod

statim abstergantur, cum hi, qui ad hiemem erant, fortiter adhærent. Nec apparent isti vermiculi dicti in initio, nisi ubi folium benè explicatum calidiori aëri exponatur, ita ut crediderim aliquid transsudare vel gummosi vel pinguis. Nec de coloribus per *Microscopium* certi aliquid dici potest, nam qui plus aquæ habent circa oculum, plerumque objecta colorata aspiciunt: imò fulgentiores colores à lumine mutuantur in vitro colores adventitios à nimia refractione. Scripsit nuper *Rev. P. Wenceslaus de S. S. Sacramento Provincialis Piarum Scholarum*, quod *Eustachius Divini Tubum* 36. palm. Rom. cum 4. vitris confecerit, qui ad 5. milliaria Italica folia in arboribus numeret: Eundem vitrum ante 10. annos à se factum repolivisse, non mutatâ vitri formâ quæ duo certè monstrant, ad quale culmen *Divinius* pervenerit immortali laude dignus, nî suos Tubos tam caro pretio venire juberet. *D. Paterfon Litt. ex Hungariâ Vratislav. ad D. Sachsum datis.* Per *Microscopium* nuper inspexi *pulicem* prægrandem, qui agglutinatus chartæ prius excrementum sanguineum emisit; hinc bina peperit ova pellucida, aquâ limpidissimâ referta, rotundissima. Scio ab aliis idem observatum, sed limpidam aquam ova exhibuisse, quod scio, non annotatum.

Muscæ cum occidissim, 72. vermes membranæ inclusos numeravi, aquâ quoque limpidissimâ refertos.

Vermes in aceto non serpentem, sed anguillam exactè repræsentant cum oculis nigris. De iisdem, quæ observavi, singularia addo. Cum, ante annos septem grassante peste *Acetum* pestilentielle confecissem, stetit per hiemem acetum. Cum jam peste silente acetum effundere vellem, video circumcirca ad limbum vitri (erat autem capax vitrum rotundum cum longo collo) incredibilem copiam vermium talium stare in ordine, & phalangem exhibere. Erant satis grandes, & ferè hac longitudine ———— quales nec ante, nec postea unquam vidi. Stabant autem in ordine tali 16. 18. 20. 25. unus penes alterum capitibus junctis: hos sequebatur alius ordo, tunc tertius & ita consequenter, donec totum ambitum lagenæ compleverent. Movebantur autem indefinenter ferè simul & semel, ut ita fluctus modestè sese moventes exhiberent. Effudi ex lagenâ in vitrum aliud non parvam illorum quantitatem, dein imposui vitrum cum aceto aquæ ferventissimæ, quamprimum acetum ex aquâ calorem intensum acquisivit, vermiculi prius concitatius movere, dein

ri, dein tanquam sagittæ volitare per acetum, postea emori & fundum petere observavi, quod & aliis contigit postea.

[*Paterfon. ex Hungar. ad D. Sachsum in aliis litteris.*]

SCHOLION.

Microscopia in Anatomicis non adeo certum præstare iudicium defendere conatur *Theod. Kerckringius in Spicileg. Anat. Obs. 93. p. 177.* quod centrum istius visionis sit minutissimum, quod colores ita varientur, ita rebus hæc ratione videndi affundantur, ut quis earum nativus & verus sit, dijudicari non possit; quod quæ interpolatis visionibus percipiuntur, discreta sæpè appareant, quæ verè unita sint & continua. Laudat interim *Microscopium* præstantissimum à *Benedicto Spinosa* Mathematico & Philosopho nobili elaboratum.

Præterito anno, nimirum 1669. *Dn. Christophorus WREEN, LL. D. Regiorum in Angliâ Edificiorum Præfectus & Soc. Regiæ Sodalitatis*, construxit corpus cylindroides hyperbolicum elaborandis lentibus hyperbolicis accommodatum, de quo in *Transact. Philos. Anglic. Vol. IV. num. 48. p. 961.*

[*D. Phil. Jac. Sachs. à Lewenh.*]

OBSERVATIO XXVIII.

D. JOH. PATERSON HAIN,

MORBI HUNGARIÆ ENDEMII.
MINERALIA HUNGARIÆ QUÆDAM.

Morbi *Endemii in Hungariâ* nulli, Epidemii sæpè, sporadici semper. Habent tamen *morbum* aliquem, quem *CÆMER* / 2 appellant, nimirum quando nauseam, vel ex cibo vario inordinatè sumto, vel à potu nimio contrahunt, *Cæmer* vocant, & statim allio ulnam manus in parte domesticâ fortiter fricant, hancq; partem sibi dolere dicunt. Interim si aquâ aliquâ cordiali resciantur, statim disparet. Alter quoque quem *SPINT* / 2 vocant, semper in ore habent, & omnem vel in ore, vel in gutture, vel ano tumorem vel inflammationem *Spint* appellant, interim istius Etymi rationem ipsi reddere non valent. Podagra sæpè illos infestat. Colica itidem, quam sæpè Pa- / 2 reses

refes comitantur. Circa *Aquas, Terram, Mineralia, Animalia* est, quod observes.

M / *Terra dives, affluens omnibus bonis. Nuper non procul ab Arce Hungarica inventa terra alba* smegmatis instar, quam credo cimoliam esse, de quo hoc frustum, quod mitto, missum, dicunt reperiri ibi in magnâ copiâ: eâ ad dysenteriam utuntur & sudores ciendos. Mitto etiam *Mercurii virginiei* aliquid adhuc in terrâ latitantis, conspicui hinc inde, qui sine igne terra contusa & aqua diluta statim in unum confluit globum. Dono quoque exhibeo *Crystallum* in parte superiore amethystino colore præditum, quod fortè totum imbutum tali colore fuisset, si diutius in loco natali hæssisset. Observavi quoque in *aureo sabulo*, quod *Waschgold* vocant, nuperrimè *pulveris ferrei* subtilissimi non parum, quod magnete ex quinque aureis extraxi ad scrupulum unum ferè, inerant parva ferrea corpuscula, quibus auri aliquid adhæserat, quod unâ cum ferro Magneti adhæsit. *Idem in aliis litteris:*

Mitto de *Cinnabari nativâ* pellucidâ non ineleganti, lusum naturæ, ubi plumbi *minera* cum marcasita sedus iniit, *Mineram Granati*, & nostratum parvorum, qui hæc in Hungaria reperiuntur in copiâ; *Mineram Opali Hungarici*, in quâ resplendet *Opalus* eleganti mixturâ colorum. Si tale frustum separatim haberi posset, credo Indo nihil cederet. Sperat Dn. *Georgius Scholz*, Pharmacopola noster, qui in effodiendâ hæc Minerâ defudat, se tandem plura & puriõra frustula inventurum. Amplius ut divitias nostræ Hungariæ Vir Exc. videre possis, mitto *Minera Antimonii* sagaci Naturæ magisterio elaboratæ quartam libræ partem mirè striatam, & quasi *angeschossen*. Adest ibidem *Minera Solis Nagynania* frustum: item *Crystalli parvi* in superficie agri *Nagynabalenfis* in magnâ copiâ reperti. Addo *Minera argentea* aliquid, in cuius unâ parte eminet argenti aliquantum solidi, separatim alterâ parte filum argenteum elegans valdè ex filice prodiens, & filici intermissum, & in silicem desinens res elegans, rara & curiosa.

[*D. Paterfon ex Eperienti urbe Bratisl. ad D. Sachsum,*]

SCHOLION.

Dolendum maximâ ex parte *Hungariam* fertilissimam & mineris ditissimam regionem tam Turcarum, quam incolarum quoque barbarie premi, ut tam egregii sub terrâ latitantes thesauri sat tutò non possint

possint investigari, unde non solum incolæ curiosos rerum naturalium scrutatores, si quos inveniant, malè tractant, & hostilium Exploratorû locò habentes opprimant, sed & Aër ipse Germanis infensior sit, victusque, quod & Germanis in Transylvania accidit, cum vina ibi Tartarò nimis scatentia etiam temperatissimos exteros è medio tollant, uti narrante *Exc. D. Spilenbergero Phys. Leutschoviensi* in superiore Hungaria pronuper egregius Medicus Dantiscò oriundus nomine D. Fabricius, vir admodum curiosus, Transylvaniam intrans post paucos menses morte sublatus fuit. Idem D. *Spilenberger* attestatur, quod supra *Miscellan. Curios. Ann. I. Obs. 131. p. 292.* narratum fuit Dn. D. *Procopium Bonanum* collegisse egregium opus de subterraneis Regni Hungariæ quibusdâ, sed præmatura mors ipsius conatibus obstetit, nec dubitandum esse, ipsius scripta collectanea in Austria, ubi mortuus est, adhuc hæere. Idè factû est Dn. D. *Christianus ab Hortis*, qui ad radices Carpathi montis in nobili villa vixit, scripserat is de *Gemmis Hungariæ*, nec non de *Balsamo Hungariæ carpathico* duos tractatus, morte tamen pariter præventus & editio suspensa mansit, & ex negligentia viduæ & impuberû liberorû Bibliotheca ipsius rarissima unâ cum his duobus Manuscr. præcipuè à vicinis Polonis distracta fuit & abalienata.

De Bolo Hungarico v. *Transactiones Philos. Anglor. Vol. I. Num. 1. p. 11.* De Rebus Naturalibus Hungariæ & Transylvaniæ *Transact. Vol. II. Num. 25. p. 167.* De Mineris Hungariæ *Eduard. Browne* in iisdem *Transact. Tom. IV. Num. 48. p. 965. & Num. 58. p. 1189. & Num. LIX. in Consensu 23. Maj. 1670.* habito p. 1023. relatio D. *Eduard Browne* de Hungariæ cuprifodinis in *Serrengrund* unico mill. à Neololio distante, ejusque descriptio *Thermarum Austriæ & Hungariæ, Lapidicinarum & Talci saxatilis* istarum regionum.

OBSERVATIO XXIX.

D. JOH. PATERSONII HAIN.

UTERUS DEHISCENS IN GRAVIDA.

Fœmina in Urbe Eperiensis hic est juvenis, cui *os uteri* ante partum ferè ad unum mensem *hiar* instar nummi Polonici, qui valet quatuor poltracones, nullis aquis effluentibus, imò & aliquando plus hiasse ab obsterice observatum fuit.

D. Paterson Litt. ex Hungar. Vratisl. datis.

OBSERVATIO XXX.

D. PHILIPPI JACOBI SACHS A LEWENHEIMB.

SUPPRESSIO URINÆ A CALCULO DIUTURNA, NON LETHALIS.

Urina suppressio seu Ischuria uti non infrequens malum, sic à variis causis ortum

ortum deducit. Hinc orta legitur ab obstructione venarum emulgentium, quam multitudo humorum pepererat, ex nimio itinere contracta. *River. Cent. 1. Obs. 1.* à quantitate nimia feri venas supra renes distendente, pariter ut vesica nimis distenta non se potest contrahere. *Id. Riv. ib. Obs. 89.* ab ipsius vesicæ distensione. *Forest. l. 25. Obs. 14.* à caruncula virgæ tumefacta à coitu immo- dico. *Riv. c. 1. Obs. 81.* à Sphincteris vesicæ compressione. *Riv. c. 2. Obs. 82. Rhod. c. 3. Obs. 27.* aut ejusdem convulsione ob Scorbuticos humores, *Drawiz. Sect. 9. de Scorb. p. 353.* à duro tumore prope vesicæ cervicem sito. *Tulp. l. 4. Obs. 47.* ob cal- lum carnosum, & excrecentiã carneam in Urethrâ, *Forest. 25. Obs. 10. Gl. 26. Obs. 2.* ob steatoma orificio vesicæ incumbens. *Barthol. c. 1. b. 23.* & ob biã tubercula utrinq; orificio vesicæ formã & magnitudine testium apposita. *Id. c. 2. b. 52.* & ob plures alias causas, quas passim invenire licet. Sic notatum video in *MSS. D. Laur. Scholzi à Rosenau.* Medici olim Vratisl. Celeberrimi, & ob editionem Cratonianor. Consiliorũ de Republ. Medicã meritiss. viri, quod An. 1579. cum Bononiã quidam ipso præsentè suppressione Urinæ laborans periisset, in dis- sectione Latera ipsius vesicæ visa sunt in ipso concrevisse, interventu cujusdã humoris viscosi, ut nihil feri recipere potuerit vesica. Potissima tamen *Ischuria* causa *calculus* est, quale exemplum supra *An. II. Miscell. Obs. 23.* quoq; notatum. Illa suppressio si ad 5. 7. dies procedat, periculosa fit, si ulterius protrahatur, plerumq; lethalis. Unde *Tulp. l. 4. Obs. 26. ait:* Urinæ suppressio licet excurrat ad 22. diem, occidit non rarò octavò excurrente, nihilominus curationis ter- minò ad 12. At hunc prætergressa licet urina redeat, tamen æger moritur, quia hic reditus indicatiũ facit naturali Renum calore extincto, eorumq; carne jam mortuã, urinam demũ non excerni à vitrice natura, quã devicta insensibiliter effluere, ægrumq; convulsũ moriturũ, ob serum effero impetu in ce- rebrum regurgitans. Et *Iob. Dominicus SALA Experientiss. Patavii Practicus* a- pud *Rhod. c. 3. Obs. 28.* refert, semel omni vitæ spatiò se Urinam XV. diebus in viro suppressam vidisse venis ad pollicis amplitudinem distensis, quæ fluente Urinã in naturalem statum redierunt, & simile exemplum *Ischuriæ* ad 13. diem prolongatæ. *Tb. Bartholin. c. IV. hist. 56.*

His præmissis narrabo *Historiam Ischuriæ* faustioris, quæ mihi in praxi hoc An 1671. Vratislav. in plateã S. Nicolai ad insigne Elephanti videre con- tigit, quã Mense Martiò mulier Vidua 50. circiter annorum cachectica, tem- peramenti biliosi laboravit. Totum corpus ipsius erat extenuatum, ut veterũ ritu Monogramma dixisses ad modum litera I, cujus longitudo quidem ali- qua, at crassities exilis. Illa ab aliquot diebus cum Urinam cruentam emisisset, subitò *Ischuriam* totalem passa est, ut ne guttula Urinæ excerneretur: dolor in

sinistris lumbis, sed tolerabilis, alibi nullus; unde suspicio de calculo curam ipsius aggredi jubebat; præter interna varia Terebinthinata, Spir. ☉ dulcē, magister. Nephriticum ex dissolutione variorum Lapidum paratum, aliaque externa non neglecta, Balneæ petita, clysmata injecta, cataplasmata varia apposita, nihil omninò effectum, nisi ut interdū alvus sese liquidiore sede in paucissima tamen quantitate exsolveret. Hoc optimum erat augurium absentia sitis, adeò ut ferè nullam vel minimam potus qualiscunq; portionem assumeret, hinc ad siccitatem linguæ mitigandam præscripsi Rotul. ex Crystall. ☿. cum Sacch. in succ. citri sol. paratas. Perseveravit Ischuria, ad gym diem, ne guttula excreta, abdomine circa vesicam ad tactum flaccidò manente, nec ureteribus quoq; tumefactis visis, tunc accesserunt vomitus, qui in maximâ quantitate biliosam materiam crassam & tenacissimam flavi glutinis instar aliquoties eduxerunt. Nec hisce motibus vehementioribus concussa vesica Urinam reddidit: tandem finitò XI. die res jam intra *sacrum saxumq;* stabat, *Saxura cura* Animæ fuit adhibita, *Saxum* s. calculus in corpore restans mortem minabatur, vires deiciebantur, facies Hippocratica aderat, duæ emaciata malarum eminentiæ per superciliorum arcus conjunctæ supernè cum naso ad labia protensa & oculis intrusis, repræsentabant eidem fatalem Antiquorum literam, mortis vel mortalitatis figuram tali modo Jam ipsa odorem urinosum sese sentire, similemq; saporem in fauces regurgitare, in lingua hæere affirmabat jamjam ananæam potionem bibitura, cum *die XII.* Naturâ ultimum conatum faciente, Urina cum impetu datâ portâ erumperet, & simul frustum attriti calculi instar pisi protruderet. Exinde Urina liberior fluere cœpit, & sequentibus diebus plura frustra confracti calculi sensim exturbati cum multis sordibus, & urina purulenta per aliquot septimanas continuavit, & licet ferius vires recuperaret, idè quod omnia fere Medicamenta etiam confortantia summoperè abhorreret, tamen adhuc hòc mense Juniò superstes vivit de Urinæ suppressione non amplius sollicita. Multum in hoc casu contulisse reor, quod ægra totò hòc Ischuriæ spatìò ferè nihil de potentis ullis assumserit, & quod ipse habitus corporis quasi exsuccus non magnam humorum restagnantium copiam suppeditaverit: pulverem verò virgæ Aureæ & succum Raphani expressum dissolutionem calculi promovisse credo, siquidem post repetitum aliquoties usum pulveris hujus semper quoque majores dolores sensisse ob mutuam pugnam confessa est.

OBSERVATIO XXXI.
D. NICOLAI GUILIELMI BECKERS.
PSEUDOPHTHISIS.

Virtuosus ac ingenuus Dn. *Luccini, Sac. Cef. Maj. Cristallicida*, dum à paucis humoribus in prima corporis regione stagnantibus ad cerebrum facta metastasis, convulsionibus epilepticis correptus, inter alia aquâ epilepticâ ex vitro strictioris orificiî propinatâ, buccam vitri dentibus contractam cum aquâ delibasset, *Tussiculâ* mox *ficcâ cum spûto sanguinis* (pumosî, ramentis minutis quandoque referto, nec non febriculâ lentâ, *Phibisco-rum instar*, non ab Oesophago seu organis deglutitionis læsis, alia bronchiorum & pulmonum excoriatione, teste Galenô *Imo de Loc. Affect.* resultantibus: variis tam Expectorationem promoventibus, quàm solutionem continui reunientibus adhibitis, quartâ post delibationem hebdomadâ, sumtô Syrupô de Erysimô Lobelii ac Oxymelite Juliani, buccam vitri notabilis magnitudinis per anacatharsim tussiendo rejecit, febrî, spûtô ac tussî sensim cessantibus convaluit, in hunc usque diem superstes.

D. Beckers Litter. è Vienna ad D. Sachsum Vratislaviam.

OBSERVATIO XXXII.
D. NICOLAI GUILIELMI BECKERS.
ABCESSUS MESENTERII AC UTERI PROCEDENTIA.

Magnifica Domina, ætatis annorum triginta, habitus corporis delicatioris, menstruorum suppressione cum mesenterii ac abdominis inflatione, febre lentâ, dolore, vomitibus ac anxietatibus dum per plures menses laborasset, utero vulgò gestare, elapsô verò nonô mense cum futuri partûs indicia nulla, humores foetidos per uterum propendulû excerneret, fluore muliebri perperam laborare judicata: Mense decimô sextô accersitus, legitimæ gravitationis signis (quæ Hippoc. *lib. de naturâ muliebri ac pueri posteritati legavit*) deficientibus, *Abcessu mesenterii ac procedentiâ uteri* laborare comperui: Medicamentis proinde emollientibus, resolventibus, ac humores per meatus urinarios ac alvû evacuantibus, ubi per octidû certassem, eò deventum, ut per uterum humoris purulenti, cruenti ac variegati coloris, s. xviii. excretæ fuerint, analepticis, abstergentibus ac consolidantibus debite tractata, uterô lege artis repositô, Formosula pristinæ valetudini & thori conjugalis aptitudini restituta.

D. Beckers è Vienna ad D. Sachsum Vratislav.

OBSER-

OBSERVATIO XXXIII.

D. NICOLAI GUILIELMI BECKERS.

DOLORES OSTOCOPICI AC GUMMATOSUS FRONTIS
TUMOR.

Castissima, veneræ militiæ Ducis, Filia annorum tredecim, per septennium *Ostocopicis artuum doloribus*, horis nocturnis excruciatâ; dein *Tumore duro lato in medio Frontis* correpta; Empiricorum ac cinifionum quàm plurimâ frustraneè adhibuit remedia. Concredita mihi, Aristotelicæ ac Hippocraticæ doctrinæ non immerito, ubi malignos non secus ac benignos Parentum mores & humores in soboles derivari, & statim temporibus propullulare testantur, castissimam virginem gummate venero vulgaribus remediis non cedente, magnâ adstantium cum reluctatione, prædixi, quibus Parentibus ratione demonstratis, & corpore patientis disposito, tumorem venerum vossellâ aperire jussi. Lardaceâ per Chirurgum pluribus diebus extractâ pinguedine, cranii prima & secunda Tabula, tantum non meninges usque corrola ac consumpta, reperta, cujus separationi, absterfioni & restorationi dum Chirurgus invigilaret, celticam per primordia generationis infusam qualitatem, de coctis sudoriferis aliisvè specificis è virgineo corpore radicitus eliminare studui: Quibus per duos menses sedulò continuatis, innocentissima juvenicula à præfatis doloribus, tumore ac celticâ lue liberata.

D. Beckers Litt. è Vienna Vratul. datis ad D. Sachsum.

OBSERVATIO XXXIV.

D. NICOLAI GUILIELMI BECKERS.

APHTHÆ FERINÆ.

Excitatissimus annorum quatuor puer, *Aphthis leu oris ulcusculis* diu noctuque ita lancinatus, ut nec potum, nec jusculum sumere, multò minus ob oris excoriationem ubera fugere valeret, Febriculâ lentâ, vigiliis, doloribus non tantum ad extremam maciem,

verum convulsionibus supervenientibus vix non ad funera redactus, muliercularum Pseudodementium nullis proficientibus oris superni ac interni collutionibus, vocatus, causam materialem syrupo mannato reiteratis vicibus evacuare, efficientem verò, tanquam primorum humorum fontem alterantibus contemperare conatus, quo facto gratiofus magno parentum cum solatio ex orci faucibus ereptus.

D. Beckers Litt. è Vienna Vratisl. datis.

OBSERVATIO XXXV.

D. JOHANNIS FRIDERICI TREUBLERI.

MORBILLI MALIGNI. APHTHÆ FERINÆ.

Quam novercali odio Anni M DC LXIX. tempore fervido, atque inter igneas illas Planetarum oppositiones, *Morbilli* apud nos *in Norvegia* in adultos sævierint, ac infantes pauperiores maxumè, libitinæ docebunt rationes. Omnes sane ad unum qui hydromellite *morbillorum* tentarunt expulsionem, nullo ad malignitatem habito respectu convulsionibus aut diarrhœa miserando perierunt modo: nonnullis *ex neglectis Aphthæ* tanta accrevit oris putredo, ut ante instans mortis punctum, mandibulæ sponte exciderint, aliis à Chirurgis caro circa illas gangrænâ infecta, ut mihi retulerunt, omnino resecta fuerit.

D. Treublerus Litt. è Bergis Norweg. ad D. Bartholin. Hafniam, à quo Vratisl. transmissa.

OBSERVATIO XXXVI.

D. MAURITII HOFMANNI.

AMATOME PARTUS CEREBRO CARENTIS.

Anna Maria, Uxor Joh. Georgii Pruckneri Bamberg. Militis Norimberg. postquam jam ante novem dies aqua secundinarum effluerat, difficillimo atque infelicissimo partu septimestri sætum, ante triduum in utero extinctum, exclusit, d. 9. Martii S. V. 1646.
h. g.

h. 8. matut. cujus truncus & extrema satis quidem benè conformata, sed quia post obitum moram in utero aliquam traxerat, marcida & putredine aliquo modo corrupta erant: *Caput* autem planè *monstruosum* videbatur. *Facies* enim deformis ferè caninam exprimebat cum auriculis pendulis. *Oculi* solitæ magnitudinis eminentiorem faciei partem occupabant, nec ita exiguo, ut in humanâ facie, intervallo se jungebantur. *Nasus* etiam radix inter oculos vix conspicua, globulus tamen supra os prominulus, cum pinnis & naribus, quæ compressæ sanguinem fundebant mucosum, aderat. In *ore* lato nil aliud observabatur, quam *Linguae* corpusculum & primordia dentium anteriorum serrata. Præter faciem autem auriumque plagas vix aliud in capite occurrebat: *neq;* enim *frons*, *neq;* *calvaria*, minùs *cerebrum* aut *cerebellum* sese offerebat. In parte tamen faciei oppositâ durum quoddam corpus, figurâ primæ vertebræ alata, carneâ mole obductum protuberabat, sub quo foramen insigne penetrabat ad vertebrarum cervicalium & dorsaliū thecas, quæ licet membranâ quâdam firmâ succinctæ, omni tamen medullâ destitutæ conspiciebantur.

Atque hæc absque sectionis ope oculis patebant.

Dissecto cadavere, nullibi præterquam in capite naturæ defectus insignis notabatur. In abdomine enim vena & arteriæ umbilicales (quarum utraq; cum vena æqualis amplitudinis) cum Uracho, vesicam urinâ repletam suspendente, aderant: atque illa ad Epar, hæc verò ad iliacas arterias accedebant. Intestina crassa (præter cæcum, quod gracile & inane, colo adhærebat) meconio, tenuia verò mucosâ referta erant. Vesicula fellis pallidâ turgescibat bile, juxtaque ejus porum communem ductus Pancreatis in duodenum Intestinum inferebatur. Lien autem flaccidus à rubicundâ Epatis, quod Ventriculo incumbebat; substantiâ parum differebat. Renes & testiculi glandulosi erant. Isthæc viscera naturalia à vitalibus tenuissimo Diaphragmate distinguebantur. Pulmones ejusdem coloris ferè & consistentiæ cum Epate erant. Cordis auriculæ æqualis magnitudinis, nec inæqualis crassitiæ, ut in adultis, Ventriculorum parietes notabantur. Ex his enata vasa venosa & arteriosa & naturæ instituto ad pulmones partim, partim ad corpus universū distribuebantur. In jugulo & collo glandulosum corpus, sat ingens, vasa ascendentia utrinque fulciebat, à quibus sub sterno Mammariæ internæ sanguine turgidæ deorsum proficiscebantur ad Epigastricas, ascendentibus sub re-

his abdominis musculis. Claviculæ laxo nexu sterni jungebantur, sub quibus rami venæ cavæ subclavii ad brachia excurrerant, His sese comites præbebant nervi, ex tunica illâ vertebrarum foramina succingente enati & ad latera colli, juxta exortum, plexum manifestum efformantes. Asperæ arteriæ annuli, Laryngisque ipsius cartilagineæ quasi cereæ erant. Os Hyoides basi latiusculâ simiæ caudatæ os Hyoides exprimebat. Dentium rudimenta utriusque maxillæ etiam molliuscula, nec dum radicibus confirmata muco in maxillis contento innatabant. Per latera linguæ nervi duplices diffundebantur, sed unde ortum traxerint, & quomodo vasa ascendentia, tam arteriosa, quam venosa distributa fuerint, ob partium corruptelam, affusumque sanguinem mucosum certius cognoscere nobis non licuit. Optici autem nervi exiles & membranacei, ex plexu quodam tunicarum, supra os faciei oppositum, erumpebant. Oculorum tunica cornea clarè rubescens, musculorumque delineationes, distinctæque oculorum humiditates naturæ diligentiam, ususque organi necessitatem sat demonstrabant. Foramina narium in fauces (ex quibus Tympanum ductus insignis utrinque conspiciebatur) penetrabant cartilagineo septo distincta. Aurium meatus stylum, quamvis tenuem, vix admittebat, nec dissecanti mihi, præter vesiculam tenuem circulo osseo inclusam, aliud quicquam occurrebat. *Cerebri autem cerebelliq; ac Meningum defectus* nos omnes in admirationem rapiebat, cum obstetrix jurasset, se motum foetus in utero ad tactum persensisse, & Mater idem adfirmasset. Atque hæc tantum curiosis quamvis oculis cernere potuimus; DEUM autem Creatorem supplices rogamus, noxam omnem, si quam fortassis foetus is monstruosus portendit, clementem à nobis avertat!

EXPLICATIO.

Figure III.

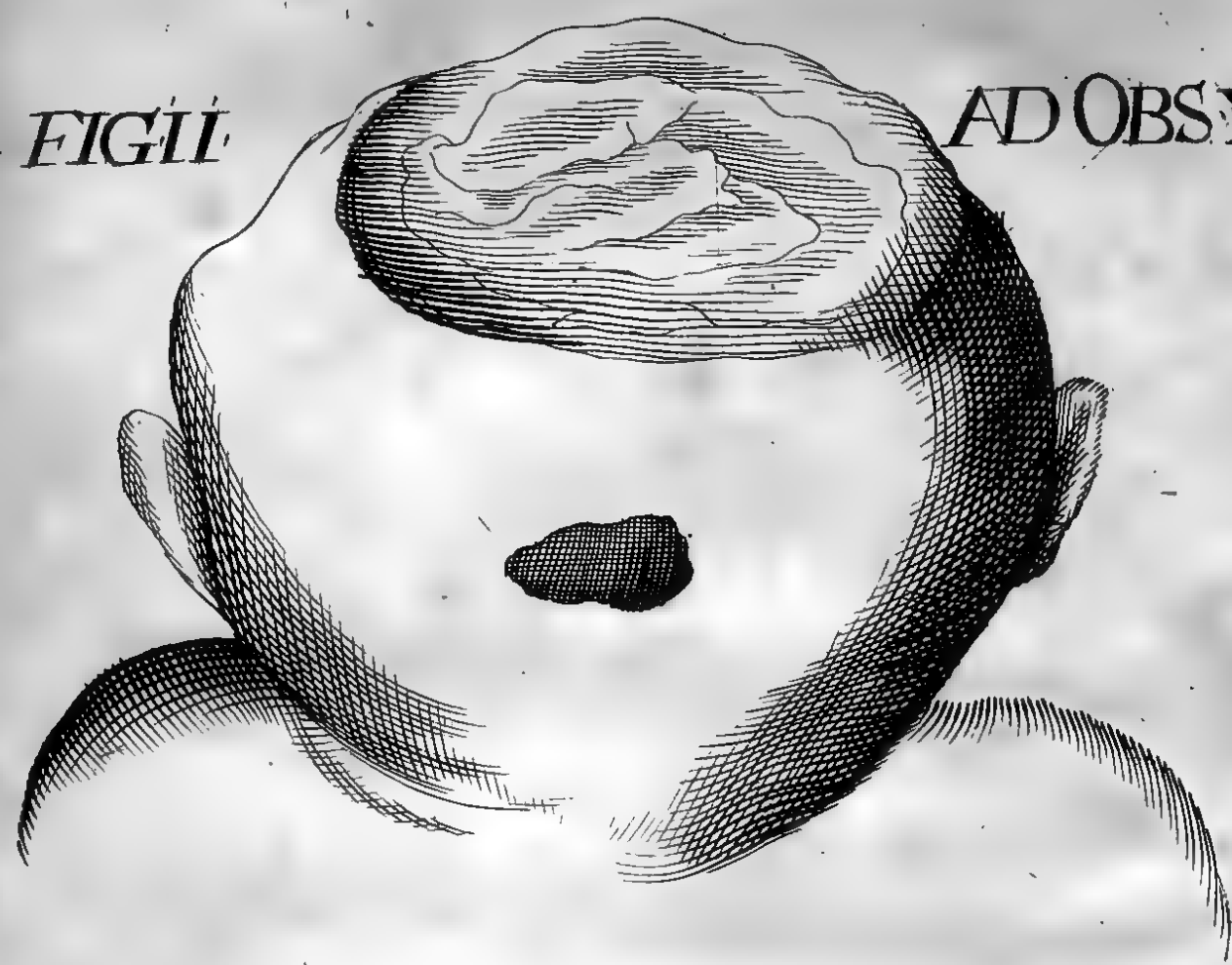
- A. Maxilla inferior antrosum porrecta.
- B. Maxilla superior.
- C. C. Oculorum orbitæ.
- D. D. Os maxillæ superioris primum, quod processum jugalem emittere debebat.

FIG. I.

FIG. II.

AD OBS. XXXVII

FIG. III.

FIG. V.

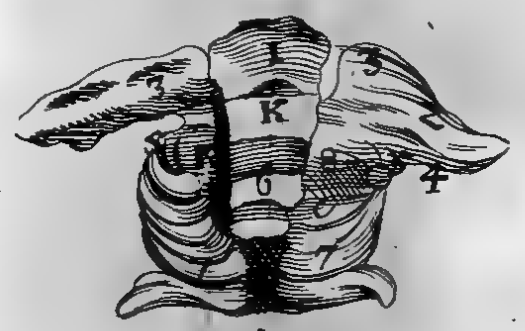
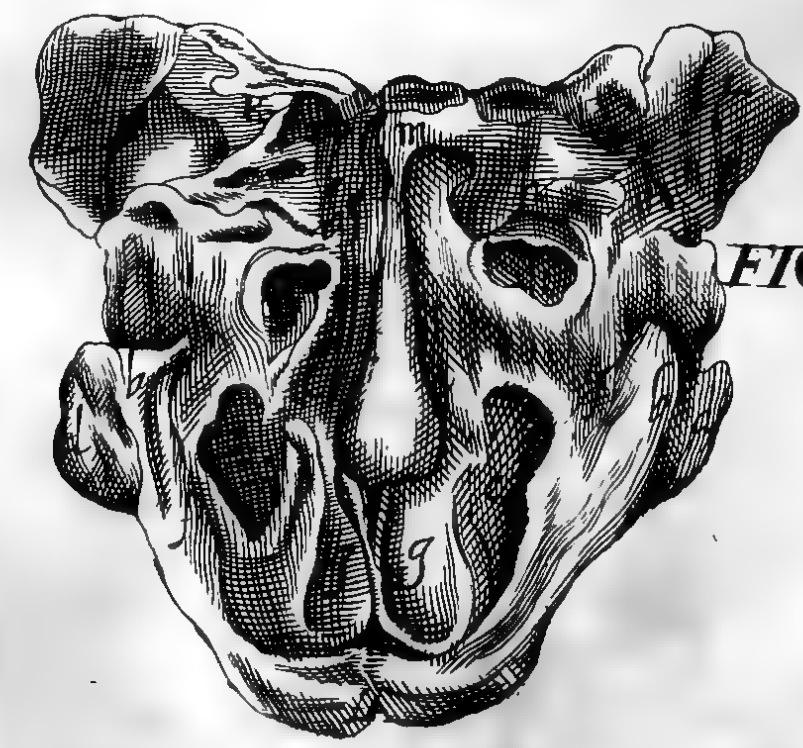

FIG. IV.

- E. E. Os maxillæ superioris secundum, lacrymalem carunculam excipiens.
- F. F. III. Maxillæ superioris os jam dictis officulis interpositum.
- G. G. IV. Os maxillæ superioris palatum constituens, hic exterius propter dentium alveolos inæquale est, & latera nasi efformat.
- H. H. V. Os cum suo pari nasi superiora occupat.
- I. I. Offa frontis aliàs dicta, tenuissima & porosa oculorum orbitas cum maxillæ superioris offibus tantum complent.
- K. K. Osseæ quædam lamina tenuissima à commisturâ Ossium frontis ad temporum ossa obliquatæ & arcuatæ.
- L. L. Processus lati ossis occipitis.
L. Glandulæ pituitariæ sedes,
- M. M. Offa petrosa.
- N. N. Foramina nervi auditorii.
O. Os cui spinalis medullæ principium incumbere debuisset, seu additamentum ossis occipitii.

Figura IV.

- A. Maxilla inferior.
- B. B. Processus ipsius S. condyli.
- C. C. Foramina narium in palatum desinentia.
- D. D. Os maxillæ superioris I.
- E. E. Processus Pterygoidei S. Alares.
- F. F. Foramen, per quod nervus 4. paris maxillam inferiorem ingreditur.
- G. G. 4. Max. super. Os palatum constituens.
- H. H. Circulus osseus Tympani membranam comprehendens.
- I. I. Tympani membrana.
- K. K. Prima colli vertebra diducta, & ossi occipitis annexa.
- L. L. Processus lati ossis occipitis singulares.
- M. Os cui spinalis medullæ principium aliàs incumbit.

Figura V.

1. Additamentum ossis occipitii.
2. Ossis occipitis pars quædam videtur, cujus processus in fig. **IV.**
L. L.
3. Fora-

3. Foramina septimi nervorum paris.
4. Prima colli vertebra diducta & ossi jam dicto substrata & annexa.
5. Vertebra colli secunda etiam diducta, cujus processus Dens Hippocratis vocatur.
6. Foramen exhibet, quod 4. primæ colli vertebrae diductæ constituebant.
7. Reliquæ 3. colli vertebrae integræ.
8. Foramina lateralia, per quæ nervi cervicis erumpébant.

SCHOLION.

Hunc partum humanum septimestrem monstrosum cerebroque carentem depictum, & propria manu Exc. *D. Hofmanni* Historiam consignatam Nobiliss *Henricus ERNDLIUS Dresdensis*, nunc in Patria Phisicus Experientissimus communicavit Exc. *Dn. D. Georgio SEGERO* tum temporis 1658. Altorfii viventi, qui è *Thorunio* figuræ & manuscriptum liberalissimè *Vratislaviam* misit, & *D. Sachsio* concessit. Hujus partus mentionem faciunt *VELLINGIUS* *Obs. & Epist. Med. à Cl. BARTHOLINO* editarum *Epist. XLIV. p. 156.* & *Cl. VELSCHIUS Obs. Med. Epist. IX. p. 10.* sed neuter integram sectionem à *Cl. D. Mauritio Hofmanno* institutam & descriptam addidit.

Meminit alias *D. Samuel COSTERUS* *Epist. ad Nicol. FONTANUM in Consult. & Respons. p. 13. Pueri sine cerebro nati, quem propriis oculis 24. Dec. 1629. se vidisse testatur Fontan. pag. 14. & cum ipso Carpus insignis Anatomicus, cujus loco aqua limpidißima fuit. Similem historiam recenset Zacut. Luf. L. 1. Prax. Adm. obs. 5. de puero in quo loco cerebri post vulnus aqua limpida inventa. Monstrum vero Bergenfè Anno 1639. fronte & cerebro carens natum per dimidiam horam vitale, carnem informen cerebro vicariam habuit rubram, & foris instar mitræ productam. Barth. Cent. 1. hist. 83. [D. Ph. Jac. Sachs à Lewenb.]*

vid. Addenda p. 392.

OBSERVATIO XXXVII.

D. JOH. FRIDERICI TREUBELERI.

MIRI FULMINIS EFFECTUS, FULMINE PERCUSSORUM CURA.

Inter saxa & ignes æthereos, ætheris nos summa nuper servavit Clementia ac bonitas! Cum enim dies XIV. mensis Augusti Anno MDCLXIX.

horam

horam attigisset ferè quintam pomeridianam, copiosissimas inter pluvias horribili derepentè exorto nubium fragore, cum *fulgure* satis *terrifico*, quasi Cœlum terrâ miscere vellet summus Jova, in prædio consularis viri civitati BERGÆ confini, *fulgur ignis* ille ignium celerrimo ac tenuissimo suo motu, unoque ictu quatuor penetravit conclavia, unâ cum cellâ cerevisiariâ, quo factum ut respirationis impedimento, vasa figulina cum fenestris januisque impetuoso fragore ejecerit, vasa autem stannea ac ferrea (cum fulgur ipso aère sit tenuior) præstantissimâ suâ vi, tum impetu hinc inde colliquaverit, fuderitque partim, maculis partim inusserit nigerrimis; dolia, ubi cellam intravit, à loco suo planè dimoverit, ubi exivit, epistomium vacillans reliquerit. Uno in conclavi Bibliorum Sacrorum ligaturam à parte posteriori discussit omninò marginemque à Scripturâ, illæsis omnibus planè literis tam accuratè separavit, ac si cultro fuisset resectus, incipiendo ab Apocalypsi S. Johannis usque ad cap. 1. Corinth. 12. quæ tum Epistola in sequenti die Dominica in Sacra Ecclesia explicanda populo veniebat. Eodem in hypocausto repleto nebulâ ac sulphuris odore gravissimo, ut respirandi licentia vix ulli data fuerit, sex mulierculas puerperam visitantes, lecto que asidentes ad terram dejecit, peripetasmata combussit, sed mirum dictu! puerperæ istius matrem, uxorem honesti civis Curi Classens nullò ad resurgendum ferè nisu in terram quasi penitus exanimem prostravit, ut cum Persio exclamasses:

Triste jaces Lucis evitandumque bidental.

Mox verò recollectis parumper sensibus, animadvertunt adstantes, in hac solâ muliere peplam quasi pulvere tormentario esse conflagratam, in amiculo catenulam argenteam igne illo subtilissimo fusam, ac in quinque partes divisam, examinant totum corpus illæso indusio reliquisque vestibus, illud infra mammillas usque ad umbilicum palmi unius circumferentia *valdè combustum* offendunt, quo cum stupore viso, nullum ad curandum hunc affectum præstantius haberi posse *medicamentum Lactè muliebri* uno ore asseperunt omnes. Annuit illa dolorum acerbitate permota; illæ Lac intinctis in illud linteolis super imponunt. Verùm protuberantibus vesicis, & Lactè iterum emollitis, inflammatio ac dolor dolore adaugebatur, ut die sexto me vocare fuerint coacti: ego bis in die cum levi pennâ seq. unguento locum satis sensibilem inungere jussi:

℞. Mucilag. Sem. cydonior. c. aq.
malv. extract. ʒʒ.

Succ. plantag. rec. ʒʒʒ.

Litharg. aur. sublt. pert. ʒʒ, m. ad fict.

Post tres dies sedatâ jam optimè inflammatione, crustâ inductus fuit locus, sublitescente quidem pure, sed valdè laudabili. Quâ de causâ d. 25. Aug. ad majorem mundificationem ac incarnationem seq. præscripsi Liniment,

℞. Mell. rosat. ʒj.

Succ. plantag. rec.

absinth. aa. ʒiiij.

~~puly.~~ Sarcocoll.

Myrrh. aa. ʒʒ, m. pro Linim.

D. 28. August. crusta fuit separata, itaque usque ad 3. Sept. superscripto Linimento satis superque locum mundificare, mundificatio per dies 8. Empl. Spermat. Ranar. c. mastich. Oliban. sacch. B. ceruss. &c. paratum adplicare jussi & sic ad cicatricem parvo temporis spatio feliciter vulnus perduxit.

Ut jam præconceptum huic mulierî terrorem excuterem penitus penitusque felicior illi prædixi vitæ ac annorum seriem, cum idè magis Plutarchus fulmen vocaverit divinum, quod corpora divinitus eo afflata, ἀσπῆτα, imputrida, multo tempore perdurent. *Lang. L. II. Ep. 32.* cujus rei, cur scilicet animalia fulmine tacta omninò liberentur à veneno, plenior, aliquâ tamen sub dubitationis notâ, adducit *Hier. Mercurial. de ven. ac morb. venenos. c. 14.* Quod fulmine tacti evadant paucissimi, diversa passim testantur Doctorum scripta. Evasisse *Job. Mariam Cardanum* & raro supervixisse miraculo *Hier. Cardan. L. II. Subtil. curiose* notavit. De homine quodam fulmine tacto, sed illaeso similem refert historiam, ut & de milite Romæ ædem sacram custodiente *Plutarch. L. IV. Quæst. Conviv. q. 2.* Pariter *Plin. L. II. c. 51.* Marciam Principem Romanam, *Cardan. de Rer. Var. l. 8. c. 43.* Scopelianum Pontificis Asiæ filium, & *Gilbert. cognatus L. 8. Narrat.* Cauponem quendam nomine Croës in rarissimum hoc admirationis producit theatrum. *D. Treublerus è Bergis Norweg. in Litt. ad D. Bartholin. & ex inde Vratislav. ad D. Sacksum,*

SCHOLION.

Vulgata opinio fuit, materiam fulminis esse exhalationem calidam & siccam vi caloris à terrâ in nubes sublatam, quæ accensa *conuscationem;*

nem; & si majore vi è nube erumpat, *fulmen*, sin minus virium habeat, *fulgur* pariat. Sed *Exc. Job. Marc. Marci à Kronlandin Philosoph. vet. Restitut. Part. II. Sect. V. subsect. 1. p. 148. aliam fovet sententiam*, nimirum ea, quæ à terrâ sublimantur, materiam ignitis meteoris non posse præstare, sed eadem ipso in aëre contineri, ut sint veluti plantæ aëreæ ex invisibili principio in eam speciem nascentes, sicut in æthere quandoque novæ stellæ sint exortæ, unde in aëre crasso minusque simplici, quàm æther, multarum rerum seminia contineri, quæ in suos ortus statis temporibus maturerentur. Necessè verò partem aëris, ex quâ meteora segreganda prius dissolvi in sua principia Mercurium, Salem & Sulphur, ex hujus dissolutione pro ratione fermenti varia enasci: Mercurium in ventos & procellas abire, aut cum Sale in pluvias liquefcere: Sulphur Meteora ignita producere: hoc cum tardioris quàm reliqua segregationis, minus quoque frequentia, quæ ex illo ortum habeant. Si *Sulphur* purum & descæcatum accendi contingat, *fulgura & coruscationes* absque tonitru fieri; quod si *Mercurius* sit admixtus, quia hic ignem effugere festinat, ignis verò eundem cum sulphure unâ sequatur, ex vehementi aëris distractione fieri *fragorem* illum horrendum *Tonitru* dictum. Edidit 1669. Cracoviæ R. P. Adalbertus TYLKOWSKY è Soc. Jes. & in Colleg. Warsaw. *Philos. Prof. Meteorologiam curiosam* dictam, ubi *part. I. c. 10. p. m. 23.* definit *fulmen* esse exhalationem mixtam metallari materiæ, quæ conglutinentur instar farinæ lenis & siccæ, & conetur in secundam regionem evadere, sed ab obstante nube repellatur, sic agitetur & tandem accendatur. *Ferri deorsum* ex materiæ proprietate eo rapiens ignem, quod pateat ex ☉ fulminante & ☽ fulm. *flammam ignis fulminei esse coloratam* ob alimoniam, à quâ ignis colorem assumfit, eâdem ratione si materiæ exurendæ adjiciatur camphora fieri flammam pallidam, lacteam, si pix Græca, fieri flammam rubeam, si sulphur, cæruleam, si * viridem, si ☽ crudum, buxeam, si pix navalis atram. *Flammam ignis fulminei pertinaciter aquis resistere* ob mixturam materiæ, quales artificiales quoque ibidem adducit, quæ pariter ubi incendium conceperint, aquis non cedant: *ignem fulmineum subinde excacare* ob admixtû exhalationi venenum: *obscurum inducere fumû* ob Antimonio crudo analogam misturam: *non omnibus aequè nocere balitum fulmineum* pariter ut non omnibus noceant venena & pestis. *Idem Tylcowsky ibid. §. 6. p. 32.* plura effecta recenset fulminis, qualia sunt 1. *Omnia ☽ eo odore implere*, quod exhalatio ☽ ea illis se imprimat: 2. *alta petere*, quia è nubibus

una perpendicularis linea ducitur, infinitæ ad latera, & turris alta pluribus, casa humilis uni fulminis via occurrit : 3. *exusto dolio vinum* conservari, quia viscosa exhalatio inducit tenuem vino pelliculam : 4. *Vulnera à fulmine* facta frigidiora cætero corpore, quod à metu & veneno infuso provenit : 5. fulmen venenata animalia percutiendo veneno exiit, quia ignis plerumque tollit venena, & pestilens aër igne purgatur. 6. *Lædit* quandoque *fætum illesa matre*, quod infanti ex metu matris evenit, unde sanguis & humores alterati valdè concutiuntur : 7. *dormientem* si tangit ejus *oculos aperit*, vigilantis claudit, quia hujus perfringit fulgore, illum expergeficit. *Id. §. 8. p. 36.* *Ignis fulmineus denigrat* carnes, partim ob adustionem, partim ob veneni affusionem. *Solvit Metalla* fulmen ob * & ☉ *Metalla fragilia* reddit ob ☿ium. *Lacte* citius *extinguitur*, quia Lac suâ glutinositate se affigit rei accensæ ac intra poros ignem suffocat : aqua verò præ vehementia caloris abeat in vaporem, unde vapore in altum sublato parùm aut nihil aquæ ad ignem pertingit. De *remediis contra fulmina idem* videri potest *l. a. §. 7. p. 34. 35.* Quod *canes & feles* præ aliis animalibus *magis Fulmine petantur*, causam cum *Cl. Bartholin.* conjicit *Exc. D. Job. Jonston. Philos. & Medicus incomparabilis Thaumato-graph. Sect. III. c. 5. p. 118.* in halitus ex animalium hõrum corporibus exhalantes, quos tanquam materiam cognatam & nutrimentum aliquod fulminei Spiritus, (foras præsertim si pateant, ut liberè in aërem ferantur) sequuntur. *Quare vina in cellâ fulmine moveantur* disquirat *Digbaus in de Nat. Corpor. T. 1. c. 17. b. 186.* Quod *dormientes* magis *securi* sint ab ictu fulminis putat *Exc. Marcus Marci l. a. Philos. Rest. p. 148.* inde præstari securitatem somno sopitis, quod in iisdem sit carentia metus, qui vigilantibus obversatur : consternatio siquidem illa cum imaginatione forti velut magnes ferrum ad se trahat. De *fulmine ictis* & unde cognoscantur tales mortui inventi *Paul. Zacchias in Quest. Medic. Legal. L. V. t. 2. q. 11. §. 7. §. seq.* item Historia relata à *Jacobo Javello* in suâ quâdam *Epistolâ ad Ferdin. Angelum Fargas*, quæ impressa est post ejusdem Medicinæ compendium, digna est consideratione, ubi traditur *cura eorum*, quos *fulmen percusserit*. Eorum *curam* quoque *HILDAN. tr. de Combustion. c. 16. Observ. f. 934.* & *Jos. Schmidt in Exam. Chirurg. f. 310.* exponit, quam absolvit merissimis Alexipharmacis, quæ aliàs pesti debentur.

Brevem quoque curam fulmine percussorum D. Beza Medicus Argentoratensis olim communicat sequentem, dum Argentorati viverem: Statim porridge *fulmine percussis* cordialia; sanguinem non detrahe nisi summa sit abundantia, Spiritus namque sunt resoluti à calore & fulminis siccitate, itaque siccatus sanguis indicat humectationem; intemperies verò sicca & calida, quæ impressa est partibus à fulmine, refrigerationem & humectationem indicat: dolor anodyna, loca ambusta & exsiccata emolliationem & relaxationem possunt: lardum destill. probatur in aq. rosac. cum succo cort. mediani sambuci & succ. semper viv. & Vitell. Ovor. inungendæ partes Ol. Viol. ros. simul mistis & prius lotis decoct. chamom. & hord. fomenta item ex althea, balneum aq. dulc. in quâ ebullierit malv. lactuc. fol. vitis & hederæ, quoniam modicè laxat & humectat.

[D. Phil. Jac. Sachs. à Lewenh.]

OBSERVATIO XXXVIII.

D. JOHAN. JACOBI WEPFERI.

SAL TARTARI VOLATILE.

Nescio an Salis volat. ☐ conficiendi modus Helmontianus hætenus innotuerit, cum intra 20. Processus *Ampelographie* suæ p. 633. non exstet. In Pharmacopolio Mejeriano apud nostrates Schafhusanos prostat, parandi modum indigitavit quidam Chymicus Oenipotanus **BÜBERLINUS**, qui rationem parandi ab Excell. Dn. D. **BILGERO** Chymiatro Campodunenfi felicissimo didicisse dicitur, quod ipsum quoque Dn. **D. Bilger**, dum una apud Rever. Dn. *Præsulem Ochsenbusanum* essemus, asseveravit. Rempaucis explicabo: Fæces vini super asseres effunduntur, collocantur in locum umbrosam, & Soli plane inaccessum, relinquuntur donec situm summum contraxerint, & penitissimè situ obsitæ exsiccescant. hoc **HELMONTIUS** vocat, Aëre imprægnare; tum fæces istæ marcidæ retortæ indantur, destill. l. a. Salis volatilis portio collo accrescit, portio cum aqua fatida rostrum in recipiens vas amplum transit. Sal volatile cum liquore miscetur, denique Sal in cucurbita oblongi colli sublimatur. Sal vel in aqua fontana, vel in alia congrua iterato solutum & sublimatum fæctore adverstif-

fimo aliquantulum exutum, servandum in vase vitreo probè obturato, alias evolat, ob summam partium tenuitatem. Cl. Dn. D. *Bilger* illud in liquore congruo solutum affervat. De illius usu non multa deprædicare *id* / possum, scio feliciter in febribus intermittentibus fuisse propinatum; Dn. D. *Bilger* Hydropicis exhibet. Dum hæc scribo idem ipsum audeo: ob foetorem vino aperitivo misceo, successum in duobus præstolor, in uno felicem auguror apud quem viscera integriora prævideo.

D. Wepfer. Litt. è Schafhusia Helvetior. Fratrlaviam ad D. Sachsum datis.

OBSERVATIO XXXIX.

D. JOH. JACOBI WEPFERI.

PARESIS POST COLICAM EX VINO.

Æ Gri Colica Biliofa affecti subsequente nonnunquam *Paresi* mihi plurimum negotii ab aliquot annis facefferunt: foris tamen potius quam Domi. Nostrates enim plerumque *vinum* rubrum bene maturum spirituosumque bibunt, quod inter *vina Helvetica* præstantius quoque celebratur: si qui forte in agro Schafhusano colica excruciantur, nullus tamen quod equidem sciam *Pareticus* fit, nec id à centum annis factum fuisse unquam ex Annalibus Medicis colligere potui. Rari etiam apud nos Scaphusanos sunt Podagrîci & Calculosi, nec convulsivi motus frequentes sunt. Potissimum id vino rubello salubri hætenus adscripsi. E contra ubi vina alba bibuntur, quæ, ut conserventur, imbuenda sunt sulphure, nec aperto vase, ut rubella, deservescunt, sed in doliis osculo vix palmæ amplitudine patulo, unde Δ vini narcotium exhalare nequit, ac cum vino permixtum permanet, Colica hæc frequentissima est, scilicet in Alsatia, ad Lacum Acronium, in Ducatu Würtenbergico, ut alia loca magis à nobis distita taceam: frequentiores quoque observantur Podagrîci & Nephritici, plures quoque utriusque sexus maximè sequioris tenifloris convulsionibus exagitados vidi. Non ita pridem aliqui Monachi Dominicani potu vini Alatici Colica affecti, supervenientibus convulsionibus enecti fuerunt, quibus ob negotia adesse nequiveram. Vinum nimium Δ e imbutum aiebant, ego id sulphurata tænia, quam dulcem vocant, & sem. anif.

anis. Coriandr. Cinnam. Bismutho aliisque conspergitur, præstitum suspicabar. Bismuthum *Th. Jordan.* in phænom. pest. jam olim damnavit; quid enim plumbum in pollinem redactum atque intra corpus admixtum valeat ex *Fernel. & Palmario* constat. Insuper monasterium nobis vicinum est, ubi Patres vinum album austerum bibunt, vix ullus inter eos est, qui hanc pestem effugiat. Superstitiosè maleficio cuidam occultato morbum, signis suis notissimum adscribunt. Colicam hanc ab aliquot annis jam credidi oriri nullo modo ab obstructione quâdam sed constrictione & convulsione quâdam fibrarum intestinorum, ob quam arctissime alicubi occludantur, ac flatibus ascensum & descensum denegant, unde sævities dolorum. Hujus constrictionis causam existimo humorem tenuem, acrem nervorum ductum sequentem ac in plexu aliquo nervoso mesenterii stagnantem, unde his lumbi impensè dolent & abdomen instar carinæ quasi excavatur umbilicusq; introrsum trahitur. Humor ob doloris sævitiæ & vigilias continuas accumulatus *Paresin* gignere videtur: quamvis observarim brachiorû *paresin* aliquando Colicam præcessisse, scilicet humore circa cervicem hæsitante & nervos, antiquam plexus nervosos mesenterii assequatur, emolliente. In curatione notavi Purgantia dolores exasperare *Paresin*, imò mortem accelerare: plus beneficii contulerunt juscula refrigerantibus alterata & acidulæ, clysteres refriger. & emollientes, item inunctiones & Epithemata. E. G. è succo lactuc. senfionis &c. Hæc morbum breviorē effecerunt, & plerique *Paresin* effugerunt. Venæsectio, quam *Chiffletius* commendat aliquibus *Paresin* accersivit. *Cl. Spigelius de Hemitris.* Mesenterii inflammationem in cadaveribus reperit, quam à præpostera sæpe curandi methodo excitari nullus dubito. *Cadaver* cujusdam *Colica enethi* ante 20. annos secui: totum abdomen pure impletum erat, toto mesenterio abscisso quasi existente: culpam mali adscripsi fomentis emollientibus & calefacientibus, purgantibusque fortioribus. Clariora omnia evaderent, si per superstitionem cadavera secare crebrius liceret. Unicè me angit, quâ ratione constrictio hæc specifico aliquo antiepileptico maturè solvi possit: hæctenus morbum refrigerantibus, humectantibus & anodynis expugnavi.

D. Wepfer in Litt. Schafbusiâ Vratisl. ad D. Sachsum scriptis.

OBSERVATIO XL.

D. SAMUELIS SPILENBERGERI.

EFFIGIES HUMANA IN OSSICULO CORDIS
HUMANI.

Illustris Baro Regni Hungariæ CASPARUS HORWATH ex Hungarorum Comitatu Liptoviensi habuit fratrem in Polonia Regi Bathoreo tum temporis fervientem, qui per aliquot annos phthificus, cum à Medicis Poloniæ curari non posset, prognosticis relictus est. Eo Anno M DC XI. mortuo Medici causam incurabilis morbi ac mortis scire cupientes sectione aperuerunt pectus, & in meditullio cordis admodum arefacti invenerunt *ossiculum* formâ amygdalæ, & quod stupendum genuinam & expressissimam in *ossiculo illo Baronis* demortui *effigiem* representans, ac si sculptor aliquis summo studio efformasset, *anà cum barba* quam gerebat. Id quod præfatus Baro seu frater demortui *Caspar Horwath* mecum tum temporis in Arce Ungarorum *Lettova* existens cum curam agerem Illustriss. Comitiss. *Georgii Thurzo* Regni Hungariæ Palatini & mihi ipsemet ostendit, & in manus meas diligentius inspiciendum tradidit, qui se cadaveris sectione ossiculique exentioni interfuisse coram Palatino sanctè juravit.

Inaudita ferè videtur enarrata Historia, nisi eam prædicti *Dn. D. Samuelis Spilenbergeri Palatini Hungaria Medici & Libere Regique Civitatis Leutschoviensis Ordinarii* ante plusculos annos demortui *Filius* & in Physicatu Leutschoviensi Successor dignissimus *D. DAVID SPILENBERGER* in litteris hoc ipso Anno M DC LXXI. è Leutschovia datis ad me Vratislaviam confirmasset. Narratam, *inquit*, historiam inveni in manuscripto observationum libro à Parente meo p. m. annotatam. Cum aliquando cum filio prædicti Baronis *Casparis Horwarti* *Francisco* verba facerem & ratione ossiculi hujus inquirerem, num ipsi hæc historia cognita esset, respondit, quod una cū reliqua paterna hæreditate hoc ossiculum à Polonis Medicis Patrueli suo exsectum transiisset, quodque plurimis hominibus sæpius monstrasset. Tandem cum aliquando in Croatia fuisset & ob rumorem Turcicæ irruptionis res & vasa sua præproperè colligere coactus fuisset, multa etiam derelinquere & fugâ saluti

suz

AD OBS. XLI.
TAB. I.

AD OBS. XLI.
TAB. II.

ORCHIS ANTHROPOPHOROS FEMINA

AD OBS. XLI.
FIG. III.

AD OBS. XLI.

TAB. IV.

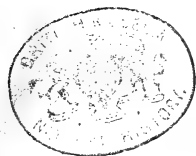
ORCHIS SERAPIAS S. ARACHNITES

AD OBS. XLI.
TAB. V.

Flores

inle Araneis

AD OBS. XLI.

TAB. VI.

AD OBS. XLI.
TAB. VII.

ORCHIS CUM AVICULIS.

suæ consulere, ossiculum hoc simul deperditum fuisse. Turbavit vero impetuofus nimbus in sylva tum temporis ulterius colloquium, ut explicari non potuerim an sculptura an pictura effigiem representaverit, & quomodo constitutum fuerit, qui Dn. Francisc. Horwartus paulo post mortuus est. *Hæc Dn. D. Spilenberger. in Litt.*

[*D. Pb. Jac. Sachs. à Lewenb.*]

OBSERVATIO XLI.

D. MARTINI BERNHARDI à BERNIZ.

ORCHIDUM SEU SATYRIORUM SPECIES SINGULARES.

Nullam credo esse plantam, in quâ tot diversa genera & species, figuræ & imagines animantium ac eorum partes, tam mirabili Naturæ ludibrio depinguntur, quàm in *Orchide seu Satyrione*, quod omnibus Botanicis, & qui huc usque de plantis & maxime de floribus scripsere, notum est: Ubi summâ cum admiratione exprimuntur seu depinguntur *Avicula*, in quibusdam *Cercopitbeci*, in nonnullis *Crabrones*, *Vespa*, *Apes*, *Musca*, *Papiliones*, *Culices*, *Cimices*, *Locuste*, cæterumque animalium effigiem & signaturam habentium. Et quis illorum species omnes enarrare queat? *Cornelius Gemma* solus manu suâ ad XXVI. distinctas species depinxit, quibus adhuc alii plura multò adjecerunt, ut, *Clusius*, *Löbelius*, *Laurenbergius* & alii, de quibus Autores inquirendi sunt, maxime *Histor. Universal. Plantarum Tom. 2. lib. 19.* ubi varia ejus cum adjectâ figurâ describuntur genera. Ex omnibus verò mihi nulla species est ad spectu jucundior, & quæ hominem in admirationem trahere solet, quàm *Orchis ai* $\Theta\omega\pi\omicron\mu\omicron\varsigma$ Θ , *anthropophora*: *Orcadis* seu *Montana*, quarum altera hominum mares, altera femellas, effigie nudi corporis monstrare solet, de quibus *Fab. Columna minus cognit. Stirp. & Rariorum p. 2. c. 4.* primus fecit mentionem, & post ipsum *Petr. Hondius Belga*, item *Clusius*, *Lobelius*, *Laurenbergius* & alii, accuratius tandem *Joh. Bapt. Ferrarius Soc. Jes. in suâ Florâ cap. III. p. 156. & 157.* & ille insignis *R. P. Athanasius Kircherus*, *Soc. J.* amicus meus singularis, prius in *Arte Lucis & Umbra*, & postea copiosius in *Mundo suo Subterraneo Tom. 2. Lib. 12. Sect. 1. cap. 9.* ubi ita scribit: *Raræ sanè atque elegantes Plantarum species, quarum in nonnullis, quæ non in congruè Antro-*

pomorpha dicuntur, ita lufit Natura, ut vix fit in corpore humano membrum, quod non quantum potuit, exprimere fuit conata, imò integram in floribus humani corporis structuram, sub utriusque sexu architectata fuit: *bucusque Kircherus*, qui etiam figuram hujus plantæ libro suo appofuit, fed in parvâ figurâ. Multò elegantiorẽ hujus plantæ figuram hic ob oculos adjicere placuit, & ad naturalem formam depictam, quam *Nobil. Franciscus Corvinus*, Amicus meus magnus, ante annum hinc credo jam vigefimum, *Hortulano* nostro *Regio*, *Jacobo Hayck*, cum aliquibus bulbis hujus plantæ, ex fingulari favore, in *Hortum Regium Romæ* miferat: ex quibus bulbis etiam unus primo anno floruit, fecundo verò iterum periit, nec bulbus sub terrâ ampliùs inveniebatur, an ita perierit, an verò furto aliquo ablatuſ fit, non potuimus reſcire. Hic flos, qui in figurâ adjecta (I. Tabul.) naturali formâ & magnitudine depictus eſt, in extremitatibus colore ſuavi ſubrubeſcente ſeu carneis, ac exiguis purpureis punctulis notatus erat, extenſis brachiolis, divaricatisque cruſculis, corpufculo & omnibus reliquis membris, adeò affabrè à naturâ efformato, ut nihil naturalius pictor ſeu ſculptor exprimere poſſet: floruit in noſtro Horto ſub Arce Regiâ initio Æſtatis Menſe Jun. A. 1648. Delineationem hanc per multos annos dictus Hortulanus variis conceſſit depingere perſonis, ideò ſi quis figuram hanc (ſimilem noſtræ) ediderit, ſeu poſteà in lucem, tanquam ſuam communicare cogitarit, ſciat B. L. eam cum noſtrâ delineatione convenire, & noſtram fuiſſe, quod certis de cauſis monere volui.

Aliam ſpeciem Orchidis Anthropophora floribus mulieres exprimens, (V. Tab. II.) mihi communicavit *Romæ* amicus meus *D. D. Schmidt, Daniſcanus*, quæ minori admiratione digna, cum priore figurâ in omnibus convenit, niſi in colore & genere, nam hic flos erat albi coloris, in extremitatibus membrorum parum viſcens, & ad citreum colorem in aliquibus locis intendens, & muliebris formæ, minutis ludibriis in omnibus ſimilis. *Franc. Ferrarius in Flora lib. 2. c. vult*, quod flos fit etiam colore purpureſcente.

Tertia Species, quæ in Tab. (III.) delineata videtur, mirabilior adhuc eſt, & monſtrat, quod non ſolum radix, ſed & ipſimet floſculi virilis teſtis imaginem naturalem exprimere ſoleant. Nam illa planta, ſeu flores in illâ, qui purpurei coloris ſunt, in omnibus mentulam ſeu membrum virile ad naturalem formam exprimunt. Delineationem hujus accepi

à Gener. & Nob. Domino Adamo Tam, Libero Barone ex Silesiâ, cujus amicitia in Italiâ fruebar. Hic enim, ibi dum essem, ex discursu aliquo commotus, cum mihi certum scriptum, in Italiâ inventum, ostendere volebat, id in suâ cistâ inquirens, eodem tempore & hanc plantam monstravit, quam ipsemet in Italiâ viderat, & depingi causâ curiositatis jusserat, proque certo affirmabat. Delineationem etiam ab ipso tandem obtinui memoriz ergò.

Ejusdem speciei plantam non impari formâ inveni in *Florilegio Emanuelis Schwertii pag. 63.* ad quem B. L. remitto.

Quarta species Orchidis & in Tab. (IV.) depicta, mihi est transmissa ex Hollandiâ, sub titulo *Testiculus Morionis Mas*, sed colore, qui roseus hic erat, & figura (quæ simili modo præcedentem speciem mentula humana, sed inversa repræsentabat) longè diverso à præcedenti descripto. Hujus speciei etiam fit mentio à Dod. *Pemp. 2. lib. 2. c. 30.*

Quintam speciem Orchidis hic in Tab. (V.) depictam, inveni Anno 1654. in nostris sylvis, apud *Patres Cameldunenses* dictos. Cujus flores araneum purpurei coloris affabrè exprimebant. *Dodoneus* in Hist. Stirp. *Pemp. 2. l. 2. pag. 236.* sub descriptione *Testiculi Serapiadis*, & *Orchis Serapias* (ab Authore ita nomen datum) tria observavit genera, ubi primum Papilionem, alterum Fucum, & tertium Muscam refert, in illis ibi adjectis figuris, non dissimilis est, figura secunda, quæ parùm à nostrâ declinat, & speciem certè nostram etiam fuisse credo.

Sexta species jam ex parte est nota, & à *Corn. Gemma L. 97. T. 225.* descript. ex genere *Cynosorcheos*, sub nomine aliàs ab Authore, *Satyrium castratum* vel *Eunuchum* intitulatum. Vid. Tab. VI. Est planta elegans, coloris purpurascens, aliquando violacei & punctulis ornata: In nostris partibus, in pratis sæpissimè mense Junii conspicitur, bulbum habet divisum in duas, aliquando in tres partes, ego illam inveni olim in formâ tali, qualis hic in Tab. (VI.) depingitur.

Septimam speciem valdè elegantem habui Anno 1656. à nostro *Hortulano, Jacobo Hayck* in omnibus ita depictam, ut Tab. (VII.) apparet, qui mihi pro certo affirmabat, plantam hanc se habuisse, & illam floruisse æstivali tempore *Regiomonti in Horto Electorali*, ubi tunc temporis inferviebat, sed an planta hæc fuerit ex speciebus *Orchidum*, ex parte dubito; nam folia illius totaliter aberrant, & in figurâ & in substantiâ, flores ex foliis diversis coloribus (scil. rub. alb. & violaceo) erant com-

positi, in quorum medio *avicula quasi citrei coloris*, (quem aliàs Galgulum vocant) infidebat, aspectu jucundissimo, bulbum nescio qualis formæ fuerit, nam eo pictura carebat, nec plantam ipsam vidi, Hortulano ejusque schemati credo, ac amœnissimam figuram illius simul hîc adjicere volui.

Speciem Orchidis similem sub avis figurâ in floribus ponit R. Pat. Athan. Kircherus in *Mundo Subterraneo P. 2 l. sect. 1. c. 9. p. 348.* in quo loco & cum adjecta figura speciem *Orchidis* habet, quæ *Cercopithecum* refert, ubi idem Author scribit, quod non sine expensis hujusmodi plantas ex montibus apportari, & in horto domestico plantari curaverit, eo fine, ut admirandas hujus plantæ proprietates observaret. Tùm Anatomicâ institutâ, primò in unâ ejus specie, uteri muliebris fatu gravidi rudimentum deprehendit, naturali prorsus simile. In apiforme quoque Orchide, rescissâ apis formâ, virgunculæ scutellam ambabus manibus portantis effigiem, adeò affabrè expressum invenit, ut omnes, quibus id monstraverat, in admirationem traherentur.

De *aviculâ* quâdam ex flore nascente sequentem hanc descriptionem ponit R. P. Athan. Kirch. in *Chinâ Illustratâ p. 3. cap. 198.* his verbis: Dicitur in Suchuen Provinciâ *avicula* ex flore Tunchon nasci, quæ proinde Tunchonfuig Sinicè appellatur: hanc Sinæ dicunt vitam suam mensurare ad vitam floris, quo intereunte & ipsa *avicula* intereat: est & tantâ quoque colorum varietate à naturâ dotata, ut alarum remigio aërem tranans florem expansis foliis pulchrè exprimat.

Quis scit, annò nostra hîc descripta & depicta Planta (quæ in Horto Electorali Regiomonti Anno 1656. creverat) etiam ejusdem speciei fuit?

Alias *specierum Orchidis* floribus albis odoratissimis & non consuetæ figuræ inveni in sylvis, non procul hinc *Warsavia*, cum Excell. D. D. Christiano à Pauliz. S. R. M. Archiatro, quo aliquando recreationis causâ, ad inquirendas certas plantas ivimus. Plantulam hæc (quam postea sæpius inveni, delineare neglexi) aliquoties Hortulanus ad Hortû Regis transtulit, sed nunquam florescere voluit, semper periit.

Unde nam species *Orchidis* seu *Satyriionis* (diversis formis animalium viventium) suam originem trahant, mirabiles citatus R. P. Ath. Kircherus in loco superius annotato, *mundi subterranei*. ponit causas, quas jam etiam Clar. D. D. Phil. Jac. Sachs à Lewenh. in *Observ. 48. Ephemerid. Anni MDC LXX.* ex illo annotavit.

Ufus. In hoc seculo ferè omnium *Orchidum bulbi* ad venerem excitandam profunt, attamen eligunt Officinæ præ reliquis *Cynosorchim* & *Tragorchidem*, & quidem ex signatura lasciva, quâ non solum ad virilem fortitudinem restaurandam, sed & uterum confortare & ad conceptionem disponere creditur. Assumendi autem (secund. Galenum *lib. 8. simpl. med.*) non sunt ambo bulbi, sed durior, plenior & succi plus habens: flaccidior ac rugosior minùs idoneus est. Est autem plenior, non semper qui major, sed non rarò minor, si videlicet bulbi colligantur, priusquam Stirps defloruerit, aut cum primùm caulis erumpit. Nec etenim succulentior alterum magnitudine superat, prius quàm semen maturari cæperit. Nam alternis annis unus bulbus intumescit, alter verò residet ac perit, ac cum durior ac succo plenior crescere incipit, alter flaccescit, rugasque contrahit, donec maturato semine unâ cum foliis & caliculis subinde totus subsideat ac pereat; eo, qui interea crevit, vegeto ac succi pleno: & vicissim. Rationem diversitatis reddit *Gal. in loco antè citato.*

Laurenbergius in Apparatu Plantarum lib. 1. cap. XIX. scribit, quod *bulbi Orchidum* esitantur, maximè in re familiari, ceparum instar tostî, costi que in aquis, provocandæ libidinis causâ, inde à multis Saccharo condiuntur in eundem finem, maximè si quis per incantationes aut veneficia circumventus non potest cum maritâ virili suo munere fungi. Pharmacopolæ inde Medicamenta quædam componunt ut, Elect. *Diasatyriion* *Mesue* & *Nicolai*, de quibus vide suo loco.

Ex omnibus *Satyriorum* & *Orchid.* generibus à *Dioscor. l. 3. c. 126.* in virtute recommendatur *Erythronium*, quod ex virtute suâ non minùs, quàm *Scincus* libidinem excitare valet. Fertur etiam si modò radix manu teneatur, venerem stimulare, eo que magis, si internè (priùs præparata) sumitur. In eundem usum parabantur olim pro magno Principe duo *Poma Ambra*, ex iisdem radicibus *Satyriionis*, *Ambra* & adjunctis adhuc aliis rebus, quas in meo Museo possideo, & quarum compositionem hîc subungere non gravabor. q.

℞. Radicum *Satyriionis*, quarum bulbæ distensiores & graviores sunt ℥iiij.

Ambra griseæ ℥ij.

Rasuræ *Priap. Tauri*.

Sem. *Erucae* an ℥j.

Euphorbii.

Storacis Calamitæ.
Benzoi.
Succini albi an ʒʒ.
Piper long.
Cantharid. an ʒviiij.
Moschi ʒiiij
Zibeth. ʒij.

Cum cera alba virginea, & Balsamo vitæ Clar. Schröderi, (vel in defectu hujus, Balsami Apoplectici Crolli, an. q. s. f. Massa, ex quâ formentur 2. poma, quæ nocte in lecto manibus tenenda sunt: Senibus & iis conducibiles, in quibus calor naturalis imminuitur, & qui ex morbo Chronico vel arte quâdam veneficâ, in virilitate debiles sunt facti, ut versus matritam virili suo munere fungi non possint.

Theophrastus *lib. 9. cap. 20.* in Historiâ Plantarum meminit radicis cujusdam ab Indo allatæ, quâ non edentibus solùm, sed etiam tangentibus tantùm, Genitalibus erectionem dixere vehementem ad eò fieri, ut quoties vellent, coire valerent. Et quosdam qui usi fuerunt, duodecies couisse dixerunt. Indum autem ipsum, qui vel magno atque robusto corpore erat, septuagesies aliquando coivisse fatentem licuit audire: Verùm emissionem seminis guttatim fuisse, demumque in sanguinem devenisse. Mulieres verò vehementer etiam citatas ad libidinem, cum eo medicamine usæ fuerint, dicebantur. Hæc igitur vis, si vera narrantur, mirifica, omnes excedit naturæ limites. *Confer Pauli in Quadrupla*

His adde, quæ *Helmontius* de Herbâ passim obviâ tradit, conciliare ad aliquot dies amorem, si manu in quâ contrita & detenta intepuit, alterius manu, donec intepescat, detinueris, probasæque in catulo peregrino. *D. Martin. Bernhardi à Bernitz in Litter. è Warsovia ad D. Sachsum Vratislaviæ.*

BENEVOLE LECTOR, quæ Exc. Dn. D. Bernhardi de VII. Orchidum specie enarravit AVICULAS scilicet repræsente, pro majori confirmatione novo id exemplo comprobare libet. Postquam etenim hæc observatio Typographo esset offerenda, opportunè data fuit occasio Vratislaviæ colloqui cum *Generosiss. Dn. Dn. FRANCISCO Baroné de NESSELRODE & Trachenberg, Dn. in Stein, Ebrenstein, Sereniss. Elef. Colonienf. ut & Principis Bergenfis Consiliario Gubernatore fortaliti Reclingshanfen &c. Litterarum & omnis Polymathicæ Patrono Eximio tum temporis*

Vratislaviæ harente, qui calculo suo confirmavit se *Boccenburgi* 2. milliar. ab Urbe *Minda* distante in Horto splendidissimo *comitum Schaumburgicorum* nunc *comitum de Lippe*, vidisse ante biennium non solum plantam ipsam quæ flosculos cum Avibus produxerat, sed quod jam defloruerat flosculos istos exsiccatos una cum avium figura chartæ affixos ab Hortulano monstratos fuisse, quin etiam similes bulbos istiusmodi plantæ promissos fuisse proprio horto implantandos.

[D. P. J. Sachs à Lewenheimb.]

OBSERVATIO XLII.

D. MARTINI BERNHARDI à Berniz.

NAPELLUS IN POLONIA NON VENENOSUS.

Scribit *Ulyss. Aldrovandus in Historiâ Serpentum & Draconum Lib. 1. pag. 41.* animalia in uno loco venenosiora, in alio omni prorsus carere veneno. Id exemplo Plantarum, maximè *Napello* comprobatur, qui in jugis Alpium nutritus, vires ad modum noxias exercet, delatus autem in hortos, parum suis venenis operatur. Et *Pet. Job. Faber in Panch. lib. 1. c. 43.* ita scribit: *Cicuta* etiam & *Napellus*, quæ versus meridiem, in montibus scil. Pyrenæis, venenata sunt, si transplantentur versus loca Septentrionalia & humida valde somniam malignitatem & comestibilia fiunt, mutato scil. transplantatione temperamento, quemadmodum (ut ego ipse vidi) in Britannia, & in hortis civium Rhodensium, qui *Napellum* in hortis suis colunt, nullâ noxâ & incommodo. Quis nescit? Quod Mala Persica, quæ apud Persas & ferè per totam Asiam venenata sunt, & lethali pleno succo, in Europam, transplantata, vitali abundant Nectare, & nullam veneni sapiunt qualitatem. Hujus rei evidens & domesticâ comprobatur experientiâ adjungo.

Magnif. Dominus de Cessar, piæ defunctæ Reginæ *Ludov. Mariae The-saurarius*, famulum habebat, qui aliquoties in septimanâ in horto, sub arce regiâ, pro domino suo diversa olera & species herbarum (inter quas & *folia Napelli* permixta) colligere solitus erat, ut ex illis jusculum, gallicum (Potage dictum) fieri posset, quo jusculo postea non solum Dominus ejus, verum & alii commensales sine noxâ vel aliquâ subse-

cutâ

Tamitum

Exemplum

cutâ molestiâ, sapidissimè utebantur. Hoc factum est plusquam decies, Hortulanus interim ex caulibus nudis *Napelli* (quem anno elapso ex montibus Carpathis Hungariæ, curiositatis causâ, in hortum Regis transportaverat), animadvertit, quod folia illius plantæ, semper fuerint decerpita, rescire volens authorem facti, socio suo mandavit, ut intendere rei huic, quod & factum, tandem servum prænominatum more solito folia *Napelli* cum aliis herbis pro jusculo parando colligentem invenit, quem Hortulanus advertens verbis durioribus admonuit, dicens, quod folia ista essent nociva, & summum venenum, famulus verò subridendo respondit, vos Poloni & Germani hescitis, quid vobis sanum vel nocivum sit, & quid benè vel malè sapiat, interim colligere dicta folia continuavit. Hortulanus tandem videns, nullis se nec bonis, nec malis admonitionibus illum remove posse, adiit ejus Dominum, ac illi, quæ facta fuerant, narravit, famulum accusando, Dominus perterritus *Sereniss. Regina* totam historiam recensuit, quæ etiam tum curiositatis, tum veritatis causâ, ipsamet accuratiùs inquisivit, rem ita se habere experta est, postea aliis Magnatibus & adstantibus eandem narravit, sic non solum à Medicis, sed & aliis personis conclusum est, *Napellum* ex loco sive solo suo nativo in hortum transplantatum, omnem malignitatem amisisse, & quod *Napellus* in locis Septentrionalibus frigidioribus non venenosus sit tam, quam in Italiâ & locis calidioribus, præstat tamen ut ab esu ejus abstinemus potius, quam curiositate ducti, periculum aggrediamur.

SCHOLION.

Quod *Napellus* à totâ substantiâ suâ summum sit venenum & perniciosum cujus facultates & vires, in necandis hominibus & quadrupedibus, adeò immanes & perniciosæ sunt, ut vix etiam approbatissimis Antidotis succurri possit, nisi confestim, & sine ullâ morâ applicentur præsidia, ex sententiâ Medicorum ferè omnium est notum, hoc etiam proprio experimento, & uno alterovè exemplo, in personis aliàs ad supplicium condemnatis, confirmat *Mathiol. lib. 4. Diosc. cap. 73. Dodoneus in Hist. Stirpium pemp. 3. lib. 4. p. 443.* ejus malitiam miserabili exemplo Antverpiæ olim compertam, similiter approbare vult. Cum enim ab imperitis hujus inter acetaria illatæ essent radices, omnes, qui eas ederunt, mox sævissimis & Horrendis correpti fuerunt Symptomatibus, & brevi vitam cum morte commutarunt. *Radicem Napelli* esse venenosam, confirmavit

firmavit censura Clarissimorum Medicorum Haffnienfium in *Cistâ Medicâ* Cl. D. *Bartholini p. 609. Avicenna lib. iiii.* scribit, quod tanta hujus veneni sit vis, ut eo felorum mucrones imbuti, lethalem vulneratis noxam adferant. Rev. *Pat. Athanas. Kircherus S. I.* in *Mundo Subterraneo Tom. 2. Sect. 2. cap. 2.* vult, quod plantæ ejus venenum adeò sit malitiosum, ut etiam umbra illius hominibus & animalibus nocere soleat. Exemplum adjicit de duobus pastoribus, qui Tibure non ita pridem sub Napello in Monte Januario mortui reperti sunt, non aliunde scribit, quàm ex veneni, quo dictus frutex turget, vapore extincti.

Symptomata ab assumpto Napello (ex relatione Mathioli & aliorum Authorum) sunt terribilia hæc sequentia: Nempè intumescencia labiorum, lingvæ & totius faciei, prominentia oculorum, gravitas pectoris, compressiones cordis, tremor partium, vertigines, Syncopes, horror, mania & Lethargus, quæ omnia accedunt, & si intoxicatus evaserit, febri Hæcticâ tamen miser corripitur.

Cæterum ad Napellum & ejus species accedunt & aliæ plantæ, maxime species *Aconiti* quorum genera veteribus potissimum sunt duo, *Pardalianches* scil. & *Lycostonum* sive *Luparia*, de quibus vide *Hist. Plant. Universal. Tom. 3. lin. 34. pag. 654.* quæ omnia sunt venena & intrò sumi non debent. Causas hujus veneni in istis plantis volunt Auth. esse, quod omnem venenosum succum, per terras vicinæ partis diffusum, attrahens in succum suæ naturæ consentaneum, videlicet veneniferum convertit. Creditur herba hæc in fabulis orta è spumis cerberi, canis infernalis, nempè ob præsentissimum, quod herba hæc transfundit, venenum omnium, scil. ut loquitur *Plinius lib. 27. cap. 2.* *Ocyssimum*: Quod Aconito tactis genitalibus, scæminei sexus animalium, eodem die mortem iis inferat, quâ arte dicitur *Calpurnis* dormientes uxores interemisse, ut earum frueretur hæreditatibus, divitiasque sic compararet: quod olim ei objecit exprobravitque *Marcus Cælius*.

Necat *Aconitum Scorpiones, Pantheras* sive *Pardas*, unde *Pardalianches* nominatur; perimit etiam *Lupos*, unde dictum est *Lycostonum*, id autem præstat maleficâ erosione, & putrefactione partium à calore malignissimo, ita ut etiam animantes, quæ devoraverint carnes, Aconito tactas aut confricatas, pereant ac emoriantur. Unde Poeta *Satyricus* eleganter:

Sed nulla, inquit, Aconita bibuntur
Fistilibus, tunc illa time, cum pocula fumes
Gemmata.

De *Remedio* adversus perniciosum hoc venenum, scil. Napelli, Aconiti & similis speciei, recommendantur *Rad. pulverisatæ Anthora & Contrajerva* à ℥j usque ad ʒj. cum Theriaca, Mithridato, Orvietano seu Conf. Hyacinth. vel alio vehiculo seu Antidoto permixtum. Sunt qui succum *Raphani* intus assumunt, tanquam certissimum remedium decantare volunt. Plurimum prodesse aliqui volunt *Lap. Bezoar.* ver. Oriental. quod & Mathiol. exemplo singulari in duobus Reis comprobatum ostendit in *lib. 4. cap. 73. in Dioscor.*

Avicennam hinc etiam adduco, qui cum aliis remediis (venenum ipsum prius vomitione redditum) murem Napello enutritum commendat, de quo hujus seculi Authores minus conveniunt. Hi sunt enim qui murem, alii verò qui muscam cærulei coloris in floribus Napelli inventam esse contendunt, de quibus vide Mathiolum in loco superius annotato. Lobel. in *Advers. Stirp. p. 320.* Dodon, in *Hist. Stirp. pem. 3. l. 4. c. 12.* Historiam Plant. Univerf. *Tom 3. lib. 34. p. 654.* & alios.

D. Martin. Bernhardi à Berniz in Litt. è Warsovia Vratislaviam datu.

OBSERVATIO XLIII.

D. GEORGII WOLFGANGI WEDELS.

DYSENTERIA ἀνοπῶν SIVE INDOLENS.

Difficilis extat locus apud *Coum 2. Epid. Com. 6. t. 35.* ubi vulvulum scribit, etiam febris solvit, καὶ δυσεντερῆσιν ἀνοπῶν, & *dysenteria indolorifica.* Res mira visa est interpretibus, unde alii cum *Valesio* vitium in codice cauſantes, delendum voces illas, *sine dolore*, esse statuunt: alii cum *Lindenio in select.* dysenterix vocem latè accipiendam jubent, ut per eam h. l. intelligatur diarrhœa, aliudvè alvi profluvium, doloris expers. Nihilominus dari *dysenterias indolentes*, in pluribus ægris spectandum exhibuit *dysenteria epidemica* anno 1669. viciniam nostram exercens. Ægri aliquot pueri, viri, mulieres, ab ipso invasionis momento ne de *minimo* quidem dolore conquerebantur, *sanguinolenta* tamen confestim egerentes, mirati sumus cum adstantibus novitatem

tem rei, ægris aliis torminibus maximis afflictis, hos ne micam doloris præ se ferre. Et licet viderentur hi mitius ægrotare, citiusque evasuri, omnes tamen moriebantur, utut generosis juvati Bezoardicis & Specificis. Hinc inquirentes *causam*, illam adscribendam visum fuit 1. *malignitati majori*, quæ in Dysenteriâ non finit dolorem semper obtinere primas, ut quæ pleno passu ad corruptionem inclinat. 2. *Gangranosa intestinorum constitutioni*. Fingat enim quis, si illud dari non statuit, cauterium indolens, quod ob agendi energiam seu suum omnem partem, cui applicatur, exiit; pari ratione corrosivi humores in tantum quandoque pollere possunt, ut omnem sensum tristem excludant, intestinis statim quasi sphacellatis. 3. *Mentem simul laborare* interdum, & doloris lancinantis faces non sentiri in Phrenitide alibi que conspicuum est. Jungi hæc potest causa, sed quæ non omne exhaurit punctum.

D. Wedel Litt. è Gotba Vratisl. ad D. Sachsum datis.

OBSERVATIO XLIV.

D. GEORGII VVOLFGANGI VVEDEL:

DYSENTERIA CUM VOMITU CRUENTO.

Quidam *Dysentericus*, anno suprâ citato, ad eum affligebatur, ut præter solita communia Symptomata aliquoties sanguinem non solum *αἷμα*; sed etiam *αἶμα* excerneret, nihilominus tamen evasit, utroque fluxu subsistente. De vomitu aliàs sanguinis, vid. *Don. Observ. c. 26.* ubi ex tribus locis potissimum ejici posse sanguinem scribit. 1. licet raro; *à Jecore*. 2. *à Liene* frequentius, qui sunt pallentes & tumidum habent splenem ante vomitionem. 3. *ab Utero*, à suppressis mensibus. Medios Absinthii quoquo modo usurpati virtute aliquos servavit, citatque *Histor. Stirp. c. de Absinth.* De vomitibus Hypochondriacorum nigricantibus aliàs plura, qui non per acida, sed aromatica curandi veniunt.

D. Wedel Litt. è Gotba Vratislaviam datis.

OBSERVATIO XLV.

D. GEORG. VVOLFGANG VVEDELS.

HÆMOPTYSIS VERA ABSQUE TUSSI.

Miri sunt illi affectus, qui sine signis suis Pathognomonicis & essentialibus nihilominus quandoque dantur. Contradictio in adjecto

esse apparet, *Dysenteria & Pleuritis indolens, Hæmoptysis sine tussi*, attamen reverâ dari interdum talia, observare novum non est illis, qui praxin sollicitè exercent. Anno 1669. fœmina 54. ann. hic loci *Hæmoptysin* patiebatur, *αἰθέρως excernens sanguinem spumofum, & floridum, sine dolore*, cum respiratione aliquo modo difficili, sed, quod singulare est, *semper absq̃ tussi*. Eadem ante decennium eodem modo aliquoties excrevit sanguinem ad aliquot uncias, curata tunc à Medicis Ordinariis, qui miro hoc affectu moti vix credere sustinuerunt, *posse absq̃ tussi è Pulmone ita sanguinem mitti*, donec *ἀνελία* frequentior eos convicit. Curata à me est binis Medicamentis 1. Sem. Hyosc. cum Lap. 69. aliisque resolventibus & astringentibus mixto. 2. Tinctura Catechu ad 60 gtt. pro dosi pinatâ.

Eodem anno vidua 48. ann. in Museum meum veniebat, consilium petitura, cumq̃ue, quid pateretur, ex eâ quærerem, loco responsi *floridum* excernebat *per os sanguinem & spumofum sine tussi*. Sentiebat cum impetu quasi sanguinem urgere exitum & ascendere; curabatur tincturâ antipthifica Michaëlis, Opiatis, aliisque, semper interpositis illis, quæ sanguinem coagulatum dissolvunt.

Circa curationem enim Methodicam hujus morbi notanda est cautela *Pergameni 4. m. m. & 7. de comp. med. καὶ ππ.* scilicet, sanguinem exspuentibus, quæ adhibentur, Medicamentis, miscenda esse tum calida, tum tenuium partium existentia, ut Medicamenta astringentia distribui melius possint, hinc v. g. mel admiscendum monet. Innuere vult, non adhibenda esse pro sistendâ hâc excretionem terrestris crassioris substantiæ Medicamina, quæ solum constipant, anxietatem præcordiorum & respirationem difficilem pariunt, sed quæ simul liberum aëri relinquunt motum, & nihilominus sanguinem effervescentem refrenent. Deinde illud maximè observandum, ut vel misceantur vel interponantur providè sanguinem coagulatum dissolventia, ne ex intempestivo & solo astringentium usu sanguis retineatur, putrescat, & in ulcus Pthificum degeneret Hæmoptysis, quo de conqueritur *Rondelet. Meth. curand. morb.*

Ad observationem superiorem addi potest distinctio: Hæmoptysis duplici contingit modo, vel αἰθέρως καὶ βίαιως, simul & semel, unicâ irruptione extravagante & quasi effervescente sanguine, ubi sæpè ad uncias aliquot, vel libram excerni potest, & in hâc specie rarior observatur tussis;

tuffis; tanta enim non adest irritatio, sed sanguis lubricat sibi ipsi viam, per superius guttur affectans exitum. *Vel exērnitur & quasi extuffitur pedetentim, ab erosīs in Pulmone vasis, & ob salinas particulas teneras Pulmonum vesiculas stimulat, & inde irritatione factā tuffim producit cruentam.*

D. Wedel è Gorhâ Litter. Vratislav. datis.

OBSERVATIO XLVI.

D. GEORGI WOLFGANG WEDEL.

FLATUS PER PENEM EMISSI.

INaudita hæcenus ferè res est flatus è Pene emitti. Non quidem adeò rarum est illud, sicubi vel per intestinum rectum ad vesicam erosione, mediante datur, vel vulnere vesica pertusa, ubi aër ex ventre eò deduci potest. Absque talibus verò causis manifestis nemo facillè illud observavit, vel viderit. Tale etiamnùm videre contigit.

Est R. I. vir primariùs hìc *Gorhæ*, qui Colicâ aliquoties per annum affligitur cum Borborigmis, tensione abdominis, doloribus circa umbilicum, & quod peculiare est *status per Penem quasi solemnī* & consuetâ tunc excernuntur viâ, *sepè cum, sepè sine urinâ*. Olim assuetus est retinere diutiùs lotium, ut quosvis etiam commoratione hâc, si velit, interacula vincere possit.

Sedem flatuum in cæco intestino statuit *Sim. Pauli quadrip. p. 84. seqq.* illudque hoc sine cõditum ait, ut flatus adservet, unde & Colicam deducit curiosè. Ex *Hippocr.* verò *lib. de flat.* flatuum vis in corpore latè elucescit, ut etiam non dubitet scribere, quod *Celsus l. 1. in proam.* repetit, omnes morbos ex spiritibus accidere posse. Quod si ergò res, ut in se est, spectetur, notum est, tum in toto corpore, tum præprimis in variis ejusdem cavitatibus flatus colligi, unde adeò mirum videri non potest, idem in vesicâ contingere, sicque eos per penem displodi. Et ut aliæ taceantur causæ, pororum dispositio non minimum confert, nam *ἐξ ὅλων τῶν πνεύματων πάντα ἐξέρπονται πάντα.*

Curiosè verò cum *Nobiliss. D. D. Meibomio, P. P. Helmstad. celeberrimo*, quo cum per literas talia contulimus, dubitari potest, an in vesicâ geniti illi flatus, urinæ aliquâ parte in vaporem versâ, an verò flatus in

sanguine fuerint, & in renibus cum urinâ secesserint? A flatibus enim, urinæ admixtis communiter deducere Medicos spumosas urinas, notissimum est. Nec novum adeò, flatus venâ sectâ prorumpere. Quo de quidem certi nil asserere licet, utut in vesicâ illud factum, non omninò ablutente sanguine, probabile videri possit.

D. Wedel è Gothâ Litt. Vratul. datis.

SCHOLION.

Coecuntibus nonnullis ventris crepitus emitti, testatur *Hippocrates l. 6. Epid. sect. 3. text. 12. & 26.* aliquibus, inquit, cum venere utuntur venter inflatus, ut Damagone, aliquibus vero in eo strepitus. Talem victoriam narrat *ZACUT. Lusitan. L. II. Prax. Adm. obs. 121.* de quodam flatulento qui quoties coivit, loco seminis, flatus saltem per penem emisit. Suum adjicit calculum *Casp. CALDERA in Tribunali Magic. Medic. Tom. II. station. 7. §. 2.* Observavimus, inquit, totam seminis substantiam in flatuosos crepitus conversam esse; solent isti ad coitum valde esse potentes, sed quo tempore erat semen cum delectatione emittendum, emittunt, crepitus & flatus non absque delectatione, hoc se pati à quadam muliere audivi, & virum novi, qui hoc idem patiebatur. Quomodo vero summi, (exhalationes aqueæ, à caloris operatione in aërem attenuatæ) & flatus à pinguedine ut materia, & à calore tanquam ab efficiente per rarefactionem generentur, eleganter disquirat *Job. BETTUS in de Natur. Sangv. Cap. II. sect. 19. p. 168. seq.*

OBSERVATIO XLVII.

D. PAULI de SORBAIT.

VENÆSECTIONIS UTILITAS IN GRAVIDIS.

Observavi mulieres plethoricas octavâ vel nona septimana continuo abortientes, quæ deinde secta, sex singulis septimanis brachii venâ, feliciter pepererunt.

D. Sarbait Litt. è Vienna Vratisl. datis ad D. Sachsum.

SCHOLION.

Foeminas gravidas, præcipuè plethoricas, sanguine misso non abortire testi-

testimoniis comprobant *ZACUTUS L. III. Prax. hist. 13. Amat. cent. I. cur. 57. PRIMEROSIUS de Errorib. vulg. in Med. L. IV. c. 27. ROD. à CASTRO de Morb. mulier. L. III. c. 21. P. SALIUS Divers. de Morb. particular. c. 22.* adeo ut etiam sectione *saphenæ* è pedibus fœminæ ab abortu præservatæ. *RAPHAEL Moxius L. II. de Morb. Gravid. acut. c. 20. Paul. ZACHIAS Quæst. Medic. Legalib. L. VI. T. 1. q. 7. §. 17. ZACUT. L. I. Pr. hist. 21. & L. II. Pr. Admir. obs. 160.* De fœmina gravida, quæ venâ secta ab abortu præservata fuit Exemplum habet *OSWALD. Grembs. in Abor. ruinof. hom. p. 234.* & de alia quæ quinto mense semper abortum passa, hoc auxilio præservata fuit, *Dominic. PANAROLUS part. I. obs. 10.* Novit *Henr. ab HEER obs. XIV.* duas mulieres quæ quotannis abortirent, quæ postea, ter toto gestationis tempore phlebotomata vitales fœtus ediderunt. Notum quomodo in Serenissima quadam Domo in Germaniâ Sereniss. Familiæ propagatio venæsectionis beneficio conservata fuerit per plures Hæredes, cum antea creberrimi abortus subditorum spem elussissent.

[*D. Pb. Jac. Sachs. à Lewenb.*]

OBSERVATIO XLVIII.

D. PAULI de SORBAIT.

NOTABILIS GINGIVARUM HÆMORRHAGIA.

Murarius Italæus Viennæ ad aureum Cervum *ex gingiva ad 24. ff* sanguinis post diurnam Tertianam emisit, & tandem sanguine pulvere calcanthi & cauterio actuali sedato, ex toto convaluit, nec minimo hydropis remanente periculo.

OBSERVATIO XLIX.

D. PAULI de SORBAIT.

PARALYSIS FRIGIDIS CURATA.

Illustrissima quædam Domina cum post applicationem hirudinum supra aquam calidam sedisset, tota intumuit, & sensibus privata est, cum vocatus hoc symptoma à sanguinis & humorum rarefactione anim-

nimadvertentem, imperato Aquæ frigidæ largo haustu, & tumor illico subsedit, & symptomata remiserunt.

D. Sorbait Litt. à Vienna Vratisl. datis.

SCHOLIUM.

JOH. BETTUS in *de Nat. Sanguin. cap. II. sect. 20. §. 3. p. 182.* monet à morbis ex fumo ortis non semper convenire calida, sed talia quæ tenues mordacesque humores in crassent & mediocriter refrigerent. Meminit Colicæ cujusdam Epidemicæ per plurimas regiones grassantis unde non pauci in morbum comitalem (ex quibus maxima pars interiit) alii in Paralyfin incolumi sensu (qui ut plurimum evaserunt incolumes) nonnulli in utrumque delapsi sunt. Morbo his correptis Medicus Italus opem tulit, ut calori fumorum causæ frigida administrandæ obviam iret: præscripsit lactucarum crudarum & refrigeratarum, intybique esum vel ultra saturitatem; jussit manducare uvas, mala, durioris carnis pisces, crustacea cujuscunque generis fuerint, pedes bubulos, bulbos, aliaque non tam facultate quam tactu frigida; vinum non admittebat nisi aqua gelidâ dilutum, & frigidam vel poscam propinabat, unde plures hac methodo jam in Epilepsiam aut Nervorum resolutionem prolabentes præter omnium opinionem servavit. *Idem BETTUS l. a. §. 9. seq. p. 186. distinguit* si fumorum vel flatuum modica sit quantitas procul dubio calida ad discutiendum esse adhibenda, facile enim attenuari potest ut dissipetur & per poros evolet, (nisi tamen pororum alvi que obstructio impediatur. Inde alvi solutio magis tentanda) sed si magna ipsorum copia & temperamentum calidum in frigidantia & in crassantia interna & externa adhibenda, quæ vapores istos densando compescant, in arctiorem redigant locum per urinam postmodum secessumve expellendos, tum ut calor nativus accensu facilis moderetur. *Hæc Bettus. Sic dolorem Colicum sævissimum Nive circumpositâ curatum recenset Zacut. l. 2. Pr. obs. 23. & Exc. Bartholin. de Nive c. 24. eundem aqua frigida & nive debellatum SEPTALIUS L. VII. Animadv. §. 81. Crato conf. 171. Benedict. Sylvaticus Cent. I. conf. 69. & Sanctorius ad c. 88. Art. Med. Galen. Colicam à flatibus in habitu carnosio frigidæ affusione propulsam meminit.*

[*D. Phil. Jac. Sachs. à Lewenh.*]

REPRODUCED FROM THE ORIGINAL MANUSCRIPT

MUSCUS PULMONARIUS MONSTROSUS.

OBSERVATIO L.

D. PAULI de SORBAIT.

SUBITA MEMBRI VIRILIS RETRACTIO.

Vienne in platea Dominorum habitans de repente privabatur membro virili, ita ut nihil penitus appareret, præter ultimum præputii labrum, veneficium ratus me in consilium vocavit, & facto ex carminativis fomento membrum pristino statui restitutum. fuit, erant enim duntaxat flatus intra triplicem membranarum vesicæ complexum inclusi, & distensi, qui membrum ad oculorum effugium, retrahebant.

[D. Sorbait Litt. è Vienn. ad D. Sachs. datis.]

OBSERVATIO LI.

D. MARTINI BERNHARDI à BERNIZ.

FACIES LARVATA IN MUSCO PULMONARIO.

Mirum Naturæ lusum inveni, & vidi in Musco Pulmonario, ^{qui à} Lob. C. B. 7. Pulmonaria Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lonic. & à Cesalpino Lichen arboreus, (Germ. Jungen-Moos/ Baumflechten) vocatur. Qui ordinariè in caudicibus & truncis arborum sylvestrium, (maximè in Quercu) etiam aliquando in saxis, toto anno reperitur. Anno 1657. dum post recuperatam civitatem Cracoviam, à Suecis, cum Ser. Rege JOH. CASIMIRO, Domino meo Clementissimo, iterum Warsawam reverterer, in transitu per sylvam de improvise vidi & observavi in Quercu, figuram hanc lepidam, & ab ipsâ Naturâ sculptrice, singulari naturæ arte in Musco Pulmonario ita compositam, quæ faciem larvatam mirâ jucunditate repræsentabat. Ego curiositate ductus, currum sistere jussi, & figuram hanc à cortice arboris separari, quod summa industria absque læsione figuræ factum. Figuram postea hanc in hospitio, papyro cereato transparenti supposui, & superius plumbo ut potui, delineavi, ipsamque Muscum monstruosum,

M

multis

multis nostris Aulicis & Nobilibus Polonis monstravi: Quorum manibus curiose versatus, dum à videndi cupidis distrahitur, nativam amittit figuram, non sine meo dolore, qui hanc figuram compressam, pro Herbario meo vivo destinaveram.

SCHOLIUM.

DE MUSCO ARBOREO IN GENERE.

Inter Plantarum rudimenta, & Musci genera, & Muscosa quædam numerantur, ex quibus tamen aliquæ perfectiores herbæ sunt. *Casalpinus* omnem villosam substantiam, radicibus & truncis annosis arborum, ipsorumque ramis adhærentem, præcipuè in umbrosis locis & saxis madidis, Muscum appellare voluit. *Clar. Casp. Hoffmannus M. D. in Lib. suo de Medic. Officinal. Lib. 2. c. 153.* Omne illud, quod ad plantæ perfectæ naturam non accedit, sed arboribus vel saxis innascitur, lanuginis modo, *Muscum* seu *Βούβον* vocat. *Trago* est Muscus (quocunque tandem loco natus, potissimum verò incanus & albidus ille, qui vetustis & aridis arboribus & lignis adnascitur) nihil aliud, quam villosum aut capillaceum quid, quanquam alius in hoc genere magis tenuis, alius crassior, quidam brevior, hic proluxior cernatur, prout arbor & lignum, cui inhæret, humida aut sicca fuerit. *Dioscorides* incanos villos, qui ex ramis arborum quarundam pendent, simpliciter Bryon vocat, sed Bryon Theoph. & Plinii diversum à Brio Dioscoridis suspicatur, qui voluit Bryon Dioscoridis esse Lichenem Hepaticam, nempe Officinarium, quæ tamen in virtute alias parum inter se differunt. Arabes & Officinæ Usneam vocant. Latinis Muscus dicitur. Germ. *Moes / Baum-Moes.* *Clar. D. Job. Schröderus in Pharm. lib. 4. c. 220.* Musci genus, qui arboribus accrescit, ratione figuræ potissimum triplicis est sortis. I. *Capillaceus*, i. e. habens formam capillorum, adnasciturque caudici. (C. B. I. seu usitatus Officinarium.) II. *Feniculeus*. i. e. Fœniculi folia æmulans, (C. B. 3. seu Muscus arboreus cum orbiculis Tab.) Muscus ramosus floridus & non floridus, adnascitur ramis. III. *Crustaceus*, habens formam crustarum, & crustæ modo arboribus adnascens. Hic contagii instar arbores potissimum frugiferas cingere solet, non sine harum maximo decremento. *Varii etiam coloris* deprehenditur, modo cinerei, modo lube-

lutefcentis, mox è luteo virescentis Coloris. Adjungitur *ad crustaceum Muscum*, *Muscus noster Pulmonarius* C. B. 7. seu Tab. Pulmonaria, in Officinis Pulmonaria arborea, omnium utilissimus, maximè ille, qui è Quercu est collectus. Hic est Græcorum *Βερον* & *Splachnon*, & ille, qui ab ipso Galeno *Lib. I. c. 1.* Bryon aromaticum appellatur, à Plinio *Sphagnon*. Hujus genera reperiuntur potissimum in Quercu, Ulmo, Betula, Robore, Populo alb. & nigr. Junipero, Pyro, Pyrastro, Pruno sylv. Pomo, Pinu, Pinastro, Picea, Piceastro, Abiete, Cedro, Larice, ac alijs compluribus arboribus antiquis; Ex quibus majoris nobilitatis & virtutis, etiam suavioris odoris censetur, Muscus, albus Cedrinus, Lariceus, Pineus, Abietinus. Secundum locum tenet Populeus, seu candidus præstat, nigricans improbatur, rutilans medium tenet: utilissimus est Quernus. Matthioli *in Dioscor. lib. 1. c. 20.* vult in eo genere, quod in Italiâ provenit, nobiliorem & odoratiorem apparere, imprimis qui in Larice nascitur: quapropter & viribus fortasse præstantior creditur.

Musci species arborei aliàs quamplures sunt, & quas hic narrare operæ pretium non æstimo. B. L. qui illa desideravit, adeat *Cl Baucbinum*, in *Pinace*, qui longo ordine illas annotavit, atque in *Prodromo* suo cum summâ diligentiam descripsit.

De *Ufu* hujus *Musci arborei* sciat B. L. quod omnis Muscus arboreus, maximè ille, qui in arboribus sylvestribus reperitur, nonnullas refrigerandi & adstringendi virtutes & potentias ex mente multorum possidet, quæ tamen pro naturâ & facultate ejus (cui adnascitur) arboris, ac potissimum corticis, vel remittitur, vel intenditur: ejus siquidem cui adhæret corticis, veluti parentis sui, aliquam sibi adsciscit, aut retinet facultatem. Ideò Muscus in Quercu natus, ex naturâ valdè adstringit, & hoc propter propriam corticis vehementer adstringentem facultatem. *Ideò decoctum secundum* *Mathiolum*, insidentium vulvis post puerperium utile. Alter verò ex Larice, Cedro, Abiete, Pinu, Picea & alijs corticibus resiniferis, plus digerendæ ac emolliendæ facultatis continet, ideò infusum ejus cum vino albo paratum somnum inducit, ventriculum roborat, vomitiones & alvum cohibet, omnem fluxum ex quâcunque parte effluentem, maximè ventris prohibet, gravidis abortum præcavet, & inde mulierculæ plebejæ sibi in *Poloniâ*, *Muscum arboreum*, maximè *Quernum*, super linteum, extendunt, & filo infutum, postea prius calefactum, ventri applicare solent. *Muscus Pulmonarius* inde nomen attraxit, quod tanquam singulare

specificum affectionibus Pulmonum succurrere soleat, & hoc ex signaturâ & similitudine, quâ tota forma Pulmonem aliquo modo referre solet, quod & *Ulyss. Aldrovand. in Histor. Monstrorum p. 307.* aliquâ ex parte confirmare vult, ubi scribit, quod *Pulmonaria*, faxis & arboribus adhaerens, quæ substantiam Pulmonum exprimere videtur, in ægritudine Pulmonum non improbatur, experimento capto à pastoribus, qui ovibus asthmaticis cum pauxillo Salis pulverem hunc ex *Musco Pulmonario* prius parato, ad lingendum & comedendum dare solent: Non sine causâ, & sæpissimè *in itineribus* nostris per sylvas *Muscum in arboribus* adhaerentem consideravimus, qui ex *signaturâ* aliâs *trunco venarum, Lienis, Hepatis,* & aliorum *viscerum & Vasorum* formæ (à parenchymate suo, more Anatomicorum separatum) accuratè ita respondere solitum, ut nihil similius esse possit. Ideò rectè & sæpissimè ad Tussim, Asthma, Tabem, pectoris & pulmonis ulcera, & cruentâ sputa, ~~ita~~ ⁱⁿ omni fluxu alvi, menstruorum, fluxu albo Virgineo & Gonorrhœa à præstantissimis Medicis, cum aliis speciebus, in diversis formulis medicamentorum, præscribitur. Extrinsecus, sanguinem è vulneribus effluentem, sæpissimè experti Chirurgi in Germaniâ musco pulverisato compefcunt.

Muscus autem *arboreus ramosus Coralloides* C. B. (qui in cariosis & corruptis lignis, item truncis abscissis arborum, seu humi super terram, in eorum radicibus, maximè in Quercu, Larice, Abiete & Cupresso invenitur, & Coralli plantulam æmulari solet, (etiam aliquando delicatissimum Musci odorem spirat) odoramentis sæpissimè admiscetur. Galli *pulveres* suos odoratos, quos *Cyprios* vocant, ex hoc *Musco* parare solent, quem virgines & mulierculæ non vestibus tantum, sed & capillorum, cincinnis aspergunt. Modum singularem parandi hunc pulverem habet Cl. Joh. *Zwelferus in Pharm. Regia p. 100.*

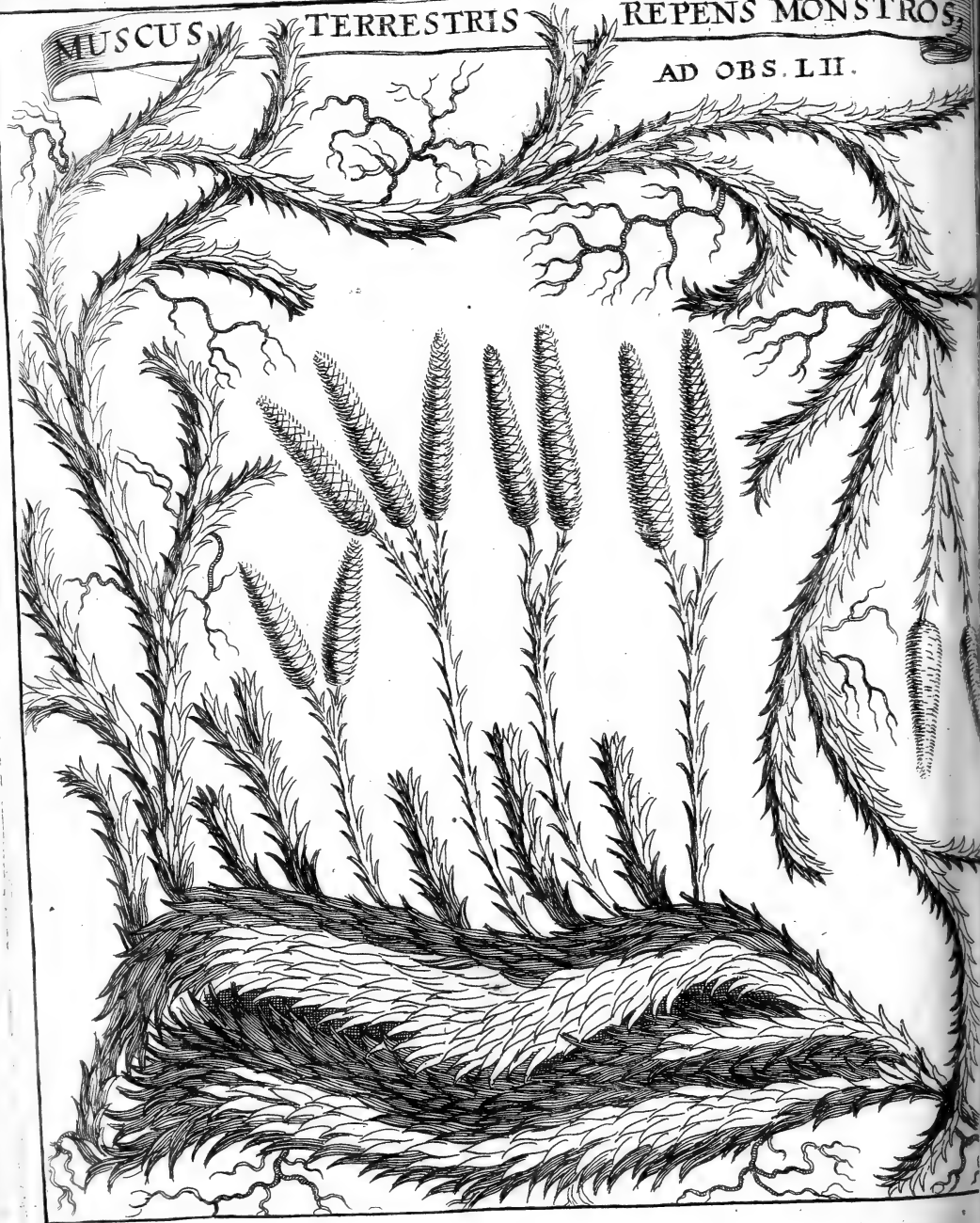
Joh. Bapt. Ferrar. *Hesperid. lib. 2. c. XIX. p. 159.* ait: Citrea, qui ea velit innoxia, & quasi recens lecta procul mittere, arboreo musco singillatim involvat, ramulorumque cæsuris cera vel creta superlitis: & leviter laxequè, ne collidi possint.

D. Martin. Bernhardi à Berniz in Litt. è Warsovia Vratulaxiam datus.

MUSCUS TERRESTRIS REPENS MONSTROSUS

AD OBS. LII.

ve
ex
ell
or
co
ha
w
m
qu
&
inc
tre
Co
scri
ann
vic

M
fo
tio
den
flor
ey

OBSERVATIO LII.

D. MARTINI BERNHARDI à Berniz.

MUSCUS TERRESTRIS REPENS MONSTROSUS

ANno 1662. cum Leopolum versus ad Commissionem generalem iremus, in Sylvis non procul à loco *Zulkow* dicto, inveni *Muscum terrestrem serpentem* *Math*: qui aliquos lapides suis brachiolis, seu ramis affabrè circumcinxerat, & cum illum à terrâ allevare vellem, ut totam ipsius longitudinem experirer, dimidiâ ulnâ circiter ab extremitate, ubi paulò tenaciùs terræ adhærebat, fortiusque extrahenda esset, totam plantam extraxi; & ecce *Muscus* ibidem in duas partes crassiores quasi divisus, in unam tamen figuram monstruosam à naturâ denuò compositus, ad vivum *Talpam* representabat, cujus forma & magnitudo hâc quoque in Tabulâ adjunctâ patet.

Causam hujus monstri nullam aliam credo, nisi illos ibi arctè sibi ad jacentes lapides, per quos *Muscus* iste, ceu per spatium angustissimum duorum lapidum, à naturâ transire cogebatur: & illi *Muscum* quâdam vi compressionis ita latum & monstruosum efformaverunt, quod & in carduo arvensi aliquando observavi, qui non impari modo, æquè inter duos lapides ita constrictus & totus monstruosus creverat; & ego credo, quod omnes lato caule, monstruosæ plantæ, & in formâ Cornu Copiæ, ab *Ulys. Aldrov. in lib. suo, de monstris Plantarum* depictæ & descriptæ (qualem & *Clar. D. Job. Jenisch in Ephemeridibus Germanor. primi anni Naturæ curiosorum, obs. 102. ob oculos ponit*) à Naturâ ita in altum vi compressionis protrusæ sunt.

SCHOLIUM.

M*Muscum terrestrem serpentem Math.* (quem aliàs & *Muscum terrestrem clavatum* C. B. pin. in *Poloniâ* verò *Plicariam* & *Cingulariam* nominare solent) satis jam in *Ephemeridibus primi anni Naturæ curiosorum obs. 97.* curiosè descripsit *Cl. L. Christianus Frid. Garman.* & cum *Scholiis* in eisdem observat. Exc. Dn. D. Phil. Jac. Sachs. à *Lewenheimb*; nihil ergò restat, nisi aliqua circa consuetum & jam quotidianum illius plantæ usum, quem *Poloni* & maxime *Rutheni* & *Litvani*, (ad extirpandam & curandam

dam & curandam *Plicam*, morbum sibi familiarem) habent. Nam hic *Muscus* seu *Planta* (quæ reverâ inter plantas perfectiores numerari potest) non solum in Poloniâ, sed adhuc in majori copiâ in locis desertis & arenosis, maximè in campis petrosis *Ukraina* crescit, & aliquando in longitudine ad 7. 8. usque ad 10. ulnas, quod *Ipsemet* observavi, invenitur. Mense Julio gignit julos seu spicas, sulphurei coloris, quæ autumnali tempore, digiti percussu sulphur vegetabile de se se spargere solent, cujus usum etiam jam citati Clar. D. L. *Garman.* & in *Schol. Exc. Dn. D. Sachs à Lewenheimb* anotaverunt, ut dixi.

In curandâ *Plica* verò (quem morbum Poloni *Koltum*, Germani *Weichsel-Zopff* oder *Wixelzopff* vocant) sequens observatur modus. Accipiunt hanc plantam seu *Muscum*, quem prius cultello aliquo sursum versus diffecare solent, postea infundunt decocto *Brançæ ursinæ*, prius optimè calefacto, & post unam vel alteram lenissimâ adhuc ebullitionem adjiciunt aliquid fermenti, illudque reponunt postea ad fermentandum propè fornacem.

Alii verò accipiunt *Muscum* illum divisum & crassiusculè dissectum, & folia *Brançæ ursinæ*, etiam prius ficcata, part. æqual. coquunt ista cum aquæ simpl. fluviat. s. q. tamdiu, donec decoctum saturè flavum colorem contrahat. Decocto prius colato admiscunt aliquid fermenti vulgaris acidi, (panis filiginei, à pistore desumpti) vel fermentum huic usui destinatum, nempe ex pulvere *Brançæ ursinæ*, pane biscocto & fermento ordinario parato, reponuntque illud ad fornacem per dies aliquot, donec saporem quasi acidiusculum contraxerit. Et ita decoctum huic morbo idoneum est.

Nor. Pro usu ordinario ad tabulam & ad juscula, ita & ad alia fercula, mediante hoc decocto, paranda, scil. Capones, Gallinas, vitulinam carnem & similia, qualia in tabulis Nobilium hic in Poloniâ quotidie (non ingrati saporis) apponi solent.

Hoc decoctum dicto modo absque *Plicaria*, seu *Musco terrest. rept.* paratur, ex hac ratione, quoniam apud multos aliquando vomitus exitare solet. Hi verò, qui *Plicam* laborant, eligunt sibi decoctum primùm *Plicariâ* paratum, & illud ita per se, aut cum ovis rec. in formâ jusculi quotidie bibunt & comedunt. Exterius cum illo decocto prius calefacto & aliquando ad majorem potentiam seu virtutem secundâ vice, cum recente *Musco* incocto, instar lixivii & obscuri rubei coloris,

sis, lavant caput bis in septimanâ, nullo amplius adhibito pectine, donec crines sese complicare incipiant, unde necessario progressu temporis ita sese intricare solent, ut tunc quasi serpentes penduli circa caput pendeant, instar Gorgonei, aspectu horrendo, & sic credunt Plicam jam perfectam in crinibus. Leopoli quidam Presbyter Græcus & Plicatus affirmabat mihi quasi juramento, se mediante hoc decocto, plus quam centum personas utriusque sexus dicto modo curasse. Narrabat mihi etiam (vir erat aliàs doctus) quod omnes plantæ, quæ scandunt, in formâ convolvuli, & signaturam quasi capillorum habent (uti sunt vitis, Hedera, Bryonia, Salsa Parilla, Species convolvuli & similia) huic morbo profint. Et hoc credo facile, Salsa Parilla & Smilax aspera sunt tam potentes, ut luem veneream curare soleant, & cur non etiam Plicam? cum morbus, prout aliqui volunt, occultæ qualitatis sit, qui fermè simillima Symptomata producere solet. Hoc scio pro certo, & sapissimè probavi, quod Mercurius vulg. (qui aliàs morbum Gallicum curare solet) etiam in Plicâ certissimum sit remedium, & qui illam infallibiliter per salivationem expellere solet: nisi alia sint impedimenta, & causa aliqua conjuncta. Sed revertor ad nostrum Muscum repentem & ejus virtutes.

Illustrissima *Domina Tarlowa*, capitanea vidua, quæ multis annis fuit *Plicata*, tandem *Unguento* aliquo ex *Musco nostro terrestri repente* confecto, Dei imprimis benedictione feliciter fuit restituta. Arcanum seu unguentum hoc acceperat à *Magnifico Domino Zirowski* ante annos 32. ubi spatio hujus temporis interea, ut ipsa retulit, aliquot centenos curavit, & ab istâ plicâ liberavit. Unguentum, quod defunctus piæ memoriæ Dominus *D. Andr. Cnösselius*, amicus meus extraordinarius, ab ipsâ viduâ, tanquam rem singularem acceperat, mihi quoque concessit: paratur tali modo: *Rz. Herb. Plicaria* (scil. *Musci terrest. & repentis*) & *Radicum Bryoniæ* partes æquales, *Adipis Erinacei* q. s. ex his tribus optimè commixtis, in vase vitreo benè obturato, coquantur in B. M. per horam & s. s. a. Unguentum. Cum quo radices capillitii in capite complicati, & loca affecta, maximè articuli dolentes, bis in die inungebantur Naturæ; & hæc tota erat cura, in curando morbo, quæ nimis empirica, & in extirpando malo mihi videtur non sufficiens. Oleum seu pinguedo, ex Erinaceo, quod ad confectionem Unguenti hujus requiritur, parare solebat in Ollâ novâ foraminatâ, igne circulari per descensum more confecto.

Mulierculæ rusticæ & plebejæ in Ukraina adhuc alium habent usum hujus *Musci terrest.* seu *Plicaria*. In nimio fluxu Menstruorum, doloribus & strangulationibus uterinis, faciunt cingulum ex illo, cum quo mulierculæ circa nudum corpus sese cingunt, creduntque sanguinis impetum non solum ita cohiberi posse, sed & omnes dolores uterinos per hoc compeisci. Et hoc faciunt simili modo in Hæmorrhagia narium, ubi cum istâ plantâ seu *Musco* caput cingunt, & ex eo quasi coronam faciunt, & inde credo plantam nomen attraxisse, quod à quibusdam cingularia vocatur.

D. Martin Bernhardi à Bernitz in Litt. Warsovia Vrautil. ad D. Sachs datis.

OBSERVATIO LIII.

D. MARTINI BERNHARDI à Bernitz.

RUTA MURARIA ET MUSCUS CRUSTACEUS IN CRANIO HUMANO.

Quod è *saxis* murorumque fissuris, *Plantæ* enasci soleant, quotidianâ experientiâ docemur, quæ aliquando etiam in tantam molem excrescunt, ut radicibus suis muros crassissimos veluti cuneo quodam diffindant, atque adeo, teste Rev. Patr. *Kirchero in Mundo subterraneo*, veterum structuras ædificiorum Romæ non tam ab irruptione Barbarorum, quam ab hujusmodi stirpibus & arbutis tempore destructas fuisse. Unde nemo mirari debet, si apud historicos legerit, *Palmam Trallibus*, referente *Plinio*, in lapideâ basi statuæ Cæsaris Dictatoris, ortam fuisse aut *Delphis Lyfandri Lacedæmonii Statuæ caput*, (relatione *Ciceronis*) ex herbis asperis & agrestibus, in modum coronæ oblitum visum fuisse; similia adhuc aliquando Romæ, & in aliis locis Italiæ in Statuis antiquis cernuntur. Quod & ex ipsis animalibus & eorû partibus plantæ spontaneo ortu crescere solent, multa apud historicos inveniuntur exempla. *Aristoteles lib. IX. Hist. c. 5.* & *Theophrastus lib. 2. de caus. Plant.* scribunt, *Hederam* inter cornua cervi enatam fuisse. *Muscum* copiosum satisque longum è cute capitis carpionis vidit *D. Job. Solegrinus*, Botanicus peritissimus. *Lycosthenes in libro suo de Monstris*, & *Eusebius Nierenbergius in Hist. Naturæ*, *Spicam* faris Aretii mulieri è naso excrevisse.

Plutarch. Lib. VII. Symp. q. 9. Culmum hordei in vesicâ cujusdam dysuria laborantis enatum esse refert. Spinam in corpore germinantem commemorat *Licetus de spont. vivent. Ortu.* Sæpissimè pisa & alia legumina, in aures casu delapsa, radices egisse repertum est. Nec non morus & cerasus in auribus nata, ex *Borelli observat. Medico-Physic. Cent. 1. Obs. X.* Fruticem è collo mulieris excrevisse narrat *D. Kergerus de ferment. Sect. 1. c. 6. 51.* Superius jam citatus *Eusebius Nierenb.* refert etiam virum fuisse, in cujus ore, naso ac auribus flosculi nati sint, citatque *Conradum Rubeaquesem & vicentii Speculum.*

Sed admirabilem & admiratione dignissimam historiam hujus seculi habent *Borellus in Cent. 1. Observ. Medico-Physic. cap. X. Item Cl. D. Phil. Jac. Sachs à Lewenheimb. in Gammarol. sect. 1. v. 9. § 5. f. p. 190. & Revæ. P. Ath Kircherus in Mundo subterraneo Tom. 2. lib. XII. sect. 1. c. 8.* de homine quodam Hispano, qui autumnali tempore ex arbore intra spineta lapsus, multò tempore malè sentiebat, potissimū verò dolorem se sentire agebat inter costas, & quemadmodum lustranti nullum tumoris aut livoris vestigium apparebat, ita quoque malum non tantoperè curavit: Accidit tamen, ut verno tempore malum crescens nonnullum tuber ostenderet, & inter paucas hebdomadas ita cresceret, ut cum tempore quoque nescio quid ramosum, & tandem plantæ perfectæ rudimentum excrecere videret, tanto incremento, ut æstivo tempore quotannis forfice luxuriantem propaginem tondere necesse fuerit, in quibus etiam flores & fructus visi sunt; tentatum fuit sæpè sæpius, quâ scarificationibus, quâ incisionibus, radicem plantæ extirpare, sed frustra: radices enim non tantum per costas, sed & per coxam ipsam usque in femur se diffuderant, donec tandem radice musculis tendonibusque implicatâ, mortem homini intulerit. *Mirabile & aspectu jucundum est illud Cranium humanum,* in quo corallina planta excrevisse cernitur, quod *Pisis in Gazophylacio Magni Ducis Hetruria* à multis adhuc quotidie conspicitur. Non minori admirationi est hoc sequens, & à nemine, quod adhuc sciam, notatum, *plantam nempe ex cranio humano* crevisse, quod ipsemet observavi.

In venatione aliquando cum *Ser. Rege Job. Casimiro, Domino meo Clementissimo,* in loco *Zakrozim* dicto, dum fallendi temporis causa, templum ibidem antiquum inspiciendi gratiâ circumambularem, improvise in ipso muro, à latere pilaris, inveni *cranium antiquum,* olim in illum locum repositum, quod non solum *Musco crustaceo* in diversis locis

hinc inde tanquam maculis dotatum erat, sed quod adhuc mirabilius rariusque fuit, *ex ipsâ suturâ mendosâ ossis temporalis* seu squamosi dextri lateris crevisse *plantulam* aliquam delicatissimam, nempe *Rutam murariam* (quæ etiam in ipso muro non procul in tribus locis procreverat) animadverti: res tam jucunda, ut omnes, qui eam postea viderent, mirarentur. Ego proinde curiositatis ergo ut rem singularem, mecum accipiens, cranium hoc delineare & pluribus monstrare volui, quod etiam hic in adjuncta Tabula oculis subjicitur. *Plantulam* ab amico, cui hoc monstrabam, improviso extractam, uti & ipsum *Muscum* ab illo cranio collectum, cum delineatione *Clar. D. D. Phil. Sachs à Lewenheimb, Vra-tislaviam* curiositatis causâ misi.

SCHOLION.

DE USNEA SEU MUSCO CRANII HUMANI,

Item

DE EJUS VIRTUTE, USU ET COMPARATIONE.

Sub *Usneâ humanâ* intelligitur hic ille *Muscus*, qui in capitibus seu *calvariis suspensorum*, rotâ contusorum, vel alio modo morte violentâ peremptorum, liberoque aëri expositorum adnascitur, & in illis adhærescere solet; nam capita talia sub libero Cœlo, ventis, pluviis, radiis solaribus lunaribusque continuè exposita, tempore tandem mollescunt, ac ita disponuntur, ut muscum de se protrudant, quem Paracelsici *usneam*, *Li-bavius* autem in *Alch. pag. 185. Florem* cranii appellant. *Hildanus in cent. 3. Observ. 38. & in ultimâ Cent. Epistolarum p. 975.* (qui *Usneam* sibi ipsemet *ex ossibus humanis* in angulo quodam Cæmeterii collegerat) dubitat, *Usneam* hanc in Craniis suspensorum inveniri: quia eam nunquam in illis reperire potuerit, neque credit, quod in istis craniis, quæ ventis, pluviis, grandinibusque impetuosis in patibulo objiciuntur, *Usnea* nasci possit. Sed *Clar. D. D. Daniel Beckerus in Microcosf. Med. lib. 2. c. 5.* scribit, id quod ipse non observavit, alios Clariss. Med. observasse: ait, quod venti, grandines, pluvix magis disponant solidam Cranii partem, quo solis radii in caput totum agentes, facilius florem hunc ex ipso cerebro elicere & evocare possint: hinc teste *Tabern. lib. 2. pag. 488.* nonnulli Medici aut Pharmacopæi cranium aëri locoque humidiori exponunt, ut sic facilius *Muscus* proveniat: nec impetus eorundem Meteororum

OBS. LIII.

RUTA M
IN CRA

RUTA MURARIA CUM MUSCO CRUSTACEO
IN CRANIO HUMANO ANNO 1632 INVENTA

teorum generationem hanc impediunt, cum & è locis minùs dispositis, imò saxeis, & illis tempestatibus æquè expositis, herbulas egregias enasci videamus, etiam exemplo probat cum aliquo cranio ex patibulo defuncto & Usnea decorato, quod apud Clariss. *Celsissimi Ducis Borusie* Regiomonti Pharmacopæum *D. Casparum Panzerum* vidit, exotictis & raris quoque gaudentem.

Clariss. *D. Joh. Chemnitzius in Indice Plantarum circa Brunsvigam* scribit, se vidisse ante annos aliquot octo simul crania militum in prælio Cæsareo Danico occisorum, quæ annos septendecim in sylvâ vicinâ delituerant, *Usnea* undique obducta.

Ego ipsemet aliquando in venatione cum *Ser. Rege Job. Castmuro*, Domino meo Clementissimo; similem calvariam, *Usneâ* in diversis locis incrustatam, casu inveni. *Cranium hominis suspensi musco seu usneâ* in aliquibus locis obductum, vidi Anno 1642. apud piæ memoriæ *Ser. Caroli Ferdinandi, Principis Pol. & Svec, Apotekarium, Dn. Sebastianum Englertum*, is propè patibulum Varsaviense, olim muratum, sub muro in capellâ antiquâ id invenerat, in quo adhuc nidus passerulorum conspiciebatur. Sed hoc notandum, quod *usnea humana* sit duplex, scil. *vegetata, villicosa & herbacea*, quoniam ex parvis filamentis herbaceis constat, in formâ quasi illius musci, qui in tegulis crescere solet, & qui à *Taber. lib. 2. p. 488.* in figurâ ibi delineatâ inspicitur, & iste muscus maximè in illis capitibus seu craniis invenitur, quæ in terrâ locisque humidioribus seposita sunt. *Alteræ est crustacea*, in ipso capite tanquam crusta adhærescens, simili modo illi, quæ in saxis & lapidibus campestribus, ordinariè in multis locis non cultis apparet, & à Botanictis lichen saxatilis, seu lichen petrea nim. (Germ. *Steinflechten*) appellatur, de cujus specie hîc nobis sermo est, quia & illa est *usnea*, quæ ab autoribus eligitur, quæ peculiari quâdam virtute, ad diversos morbos depellendos & curandos, dotata est.

Virtutes & usus usneæ cranii humani ab autoribus attributi sunt mirabiles, & primò.

In Epilepsiâ & affectibus Cephalicis tanquam expertissimum & sæpè probatum remedium à multis habetur: cujus usum & effectum ego ipsemet in sceminâ quâdam à multis annis Epilepticâ, (& per piè defunctum *D. D. Andr. Gnöffelicum* Archiatr. S. R. M. curatâ) vidi, ubi *usnea*

humana tanquam basis & fundamentum illius medicamenti Antiepileptici erat. Quoniam verò prænominatus *D. D. Cnösselius usneam* istam non semper in copiâ ad manus habere potuit, loco ejus postea in aliis similibus curationibus ipsum cranium humanum susensorum substituit, & maxime illud *Ossiculum triangulare* seu triquetrum accepit, quod aliquando in craniis circa principium futuræ Lambdoïdis manifestè apparet, quod cum summâ diligentiam avidè quærere solebat, sed rarè, nec in omnibus reperitur, ideò diversa capita inquirenda fuere. *Hild. in Cent. 1. Epist. 65.* scribit, se habuisse semel horum ossiculorum ultra centum. Cranium cum osse triangulari in confinio Sagittalis & Lambdoïdæ, variisque in hac ossiculis spectatur in Museo *Cl. D. Th. Bartholini.* Sunt alii, qui scribunt, hoc esse illud Ossiculum Lutz, de quo moderni Hebræi mirabilia somniant, in illo latere radicem vegetantem, cujus vivificâ facultate corpora humana in novissimo die sint surrectura, de quibus vide *Robertum Fludt de Fluctibus in Philosophia Moisaica*, qui vult ossiculum hoc habere formam crucis, & solum in craniis recens trucidatorum inveniri. Alii scribunt in dorso reperiri vertebram, cui *Luz* nomen imposuerunt, *Cornelius Agrippa* & *Vesalius* in pede collocant.

Sed iterum ad usneam nostram :

In *Hæmorrhagiâ narium* præstantissimū *usnea cranii humani* est remedium, quod omnibus Medicinam profitentibus est notum. *Hildanus Cent. 2. p. 54.* in sistendâ *Hæmorrhagiâ* ejus præstantiam non rarè expertus est. *Paracelsus in Manual. pag. 49. Tabermontan. l. c.* & alii quàm plurimi Medici idem hoc de *Usneâ* scribunt. *Cl. Daniel Beckerus lib. 2. p. 133. Microcosf. Medici* dicit, se exoptatum ejusdem vidisse effectum, desperatamque correxisse *Hæmorrhagiam*, in juvene quodam, jam pro agonisante habito. Ego ipsemet in sistendâ *Hæmorrhagiâ narium* desperata, ex *usnea* & fimo porcino, cum mucilagine *Tragacanthi* (per aq. sperm. ranarum fact.) turundas paravi, quæ prius exsiccantur, & postea in loco sicco servatæ, tempore necessitatis naribus intruduntur, incantamenti instar sanguinem retinere solent. Circa frontem *Anacollema*, ex Bolo, sang. Draconis, Pulvere sperniol. nostr. (ex nigr. Oculis ppt) & *usnea* aa. q. s. cum albumine ovi & modico aceti paratum applicet. In defectu verò *usnea ex capitibus* susensorum eligitur illa,

illa, quæ in cæmeterio aliquando in ossibus demortuorum, vel etiam illa, quæ in tegulis crescit, item *Usnea*, quæ in ramis seu truncis antiquis prunorum sylvest. & acidorum adhærescere solet. Et ex illâ prius pulverisatâ, cum adjecto albumine ovi, fiat dicto modo frontale.

Unzerus in lib. 3. de Pest p. 267. vult, quod *Usnea humana*, solum manibus retenta, omnem hæmorrhagiam è vestigio suppressere & restringere valeat. *Sennertus lib. I. Pract. p. 977.* eandem in Syndone rubrâ de collo suspensam, in simili casu commendat, ubi & sequens *Amuletum*, concinnat: ℞. Cinerem bufonis unius. Lap. Hæmatit. ʒβ. Musci cranii humani pulver. Umbilici marini, coral. rub. ppt. aa. ʒj. Radic. Tormentillæ Bistortæ aa. ʒβ. Burræ pastoris, Flor. Bellid. minor. Anagal. rub. aa. p. j. f. pulvis, qui in sericum rubrum includatur. f. facculus collo appendendus.

*Amuletum aliud ex Usnea Microcosmi, nostro
more sic componitur.*

℞. *Usneæ Microcosmi*, seu Musci cranii humani (vel loco illius Musci ex ossibus humanis defunctorum, in cæmeteriis collect.) Pulveris Bufonis, Sperniolæ nostræ præparationis (ex oculis nigris spermatis ranarum cum propriâ mucagine aquat. per creberrimam imbibitionem præparat.) part. æquales. Misce & cum mucilagine Tragacanthi, per aquam spermat. ranarum fact. fiat massa, ex quâ postea formentur Amuleta, cordis vel aliâ formâ collo appendenda. Vel duo poma, quæ manibus tam diu tenenda sunt, donec incalescant.

In omni Hæmorrhagiâ tam narium, quàm uteri, Hæmorrhoidum & vulnerum miræ virtutis. *Armilla* elegantissimæ & corallia circa manus & collum pro sæminis parantur modo sequenti:

℞. Specierum præcedent. ex *Usnea*, Bufone & Pulv. Sperniol. ppt. part. unam vel q. v.

Ossium human. ex cæmeterio ad nigredinem ustorum (melius crudorum) & subtilissimè pulverifatorû tantundem ad pondus omnium.

Et cum mucilagine Tragacanthi per aquam spermat. Ranarum fact. q. s. f. massa, ex quâ postea formentur globuli vel tabulæ ad placitum, inter formandum verò inungantur digiti

& massa ipsa cum Ichthiocola, prius in aq. spermatis ranarum super ignem dissoluta, qui tandem aciculâ crassâ vel alio stylo ferreo perforari, & in loco umbroso exsiccari debent, & postea in scamno tornatorio ab aliquo tornario explanari & poliri possunt.

Not. Vidi & olim ad hanc operationem perficiendam apud *Dominum Gothofredum N.N. Apothecarium Thoruniensem*, dum Waraviae adhuc esset, instrumenta singularia ex ferro, quibus ex Ebone ad nigredinem prius calcinato pulverificatoque, admixtis variis Gummatibus & speciebus odoriferis, varia similia corallia efformare & elaborare solebat.

Sunt & alii, qui ex *Usnea* in cranio hominis suspensi inventa, vitriolo Veneris (prius in Sole phil. calcinat.) & Nitro fixo p. æq. mediante Ichthyocola in Aq. Spermatis ranarum, prius dissoluta, *Lapides & Tabulas* formare solent. *Lapides* tenentur in omni Hæmorrhagiâ (ex quâcunque parte etiam illa proveniat) manibus, donec incalescant. *Tabula* in majori formâ applicetur dorso in fluxu Hæmorrhoidum & mensium mulierum, in fluxu verò sanguinis è naribus, frontè, in febris calidis, pulsibus: item vulneribus cæsis & aliis partibus, ubi sanguinis impetus cohibendus est. Aliàs in desperato fluxu nimio menstruorum & Hæmorrhoidum sæpissime & nunquam absque juvamine & solatio infirmarum & infirmorum, *Usneam* Microcosmi in formâ Pulveris ℞j. per se, vel cum additione coral. rub. cum spermate ranarum (rec. collect.) præparatorum exhibui, etiam pro meliori usu & commoditate, Pilulas sequentes paravi:

℞. *Usneæ pulverisatæ.*

Eboris fossilis, seu corallorum, prædicto modo pporum an. ℞j.

Opii nostri correcti gr. j.

Cum Syr. Idoneo f. Pilulæ parvæ, foliato auro obductæ, quæ secundo semper die (in Emulsione aliquâ ex Seminibus 4. frig. cum aq. spermatis ranarum prius rec. parat.) circa cubitum sumuntur. Cl. Daniel *Beckerus in Medico Microcosf. cap. V.* in simili affectu tales habet Pilulas; ℞. *Musci Cranii Humani.* Magist. Corallor. Perlarum. an. ℞ss. Boli Orient. gr. vij. Misce f. Pil. & *Usneam*, linteolo obvolutam, inferiori immitte parti.

Ego in fluxu nimio menstruorum, ordinavi pessarium sequens ex eâdem Usnea (vel etiam in defectu hujus Muscum ex corticibus sylvest. collect. Germ. Schlehen Moes) eum simo porcino & sperniola nostra ex oculis nigris, cum propriâ mucagine per iteratam insuccationem prius parat an. part. æqual. misce. f. pulvis. Ex hoc pulvere postea cum materiâ idoneâ scil. gossypio, lanâ conceptâ, stupa purgata, vel materiâ syndonea sive Zendalo, f. Pessarium, vel Pulvis incorporetur Cerâ, vel cum mucilagine Tragacanthi per aquam Sperm. Ranar. fact. vel alio succo conveniente, scil. acatiar. Sylvest. Bursæ pastoris. f. Pessarium in formâ consueta alligatur filo, ut pro libitu singulis 6. horis extrahi, & sinui pudoris novum inserere possit.

(prunor

Fabricius Hildanus in *Cent. Epistol. ad amicos Epist. 39. pag. 987.* sequens, ex *Usneâ* compositâ commendat *Pessarium*: ℞. Farinæ volatilis ℥ij. Terræ Sigillatæ, Sang. Draconis, Gypsi, Cinerum aquat. ranarum an. ℥iij. Musci cranij humani ʒj. M. f. pulvis subtilissimus, in quo turunda seu pessarium (ex stupis suavibus, justæ magnitudinis prius formata, & decocto fol. prunor. sylvestr. vel alio liquore conveniente humefacta) involvenda est.

Hinc *Weikard. p. 356.* & *Cl. D. D. Beckerus ex illo p. 133.* in uterum sequens *Decoct. injiciendum* efficax esse scribunt, quod & in procidentia ipsius Uteri & intestini recti, etiam adhiberi potest, quod. ℞. Glandul. exsicc. ℥iij. Usnæ cranij ʒj. Rad. consol. bistort. tormentil. an. ʒß. Terræ Sigil. ℥iij. Lap. Calaminar. Ciner. Sarment. Herniariæ sicca an. ʒij. Absynthij ʒj. Coq. in aq. fol. Quercus, & tertiâ parte vini rubri ad mens. j. pro injectione, quæ efficacior erit, si parum aluminis addatur.

In *Dysenteria* & aliis profluviis ventris & Intestinorum. Poppius *lib. 2. Thesaur. med. p. 410.* ʒj. Usnæ exhibet.

Ad sistendum sanguinis profuvium è vulneribus, vix invenitur Chirurgus exercitatus, qui Usneam in Ossibus humanis mortuorum collectam non pro certo & infallibili experimento habeat.

Hildanus in lib. de Lithotomiâ vesicæ cap. X. p. 724. & in *Traet. de Gangranâ & Sphacelo cap. 19. p. 814.* item in *Cistâ Militari Class. XVIII. p. 1041.* pulverem cum Usnea commixtum à multis annis jam probatum sequentem habet.

℞. Farinæ volatilis ʒvj.

Sang.

Sang. Draconis. Thuris an. ʒj. Boli or. Terræ sigil. an. ʒʒ. Gypsi ʒʒ. Ranarum aquatiliū præparatarum ʒj. Musci Cranii humani ʒj. Pilorum leporum minutissimè incisorum ʒij. Pul. albuminum ovorum, Sole caniculari exsiccatorem. Spumæ maris, spongiæ novæ torrefactæ an. ʒj.

Misce fiatque pulvis subtilissimus, quo in omnibus vulneribus etiam capitis, & detectis membranis, uti & in Hæmorrhagiâ narium, cum fructu uti poteris. *Weickard. p. 566.* hanc habet formulam, & *Cl. D. D. Beckerus ex ipso. Bz.* Thuris, Aloës, an. p. æq. pulveris subtilissimè, & cum albumine ovi incorporentur, addendo Muscum de cranio hominis defuncti, excipiantur lanugine panni veteris, & utere.

In Synoviâ. Chirurgus quidam Usneam (in cæmeterio ex ossibus & capitibus humanis collect.) cum æquali parte Laccæ rubræ globulosæ commiscebat, etiam aliquando in defectu Usneæ pulverem ex ipsis ossibus humanis seu calvaria admiscebat, & vulneribus, linteo concepto, applicare solebat: & hoc apud illum pro summo secreto in isto affectu tenebatur.

Helmontius ex Usnea, sale marino & ente veneris, cum Ichthiocola soluta, suum parat *Periapton Salutis* Magneticum (Driff), seu *Lapidem Butlerianum*, quo solo tactu extremo linguæ apice salutem afferre vult.

Usnea in cranio humano suspenforum inventa, ingreditur quoque *Unguentum Armarium*, quod aliàs *Martiale* & *Magneticum* dicitur, quod ut Magnes ferrum, absconditâ & occultâ facultate trahit, ita simili modo occultâ vi vulnus inflictum per hoc unguentum sanatur. Armarium & Martiale vocatur, quod unguentum hoc non vulnere, prout ordinariè fieri solet, sed armis, (quibus vulnus inflictum est, & iis adhuc cruor adhærescit) applicatur, cumque eo affricatur. Alii solum, quando illud telum seu arma habere nequeunt, aliud telum seu lignum, sanguine prius ex vulnere imbutum, & exsiccatum, in hoc unguentum imponunt, & vulnus singulis diebus, fascia nova, urina vulnerati madefacta, obtegunt. Hujus unguenti primum inventorem dicunt fuisse Paracelsum; sed *Keckermannus lib. 1. System. Phys. c. 9.* Autorem vult Italum, quendam Parmensem. Post ipsum à diversis autoribus diversæ compositiones & descriptiones compositæ sunt, scil. à *Crollio, Colero, Weckero,*

Goclenio, Helmontio, Cornario, Weikardo, aliisque pluribus Autoribus, qui de hoc ungento scripserunt, & in quibus omnibus *Ufnea* Microcosmi tanquam basis & fundamentum est. Qui de hujus unguenti effectu, virtute, usu, & præparatione, plura desiderat, is adeat *Theatrum Sympatheticum, Norimbergæ* impressum, ubi omnes Autores, qui pro & contra huc usque scripserunt, Ben. Lect. quasi in uno fasciculo inveniunt. Hoc saltem hîc admonendum, quod *Ufneam* non solum pro confectione unguenti, sed & in aliis usibus, tam internis, quam externis colligi volunt, Lunâ crescente, & in bonâ Domo existente, scil. *Veneris*, si fieri possit, (non *Martis* aut *Saturni*) cur verò ex strangulati potius, quam alterius cujusdam capite, *Ufnea* eligatur, rationes dat, *Goclenius in Tract. de confectione hujus unguenti, & Helmontius de Magn. Vulnerum* curatione, quos B. L. inspicere potest.

Sunt & aliqui, qui credunt, sed superstitiosè, *Ufneam* cum *Zenith* virguncularum, & radice victorali simul sacco virgineo inclusam, sub axillâ sinistrâ vesti insutam, portatamque contra omnia arma & te- a valere & defendere, hominemque inviolabilem reddere. Quod & *Cl. Sennertus lib. 5. Part. 4. cap. 24. Med. Pract.* ex libello publicè impresso scribit, quod *Ufnea* die *Veneris* ante Solis exortum, ex hominis suspenso vel rotâ necati *Cranio*, Muscus cum certis precibus (quæ ibi non ponuntur, nec poni debent) deradendus sit, qui si in veste sub sinistrâ axillâ insutus gestetur, hominem eodem modo inviolabilem, præstet. Sed uti hoc illicitum est, sese impenetrabilem reddere, ita & Christianum hominem non decet, similia superstitiosa tractare. Et ego tale artificium conjuratione acquisitum malo credere, quam cum periculo corporis & animæ tentare, quia superstitiosa sunt, & nullius in hæc re efficaciam.

Alii iterùm sunt, qui *Ufneam* ex cranio hominis suspenso, cum eodem *Zenith* seu linteo maculato primi menstrui, plumbo commiscunt, quando spherulas seu Pilulas fundunt, & sic sibi certum ictum ex bombardâ promittunt, sed & ista sunt vana, nec ad nostrum propositum spectant.

Jam restat, ut, cum *Ufnea* Microcosmi tanquam remedium in multis morbis excellentissimum, aliàs ut supra dictum, rarè & in exigua quantitate inveniatur, quomodo facilius & in majori copiâ adacquirenda sit, hic ostenditur. Non pauci fuere, quos ipsemet nosco, qui di-

verfis modis hoc tentaverunt, & crania similia, scil. hominum violentâ morte peremptorum, in loca humida super terram (ubi aliàs Muscus copiosè crescere solet) reponebant. *Alii* ponebant caput supra rupes in locis altioribus montium, ubi aliàs muscus similis, quasi crusta lapidibus & saxis adnascens, copiosè conspicitur. *Alii* etiam ut rem promoverent, caput seu cranium circumcirca similibus lapidibus (musco crustaceo, contagii instar infecto) tegebant, & suo tempore muscum, seu florem, simili modo in cranio crescentem, sperabant. Meliorem, adhuc successum credebant & aliqui, qui muscum ipsum in tegulis & lapidibus collectum, cum aquâ pluviali, seu rore Solis commiscebant, & calvarix insillabant, ac postea supra murum in loco altiori & quietiori ad annos 3. vel plures reponebant. Qui modus defuncto & superius præmemorato *Domino D. Cnofelio* non displicuit: nam ille ipse, qui adhuc meliorem successum sperabat, commiscebat muscum terrestrem minimum (qui in terris locisque humidioribus, item in tegulis tectorum umbroforum invenitur) prius manibus contritum, cum vino optimo Hispanico, mixturâ postea ungebat cranium circumcirca, & reponebat illud in superiori loco domus, ad crescendum super murum, & sub aperto cælo, interim irrupit bellum cum Suevis, caput seu cranium ita confectum, in absentiam hospitis, remotum & rejectum fuit, & nemo postea scire potuit, ubi remanserit. Jam est septimus annus, ubi de hac materiâ cum amico aliquo curioso in discursum incidi, qui mihi jurando quasi confirmabat, se habere inventionem ad acquirendum hunc muscum brevi tempore, & quidem in copiâ, nullo alio modo, nisi quod calvariam hominis prius oleo olivarum benè inunctam, in loco remoto & sylvestri super lapides antiquos, tali musco crustaceo infectos, poneret, (qui in campis desertis aliquando in unum cumulum collecti inveniuntur) & per annum in illis quiescere relinqueret, sic acquisivisse certum muscum in cranio, quod sæpius probavit.

D. Martin. Berghardi in Litt. Warsovia Vratisl. datis ad D. Salsium.

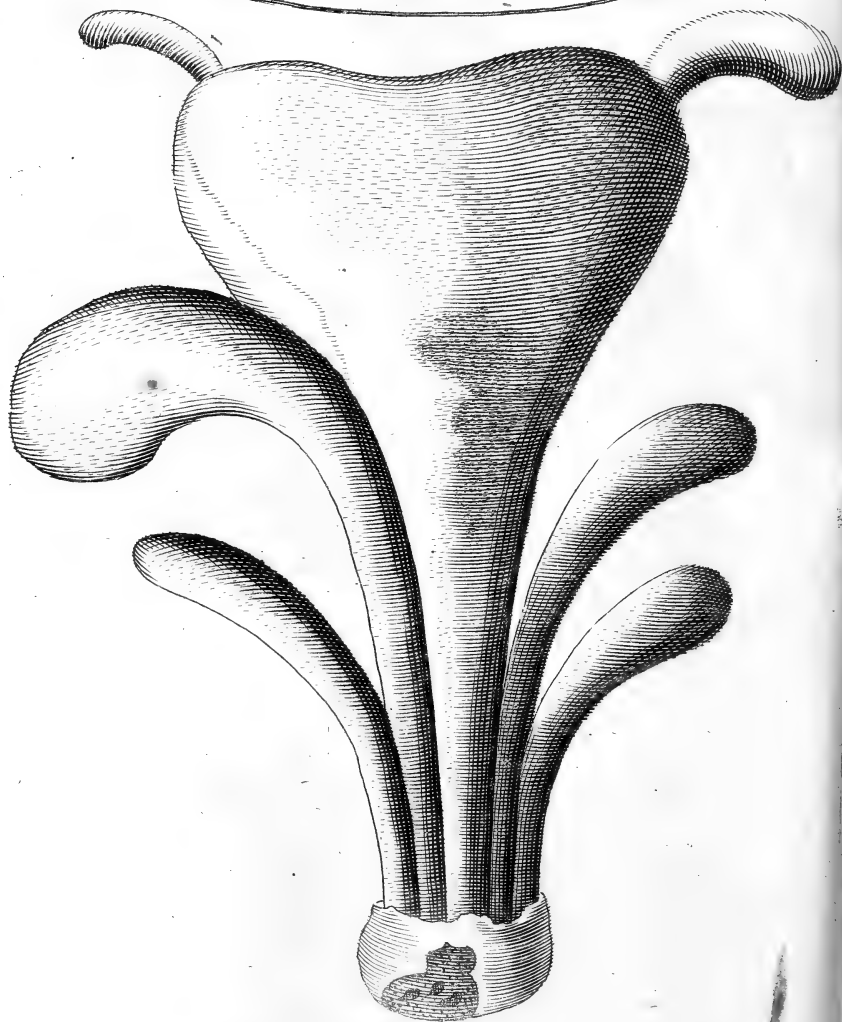

AD OBS. LIV.

FUNGUS

MONSTROSUS IN ALVEARIO

INVENT.

OBSERVATIO LIV.

D. MARTINI BERNHARDI à BERNIZ.

FUNGUS MONSTROSUS IN ALVEARIO
INVENTUS.

Inter spontaneos vegetabilis naturæ partus, numerantur & *Tubera* & *Fungi*, quæ secundum *Trag.* nec flores, neque semina sunt, quia radice, foliis & fructibus carent, idèò primum imperfectum vegetabilis naturæ gradum obtinent, & inter plantarum solùm rudimenta primum tenent locum. Per sæpè contingit, quod in cavitatibus alveolorum, ex ipso trunco ligneo, certum genus *fungorum*, multis germinibus, veluti manus in digitos plures diducta, crescere solent, idèò à Germanis, *Stock-Schwämm* / item das *Müsterichen* oder *Händchen* / so in den *Bienstöcken* gefunden wird / Latine verò *Fungus prolifer* appellatur.

Ejusdem generis *fungum*, sed in monstrôsâ & singulari formâ, casu inveni ante annos aliquot in *Litvaniâ*, in quâdam villâ, in *Apiario*, antiquo. Is enim *signaturam* & formam *uteri muliebris*, cum *vaginâ*, *tubis* & *testibus*, etiam *adnata vesica*, in omnibus à naturâ ita æmulabatur, ut nihil similius esse potuerit: *Coloris* erat ex luteo pallefcentis, qui à latere ex unâ parte parùm obscuri ex atro rubefcentis seu castanei coloris erat; tota substantia interna erat alba, dura & tenax, odoris mellei, magnitudo verò & forma illius melius in adjectâ figurâ apparebit.

Similem quasi *fungum*, ex multis germinibus compositum, (sed non ita monstrôsum) etiam in *alveario* inventum, aliquando *Pultovix* accepi, quem postea Amico meo *D. D. Cnöffelio* Marienburgum, cum aliquibus *conchiliis* in *Prussiam* misi.

Huc etiam pertinet ille *fungus Batavicus* seu *Hollandicus*, qui propter abominandum factorem, ab illis *Ovum Damonis* à *Dodonzo* & *Junio* aliàs *Fungus Phalloides* dictus est.

Is oppositus præcedenti (qui muliebria exprimebat) *virili figurâ* adèò à naturâ efformatus erat, ut in omnibus *figuram penis cum glande* & *testibus* hominis aliquando accuratissimè representari soleat. Nascitur

tur hic in Hollandiâ in Sabuletis, aliquando copiosè. Fungum hunc primò descripsit & explicuit *Cl. D. Hadrianus Junius*, & post ipsum *Dodon.* & adhuc alii plures, qui de re Herbariâ scripserunt, de quo vide ulterius in *Hist. Universal. Plantarum Tom. 3. lib. 40. p. 827.* ubi & *Fungus*, Phalloidis genus, veretri canini instar cum adjectâ figurâ invenitur.

SCHOLION.

vid. Notenda p. 393.

¹²⁰**Fungos**, Græci Deorum cibo nasci dicunt, ut *Tranquillus* in Nerone meminit. *Porphyrius* non cibum, sed filios Deorum, Fungos & Tubera vocabat, quod provenire viderentur sine semine.

Fungorum species numerosæ & variæ sunt, & tam formæ, quam colorum varietate & qualitate inter se distinctæ, de quibus vide *Clusium*, *Baubinum* & *Universal. Plantar. Historiam in Tom. 3. l. XL. c. 1.*

Dioscoridi Fungorum differentia duplex est: alii enim in cibi usum veniunt, alii venenosi sunt. Nascuntur ferè omnes spontè, & absque aliquâ seminalis virtutis efficacîâ, ex pituitoso & mucoso, arborum lignorumque putridorum & communi terræ succo, Solisque calore fruentes in diversis locis, diversâque matrice, non solum in terrâ, arboribus, & in earum radicibus, aliisque lignis putridis, sed & in tectis stramineis domorum, murorumque antiquorum, & in ipsis lapidibus & saxis.

Fungi qui toto genere lædunt, & pro veneno habentur, sunt illi, qui in locis putridis, fœtidis, fimosis & venenosis nascuntur, & maximè circa illas regiones, ubi varia animalium venenosorum habitacula sunt, ubi sæpè ex rerum vicinarum putredine, ex serpentum, bufonum & aliorum animalium venenatorum afflatu vel contactu venenum aliquod contrahere possunt.

Item *Fungi*, qui coloris nigri, cinerei & miniati seu cinabrii sunt, punctulis seu maculis, diversisque coloribus in superficie hinc inde dotati, & marmoris varii instar, hi omnes propter malignam & lethiferam qualitatem rejiciendi sunt.

Fungorum istorum scilicet (*lethiferorum*) est maximus numerus. *D. Job. Læselius* in *Catalogo Plantarum*, spontè nascentium in *Borussia*, solus ad 42. species, quæ inveniuntur, annotavit.

Fungorum verò genera, qui in esum veniunt, & inter esculenta habentur, numerantur à *Clusio*, *Baubino*, & ab aliis Autoribus etiam in satis magnâ copiâ, ex quibus melioris notæ sunt: *I. Fungus Augusti* mensis.

Germ.

(Germ. *Herren-Böck* / quod Dominorum mensa sit dignus.) 2. *Fungus porosus* 1. Bauh. (Germ. *Spitz-Mörchen*) 3. *Fungus pileolato*, albo & flavescente, genus IX. Bauh. (Germ. *Nebling* / gelbe Pfifferling) 4. *Fungus piperinus* (Germ. *Pfifferling*.) 5. *Fungus Autumnalis*, Bauh. (Germ. *Reitger*.) & alia adhuc genera, quorum superius citatus *D. Job. Læselius* solus (in Prussia nascentium) etiam circiter species 27. annotavit. Horum apud singulas ferè nationes peculiaria genera inveniuntur, qui aliquando in magno pretio habentur. Italia præcipuè *Fungorum* copiâ gaudet, & inter omnes Regiones Hetruria, qui cæteros antecellunt, vulgò *Pri-gnoli* dicuntur, secundum verò tenent locum illi, qui *Porcini* nuncupantur. Præter hæc adhuc alia multa genera *Fungorum* inveniuntur, qui vulgò *Orelle*, *Cardarelle*, *Pratajoli*, *Turini*, *Parigiolo*, *Ordinali* & *Marine* appellantur, sunt & plura eorum genera, quibus Italia gaudet.

Quantum olim existimati fuerunt *Fungi* & *Boleti*, indicat illud Martialis :

Argentum atque aurum facile est, lanamque togamque

Mittere, boletos mittere difficile est.

Postremum adhuc singulare genus *fungorum*, teste Joh. Bapt. *Port.* 2. lib. 10. villa sua pag. 767. è lapidibus, quod & faxis nascitur. Præciditur ad eum unus, alius subnascitur, semperque novos producit, restibili fecunditate septem diebus perficitur, sexies anno demetitur, terra dodrante operitur.

Neapoli afferuntur ex Vesuvio monte lapides, Surrenti ex Fageto altissimo sui tractus monte, in Apuliâ ex Gargano & celsioribus montium partibus, quos ubi semel produxisse vident fungos, effodiunt, & venales exportant, qui postea teste *Portâ*, *Kircherô* & aliis, in divitum viridaria, cellas vinarias aliaque loca translati, numerosos fungos (instar turionum asparagi, aliquando etiam pileatos) producere solent. Lapidés tamen prius aliquantum teguntur, & aqua tepida seu pluviali insperguntur, sic intra paucos dies, scil. 5. 6. 7. aliquando etiam in unâ nocte esculentos & non ingratos fungos protrudunt.

Sunt qui tales Lapidés, ut melius, citius, sapidioresque germinent fungos, dolii vinarii stillicidio supponunt.

Horum Lapidum mentionem fecit Rev. P. Athan. *Kircherus S. I. in Mundo Subterraneo Tom. 2. lib. 11. Sect. IV. cap. 7.* qui scribit, quod in illo-tum viridario Romæ saxum ex monte Tiburi vicino translatum, præ-grandes

grandes & optimæ notæ *fungos* producere soleat, & quod in illo monte ex lapidibus siccissimis *fungi* prægrandes, majores cucurbitarum forma prodeant, delicio accolarum. *Portalib. X. villæ suæ cap. LXX. de Fungis* ita scribit: Est *fungorum* species antiquis indicta, Neapolitanis *Gallinaccia* vulgò nuncupata, mirabili profectò formâ, ut nescias, cui affimiles: ad magnam crescit altitudinem, ut brachiis diductis vix homo complecti possit, pondus sexaginta librarum, non orbiculari formâ, ut cæteri, sed veluti manus in digitos plures diducta, ut *Quercûs* frondibus affimiletur. Fungus hic est albus, callosus tantæque magnitudinis, ut unus toti alendæ familiæ sufficiat. *Ferrantes Imperatus in Historiâ Naturali* sub nomine *Tuberis fungarii* ait, vidisse *Fungos* ponderis plusquam centum librarum. Monstrum non minus est ille *fungus Hungaricus*, qui *Classi 21. & C. B. 32.* genus est *fungorum* esculentorum. Nam ille adeò vastæ interdum est amplitudinis, ut integram etiam *μυκηροφάγων* familiam explere & satiare possit. Refertur etiam circa *Levva* Dominorum *Dobo* oppidum, in extremæ *Ungariæ* limitibus *Croatia* vicinis tantâ nonnunquam amplitudine excrecere, ut currum bigis trahendum implere possit.

Nascitur autem in *Ungariâ* sub extremum *Autumnum*, vel circiter diem *D. Michaëli* sacrum, ad *Quercuum* radices, Vocatur ab *Ungaris* *Bokros gomba*, à Germanis *Scheberling*.

Sunt qui credunt, similem fuisse fungum illum, qui (referente *Diodoro Casio Nicæo*) *Trajano Cæsare*, adversus *Decebalum* *Dacia* Regem proficiscente, ingens latinis literis inscriptus circumferebatur à *Barbaris*.

Rationes, quomodo hi *fungi* ex terrâ, ligno, maximè verò è *saxis* nascantur? dat *Rev. Pat. Athan. Kircherus* in loco jam superius annotato, nempe ex variis sive stirpium, sive animalium vitâ defunctorum feminalis virtutis profluviiis, quæ quidem aliud non sunt, quam corpuscula spermatica, quæ intra proprios saxorum recessus insinuata, roris, nebulæ, pluviarumque madore irrigata, & calore ambiente suscitata, cum ob debilitatum feminalis virtutis robur, & variè alteratum, plantas aut animalia producere non possint, ne veluti otiosa nihil produxisse viderentur, infimi inter vegetabilia gradus substantiam generant, quæ passim tubera & *fungi* appellantur.

Fungi omnes, maximè ii, qui esui sunt, (opinione aliorum) inter tonitrua & pluvioso Cœli statu frequentius nasci solent, quemadmodum Aquinas Poëta confirmat :

Et facient lautas optata tonitrua cœnas.

Sunt, qui *arte quasi fungos edules promovere volunt, Tarentinus* Autor est, ut perhibet *Ruellius*: Si caudice Populi nigræ, juxta terram conciso, fermentum aquâ resolutum infundatur, illic profilire *Fungos*: addens, si montanum arvum multis calamis, stipulis & fructibus scatens, cum Cœlum imbres parturit, incendatur, permultos beneficio naturæ prurumpere *fungos*.

Dioscorides tradit esse, qui dicant, utriusque Populi albæ nigræque cortices, in minutias concisos, & segetibus stercoretis inspersos, *fungos* utiles innocentesque parere, toto anno escibiles.

Clar. Sennertus in lib. de consensu ac dissensu Galen. cum Aristot. c. XII, pag. 345. ita scribit: *Fungi* si coquantur, aut succus exprimat, & succus vel decoctum radicibus arborum affundatur, *fungi* inde nascuntur.

Fungorum edulium multorum palato arridet, ideò à Magnatibus sapissimè avidè expetuntur, iisque tabulæ lautiores ornantur. Eorum verò modus parandi est multiplex, & fermè omnibus notus, de quibus videat B.L. illos, qui de hac materiâ copiosè scripserunt.

In *Lithvaniâ* *fungos* ordinarios, Germ. *Haupt Pilz*/filo prius trajectos, & in corollâ compositos, ad fornacem seu clibanum exsiccatos, in alimentum totius anni servare solent, & hoc non solum fit cum *fungis* ordinariis, sed & cum cavernosis seu rugosis, Germ. *Maurachen*/ qui ita in filo trajecto compositi, in clavo suspenduntur, & in Sole vel hypocaufto ad fornacem permanent, donec superflua humiditas consumatur & exsiccet, hi in summis deliciis adeò sunt, ut Artocreis admisceri possint.

Alii *fungos Augusti* mensis (Germ. *Reisterer* cum Sale & aceto in do-liolum condunt, lapideque magno onerant, ut ita Hyemali tempore (maximè Quadragesimali) usui esse possint.

Et si quidem aliqua genera *fungorum* edulia sunt, & à Galeno *de aliment. lib. 2. & Dioscor. lib. 4. c. 33.* internè eorum usus concedatur, malignam tamen & lethiferam qualitatem in se retinere, quàm in præparatione seu cocturâ non semper amittunt, certum est. Etiam crassos & Melancholicos humores generant, & immoderati eorum usus, va-
rias

rias cruditates, dolorem, spirandi difficultatem, Podagram, Dysuriam, Paralyfin, & ipsam Apoplexiam inducere solet. Itaque quod omnes unanimiter svadent, ab eorum usu vel prorsus abstinendum esse, vel parcè sumendos & quidem benè coctos, & aromatibus conditos, ac vinum optimum antiquum superbibendum.

Cl. Sennertus in *Institut. lib. IV. Part. 1. c. 3.* dicit, quod nulla sit ætas, nulla corporis constitutio, in quâ non plus plerumque incommodi, quàm commodi, ex usu tuberum & fungorum proveniat. Complures ex esu fungorum interiisse, exemplis multorum hoc testari possumus. Plinius *lib. 22. c. 23.* ita scribit: Familias nuper periisse & tota convivia, Anneum Serenum, præfectum Neronis vigilum & tribunos & centuriones.

Mulierem ex esu Fungorum in morbum gravissimum incidisse, & ab eo insanam permanuisse, refert *Forestus. Joh. Renodeus* Medic. Regius Parisiensis in suo *Dispensatorio l. 1. c. 13.* de Fungis ita loquitur: Fungi verò non quidem Medicamenta sunt, sed aliquando alimenta, aliquando venena: horum enim usu ingenui quinque adolescentes Lutetiæ literis operam dantes interierunt: Aulici tamen talium eduliorum avidissimi sunt liguriones.

Plura exempla, qui ex esu Fungorum ad charontis cymbam ducti fuerunt, inveniet B. L. in observ. Medicis Joh. *Schenckii lib. 7.* Ideò hos prænumeratos incommodis & periculis, quæ ex fungorum esu provenire solent, dico ex aliorum quoque Doctorum Judicio: Cum Fungi sumtuosissimè parati sunt, ~~meto~~ debentur: Quia Fungus, ut quidam volunt, à funere deducitur, quod suo veneno ad funus vescentes deducat.

D. Bernhard. in Litt. Warsov. Vratislaviam missis.

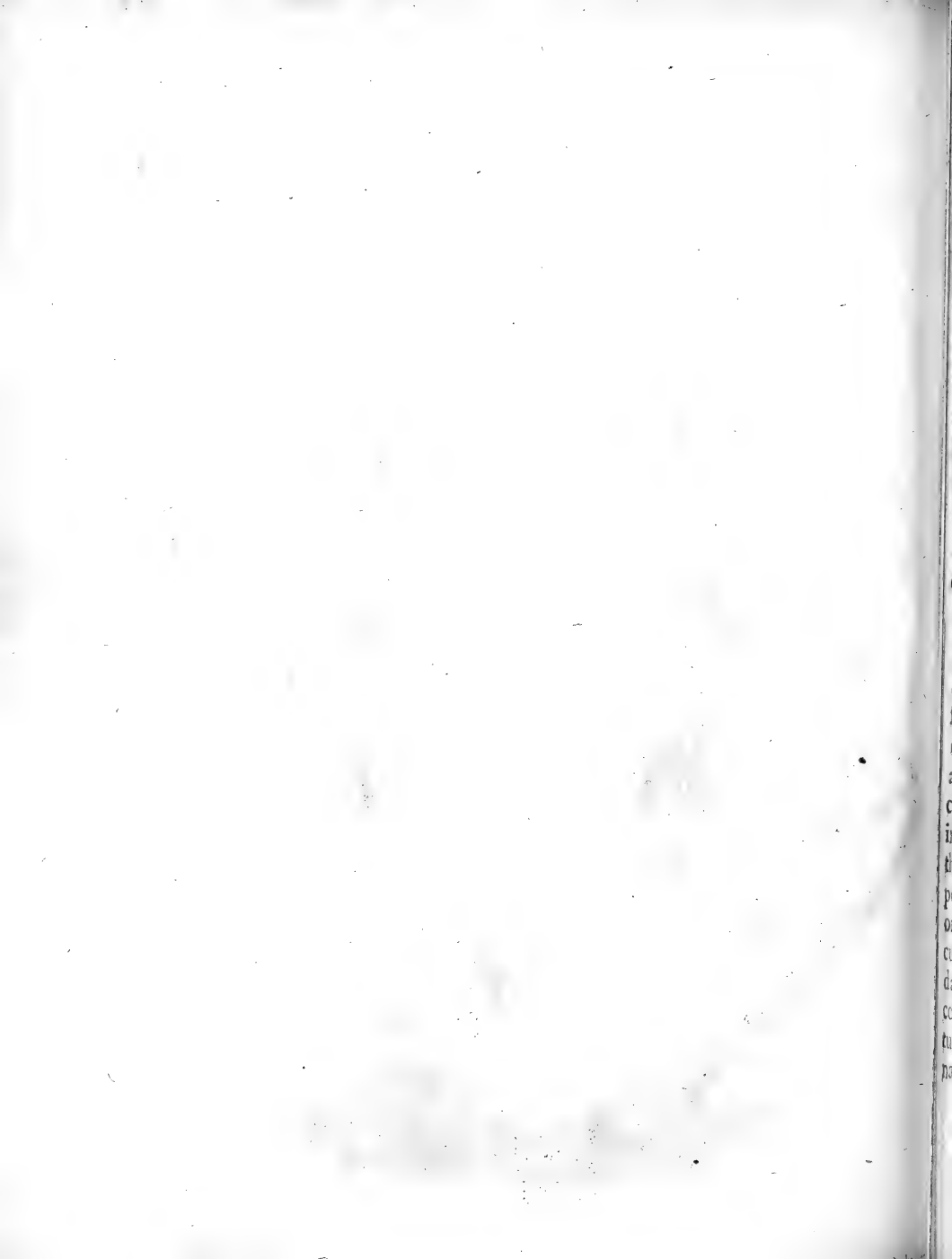
OBSERVATIO LV.

D. GEORGII SEGERI.

FUNGUS ANTHROPOMORPHOS.

TRansmitto Iconem *Fungi Anthropomorphi*, qui arbori cuidam adnatus Anno M. DCLXI. in Sylva Altdorffina à quodam rustico inventus est, & Noribergæ ~~incisus~~ incisus. Dum hæc scribo incidit

a
c
i
t
p
o
c
d
c
t
u
p

incidit in memoriam Truncus Anno MDCLVI. Hafniae in Technico-
theca Regia à me visus, palmae latitudine crassus, qui cuneo discussus
in interna facie sequentia ostendit verba Danica Latinis litteris expressa:

JENS HAMERS HOLT ER AFF KONGEN ARBEDT. FOR EN TIEFF, hoc est: *Jens
Hamers Holt ist von des Königs Arbeit vor einen Dieb.* Confer Colerum in
*Deconom. lib. Quod-
D. Segerii Litt. è Thuronio Vratisl. datis ad D. Sachs. libelico pag. 695-6.*

OBSERVATIO LVI.

D. GEORGII SEGERI.

VOMITUS BUFONUM.

ANno MDCLXVII. ingruente vere Lanio Thorunensis novop-
pidanus. servo suo in mandatis dedit, ut in pago quodam vicino
agnellum unum atque alterum coëmeret. Ille cum inter eun-
dum siti urgeretur, aquam in vicinia stagnantem avide hausit,
post iter persequitur, herique mandata exsequitur. Vespero de ventri-
culi doloribus conqueri cœpit, qui dum de die in diem exacerbarentur,
omnem mox culpam in illum haustum rejecit. Varia ei à variis laudata
sunt medicamenta, quibus tamen omnibus irritò usus est successu. Tan-
dem cum matutino præsertim tempore se in ventriculo motum ceu vivi
animalculi sentire conquereretur, suspicio oborta hausisse illum una
cum aqua seminium alicujus reptilis aut animalculi venenati. Interea
inappetentia, vigiliæ, capitis ventriculique dolores & per vices Lipo-
thymia quoque ita exercuerunt ægrum, ut munia sua debite obire non
potuerit. Donec tandem semestri post infelicem haustum elapso, cum
omnino se aliquid vivi in ventriculo alere conquereretur, suavis nescio
cujus assumeret mane pinguedinem Serpentis. Hoc epoto ad exsequen-
da heri sui jussa extra ædes se confert, sed paulo post in platea adhuc
constitutus, urgente vomitum tres rejicit Bufones. Hinc domum se con-
tulit, Thericam assumpsit, ab eo tempore melius se habere cœpit, pristi-
namque sanitatem recuperavit.

D. G. Segerus Litt. è Thorun. datis ad D. Sachsum.

Confer Miscellan, Curios. Anni I. obs. 103.

OBSERVATIO LVII.
D. GEORGII SEGERI.
ANATOMIA TALPÆ.

ANno 1654. die 26. Junij sequentia notavi Hafniæ in *Talpâ* masculo dissecto. *Ventriculi orificium sinistrum*, quod vulgò superius vocant, internè, quâ cavitatem spectat, circum dedit circulus quidam fibrosus, procul dubio ad illius constrictionem arctiorem faciens; at in *dextro orificio* seu janitore linea illa transversa, cujus mentionem facit *Severinus in Zootom. part. 4. p. 316.* non apparuit. Et hæc sic esse, iterata sectio alterius *Talpæ* confirmavit. Erat autem *ventriculus* succo nigricante repletus. *Intestina*,crementis atris hinc inde referta, & potissimâ sui parte uniformia erant, ita tamen, ut ante suam in anum infertionem, ad distantiam ferè Spithamæ, iis adhæserit vesicula quædam inanis, ex multis quasi minutissimis conglomerata, cujus membranula flatum quidem admisit, non tamen emisit. In alio autem subjecto, loco memoratæ vesiculæ, glandula, crassiori tunicâ prædita, apparuit, qua ruptâ excrementa effluerunt. Videntur hæc vices intestini cæci, quod *Severinus* Talpis denegat, supplere. Cæterum omnium intestinorum longitudo non excessit duas ulnas integras, & tres quartas partes ulnæ Hafniensis. *Hepar* in quatuor divisum erat lobos. Huic annexa *vesicula bilaria* vix conspicua erat & inanis; Secus ac in alio subjecto, in quo copioso liquore subviridi referta observata. *Renes* pro exiguitate suâ cavitatē habebant satis magnam. *Testiculi*, à lateribus *vesicæ* in infimâ abdominis cavitate latitantes, lutei, non nigri, ut *Severinus* notat, apparebant. *Pulmonum* lobi quinque numerabantur. *Membrana cerebri* crassæ, & in superficie exteriori omninò nigræ visæ. *Oculi* beneficio aliquot fibrarum membranulæ subjacenti firmissimè annexi, & toti nigri, seminis psyllii magnitudinem non excedebant, ut optimè annotavit *Sever. L. cit. p. 317.* Iidem dissecti nullum emittebant humorem. Neque tamen illis omnem videndi facultatem cum *Arist. Hist. Anim. L. 1. c. 9.* *Plinio Hist. Nat. L. 30. c. 3.* & *Alberto Magno de Animal. L. 22. Tract. 2.* denegandam esse censeo, cum natura, nihil faciens frustra, non tantum oculum formaverit, & sibi debito repofuerit loco, sed & ipsam cutem exteriorem è regione

ne oculi ad istius magnitudinem exactè perforaverit. Quæ cuncta Talpis, vel ad lumen duntaxat evitandum (ut *Scaliger Exerc. 244. sect. 1. p. 705.* argutè differit) visum aliqualem concessum esse evincunt. *Auriculas* externas nullas habebat, non nisi in quolibet latere foramen patebat, cui annexus ductus cartilagineus, qui ad ossis usque petrosi cavitatem protensus, isti plurimis fibrillis membraneis annectebatur, cavitate pennam columbinam majorem æquans, longitudine verò pollicem transversum excedens. Quinque tandem *digiti*, in pedibus tam anterioribus, quam posterioribus, satis erant conspicui. Unde, notante quoque *Gesnero de Quadrup. Lib. 1. cap. de Talpâ p. 932.* malè istis quintum digitum denegat *Albertus Loco cit.*

D. Segerus Litt. è Thorunio dat. ad D. Sachsum.

OBSERVATIO LVIII.

D. GEORGII SEGERI.

ECHINI TERRESTRIS UTRIVSQUE SEXUS ANATOME.

ANno 1656. die 23. April. præsentibus quibusdam Medicinæ Studiosis in *Famella Echini* sequentia observavi Hafniæ. *Musculi conglobatores & intestina* æquæ tenuitatis sine cæci vestigio apparebant, ut optimè quoque annotavit *Severinus Zootom. Part. 4. p. 319.* Duodeno subjacebat *Pancreas* album, oblongum & latum, ductu *Virsungiano* satis conspicuo præditum. *Hepar* non septem, ut *Sever. L. c. p. 320.* notat, sed tantum quinque habebat pinnas seu lobos, nimirum duos majores & tres minores. Horum alteri, & quidem soli ejus superficiem leviter tantum adhæsit *vesicula Fellis* rotunda, satis magna & humore nigricante referta. *Vasorum Lymphaticorum* vestigia circa venam portæ conspiciebantur. *Lien* oblongus, gracilis ac rotundus, in alterâ suâ extremitate *Apostema* majoris pisi magnitudine continebat, cui materia sanguini concreta similis inclusa erat. *Renes*, cavitate insigni præditi, articulum pollicis per omnes dimensiones æquabant. Illis incumbabant *vesicula atrabilaria*, minoris phaseoli magnitudine conspicuæ, quarum sinistra subjacenti *Reni* mediante communi tunica firmissimè adhæsit. *Uteri* bicornis orificium circum dedit linea quædam nervea, mediocris cultri dorsum latitudine non excedens. Hæc parte eâ,

quâ uterum respexit, isti firmissimè adnata erat, ast, quâ pudendum exter-
num, ex parte attolli potuit; unde valvulam haud ineptè æmulabatur.
Cornibus autem uterinis, quæ aliquantulum reflexa jacebant, adhæse-
runt *Testiculi*, sed per exigui, & vix lentem æquantes. In Thorace *Ductus*
Lacteus simplex paucò humore aqueo refertus apparebat. *Cordis* ventricu-
lus dexter sanguine scatebat. Et *Pulmones* flaccidi atque variegati, in
quinquè lobos, nimirum duos majores & tres minores (quorum quatuor
latus dextrum, quintus verò, qui omnium maximus, sinistrum occupâ-
rant) distincti erant. Et hæc in fæmellâ. In *Masculo* vivente eodem Anno,
die 24. Maji, itidem præsentibus quibusdam Medicinæ Studiosis, à me re-
ferato, sequentia visa. *Pancreas* album ac glandulosum cum suo ductu.
Nullum *cæsi* vestigium. *Vesicula Felle* ingens, & succo flavo turgescens.
Vasa Lymphatica venam Portæ cingentia. *Capsula atrabiliaria* oblongæ &
luteæ, Renibus infratæ, atque ejusdem cum Renibus substantiæ. *Prostatæ*
flavescentes, radici penis adjacentes. *Testiculi* ab omni humore vacui ar-
ticulùm pollicis magnitudine æquantes. *Cordis* ventriculus dexter san-
guine turgens, sinister omninò vacuus. Denique, *Pes* parvus dexter po-
sterior cum tibiâ in hoc subjecto planè deerat, unde cute, ambiens resi-
duum femur, callo obducta erat.

[D. Segerus in Litt. Thorunio Vratisl. datis.]

OBSERVATIO LIX.

D. GEORGI SEGERI.

P^LAVIS GALANI.

Illustrissimus atque Celsissimus Princeps ac Dominus, Dominus
MICHAEL RADZIWIŁIUS, Magni Ducatus *Lithvania* Procancellarius
& Exercituum Dux Campestris, &c. Anni hujus 1670. mense Junio
Warsavium properans, è festinante itinere quædam contraxit mala,
quæ illum hic locorum ex iis se reficere coëgerunt. Vocatus ego, ea,
quæ ad Optimi Principis salutem restituendam pertinebant, ita, DEO du-
cente & benedicente, ordinavi, ut ante vesperam adhuc dolores intensi
remiserint, & nox quieta subsecuta fuerit. Unde sequens dies quieti &
extirpationi reliquiarum morbidarum destinata. Cæterum, eâ ipsâ die
me magni Principis curiosa rerum Naturalium disquisitione, & profunda
Artis Chemicæ cognitio, in maximam traxit admirationem. Adeò enim
eruditè

eruditè de modernis adeptis, de auri possibili per artem productione, de Chirurgiâ cum transfusoriâ, tum infusoriâ, de humorum oculi restitutione, aliisque novis inventis disseruit, ut Professore Academico, è Cathedrâ verba facientem, me audire crediderim. Inprimis autem Panaceam dari plurimis adstruxit, & ad argumenta mea, quæ potissimum à diversitate morborum, eorumque causis diversissimis de prompta modestè reposui, argutè respondit. Atque ut Panacæ existentiam ad oculum demonstraret; *hem*, inquit, *habeo penes me Pulverem Galani, cujus preparandi modum centum uncialibus argenteis redemi, qui sanè verissima est Pânacea, cum cum nullis ignis destruere possit: neque verò dubito, quin scias, Panacea notam precipuam esse incombustibilitatem. Hujus pulveris grana ad summum tria in diversissimis morbis bono semper cum successu per Chirurghum meum propinavi agris, & ut idem experiaris, aliquot tibi doses relinquam.* Nolui contra ista, & imprimis contra rationem ab incombustibilitate desumptam, licet non adeò firmo niti videatur pede, aliqua proferre: id solum reposui, quod etiamsi iste pulvis Panacea non esset, quovis tamen auro pretiosior esset, modò plicam & scorbutum, qui duo affectus has Regiones jam plurimum vexant, tollere posset. Ad quæ Celsissimus Princeps, se quidem in istis morbis nullum, adhuc experimentum fecisse, de felici tamen successu non dubitare, imprimis si præmitteretur usus Crystallorum vomitivorum à grano uno ad tria, regessit, simul quoque Crystallorum dictorum grana aliquot mihi dono dedit. Et istis quidem atque similibus tum me exercuit Eruditissimus Princeps.

/6i

Placuit autem Tibi, Celeberrime Sachsi, celebrati illius *Pulveris Galani* tres doses hisce offerre, ut inprimis ejus incombustibilitatem in instructissimo Tuo laboratorio examines; cui totidem doses Crystallorum vomitivorum, quos pro Tartaro Emetico Mynsichti habeo, ad-junxi.

D. Segerus in Litter. è Thorunio ad D. Sachsum Vratislaviam.

OBSERVATIO LX.

D. SIMONIS SCHOLZI.

INELMUS VENTER TOTUS SCIRRHOSUS.

A *Nno millesimo sexcentesimo quadragesimo octavo, uxor, operarii cujusdam Leidensis per aliquot temporis spatium maximo abdominis tumore afficiebatur, donec tandem eo quotidie incrementum fumente & magis indurescente, reliquis verò corporis partibus & viribus deficientibus, naturæ debitum solveret: ibi cum ab Ordinario Nosocomii Chirurgo, præsentè Clarissimo Dn. Johanne Walco, Med. D. P. P. atque Nosocomii Inspectore Ordinario, & plurimis Medicinæ Studiosis, cadaver ejus aperiretur, uterus cum abdomine totus scirrhusus repertus est, nullo viscere, quod mirum, in abdomine conspicuo. Hic autem tumor ita durus erat, ut cultro quamvis acutissimo non nisi vi discindi potuerit.*

D. Scholzius Litter. è Thorunio ad D. Sachsum.

OBSERVATIO LXI.

D. SIMONIS SCHOLZI.

*PHANTASIA ET TERROR IN GRAVIDA FÆTUI
VALDE NOXIA.*

A *Nno millesimo sexcentesimo quadragesimo nono, circa finem æstatis, mulier quadam Leidensis, vilioris conditionis, gravida, partu jam instante, per plateam, quæ die langè Brücke appellatur, domum petens, in viâ defessa præ foribus civis cujusdam, cui manus utraque curva erat, in subfello confedit: interim civis ille januam inferiore parte clausam & superiore apertam accedens, manus curvas exeruit, quas posteaquam gravida ex improvîso conspexisset, valde consternata est, ut ferè in Lipothymiam incideret: vir ille mulierem adedò consternatam videns, eam consolabatur, vitrumque vino Gallico plenum propinabat. Mulier domum regressa casum hunc infelicem*

Mari-

marito suo narravit, malè se interim habens, dein, paucis diebus elapsis, filiolum curvis manibus & pedibus enixa est. Mirum, quomodo fatu jam formato & partui vicino terror ille & phantasia artus utrosque inflectere, atque incurvare potuerit! An forsan, quod membra adhuc flexibilia & mollia facilè potuerint incurvari? Cum Anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo primo ex Anglià per Belgium in patriam iter facerem, puerum istum benè valere compertus sum, sed manibus & pedibus in eodem stàtu permanentibus.

*D. Simon. Scholzius Litt. è Thorunio ad D. Sachsum**

SCHOLIUM.

Varia Exempla *monstrosorum fatuum ex Imaginatione* matrum pro-
gnatorum præter quotidianam experientiam adducta fuerunt in
Gammarolog. Curios. L. II. c. 4. p. 596. ubi exemplum adductum de In-
fante in Silesia nato cui loco digitorum pedis forcipes cancrini adnati.
Aliud exemplum adducit *Dn Marc. MARCI à Kronland in Lib. I. Idear.*
Operatric. Idea cap. IV. de cognata sua: Mater focrus meæ, *inquit*, gra-
vida, una cum marito arborem præteribat, pomis agrestibus onustam,
quæ specie illius fructus jam maturi & suave rubentis illecta avellere ni-
ebatur, irritò conatu fronde effugiente præsentem manum. Et cum,
à marito impediretur, ne noxam inferret, mœrori se dedit, totoque iti-
nere pomum cupitum animo volutavit: nec minuebatur appetitus li-
cet alia poma maritus afferret, agrestia saltem illa desiderabat. Soluta
partu prolem in lucem edidit cum notis manifestis illius pomi, quod ex
nala infantuli suo petiolo dependebat, cum eoque crescente pariter su-
nebat incrementum figura & colore prorsus pomo assimilatum. Et li-
cet adhibitis ligaturis ex arte petiolo inarescente postea deciderit, vesti-
gium tamen & cicatrix, quo loco carni adhæserat, semper remansit. Re-
fert *Idem de alia* mereenaria quæ Pragæ avidè de capite carpionis piscis
comederet, cumque objurgaretur pudore affecta in patinam rejecit am-
besum piscem; Licet vero postea ad esum hortaretur, obstantè pudore
& doloris acerbitate noluit parere: surrexit lachrymabunda, tristis &
caput cubito innixa assiduò piscem illum cogitabat. In partu postmo-
dum edidit infantulum cujus caput non prorsus humanum, sed ex di-
midio piscem referens visum; illa nimirum parte, quæ cubito matre in-
nitente fuerat compressa, ita ut ipsum quoque os in duo semiora, in par-
tesque

tesque ori humano, & quale carpioni similes divideretur, quin & color cyaneus & squammarum similitudo eidem inesset. *Confer Miscellan. Ann. I. obs. 135.* In causas cur tantæ mutationes in fatibus fiant inquit *Exc. D. Job. Marc. Marci L. a. & Casp. à REIES in Camp. Elyseo quest. Medic. quest. 50. p. 620. seq.* quomodo prægnantis imaginatio alicujus rei ardentè appetitæ stigma ejusdem rei imprimere valeat?

[*D. Phil. Jac. Sachs. à Lewenb.*]

OBSERVATIO LXII.

D. SIMONIS SCHOLZI.

CORPORIS EPILEPSIA EXTINGUENTI ANATOMICA ADMINISTRATIONE.

ANNO millesimo sexcentesimo quadragesimo nono, 28. Decembr. Adolescens quidam octodecim annorum, vilioris conditionis, *Epilepticus* in Nosocomio *Leidensi*, quod Studiosi Medicinæ cum Doctoribus frequentant, in ipso *Epileptico insultu mortuus* est: cujus dissectionem cum Clarissimus *Dn. D. Adrianus Falcoburgius*, P. P. & Anatomicus Ordinarius Celeberrimus, Præceptor honorandus, die 30. Decembr. in publico *Leidensi* Theatro Anatomico aggressus esset, & inter cætera in causam mortis accuratè inquireret, nullam invenire potuit manifestam, præterquam quod *ventriculi cerebri nimis angusti* erant, quàm aliàs naturaliter constituti esse solent: in pectoris verò capacitate humoris sanguinei cochlear unum inventum est: in infimo ventre omnia optimè constituta erant, Lien solito grandior, sed boni coloris & habitus. Præterea membra generationi inservientia præter naturam erant conformata: nam vasa semen deferentia vix conspiciantur, præparantia in uno latere deerant, testiculi autem interiùs retracti fuere.

D. Sim. Scholz. è Thorunio Vratislaviam datis Litteris.

OBSERVATIO LXIII.

D. SIMONIS SCHOLZI.

REMEDIIUM PLEBEJORUM AD CALCULUM.

ADvehuntur Belgium *Lapides ad ædificia* extruenda ex comitatū Bentheimensi, in horum multis reperiuntur rotundo-oblonga frusta, mollia, quæ Batavis dicuntur (*die Leber vom Stein*) *Epar Lapidis*, suntque quasi succus quidam concretus, talesque lapides ad ædificiorum structuram inepti sunt. Frusta hæc diurnitate temporis duritiem acquirunt, injecta verò in vinum vel aliū liquorem, dissolvuntur statim, & liquorem albedine aliquā tingunt, in fundo crassamento subsistente: utuntur *liquore isto ad Lapides Renum* deturbandos plebei homines, & dicunt, eum pollere vi lapillos in Renibus & vesicæ frangendi, comminuendi & expellendi. Lapillos istos & liquorem eorandem dissolutum vidi Lugduni Batavorum & Amsterodami Anno Millesimo sexcentesimo quinquagesimo, Mense Julio.

D. Sim. Scholz. Litt. è Thorunio datis.

OBSERVATIO LXIV.

D. SIMONIS SCHOLZI.

CALCULORUM & PODAGRICI PEDIBUS EXEMTORUM
HISTORIA

SOcer meus p. m. Sexagenario major, *Martinus Schweikhardt, Lipsiensis, Pharmacopæus Senatorius & Scabinus Suburbanus Thorunensis*, sæpissimè non solum calculo renali, sed etiam pedum doloribus arthriticis valdè afficiebatur: è cujus pedibus circa pollicem ego Anno Millesimo Sexcentesimo quinquagesimo secundo aliquoties vidi *calculos* albos, durissimos, rotundos & acuminatos pisa majora magnitudine æquantes, imò & majores exire, cujus rei præter multos alios testes fuerunt *Excellentissimi & Experientissimi Civitatis hujus Physici, Antecessores & Collegæ mei* honorandi, *D. Johannes Matthesius,*

Q

D. Geor.

D. Georgius Mochingerus, D. Christophorus Meisnerus, omnes jam piè defuncti. Ita felix tùm erat Patria mea, ut uno eodemque tempore, quatuor ordinarios Physicos laute sustentare, eisque Salaria è publico persolvere potuerit. Similia exempla videat benevolus Lector apud Schenkium *Observ. Medic. Lib. 5. sub Tit. Calc. & Tartari Observ. I. Marcell. Donatum Hist. Med. Mirab. lib. 4. cap. 30. Untzer. de Nephritid. Lib. 1. cap. 5.* Joh. Georg. Schenk. *Lithogenes. Pathol. cap. 15.* & præcipuè apud Platerum, qui *Lib. 2. Observ. Medic. p. m. 510. Ediff. ult.* meminit, mulieris cjusdam Lucernensis in Helvetiâ, è *nodoso pollice* pedis finistri pugni magnitudinem excedente *calculos tophaceos*, è quibus minimus pisò major erat, plusque viginti, suppuratione illic factâ cum maximo dolore successivè reddentis.

D. Scholz. Litt. Vratisl. datis.

OBSERVATIO LXV.

D. JOH. JACOBI WENCESLAI DOBRZENSKY
de Negroponte.

DE CALCE PODAGRICORUM.

ANno Domini 1670. fatis cessit *Per-Illustriss. & Generosus Dominus Capitaneus Ammon*, qui vitam suam longo spacio annorum Arthritide excruciatu transegit, ita ut pedibus & manibus contractus evaserit. Aperto cadavere causam contracturæ digitorum tam manuum, pedum, quam reliquarum juncturarum indagine, easdem plenas *calce* vulgò dictâ, spacia omnia occupantis reperi, tantâ quantitate, ut ipsa ossicula loco suo naturali cedere necesse fuerit, unde dislocatio ossium digitorum, tam manuum, pedum & juncturarum facile inde colligi potest; cum sensim tanta materia ad articulos transmandetur, ut mole suâ prius nervos, membranas, tendines obruat, & ad obeundas ritè actiones motui & sensui convenientes suffocet, tandem & ipsa ossa loco suo dimoveat.

vid. Adenda p. 395.

OBSERVATIO LXVI.

D. JOH. JACOBI WENCESLAI DOBRZENSKY
de Negroponte.

*ANALOGIA TERRÆ MOTUS, ANNO ELAPSO IN TYROLI
FACTI, CUM HYPOCHONDRIACIS.*

ANno elapso 1670. percrebuit universæ Europæ ille in Tyrolis Ci-
vitatibus Hallensi & Oenipontanâ formidabilis Terræ motus,
qui ad dierum numerum ab ortu suo usque ad finem ferè anni e-
lapsi, historicè reductus, passimque communicatus, præbuit mihi ne-
scio quo instinctu occasionem duorum Patientum meorum Hypochon-
driacorum exacerbationes considerandi. Adverti igitur, quod planè
eâdem die, quâ in Tyrolis Terræ motus suum principium sumsit, illi (a-
pud quos satis quietè per aliquot menses causa morbifica dormitabat,
de repente quasi Classico à Spiritu illo Mundi dato, excitata) miserè
torqueri cæperunt, primâque die h. e. illâ ipsâ quâ Terræ motus incepit,
accidente ipsis antehac insolito, nempe uterque deliquio, post vertigi-
ne, tandem stupore membrorum cum summo timore sui, laborare cæpe-
runt. Ab eâque die usque ad finem ferè anni varias exacerbationes, unus
quidem majores, tanquam miles in hoc morbo inveteratus, alter mino-
res perpeti coacti sunt, non obstantibus quibuscunque etiam optimis,
de more adhibitis remediis. Hoc anno iterùm, quamvis non ex toto, sal-
tem majori ex parte quietiorem vitam agunt.

Jam ergò viso illo Diario Historico, quo exacerbationes illæ
subterraneæ referebantur, conferebam illas cum afflictionibus duo-
rum istorum DD. Patientum, & revera nulla dies aberat, ubi non
illi, aut de anxietatibus notabilioribus, quàm aliis diebus con-
quererentur. Colligere ergò mihi visus sum verificari Analogiam
Macrocosmi cum Microcosmo. Sicuti enim in magno Mundo
Terræ motus causari dicitur, à materiâ quadam in visceribus terræ fer-
mentationem suscipiente, quæ spiritibus flatulentis turgida, loci
impatiens, quarit amplius spatium, & non inveniens, necessariò cogitur
agitare, conquassare & perfringere molè Terræ, ad hoc ut expirare possit.

Ita puto affectionem Hypochondriacam aliquâ ex parte æmulari posse generationem flatuum illorum subterraneorum. In Hypochondriacis enim materia quædam in visceribus abdominis tanquam locis subterraneis delitescens longo tempore, quandoque quæta, dato postea aut à causâ externâ, aut internâ, signo moveri prius lentè incipit, tum agitari, tandem ebullire, & pro materiæ stabulantis naturâ, dum ampliora spatia quæritat, tum ferociores, tum mitiores motu suo sive ad latera, sive sursum, sive deorsum prorumpendo excitat paroxysmos. Cujus motæ materiæ effectus communiter flatus appellare solemus. Hi ergò cum flatibus terræ motum causantibus cur non jure merito comparari possint, non video.

Quæstio oritur, cur hæc observatio, si vera est, & Analogismus verus etiam, cum aliis Hypochondriacis non eundem effectum causavit? *R.* mihi pro eâ tum praxi solos illos duos occurrisse, fors viri alii solertissimi lectâ hæc meâ observatione, & ipsi se super suos patientes reflectent, quis scit, annon aliquid simile dignum observatu invenient, unde Analogismus & connexio illa Majoris cum parvo Mundo sine ulteriori amplius miraculo actionum indistans agentium erui queat.

D. Dobrzensky Litt. è Praga Vratislav. datis.

OBSERVATIO LXVII.

D. JOH. JACOBI WENCESLAI DOBRZENSKY
de Negroponte.

EPILEPSIA FÆMINÆ PARTURIENTIS.

ANno Domini 1670. die 24. Julii vocor circa ipsam meridiem ad uxorem cujusdam Ianionis, quæ aliàs sana & robusta, tempore debito doloribus partus affici cæpit, id est nominatâ die circa horam 7. matutinam accurrit obstetrix, seque ad eam accingit, quæ conveniunt, interim fæmina primipara, & quidem adultâ ætate maritata, ingentibus doloribus partus excruciaci cæpit, quos subsecutæ sunt tantæ convulsiones totius corporis ab horâ 8. usque meridiem ipsam perdurantes, ut 4. fæminæ robustæ habuerint, quod agerent ad retinendam fæminam in lecto. Præcipuum, quod observatu dignum, erat uterus factum continens; vidisses cum stupore in eodem tam variis inordina-

tis flexibus jactatum infantem, ut sine omni dubio eundem mortuum, ossaque omnia in eodem comminuta proclamasses, ita etiam omnes adstantes credebant. Ego casui tam horrido adstans, ne muneri meo deessem, cum ad intra nil propinare ob continuas convulsiones liceret, hoc sequens linimentum ordinavi, quo eidem umbilicus inungeretur.

R. Axung. Castor. ꝑj Salis z, ʒß. m. fæmori Chirothecam odoratam alligari, naribus fætida applicari, ad intra per occasionem si liceret præberi Aq. Hystericam cum pul. March. Aurco vitæ, Tinctur. c. jussi. Sed unctio bis tervè spatio mediæ horæ repetitâ, me jam absente, ecce quies inopinata & Pax naturæ, præsentia fœminæ reddita, vix obstetrice advertente, edidit infantem, omnibus obstupescentibus, sanum & salvum: Vivunt mater & infans hodiernam usque in diem incolumes.

Quid amabo causæ tantarum furiosarum convulsionum in fœminâ sanâ, & nunquam simili affectui obnoxia, an nimii dolores? an difficultas divaricationis locorum genitalium viam fœtui de more sternentium? Ut pote quæ jam 30. annum accedens de naturâ difficilior, ad laxationem eorum, quæ constricta fuere, an alia fors interna causa? Sed ab hac aut antea, aut jam sæpius sese affectus idem insinuasset. Ab eadem causâ dependere mihi videntur casus illi, quos duos ipse observavi in juvenibus ætatis 15. Annorum, qui derepente ingentibus convulsionibus agitati, unus quidem longiore tempore, quàm alter, repetitis paroxysmis; tandem cujus causâ hæc accidere? Natura parturiebat, & ob hunc futurum partum tantos conatus cum discrimine vitæ moliebatur. Quisnam autem tandem ille partus fuit, si non ridiculus mus, saltem formidine plenus dens sese prodidit. Conatum horum naturæ causam explicare, hic labor, hoc opus, meum hoc excedit adhuc intellectum.

D. Dobrzensky Litt. è Praga Bratislaviam datis.

OBSERVATIO LXVIII.

D. GEORGI CHRISTOPHORI PÆTRI
REN MONSTROSUS.

Mittitur hic singularis observatio Anatomica de *structurâ Renum mirabili* Juvenis cujusdam 24. annorum nuperrimè Esfordiæ suspensi, & Anatomizæ subjecti, in quo *Renem dextrum* admodum

dum flaccidum & sinistro multo minorem, glandulam renalem dextram omnino oblitteratam; *sinistrum* vero *Renem* iusto majorem cum duplici pelvi, & glandulam renalem sinistram majusculam prout præfens schema, dilucidè adumbrat, observavimus; ita natura quod uni parti corporis quandoque per errorem denegat, alteri non sine scœnore reddit.

D. Petri ex Erfordiâ Litt. ad D. Sachs. Vratislaviam.

Renum monstroforum quædam Exempla addidit *D. Gerard. BLASIUS* postedit. *D. Laurent. BELLINI tractatum de structurâ Renumq; usu:* in fœtu *Renem* vidit *Theod. Kœckringius in spicileg. Anat. Obs. 48.* unica constantem saltem glandulâ.

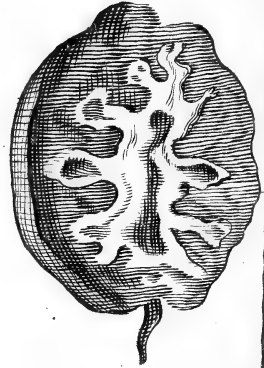
OBSERVATIO LXIX.

D. PHILIPPI JACOBI SACHS
à LEWENHEIMB.

OPIUM VENEREUM.

O *Pium* ob admirandas operationes hæcenus non leves inter Medicos altercandi obtulit occasiones, dum alii *frigidum* statuerunt cum *Diosc. L. 4. c. 60. Scribon. Largo de Comp. Med. c. 48.* alii *calidum* cum *Matthiol. Comm. ad d. L. Diosc. Libav. L. 2. Ba- trach. c. 13. Sala in Opiolog. c. 3. Mich. Döring. de Opio p. 18.* alii nec à calidiâ, nec à frigidâ facultate vires suas habere, sed specificâ totius substantiæ proprietate operari contendant, *Admirazione* verò *dignum*, quod *apud Europæos* si *Opium* assumatur, Spiritus sopiat, figat & soporem somnumque, imò si dosi aliquatenus excedatur, mortem inferat: *apud Orientales* verò *Populos* spiritus exitet, & ad veneris stimulet, adeoque ad Martis Venerisque castra commeatum præbeat familiarissimum. Ex *Opio*, inquit, *Job. Jac. SAAR* novennali Indiæ Orient. peregrinatione celebris in *Itiner. Ind. Orient. p. XI.* parant Indi in *BANTAM* Electuarium, vocantque *Affion* coloris cineritii, saporis dulco-amari, cujus usu feroces fiunt: *Chinensibus* verò in *Bataviâ* eo utuntur ad *excitandam venerem*, cujus usu adeò veneris cæstro irritantur, ut per totam noctem veneri li- tent, sæpè aufugientibus, nec ulteriorem vim sustinentibus scortis. *Apud Persas*

AD OBS. LXVIII

Persas & Indos crebrò Offson s. Opium adhiberi oculatus testis est *Cl. Olearius in itinerar. Persic. L. V. c. 15. & 18.* & cum Nobiliss. de *Mandelslow* apud Cham in urbe Amadabat convivio interesset, variæ oblatæ fuerunt præparaciones *Opii* in cistulâ aureâ, de quâ convivæ ad venerem excitandam sumserunt. *Idem in not. ad itiner. indic. Mandelsl. L. 1. c. 20. f. 74.* *Persæ* muliers *Opio* utuntur, præcipuè illæ, quæ cum maritis non conveniunt, ut moriantur, *inquit* quidem *Olear. Itiner. Persic. L. 5. c. 17. f. 597.* sed quid si alia subesset causa, nimirum si fortè ad venerem ineptiores, hujus remedii opera excitatæ in maritorum amplexus fervidiorè raptu irruentes maritorum amorem sibi met arctius præ reliquis concilient & devinciant. Notissimum Turcas ut præliorum pericula eo magis eludant, *Opium* frequentissimè devorare, *P. Bellon. L. 3. Memorab. Obs. c. 14.* & eâdem de causâ pariter contingere, quod ante paucos annos observatum fuit post pugnam in Hungariâ ad Levenz oppidum commissam, ubi Christiani milites Turcas occisos spoliantes plerosque erectâ hastâ & priapismo fædatos invenerunt, plurimorum testimonio mihi relatum. Confer *L. Garmann. in de Mirac. Mortuor. L. 1. tit. XI. §. 6. p. 103.*

Adhunc solvendum nodum Gordium diversitas consideranda est.

Circa modum utendi. Mandragorâ, cicuta, papavere si quis modicè utatur, condensandi vim experietur, si liberalius stupefaciendi & necandi, *inquit Galen. 5. Simpl. c. 14.* communî scilicet naturæ viâ, nam si *consuetudo* adducatur, etiam largius sumi poterit: Consuetudo namque efficit, ut *Opium* etiam in copiâ sumtum nihil noceat. Mauritanî & Asiaticî à gr. 20. ad 50. *Opium* innoxie vorant, *Garz. ab Hort. L. 1. Hist. Indic. c. 4.* imò quidam tabellas 3. *Opii* pondere 3. *id. ib.* Turcæ & Persæ ad 3j. *Clusius in Schol. ad Garz. & Bellon. L. 3. c. 15.* ad 3ij. vel iij. *Casp. à Reies in Campo Elys. quest. Med. quest. 63. §. 3. Heurn. L. 3. Meth. ad Prax. c. 20.* imò *Guil. Rondeletius* memorat, Hispanum in summo æstu *Opii* 3ʒ. vorasse apud *Scholias. Holler. in L. 1. de morb. int. c. 6.* vivitque in *Silesiâ* Generos. quidam comes, qui consuetudinetandem eò naturam perduxit, ut ad 3j. *Opium* securè assumat. *Discrimen circa diversitatem regionum & climatum.* Eo inclinât *Excell. D. Gregor. Horstius*, quando *problem Therap. dec. 9. q. 2.* eandem causam adducit, esse nimirum illarum Regionum incolis agiles omninò mobilesque Spiritus, quorum quietem & Operationem *Opii* usu sibi concilient, & lassitudinem ex laboribus tollant, consuetudinem verò facere, ne ejus usu lædantur. Dum etiam ambi-

entis

entis aëris caliditate pori ipsorum laxi, & Spiritus agitatione veneret agitati facile dissipentur, *Opii* usu videntur frenare Spirituum effluvia, ut eò diutius intendere valeant nervum, Contrà apud Persas decoctum *herba Kakwè* nigrum sterile & imbelles reddit, uti ex plurimis *Olearii* locis videre est, quod idem Europæis ex herbâ *Thea* Spiritus excitat, dum caliditate igneo Orientalium Spiritus dissipat, Europeorum verò firmat, Pariratione apud Persas *semen & folia cannabis* ad venerem exhibetur sub nomine *Bengi* (unde qui illud devorant *Bengi*, *Kidibengi* vocantur) *Olear. Itiner Persic L. 5. c. 15.* quod apud Europeos veneres reprimit stimulos, an quod Persis flatulentiam simul excitet, an quod plantæ in calidis regionibus aliam habeant efficaciam. Notabilis historia de *Pomo Mandragora*, quod *Rachael Gen. c. XXX.* tam avidè à *Lea* expetiit proli suscipiendæ cupidissima, *Mandragora in Septentrionalibus Regionibus* absit, ut conceptum adjuvet, quin etiam moderatè adhibita sanitatis dispendium si non ipsam mortem afferat, & stupefactiva, vi sterilitatem faciat: *apud Orientales* verò narcoticâ vi & refrigerante æstuentes uteros & ad conceptum inhabiles in calidioribus Regionibus, & fœminis, qualis *Rachel* describitur, temperasse cum *Levino Lemnio de Herb. Bibl. c. 2.* opinatur *Th. Barthol. C. II. b. 51. Sinibaldus in Geneanthrop. L. 6. tract. 2. c. 7.* adedò que melior sententia, quam *Mercurial. L. 2. de rat vi&f. in acut. text. 13.* ad occultam proprietatem in *Mandragora* confugiens, ut sterilitatem arceat. Quis autem *Rachelem* & *Leam* venustas quidem, sed steriles *Jacobi* uxores, *Mandragora poma* sterilitatis esse antidotum docuit? Certè, inquit *L. II. ep. 21.* *Ruben* filius, *Dei Israël* monitu? Confer *Cass. à REIES in Elyfio campo Quest. 43. S. 5. & seq.* ubi latius inquirat, quâ ratione *Mandragora* ad generationem & conceptum conducere aliquatenus possit.

3. *Distinguendum inter Temperamenta*, pro quorum diversitate ista remedia variè operantur. Quod egregiè deducit *Job. BETTUS Anglus in de Nat. Sangu. c. 11. f. 7. S. 2. p. 83.* pingua, inquit, & dulcia præprimis somnolentos faciunt, ut *cerevisia fortis*, *vinû*, *Spiritus vini*, *papaver*, *Mandragora*, *Opium*, *semen cannabis*, *crœcus*, *nux moschata*, quæ omnia pingua sunt, & pingui solo nascuntur, & succo nutriuntur opimo: ex illis verò ea inprimis somnum faciunt, quæ facile inflammabilia *vinum* & *opium*, quorum vis stupefaciendi amittitur post evaporationem super ignem. Eadem verò *pervigilium* quoque faciunt ut *vinum*, aut sæpè somnum

somnum non causant, ut *opium*, reliquaque soporifera in febribus & hecticis, aut in *biliosis* naturaque præcalidis, quando istiusmodi pinguis assumpta subito flammam concipiunt, aut ob calorem debito ferventiorum in istiusmodi morbis unico quasi momento vis narcotica pinguis liquefacta evanescit. Et *ibid.* §. 4. *pergit*: ab *Opio* & *vino* reduntur homines hilares, audaces, garruli, ad bellum atque *venerem* prompti, fortissimi, ab eodem quoque torpidi, stolidi, inconstantes, stupidi: & §. 7. *Opium* & *vinum* pro diversis bibentium temperamentis sumtum diversos sortitur effectus aliquando contrarios, eo modo, quo ignis alia exsiccat, alia humefacit, glaciem liquefaciendo, salem indurando: sic calidos & siccos, iracundos, litigantes, pugnaces, insanos facit; alios taciturnos, tardos, languidos: siccos & frigidos facit misericordes & lachrymabundos: frigidos & humidos petulantes, ad amandum proclives, &c.

4. Accedit denique *singularis individuorum proprietas*, quo hoc vel illo magis minusve læduntur.

5. *Planta ipsa* & simplicia ratione transplantationis in *alias Regiones*, & potissimum ex calidis in frigidiores multum differunt, Vide quæ ratione *Napelli* Excell. Dn. D. Bernardi à Berniz, supra *observationem XLII.* adduxit. In Italiâ *Mandragoram*, *Poma Amoris*, *Dulcamaram* non plus somnum inducere, quam aquam rosarum. temporibus illam statuit *Iob. TERENCEUS* Not. in L. VIII. *Nardi Recchi Hist. Mex. c. 28.* ego, inquit, cum D. *Job. Fabio Lynceo* sæpius feci experimentum, quorum hic coram suis Auditoribus *magnum pomum* unâ cum seminibus jejunos abstulit, sine ullo vel somni vel alterius mali signo minimo, & ut experimentum certius, jejunos usque ad prandium per aliquot horas permansit, & à vino, ne vis pharmaci debilitaretur, abstinuit. Vereor tamen, an non in frigidioribus locis talia *poma* alterius sint efficaciarum. Eventum dedit pronuper in praxi casus. Sumit Vratisl. Anno 1671. mense jun. mulier 50. ann. ex svasu medicastræ *pomi Amoris integri* cum vino *infusum* ad laxandam alvum. Quid fit? Enormes sunt vomitus, dejectiones immodicæ, cruentæ, & ramenta ipsa intestinorum, excernuntur, ut me, errorem passa, consulens, ægra ægrè Clysteribus ex Lacte cum Sacch. & Oleo, sacculis item ex anodymis cum foliis hyoscyami restitui potuerit. *Opium* itaque *venerem* in quibusdam stimulat, in aliis frænat.

OBSERVATIO LXX.

D. DAVIDIS SPILENBERGERI.

CANCER LATENS CAUSA COECITATIS.

Mortuus paucis abhinc annis Leutschovia Senator ferè 60. annorum, nomine *Josephus Alauda*, hypochondriacâ affectione diu afflictus, qui *cancris* malitiâ oppressus varia sensit Symptomata Triennio ante obitum in digitis pedum loco *Unguium* succreverunt horrendæ, curvæ, densæ & plumbei coloris unguæ instar cornu, è quo pectines elaborantur, & quidem tam abundè augmenta sumserunt, ut cogeret eisdem singulis octiduis forcipe demetere. Totâ substantia cutis degeneravit in plantâ pedis in naturalem unguâ, cornu taurino æmulam, quam pariter post pediluvia crebrius abradere coactus fuit, nimia cutis durities ingressum impediret, eumque dolorificum efficeret. Postmodum exulceratæ ungues in manibus per abcessum perierunt, & similia monstra corneæ soliditatis succreverunt, nisi quod cutis involâ manus mollior permanferit. Et hoc malum ad vitæ finem perseveravit. Paralyfin postmodum dextri lateris sensit, sed sensus motusque restitutus fuit: successit demum falsa imaginatio quasi ab uxore ipsi venenum pararetur, quæ Phantasia tam vehemens, ut per dimidium annum præsentiam uxoris nullo modo toleravit, immò eandem nudis pedibus ne strepitum ederet, clam incedentem quasi odoraretur. Defecit postmodum paulatim *visus*, auditus verò factus intensior: tandem in momento *cæcitas* supervenit. Cum peractis Universalibus aliisque revellentibus Nuchæ vesicatorium applicaretur, nulla vesica fuit excitata, sed subiecta caro tantum intumuit, & subpunicea facta est. Post triduum vesiculæ *hydatides* multo sero stillantes coloris plumbei collum infederunt, quibus cum Balneator improvidè Empl. maturativum imposuisset, per aliquot dies, tumor incrementa sumsit, non minus, quam humorum effluviium, primum serositates, post purulentam foetentemque fundens materiam. Durante hujus materiæ egressu à phantasiâ depravatâ liberatus, ut ab uxore sapiusculè actorum erratorum veniam peteret, *visus* autem non rediit. Tandem quod ab impro-

vido

videtur Chirurgo *cancer* ille ingens plumbeus & gibbosus citò *suppuratus* fuisset, intra 3. Septimanas è vivorum numero sublatus fuit. Mediæ fuit staturæ, ex parte sanguineus, liberalis, comis, in juventute hilaris, vino deditus: proveciore ætate morosus, iracundus, pigrior, & defectum memoriæ, immò totius capitis sentiens, ut cum vino se ingurgitasset liberalius, triduanam ferè experiretur ebrietatem.

D. Spilenberg. in Litt. è Lentschovia Vratislav. datis.

SCHOLION.

Cur vesicantia ut in cadavere ita etiam in cute cancrofa nihil operentur explicare conatur *HELMONT. de Lithias. c. 9. §. 103. p. 730.* Consideravi inquit, quod Ranunculus, Apium, Flammula non vesicent in cadavere: vesicant tamen carnem vivam. Censui itaque quod in ipsa anima sensitiva consisteret differentia hujus actus, & non primario in flammula; quippe quæ tantum vesicat, quatenus mordicatione justo acriore infestat hæc Spiritus sensitivos, ut qui sensatam acrimoniam mitigent, retundant aut extinguant, furit anima in illis, resolvitque ideo propriam membrorum substantiam vitalem in albumen corrosivum, qua—propter ipsamet anima sensitiva, ut immediata substantia sensitiva: ita est causa efficienter effectiva; flammula vero quæ in cadavere operatur nihil est ^{quam} causa effectiva occasionalis, externa & excitativa.

OBSERVATIO LXXI.

D. DAVIDIS SPILENBERGERI.

POST PURGANS MEDICAMENTUM
PRIAPISMUS.

Sicut in præcedente casu nominatus vir cancro tandem eneectus, hanc singularem sensit Idiosyncrasiam, ut post dimidiam horam à sumto Medicamento purgante quotiescunq̄ue, tantam experiretur famem, ut ciborum usu abstinere nullo modo poterit: sic *alium* novi *virum* in vicinâ quadam montanâ civitate viven-

tem, qui sumtâ Medicinâ laxativâ tanto pruritu & cæstro suscitatur eo die in venerem, ut nullo modo à debito conjugali abstinere possit, imò tam enormiter, ut uxor ipsius necessariò eo die se occultare cogatur.

D. Spilenberg. Litt. Leutschoviâ Vraasil. datis.

SCHOLION.

Similia recenset exempla *PLATER. L. 1. Obs. Med. p. 245.* cum virum, *Siquit*, quendam multos annos viduum & continentissimum leviter purgare vellem, & Pissul. leviores ex aromatibus paratas exhibuissem, sequenti mane ad me venit exoptulans mecum, quod ipsum decipere voluissem, siquidem nullam ab iis senserit evacuationem, sed *pruritum & stimulum venericum*, à quo totâ nocte fuerit divexatus, vixque à sententiâ potui dimovere, etsi à Medicamentis purgantibus quandoque irritari etiam ea loca, quæ ad seminis excretionem pertinent, ostenderem, ideoque non studio, sed casu hoc factum esse. *Idem* aliud *ibidem* subjicit exemplum, de quodam, qui sumto *Medicamento Cathartico* cum adhuc operaretur, simulque eum ad venerem stimularet, uxorem adstantem, illique ministrantem compressit, unde valdè debilitatus Medico advocato, delictum fateri coactus fuit, addens, se nunquam adeò ad venerem impulsus, atque eâ ipsâ horâ, quâ adhuc per alvum dejiciebat, nec se continere ullo modo potuisse. Imò *SINIBALDUS L. 3. Geneanthrop. tr. 1. c. 12.* narrat, quendam à *Pharmaco irritante* excitatum unâ cum femine vim purgantem in meretricem transfudisse.

Sed hæc *tentigo præter naturam* accidit non aliter ut quibusdam *Satyrasis* dum acutissimis cruciarentur doloribus, calculi vesicæ & Renum. *Paul. ZACCHIAS L. III. q. Med. Legal. Tit. I. q. 4. n. 8.* imò & doloribus *Podagræ*. Confer. *Exc. L. GARMANNUM Academicum Curiosum in Curiosâ Dissert. de Miracul. Mortuor. L. I. tit. XI. §. II. & 12. p. 105.*

[*D. Ph. Jac. Sachs à Lewenb.*]

OBSERVATIO LXXII.

D. THOMÆ BARTHOLINI.

TRES MAMMÆ.

Mulier quædam nudius tertius mihi oblata fuit, cui *tertia* Mamma in dorso conspicua eminebat, sed *sine papillâ*. - Nihil verò incommodi exinde sensit, nisi quod de tussiculâ & raucedine conquereretur. An exinde dependeat, affirmare non ausim; ita verò illi persuasum

D. Thom. Barthol. Litteris è Hafniâ Vratislav, datis ad D. Sachsium.

SCHOLION.

P Borellus Cent. I. Obs. 49. pariter in Rachele Rey muliere Castrensi tres observavit Mammæ, nempe duas in locis solitis, & tertiam sub sinistra, sed cæteris minorem, lac quidem effundentem, sed non æquè ac reliquas. Quod de Mammarum aucto numero, id de papillis quoque observatum, meminit Borell. l. a. in Gabriela Gleise fæmina Castrensi binas papillas in unâ Mammâ Naturam effecisse, non multum inter se distantes; idem videre contigit Jacob. Hollerio apud Schenck. l. II. rar. Obs. tit. de mammill. Obs. 8. f. 304. Et pronuper Anno 1667. Exc. Kerckringio Amsterodami oblata fuit mulier, quæ ex dextrâ mammillâ lac duplici fudit papillâ, quo per annos quatuor infantem aluit, altera fuit in loco à Naturâ destinato, altera versus axillam ad latitudinem transversorum quinque digitorum descendens, quæ lac fudit copiosius propter situm inferiorem. Vid. Eund. in Observat. Anat. XXI. p. 49.

[D. Phil. Jac. Sachs. à Levenh.] vid. Adenda p. 396.

OBSERVATIO LXXIII.

D. THOMÆ BARTHOLINI.

CÆCITAS ALTERO OCULO LÆSO.

Heri vidi filiam Consulis cujusdam in Cimbriâ, cujus dexter oculus vulnere per cultrum improvidè impactum visu orbatus. Eo verò

oculo perfanato, sed sine visu, finiftrum oculum antea sanum Cataracta incipiens aggreditur: fortè quod ad oculum læsum humores affluere jam sint affueti. Aqua Ophthalmica ex Chelidon. major. aliisque videmus quid posthac efficere valeamus.

D. Th. Bartholin. Litt. è Hafniâ Vratisl. datis.

OBSERVATIO LXXIV.

D. THOMÆ BARTHOLINI.

DENS SUILLUS PER BIENNIUM IN CORPORE
LATENS.

Mirus casus est, quem in fabro ferrario nostro vicino in prædio meo notavi. Dentem suillum fortè cum oleribus deglutiverat: oborti dolores in hypochondriis perpetui, cum macie corporis antea obessi. Post biennium, excreto per alvum dente, cessare demum cæperunt.

Bartholin. in Litter. Hafniâ Vratisl. datis.

SCHOLION.

Mirum profectò, res ingestas heterogeneas ut rarissimo, sic felicissimo sæpè eventu per varia loca insueta, distantissima, cæca, solique Naturæ cognita deponi sine noxâ, si natura potentior commodam tandem ad expellendum inveniat viam. Acus per urinam & uterum fuisse expulsas supra in *Scholio Obs. III. Anni II.* fuit recensitum. Vidit *Beniven. cap. 20. de abdit. c. 20.* acum æneam devoratam cum summis doloribus per decennium in ventriculo hæsisse, tandemque cum ægra labore ferè doloreque fracta esset per ipsum ventriculum foràs prominuisse, & punctura prorupisse, quæ extracta, sanitatem restituit. Alia acus à puero 6. annorum deglutita post annos 13. per crus à natura ejecta, fuit; *Roder. à Castro L. 4. de morb. mul. c. 6.* similisque casus apud *Iul. Caf. Claudin. in Respons. Med. resp. XL. ex abscessu brachii aciculam æruginè obductam forciculis eduxit, Guil. Rondelet. in de Aquatil. cap. de Cancro stuv.* imò acum devoratam in Hispaniâ post mensem per cervicis latus post aurem dextram natura propullam apparente cuspide vossellis extraxit *Caspar à REIES* ut notat in *Campo Elys. jucundar. Quest. quest. 92.*

§ 1. p. 1175. Cultellus obtusus per gulam demissus, toto biennio gestatus per abscessum à Naturâ in inguine factum fuit extractus, referente Wiero apud Hildan. c. 1. Obs. 54. cui planè similem adducit historiam *Parvus* l. 24. c. 19. de rustico, cui cum prædones cultellum semipedem longum cum corneo manubryio in os intrussissent, eundem per semestre spatium cum ingentibus dolpribus sustinuit, donec abscessu sub inguine excitato idem cum magnâ fædidissimi puris copiâ foras eruperit. Præter quoque dum quidam inter ludendum cultrum occultare voluit, ore faucibusque in ventriculum illapsus, post longum tempus perforato abdomine per vulnus exivit. *Oswald. Croll. in præf. Basl. Chym. p. 64.* Si itaque Natura tandem exoticis illis quoquo modo & via etiam infueta se liberat, eò minùs inconueniens dentem suillum per biennium in corpore hæsisse, dolores in hypochondriis excitasse, & tandem per patentem intestinorum viam erupisse.

[D. Pb. Jac. Sachs. à Lewenb.]

OBSERVATIO LXXV.

D. LAURENTII BELLINI.

CONSIDERATIO NOVA DE NATURA ET MODO
RESPIRATIONIS.

SERENISSIMO

FERDINANDO II.

MAGNO HETRURIÆ DUCI

LAURENTIUS BELLINI FELIC.

Contigit mihi tandem dies, Serenissime Ferdinande, quâ in concione refertissimâ dicere potui, & quod unicum exoptaveram, ita dicere, ut ea ipsa res, quam agebam, aliquod grati animi specimen exhibere mihi permiserit, quem immensum debeo maximis atque innumeris promeritis erga me *Tuis*: Quid enim Officiorum est, quo vel ex eo tempore me non devinxeris, cum primum

clien-

clientibus tuis adscriptus studiis melioribus informari capi? aut quid ego pro iis referam angustæ rei ac facultatis homulus, unus è multis, præter candorem animi ingenuè in cætu hominum profitentis, *Tuum*, esse, quicquid est, quod sum, atque adeò deberi *Tibi* me totum? Præmiis sæpius, sæpius honoribus cumulatam me voluisti, quorum alterutrum, ut ex seipso, quolibet largitore, quamlibet secundo rerum statu, amplissimi beneficii loco sit, etiam præmerenti; quid erit utrumque, mihi vix quicquam merito, atque à Te *Principe* datum, ac semper, aut in Fortunæ periculis, aut in machinamentis invidiæ? Horum ego memor, expectabam, si quando publicè verba facturus, de beneficiis *Tuis* loqui possem, cum ultrò occasionem obtulit theatralis Anatomie, quam proximè administraturus, facile sensi, id muneris tenuitati meæ longè perhonorificum & gloriosum exposcere, ut si ipsâ re minus possem, saltem gratâ aliquâ verborum significatione Principibus auctoribus responderem, atque in dignitatis argumentum, exponerem seriem præcedentium officiorum: adeò in me minimum occurrebat, quo Provinciam Anatomicam comparare potuerim tuarum extra merita gratiarum. Quod itaque per opportunum visum est, eâ statim die, quâ primò Theatrum Anatomicum expertus sum, mei muneris ac loci genio postulante, in densissimis Auditorum cuneis, de beneficiis *Tuis* ex voto dixi, iisque minùs ingratus esse, atque haberi studui: *Te Tueque Familia Principes*, quibus communiter omnia debeo, communi gratiarum actione, complexus: quæ cum jam publicam fidem in theatro præmerita, omnem assentationis suspensionem averterit, en ipsam *Tibi*, *Princeps Auguste* testem voluntatis meæ, benevolentiam erga me *Tuam* dignè prosequi annitentis. Atque ita quidem mihi suadebam fidem benemerentis animi liberasse, ratus id sufficere, si quæ accepta referre nequis, accepisse fatearis: At *Tu*, Princeps amplissime, ita beneficium beneficio premis, ut jam aut mihi succumbendum sentiam, aut nullum futurum esse finem actionibus gratiarum. Quid istud rei est, aut unde merui, ut me laboribus Anatomicis expeditum, gravi argento muneris? Annon ego iis ex officio subeundis stipendio conductus? aut is liberalitatis *Tuæ* genius admirabilis, ut gratiam referre velis, etiam officium persolventibus? Quicquid id est, periculosum hunc mihi locum facit, & propter eam, quam semper evitavi, invidiam silentio declinandum. Itaque

Pro re pauca loquar,

& satis

& satis Benignitati *Tua* sit, si plenus ingenui pudoris, fateor sentire me vim muneris insolentis; atque permittas velim, ut verbis sufficiam aliquid è re meâ; & exponam, quod mediocris, Anatomicum: non quidem ut impleam expectationem *Tuam*, meâ mediocritate multò majorem, sed ut intelligas conari, ac velle me eidem pro viribus satisfacere.

Spondeo ego doctrinam de Respiratione, quantum arbitror univerſam, eoque ordine comprehensam, ut nisi, ut fit, in re propriâ fallor, pars posterior Pectoris & Pulmonum spectata fabrica certa sit & evidens; aded sibi aptè respondent omnia, & principiis Geometricis innituntur: Rei ea summa est. Ruit in asperam arteriam aër, momento composito ex gravitate ac vi laterali, eoque aëri extrinsecus circumprimenti superficiem pectoris, æquiponderat: hinc Musculis inspiratoriis sese contrahendi potestas permittitur; unde costarum elevatio ac dilatatio, & aucta pectoris amplitudo; Tum penitior aëris irruptio, & expansio pulmonarium ductuum; quod totum inspiratione contingit. Mox proprio pondere concidentibus supra tumidum Pulmonem costis, spatium Pectoris angustius fit, & earum, ac diaphragmatis vi, pulmo comprimitur, & partim per os extruditur contentus aër, partim ad minima usque vascula adigitur, si quorum angustias penetrare proprio pondere non potuit, quousque totus Pulmo detumescit, restitante solum in ejus veficulis expansâ portione aëris; quæ series est expirationis: Hinc resistentiæ minoris occurſu, potest externus aër rursus irruere, & eodem ordine opus respirationis institui. Hæc autem ut evincantur, ostendam prius Musculos pectoris non modò dispositos ad Leges Mechanicas, pro majori resistentiâ superanda validiores, pro minori debiliores, verum etiam quâdam interioris Geometriæ peritiâ, ut sese in inspiratione contrahentes, figuram pectoris multò capaciorem efforment, Costas in expiratione ex se ipsis concidere, figuræ, positionis, atque articulationis artificio. Diaphragmatis, ac Musculi triangularis fabricam, quantum ex aliorum figuris ac scriptis sciam, nulli notam, & utriusque usum persimilem, & ex his ea omnia constabunt evidenter. Insuper unum esse usum Aëris in pulmonibus, ut à capillaribus vasis arteriæ pulmonariæ ad capillariæ venæ sanguinem adigat, seu ex altero, in alterum finem cordis; & in hoc transitu per pulmones sanguinem solvi. Neque ita solum in homine, verum hæc eadem etiam in brutis se habere monstrabimus, & machinam in avium costis exponemus perelegantem, & quid vicarium costis in testudinibus; atque idem obtineri per aquam à

» piscibus appulsam ad bronchia, quod à cæteris per aërem pulmones ex-
 » plicantem. Hinc verò quanta, & quàm facilis propositio-
 » num series ad
 » pulmonum omnium figuras, suctus, vulnèra, respiraciones varias muta-
 » tas, aut impeditas, in diverso aëris, pulmonum aut pectoris statu: quæ
 » omnia quivis intelligat ex se ipso, dummodò id etiam supponat, aërem
 » æquo rariorem, & æquo densiorem respirationi ineptum esse, & prohi-
 » bere excursum sanguinis per pulmones. Denique ex iisdem principiis
 » deducam probabiliter, factum in utero non respirare, quod fortè etiam
 » Geometricè demonstrabo, si per occasionem licuerit comparare Diame-
 » tros Arteriæ pulmonaris, & Anastomosis cum Arteriâ magnâ.

» Addam his opusculum de motu atque usu Bilis, quorum alterum
 » Geometricum est, alterum ex eo pendens, observationibus illustran-
 » dum. Evincet illud Fel à jecore, & vesicula ad intestina fluere, non è
 » converso, nec à vesiculâ & jecore in cavam; spectatâ diversitate momen-
 » torum, quâ moventur fluida per contractiles, & inæqualis amplitudinis
 » tubulos: Unde constabit bilem è vesiculâ elici non posse, nisi extrinsecâ
 » aliquâ virtute comprimatur; quam ab adstante, ac distento cibus ventri-
 » culo petam, statuens Bilem in vesiculâ servari ad tempus digestionis, ac
 » tantum non evidenter ostendens, per eam tum temporis fluentem ad
 » duodenum, cibum à ventriculo præparatum in Chylum facescere. Hinc
 » ratio situs vesiculæ, capsulæ communis in jecore; cur ductuum felleo-
 » rum aliquot in vesiculam desinant; cur nonnulla animalia eâdem des-
 » tituta, facillè ex antecedentibus explicanda. Adhuc tamen observandus
 » mihi situs vesiculæ, in quotquot occurrunt animalibus, præcipuè in car-
 » neo ventriculo præditis. Pancreatis etiam locum pensito, & humorem
 » ejus exprimi eodem, quo Bilis, tempore, deduco; ut ab utrisque permi-
 » stis formetur Chylus. Erit his appendicis loco Geometricum quiddam
 » demonstrans, quæ fieri possit, ut in vesicâ Urinariâ generentur Conchy-
 » lialia, si per ureteres exprimatur quid molle, aut viscidum, in vesicæ
 » resistentiam incidens, eâque occasione explicabitur, quo pacto possunt
 » in terræ superficie similia intorta corpora produci, quæ in quibusdam
 » montibus observavi.

Hæc Anatomica quasi semina, postquam in suum robur ac ma-
 gnitudinem creverint, constituam ante celsitudinem Tuam voti reus, &
 si quæ his conciliari posse videbitur,

Nulla meis sine Te quæretur Gloria rebus.

Vale diu, Princeps ævo dignissime, Tuâq; me autoritate tueri ne desine.

Hæc Epistola Exc. D. Laurent. BELLINI hæc ipso 1671. Anno ex Italia Pragæ delata, Vratislaviam ab Adm. Rev. Dn. P. Adamo Adamando KOCHANSKY è Soc. Jesu viro Mathematicarum & Physicarum Scientiarum curiosissimo pro singulari in Collegium Naturæ Curiosorum affectu communicata & ad D. Sachsum transmissa fuit.

OBSERVATIO LXXVI.

D. VALENTINI ANDRÆ MOELLENBROCCI.

CORDIS INVERSI.

PRÆterito Mense Januario hujus 1671. anni Halæ Saxonum Collegium nostrum Medicum *Fæminam* 20. annorum ob crimen incendii & furti decollatam, cultello Anatomico subjecit, in quâ præter Pulmones Diaphragmati & Pleuræ firmiter annexos, aliaque, observavimus *cor planè inversum*, ac sinistrum ejus ventriculum dextram thoracis partem occupantem; Arteriam verò magnam statim supra Cor inviam, seu latus sinistrum, erroris sui quasi memorem, redeuntem, nullius alterius partis situ mutato. *Cattierus* quidem *Observ.* 17. p. 49. & *Th. Bartholin.* *Cent.* 2. *Observ.* 29. p. 219. Simile de corde inverso in Sicario quodam Parisiensi recensent, sed Epate sinistrum, ac Liene dextrum abdominis latus occupantibus. Hic multa dici possent de corde duplici, bifido, solido absque ventriculis, marcido, ac in eo inventis ossibus, lapidibus, vermibus, serpentibus, &c. de quibus *Zacut. Lusit. Th. Bartholin. I. D. Horst. Borell. Cattier. &c.* videre licet, sed omissis his, id tantummodò notare volui, quod fœmina hæc sicuti inversum, seu, ut *Psal.* 101. v. 4. extat עָקַב לֵבָב prævum cor, ita & perversum animum habuerit, uti ex sceleribus ejus, quæ hic ob temporis angustiam referre non licet, patet. Huc quadrat litera Nun in Bibliis Hebraicis inversa, e. g. *Numer.* 10. v. 35. in voce בָּסַע in proficiscendo: ubi litera Nun inversa, secundum Rabbiorum mentem, hostes Israëlitarum retrorsum ituros, ac se inversuros esse, significat, sicuti hæc litera, & c. l. c. II. v. I. כְּמַתְחַנִּינִי ut quiritantes, hic litera Nun inversa perversitatem Populi denotat.

לֵבָב עָקַב בָּסַע כְּמַתְחַנִּינִי

Vid. Praefat. ad Lector. in Cochlearia curiosa Autorij.

D. Mallenbrocc. è Hala Saxon. Vratisl. datis Litt.

OBSERVATIO LXXVII.

D. GEORGII CHRISTOPHORI PETRI.

ALVI SUPPRESSIO EX ULCERE IN INTESTINO RECTO.

HAbuimus non ita pridem singularem observationem in Equite quodam generosissimo 27. annorum; malo hypochondriaco & obstructionibus venarum mesaraicarum jamdudum obnoxio, in cujus intestino recto interius mali moris ulcus idque fistulosum subortum alvi excrementis omnino transitum denegabat: applicati sunt subinde varii clysteres: exhibitæ Pilulæ Aquapendent. noduli & varia cathartica non neglectis roborantibus, & accommodata diætâ; sed omnia in cassum: tandem globulum ex consilio quorundam medicorum deglutivit ex Regulo ꝯtariat. Factum, sed & hunc frustra: subsequēbatur Tympanites & tandem mors, in cujus limine alvus sua sponte reddebat excrementa puri admixta quod arte adjuta tamdiu recusaverat.

Di. Petri in Litt. Erfordiâ Vratislav. datis.

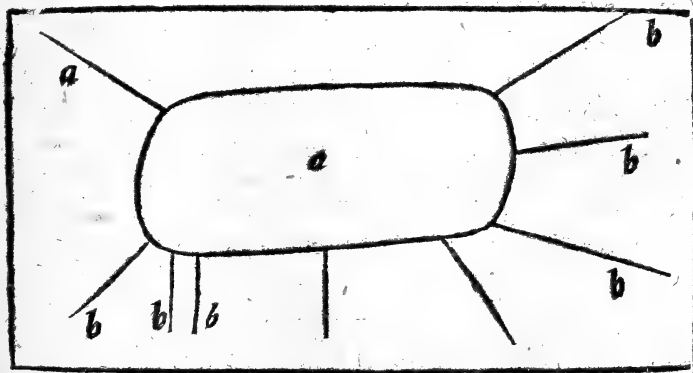
OBSERVATIO LXXVIII.

D. JOH. GEORGII GREISELII.

*METALLIFODINARUM PRÆCIPUARUM BOHEMIÆ
PERLUSTRATIO.*

UT promissis satisfaciam, quicquid in itinere meo nupero Bohemiæ, cum Generoso Dn. Comite de PAR S. Cæs. Maj. jussu Anno MDC LXX. ad inquirendum in statum modernum Metallifodinarum suscepto, notatu dignum visum est, fidelissimè referam brevibus tamen, quia iter tardiùs, & declinante anno institutum, me in montosis illis locis morari diutius prohibuit; Primus itaque visitationis locus erat *Kuttentberga*, locus aliàs amænus, benè situatus, & quoad temperiem æris valdè benignus, per totam illam fodinam est unica *vena cumulata* argenti cum cupro permixta, in uno loco tamen ditior, quàm in altero, non adèò profunda in quibusdam locis, nam in fodinam *Novæ Spei* (sic dictam, quia nova est, & bonâ spe hætenus Metallici ibi nutriuntur) sunt tantum 40. Orgiæ seu passus Metallici (notandum illos ibi habere orgias uno & medio pede longiores, quàm alibi, & hic vocari *Thum-*

ri Thumplachter/ibi vero Berglachter/ego puto Thumplachter/esse orgias Græcorum, Berglachter verò esse orgias Romanorum, ad mentem Agric. *de re Metall. lib. 4. ad initium*) & sanè jam ibi optima minera extrahitur, descendendo in puteum machinæ hydraulicæ (Kunst-Schacht) usque ad cuniculum sub ostiis, ubi aqua extracta effluit, (bis auff den Aufguss-Stollen) sunt undecim orgiæ inde usque in *Wolfschtreck* (est cuniculus, in quo descenditur ad fodinas sive ad areas, sunt 150. Orgiæ, ex *Wolfschtreck* in fodinam, *Suchin* dictam, sunt 24. Orgiæ; vena in hac fodina lata est, ad quartam circiter partem unius orgiæ, non adeò dura, caudam suam tendit intra primam & secundam horam p. m. & satis magna humiditas ibi reperitur, inde usque ad *fodinam Aaronis* sunt 18. Orgiæ: hæc vena est magis dives alterâ prædictâ, minus tamen humida, inde transiendo per *fodinam Phasiani*, reliquis duabus ditiozem, descenditur in *fodinam Commissarii* 12. Orgiis, qui locus siccus est, & Metallum quidem ditissimum, ita ut ibi quasi cumulus & caput venarum videatur, de argento autem modicum continet, reliquum totum cuprum est. Tribus circiter orgiis inde est alia *fodina*, quæ *Bernireck* dicitur, pariter tam dives est hæc vena, sed durior & ære caldario (*Stoekenspeiß*) prægnans, & locus venæ per se etiam siccus est: inde ascenditur 44. Orgiis in *Vprzimnosß*, quæ fodina uti apparuit, multas divitias in se jam non continet, humidior tamen est; exinde deseruimus fodinas (*Sind zum Tag aufgefahren.*) Tota verò hæc *Kuttenbergensis fodina*, uti eam mihi imaginor, talem tenet figuram

Ubi, a, est illa fodina Commissarii, sive cumulus minere, sive materia illa Metallica

Metallica ventris figura extuberans, (die Gänge machen/oder werffen einen
 Bauch auff/) & *b. b. b. b.* sunt venæ exinde provenientes, reliquas fodinas
 constituentes: ad profundissimum locum; ex quo nunc mineræ extrahuntur, plus minus 218. Orgiis Græcis (Thumylachter) descenditur: puteus autem machinæ hydraulicæ est altero tanto profundior; in cujus fundum quanquam ob copiam aquæ descendere non potui, nihilominus tamen adverti, aquam illam succo Metallico ita esse imprægnatam, ut non tantum intus in puteo guttæ decedentes, scalas (die Farten) ligneas in lapideas convertant, aut aliàs transfluens aquæ rivulus canales suos aliis canalibus quasi tartareis obducatur, sed intus etiam in Syphonibus talis materia lapidea accrescat, ita ut ultra spatium 3. annorum rarissimè ejusmodi Syphonibus uti possint, coganturque eos abjicere ob copiam accretæ materiæ pilum impediens, hujus materiæ frustulum hic transmitto sub *No. 1.* unà cum particulâ mineræ Kuttenbergensis communis sub *No. 2.* nigrior, longior & obscurior particula est ex *Phasiano*, altera magis alba & brevior est ex *novâ Spe.*: aliam particulam Mineræ Kuttenbergensis melioris inveniet sub *No. 3.* quæ parum argentum rude (gediegen Silber Erz) in se continet, ut cerâ rubrâ notatur, hæc particula ex *Phasiano* ante annum extracta fuit. Sub *No. 4.* est particula *Mineræ argenti & cupri* Kuttenbergensis ex cuniculo *S. Mariae Magdalene*: hic locus est humidior reliquis omnibus, & ob hanc causam jam ab aliquo tempore fodinam illam colere non possunt, mihi videntur illi Crystalli esse flores cupri, quibus tota fodina, quantum videre licuit, plenissima est. Sub *No. 5.* transmitto, ut puto, *Cadmiam fornacum*, & quidem eam, quæ conficitur in primis fornacibus, in quibus venæ cremantur (*Röst-Ofen*) de quâ loquitur *Agric. lib. 9. de naturâ fossil. circa initium, & ad finem lib. 8. de re Metall.* Nam ibi Kuttenbergæ vocant, *Giff* von den geröseten reich Silberhaltigen Erzen/ & accipiunt ex illis fornacibus, ubi ista materia parietibus sese adheret varii coloris, flava, alba, cærulea, nigricans &c. ego flores Arsenicales existimo, nam & fumus & materia hæc malignum spirant odorem, si verò supra carbones ignitos projiciatur, pulvis iste fumat potenter, & sulphur redolet, quantum sit venenum, proxime probabo. Sub *No. 6.* est *pyrites* aureo & argenteo colore (*Kupffer und Wasser Riß/vel gelber und weisser Riß*) continet etiam aliquid argenti in se, & ejus satis magna copia Kuttenbergæ invenitur. E regione fornacum, in quibus venæ excoquantur (*Schmelz-Ofen*)

fer) est aliqua inculta fodina, ubi quondam *Antimonium* fuit extractum, cujus Mineræ particula *sub No. 7.* invenitur. Notavi præterea, cum aliàs omnia loca herbis, arboribus, fruticibus impleta sint, colles Metallicos ibi circum circa omnes esse calvos, & fumum ex fornacibus exhalantem, quia gravis est, & statim terram repetit, omnes herbas in circumferentia, aut quæ sub suo tractu communiter crescunt, arefacere, incrementum impedire, aut planè consumere, & vaccas, quæ ibi circa fornaces pascuntur, lac aut insipidum, aut malè olens præbere. Medio milliari Kuttenbergâ est certus tractus terræ, ubi præstantissim⁹ & delitiosissimus raphanus rusticanus in totâ Germaniâ crescit, ita ut oppidum illud ex puro raphano se sustentet, Lipsiam & Viennam usque adducunt propter suam præstantiam. Plura in illo loco temporis injuria mihi notare non permisit. Itaque inde in vallem Joachimicam pereximus, qui locus est montosus, austerus & rigidus valdè, ita ut vix frumentum ibi ad maturitatem pervenire possit, & aliquando planè non, avena nunquam: Mense Octobri Ribes & cerasa ibi adhuc immatura invenimus, aliàs quoad herbas & arbores locus fertilissimus: inveni ibi Rorellam, Angelicam, Libanotidem, Bistortam, Tormentillam, Caryophyllatam, Helleborum album & nigrum, Rhabarbarum Monachorum, Fabariam, Telephium purpureum, Gentianam majorem, & minorem, Aristolochiam utramque, Centaureum minus, Carlinam, Origanum, pulegium, Thymum, Saturejam, Sèpillum, Imperatoriam, Polium montanum, varias species Testiculorum, Liliùm Convallium; Lunariam ibi reperiri, à fide digno relatam est, Asarum, Lysimachiam purpuream & filiquosam, Saxifragiam, Umbilicum veneris, Anchusam, Pentaphyllum, Petræum, Papaver corniculatum, Solanum majus sive Bellam Donnâ, Polypodium, sed non quercinum, aliasque plurimas herbas in magâ copîâ, quarum omnium non amplius recordor. Conjiçio inde, aliquando magnas divitias extractas fuisse, eò quod ut in ejus loci delineatione videre est, quàm stupendè locus ille subfossus & transfossus sit: ibi plerumque per cuniculos descendunt ad fodinas, rarò per puteos, nisi abbreviandæ viæ gratiâ. Diversæ ibi sunt fodinæ, quæ omnes venas habent durissimas, & rarò ultra latitudinem 4. aut 6. digitorum transversorum sese extendentes (loquor de venis argenti) sed ditiores sunt, quàm Kuttenbergenses uti *sub No. 8.* illa particula probat. Omnes verò fodinæ universaliter loquendo sunt ibi valdè humidæ, ita ut in quibusdam

locis duplices cuniculi unus supra alterum ob copiam aquarum (numera-
 ravi enim ex uno cuniculo parvo 9. aquæ ductus, præter aliam copio-
 sam aquam, quæ abundantissimè effluit quocunq̄ tempore sicco, adeo
 superflue, ut si alia aqua deficiat, omnes inibi Molendinæ solâ aquâ ex
 uno aut altero cuniculoeductâ sufficienter impelli queant) invenian-
 tur. Similis quasi Minera ex unâ sicut ex alterâ fodinâ effoditur, paucâ
 habitâ differentiâ: fodina quæ nunc ditissimam Mineram ibi præbet,
 est *fodina pulchra Maria*, in quâ nunc sæpè *argentum rude* reperitur, uti
 in transmissâ particulâ *sub No. 9.* quædam bractæe argenteæ finissimæ
 & candidissimæ videntur. Hæc fodina valdè etiam humida est, sed in
 qualitatibus activis aliàs temperata: inventa fuit ante aliquot annos ibi
 quædam vena *argenti rudis plumbei coloris* (Staf-Erz) cujus particula
sub No. 10. est, ejus medietatem transmitto, quia valdè parum acquisivi,
 nihil enim ampliùs de venâ illâ reperitur. Inventâ etiam fuit aliquan-
 do alia vena hujus argenti penes illud oppidum, *Gottes-Gaab* dictum,
 nunc nec hic, nec ibi ampliùs tale quid invenitur, an nihil remanserit,
 vel an homines non tam diligenter ampliùs, ut antea solebant, quærant,
 non scio. Apparet enim ibi dictas venas quæstas superficie tenuis ubi-
 que fuisse, adeo tota terra transfodi incepta est (*es ist alles geschörfft.*) *Sub*
No. 11. sunt duæ particule de *argento rubro rudi* (roth Golden-Erz) quia mi-
 hi ita fuerunt vocatæ, tantam tamen claritatem, ut Authores notant, in
 hâc Minerâ non invenio, quapropter ego magis argentum rude purpu-
 reum (*gediegen Braun-Erz*) esse existimo: subeat censuram. Inventum
 fuit etiam hoc argentum in valle Joachimicâ ante aliquot annos, nunc
 verò rarissimè aut nunquam. Reperitur ibidem in urâ fodinâ *medulla*
Saxi (*Steinmarch*) certum genus terræ albæ, de quâ *Agric. in Bermanno*,
 est *sub No. 12.* locus, unde excepti, est ultra 500. Orgias (hic habent Orgi-
 as Romanas, *Berglächter*) profundus, saxum integrum, habens in me-
 dio fissuram ad latitudinem unius palmi, altam ad 4. Orgias circiter, al-
 tiorem & profundior em esse benè apparet, sed quia saxum (durissimum)
 integrum est, certa altitudo & profunditas, donec totum fuerit detectum
 sciri non potest. in dictâ istâ fissurâ invenitur hæc medullâ, quæ licet sit
 materia pinguis, non tamen ardet, nec ad ignem liquefcit; insipida ea-
 dem planè est, exhibeturque ibi forma pulver. ea quantitate, quam cul-
 tri cuspis capit, cum cochleari aquæ Petroselinî in Obstructionibus Uri-
 narum & doloribus Nephriticis; Nam expertum est, illam calculum &

urinam pellere. Datur & ibi aliud genus certæ cujusdam terræ, de quâ etiam *Agric. l. c.* hæc & tota nigra uti videtur *sub No. 13.* est, & alba, non tamen pinguis, & rubra in unius ejusdem fodinæ vena: hæc fodina est inculta & occulta, saxis, terrâ, sepibus, lignis, variisque rebus cooperta, sine usitato accessu, exceptis tribus vel quatuor, reliquis omnibus ante hac non cognitis, 30. aut 40. ad summum Orgiis profunda, & tam angusti introitus (per modum cuniculi) ut non nisi serpendo homo macilentus tantum, in longitudine 7. vel 8. Orgiis intrare possit.

Notandum præterea, illam viciniam semper esse nebulis plenam, ita ut instar nubium continuo ibi circumvagantium permeent vapores isti, & tamen tam alta, ac Vallis Joachimica, non est. Ab extra videtur formosissimus hic collis ob copiam variarum herbarum: supra & circumcirca triticum etiam copiosum crescit, ab intra verò est caverna & specus horrendissima; non est saxum integrum, sed totus mons apparet, ut cumulus saxorum grandium & minorum, intra quæ hæc terra ita disposita est, ac si natura loco calcis eâ ad fabricandum hunc collem usa fuisset. Si quis incautè offendant caput ad lapidem, decidit longus tractus terræ, ita ut videantur omnia velle corruiere: invenimus quoque in illo angusto introitu, varia quadrupedum & piscium ossa, intus verò totam fodinam (magna non est) variis cuniculis hinc inde inordinatè transactam, pervagando, nullum animal inventum fuit, mira & mira de hæc fodinâ narrantur etiam à loci ignaris, inter quæ quoque narratur, quod certi quidam Itali alternis vel ternis annis venire soleant, pro excipiendâ hæc terrâ, ex quâ postea illos aurum conficere fama est, modus verò hinc aurum extrahendi omnes latet, certum tamen est; non adeò pridem homines intus fuisse: vidimus enim vestigia recentissima surreptæ istius terræ, nigræ præcipuè, imò unam talem divitem venam lapidibus tectam & occultatam in quodam cuniculo reperi, ubi magna copia istius terræ jam tum ita collectæ, dispositæ & studio asservatæ latet; sunt variæ venæ, nec omnes suas caudas ad unam eandemque horam tendunt; locus aliàs non est adeò humidus, respectu vicinorum; nam esse loca quàmplurima, ubi ad profunditatem 2. vel 3. Orgiarum jam dum aquam inveniunt, uti ab incolis illius vicinæ, fide dignis viris, sanctè mihi fuit assertum; nec terra illa aut vena dura est, digito enim & cultro excidi potest, nec spirat fimum virosum, vel aliam auram pestilentem aut putridam, totam enim illam fodinam, aut totum illum collem,

lem, aër transpirat & pervolat (es ist gutes Wetter darhin/ und zieht aus und ein.) Narratur etiam de illâ fodinâ, quod ab illis Italis ita maledicta & per spectra aut Dæmones metallicos truculentos intrò ad custodiendam hanc venam amandatos munita sit, ut ingredientes nec quippiam excipere, & si tamen quid excipiant, inde nihil efficere aut experiri possint. Uno milliari ex Valle Joachimicâ in confinibus Bohemiæ & Misi-niæ crescit *lapis Granatus*, cujus unam particulam hîc transmitto *sub No. 14.* omnia in illis confinibus repleta sunt hoc lapide, & notavi, (quoniam integri montes sunt Granati, aut ut melius dicam, tota minera mons merus est) in superficie terræ istius mineralis Granatos lapides apparere quidem, sed omnes à sole exustos & consumptos. Cuniculos quæsi, & inveni eos aliis humidiores, & lapides Granatos bonos & recentes, velut hîc transmitto; intrare ultra duas Orgias non potui, quia lampadem penes me non habebam, valdè tamen humidum illum cuniculum reperi, hinc apparet lapides istos humiditate conservari. Unus centenarius horum lapidum continet (uti dixerunt, relata, non experientiâ probata refero) aliquot uncias argenti puri, est minera, uti apparet, mollis valdè. *In eadem valle Joachimicâ in cuniculo*, ut puto, *S. Susanna*, reperitur arbor in lapidem conversa, cujus particula est *sub No. 15.* videtur ibi figura ramorum, corticum & radicum, tota arbor quasi excavata jam est. Cuniculus iste usque ad illam arborem sese extendit ultra 2000. Orgiarum, putant fuisse fagum, & ita in lapidem conversam, tempore diluvii fabulo & arenâ sic obrutam, & tractu temporis in talem materiam lapideam conversam fuisse: quæ ratiocinatio licet absurda adedò non sit, (nam ille cuniculus ibi per omnes partes similis non est, nunc enim transit integrum saxum, nunc arenam, nunc argillam, nunc terram, iterùm saxum, jam lapides, paulò post iterùm terram, jam humidus, jam siccus, hic calidus, ibi frigidiusculus, denique planè heterogeneous est, & ibi, ubi putatitia ista arbor hæret, apparet mera arena, quæ glutine & viscosâ quâdam humiditate successu temporis exsiccata, & quasi conglutinata est, non est petra vera, nec pura terra, nec pura aut vera arena, sed videtur arena cum limosâ terrâ conglutinata.) Quoad ego conjicere possum, existimarem ibi fuisse succum lapidescentem, qui casu talem figuram arboris formavit: sed quid de cortice? quid de illis fibris dicendum, quæ magis indicant, si arbor unquam fuerit, fuisse quercum? nam nunquid dantur pisces, & aliæ multæ res fossiles? libentissimè iudicium subibo. Est & in eadem valle

valle *minera ferri*, quæ videtur *sub No. 16.* hanc mineram vocant ferrum rude purum (*gedigen Eisen-Erzk*) dicuntque esse plurimam partem ferri, & accipiunt transeuntes pro lapide hæmatitide, & ita quoque eâ utuntur, ego credo esse Crocum Martis naturalem (hic pulchrum esset discurrere, dur ferrum per mucrones, argentum per bracteas, lamellas, fibras & strias, plumbum & stannum per massas & cumulos sese prodant.) Cuniculus profundus aded non est, constat & terrâ & saxo non aded duro, sed omnia sunt rubicundissima, ipsamet aqua intus stagnans, quæ aded copiosa non est, putatur ob colorem & densitatem suam verus sanguis: ego in me fui expertus, illam terram esse valdè vulnerariam, nam cum essem in fodinâ, cecidi, & mihi vulnus triangulare ad palmum dextrum infixi, & cum nihil penes me haberem, apposui recenti vulneri illam terram rubram naturali humiditate præditam, ligavi manum, & ita perexi, idem de die bis repetii, & cum nullam inflammationem in manu nec sentirem, nec viderem, causam ab hâc experientiâ desistendi non habui, quartâ die vulnus mihi perfectè sanatum fuit, ita ut cicatrix nunc vix videatur; nunc hic Viennæ in quâdam muliere operationem hujus terræ iterum expertus fui, cui inter alia ob Rheumatismum venæ sectionem in pede ordinavi, & quia sectione hujus venæ chirurgus majus jussu vulnus venæ infixerat, sanguine prætereâ tenui & calido existente, sanguis ex venâ tanto impetu profiliens, cum summâ difficultate sisti potuit, de nocte mulier incautè pedem offendens, venam absque hoc satis latè dissectam rumpit, quâ ruptâ sanguinem ad deliquium quasi fudit, iterum omni adhibitâ diligentâ sanguis stetit; triduo post ligatura fuit aperta (omnes vulnus sanatum credidimus) & ecce iterum cum summo impetu absque spe sanandæ venæ sanguis profiliit, ita ut convulsiones jamjam inciperent. Cum verò locus ultiõni non esset aptus, neque alia quævis remedia sanguini sistendo adhibita, quicquam conferrent, tandem ego accedens massam confeci, ex crepitu lupi cum albumine ovi, superalpersi bonam quantitatem hujus terræ in tenuissimum pulverem redactæ, maceravi hanc massam in aceto rosaceo forti, & supra venam ligavi fasciis & linteis omnibus in aceto illo rosaceo cum reliquo pulvere hujus mineralis terræ mixto intinctis, & spatio unius noctis tam perfectè sanata fuit, ut altero die circumambulare tutò potuerit. Colliculus unde hæc materia extracta est, plenus apparet junipero & pino humili & alta, habet & alias herbas, sed pau-

cas. *Plumbum* ibidem etiam promiscuè invenitur, cujus mineræ particula est *sub No. 17.* rarius autem *plumbum cinereum* (*Bismuth*) cujus mineræ particula notatur *sub No. 18.* Liquefcit hæc minera ad flammam candelæ. De hoc plumbo cinereo purificato, quando tantum stanno additur, quantum requirit (unum stannum plus, alterum minus) reddit stannum illud jamdum ad usum præparatum quoad sonum & apparentiam simile argento, & ultra quadrantem horæ factâ commixtione istorum duorum metallorum auditur strepitu interno in patellâ, orbe aut aliâ re fusa, jamtùm refrigerata etiam, sonitus actionis & reactionis internæ. Extrahitur & ibi magna copia *Cadmia metallica* (*Robost*) cujus mineræ particula est *sub No. 19.* Confiunt inde colorem illum cœruleum, quo utuntur mulierculæ pro tingendis collaribus. Varia metalla, pro varietate loci, unde extrahitur, in se continet: Utuntur ibi etiam ut veneno contra muscas: ego proxime quantum venenum sit probabo, hoc tantùm intereâ pro certo affirmare possum, ad reditum meum Musæum plenum muscis inveni (fuit tamen in meâ absentia ab hominibus frequentatum,) postquam ergo mineralia mea publico aëri ex cistâ exposueram, inter quæ erat & *Cadmia* ista, spatium 6. vel 7. dierum taliter evanuerunt muscæ, ut jam vix unam aut alteram & rarissimè quidem advertam; sed exposui prætereâ varias scutellas confectioe *Cadmia metallica* & fornacum cum aquâ & lacte infectas, pro interficiendis muscis, nec quantum mihi observare licuit, unicam muscam inde gustare vidi, advolarunt quidem, sed in momento avolarunt, hinc mihi imaginor, solam illâ evaporationem in aërem vicinû mactasse muscas, quia & ibi in Valle Joachimicâ tantùm hinc & inde mineram istam collocant, & ita omnes muscas ex hypocaustis abigunt, nunquam etiam ullam muscam supra mineralia mea diu ambulantem hactenus observavi, sed cum ego odorem aliàs valdè acutum habeam, nullam inde nauseam, contrarietatem aut horrorem adverto, cum tamen *Napellus* me jam tùm duabus vicibus solo odore vix non mactasset, meum herbarium vivum, in quo *napellus* est, penes me tantùm habendo, & id pervolvendo. *Sub No. 20.* transmitto *Mineram Arsenici*, cujus ibi magna copia invenitur, attamen, uti authores scribunt, eam tam pinguem non invenio. Hæc fodina alta est, satis sicca & grave olens, cujus fetorem quanquam non sentirem, difficilem tamen respirationem causavit, intravi solus cum metallicis illis ordinariis, reliqui mei socii cum intrare nollent, me forâs expectarunt, aliàs illis, ut etiam in asfvetis,

quin idem accidisset, nullus dubito: habeo enim pulmones, Deo sint laudes, tam bonos, ut certò cum nullo eos mutare vellem, etiamsi id possibile esset, certum tamen est, arsenicalem illum vaporem mihi id causasse, cum eodem planè modo idem mihi contigerit Kuttenbergæ: Ibi enim cum derepentè ad fornaces, in quibus venæ cremantur (Köstofen) incautè accederem, & ibi videnda circumspicerem, quamvis nec spatio unius medii quadrantis horæ intus permanerem, tantam difficultatem respirandi sentire capi, ut per horam me colligere nullatenus potuerim, & suffocationem timuerim: Metallici, qui per aliquot annos in illâ fodinâ laborant, acquirunt tremores artuum & moriuntur, idem contingit illis, qui in fornace, in quâ hujus venæ flores conficiunt, laborant, cujus delineationem, proximè, ut spero, etiam transmittam, omnes laboratores ibi sunt, ut illos aliquo modo depingam, sicut sceleta viva, pallidi, sicci, oculos habent concavos, verbo, sunt tam macilentis, ut cutis vix ossibus hæreat. Ad hujus fornacis caminum etiam accedere planè non potui, nec in fumo aut circa fumum salvâ respiracione permanere, ad ignem tamen & fornacem ignitam liberè accessi. Observarunt præterea ibi morantes laboratores, quod quoniam fornax hæc in medio silvæ sita est, ad illam viciniam, quam fumus tangit, nulli unquam cervi accedunt, ut ut circum circa non pauci degant, sed quam primùm fumum olfaciunt, quantocius recedunt. Ex hac minera postea conficiunt *Arsenicum Crystallinum*, uti sub No. 21. quod est sine sulphure, & *Arsenicum flavum*, uti sub No. 22. quod est cum sulphure paratum. Duobus milliariibus ab istâ valle alius situs est pagus, qui vocatur *donum Dei*, est tam miserabilis locus, ut vix passer ibi degere possit, altus, in continuis nubibus & nebulis, nec herba, nec frutex, multò minus arbor ibi invenitur; non habent hujus loci incolæ nisi tres partes anni, de ætate nihil sciunt, frigidus, summoperè præterea humidus, & quidem adeò, ut gramen (quod ibi relinquunt, quoniam aut usui nulli est, nec enim bestia ulla eo pascitur, aut si usui esset, siccarum non potest) annuatim unum supra alterum putrescat: massa hæc putrida per totam illam viciniam ultra unam & mediam Orgiam profunda, nigerrima est & pingvis, sicut fimus vaccinus putrefactus, & quando quis subtus est, ut aliquando contingit, sic venâ sit paulò profundior, maleolentem & nauseabundum spirat odorem. Sub eadem massâ est terra lutosa & argillacea quasi, quam lavant, exque eâ Mineram Stanni extrahunt, instar arenæ

gravem & nigram, aliquando plurem, aliquando pauciozem, frequentissimè tamen ex terrâ s̄b XX. circiter extrahunt ʒiij. vel ʒiiij. vocantque hoc stannum, *Saigerzin* & est valdè bonum stannum. Sub illâ terrâ est terra arenosa & firma, inanis & nihil in se continens; sunt in illâ viciniâ paludes ita testæ gramine suo, ut pro firmâ terrâ habeantur, tantæ profunditatis, ut homo cum equo ibi submergi possit, quod aliquando contigisse, incolæ mihi narrarunt. Est quoque in illis cavernis magna copia stellionum (cavernæ ultra 4. vel 5. Orgias profundæ non sunt) quos vidi: De Salamandris quoque interrogavi & eas descripsi, & secundum meam descriptionem eas ibi etiam reperiri mihi asseruerunt, nullam tamen vidi, non autem nisi per dimidium diem ibi permanere potui. Homines illi continuò pervolvunt illam terram ex unâ parte in alteram, & semper inveniunt in eâ mineram stanni, ita ut terra illa jam tum aliquoties fuerit revoluta, stanni, semper inventi, gratiâ. Ex hac valle discessimus *Schlackenwaldum*, ubi integra vena *cumulati stanni* reperitur, cujus Mineræ particula est *sub No. 23.* Hæc vena caudam suam in profundum extendit (*es fällt in die Tiefe*) & quidem usque ad eò, ut venæ cauda reperiri nunquam possit: Quò enim diligentius fodiunt, eò majorem & cumulatiorem venam semper inveniunt, & quod magis mirère, dum infra fodiunt, supernè iterum recrefcit minera. Qualia ædificia, quantæ cavernæ & excavata spatia sint ibi sub terrâ istius fodinæ, nemo credit, qui non vidit, transivi quasdam cavernas ultra 50. aut 60. passus longas, & 30. aut 40. latas, altitudinem videre non potui, tam horrendæ sunt: Placidissimè & distinctissimè intus Echo resonat & respondet; omnes fornicatim excavatæ, & sine fulcris quidem: majores adhuc cavernas esse, mihi asseruerunt, totam enim fodinam non vidi, quia ad illam totaliter visitandam requiruntur 3. integri dies, tam magna est, & variis ædificiis substructa, non ad eò humida, nisi ubi est machina hydraulica, memorabilis sanè; Dicunt intus morari Dæmonem quendam metallicum, qui sæpissimè apparet sub variâ figurâ, jam ut metallicus, jam ut magister metallicorum, jam ut juratus, jam in formâ muris, canis, & variorum animalium, aliquando auditur saltare, & ducere choreas, inflare tibiam, & millenas alias nugas illum ajunt incipere, cumque pro malo omine habeant, si illum audiant aut videant, summopere omnes tumultus aut clamores aliasq; insolentias in fodinâ prohibent: ego cum desiderium haberem, illum videndi aut audiendi, incepti fistulare, & metallici me per

per omnes Deos & Deas, quatenus ab hoc abstinerem, rogant, fortassis si respectum comitis non habuissent, non verbis, sed verberibus mihi silentium imperassent, cumque causam hujus indagarem, dixerunt, illum Dæmonem solere aliàs statim respondere fistulâ, saltu, aut risu potentissimo; & cum aliquoties damnum quibusdam infixisset, illas præcipitando per scalas torquendo, tundendo, lampades extinguendo, seducendo &c. illi ideò fidendum semper non esse. Apparet itaque, illum Dæmonem esse jocularium & nugatorium; ego verò nec quippiam audivi, nec vidi de illo in hâc fodinâ. Hic non sicut in aliis fodinis jaculari solent, sed ignem substruunt, quia, cum patentissima sit, & spiracula plurima habeat, ignem benè substruere licet, deinde si jacularentur (jaculari autem vocant, quando foramine rotundo terebrâ in mineram incusso, id pulvere pyrio implent, & iterum fortissimè ligno cum parvulo canali occludunt, hunc canalem etiam pulvere pyrio implent, candelam sulphuream longiorem penes accendunt, & ita mineram dissilire faciunt) valdè timendum esset, ne terra supra corrueret, & aut Metallicos aut venam obrueret. Vena enim in tali figurâ procedit, ubi, *a*, est superficies terræ, *b*, *c*, *d*, totus cumulus venæ, *b*/*c*/*d* adeoque uti videtur etiam extra fodinam, terra manifestissimè se ad venam inclinât, etiam in unâ parte aliquid corrui, & fregit illis rotam machinæ hydraulicæ una cum ejus cavernâ (das Rad mit sampt der Kathstuben) quarum murum jam substruunt fortissimum, & in istâ viciniâ fodere sacrosanctè prohibent, nam in aliis locis sufficientissimam mineram habent, quia est integer cumulus, & quicquid decutitur, minera est. Hic etiam est quædam argenti fodina, ex quâ est particula sub No. 24. non profunda ea est, valdè tamen humida, & terrâ luteâ repleta; conjicere licet, quondam magnas divitias ibi fuisse extractas, vel solo ædificio id denotante, in quo antiqui longissimum quendam cuniculum ad aquam tantum educendam egerunt, à parvo tempore fodinam istam colere inceperunt, sub spe adhuc laborantes: Nam quantum hætenus extrahunt, non sufficit pro solutione metallicorum. Media hora Schlackenwaldo distat Schönfeld, qui locus participat in fodinâ stanni cum Schlackenwaldo, & propter continuationem molendinarum ubi tunduntur venæ, (Puchwerck) & fornacum unus idemque locus quasi putatur: & quod admiratione videtur dignum, quod cum ejus situs in meram planitiem se diffundat, nihilominus tamen continuis nebulis, pruinis, frigore, aliisque

liisq̄ue Cœli injuriis perpetuis obnoxius, ita quidem ut ibi integro mense & amplius hyemem longiorem habeant, quàm Schlackenvaldi: hic erit aura temperata & serena, ibi ninget aut pluet, hinc totâ die à sole torrentur, ibi nebula & pruina omnia devastabunt, hinc homines formosi, ibi strumosi, præcipuè fœminæ; hinc equidem totam mutationem & diversitatem inibi latentem Mercurium conjicio, & si quærerent, certò puto, illos Venam Mercurialem reperturos, quin imò asseverare auserim, post aliquot annos, si ita versus Schönfeld in fodinâ Stanni continuaverint, derepentè Venam Mercurialem illis patefactum iri? *Sub No. 25.* est quidam *lapillus niger*, quem vocant *Zinnfrauppen* / est *stannum rude*, idem ac *gedigen Zinn* / paulò rariores sunt, quàm minera prior *sub No. 24.* vidi alium talem lapidem ad magnitudinem unius pugni, sed tales rarissimi sunt; etiam Schlackenvaldi per totum illum tractum, ubi aqua ex machinis, in quibus venæ pilis præferratis tunduntur, (*Puchwerck*) fluit, lavant arenam, & iterùm quantitatem aliquam stanni nunc majorem, nunc minorem inveniunt. De reliquis notavi, totam Bohemiam & Moraviam plenam esse *Micâ* (*Raſen-Silber*) uti apparet *sub No. 26.* de quâ scribit *Agric. in Berman.* qualem, licet nullius usus sit, tamen unâ transmittere volui. Et hæc sunt, quæ brevi hoc itinere annotare potui, proximè exspecto alias mineras, quæ si rariores fuerint, etiam communicabo. Exspecto etiam quasdam delineationes fodinarum & fornacis, in quâ conficiuntur flores Arsenici, quas pariter transmittam, unâ cum modo, quo conficiuntur, & declaratione, quare unum crystallinum & alterum flavum sit. Addam insuper pleniorè relationem eorum, quæ pro nunc fortassis oblitus sum, nec non quorum experientiam facere constitui. Exspecto etiam aliam Minerâ Antimonii, aliosq̄ Granatos, qui si figurâ à modò transmissis different, fidelissimè eos communicabo. Optarem equidem etiam atque etiam, liceret sequente æstate denuò fodinas hascè visitare, citra dispendium meæ praxeos, absq̄ue hoc enim si esset, tædiosum minimè foret, sæpiùs atq̄ue sæpiùs transvagare cavernas & visitare mineras: neq̄ue enim intima terræ viscera unquam abhorrerem, modò penitiùs contemplari naturæ opera possem. &c. Coronidis loco *duo Experimenta* à me facta communicare placet:

1. Cadmiam fornacum probavi, nec mures, nec glires eam attingunt: Cato dedi, qui vertigine correptus, aliquot diebus post periit.

2. Cad-

2. Cadmiam metallicam dedi cuidam cani, qui horrendissimè vomuit; non quidem periit, sed tamen huc usque malè valet. Observavi insuper quod

3. *Aqua Lapidescens* in minera plumbi Tarnomontana, in confinibus Silesiæ & Poloniæ No. 29. signata, crescit ita ad instar bacilli longi teretis & quasi per annulos distincti inque medio perforati; exhibetur ibi in obstructionibus urinarum & in calculo.

4. Minera B Tarnomontana, No. 30. signata, Argentum in se continet sed paucum, adeoque valde parvum inde lucrum acquirunt &c.

5. *Sal Polonicus* in sua fodina est mollis & levis, extra in momento ita durefcit & gravefcit, ut unicum frustum quod in fodina ab unico homine tractabatur, extra eam vix quatuor boves movere possint. Observavi hæc præcedenti anno, quando cum S. Maj. Imperatrice Eleonora, Sponsam Regis Poloniæ comitante Cracoviam, eò proficiscebar.

D. Greifelius è Viennâ Litt. ad D. Sachsum. vid. *Flenda* p. 396.

OBSERVATIO LXXIX.

D. JOHANNIS JÆNISCH.

MOLA QUINQUENNIS PROLAPSUM UTERI- MENTIENS.

PLurimas easque raras circa molarum generationem & earum exclusionem passim apud autores fide dignos inveniri historias testem habemus sat locupletem Schenckium in suis obs. qui molas in utero per ipsos septendecim annos commorasse annotavit, id quod etiam Zvvingerus *theatr. vit. hum.* p. 331. & 357. confirmat. Haud absimilem, aliis tamen circumstantiis & accidentibus, curioso lectori hîc sistam historiam: Uxor quædam in suburbio Vratislaviensi 34. annorum & decem liberorum totidemque ferè abortuum, nec non plurium molarum fœcunda parens, ante annos circiter duodecim fœtus aliquot exclusit vitales, ob impurum autem & ichorosum, quo & parens ipsa & hinc enatæ soboles scatebant, sanguinem, plerique excoriatâ totius corporis cuticulâ, nondum absoluto puerperio, diem suum obierunt, ut ex novem duas saltem conservare potuerit soboles; postmodum negotio concipiendi

cipiendi & pariendi natura defatigata aliquandiu vacare coacta est, quæ nullis tamen remediis, nisi anilibus suffulta tandem ad incitas redacta nil nisi molas concipere, & singulis mensibus per sesqui annum, etiam absente longo tempore marito, numero unam, duas, plures imò plurimas acerbissimis parturiendi doloribus nimioque sanguinis profluvio excernere molita est. Tandem cordatiorum persuasum virum ob raram experientiam Clarissimum, Dn. D. Johannem Agricola, Reipub. hujus Proto-Physicum p.m. consuluit, qui singulari suâ prudentiâ & generosis medicamentis è lerna hac morborum eam eripuit pristinaeque & inculpatae sanitati restituit, ut mensibus ordinatè fluentibus postmodum denuo conciperet, ex difficili autem subsequenti decimo partu, prolapsu uteri satis periculoso non corrigibili & molestissimo se laborare credidit & obstetrix confirmavit, ut absque ligamentis huic malo aptis nec stare multo minus incedere valeret per quinque integros annos. Elapso autem quinquennio tam ob errorem diætæ, quàm sulphur ex accensis carbonibus narcoticum, quibus hyberno tempore in foro publico intentum frigus arcere cogebatur, (quæstum namque in vendendis pomis habuit longo tempore) natura in deterius ruit, novisque mensium obstructionibus, passionibus hysteriis & lipothymiis affligitur, nunc meam opem implorare gestit hæc misera. Ipsam invisens semianimem reperio, morbum causamque indago, ex relatione adstantium hujus individui naturam, morbos & accidentia præterita prolixè & graphicè depicta video, & originem hujus mali ex impuro utero itidem provenire judico, interim ob urgentia symptomata cordialia hysteriis nupta propino, his symptomata paulatim cedunt, ut ægra ipsa mecum colloqui valeat, cui ob adstrictam alvum clysterem applicandum svadebam, quem tamen canepes & angue fugiebat, coactus ergo tandem externè saltem fomentationes ex emollientibus & carminativis præprimis herbâ mercuriali toti abdomini ad pubem usque applicari, internè verò essentiam castorei & spiritum secundinæ (ob præsentis molæ suspicionem) in syrupo de artemisiâ propinari jussi, quibus præstitis elapso bihorio acerbissimi iterum dolores & conatûs parturientium absque tamen lipothymiâ aborti brevique post *molam*, capitis infantis, ad instar, *peperit* tantæ tenacitatis, ut vix securi dividi potuerit, absque tamen putredinis & hinc orti cadaverosi odoris molestiâ, & quod magis miremur, sine omni sanguinis vestigio. Hoc factò *prolapsus uteri quinquennis evanuit*, & molæ molem

non

FIG. I.

AD OBS. LXXX. LXXX

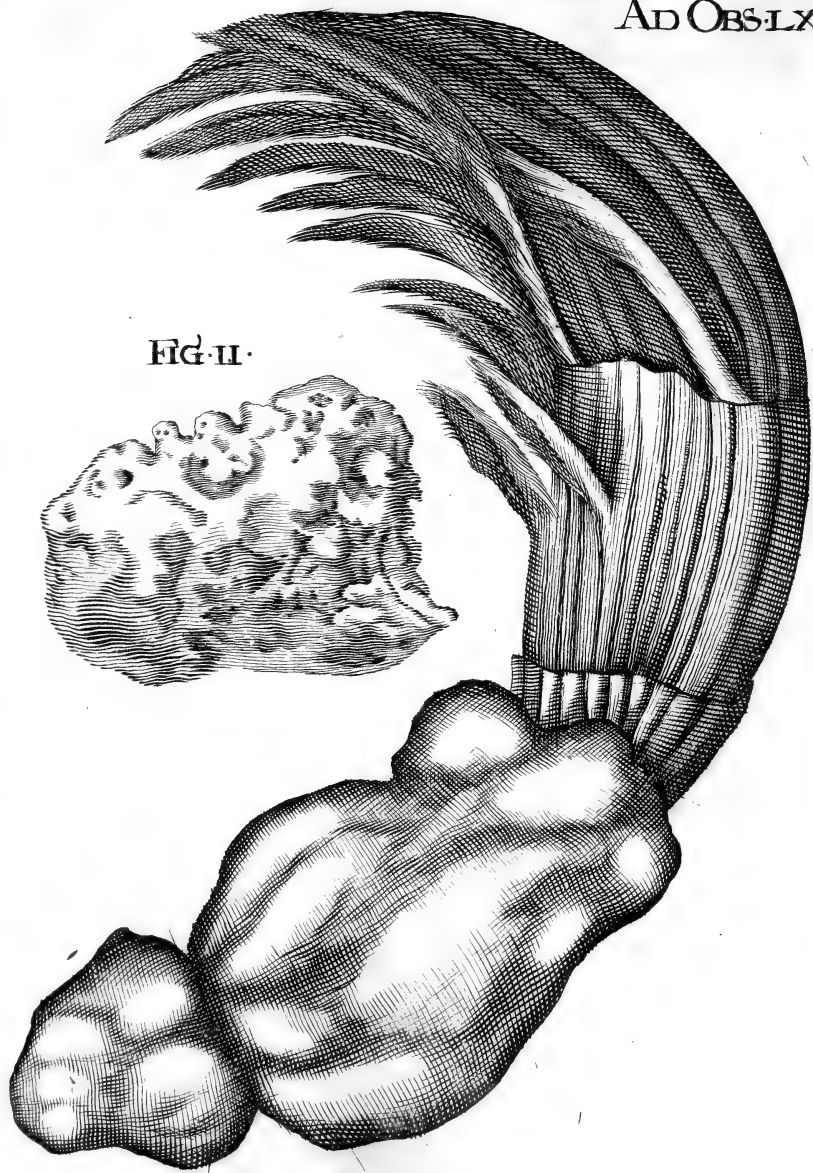

FIG. II.

ut fo
cant.
enim
gium
nt, ma
tunc
deo ne
dine en
cum ac
D.

Ca.
Joanne
fratru

non in utero sed extra eum in vagina uterina circa exterius pudendi officium tam diu latitasse eventus docuit, uteri situ inculpato invento. Continuatis postmodum per mensem medicamentis sanguinem & uterum purificantibus per DEI gratiam illius sanitatem restitui, ut hoc ipso tempore, dum hæc scribo, bene se habens iterum gravida, sine omni tamen periculorum accidentium futurorum suspitione incedere valeat, undecimumque partum, Deo volente, animose expectet.

OBSERVATIO LXXX.

D. LAURENTII GISELERS.

MONSTRUM PENNÆ ANSERINÆ.

Cum epistola invitatoria medici invitati fuerint, ut de suo aliquid addant, quo Miscellanea Curiosa vel amplificari vel illustrari queant, nolui *ἀστυκολῶ* venire, sed id quod in charta depictum vides simul mittere, non ut adeo publica luce dignum, sed saltem ut forte quidam è Curiosis sententiam de hoc *pennarum concremento* dicant. Extractum illud fuit in anseris pingui, & ad vcru destinato. Cum enim illum exenterare vellet coqua, simul cum pinguedine circa uropygium intus hærente *plumarum* hoc corpus manu sua absque labore extrahit, nullo signo quod carni adhæserit, aut dorso, sed promptè manum secutum est. Stupefacti, quod ignorabant, quid rei hoc sit me accessunt, video naturales esse pennas sanguine turgidas, atque ex adnatâ pinguedine emergentes, pennæ intus versus superiora spectabant, curvæ oblo, cum arctiorem, num verò mas vel fœmina fuerit anser me latet.

D. Giseler Litt. è Brunswig à Vratisl. datis ad D. Sachsum.

OBSERVATIO LXXXI.

D. SIMONIS SCHOLZI.

CALCULUS VESICÆ CUM ULCERE RENUM ET VESICÆ.

Iobannes Fricius Thoruniensis, juvenis annorum viginti septem, à primâ statim infantia de doloribus circa pubem, mejendi difficultate, & aliis

symptomatibus *calculum vesicae* indicantibus per certa intervalla con-
 querebatur: quæ omnia crescentibus annis atrociora reddebantur. Ad-
 ultior factus, apud mercatorem aliquot annos in patriâ serviendo con-
 sumsit: postea *Regiomonti & Dantisci* mercaturæ operam dando, usque
 ad annum vigesimum sextum ætatis commoratus est, aliquoties interim
 & graviter iisdem in locis decumbens, *Anno millesimo sexcentesimo sexa-*
gesimo nono ad nundinas autumnales, quæ Thorunii circa Festum Apo-
 stolorum Simonis & Judæ annuatim celebrantur, cum cive & mercato-
 re Dantiscano, cui à servitiis erat, venit, sed ob dolores in Hypogastrio
 & circa inguina atrocissimos; qui illum, urbem vix intrantem, adorti
 sunt, ad matrem viduam, domino suo relicto, divertere coactus fuit. E-
 go tertia Novembris, anno dicto ad eum vocatus, præ doloribus in le-
 cto vehementer jaçantem & ejulantem offendi, infimulque humorem
 viscidum, crassum, sædissimi que odoris summo cum dolore per canalem
 urinarium exeuntem animadverti. Ab illo tempore ipsi pro re natâ & pro
 diversis scopis diversa medicamenta præscripsi, quibus tamen *calculum*
in vesicâ latentem, certisque signis cum *ulcere renum* se prodentem ex-
 turbare impossibile erat; neque ea nostra intentio fuit: statim enim
 ei tale prognosticum prædiximus: *Ulcus renum immedicabile esse, calculum*
autem vesicæ non nisi per circumspectum & peritum lithotomum ex-
 scindi posse; Sed ille lithotomiam admittere nolens, indies debilior fa-
 ctus *anno millesimo sexcentesimo septuagesimo, septima Junii* naturæ debitum
 persolvit. *Cadavere* adhuc eâ die *aperto* repertus est in *vesicâ exulceratâ*
& purulentâ lapidis asper sesquiunciam cum drachma ponderans, *cujus fi-*
guram & colorem icon observationi adjuncta verè exhibet. Sub dextro
Epatis lobo *ulcus* insigne latitabat, *ren* verò dextri lateris *totus ulcerosus* &
 puris plenus erat cum maximo foetore, præ quo reliqua viscera ulterius
 explorare non potuimus. Simillimum huic mihi que notum casum ob-
 servavit *Excellentissimus. D. Segerus*, collega meus colendus, qui jam *Ob-*
servat: Anni primi Miscellaneis sub numero observ. 16. insertus est: quem
 hic ut oculatum testem observationis præsentis honoris ergò nominare
 volui.

D. Scholz. Litt. ad D. Sachsum.

OBSERVATIO LXXXII.

D. SIMONIS SCHOLZI.

*TUMOR IN SIGNIS SUPRA VENTRICULI REGIONEM EXTERNE
SUPPURATUS, ET FELICITER CURATUS.*

Anno Christi millesimo sexcentesimo septuagesimo; decima quarta Januarii vocatus sum rus ad Generosum Dn. *Henricum de Boly, Nobilem Gallum, S. R. M. Poloniae Colonellum*, per aliquot jam septimanas periculose decumbentem. Die decima quinta ad ipsum veniens, inveni admodum debilem, utpotè cui dolor gravissimus jam ad suppurationem tendens noctes insomnes, appetitus verò prostratus totum corpus indies debilius reddebat. Ego ibidem per biduum commoratus, omnia signa conjunctim accuratè pensitavi, Generosumque Patientem benè sperare jussi, accersito ad ipsum chirurgo Graudentino, quartâ milliaris germanici parte ab ipsius pago habitante, qui intereà ex consilio meo cataplasma emolliens & digerens tumori diligenter applicavit, donec ipsi sequens Emplastrum cum cordialibus & vires rescipientibus Thorunio transmissum est. Emplastrum tale erat :

Rx. Emplastri de meliloto
mucilag. aa. ℥ij.

Dissolv. cum Olei Malvini Suff. qu. ducaturque super duas alutas ad præscriptam formam rotundam. Emplastrum hoc tumori impositum est. Medicamentum vitalem facultatem resciciens erat istiusmodi :

Rx. Confect. cordial. (singul. descript. Dn. D. Meisneri nostri
p. m.) ℥ij.

De quâ quotidie manè cum jusculo drachmam assumebat. Pro ventriculo corroborando de sequentibus rotulis singulis diebus paulò ante prandium & horâ quartâ vespertinâ quindecim consumebat :

Rx. Spec. aromat. rosar.
Diarrhod. Abb.

Confect. Alkerm. aa. ℥ij.

Sacchari Canariensis albi in *f.* qu. aqu. rosar. dissoluti uncias sex, f. l. art. Rotulæ. Quibus ita per aliquot dies usurpatis, die undecima

mor in apostema conversus, & hoc sub emplastro ruptum, puris magnam copiam (sed per vices quotidie aliquid) emisit, ulcere per chirurgum ad aliquod septimanas aperto servato: donec tandem (omni materia pedetentim expurgata, opeque chirurgi illius & naturæ vulnere consolidato) Generosus Patiens pristinae sanitati per Dei gratiam restitutus, feliciter evasit. Sed mediâ æstate Dantiscum profectus, rursus dolorem in priori loco sentire cœpit, & tumorem animadvertit, tum è consilio Medicorum illius loci tumor iterum in apostema conversus apertus est, atque sic Generosus Patiens, pure sed non in priori copiâ, foras emisso, vulnereque curato, jam optimè valet.

D. Simon Scholz, è Thorun. Litt. Vratislav. datis.

OBSERVATIO LXXXIII.

D. SIMONIS SCHOLZI.

TERROR PRÆGNANTIS FÆTUI LETHALIS.

Conjux mea prima charissima, jam demortua, prægnans, & quidem circa initium noni Mensis Anno *millesimo sexcentesimo quin- quagesimo sexto*, die 4. Novembris, sana & vegeta inter cœnam ad mensam cum me & cum domesticis meis sedens, cibumque sumens, inopinato metu percellitur; audito signo campanæ incendium in urbe indicantis, scilicet in novâ civitate, ubi consulis domus tota conflagrata est. Tum illa ab eo ipso temporis momento malè habere cœpit, motumque infantis per triduum nullum sensit, sequentibus verò diebus admodum debilem: obambulavit tamen & munia domestica pro viribus expedit, & licet variis fœtum & matrem roborantibus usa esset, die tamen undecima mensis istius, manè ipsam dolores gravissimi, partum præcedere soliti, adorti sunt, qui tandem circa horam decimam antemeridianam successit, & satis feliciter, filiolo quidem perfecto, sed post S. Baptismum tantum bihorium vivente, in lucem edito: *cujus totum sinistrum latus à capite usque ad calcem colore flammeo conspiciendum* erat. Talia præstat sæpissimè terror in prægnantibus.

D. Simon, Scholz Litt. ad D. Sachsum.

OBSERVATIO LXXXIV.
D. SIMONIS SCHOLZI.

MOLA ALIQUOT OVORUM VITELLOS REPRÆSENTANS.

Mercatoris cujusdam Thorunienſis Novoppidani conjux, exiſtimans ſe eſſe gravidam, ſpe tandem frustrata, poſt tertium menſem enixa eſt *Molam*, cujus medium erat glanduloſum venulis ſeu ligamenti tenuibus, ſed tamen firmis, circumcirca reſertum, quibus validiſſimè adhærebant *rotunda parva glandula ovorum* gallinaceorum vitellis quoad colorem ſimillimæ, duriffimæ tamen, & cultro diſſectæ ſcirrhoſum quid repræſentantes.

D. Simon Scholz Litt. è Thorunio Vratiſl. datis. Confer. Schol.

Anni I. Miſcell. obſ. 1.

OBSERVATIO LXXXV.
D. SIMONIS SCHOLZI.

SCIRRHUS ET PERFORATIO UTERI.

Honeſta quædam matrona, juvencula bis fœtum mortuum, oportuno tamen tempore enixa, tertium gravida tempore partus inſtante, doloribusque urgentibus, fœtum fruſtrâ excludere allaborat. Ego prima Julii *Anni milleſimi ſexcentefimi ſeptuageſimi* veſperi ad eam vocatus (Excellentiſſimus enim Dn. *D. Segerus*, collega & amicus meus honorandus, cum ob propriam ægritudinem caſui huic præſens a deſſe non poterat) inveni ſatis adhuc vegetam, quærens de ſtatu ipſius, ab obſtetricibus reſponſum tale retuli: os uteri apertum eſſe, reliquæ bene conſtituta, ſitum autem infantis malum, manu tantùm dextrâ extra vergente, capite verò & reliquis membris impervestigabilibus. Cum ipſi per totam noctem unâ cum tribus obſtetricibus, parentibus & propinquis a deſſem, nonnullaque corroborantia & fœtus expulſionem promoventia præſcriberem, ægraque ſine ſtudio libenter aſſumeret, omnia tamen in eodem ſtatu permanserunt, manu infantis

tisque

usque ad scapulam ferè exertâ, & jam emortuâ immobili manente, puerperâque summè debili: donec tandem naturâ in totum deficiente, die secundâ Julii paulò ante primam pomeridianam animam placidè Deo reddidit. *Cadavere ipsius statim post mortem aperto, inferius uterum invenimus laceratum, & quasi ex ulcere perforatum, fatu masculino perfecto cum secundinis extra uterum inter intestina latitante*, manu tantùm dextrâ partim in vaginâ uteri, partim extra uterum prominente: præterea quoque uterus in fundo dissectus ad palinæ crassitiem *scirrhosâ duritie* tumidus apparuit. Funestum hunc & rarissimum casum ulteriori disquisitioni Experimentissimorum Practicorum relinquo.

D. Scholz. Litt. ad D. Sachsum. Confer qua de fatu extra uterum invento adducta fuerunt in Anno I. Miscellan. Cur. obs. 110.

OBSERVATIO LXXXVI.

D. SIMONIS SCHOLZI.

PUELLUS TYMPANITICUS.

ANno millesimo sexcentesimo quinquagesimo quinto, Mense Martio, Nobilis cujusdam è vicinâ Cujaviâ conjux cum filiolo unius anni à colicis doloribus & flatibus per aliquot dies miserè afflicto Thoronium venit, consiliumque à p. m. *Excellentissimo D. Georgio Mochingero*, Physico tùm primario, petiit: Sed puellus ille paucarum horarum elapso spatio mortuus est. Tùm præfatus Dominus *Mochingerus* piè defunctum *Excellentissimum D. Christophorum Meisnerum Phys. Ord. & me*, ut lectioni unâ cum illo interessemus, rogavit. Mirum fanè dictu! quantum ventriculus distentus erat, in quo nihil præter flatum & aliquid visceris humoris conspiciebatur, intestina autem omnia tam pellucida transparebant, ut etiam multis in locis puncta statim conciderent, ne guttulâ quidem humoris alicujus in illis apparente, reliquis visceribus se benè habentibus. Huic analogum exemplum recenset Ant. Benivenius *Exempl. Med. Obs. cap. 81.* ubi ex solo vento in Ludovico Nicolino Generosi equitis Othonis filio, mortem subsecutam scribit, quem affectum ibidem in Annotationibus Dodonæus *Tympaniti* similem fuisse scribit.

D. Simon. Scholz. Litt. Vratisl. datis.

OBSERVATIO LXXXVII.

D. SIMONIS SCHOLZI.

CORPULENTIA ET PINGVEDO, NIMIA SUBITÆ MORTIS CAUSA.

Reverendus verbi divini Minister *Job. Musonius Polonus*, vir staturâ procerâ, corporeque ob nimiam pinguedinem vasto atq; ad motum inepto, annos quinquaginta octo natus, per aliquot jam annos de difficili respiratione maximè inter eundem sæpissimè conquestus est, qui antea frequenter hæmorrhagiam narium ferè usque ad deliquium animi patiebatur, & ex Erysipelate pedis utriusque ulcere laborabat. Hic è consilio nostro aliquoties medicamentis purgantibus usus est, ob metum hydropis, sed absque commodo: nam respiratio indies difficilior, facultasque vitalis debilior reddebatur, ut se tandem lecto committere cogeretur. Lecti & quietis pertæsus, aurâ liberiore frui gestiebat, persuasus sibi inde valetudinis aliquod emolumentum. Cum ipsum nullis rationibus à proposito abducere possem, ille denique *vigesima quinta Augusti, Anni millesimi sexcentissimi sexagesimi noni* matutino tempore Cathedram in Templo Mariano summâ cum difficultate conscendens, habitâque concione Polonicâ brevi, circa meridiem rhedâ cum filiâ virgine (viduus enim erat) se vehi jubet ad vicinum pagum, milliare Germanicum ab urbe distantem profecturus: Sed dum vix quartam milliariis partem perficeret, rhedâ descendens *subitò moritur. Cadaver* in civitatem curru illatum post concionem vespertinam *sectioni traditum* est: ubi post chirurgicam apertionem in abdomine supra musculosam carnem satis amplam & robustam, *adeps* coloris ad citrinum vergentis, *octo digitorum transversorum crassitiem* superans conspiciebatur; præterea in cavitate abdominis ichorosi humoris aliquid, in intestinis verò flatuum paulò major copia. Sed viscera omnia, in medio ventre Cor insigni pingvedine præditum cum Pulmonibus, in infimo Ventriculus, Epar, Lien, Renes & Vesica, optimè, ceu sanorum, erant constituta. Apparet hinc, viro huic nimiam *obesitatem mortem accelerasse*. Hoc nostrum effatum confirmant ex Avicenna Marcellus Donatus *Hist. Med. Mirab. Lib. 5. cap. 2.* ubi corporum monstrosæ crassitiæ plura exempla

recenset: Paul. Zachias *Quest. Med. Legal. Tom. 1. lib. 5. Tit. 2. Quest. 12.* & Dominicus Terillus *de causis mort. repentin. Sect. 6. cap. 3.* qui autores, ut citatis locis cum hac observatione nostrâ conferantur, dignum æstimo. Vide sis etiam (ut intermiscantur seriis ludicra) historiam apud Johannem Riolanum Fil. *Enchirid. Anat. lib. 2. cap. 4. in Consid. Medic.* quam ibidem ex Nicolao Neandro hæc verbis describit: *Rabbi Eleazar & Rabbi Ismael habuerunt ventres tam grossos, ut cum starent erecti conversis faciebus & ventribus contiguïs, duo validi boves potuerint inter eos transire neutrum contingendo.* Puellam autem illam exsuperantis pinguedinis, quam Thomas Barbolinus *cent. 3. Hist. Anat. rar. Hist. 88.* ex relatione Petri Schumacheri depingit, ego ipse oculis meis vidi *Leide*, sed quo anno, recordari non possum.

D. Scholz Litt. Vratisl. datis.

SCHOLION.

Obesis quibus

Pinguis aqualiculus propenso sesquipedale extat
Annumerari possit ille Germanus, cujus Epitaphium tale Durlachi inveniri *Crusius in Annal. Suev. Part. III. l. 12. c. 11.* refert: Anno 65. den 4. Nov. starb Franz Eihard der fromme / redliche und grosse Stadtschreiber / welches Körper gar nahe 6. Centner gewogen. Puerum describit *Theod. Keckringius in spicileg. Obs. Anat. Obs. 66.* qui præ pinguedine nimia extinctus fuit, non aliter ut candela non raro nimia pinguedine extinguitur, præsertim si flamma ellychnii debiliior, quam ut affluentis sevi absumat copiam. Puellam è Cadfando Flandriæ oppido ortam pinguißimam ipsemet quoque Lipsiæ transvectam vidi in nundinis 1647. tum temporis duorum saltem annorum, quæque tunc pondus CXXV. librarum excedebat.

[*D. Ph. Jac. Sachs à Lewenb.*]

OBSERVATIO LXXXVIII.

D. LAURENTII WOLFSTRIGEL.

TUMOR EX PROLAPSO EPATE.

IN Nosocomii nostri civici Pædotrophio *Vienna* ante menses plusculos infans natus cum tumore circa umbilicum ad pugni magnitudinem, coloris

loris lividi: Chirurgus, loci omphalocelen gangrænâ tactum ratus, medicamenta calidiora gangrænâ & tandem sphacelum compeſcentia applicuit: inde auſtâ adhuc inflammatione miſellus expiravit. *Medicus Ordinarius, Excell. D. D. Urſinus*, collega plurimùm honorandus, vocato *chirurgo civico, Recharðo* nomine, aliàs ſat dextro, *aperire cadaverculum* juſſit, & inchoatâ ſeſtione ad tumorem dictum, vixque cuspide cultelli adacto, jam hepatis ſubſtantia in conſpectum prodiit: inde patebat, *tumorem ex prolapſo hepate* (forſan à conformationis vitio) & non ex umbilici protuberantiâ ortum traxiſſe, divuſâ lineâ candidâ, quæ inter rectos muſculos conſtituitur. Cum verò mihi à prædicto Domino Ordinario cadaverculum pro conſeſtione ſceleti, quod noſtrum etiamnum exornat Theatrum Anatomicum, conſeſſum eſſet, præter inflammationem hepatis ac diſpoſitionem gangrænôſam in meſenterio, obſervare mihi nil licuit, quod inſoliti ac curioſi quidpiam in ſe contineret.

D. Wolfſtrigel Litt. ad D. Sachſum è Viennâ Auſtria.

OBSERVATIO LXXXIX.

D. LAURENT. WOLFSTRIGEL.

LAPILLORUM COPIA PER ALVUM EXCRETA.

Mulier annos 40. nata, temperamentis Melancholico-Bilioſi, habitus ſubfulci, ſæpiùs doloribus Colico-Nephriticis æmulantibus inſeſtabatur: elapſâ verò æſtate in tantâ ſævitie recrudelcebant, ut iis ferendis vix par videretur ægrotans. Conquiruntur hinc inde remedia: tandem ſvaſu cujuſdam chirurgi enema ex emollientibus injicitur, quod paulò poſt ſummis doloribus & ſtrepitu (ex illiſu lapillorum ad fundum canthari) rejeſtum eſt. Examinatur alvina ac putida illuvies, ibique reperiuntur *lapilli No. 27. Oſtrogoni*, coloris ex flavo fulci, nigris maculis inſigniti, quorum quilibet gr. vj. ponderabat, & quales aliàs in veſiculâ fellis reperiiri ſolent, quorum unus etiam à me *Excell. D. D. Jungio* pro tranſmiſſione traditus. Remiſeſſe deinceps dolores, ac patiens per pluſculum temporis ſat benè habere viſa eſt, uſque dum tandem 20. Novembris anni currentis, ſubortis denudè ſuprà memoratis cruciatibus, circa veſperam ad ægrotantem accer-

for, ipsam inter ejulatus & clamores de dolore lumborum & lancinatione circa Hypochondrium dextrum. ubi locus insertionis cholidochi ductus in duodenum est, conquerentem, cum pulsu celeri, urinâ saturâ flavedine tinctâ, reperio: totius etiam corporis color in flavum mutatus, qui semper (quod notandum) infestantibus hisce doloribus comparere solet: Vomitus, etiam materiæ viscidæ copiosissimæ tum prægressi erant, tum sequebantur. Ego *lapillos* rursus adesse pronuntio, qui viam ex vesiculâ fellis in duodenum affectarent, in quem finem Enema ex malacticis & carminativis, tum & fotum & cataplasma ex iisdem, tum linimenta hujusmodi præscribo. Internè oleum amygd. dulc. cum decoct. cicer. rubr. & fl. malv. exhibendum, pro viarum laxatione, præcipio. Rejicitur clyster immanibus cruciatibus unâ cum *tribus* rursus *lapillis*, commemoratis similibus, & sabulo copioso instar croci flavescente & aquam tingente: repetitur clyster; rursus in examinatis scybalis *lapilli quinque*, reperiuntur, inter quos tres inæquales & asperi, coloris fulcioris ac supra commemorati. Remisere exin dolores: unde ad deturbandas Biliofo-Tartareas reliquias Tincturam feri lactis cum fol. Senn. & Tamarind. & infusione Rhabarb. ad aliquot dies exhibeo, ac tandem præservationis loco Pil. ex Terebinth. succ. limo. lot. admixtis iis, quæ præterea solvunt, & eum simul ac bilem expurgant, adjunctâ convenienti victus ratione, præscribo. Ex quibus meliusculè habere visa est ægotans, nisi quod (dum hæc scribo) rursus novo dolore corripitur, qui quidem colicum potiùs æmulatur, cum non circa lumbos & hypochondrium dextrum, sed potissimum versus umbilicum perferentur, qui tamen, rejectis rursus ex applicato Enemate *tribus lapillis*, & aliquot ossiculis Mespilorum in intestinis jam fortè aliquamdiu stabulantibus, pacatus est: unde jam repetit tincturam supra dictam. Restat nunc determinandum, *quæ Idea ac causa hujus affectus* tum externa, tum interna, antecedens nimirum & continens? Quoad *primum*, videtur ratione modi afficiendi hunc *affectum Colicum Biliofo-Petrosum* dici posse. Quoad *secundum* verò, ob victus rationem inordinatam & iram, quâ sæpius excandescit patiens, fermentum stomachi vitiatum, inde fixiores alimentorum portiones salinas relinqui, quæ (ut vitia primæ concoctionis in secundâ non corriguntur) & ansam *coagulationi lapillorum in vesiculâ fellis* præbent, assistente non parùm succo Pancreatico in hâc Patiente acidiore, unde & Symptomatibus Hypochondriacis, flatibus, &c. obnoxia est, qui non tantum

tum per ductum cholidochum, sed & in ipsâ massâ sanguineâ existens, volatiles Bilis partes coagulare potens est. Quod verò non in pluribus tales excretiones lapillorum observentur (quod quispiam objicere posset) cum plures, ut Hypochondriaci, succo Pancreatico acidiore scateant, (quod *Clarissimi le Boë Sylvii ac Regneri de Graaf* ejusdem olim Discipuli non improbabile inventum est) ratio esse videtur, quod præsupponam in hâc ægrotante cervicem vesiculæ fellis laxiorem naturâ esse, ut lapilli insinuare sese possint, usque dum tandem ad duodenum propellantur, quod absque dolore & distensione ductus arctioris contingere nequit, neque etiam tamen dubito, quin, si cadavera pleraque talium aperirentur, sæpissimè lapillos in eorum vesiculâ fellis (quod quidem rarum non est) reperiundos: nec difficile esset, horum effectuum causas, ad minutias usque, juxta dicta principia enodare, si hæc propositum ac institutum, quod mihi nunc est, non excederent.

OBSERVATIO XC.

D. VALENTINI ANDRÆ MOELLENBROCCI.

MANUUM TREMOR ET FESTUCARUM COLLECTIO IN FEBRIBUS ACUTIS NON SEMPER LETHALIS.

IN acutis febribus interdum affectus seu motus ex tremore & convulsione mixtus accidit, qui *σασμοτρομιάδης* appellari potest ac lethale signum esse censetur; nam delirium & convulsio ipsum ut plurimum sequitur, unde ægri moriuntur; idque *Hippocrates coac. pranot. aphor. 59.* asserit: *Et qui ad manum resiliunt, malè habere judicantur.* Verum curavi non ita pridem sartorem meum febre acutâ laborantem, qui tertiâ die hoc affectu prehendebatur, & quod majus erat, festucas colligebat, de lecto floccos evellebat, quod ex sententiâ *Hippocratis 1. progn. aphor. 23.* lethale habetur, virium summa aderat prostratio, extrema frangebant, & in principio morbi die septimo sibi mortem prædicebat, quam quoque certo instare omnes astantes putabant, ast tunc sudore critico accedente æger præter omnium spem convaluit. *Idem* olim civi Wettinensi adhuc viventi, de cujus vitâ quoque desperabam, & ante paucas septimanas Nobilissimæ cuidam mulieri contigisse, recorder.

De nullius igitur salute ex consilio *Trincavellii lib. 3. Consil. 62. p. 506.* desperandum, quia, teste *Averrhoë 7. colliget. c. 31. p. m. 166.* sæpe accidunt monstra in arte, quemadmodum in natura; & ut *Celsus lib. 2. c. 6.* ait; interdum deserti à Medicis convalescunt, & plures sanantur, de quibus Medicus desperat, & contra moritur aliquis, de quo Medicus securus primò fuit: imò nonnullos cum signis coctionis mortuos esse, ex *Schenckii Observationibus p. 840.* patet.

Et Litt. D. Møellenbr. Hallâ Saxon. datis ad D. Sachf. Vratisl.

OBSERVATIO XCI.

D. VALENTINI ANDRE MOELLENBROCCI.

VENA & PULMONIBUS REJECTA.

INcredibile videtur sine evidenti vitæ periculo ob metum subsecuturæ hæmorrhagiæ aut hæmoptyses venas ex pulmonibus rejici posse, sed observarunt id viri fidè digni *Zacutus Lusitanus lib. 1. Prax. admir. Observ. 110. p. m. 26. Tulpius l. 2. Obs. c. 12 & 13.* & confirmat *Dn. Tb. Bartholinus*, qui mihi instar omnium est, *centur. 3. histor. 98. p. 194.* referens, *Ramum vena arteriosa à Phthifico* rejectum parenchymatè suo ita nudatum, ac si industrius Anatomicus separasset, *Rostochio 1649. D. Stephanum Scultetum ad D. Simonem Pauli* transmississe: Et ego *Lipsiæ anno 1648.* Studiosum quendam Phthificum nomine *Hempeln* curavi, quem aliquot diebus adhuc superstitem, *venam arteriosam* vidi *tussi rejicere.*

OBSERVATIO XCII.

D. VALENTINI ANDREÆ MOELLENBROCCI.

*PILULÆ POST ANNUM VOMITU ADHUC INTEGRÆ
REJECTÆ.*

Quod *Guilhelmus Fabricius Hildan: Cent. 4. Observ. 33.* refert de Matronâ quadam, quæ sumto vomitorio frustum corii lardi fumo exiccati, quod ante duos annos deglutiverat, evomuit.

Idem

Idem ferè accidisse memini civi cuidam Erffurtenfi, qui *pilulas ante annum* ad purgandos humores vitioſos *assumtas*, non tamen tunc temporis operantes, auro adhuc obductas *vomitū rejecit*.

Ex Litt. D. Mællenbrocci Hallæ Saxon. datis ad D. Sachs.

SCHOLIION.

Affinis est Historia Dn. *D. Theod. KERCKRINGII* notata in *ejus Observat. Anat. obs. 6. p. 19.* de fabri cujusdam filio, qui anno 1666. mense Octobri triginta circiter uvas integras non mansas aut fractas devoraverat nullo percepto incommodo per tres consequentes menses, post in frequentes incidit lipothymias, tandem dato leni cathartico & confortativo *ejecit decem ex uvis jam dictis adhuc pelliculâ suâ vestitas, & succo plenas*, quo levatus onere convalevit.

[*D. Pb. Jac. Sachs à Lewenh.*]

OBSERVATIO XCIII.

Dn. JOHANNIS PILAS.

ATHEROMA IN HUMERO TRIPLICI FOLLICULO.

A Nno 1666. Legionis Vice-Præfectus ferè sexagenarius, strenuus olim in bello miles Cæsareanus, nomine La Branche, ante 12. annos erupit atheroma in humero sinistro ad spinam vergens, quod tractu temporis in tantam excrevit molem, ut ovi anserini magnitudinem excederet; remedia plurima adhibita non potuerunt, quo minùs in putrefactionem abiret, talem nimirum, ut ulcus ad basin se extenderet, quo venæ erosæ periculosa hæmorrhagiæ causa fuerunt, imò sæpe sæpiùs ad duas libras sanguinis effluxit, quare animo linquebatur æger, svasitaque excisionem, quam annuit Exc. D. Zvelferus: præparato itaque corpore Medicamentis idoneis præscripta diætâ, venâ sectâ illud adior caustico, quod sæpiùs applicatum, ultra quartam partem basis non corrodit, quod mihi corpus aliquod durum & callosum subesse indicavit, reliquum ergo cultro exsecui, undè tres venæ obruncatæ, ingentem hæmorrhagiam causerunt, quæ non sine labore sistebatur; Vulnus, ut artis est, tractatum, spatio trium septimanarum sanatum fuit, partem abscissam inspexi, quæ constitit ex diversis ir-

volucris,

volucris, primum simile erat corio porcino, alterum primo non ab-
 simile, reliquum semiputridum, ossicula mansa, & quasi scobem, & malè
 olentem materiam in se continentem.

*Dn. Pilsa Vienna communicavit Exc. Dn. D. Georg. Sebastiano Jung.
 Acad. Curioso ut Vratislaviam transmitterentur.*

OBSERVATIO XCIV.

D. GEORG. SEGERI.

VITULUS, BICEPS.

EXcellentissimus Dn. D. *Erndlius* anno 1658. Altorfi ante adventum
 meum vidit atque delineavit *monstruosum partum*, propè Altor-
 fium in pago à *vaccâ* editum, & mox post partum extinctum, qui
 præterquam quod biceps fuerit, *cutis* quoque *rapturam* in utero
 factam ostendebat, per quam subjecta caro rubicunda oculis patebat.
Figuras manu *Erndlii* delineatas hisce cape.

FIG. I. a. Cutis rupta.

Dn. Segerus Litt. è Thorunio datus ad D. Sachsum.

vid. Addenda p. 397.

SCHOLION.

UT honoratissimi æquè ac desideratissimi Fautoris atque Amici, Exc.
 Dn. D. *Henrici Erndlii*, Phys. Dresdens. candidissimo nomini meum
 hîc apponerem, adeoque veluti manum manui, in tesseram antiqui ani-
 mi porrigerem gratissima opportunitate factum, ut, dum vitulinum
 istud monstrum i. Picctorem, *Danielem Dadschützki* delineare curarem,
 ipsius in mentem veniret, *Leporini* cujusdam *monstri* olim à se visi & in
 rei memoriam ad vivum depicti: proinde ut iconem ejus leporis vitulo
 in eâdem tabula conjungeret Picctor, autor fui. Retulit autem is ipse,
 monstrum nominatum in agris Illm: *Comit: de Gelborn*, Domini in *Pe-
 tersvaldau*, *Rogau*, *Peiskersdorf*. &c. &c. *Petersvaldensibus* versus
Bilitz inter culmos filigineos repertum, atque *Eidem Illm. Comiti* obla-
 tum fuisse mense Julio Anni MDCL,

[*Henric. Vollgnad. D.*]

FIG. II.

FIG. III.

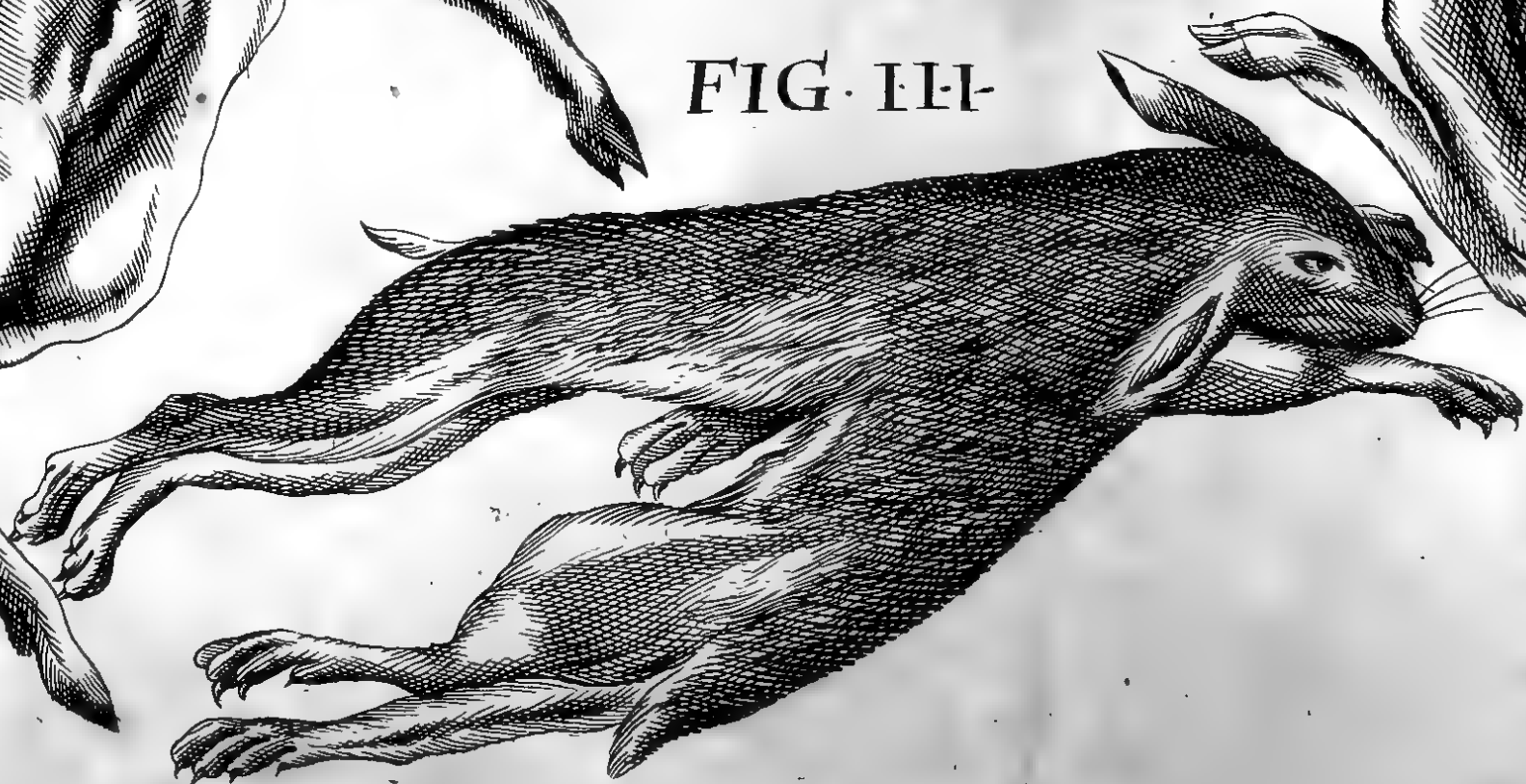
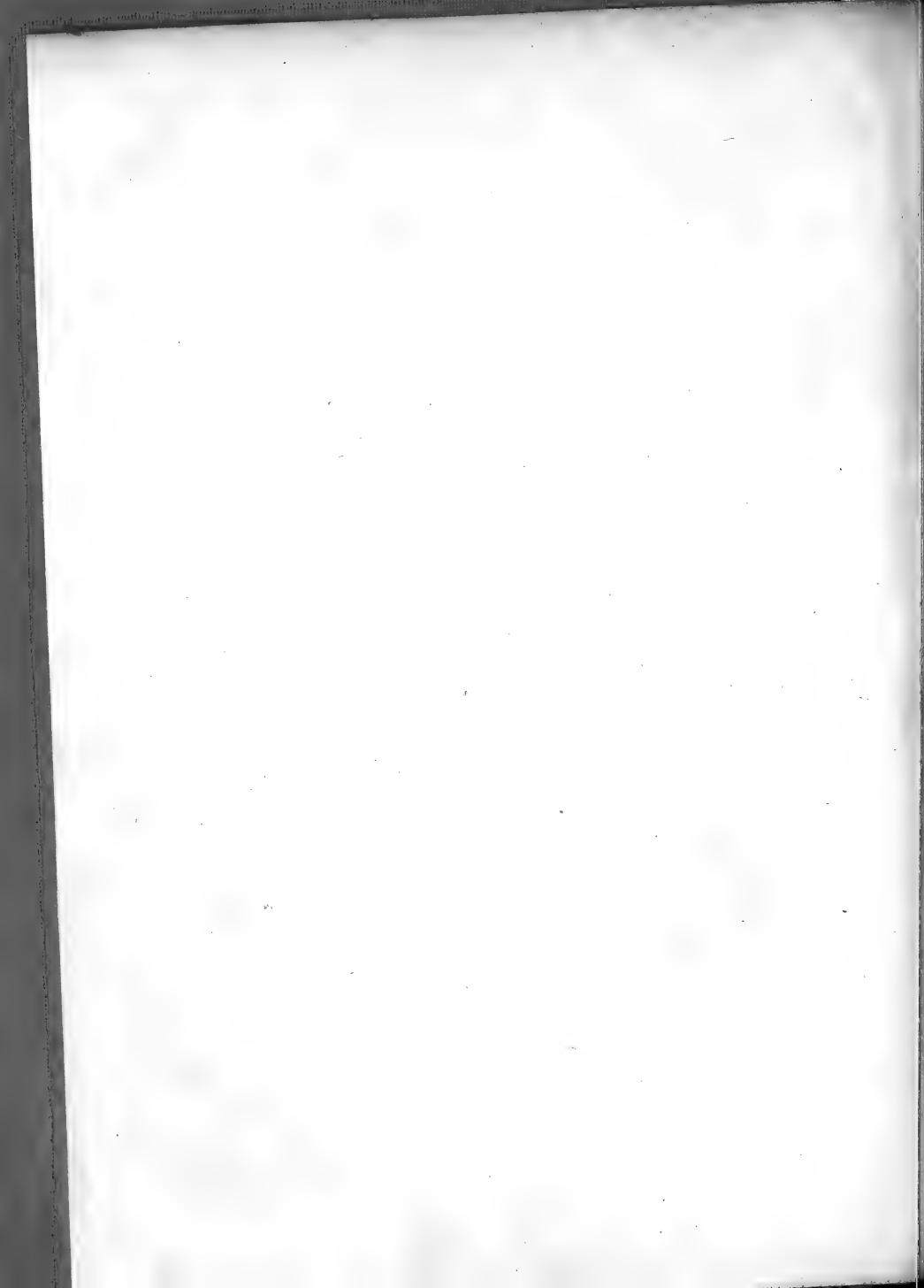

FIG. I.

AD O B X C IV

OBSERVATIO XCV.

D. PHIL. JAC. SACHS A LEVVENH.

EPILEPSIA PERIODICA.

Non solum exactissimis periodis febres intermittentes intervalla sua dimetiuntur, & non minus quam fluxus refluxusque maris in macrocosmo circa genuinam causam hominum ingenia fatigant, sed etiam in morbis quibusdam Chronicis eodem mysterio non raro ludere solet natura. *In Anno I. Miscell. Obs. 51.* exhibuimus Hemicraniam Periodicam, Delirium Periodicum, *Salmuth. cent. 1. Obs. 63.* nunc subjungemus Epilepsiam Periodicam non ad menstrua Lunæ intervalla redeuntem, sed singulis diebus aliquoties recurrentem. *Anno 1668. M. Nov.* ex Poloniâ Nobilis quidam juvenis 12. annorum cum fratre natu majore è Volschinskiorum Nobili familiâ Vratislaviam studiorum gratiâ venit, & in conviciam Collegii Jesuitarum recipitur. Post aliquot dies motibus convulsivis corripitur, qui singulis diebus circa horam septimam manè, circa horam primam & sextam pomeridianas, stato semper tempore redierunt, indies tamen ingravescentes. Principium affectus sensit provenire ex contorsione pollicis in dextro pede, unde postmodum miserrimè contortum & intortum fuit corpus, salvis manentibus sensibus per primos dies, postmodum verò ingravescente malo in paroxysmo omnes sensus deperditi. Cum in consilium vocarer causam investiganti relatum, utrumque parentem familiarissimo Polonis morbo, plicâ scilicet, laborasse, in senio potissimum, cum hic filius natu minimus conceptus fuisset. Unde non levis subiit suspicio, corruptum à latente plicâ sanguinem hosce motus suscitare, nec fortè defuturos, nisi natura plicam istam ad exteriora expulisset. In hoc casu hoc singulare animadverti, quod toties, quoties Antiepileptica Medicamenta assumerentur, Paroxysmus anticiparet. Inprimis id observare licuit post exhibitum spiritum acidum ex $\text{O}\phi$. quem aliàs D. Zvelff. pro singulari deprædicavit Antiepileptico; vix eo ad paucas guttul. deglutito, commota materia extra ordinarium Paroxysmi tempus antevertens statim contorto pedis pollice & incurvato corpore, convulsisque membris Paroxysmus se manifestavit: cui rei fidem non adhibuissem sanitatis

Præfecto hæc narranti, nisi ipsemet bis vel ter eundem Spir. exhibendo vidissem in momento excitatum fuisse Paroxyfimum. Conftitueram ad eradican- dum hoc malum, tum tentare expulfionem plicæ, tum ex mente *Exc. WILLISII in tr. de morb. convuls.* ligaturis ftrictioribus Paroxyfimi vehementiam frænare, aut quod *Exc. Nic. TULPIUS L. IV. Obf. 2.* in Epilepfia à pollice pedis proveniente feliciter obfervavit, imponere cucurbitulas angufti oris articulo dolenti ad eliciendum venenum, ad- movere pollicis ferrum candens, & inurere ibidem ulcus ad os usque pe- netrans: fed cum ipfius agnati morbum hunc ex fascino ortum falfo fibi perfvaderent, & ægrum in Poloniam revocarent, curatio hæc methodica impedita fuit. Similem Epilepfiam periodicam narrat *Exc. D. Theod. KERCKRINGIUS Obf. Anat. 71. p. 142.* in puellâ 17. annor. quæ ægram ter fingulis diebus aggreffa eft, nimirum horâ 7. matutina, 10. & sub no- ctem horâ octavâ, quæ tempora integro anni vertentis fpatio fervavit accuratiffimè, lenfitque morbum per dextrum crus ascendere.

OBSERVATIO XCVII.

D. PHILIPPI JACOBI SACHS
A LEWENHEIMB.

OCULORUM SPLENDORES EPILEPTICIS FUNESTI.

Veriffimè Hippocrates l. 1. Prædicf. & l. 2. Coac. pranor. in Convuls. quibus convulsis oculi intentè relucet, neque apud fe ipfos funt, & diutius ægrotant. Solent etenim iftiusmodi ignitos splen- dores creberrimè fuccedere funefte Epilepfie, uti exemplum à D. Treublero communicatum in Capitaneo Regiæ navis adducit *Exc. Bartholin: Cent. III. Hift. Obf. 45.* & de Laurâ fœminâ *Marcell. Donatus l. 2. Hift. Med. c. 8.* quæ per aliquot dies globulum igneum fibi videre vifa eft, qui poft eâ in maximam flammam excrevit, deinceps melancholicis & epilepticis fymptomatibus per intervalla vexata fuit. V. quoque *Th. Barthol. in de Luc. Animal. L. 1. c. 6. p. 53. feq.* caufam referunt ad lucidos fpiritus animales condensatos, & vi ex nervis expreffos. Similes cafus in Praxi videre mihi contigit. Anno 1667. Joh. Georgius Hanck Vratislav. Chirurgus experientiffimus & decennali Indiæ Orientalis peregrina-
tione

tionem clarus, (adeò, ut teste *Arnold. Montano in descript. Imper. Japonic. fol. 368.* Sickingodonne Cancellarius Regni Japonici in urbe Jedo, cum legationem Batavanam comitaretur, cum ipso verba fecerit) ex tot itineribus vario sub cœlo & aëre peractis valetudinarius per aliquot annos, inopinatò Epilepsiâ corripitur. Adhibita varia fuerunt remedia, & quidem eo cum successu, ut videretur malum esse debellatum. Sed dum per aliquot dies conquereretur de splendoribus igneis & globulis flammis continuò ante oculos volitantibus, & visum depravantibus, tandem tam vehementer ab Epilepsiâ correptus fuit, quæ nullam pausam faceret, nisi cum ipsa vita extincta fuisset. *Eodem anno* fœmina quædam cachectica 46. annorum variis variorum morborum symptomatibus conflictata, demùm splendorum igneorum molestias continuò oculos fatigantes, accusavit: Ego prioris exempli optinè memor, malum exinde adstantibus pronuntiavi augurium, & instantes motus convulsivos, quos antè nunquam persenserat prædixi: qui etiam nondum elapso bi-duo supervenerunt tantâ cum vehementia, ut ægram in ipso Paroxysmo strangularent.

OBSERVATIO XCVII.

D. MARTINI BERNHARDI

A BERNIZ.

GAMMARUS ALATUS,

seu

PAPILIO ELEGANS ET RARUS SIGNATURAM GAMMARI

HABENS.

IN adjectâ tabulâ objicitur oculis cancer seu Gammarus alatus. Et si quidem hoc animal ex volucris *insectorum* generibus est, *ex signaturâ* tamen ipsius capite, corpore & cauda adeò *similis* est *Gammaro*, ut nihil similius extra colorem, magnitudinem & substantiam esse possit. Nam *in capite* prius apparet, more aliorum cancrorum, frons aspera, & sub illa adhuc cornu aliud aculeatum. *Oculi* magni & rotundi, quorum media pars sese foràs protrudit: *Cornua* seu cirri ante illos extenduntur satis longè. *Pedes* solum habet 6. qui tamen articulis sunt interstincti, etiam in anterioribus binis brachiis: *forcipes* majores sunt

denticulatæ, quæ omnia à naturâ accuratissimè *Gammarorum* more sunt efformata. *Cauda* ex quinque interstitiis est composita, ubi in extrema pinna niger aculeus conspicitur, maculæ lunatæ, quæ à latere naturaliter sunt depictæ (quibus hoc insectum ornatum est,) uti & annuli in caudâ sunt nigerrimi coloris. *Totum animal insectum* à latere, maximè in extremitatibus pinnularum, est hirsutum, & in infimâ parte ventris quasi plumigerum. *Alis* delicatissimis hoc insectum est præditum, ubi internæ alæ parùm longiores sunt reliquis, color in illis, & in toto corpore, dum erat adhuc vivus, conspiciebatur cinereus, qui tamen jucundè intermixtus erat roseo seu puniceo, ut versus solem maximè elucescebat, in primis in dorso, & in maculis delicatissimis alarum, color plus quàm in aliâ parte corporis conspiciebatur. Totum insectum aliàs erat imbecillum, & vix admotâ manu ex loco sese amovebat. Ex quibus rebus verò seu *erucis* hoc animal sese transformaverat, adhuc inscius sum; Hoc scio & observavi, quod in illis locis paludosis & fluminibus, nempe propè *Sokal*, (tunc temporis, quando cum Sereniss. Rege *JOANNE CASIMIRO*, Domino meo Clementissimo, totoque Exercitu ejus contra Tartaros & rebelles *Cosaks*, castra nostra posita habuimus, mihi in salicibus humilioribus aquaticis hoc insectum demùm, & alia similia, in conspectum venit) infinita ibi copia *Gammarorum* inveniebatur, & ita copiose, ut etiam totus Exercitus iis frui potuerit, quod omnibus, qui tunc temporis nobiscum erant, notum est.

Job. Gædartius in Metamorph. & Hist. Nat. cum comment. D. D. Job. de Mey pag. mibi 147. Exper. 65. scribit, quod erucam ignavam seu pigram (ita autor imposuit nomen insecto) quæ ex salicum foliis nutrita fuerat, ac ex naturali viridi colore tandem in rubrum permutatam, observavit: Quis scit? an non papilio noster ex illa erucâ fuerit transformatus.

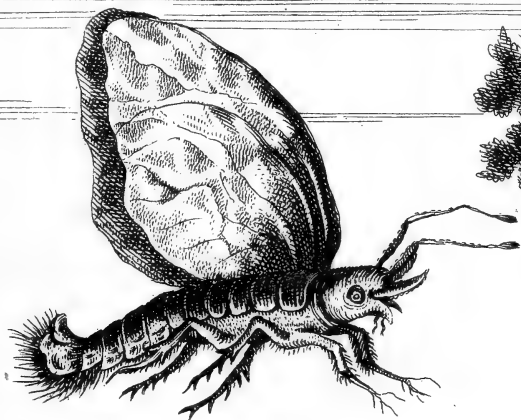
Ego Papilionem à nullo autore, quod sciam, adhuc descriptum inveni, relinquo ejus originem alicui alii scrutandam.

Papilionem in formâ Squillæ habet Ulyss. Aldrovandus in suo *musæo de insectis* in Tab. 3. figur. 7.

D. Mart. Bernhardi in Litt. è Warsovia ad D. Sachsum Vratisl.

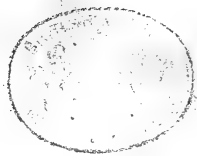
GAMARUS ALATUS

AD OBSERV. XCVII.

270018 2111111

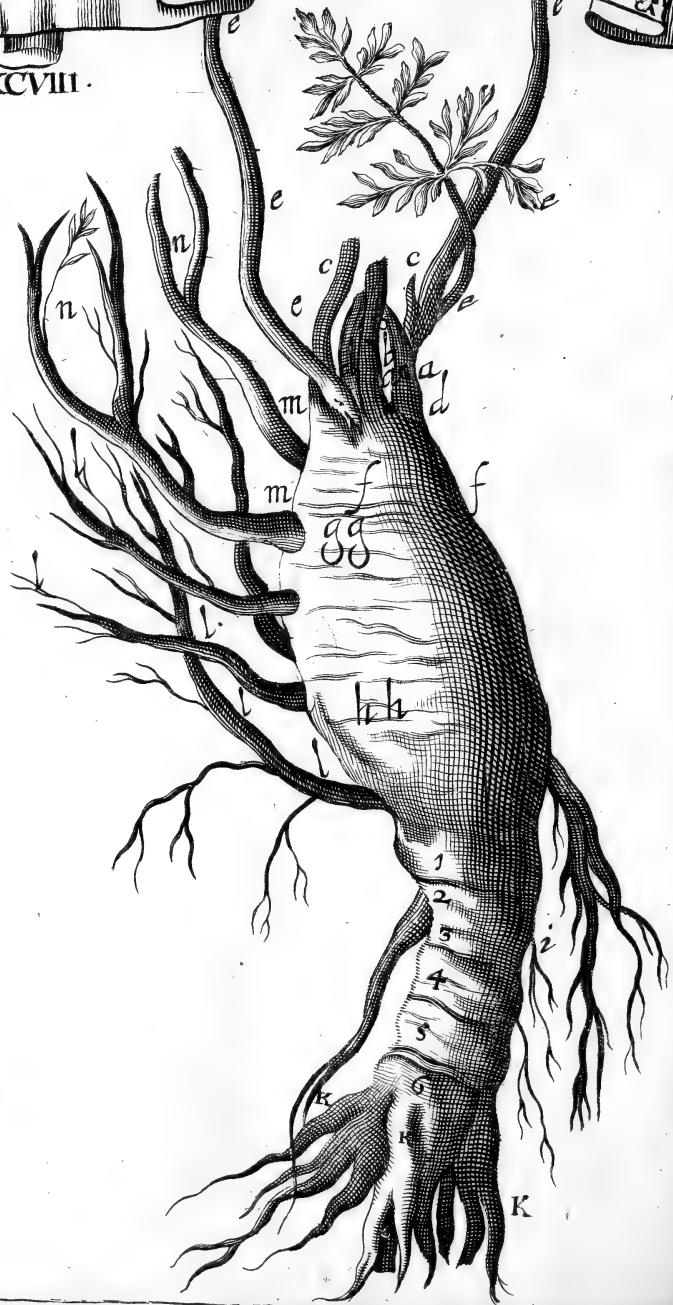
1111111111

GAMMARUS VEGETABILIS IN FASTINA

AD OBS. XCVIII.

F
ber
rot
fate
ad r
Spe
vici
tibus
mere

OBSERVATIO XCVIII.

D. MARTINI BERNARDI

A BERNIZ.

GAMMARUS TERRESTRIS ET
VEGETABILIS.

Hunc in præfenti Tabula mittere placuit, qui latibulis terreſtri-
bus extra aquam extractus fuit. *Gammarum* iſtum paucis abhinc
annis inveni in *Pomnichav*, quò ad vitandam luem peſtiferam
noſtra erat fuga. Ibi ſemel hospita illius loci veſperi *Radices* ru-
bentes *Pafinaca* tenuifolia ſeu fativæ C. B. (quæ à Matthiolo & Italis ca-
rotta rub. vocatur) purgabat, & more Polonico prius ſub cineribus af-
ſatas, cum aceto, diſſecto Raphano & Zinzibere, pro Hyemali tempore
ad tabulam condiebat, tunc temporis primò *Gammarus* iſte in con-
ſpectum mihi venit. Nam è naturâ aliàs rubra, noſtris *Gammaris* flu-
viatilibus, omnibus membris, ſcil. capite, corpore, caudâ & reliquis par-
tibus ita erat ſimilis, ut ne Sculptor quidem effigiem ejus melius expri-
mere poſſet. Quod Exc. T. ex tranſmiſſo Schemate dignoſcere poterit.

Lit. A. Denotat frontem.

B. eſt aculeus ſub fronte.

C. appendices binæ à latere.

D. Oculi.

E. Cornua.

F. Caput.

H. Sura quaſi falſa, caput à corpore dividens.

I. Cauda & in illâ 6. tabulæ, & interſtitia 1. 2. 3. 4. 5. 6.

K. Pinnæ cum fibris.

L. Pedes.

M. Pedes ſeu brachia anteriores.

N. Forcipes grandiores.

OBSERVATIO XCIX.

D. MARTINI BERNHARDI A BERNIZ.

GAMMARUS LEPROSUS.

ANno 1660. vernali tempore intra prandium cum aliis *Gammaris* coctis, & in patinâ mēſæ appoſitis, ſtatim oculis ſeſe objecit mihi monſtroſus ille, qui in æneâ Tab. depictus eſt, cujus tota ſuperficies tam in ipſâ cruſtâ, quàm in aliis partibus, ſcil. caudâ & pedibus, *maculis albis* ita copioſè erat inſperſa & fortiter impreſſa, aſpectuque ita abominabilis, ut etiam affidentibus, tanquam animal venenoſum, naſeam excitaret, omneſque ab illorum elu retraheret. Cruſta in illo adhuc erat tenera & parùm mollis, aliàs totus ille *Gammarus* propter maculas ſuas erat monſtroſus, idè illum propriis manibus depinxi, & cum aliis rebus peregrinis & rarioribus (poſtquam benè exſiccatus erat in ſole) reſervavi. Tu Ex. vir, perſpicaci tuo ingenio, qui talia enucleare ſoles, dabis in *Gammarologiâ* futurâ, quam augere deſideras, rationes macularum iſtarum.

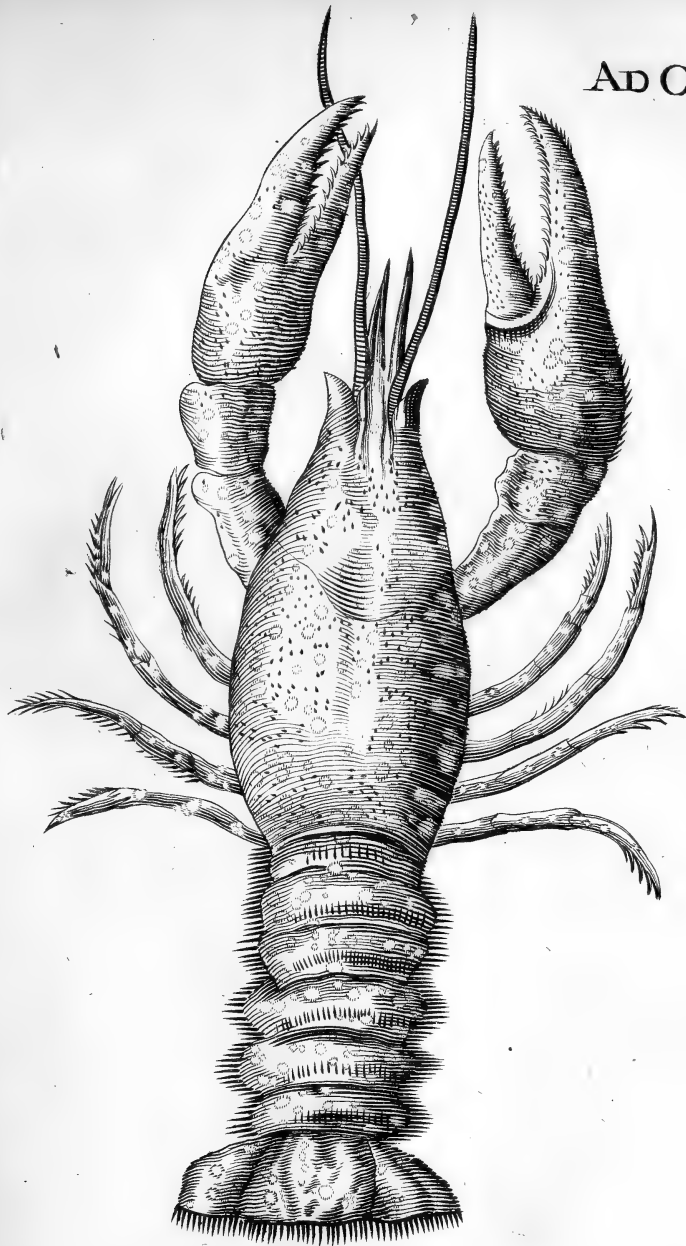
D. Bernhardi in Litt. è Warſovia datæ ad D. Sachſjum.

OBSERVATIO C.

D. MARTINI BERNHARDI
A BERNIZ.*CHELA ASTACI MARINI MONSTROSA.*

Quod Balænx dorſo, teſtis cancroꝝ & aliis cruſtaceis & teſtaceis animalibus, variæ plantæ marinæ adnaſci ſolent, nihil eſt novi, & multi de hæc præter *Gammarolog. tuam L. i. cap. 9. p. 185. ſeq.* ſcripſere. Quod etiam in illis cruſtaceis ſeu teſtaceis, maximè conchiliis (quæ cum aliis adnatis rebus peregrinis inveniuntur,) ſæpiſſimè conſpicitur, quæ res in fundo maris per longum tempus ſeſe agglutinant, ac teſtas & domicilia animalium ita cooperire ſolent, ut vix locus in illis relictus inveniatur, qui non rebus alienis, ſcil. tubulis

AD OBS·XC·IX.

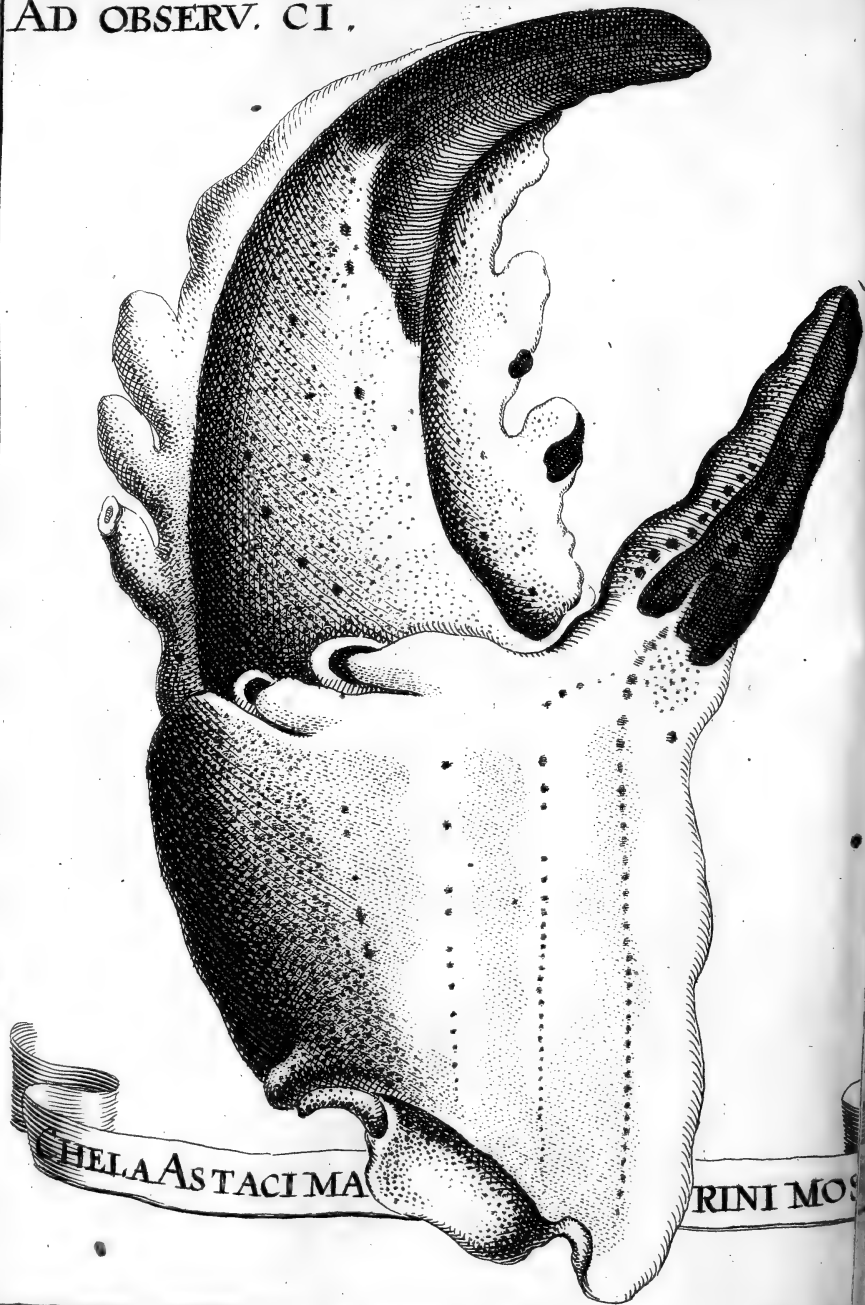

151 11 151

AD OBSERV. CI.

CHELA ASTACI MA

RINI MOS

bulis balenis, conchiliis parvis, corallis, plantis marinis, aliisque rebus tectus videatur. Potest hoc confirmari *monstrosâ Chelâ Astaci Marini*, in tabulâ æneâ hic adjectâ, quæ à me *Parisiis* in *Ponte novo*, cum aliis conchiliis curiosis Anno 1664. emta, hic ob oculos sese quoque obijciat.

Nam No. 1. Conspiciuntur *Tubuli* illi albi & parvi, in quibus vermes delitescere solent, de quibus Rondel. & Ul. Aldrovandus in *Lib. de Animal. Exang. & Testac. p. 523.*

2. Est *Tubulus* alius ex variis lapillis ab alio vermiculo compositus.

3. Sunt *Balani* & *Glandes maris*, qui & dactyli maris vocantur, de quibus etiam Ul. Aldrovandus in *Lib. de Animal. Exang. & Testac. p. 523.*

4. Est adnata *Conchula*.

Tota Chela, quæ per se aliâ est *monstrosa*, & quasi tribus humanis digitis dotata, in extremitatibus illorum (No. 5. 5. 5.) cum nigris maculis, (quæ unguës digitorum accuratissimè repræsentare possunt) conspicitur. In altero verò appendice (No. 6. 7.) est quoddam tuberculum seu protuberantia, quæ *nasum hominis* cum adjecto *labello* naturaliter exprimit.

D. Bernhardi in *Litt. è Warsovia ad D. Sachsum datis.*

OBSERVATIO CI.

D. MARTINI BERNHARDI

A BERNIZ.

CHELA ASTACI MARINI MONSTROSA ALIA.

DUm Anno 1664. *Parisiis* eram, & cistam meam cum variis & multis raris *Conchiliis*, ratione revisionis, in *Telonio Magnif. Dominae Leveq Patronæ & Amicæ meæ & filiorum meorum fidelissimæ* recommendassem, ita bona *Domina* videns me rebus naturalibus delectari, etiam *Chelam* hanc *monstrosam* & *rotam petrefactam*, *cistæ meæ* ex singulari erga me affectu, imposuit, & reculis meis adjecit. Hæc verò absque capsulâ, papyro solum circumvoluta, nec benè posita, in longo itinere per terras & loca aspera ob nimium motum ex unâ parte

parte fuit fracta, quod non parùm me turbavit. Color aliàs in illà est ex luteo albescens, extremitates nigrescunt, reliqua hæc omnia ex transmissâ Icone in Tabulâ apparebunt.

D. Bernardi in Litt. Warsoviâ Vratisl. datis.

OBSERVATIO CII.

D. MARTINI BERNHARDI

A BERNIZ.

CANCER MOLUCCANUS.

Signoc vel Siguenoc Indorum, Cancrum Molucanum, eò quod circa Insulas Molucas invenitur, sic dictum, à Clariss. viro D. Joh. de Laet Araneum Marinum vocatum, descriptum quidem, sed malè delineatum vide in Musæo Wormiano *Lib. 3. cap. V. & Lib. Clariss. D. Joh. de Laet in descriptione Indiæ Occidentalis Lib. 2. cap. 19.* N. Animal hoc crustatum, ejusque partem inferiorem & concavam Exc. T. mitto. Conspicitur etiam Vratislaviæ in Apothecâ in viâ S. Adalberti.

Figuræ Explicatio.

N. 1. Chelæ majores & crassiores.

2. Crura superiora bina exigua, quibus mandit, & omnia cum illis, tanquam manibus arripere & in os intrudere solet.

D. Bernhadi Litt. è Warsoviâ Vratisl. ad D. Sachsum datis.

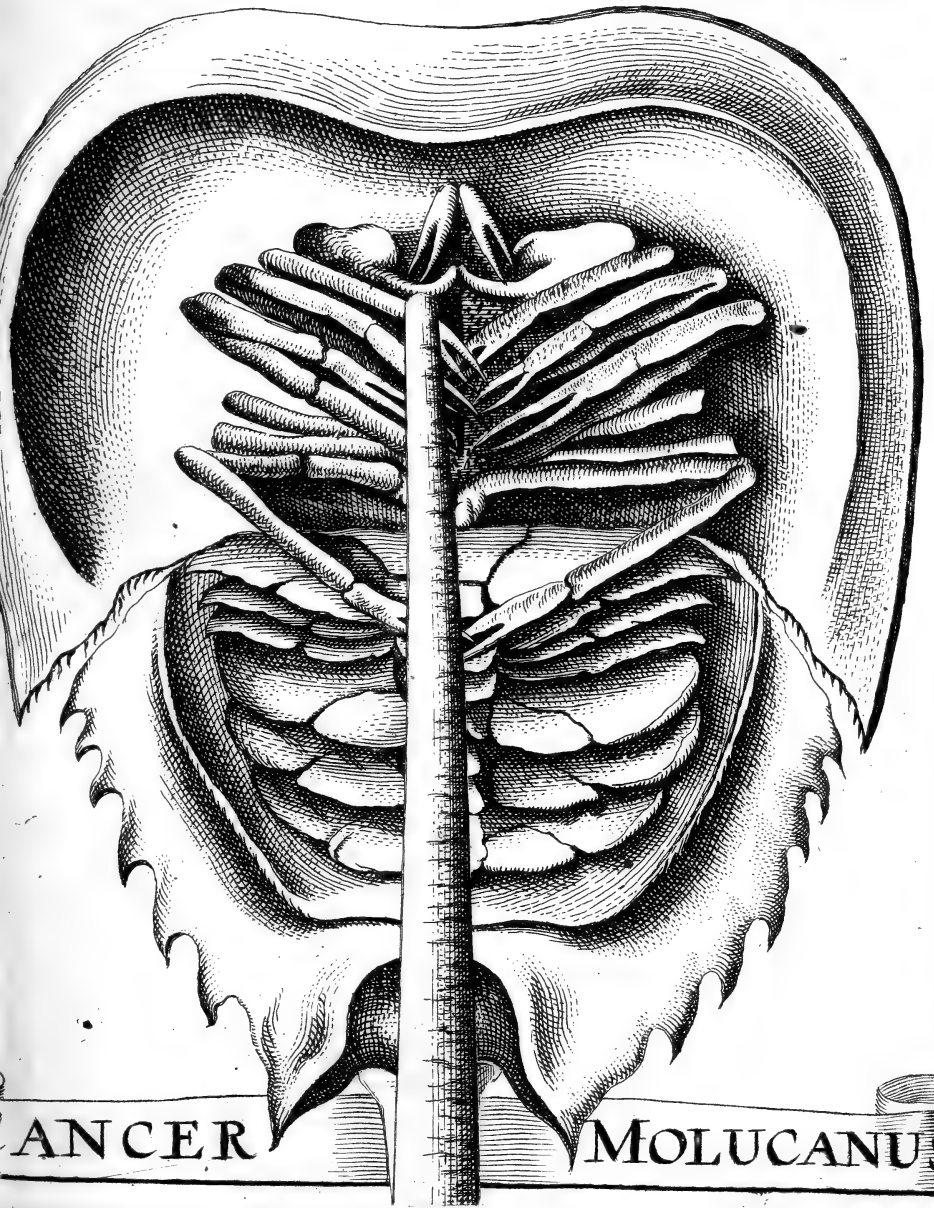
OBSERVATIO CIII.

D. PAULI DE SORBAIT.

EX ABSCESSU BUFO.

Observavi vinicolam post ingentem ex frigidâ & cœnosa aquâ hauatum in Bronchocelen incidisse, quæ plurimum excrevit, deinde ex Abscessu factò exivit *Bufo* vivus, quem meis ipse oculis vidi, fortasse seminalis virtus cum aqua ad colli membranas exsudans hujus generationis causa fuit.

D. Sorbait Litt. è Viennâ Vratisl. datis ad D. Sachsum.

CANCER

MOLUCANUS

parte fuit fracta, quod non parum me turbavit. Color aliàs in illà est ex luteo albescens, extremitates nigrescunt, reliqua hæc omnia ex transmissâ Icone in Tabulâ apparebunt.

D. Bernardi in Litt. Warsoviâ Vratisl. datis.

OBSERVATIO CII.

D. MARTINI BERNHARDI

A BERNIZ.

CANCER MOLUCCANUS.

Signoc vel Siguenoc Indorum, Cancrum Molucanum, eò quod circa Insulas Molucas invenitur, sic dictum, à Clariss. viro D. Joh. de Laet Araneum Marinum vocatum, descriptum quidem, sed malè delineatum vide in Musæo Wormiano *Lib. 3. cap. V. & Lib. Clariss. D. Joh. de Laet in descriptione Indiæ Occidentalis Lib. 2. cap. 19.* N. Animal hoc crustatum, ejusque partem inferiorem & concavam Exc. T. mitto. Conspicitur etiam Vratislavia in Apothecâ in viâ S. Adalberti.

Figuræ Explicatio.

N. 1. Chelæ majores & crassiores.

2. Crura superiora bina exigua, quibus mandit, & omnia cum illis, tanquam manibus arripere & in os intrudere solet.

D. Bernardi Litt. è Warsoviâ Vratisl. ad D. Sachsum datis.

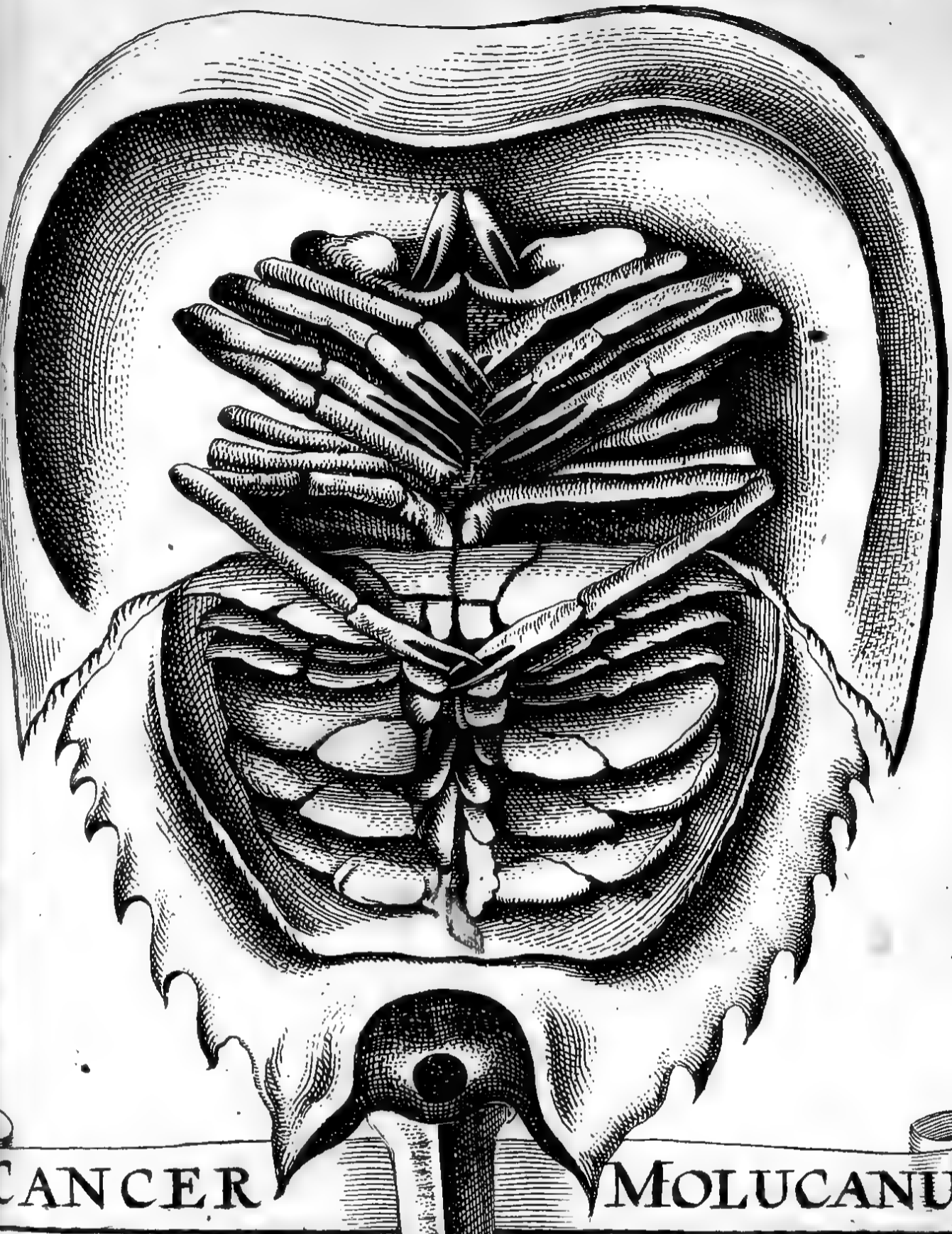
OBSERVATIO CIII.

D. PAULI DE SORBAIT.

EX ABSCESSU BUFO.

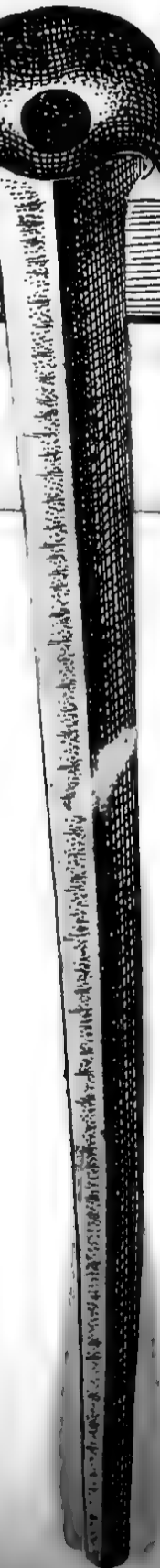
Observavi vinicolam post ingentem ex frigidâ & cœnosâ aquâ haultum in Bronchocelen incidisse, quæ plurimum excrevit, deinde ex *Abscessu* facto exivit *Bufo* vivus, quem meis ipse oculis vidi, fortasse seminalis virtus cum aqua ad colli membranas exsudans hujus generationis causa fuit.

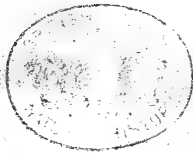
D. Sorbait Litt. è Viennâ Vratisl. datis ad D. Sachsum.

CANCER

MOLUCANUS

ANGIR

SCHOLION.

EX abcessu pilos, ungues, castaneas & Animalcula viva miraque prodiisse narrat *CABROLIUS Obs. anat. 27.* pariter in mercatore castrensi abcessu femoris laborante, cum ope cauteriorum apertus esset, pus copiosum exivit, dein pili, globuli, ranulæ & pisa, quæ naturaliter non magicè educta fuisse opinatur *Borell. cent. II. obs. 86.* mirum enarrat casum ac vix credibilem, nisi à summo Principe in Acidulis Schwalbacensibus fuisset narratus *Exc. Laur. STRAUS. in Resolut. Fætus Mussipontan. p. 95.* Equitem scilicet laborasse abcessu grandi & magno in abdomine, qui tandem ruptus, præter pus dederit *junioem felem*, cujus portenti causa vix reddi poterit. Idem loco *all.* recenset Bufonem intra Duacensis puellæ dorsum genitum, in quam eleganter lusit *Hieronym. Petrucius.*

Lecca fuit virgo: genuit sub tergo Ranam;

Ranarum genitrix Lecca lacuna fuit.

Enecat exuctam tumefacta Rubeta parentem;

Nata ferox matri parcere debueras.

Sic Matrem perimit Nero; non è virgine nata hæc,

Nata tuo, Nero, de corde Rubeta fuit.

Agrippina suum scelus est confessa; Neronem

Quæ peperit mater debuit illa mori.

Nullum impune malum patitur, Lex certa, Rubetam

Quæ peperit virgo digna perire fuit.

[D. P. J. Sachs à Lewenh.]

OBSERVATIO CIV.

D. PAULI DE SORBAIT.

EX VULNERE CAPITIS IMPOTENTIA AD VENEREM.

D Ominus quidam Anonymus, sed notissimus accepto in occipite vulnere, recuperatâ sanitate omnem veneris appetitum amisit, ita ut nec libidinem sentiret, nec erectionem, nec seminis ejaculationem, vel exitum sentiret. Dicat adhuc aliquis caput ad coitum

& semen nihil conferre, falsamque esse Platonis sententiam asserentis in Timæo, semen à cerebro & medulla decidere, quæ plurimum fuit sententia, quamvis non negemus semen, esse excrementum alimenti ultimi ab omnibus partibus decisum, sed maximè à capite.

[D. Sorbait Litt. è Viennâ datis.]

SCHOLIUM.

EX capitis tantum vulnere coitum defecisse in quodam Judæo se vidisse refert *Nicolus serm. 5. 6. c. 6. Avicen. fen. 20. 3. tr. 1. c. 13. Marcell. Don. l. IV. Hist. Med. memorab. c. 18. p. 407. Fabric. Hildan. c. 6. obs. 59.* impotentiam ad coitum vidit in viro, qui ante 8. annos baculo ad dextrum Bregma graviter percussus, auditum auris dextræ amiserat, opinaturque post ictum capitis materiam quandam præter naturam dorsum fluxisse, quæ nervos, imò & arterias quæ erectioni penis inserviunt, oppleverit. *Idem* in alio impotentiam ad coitum ex casu in dorsum expertus est, ut licet libidinem sentiret, tamen membrum erigere non valeret. Sunt qui causam deducant decisionem seminis à capite, ut *Marcell. Donat. l. a. p. 408.* aliique; hoc impugnare tamen conatus *Cass. à REIES in Campo Elys. quæst. Med. quæst. LVI. §. 20. p. 703.* & cum dicta quæstione inquireret, utrum sectio venarum, quæ retro aures fit, sterilitatem Scythiis induxerit, & varias variorum opiniones adduxisset, concludit §. 27. & 28. frequentem illam & immodicam detractionem sanguinis ex dictis venis, indeque refrigerationem capitis causam fuisse sterilitatis, quamvis non negandus sit occultus quidam aurium cum partibus genitalibus consensus, unde *Jctus* quidam teste *Andr. Laurent. l. 8. Anat. quæst. 4.* scripsit latronibus aures præscindendas esse, ne latrunculos, generent.

[D. P. J. Sachs à Lewenheimb.]

OBSERVATIO CV.

D. PAULI de SORBAIT.

EX VESICATORIO VESICÆ INFLAMMATIO.

ILLUSTRISSIMA quædam Domina post applicationem vesicatorii ex *Cantharidibus* nuchæ incidit in *Inflammationem vesicæ*, ardorem urinæ, & tandem

tandem in miftum fanguinis, quæ tandem curata fuit Emulf. ex fem. fœnic. malv. & amygd. dulc. Ejusmodi hiftoriam describit *Galen. l. 6. de Loc. aff. c. 4. Theodof. ep. 47.* fine dubio ob antipathiam, quam habent cantharides cum vefica: Inter alia autem fem. fœniculi experientia cantharidum facit alexipharmacum.

[*D. Sorbait Litt. è Viennâ datis.*]

OBSERVATIO CVI. D. PAULI de SORBAIT.

LAPIS in HEPATE.

EXcellentiffima Comitiffa de NADASTI, cum effet in procinctu partus, derepente extincta fuit: aperto ut fœtus baptizaretur ventre, repertus fuit *Lapis* magnitudinem ovi ahserini referens, ponderis leviffimi intus candicans, ac fi ex contritis diadematibus coagmentatus fuiffet, *lapis* autem hic adhærebat *tunicis* Hepatis. Similem plane hiftoriam narrat *Beniven. in de abd. Morb. cauf.*

[*D. Sorbait Litt. è Viennâ datis.*]

OBSERVATIO CVII. D. PAULI de SORBAIT.

TUMOR LINGUÆ MIRACULOSUS.

Nuper Ill. quidam Baro in more habuit venenatiffima Linguæ jacula, non tantum in quemlibet, fed maxime in Deo devotos religiofos frequentiffimè jaculari; in flagranti à pio honeftæque vitæ religiofo deprehensus fuit, cum infernale hoc pulfaret tinnabulum: ad quem religiofus ait, quam maledicta tua lingua jam dudum meruit pœnam, ex iuftâ Dei vindicta intra breve tempus experietur. Relicto & minimè commoto Barone, elapfis paucis diebus, *Tumor* exiguus ad *Lingua latera* pullulare cœpit, qui paulatim crefcens *carcinomatis*

inexpugnabilis naturam manifestavit, à quo tandem incurvata, convulsa & retracta ad fauces lingua, miserrimè delictum pœnitenter confessus, ad strictissimum Judicem suorum famulorum vindicem acerrimum, commigravit.

[D. Sorbait Litt. è Viennâ Vratislav. missis.]

OBSERVATIO CVIII.

DN. JOANNIS PILAS,

ANEURISMA CURATUM.

DN. Matthæo Cosmerovio, ultra 60. annos nato, Typographo Aulico Cæsario, unâ cum venæ sectione Arteriotomia à minùs provido quodam facta, impetuosa & copiosa secuta est hæmorrhagia, unde tandem satis magnum & turgidum remansit. *aneurisma*, quod brachio liberum motum ademit, & ita periculo minimè expers judicavit, præcipuè in tam sanguineo & cholericò subjecto, adhibitis tamen convenientibus remediis & fasciis affabrè concinnatis spatium septimanarum fuit restitutus, ut ne minimum quidem vestigium superfit.

Dn. Pilas Vienna communicavit D. Georg. Seb. Jung. ut Vratislav. viam mitteretur.

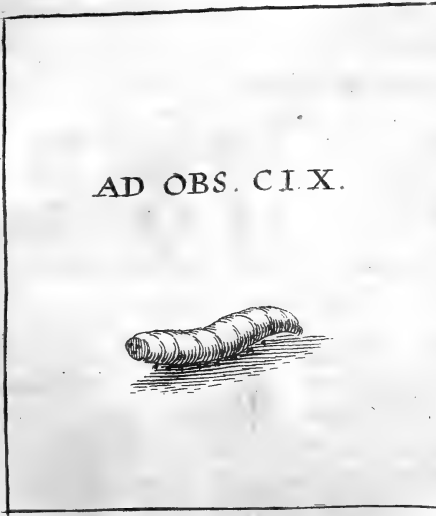
OBSERVATIO CIX.

DN. JOANNIS PILAS.

VERMIS EX SPINA DORSI.

IN Juventute mea, annum nimirum agens octavum, sæpius conque-
rebar de pungitivo dolore circa spinam dorsi; accersitur à Parente
meo Chirurgus, qui locum doloris inspiciens lividum colorem, quasi
globulus plumbeus subesset, sicuti videtur in iis, quibus sclopeto
idèis plumbum jam cutem attingens, exitum molitur, invenit; ubi pellis
phlebotomo aperta, prolabitur vermis vivus, capite nigricante, co-
lore

lore cinericio, octo pedibus obscure apparentibus, hac figurâ & magnitudine.

D. Pilas Viennæ communicavit D. Georg. Sebast. Jungio.

OBSERVATIO CX.

D. HENRICI VOLLGNAD.

GLOBUS VITULINUS.

Sub finem anni præteriti 1670. Mercator quidam Colonienſis Vra-
tislaviæ paucas hebdomadas commorabatur, qui inter cæteras ſu-
as pretioſas, ut vocant, Materias, venales *Globum* etiam ſive *Pilam*
Vitulinum, veluti rarum quid & inſolens ſe convenienti-
bus monſtrabat. Globum iſtum bovinæ eſſe proſapiæ manifeſtè vel pri-
mus intuitus arguebat, quanquam dubium videbatur artiſnè an naturæ
opificium dicendus iſ eſſet. Undiq̃ue Pilis erat obſitus flavis ex rutilo,
ſeu fulvis (qualis color in hoc genere bobus admodum familiaris eſt
ſi non proprius.) Quantumvis verò ex pilis ita affabrè contextus eſſet ut
nuſquam in toto ſui ambitu futura aut futuræ veſtigium, etiam diligen-

tissimè inquirenti compareret; Initium tamen videbatur textura illorum cœpisse in infimo Globo, quodammodo hinc glabro, indeque porro velut cochleato gyro adscendere, donec in summitate in verticem angustum satis venustè intorqueretur. Manu Globus compressus non magis cedebat quam pila lusoria compactior. Acus longior transfixa per æqualem compagem penetrare percipiebatur; ut hinc satis superque liqueret, ejus interiora ex eâdem texturâ, è quâ extimum corticem, compilata esse. Eam ob causam Globum, postquam is aliquo pretio à prædicto mercatore emtus, apud me asservatur, diffecare pœnituit, quo minus adspœctui gratia decorque periret. Æquat idem mole suâ facile caput infantis recens nati, ac pondere uncias quatuor cum duabus drachmis pendet; formæ verò non penitus rotundæ est, nam altitudinem superat latitudo, inque basi est depressior, atque in latere ob impressum quendam sinum inæqualior. Figuram ejus, quoad fieri potuit, ad vivum delineatam ex annexa Tabula conspiciere est.

Cæterum de generatione & loco natali Globi istius mercatorem indigitatum taliter disserere audivimus: Est, *inquirebat*, globus iste excisus è ventriculo vituli grandioris in Hollandia, ubi (quemadmodum & alibi locorum) quoniam consueverunt vitulos ultra dimidium quandoque annum solo lacte nutrire, illos in stabulis coercere, nec unquam in pascua dimittunt, illi intereâ sic incarcerati, vel præ luxuriâ vel aviditate partûs sociorum femora aliasque partes pilosas prælambendo deglabrant, pilosque deglutiunt, qui in ventriculo in talem molem excrescunt, unde tandem animalia morbosa fiunt, & nisi in tempore jugulentur, morte pereunt. Hæc ille.

vid. Alenda p. 398.

OBSERVATIO CXI.

D. SALOMONIS REISELII.

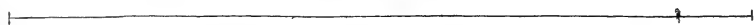
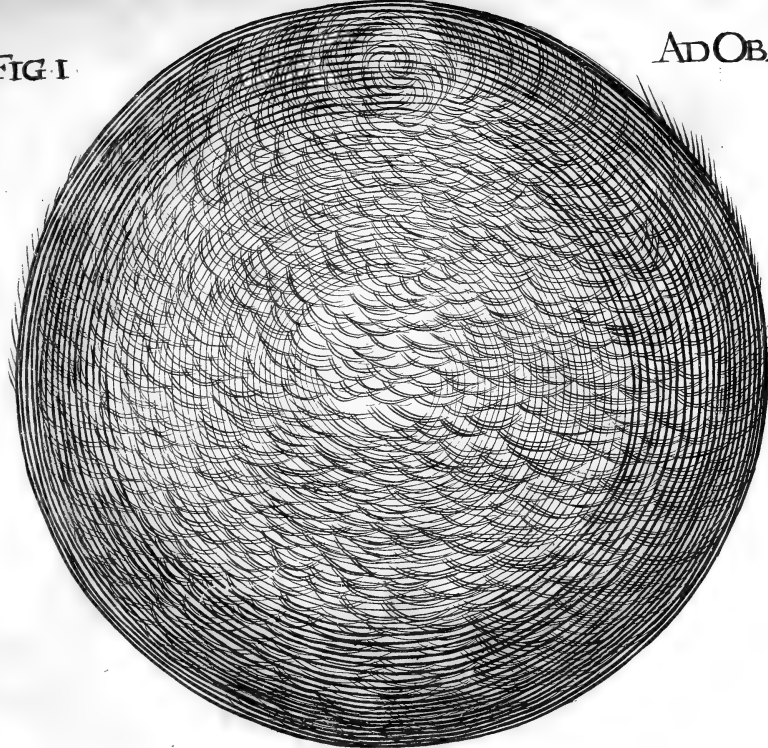
UNICORNU CUM OBOLO ANTIPATHIA, VEL CUM MICA PANIS
SYMPATHIA NULLA.

Quod Unicornu obolum in aquâ natantem fuget, micam panis attrahat, id *Frater Basilius Valentini in curru Triumphali Antimonii p. m. 67. & 68.* tanquam naturæ arcanum adscribit Magnetice virtuti; Clarissimus verò & Naturalium experientissimus

D. Kerge-

FIG I.

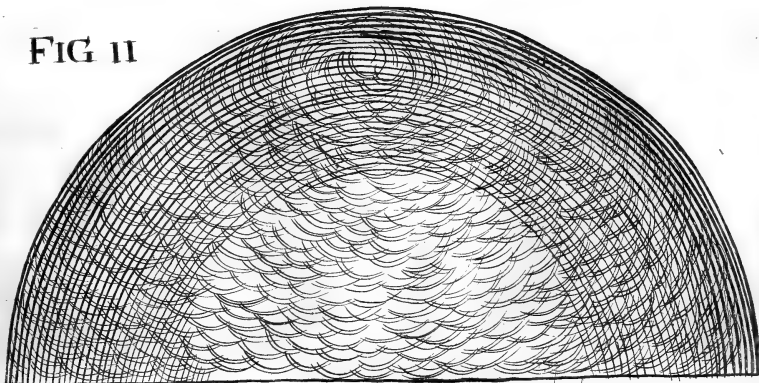
AD OBS. CX.

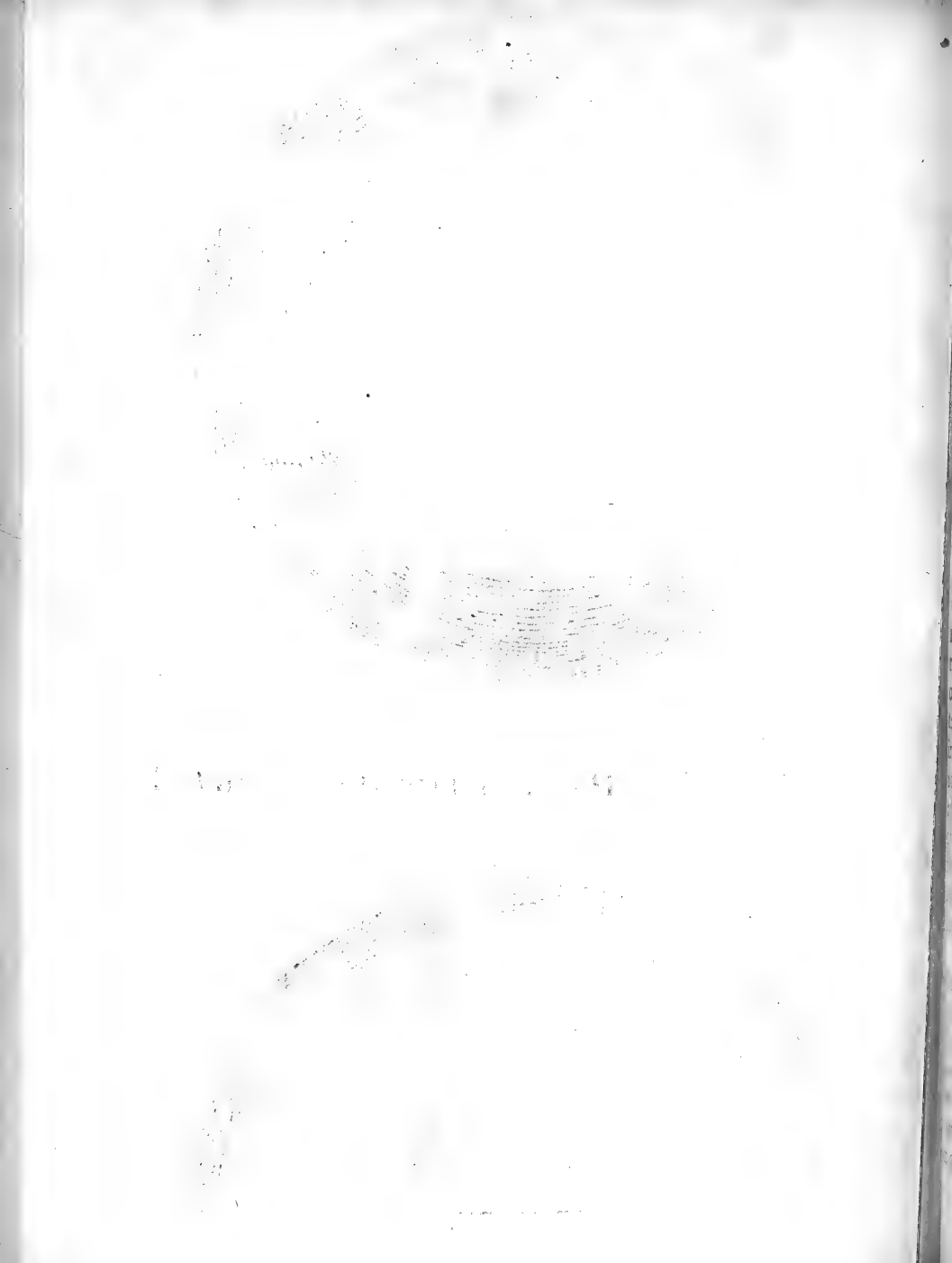

PILÆ ALTITUDO

PILÆ LATITUDO

FIG II

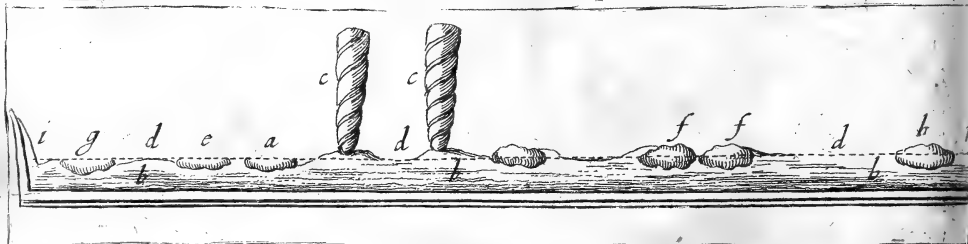

D. Kergerus de Fermentatione sect. 1. c. 5. p. 40. ex illo transcriptum Electivæ & Sympaticæ attractioni attribut. Ego extra dubium positâ hujus rei veritate, manibus tamen oculatis hoc naturæ jucundum certamen spectaturus, vidi magnâ animi voluptate verum esse utrumque, sed ita ut unicornu aquam attingere debeat. Ex analogiâ concludens de cornu cervi idem fortè futurum, tentavi & inveni eundem effectum: Conjectans igitur idem de terris simul & aliis alexipharmacis, spectansque eadem, periculum feci in aliis non alexipharmacis, & reperi eandem, sed suis circumstantiis variatam pugnam in papyro, testa ovi, operculis cochlearum, vitri frustulis, scutellis cupreis, spongia, acu ferreâ, nantibus aliis, cum moventibus ligno, cerâ Hispanicâ, metallis, pluribusque rebus aliis. Reperi, inquam, Phœnomena varia atque pulcherrima; quæ quoniam facillè cuivis quærenti occurrunt, nolo in theatrum producere: tantò pulchriora autem sese præbebunt, si, quem naturæ lusus delectet, armatos virunculos & venatores contra armatos, feras, volatilia, tritones, balænas in conchis & naviculis opponat, quasi in navali pugna & venationibus. Unde certò constitit, non ex Sympathiâ, neque electivâ attractione, sed ex aliâ communi causâ has lites & amores progressos esse. Itaque altius scrutanti, fugæ hujus & accursus verior mihi causa visa est, *natantium corpusculorum gravitas vel levitas*, porositas vel compacta densitas, moventium propinquitas & longinquitas, indeque exorta aquæ vel depressi vel elevatio aut ascensio supra Horizontem suum in vase, ejusdemque aquæ ad latera vasis madida altior, id sicca profundior adhæsiō, quoniam aqua naturali suâ gravitate deorsum tendit, & fluendo inclinatur, secumque fert natantia corpora, facillè descendit, difficile ascendit, item, quod sui continuitatem, & horizontem suum seu æquilibrium quærat servare, ceu terminos, quos ipsi Deus constituit.

Et ut exemplo, atque ipsâ oculari demonstratione res fiat clarior: Obolus *a* si innatat, deprimit aquam *bb* suâ gravitate, pellitur à tangenti & intrusō quovis corpore *c* (non solo Unicornu) quia aqua circa illud adhærens altior est horizonte *ddd* illius, quæ sub obolo depressa est, cum uâ obolus ex altiori ad inferiorem suū locum facillè, ex inferiorem ad altorem non facillè ascendit. Accurrit obolus *a* obolo *e*, quia aqua circa utrumque depressior ad utrumque humiliorem defluit, continuitatem quærit, & si non in horizonte vasis, saltem in æquilibrio quietem invenit.

venit. Mica panis *f* contrà, circa quam altior est aqua horizonte, dum poris ipsius sese insinuat, accurrit facilè vel micæ vel corpori alii, circa quam æque altior est, & in æquilibrio quiescere vult. Accurrit tandem obolus *g* facilius ad latera vasis ficci, *i*, quia ibidem rotundata ad latus profundius adhæret: mica *b* verò ad madefacti *k* latera, quia utrinque altior Horizonte aqua citiùs sese conjungit.

Quæ ratio eadem est omnium reliquorum & Natantium & Moventium corporum, saltim quod angulis, cuspidibus, latitudine aliisque circumstantiis variata sint. Sed in re ludicrà & ferè inutili prolixiorum esse otiosum fuerit. Sufficit agnita verior causa, ut moneamur in Physicis præsertim sæpè falsas assignari causas, & quasi per manus tradi, quæ accuratiùs inspicienti aliter apparent: & ut Prudentiæ elementum, *μὲμναστο ἀπιστῶν* renovetur. An verò rectè agnita & ad naturæ Leges demonstrata satis sit causa, prudentiorum Physicorum & Mathematicorum bilanci & normæ examinandam trado. Quam si tetigi, placebit vel in vili re ostensa veritas: sin minùs, vel hoc proderit, quòd hæcenus creditam falsam indicaverim.

D. Reifel. ex Hanovia Litt. ad D. Sachsum Vratislav.

OBSERVATIO CXII.

D. PHILIPPI JACOBI SACHS
A LEWENHEIMB.

SINGULARIS SPICA HORDEI.

HOrdeum instar Zeæ plerumque unicâ Spicâ constat, quod tamen in presenti Tabula exhibetur miro Naturæ luxuriantis impetu XV. Spicis majoribus apparentibus, & IX. minoribus latentibus, granis tamen

tamen prægnantibus, uno in culmo sese videndum præbuit. Accidit hoc Anno 1637. in *Silesiâ* in Comitatu Glazensi in Pago Mittelvvaldau, ad Cameram Imperialem spectante, propè pagum Bobischau in fundo sterili & culturam diu non passo, rustico cuidam nomine Georgius Wachsmann, pertinente, qui calamus cum summâ admiratione iustratus, erutus tandem, Viennam S. Cæs. Maj. raritatis ergò transmissus, & æneâ Tabulâ depictus fuit, cujus delineationem paucis ante fatalem morbum diebus concessit ex Bibliothecâ instructissimâ *Consultiſſ. Dn. Sebastianus Jenisch Ducatus Vratisl. Cancellarius meritissimus*, Fautor meus maxime colendus. Credibile causam hujus fecundæ aristæ fuisse multorum seminum hordei ibi delitescentium, aut si non antecedentibus annis seminorum, vi ventorum aliunde delatorum concretionem in unum corpus, pari ratione, ut *FERRARA* in Florâ monstrum florum per artem parare docet, si femina unius speciei florum, sed diversorum colorum, cannæ strictiori in terram reponantur, ut invicem mixta & confusa Floræ quoddam Luxuriantis monstrum & Iridem, non ex lachrymis resolutæ nubis, sed ex risu gaudentis Naturæ exhibeant. Accessit, quod in inculto & fortè pinguiore agro solitaria *hordei spica* fecundius & copiosius alimentum è terrâ attraxit.

Non dubitandum, Agricolæ solertiam *Arte* quâdam imitari posse Naturam, & nolentem quasi cogi, ut *fertiliorē segetem* ager ferat. Sunt qui stercus equinum absque stramine, fossæ injiciant, sæpius aqua imprægnent, tegant tamen, ne aquâ pluviâ nimium immissa supernatet: quando per aliquot septimanas optimè computruit, per cribrum substantiam stercoris optimam trajiciunt, & in lebetè unicâ vice ebullire permittunt, tepefacto grana fecalis, quod seminare cupiunt, injiciunt, ibique per triduum relinquunt, ut tumefiat: postmodum eximunt, ut parùm siccescat, admisceant stramen in tenues partes sectum, & non copiosè feminant, quo etenim grana remotius à se in terrâ distant, eò feliciorē messem expectandam censent. Dn. *Monconnys* refert *Tom. II. Itiner. Angliæ p. 164.* in confessu Collegii *Experiment. Anglic.* Nobilem quendam retulisse *frumentum* viride arbutic abscissum, postea terræ injectum, unumquodque granum postea centum spicas produxisse, quam aliam adhuc causam fuisse opinatus fuerit ingeniosissimus *Oldenburgius*.

Mirum quoque, quod in *Ejusdem Societatis* congressu relatum *Idem DN. de MONCONNYS l. a. p. 47.* notaverit recensitum *frumentum* in Angliâ non seminari in isto loco, ubi creverat, sed necessarium, ut aliud ematur ex alio agro pro seminando. *Et pag. 56.* alius narravit in Helvetia *frumentum* asservari absque corruptione 80. 100. annos, si solummodo illud relinquatur in spicis. Tandem contra *frumenti morbum*, Uredinem (den Brand) certum remedium alius attulit *ib. p. 62.* si ros spicis illapsus dejiciatur cum chordâ tensa superinducta. In Provincia verò Chester in Anglia ne hac affectione frumentum afficiatur, antequam seminent frumentum, ejus grana per 24. hor. in aqua salsa, seu muria, mista cum bolo macerant, & statim postea terræ mandant. *Anonymus* quidam è Magnatibus Gallix qui Relationem edidit ad *Dn. Vobrunû Nogent Gubernatorè Urbis Philippeville Itineris Anglici* paucis abhinc annis suscepti, auritus testis fuit, quod in splendidissimo *Societ. Regiæ confessu* (in quem à *Dn. de Morey* introductus fuerat) Nobilis quidam de variis *frumenti morbis* verba fecerit sat eruditè, & quod ultra centum miseris sit subjectum, antequam demetatur, aut tritura committatur: & quod interdum inusitata crassitie granum spicis tanquam superfluum accedat, à nemine ferè observatum, quod multis epidemiis morbis, si ab incolis adhibeatur, occasionem præbere possit. *V. Dn. Job. Maclers Itiner. Angl. p. 399. 400.*

Terra autem tam nativa dispositio, quam artificialis, si scilicet sterilitas *arte corrigatur*, multum præstare poterit ad Spicarum multitudinem ex uno grano prodeuntium. Ingeniosi *Angli* ut steriles in *Cornwalliâ* Provinciâ agros frumento locupletando aptos disponant, peregrinâ his oris utuntur stercoratione, quam recenset *Dn. de CHILDREY in Hist. Natural. Angl. p. m. 18.* Mense Majo, inquit, Agricola demetunt omnes herbas in agris natas, in quibus sementem facere cogitant, disponunt demessas in monticulos, ut citò à ventis & Sole siccentur; siccitas in cineres redigunt, & cum sabulo marino miscent, mixturam hanc paulò ante granorum injectionem agris inspergunt, & seminationi aptam reddunt; mirabiliter hoc calefacere ajunt radices *frumenti*, ut copiosius producantur: hanc cinerum & sabuli marini mixturam adeò fecundare terram, ut si in nimia copiâ aspergatur, una cum frumento incredibilis herbarum numerus simul ex agro enascatur: hoc tamen observari, ubi in taliter disposito agro duplex facta fuerit messis, una quidem *frumenti*, altera

altera avenæ; dein per 7. annos agrum istum incultum relinqui, & agricolam aliam in locum suos devolvere labores. *Cambdenus in descript. Cornwall. f. Danmon. p. 119.* breviter nimis & paucis verbis idem innuit: glebam, inquit, alga marina & limo quodam supra quam credi possit incolæ latificant. *Idem Dn. de CHILDREY l. 4. p. 37.* notat, Incolas Cornwalliæ observasse fabulum marinum multò magis conducere ad fecundationem terræ propter adjunctam falsedinem, quàm fabulum ex terrâ: & fertilius adhuc fabulum, quod non circa littora maris, sed ex profunditate ipsius extrahatur. Accedit etiam *fertilitas agris* ex fluviorum excursionibus supra agros præcipuè, si aquæ sint pinguiores, uti *idem Dn. de CHILDREY notavit in descript. Provinc. Stafford p. 200.* & Nili inundatio Ægyptum fecundantis probat, de quâ præter alios *consule Equitem de SANDYS Anglum in Itiner. ipsius Orient. 1669. edit. p. 205. seq.*

Tandem unâ cum nobilioribus Scientiis dum Artes Mechanicas, & cum his *Agriculturam* quoque summæ perfectioni reddendam Curiosissimo hoc seculo intendant *Illustriss. Soc. Reg. Anglica Membra* in Mense Jun. Anno MDC LXX. confessu Londini habito examinarunt Epistolam Joh. EVELYN Equitis ad Venerabilem Episcopum Brunckerum, Reg. Maj. Cancellarium, & Præsidentem Reg. Societatis scriptam, de Hispanico SEMBIADOR sive novo instrumento ad arandum & æqualiter seminandum omnis generis grana, & occandum una eademque opera, cujus beneficio magna seminum quantitas fata est, & lucrum annuatim, cujus Instrumenti inventor *Don Joseph Locatello Eques, Præfectus Carinthiæ & Vasallus Domus Austriacæ.* Eandem relationem, delineationem & usum Instrumenti ex Hispanico Anglicè redditum exhibet Ampliss. *OLDENBURG. in Transact. Philos. Tom. IV. Anno 1670. Num. LX. p. 3055. & seq.*

OBSERVATIO CXIII.

D. JOH. PATERSONI HAIN.

AURUM VEGETABILE, VITES HUNGARIÆ AUREÆ.

Generosus Dn. *Zemere Lasko Vice-Comes Comitatus Zemlinensis*, invenerat præterito anno 1670. in suâ Vineâ *Uvam*, in quâ omnes

acini erant aurei, & cuticulam Uvæ attriverat metallum, & erant acini per parva foraminula conspicui, egregio spectaculo, quam curiositati meæ destinaverat: sed dum miles bona illius diripuisset, & Uva simul periit. Dn. Lengsfelner, hujus Civitatis olim Judex, talem etiam Uvam habuit. Nunc dono exhibeo Filum aureum, quod in scaturiginis arenâ rusticus invenit. Auri Apyri granum, quod 7. aureos pendet, obtulit mihi ante annum Celsissima Principissa Transylvaniæ Ragoziana Senior. Apud Eandem Granum vidi Centum aureorum. Celsissimus Dn. Francisc. REDAI, qui in Principem Transylvaniæ electus erat, dono mihi dedit Auri drachmas tres, quod dum in fodinâ fuisset, Butyri instar dixit fuisse pingue, posteaquam superas evasisset in auras, induit auri solidi instar, & habet idem Aurum talia signa secum. Acinum habui, quem à me Illustr. Dn. Latamawsky Alexander Palatinus modernus Cracoviensis accepit ex uvâ extractum, quem aurifaber examinando in Lapide Lydio invenit 27. Carattorum. Dn. Wai Peter Nobilis Hungarus Granum mihi dedit nuper, quod manu suâ ex uvâ exemit, quod 40. grana pendet optimi auri, informe tamen est. Dn. Göci Paul promiserat mihi foliolum parvum aureum adnatum capreolæ aureæ naturali planè figurâ, sed ille peste sublatus est, nec dum apud hæredes Claudiopoli hærentes aliquid impetrare potui, qui idem alia quoque Curiosa & egregia promiserat. Generosa Dn. Zemerina, Pauli Zemère Conjux in digito gestabat filum aureum Annuli instar contortum, quod ex Rapa enatum affirmavit, & partem unam mihi dono obtulerat, quam transmissi Perillustri Dn. Tiro Livio Borratini Amico meo honorando Warsoviam. Sic rusticus vendidit Aurifabro nostrati Circulos quinq; aureos exactè formatos, in rivulo parvo in sabulo inventos propè Bartpham: filum satis erat crassum, pendebat aureos triginta, quod aurum tetigi ipse manibus meis in præsentia Illustrissimæ Comitissæ Forgacianæ. Prænominato Dn. Palatino Cracoviensi obtuli Crystallum duos digitos longum in parte superiore clarum, ulterius impurum, sed sabulo aureo ditissimè aspersum, quem adhuc in suo Gazophylacio servat. D. Paterson Litt. ad D. Sachs. Vratisl. ex Eperiensi Hungaria Superioris Urbe.

SCHOLIION.

Aurum vocamus *vegetabile* alio modo, quàm quo Chymici quidam appellare solent. Sunt ex iis quidam qui, omnia Metalla uni plantæ assimilent.

affimilent. Marcus MARCI in *Idear. Operatric. Idea c. 1. p. 27.* opinionem Paracelsi recenset, qui omnia Metalla & res minerales statuit esse veluti partes heterogeneas ejusdem naturæ Metallicæ: Semen verò aquam mineralem ex Oceano telluri circumfluo infusam in subterraneos specus, in quibus veluti utero concepta perficiatur in Metallicam plantam: inde suos ramos undiq̃ue proferre & latissimè fundi, & aliud Metallum trunco, aliud ramis, aliud radicibus assimilari, & esse quod cortici, medullæ, foliis, floribus, fructui, quin & semini proportionè respondeat; adeoque quod omnia Metalla, resque Metallicæ omnes sint veluti partes dissimilares ejusdem plantæ: Mineralia (*p. 28.*) verò plantæ illius, non tam partes, quàm excrementa, sicuti fungorum genera in plantis, aut veluti succi sponte profluentes, aut demùm ex illarum putrefactione geniti, cujusmodi fortè sunt alumina & Salium & Vitrioli genera, in quæ metalla resolvuntur. Sed contra hujus Plantæ Metallicæ naturam objicit prædictus *Dn. Marci*: Si hoc verum esset, ut omnia Metalla & res minerales essent de perfectione & naturâ ejusdem Metalliferæ Plantæ, necessarium, ut omnia Metalla singulis locis etiam provenirent: & si omnia Metalla partes essent heterogeneæ unius plantæ, inutilis esset ars, quæ transmutare docet ignobilia Metalla.

Aurum ergò *Vegetabile* est, quod vel instar Vegetabilium in furculos crescit, vel cum plantis sese immiscet. Hinc *Idem p. 30.* refert, Aurum & argentum in subterraneis locis interdum inveniri, non aliter ac si igne liquata fuissent, alibi aurum simile arenæ & veluti granulatam, alibi in bracteas dilatatum, alibi arbori aut plantæ æmulum in aurea virgulta & aureos ramos frondescere, absque ullâ alterius Metallii permissione. Causam diversitatis assignat *Idem Marc. Marci*, quod aurum quidem in uâ Metallicâ arbore (seu matrice) natum ab aquis Mineralibus dissolutâ illius compage eliquatum alio diffluentibus aquis procul à nativo solo colligatur, & forma loci invitante in varias figuras coaguletur: Aut certè dicendum specie vaporis in sublime efferri, ibidemque sensim accumulari, aut à fumis in sublime tolli, vapore quidem effugiente ob levitatem, auri verò atomis ob pondus sensim accumulatis, dum plurimum simili modo evectorum confluxu justam magnitudinem, & ex formâ loci suam figuram consequantur. *Aurum* sanè reliquis omnibus Metallis licet præponderet, nec ut reliqua supernatet argento vivo, solo tamen Naturæ subterraneæ impulsu accidit, ut ex imis venarum latebris quandoque

sublimetur, & glebas terrarum alicubi, vel planè etiam vites supra terram crescentes permeet, & affatim perfumet, ut ait Exc. D. *Job. Dan. Major Prof. Chilon. Acad. Curios. in de Lacte Luna c. III. §. 11.* Et Aurum in sublime ascendere experimento probari poterit *Robert Boylai*, qui *Experim. Physic. Mechanic. 22. p. 201.* refert, aliquando se ostendisse Amicis substantiam quandam Salinam, Sale Ammoniaco longè subtiliorem, quæ non tantùm facillimè ipsa ascenderit, sed secum etiam magnâ quantitate *solidum & grave auri non calcinati corpus* subtilium exhalationum specie evexerit, quæ postea supernè affixæ Auri naturam se nondum exuisse manifestarint,

Confer præter exempla à *D. Paterfonio* allata, quæ notata fuerunt *Miscellan. Ann. I. Obs. 131.* quod verò Solare hoc Metallum ☉rem plantam, vitem, præ aliis amet, res esset altioris indaginis: & satis comprobat tractatus eruditissimus *D. Job. Tackii Ph. & M. D. Eloq. Prof. Giesl. tractatus editus de Consanguinitate Vini, ☉ & Sacchari ad conficiendam Tincturam ☉i cardiacam.* Ad illustrandam *Metallophytorum* naturam, opinor, multum faciet nuper è Pragâ Litteris ad me datis facta promissio de prope diem mittenda *Observ. Physico-Metallurgicâ* ab Illustriss. Dn. Generalis Architecturæ militaris per Regnum Bohemiæ Præfecto, *Dn. Philippo TALBUCCI à Domo*, Viro in faciendis Experimentis & feliciter perficiendis ferè incomparabili, quâ Vegetabilium in Mineralia transmutatio, nec non jam Vegetabilium, jam Mineralium ab uno eodemque fermentali principio pro diversâ dispositione tantum productio sat evidenter demonstrabitur, & experimentis necessariis confirmabitur, de quâ re obiter quædam notavi in *Gammarel. l. 1. c. 9. §. 11. p. 187. & c. 13. §. 11. p. 270.*

De *Auro in fodinâ* adhuc fluido à *Paterfonio* hic recensito suffragium videtur fere, quod *Robertus Boyleus*, fidus Naturæ Interpres, in *Chymista Sceptico Paradox. Chymic. Phys. p. 239.* refert, de vapore calido inter fodinas Hungaricas ex profundis ibidem specubus erumpente, & aliquandiu post forma unctuosâ ac splendida parietibus adhærente, quæ vapor intra montes coagulatus, collectus & in inditus subtilem Spir. exhibuerit, sibi verò in specu relictus in Auri metallum fossorum judicio abiisset. Rarissimis his de *Auro Vegetante* annumerare licet *Argentum Vegetabile*, cujus aliquot Exempla quoque *Anno I. Miscell. Obs. 131. p. 293.* annotata fuerunt. Retulit non ita pridem Excell. *Dn. Christianus à Paulis* Reg.

Reg. Maj. Polon. Joh. Casimiri Archiater meritissimus, *Litt. à Dantisco* datis, nuper Dantisci inter alias raritates sibi visas in *Museo Dn. de NOYERS* Secretarii primarii Reginæ Poloniæ demortuæ (præter massam Auri a-pyri, quod cum minera, mit dem Quartur / penderit ultra lb. j. præter frustum Argenti cum hyacinthino colore, præter massam Argenti cum puris putis nativis argenti ramusculis) notabilem *Mineram argenteam Vegetabilem* pondere aliquot libras accedentem totam puram, (*gediegen*) elegantissimè arbusculis, plantis, & multis signaturis à Polydædala Natura exornatam, quam ipsi Rex Hispaniarum dono obtulerit, cujus delineationem sollicitavi, sed ob *Excell. Dn. à Pauliz* ad aliquot menses Hanoviam discessum impetrare non potui. Pariter possedit *Excell. Dn. Olave WORMIUS* massam Argenti pondere 3xij. dono *Dn. Stenonis BECK*, The-saurarii Regii, quæ vitem ramis suis variè diffusam æmuletur, ut videatur Natura lusu vegetabilem vim hic exseruisse, quæ vitem variè sarmen-tis suis intricatam effingeret, uti ipse *Wormius* narrat *L. 1. f. 3. Musei c. 2. f. 116.*

[*D. Phil. Jac. Sachs à Lewenh.*]

OBSERVATIO CXIV.

D. JOHANNIS PATERSONI HAIN.

DIARRHÆA MALIGNA.

Quidam cum longo tempore diarrhæâ vexatus esset, nec quicquam aliud quàm aquam bibere auderet, istum melius valere visus est. Si verò vel vinum vel cerevisiam biberet, statim alvus largiter solvebatur. Interim & vitro ʒij à Chirurgis exhibitio sæpe usus fuerat: Variis tentatis remediis præsertim syrupis, statim pejusse habuit, imò postea à levi causâ vel cibo aliquo minus salubri vehementer afflictus fuit. Cum autem Dominus Marefchallus Lubomyrsky ad thermas Ungarorum *Drusbacenses* abiret, transfretque *Sandecium* Civitatem Poloniæ, ubi tunc morabar, meque convenisset & consilium petisset, Spiritum ex *Œlo Stis* destillatum huic ægro aliquoties exhibui, qui illi non parvam opem attulisse videbatur. Interim pharmacopola illum accessit, & pervasit, ut duas uncias mannæ ebiberet, fore ut statim sublevaretur, quod & me incio fecit, nam evocatus eram tum temporis ad quendam

quendam Nobilem. Epotâ mannâ alvus plus quam quinquagies solutâ hominem eâdem die sustulit. Reliquit autem 10. Imperiales pro Chirurgo, fratri suo, ut post mortem cadaver incideretur, & causa investigaretur. Quod me præsentē etiam factum, ubi omnia viscera salva reperta. Pulmonum tamen lobus dexter lividior, ventriculus autem in fundo plus quàm ducentas & amplius maculas rubicundas discretas instar petechiarum macularum habuit. In intestino recto fistulæ tres, de quibus illæ jam per annum ferè conquestus fuit, vanam operam Chirurgorum & Medicorum implorans. Suspicio annon maculæ illæ malignæ fuerint? Nam intestina ita elotâ fuère, ut nec excrementi quicquam apparuerit, nec in ventriculo quicquam nisi duo vel tria cochlearia cerevisiæ cum panis, quam ante dimidiam horam antequam moreretur, acceperat, repertū & planè omnia naturaliter se habebant. An maculæ illæ in causâ fuerint, ut tam subito vel potus vel cibus contrarius ingestus in fermentationem ageretur, & natura stimularetur ad exclusionem? Nam quantum miemini, nec cibum, nec coctâ, nec chylum reddidit, sed acriores humores & li- quida multa ejicere solitus erat.

D. Paterf. Litt. ex Eperienf. urbe ad D. Sachsum.

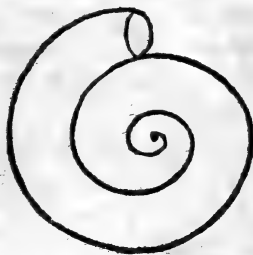
OBSERVATIO CXV.

D. JOH. PATERSONI HAIN.

COCHLEA IN LUCII CAPITE REPERTA.

HAc occasione rarum aliquid transmittere volui, nimirum *Cochleam in Capite Lucii piscis inventam*; sed habet hoc infortunii, quod ille, qui eandem exemerat, incautè in saccū intrusit, & conquassavit. Lucius fuit duarum Ulnarum ex Tibisco flumine huc allatus, inter reliquos qui in foro publico venduntur. Sanctè affirmavit idem ille, qui exemit, (nam accuratè in hoc inquisivi) quod in capite planè inventa fuerit, spatiumq; in quo jacuit, ibi expressum fuisse. Cum recentem attulisset conquassatam, *microscopio* à me fabricato, quod 20000. objecta auget diligenter inspexi, nihilque aliud, quam materiam quasi nigricantis & grumosi sanguinis inveni, nunc albicat hinc inde, & partim nigricat, quam ita conquassatam mitto. Aperta fuit superius non clausa. Magnitudinem & formam, qualis fuerit mitto depictam. *D. Paterf. ex*

ex Eperienſi Urbe Vratiſlav. datis Litteris 4. Dec. 1670. ad D. Sachſium. Idem in aliis 29. Jan. 1671. datis ad Eundem: De Cochlea in capite Lucii piſcis inventa accuratè inquiſivi, dixit cum aperuiſſet cultro more ſolito tergum, ad caput perveniens cum cultrum manu fortius adigeret manuque rumberet reliquum, cochleam inter oculos inventam, ibique locum ſeu ſpatium locatæ cochleæ, quæ in cruſta vivum animal non habuit, ſed grumofum ſanguinem, qualem etiam ſtatim poſteaquam conquaſſata eſſet, microſcopio deprehendi. Lucius ille mortuus ex Tibiſco huc allatus, ubi in copia capiuntur, ligno occiduntur, & frigore indurati hûc advehuntur. Nullum itaque hæc ratione dubium, quòd minimè in faucibus hæſerit, nam ſi hoc fuiſſet, Cochlea abſorpta fuiſſet, cùm longe majora deglutiât rapax piſcis.

D. Paterson in Litt. Vratiſlaviam datis.

OBSERVATIO CXVI.
D. JOH. PATERSONI HAIN.
IN ONYCHE HELIX.

Ante dies aliquot hoc Ann. 1671. menſe Jan. fui apud mercator. Sigismund. Zimmermannum, cui afferebantur aliquot libræ Majeris, in qua inveni *Onychen* egregiè eſſormatam. Sed hoc habuit præ cæteris ſingulare, quod in parte inferiore, quæ plana eſt, (ſuperior autem fuit gibba) mirabili naturæ magiſterio eſſormata fuerit *Helix* adeo accuratè cum umbris quaſi pictoreis, ut nec ars melius, nec manus pictorea & delineare & depingere poſſit. Planum in cera rubra

expressum cum Helice, quantum fieri potuit accuratè, ubi, & magnitudo illius exhibetur, hac occasione mittitur.

D. Paterson in Litt. Vratislav. datis.

OBSERVATIO CXVII.

D. JOH. PATERSON HAIN.

EXPERIMENTA QUÆDAM CHYMICA.

Reliquias Corallorum, ex quibus Tincturam elicueram (vide *Miscellan. Curios. Annum I. obs. 150.*) in officina vitraria, per tres menses in igne reverberii detinui, nullum colorem rubeum acquirere voluerunt, uti Authores Chymici promittunt ferè omnes, sed retinere suum quem habebant. *Fragmenta* quoque *Corallorum* reverberavi per dies 16. alba facta sunt, de rubedine nihil. *Antimonium Diaphoretic.* in officina vitraria etiam per dimidium annum torsi, sed rubedinis nihil. *Vitriolum* in phiola hermeticè clausum plus quàm per annum stetit, tandem vehementi igne nullus rubeus color voluit apparere. Idem in *Sale Saturni* probavi. Ita ut mirari subeat *D. Marc. Marci* in *Philos. Veter. restituta* scribere: Religiosum quendam in vase clauso vitriolum per 16. menses detinuisse in Balneo maris, & per omnes colores tandem ad rubrum pervenisse, multaque præclara per hoc Vitriolum præstitisse: cum interim nec in vehementiori igne rubedinem contrahere voluerit, imò in aperto vase satis fortiter premi debeat, antequam rubeat. De *MERCURIO ANTIMONII* Venetiis mihi ante mensem scripsit *Rev. P. Wenceslaus de SS. Sacramento Provincial. Piar. Scholarum* dignissimus, Amicus meus multis nominibus honorandus, quod ibi videre contigerit illi oculari demonstratione, quod hætenus impossibile visum, nimirum $\frac{3}{4}$ $\frac{1}{2}$ exeuntem inter destillandum per \odot absque ulla tædiosa operatione & aliorum additamentorum machinatione ex solo regulo. Credo, quod hæc de re plura redud, si non processum ipsam quoque indicabit.

[*D. Paterson. Litt. ad D. Sachsum.*]

OBSERVATIO CXVIII.
D. JOH. PATERSON HAIN.

ANTIPATHIA AD MERCURIUM.

Addo singularem in me Antipathiam observatam cum Mercurio sive vivo, sive preparato. Ante annos 12. tractare illum potui pro lubitu. Nunc, si inferatur in conclave, vel si veniam eò, ubi mihi propè esse potest, vel quod majus, si tracto illum, statim inter digitorum spatia pruritus & rubedo, & tumor, ut & in facie & maximè in ulna à parte domestica, cum aliquà mutatione in corpore & tædio. Annus est, ex quo Dn. Capitaneus Czortinensis Litt. ad me miserat: rusticus, qui eas ferebat in sinu, gestabat interim indusium, quod *Unguento Mercuriali* propter pediculos inunxerat. Vix productis Litteris statim mihi intumuit, ut ovum gallinaceum superaret, manus, facies rubebat, pruriebát, intumescebat. Aliquando intra digitos epidermis recedit. Fermentari igitur sanguinem & ebullire oportet à Mercurialibus effluviis tam per os intromissis, quam per poros, nam longè me vehementius invadit & citius, si eundem tangam. Jam credo, si diutius in manu tenerem, vel intra corpus fumerem, me vitæ periculum incursum.

D. Paterson Litt. ex Hungar. ad D. Sachsum Vratil. datis.

OBSERVATIO CXIX.

D. PHILIPPI JACOBI SACHS
A LEWENHEIMB.

VULNUS CAPITIS GRAVISSIMUM, FELICITER CURATUM.

Capiti vulnera leviter inflicta, segniter tractata, lethalia posse evadere, præter exempla apud *Valleriol. l. III. Obs. 1. Hildan. cent. 1. Obs. 21.* aliisque notata confirmant cum experientia quotidiana *Hier. Fabric. ab Aquapend. l. II. Chir. c. 15. & Zacchias Quæst. Med. Legal. l. V. tit. 2. quæst. 9. §. 2.* è contra gravissima capitis vulnera, imo

cum ipsa substantiæ cerebri deperditione à prudenti Chirurgo curata fuisse, accedente Ægri Natura bene dispositâ, & obedientiâ, pluribus confirmari posset exemplis, qualia præter *Schenckium* recensent cerebri substantiam sine morte subsequente deperditam *Borell. c. 1. Obs. 88. Hildan. cent. I. obs. 13. Cent. IV. obs. 1. 2. 3. Cent. V. obs. 44. Petr. Job. Lotichius l. 6. obs. c. 8. obs. 2.* & ex Chirurgis *Bertapalia de Fractur. Cran. c. 5. & 6. Fallop. de cur. vulner. c. 45. Andr. à CRUCE L. I. Chirurg. tr. 2. c. 14. Ambr. PARÆUS l. 9. c. 22. & l. 24. c. 19. Cabrolus obs. 16. 22. 34. Fr. ARCÆUS l. 1. de vulner. c. 6. Theodoricus L. II. Chirurg. c. 2. aliq.* Ille, cui per bregma uncus ad cerebri medullam usque penitus adactus est, hujusque portiuncula foras progrediens exsecta est, convaluit *inquit Franc. SANCHEZ in Obs. in Oper. p. 375.* Memini cum Ipse Patavii Anno MDCL. degerem. *Petr. de MARCHETTIS Anat. & Chirurg. Prof.* egregium aliquoties Coronæ Studiosorum enarrasse casum Nautæ cujusdam al Portello, ut vocant, habitantem, cui graviter vulnerato ex osse frontis quotidie cerebri substantiam foras progredientem ad castaneæ nucis magnitudinem exemerit, ægrumque tandem feliciter sanitati restituerit. Hâc observatione *in signe capitis vulnus feliciter percuratum* exhibere placet à *Dn. ANTONIO STADLENDER Thorunensis Urbis in Borussia Chirurg.* maxime industrio & experto dexterimè sanatum, quam historiam Germanico idiomate ad me Vratislaviam unâ cum frusto exenti Cranii transmissit *Ephemeridibus Curiosis* inferendam. Anno 1670. Mense Junio Nobiles quidam *Poloni* bene poti altercantes acinacemque stringentes digladiabantur, quoniam alter in sinistro capitis summo latere per futuram coronalem usque ad frontem tale reportabat vulnus, ut non solum cutis cum carne duos transversos. digitos lata, uno ulnæ quadrante longa, sed & *magna cranii pars penitus difficaretur*, quo facto læsus semianimis in terra aliquantis per prostratus jacuit, mox dein resiliens, manu caput tangens, partem cranii ferè abscissam & parumper cute adhuc hærentem detrahere voluit, sed in hoc furore frustum saltem cranii arripuit & in terram projecit, reliqua carnosa portio verò vulneri adaptata vino calido fovebatur priusquam vocatus Chirurgus accederet; Eo accedente vulneratus nec linguæ nec mentis compos, lipothymiis & vomitibus corripiebatur; dejectiones involuntariæ sequebantur, hæc autem omnia ex nimis arctâ ligaturâ, quâ dura mater compressa, & ex sanguine congrumato in pus converso tota cerebri œconomia turbata fuit; ubi relaxata

relaxata fuit ligatura, & sub frusto illo dilaniato sanguis conglumatus unâ cum nonnullis relictis cranii ossiculis per intervalla remotus, subtilia linteamina balsamo Joh. Andr. à Cruce imbuta inferebantur, emplastrum de betonica imponebatur, totumque caput calidis fomentis sedulo defendebatur. Internè propinata fuit hæc potio: quæ

℞. Aq. beton. lil. convall. āa. ʒiʒ. cordial. Herc. Sax. ʒʒ.

Cinam. Cordial. ʒiij. Syr. betonic. pœon. āa. ʒvj.

pulv. marchion. ʒiʒ. confect. alkerm. ʒʒ. M. f. potio.

Cervix totumque caput Unguento alabastrino cum Slotani oleo florum permixto manè & vesperi tepidè inungebantur, his adhibitis loquela paulisper redibat cum balbutie tamen, ut vero vulnus à fordibus melius purgaretur balsamo supra laudato (cui & aliquid mellis rosati admiscebatur) tota dura mater cranio detecta subtili linteo balsamo imbuto involvebatur, donec hinc inde maculæ rubræ in cranii parietibus apparerent, tum portio illa carnosâ ferè abscissa non adeo sublevabatur, sed magis cranio iterum applicabatur, relicto tamen aliquo adhuc spatio, quo factò loquela indies magis redibat. Chirurgus postmodum aliorum vocatus hunc Clientem curæ sui ministri committit, qui encheireses antea monstratas non accuratè observans frustum illud carnosum & cranio suo privatum arctius ligatis duram matrem, hæc ratione denuò comprimit, ut novâ collectâ materiâ, profligata antea symptomata recrudescerent, & jam plenariam ruinam ægro minari viderentur, dum vulneratus sublatâ iterum loquelâ atrocioribus quàm antea vexaretur convulsionibus & vomitibus. Hinc ipse Chirurgus denuò confestim revocatur, adveniens vulnus aperit, frustum carnosum sublevat, materiam purulentam removet, potionem vulnerariam iterum propinat & enema insimul applicat, sequente die loquelâ adeptus intra octiduum fideli adhibitâ curâ planè ægrum restituit. Elapsis autem aliquot mensibus *Idem Polonus* haud absimile experiri cogitur fatû, dum in oppositâ capitis parte simile priori recipit vulnus, ex quo iterum idem Chirurgus bene magnam cranii portionem extrahere coactus, per Dèi autem benignam Clementiam, etiam hac vice, eundem sanitati restituit, quâ etiam in hunc usque diem optime fruitur.

Idem Dn. STADLENDER antecedenti observationi non minus aliam subjungit notatu dignissimam, nimirum quod ter ad minimum *apostemata in Epate* invenerit, apud illos, quibus caput insigniter fuerat

vulneratum. Refert *in ikdem Litt.* quod ante quadriennium curandum susceperit Polonum, cui cum Instrumento isto bellico acuto, quod Poloni Schikan vocant, frontis ossi supra oculum sinistrum grave *vulnus inflistum cum Cranii fractura*, ut ipsa cerebri substantia egrederetur. Cum 14. die obiisset aperto capite invenit non solum fracturam in cranio, sed etiam fissuram in Dura matre, non aliter ac si tenuis pilus fuisset superinductus, per quam substantia cerebri videtur fuisse egressa. Dum abdomen fuit incisum, *in Epate Apostema insigne* maximi foetoris invenit. Et hoc observandum, quod octiduū ante hujus ægri obitum, ex vulneribus nullum pus amplius egressum sit, sed planè evanuerit. Pariter *Ambr. PARRÆUS L. X. Chir. c. 12 & Petr. PIGRÆUS L. 4. Chir. c. 8.* attestantur, ex capitis vulneribus non solum in Epar transire Apostemata, sed etiam in ventriculum, intestina & mesenterium consentientibus *Pecchetto, Paulo BARBETTE, & Chirurgo Batavo de Mecherus* in Observation. suis.

OBSERVATIO CXX.

D. GEORGII SEGERI.

OBMUTESCENTIA EX CASU SINE ALIA LÆSIONE.

EX casu obmutescentiam, motus convulsivos, aliaque mala plurima oriri, non ita rarum est. Id tamen *rarum*, amitti aut *depravari* *ex casu loquelæ, sine læsione aliquâ aliâ*, aut sine concursu alius aliqujus Symptomatis. Tale *sequens*. J. G. Scabini Novoppidani Thorunii filiolus natus minimus Anno 1667. die 16. mensis Novembris, ætatis anno circiter quarto, optimè & sine omni difficultate verba jam exprimens, forte fortuna in hypocausto de scamno decidit in caput. Advolant ancillæ, erigunt puerum, placantque muneribus, ne parentes quicquam resciscant. Nulla tum læsio animadversa, ipseque puer lætus atque ludendo terit tempus. Postridiè nulla quoque observatur alteratio. At tertio post die surgens puer, aliquantulum balbutiundo, cuncta, quæ desiderat, expetit, cætera sanus. Parentes meram subesse petulantiam rati, primùm quidem minis eum coërcent; ubi verò sequentibus diebus eum magis magisque balbutire audiunt, in insolitæ istius loquelæ causam acrius inquirunt. Sic tandem de casu illo sexto post die certiores redditi, confestim me vocant, causam exponunt filiolumque valde

valdè balbutientem, cæteroquin sanum, sistunt. Ego, omnibus probè pensiculatis, radices atque herbas Cephalicas in vino decoctas, capiti calidè imponere, simul quoque dosim pulveris contra casum sub noctis initium propinare jussi. Et cum sequenti manè paulò commodiùs loqui videretur, ut sudoriferum repetatur, & capitis fots continuetur, præcepi. Atque hisce quidem mediis, DEO benedicente, locutio concinna & fluida restituta ægro.

D. Segerus Litt. è Thorunia datis Vratisl.

OBSERVATIO CXXI.

D. GEORGII SEGERI.

EXCRESCENTIA FUNGOSA, UTERUM
PROLAPSUM SIMULANS.

Uterum, non tantùm ad pudoris usque sinum descendere, sed & planè extra rimam ejus prolabi, & sic majore modò, modò minore magnitudine foris propendere, aded jam commune atque receptum est Practicorum dogma, ut vix unum offendas, qui de Mulierum morbis differens, prolapsus seu procidentia uteri nullam fecerit mentionem. Imò si Divinum nostrum *Coum* evolvamus, in scriptis quoque illius Affectus, istius haud obscura offendemus vestigia. Nam *lib. de Nat. Mul. cap. 5. pag. 564. & cap. 75. pag. 582. edit. Fœs.* expressè uteri, extra pudenda prorsus prolapsi, atque velut Scrotum penduli, signa, causas atque curationem tradit. Quæ cuncta iisdem verbis repetit *Lib. II. de Morb. Mul. cap. 38. pag. 659. & cap. 40. pag. 656.* Et *Lib. de Sterilibus, sen. iis, qua Uterum non gerunt, cap. 28. pag. 687.* Ita quoque *Lib. de Superf. cap. 26. vers. 3. pag. 267.* quomodo Uterus crebro excidens reponendus, & quali decocto priùs abluendus sit, docet. Imò verba illa, quæ *Lib. de Locis in Hom. cap. 59. vers. 1. pag. 423.* de situ Uteri vitiato, breviter quidem, attamen nervosè satis, profert, dum inquit: *Uteri quocunq; è sede naturali moti fuerint, morbos afferunt, sive foràs processerint, sive intro cesserint;* de Uteri cum prolapsu, tum ascensu intelligenda esse, cur dubitemus? Sic igitur *Hippocratem*, Uterum extra pudenda prolabi posse tatuentem, secuti sunt hæctenus innumeri Medici. Et meritò quidem ipsa namque *Experientia* assensum urget, dum Uterum p. n. extra abdomen

domen pensilem apparuisse, diligentia atque intemerata fides Observatorum annotavit. Certè *Rouffetus* de Partu Cæs. sect. 4. cap. 5. & 6. Et *Casb. Baubinius* in Append. ad Rouff. Parte 4. plurima collegerunt Exemplà. Quibus merito addenda, quæ leguntur apud *Paræum* Lib. 23. cap. 40 & 41. pag. 798. seq. *Jo. Gwintherium* de Medic. Vet. & Nova Comment. 1. Dial. 8. p. 771. *Fernel*. Physiol. Lib. 7. cap. 2. Op. Tom. 1. p. 188. A. & Pathol. Lib. 6. cap. 16. Tom. 2. p. 202. A. B. *Forest.* Obs. Med. Lib. 28. Obs. 35. & 36. *Panarol.* Jatrolog. Pentec. 1. Obs. 23. p. 15. a. *Th. Barthol.* Hist. Anat. rar. Cent. 4. hist. 2. p. 213. *Poterium* Observat. & Curat. Cent. 3. cap. 91. p. 290. *Paulum Barbette*. Chirurg. Part. 1. cap. 8. p. 36. *Petr. Estanoë* Obs. II. annex. Obs. River. p. 355. *Velschium* Obs. Med. Epifagm. 77. p. 51. aliosque. Cæterùm, licet Uterum extra Pudenda revera procidere posse statuam, non tamen nego, quod etiam sæpè excrescentiæ carnæ aliæque Uteri prolapsùm ita mentiantur, ut & oculatisimim imponere possint. Talia namque exempla præter Cl. *Th. Barthol.* Hist. Anat. rar. Cent. 2. Hist. 58. p. 274. referunt quoque peritissimi Chirurgi Belgæ *Henr. van Roonhuysen* Observ. Chirurg. Part. 1. Obs. 2. Et *Job van Meeckren* Observ. Chirurg. cap. 51. p. 310. & seqq. & in Append. cap. 14. p. 491. Quibus haud absimilis est sequens historia, quam fide bonâ referam. *Maria*, *Davidis* Stils *Scoti* vidua, honesta & pia, atque Temperamento Melancholico prædita, Anno Christi 1666. ætatis circiter 47. Viduitatis 8. dum in Nundinis, quæ post Festum Sanctorum *Simonis* & *Judæ* hic *Thorunii* celebrantur, rei suæ nimiam dat operam, & posthabito Mensium fluxu, quo tum ordinariè corripiebatur, merces suas emtoribus, se verò frigidiori aëri exponi, primùm quidem in Hypogastrio leves quosdam sentit dolores, quos tamen ab externo frigore abortos esse ipsa suspicabatur. Dolores excepit exiguus in pudendo tumor, qui quotidie crescens, ægram eò adexit, ut medicatricem in Consilium vocaverit. Hæc ubi balneis atque inunctionibus suis, per aliquot Septimanas continuatis, frustra tractavit ægram, desperatâ tandem causâ, ut seposito pudore Chirurgus consulatur svasit. Sic igitur die 13. Januarii Anno 1667. vocatus, Chirurgus *Antonius Stattlender*, offendit extra pudoris sinum propendentem substantiam quandam sphaelosam, maximè foetentem, & duos pugnos magnitudine superantem. Unde Affectus raritate atque gravitate permotus, Medicum sibi in subsidium dari petiit. Adjungitur ei ab Amicis Excellentissimus Senex Dn.

B. Christophorus Meisnerus, jam *en a'nois*. Quo cum, ubi die 14. Jan. visitavit ægram, abrafit de prominente sphacelosa substantiâ ultra libram, reliquum verò defensivis munivit. Subsequenti die 15. Jan. Excellentissimum *Dn. D. Simonem Schulzium & Me* ad se invitavit *Beatus Meisnerus*, atque comparentibus nobis casum in præsentia Chirurgi exposuit, nostramque sententiam inquisivit. Et quandoquidem *B. Meisnerus* illud, quod extra pudendum propendebat, nil nisi excrescentiam fungosam, *Chirurgus* verò Uterum inversum atque prolapsum esse contenderent, re pro & contra ventilatâ, ipsam placuit adire ægram, ipsumque affectum propriis lustrare oculis. Omnes igitur ad ægram nos contulimus, ubi mox sub hypocausti ingressum molestissimus nos excepit fætor. Ægram verò ipsam deprehendimus nimis debilem, attamen sectionem omninò exoptantem. Detectâ tandem parte affectâ, in diversas mox ivimus partes, ambigentes, quid sphacelosum illud esset, quod extra pudoris sinum conspiciebatur. Nam *B. Meisnerus* Uterum, ob ligamenta imprimis latiora, ita excidere posse pernegans, illud pro fungosâ habuit excrescentiâ. Nos verò uterum inversum propendere arbitrati sumus. Neque nos ligamentorum uterinorum usus, de opinione nostrâ dimovere potuit, cum tantum valeat in eorum constitutione naturali, non verò præternaturali, ubi aut rupta, aut saltem ob continuum humorum affluxum nimis laxata ac resoluta, officium suum minimè præstare possunt. Prout etiam in aliis procidentis, & inprimis oculi, contingere solet. Confirmarunt præterea sententiam nostram exempla, à *Rouffeto*, *Bauhino* aliisque supra citatis annotata. Et tandem ipse *Chirurgus* haud leve pondus addidit, ubi nostro instinctu digitum intra sinum immisit, & undique ad latera colli Uterini cavitatem explorans, ubique sibi obstare substantiam membranosa, retulit. Unde Uteri fundum instar sacci inversum propendere collegimus. Quandoquidem autem totum illud, quod propendebat, sphacelo corruptum erat, sepositâ illâ controversiâ in eo omnes consensimus, ut substantia illa sphacelosa, sive uterus sit, sive non, quantocyus, & antequam vires omnino prosternantur, rescindatur, ne partes adhuc sinceræ inficiantur. Inprimis cum ipsa ægra idem perpetuis efflagitaret precibus. Quare factò ad sectionem debitò apparatu, & *Chirurgo Johanne Kelnero* ad ferendas *Antonio suppetias* itidem vocatò, injecit iste vinculum parti sanæ, non longè à vesicæ urinariæ orificio, per quod nullò negotiò styllum in ipsam vesicam im-

misit. Vinculô colligatô, dum ægrâ positus sectioni adaptatur, ista manus anxie jactare, creberrimè expallefcere, & sudore circa frontem diffluere cœpit. Unde Leipothymiam instare colligentes, mutatô consiliô sectionem distulimus, veriti, ne unâ cum sphacelofâ excrefcentiâ ipsam quoque auferamus animam. Relicto igitur vinculo, defensivis partem affectam munivit Chirurgus, atque ex ordinatione Beati Meisneri ægra diversis usa est corroborantibus. Nox subsecuta inquieta, propter dolores ab injecto vinculo excitatos. Die 16. Jan. ob ægrâ imbecillitatem nihil tentatum. Die 17. Jan. cum viribus magis magisque decrefcen- tibus, circa ligatam regionem magnos se pati dolores conquereretur ægra, & præterea propè vinculum macula appareret nigra; ægra quoque per tussim purulentam materiam satis copiosè rejiceret, ita ut eam Phthisi ex ulcere Pulmonum contractâ laborare nemo ambigeret, & Artis honori & nostræ famæ consulentes, sectionem omninò differendam esse, usque dum vitia Pulmonum emendentur, & vires restaurentur, decrevimus. Vinculum igitur solvere jussimus, atque ut locum affectum debite tractet, Chirurgum monuimus. Remotô vinculô sanguis undique stillabat, & simul quoque dolores remittebant. Subsequentibus autem diebus quotidie plures particulas corruptas abstulit Chirurgus, ita ut excrefcencia jam vix unum pugnum æquaret; & fœtor indies minueretur. Unde & nos ipsi quoque, cum abrasâ tantâ parte, nedum quidem adhuc in medio illius cavitas aliqua appareret, qualem tamen adesse debere credidimus, si de Utero prolapsô tanta quantitas fuisset ablata, non jam pro corpore uterino, sed pro excrefcentiâ quâdam fungosâ ac sphacelofâ, propendentem illam substantiam cum B. Meisnero habuimus. Neque etiam aliud ipse docuit eventus. Cùm enim ægra Phthisi consumpta die 24. Martii animam Creatori suo reddidisset, abdomine reserato, Uterus illius omni ex parte sanus in pelvi, ceu debito & naturali suo loco, hæsit, nec licet propendens substantia variè traheretur, quicquam movebatur. Sphacelosa autem illa substantia nil aliud, fuit, nisi excrefcencia fungosa, ex Uteri collo majori, & hujus anticâ parte, propè Vesicæ orificium enata. Verbo: Ipsa Uterini colli substantia rugosa, spongiosa, & fungosa, à Mensium & corruptorum humorum affluxu ampliata atque dilatata.

D. Segerus è Litt. Thorun. Vratisl. datis.

OBSERVATIO CXXII.

D. GEORGII SEGERI.

LEIPOTHYMIA EX COLAPHO.

A Laparum lethalium exempla recensent, *Hippocr.* de Morb. Vulg. lib. 5. cap. 21. vers. 6. seq. p. 1154. edit. Foës. *Hor. Aug.* Epist. & Consult. Med. Tom. 1. Lib. 9. Ep. 2. p. 221. lin. 21. *Gv. Fabr. Hill.* Obs. Chir. Cent. 5. Obs. 85. p. 475. a. *Henr. ab Heer* Obs. 12. p. 160. *Melch. Sebizius* Prodr. Exam. Vuln. Part. 3. th. 90. seq. *Godofr. Welsch.* Rational. Vuln. leth. Judic. c. 14. aliiq̄ue. Hic Thorunii A. F. Cerevisarius, firmitate corporis excellens, cum Anno 1666. die 22. Maji Vesperī ancillæ actiones observaturus, suspensō gradu in cellam descendisset, & quā̄ egregiē illa cerevisiam ē diversis vasis, quæ Tonnas jam vocant, pro se colligere potuerit, vidisset, pro susceptō hoc labore unicum ei infixit colaphum. Ista humi prostrata, simul quoq̄ue linquebatur animō. Unde herus nimium consternatus, uxorem aliosq̄ue domesticos in subsidium accersere coactus fuit, qui tandem multō labore linquentem revocarunt animum. Ast herus ipse ex consternatione illā calore p. n. per aliquot dies laborans, per Dei gratiam meā operā restitutus est.

D. Seger. Litt. ē Thorunio Pratisl. missis.

SCHOLION.

Narrat *Ant. BENIVEN.* de *abdit. morb. caus. obs. 110.* ex *Alapa* juveni inter lites inflictā, *Apoplexiam* accessisse, quæ paucis horis ægrum strangulaverit, unde quidam in ictum ipsum, quō materiam commotam fuisse opinati sunt, causam rejecerunt: alii in humidiorē locum, quō diutius obdormierat: nonnulli in lautiorē victum, quō usus fuerat. Recenset *Job. Rudolph. Camerarius* in *memorab. Med. Cent. X. obs. 43.* ex propria observatione, ante paucos annos uxorem acceptā à marito *alapa* repente concidisse & *expirasse*; Medicus apertā calvariā & inspectō cerebrō ejusq̄; membranis reliquisq̄; vasis, maritum insontem judicasse. De Dano quodam robustissimo, qui hospitis jocum (apportatam scilicet selem, quam averfabatur) *mortiferā alapa* compensavit. Videatur *Tb. BARTHO-*

LIN. Cent. VI. hist. 58. Hoc ipso anno 1671. mense April. Vratislav. Ancilla quædam servi cujusdam nimiam jocandi licentiam frænatura non quidem pugnò, sed cantharò parvò ligneo quem fortè sorditiem detergendò lavabat, circa tempora percussit, qui scias quidem descendit, in atrio tamen in terram concidit & expirat: apertò capite interior nulla certa vestigia mortis causæ, inventa fuerunt, nisi quòd os temporis ex ictu aliquatenus versus interiora incurvatum fuerit. An vero Alapa & pugnus genuina mortis causa sit? egregiè suo more disquirat Paul. ZACCHIAS

Quæst. Medic. Legal. L. K. tit. 2. quæst. 10. §. 3. seq.

[D. Philip. Jac. Sachs à Lewenb.]

OBSERVATIO CXXIII.

D. DANIELIS LUDOVICI.

SAL TARTARI VOLATILE.

à D. WEDELIO EXHIBITUM.

Curiosam & elegantissimam dissertationem de Ole F ri volatilè edidit Autor hic celeberrimus. Ea, præter addita passim, (in specie circa finem) curiosa & speciosa alia, bimembris est. *Primum* enim circa subjectum, seu O F ri ipsum, quod recipere conveniat, quod minus, monet, v. g. non extremò igne ad virorem, non cum O tro calcinatum, sed ex O spiritus perfectè V sti elixiviatum, lentè que & totaliter exsiccatum, seu, si placet, lentà digestionè spongiosius redditum, uti & ipsæ vini fæces siccatae, ritè tractatae, O volatile copiosum fundunt.

Secundò Modos eliciendi ex Ole F ri u m volatilem varios proponit, *partim* communes, parùm de Ole volatilè participantes, *partim* genuinis propinquiores: illos v. g. cum V simpl. cum bolo, cum carbonibus, modo Glauberiano: hos, cum filicibus, cum u oleovè proprio, (qui modus est Helmontianus) cum V alcoholifato, & denique successerit feliciori & optatò, ad minimum analogò, cum alumine O F ri destillando, ita ut vel F & O crudè ana recipiatur, vel O F ri cum O ne crudo vel usto, qui minus graveolens & melior est, & per O vitream in I . a. destilletur, virium multarum in variis affectibus, latius ibi recensitarum.

SCHOLIION.

Cum ea sit ignis natura, ut actione suâ quædam plus, quædam minus subtiliet, opus est, circa Stionem Θ lium tum homogeniô aliquô *ὀπίσσω* prohibente, tum aliquô *ἀναρυσίασιν* promovente, quale exemplum communiter extat in ~u aperitivo Penoti, ubi silices calcinati ad fluorem, cum Ochrâ Θ li ipsâ, simul prohibendum, Θ lum verò ad evaporationem facilitandam adduntur.

Maximè verò ~us Θ lis Φ ri exercuit Chemicos, cum tantoperè deprædicetur ab Helmontio, ut, si non possumus adipisci ipsum akahest, saltem discamus reddere Θ Φ ri volatile.

Omne illud, quod requiri jam dicebatur ad Stionem Θ lium, esse videtur in Θ ne. Intentio est, heterogeneas & feculentas, $\circ\circ$ fas, viscidasque partes Θ lis alcali vel incidere, vel attenuare, vel demùm eluere & deponere, quod omne præstat alumen. Cavet hoc, ne fluat Θ Φ ri, & vi suâ attenuante insigni terrestres Θ lis particulas secernit. Ut Θ um cum Θ lo permixtum statim absorbet, & ligat illius acorem, ut odor Φ tis statim se prodat; ita commixtis cum Θ ne alcalibus, terrestreitas, quæ in illis ligat volatile, arripitur, & Θ volatile sui fit juris, urinoso forti statim se prodens odore, unde simulac commixta sunt, debent igni moderato subjici, & in recipiens amplum ~us propelli.

D. WEDELIUS.

OBSERVATIO CXXIV.

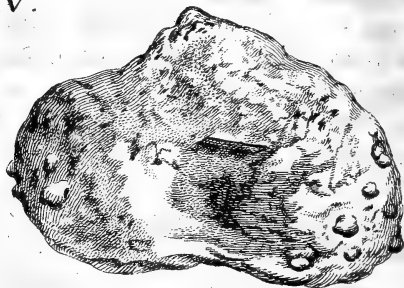
D. JOH. ANTONII CLOZII.

CALCULUS VESICÆ INSIGNIS FELICITÈR EXCRETUS.

P. Anno 1670. d. 16. Maji venit ad me à pago Muschenheim propè *Buribacum* mulier 50. annorum, querens, se magnum circa inguina & in emissionè urinæ sentire dolorem, urina erat mucilaginosà. Ego de *calculo vesicæ* judicare incipio, præscribo ipsi lenè purgans, pulverem Lithonripticum, & fomentum externum. Quid fit? cum continuasset usum medicamentorum præscriptorum per 6. dies, excernit calculum asperum, & quod mirum, nullam per excretionem in meatu urinario sensit læsionem, cujus figuram depictam hîc

transmitto. Comprobavit casus hic eò ipso, facilius, asserto Medicorum, in mulieribus, quàm viris, ob viarum propinquitatem, calculos vesicæ posse excerni. Ponderavit calculus ʒʒ.

AD OBS.
CXXIV.

D. Clozius è Butzbaco in Litt. ad D. G. Wolsfg. Wedelium.

SCHOLIION.

Consimile exemplum in fœminis faciliorem calculi exitum viderelicet apud *BORELL. Cent. 11. obs. 22.* ubi puella excrevit calculum ovi anserini magnitudine; & fœmina calculum instar ovi gallinacei apud *Tb. Bartholin. Cent. 1. hist. 71.*

OBSERVATIO CXXV.

D. GEORGII WOLFGANG. WEDELI.

PINGVEDO VIPERARUM OPHTHALMICA.

UBi Virus, ibi virtus. Benefica mater est Natura, ubi maximè noxia videtur obtulisse humano Generi, ibi summum reverà offert remedium.

medium; quoque excellentiores virtutes simplici cuidam e Regno tri-
corpore indidit, eò magis id munivit, & quasi obvelavit, ut arcerentur
indigni, contra rimantes ipsius arcana eò magis allicerentur, non ali-
ter ac thesauri illic tutissimè reconduntur, ubi minima illorum præsen-
tiæ datur suspicio. Exemplo sint *viperæ*, quarum dotes medicæ olim
ignoratæ, nostrò potissimum producuntur seculò, ut proverbio: *Sanguine viperinò pejus*, nullus in rei veritate amplius sit locus. Taceo illa, quæ
jam publicè mundo sunt exposita, *Bezoardicum animale*, *Spinar. magisterium*. \ominus *volatile*, \sim *um*, \circ , taceo *coronam viperinam*, alibi recensendam,
& alia. *Pinguedo viperarum*, ut oculos nitore suo & puritate mirè
delectat, ita præter alios usus *singulare* constituit *Ophthalmicum*. Memi-
nit hujus tribus verbis *Crollius Basl. Chim. p. m. 314.* sed utendi modum
non exponit, multò minùs virtutes. *Duplex* est ille *usus*; eà enim *vel*
extima oculi vestis, i. e. palpebra, illinitur, id quod pro visus confortatione
& humorum dissipatione locum habet, *vel*, quod melius & præ-
sentius, cum pennâ scriptoriâ mundâ, inferius obtusè resectâ, gutta una
vel altera in ipsum oculum derivatur. Medicamentum est divinum & se-
cretissimum in affectibus oculorum plerisque, inprimis verò, ubi *unguiculus*
unus vel plures, ein *Steißlein* se prodit, idque *vel* simpliciter, uti dictum,
adhibitum, vel prius leniter calefactum. Demulcet acrimoniam, lenit,
abstergit, consolidat, ut nihil suprâ. Hâc ipsâ sæpissimè unguiculos
& tubercula brevissimo tempore abegi, rubedinem discussi, & aliis
affectibus open tuli. *Vulneratis oculis* præsentaneo est auxilio, à
variolis residuis in oculo maculis, nubeculis & unguibus unice medetur.
Hoc autem inprimis peculiare & *curiosum est*, quoties instillatur oculo,
brevis post tempore instar butyri albi, purisvè effluit materia,
vel, quod humores acescentes & acres h. m. quasi salino pinguedinis
fermento, præcipitantur, *vel*, quod eadem omnem amurcam, sine
mordicatione, abstergit & educit. Possem plurima citare experimenta,
nisi crederem, tam aptricam veritatem luce meridianâ emicare clariorem.
Ussu mihi commendata est, sæpius jam dictis *Unguiculis*, in *Ophthalmiâ*,
um alibi, tum post Dysenteriam in Jcto exortâ, in *suffusione* ipsâ, in *ul-*
ceribus oculorum, maxime post variolas, in *vulnere* per fusi accumen, einè
Spindel factò, restitutò humore aqueò, sed ob nimiam læsionem sine ex-
acto visu. Dedi illam insuper internè *binis Phebiscis*, alterutri Studioso,
um successu. Cum enim pinguedine canis quidam restituti sint tabidi,

cur non balsamica viperarum pinguedo præstaret idem? Prodest in hoc morbo & externè spinæ dorsali inuncta, laudatò eò nomine jam olim *Cardano*. Consolidat etiam vulnera alia, sed cum experimenta plura hanc in rem, v. g. *circa restitutionem oculi humorum*, circa vulnera nervorum, &c. mediter, hiscè hâc vicè finio.

D. Wedel. è Gothâ Litt. ad D. Sachsum.

OBSERVATIO CXXVI.

D. GEORG. VVOLFANGI VVEDELI.

FEL VIPERARUM OPHTHALMICUM.

UT *fel* lucii piscis cum modico sacchari mixtum, præmissis præmittendis, & vesicatoriò simul applicatò, feliciter Cataractas incipientes abigit, experientiâ *Sculteti Arman. Chirurg. tab. 33. p. 40.* ita longè præsentius id expedit *fel viperarum*, quò simili modò adhibito, incipientem suffusionem in Viro Reverendo discussi. Sæpiùs quoque idem miscui cum essentiâ φ is, cum vino Malvatico factâ, descripta ab *Angel. Sala in sept. plan. terrestr. p. 211.* Sicque Ophthalmicum admirandarum virium his viperæ novis virtutibus adauxi, feliciterque eòdem in ejusmodi oculorum affectibus utor.

Aurea *Galenii* est sententia 4. de *compos. Med. sec. loc. c. 4.* ubi scribit de pharmacis ad suffusiones compositis, promissiones horum magnificas esse, effectus verò aliquando nullos, aliquando valdè exiguos. Id ægri toto die experiuntur, variis frustrâ ab agyrtis divexati. Sin verò ex methodo abstergentia ejusmodi acriuscula, innoxia tamen, adhibeantur, non rarè votò suò damnantur. Pollet *fel viperarum* Ole volatilii discutiente, sic \ominus viperar. ipsum, ∇ à purâ resolutum, ter de diè instillatum, facie supinâ aliquandiu detentâ commendat *Severin. Vid. Guldenslee l. 1. ep. 23.* Saccharum Canariense, de naturâ salinâ participans, additum, mucositatem aliqualem fellis temperat, & propriâ absterfione vires auget. Hoc solo scemina quædam circa Magdeburgum, ante aliquot annos magnum quæstum fecit, insufflando pulverem subtilissimum Sacchari in oculos suffusione laborantes, & continuato remedio ægros plurimos restituens. Veneris laudes *A. Sala l. c.* satis superq; deprædicat. Præter verò hæc Medica, alia quoq; observanda sunt circa suffusionē,

quo de elegantissimus extat locus apud *Senecam Ep. 94. 1. Remedio opus, scribit, quo purgetur acies, & officientem sibi moram effugiat. 2. Oculos egros Medicus non tantum curat, sed etiam monet. Non est, inquit, quod protinus imbecillam aciem committas improbo lumini: à tenebris primò ad umbrosa procede, deinde plus aude, & paulatim claram lucem pari advesce. Non est, quod post cibum studeas, non est, quod plenis oculis ac tumentibus imperes. Afflatum & vim frigoris in os incurrentis evita: alia ejusmodi, quæ non minus, quàm Medicamenta proficiunt.*

D. Wedel. Litt. è Gotba ad D. Sachsum Vratulav.

OBSERVATIO CXXVII.

D. GEORG. WVOLFGANG. VVEDELI.

HEPAR VIPERÆ ANTIDYSENTERICUM ET
PARTUM FACILITANS.

Summè illud & pro specifico laudat *Dn. D. Michaëlis p. m.* in dy-senteria epidemia, in *MSS. Pract.* Feci periculum aliquoties, & ob vim morbi quidem frustra id in aliquibus adhibui, ubi scilicet urgentia affectus & copiosissimæ sedes aliud postularent, virgo tamen quædam dysenterica, ut postliminiò Ephemerides meæ suggerunt, cum nullis aliis juvaretur, adhibitò *hepate hoc*, cum aliis permixtò, manifestum sensit levamen. Debet verò tunc esse à fellea vesicula separatum, cum fella stimulent. Sed si pro partu difficili allevando propinare idem sit animus, consultius est, ut cum felle conjunctum exsiccet, & in usum trahatur. Cum enim fel anguillæ, *Helmontianò* experimentò, tam secundis partum promoveat successibus, idem ab hepate hoc experiri cum manifesto juvamento licebit.

D. Wedel in Litt. è Gotba Vratisl. datis.

OBSERVATIO CXXVIII.

D. GEORG. WVOLFGANGI VVEDELI.

USUS NOVUS CATECHU, SEU TERRÆ JAPONICÆ.

ANte aliquot annos ex Indiâ ad nos ferri cœpit exoticum Medicamentum, sub nomine *terra Japonica*, seu *Catechu*, cujus primus ferè

mentionem fecit *Schröderus* in *append. ad Pharmacop.* Quid verò sit idem, tres potissimum diversæ sententiæ sunt, 1. *pro verâ terrâ* habetur à nonnullis, quæ in Japoniâ effodiatur, instar terræ Lemniæ vel Silesiæcæ Sigillatæ apud nos, idque tum ex nomine, tum terreno gustu demonstrabile putatur. 2. *Alii* verò eandem habent *pro succo quodam expresso*, & coagmentato, ut Opium, &c. & pro his militat (α) stramen, lignorum particulæ, aliæque interdum inibi reperta. (β) quòd à dissolutione resinofum quid evaporatione manifestè restet, non terreum, licet non æquè semper feces sine terrenis arenulis admistis sint. 3. *Alii* denique idem *pro composito habent*, ut Dnn. Lipsienses in Taxâ nuper editâ scribunt, idque *Ælicæ* profapiæ esse magni nominis Chimici asserere non verentur, & pro hâc sententiâ non minimum facit figura globosæ æmula, ab arte dubio procul impressa. Quicquid sit, ab autopsiâ & mercatoribus Indiarum, decisio certior expectatur, neque enim adhuc dum aliquot docti viri, qui in Indiâ utrâque aliquandiu commorati sunt, notitiam illius indagarunt habentque. A posteriori verò ejus vires in Medicinâ non leves experientia demonstrat, dabitque curiosis plures. Nos triplici potissimum usu vires has hâc vice commendabimus, præter ea, quæ *Schröderus* allegat.

D. Wedel. in Litt. è Gotha.

OBSERVATIO CXXIX.

D. GEORG. WVOLFG. VVEDELI.

USUS CATECHUIN URINÆ PROFLUVIO CONTINUO.

Magnifici viri filiola 2. annorum, ab incunabilis solam aquam bibens, à Cerevisiâ vinoque penitus abhorrens, ante biennium *Urinæ* quâdam *incontinentiâ* laborabat, urinâ sæpius urgente & fluente, cum dolore & intertrigine pudendorum. Dedit pro leniendâ, temperandâ, & ad naturalem statum reducendâ excretionem 1. \mathcal{R} . rad. alth. ppt. ʒij. troch. alkek c. op. ʒj. Sacch. ad p. o. M. F. Pulv. \mathcal{S} . Indpulver. 2. malvat. Juniperinum, cum aqua nephritico factum, & Anodynis temperatum, de quo aliàs. 3. Ad Umbilicum Ol. cer. succin. cum aliis calefacientibus remixta. 4. pro intertrigine pudendorum: \mathcal{R} . ung. ros. ʒʒ. nihil. alb. Sacch. \mathcal{P} per \mathcal{M} a. ʒʒ. ol. momord. parum

rum m. præter inspergenda sicciora. ꝑ. balneum ordinavi ex lenientibus & consolidantibus, malv. bismalv. ros. rub. Chamæm. &c. Sed omnia hæc in similibus affectibus prodesse solita levi effectu se commendabant, indies magis producto affectu. Cum igitur majori adstrictione opus esse videretur pro Renum laxo tono roborando, dedi tandem *Catechu ppt.* aliquot doses, in aquâ pro potu miscendas, unde diuturnum & obstinatum malum opinione, & parentum & Medici ipsius citius cessit.

Eundem in finem, in simillimo, sed graviore casu, ubi nempè præter memorata, in locis intertriginosis vermes generarentur & apparerent molestissimi, idem medicamentum ceu divinum auxilium adhibuit D. *Weitzius*, Amicus & Collega honoratissimus.

D. Wedel. in Litt. è Götta datis.

OBSERVATIO CXXX.

D. GEORG. VVOLFG. VVEDELI.

TINCTURA CATECHU STYPTICA.

ADhiberi potest hoc medicamentum vel per se in pulvere ad ꝑß. ʒj. ʒß. vel extractum in Tincturam, quod facillimum est expeditu. ꝑ. terr. Japon. q. v. pulverifetur (ubi ob bituminosam resinam adhæret sæpè mortario, ut alia id generis) affunde ꝑ rectificatiss. partem sextuplam vel octuplam, digere, & exsurget tinctura elegantissima, quæ absque filtratione decantatur & adservatur. Dos. gtt. 30. 40. 60. Hinc videtur in se continere aliquid oleosum, seu Æum & resinosum, contra morem terrarum, quod Spiritui vini auscultat, & facile postmodum in extracti formam l. a. redigi potest.

Sunt qui statuunt, illam pro Tinct. ʒ Zvelfferi habendam, de quo tamen Zvelfferi scripta dubium legenti statim dement. | Hoc mirum est, quod cum omnibus ferè liquoribus, qui non planè aquei sunt, miscetur, cum Tinct bez. c. elix. Oli Tinct. ʒ, aliis, est quasi Sius, cui miscetur, cum illo combinatur ut naturam miscendi assumere videatur. Vires sunt, Stypticæ & roborantes. Vidi inde effectus Opio ipsi invidiam creantes. Feemina civis cujusdam nostri 1669. pro purgante, nescio cujus svasu, sumfit folia & radicem asari infusa, (eorumque non levem quantitatem)

licet gravidam se putaret, unde ita purgata est, ut & hypercatharsin passa fuerit, & sequentibus diebus quævis ingesta revomeret, idque tribus continuis septimanis, reliquis cibis tandem, præter panem, retentis. Adhibita artis lege Theriacalia, Stomachica, Tonica & Topica, Opiata, omnia frustra. Itaque præbeo aliquid Tincturæ hujus, mirum dictu quasi incantamento emanavit vomitus, & dehinc omnia manserunt in ventriculo. Idem successit in aliis, & in ipsâ dysenteriâ, tum cum aliis remixtam, tum in potu utiliter eandem dedimus.

D. Wedel. in Litt. è Gotha Vratisl. datis.

OBSERVATIO CXXXI.

D. GEORG. VVOLFANG. VVEDELI.

USUS CATECHU IN HERNIA VARICOSA.

L L. Studiosus 24. ann. cum antè aliquot annos laborasset hæmorrhoidibus, Splenicus, in sinistro latere in vasis spermaticis, ubi ex peritonei processu in scrotum inferuntur, tumorem varicosum mediocrem duos jam annos passus est, duriusculum & dolorificum, præsertim, sistare diutiùs cogitur. Adhibitis resolventibus & aperientibus externis & internis mollior redditus est tumor, à frigore jam recedens, contractis sc. vasis, quod etiam decumbenti contingit, tandem datò pulvere terræ Japonicæ pptæ, tam solò, quam cum ðiò Stiali cachecticò remixtò, optimum præ reliquis sensit levamen, imminui scilicet eundem referens, & melius habere. Non dubito, si continuaverit, ut est affectus Chronicus & pars corporis remotior, plenariè propediem ipsum restitutum iri.

D. Wedel in Litt. è Gotha Vratislaviam.

OBSERVATIO CXXXII.

D. GODOFREDI CHRISTIANI VVINCLERI.

VULNUS OCULI CURATUM. HUMOR AQUÆUS RESTITUTUS.

A Nno 1660. die 30. Junii, vitrarii aulici filius, eidem opificio addictus, fenestram reparans, ab alio puero ex nequitia fragmento vitri,

vitri, longitudine digiti minimi, latitudine dimidii transversi digiti, *vulneratur punctim in oculo sinistro*, & quidem in tunica uveâ, ita ut transsecta esset tertia pupillæ pars versus exteriorem & minorem oculi angulû; effluxit materia albicans instar Margaritarum, (ut referebat) quæ nihil aliud, *quàm humor aqueus* fuit. Corrugata erat tam adnata, quàm cornea tunica. Principio statim repellens sequens præscripti: **R.** Album. Ov. ∇ . ros. âa . ʒij . Agitentur & conquassentur probè, adde Bol. arm. ppt. ʒʒ . M. imponatur frigidè. Craftinò die cum nulla inflammatio adesset, sed omnia tranquilla & sedata, sequens ordinavi: **R.** Sief alb. Rhaf. sin. op. ʒij . **Thur.** ppt. ʒʒ . Camph. ʒʒ . ∇ . ros. ʒij . M. pro Collyrio. Quod optimè contulit. Cum verò è corpore impuro Symptomata metum incuterent, die 2. Julii purgationem institui hoc pulvere: **R.** Sp. Bened. Lax. Diat. c. rh. âa . ʒj . Crystall. ʒʒ . Diagyrd. gr. j. M. F. Pulv. Dejecit 10. cum Euphorîâ. Interim collyriò præscriptò usus est usque ad 6. Julii, ubi sequens magis exsiccans & conglutinans præscripti: **R.** Myrrh. Sarcocoll. lact. nutr. Boli armen. Thut. ppt. & ∇ . Plantag. probè lot. ʒj . Pulv. Osteocoll. gr. vj. Mell. ros. q. s. F. instar Linim. Quò per spatium 10. dierum usurpatò, vulnus egregiè coaluit, imò *regeneratus* fuit aliquâ ex parte *humor aqueus*, cujus testimonium exhibebat tunica oculi repletior, & non ita corrugata, ut antea. Cum sic curationi Colophonem impositum putassem, ipsi Diætam optimam commendans, ille hoc negligens, se cerevisiâ nimium quantum ingurgitavit, & ita temulentus præceps cecidit (salv. ven.) in cloacam, non quidem profundam, tamen straminibus multis refertam, ita ut vulnus de novo apertum esset puncturâ culmi, vel, ut ille dicebat, festucæ Lignæ acutæ. Inflammatio statim, ac major quàm in principio subsecuta, quod non tantum oculus sed & partes circumjacentes valdè intumuerint, imò metus supurationis adesset. Priora remedia repetii, sed non tanto successu, ut antea. Mihi interim peregrè abeundum erat ad Nobilem quendam ægrotantem, domum rediens omnia exasperata inveni: præscripti unguentum Angeli Salæ de cerussa ʒij . Non possum satis deprædicare ejus vires, nam saltem circumferentia oculi secundum Authoris monitum sæpius illinita, & dolor & inflammatio sedatus, oculusque ad pristinam figuram redactus. Tamen ad revulsionem materiæ purgationem priorem exhibui, quâ septies dejecit, & sequens Collyrium applicui: **R.** Sief. alb. Rhaf. s. o. ʒij . Thut. ppt. ʒʒ . Thur. subtiliss. pulveris. ʒj . Camph. ʒʒ .

Croc. gr. iij. ▽. plantag. ros. āa ʒij. M. Quo vulnus iterum coaluit, ita ut eum rursus dimiserim. Sed die 5. August. nescio quā de causā Erysipelate illā parte faciei, ubi erat oculus affectus, laborare cœpit, quod etiam oculus simul intumesceret, & vulnus iterum dehisceret. Dedi statim sudoriferum ad discussionem materiæ, ultimumque Collyrium rursus adhibui, cujus usu tandem perfectè sanatus est, ut saltem ab illā parte, ubi cicatrix erat, quæ tamen admodum exigua, visus impediretur.

D. Wincler. è Brega Siles. datis Vratisl. Litt.

OBSERVATIO CXXXIII.

D. GODOFR. CHRISTIANI VVINCLERI.

MATERIA ALBA IN CORDE.

CUm Myrtilleti studio Medico vacarem, & inopinatò quidam à *Serenissimi Electoris* Satrapis octiduo spatio à febre quādam Symptomaticā jugularetur, *Exenteratio* à Serenissimo Principe Electore demandata est Archiatro, cujus operationi & ego interfui, & sequentia notatu digna memoriæ infixi. *Abdomine secto*, omnia salva & iusto loco posita invenimus, ubi Sternon verò à costis separatum, & Pleura dissecta, statim animadvertere licuit: utrumque *Lobum Pulmonum* valdè flaccidum, *dorso cum Pleurâ firmiter adnatum*: Lobis in superiore parte dissectis & manibus compressis, nihil erat conspicuum, nisi spuma; sed circa medium aliā sectione per transversum administrata, iterum Lobis compressis subitò multæ parvæ vomicæ instar apicum digitorum eruperunt, quibus uterque Lobus ad infimam usque partem, quā Diaphragma appropinquat, refertissimus erat. *Corde aperto*, in sinistro eju ventriculo invenimus *massam quandam fibrosam, pinguedinem referentem* nullā parte adnatam, sed liberam Ovi Columbini magnitudine. Hujus materiæ facit mentionem *Clar. Dn. D. Wepferus* in accuratissimo *Tract. de Apoplexiâ p. 124. & seq. & p. 196. & seq.* qui illo tempore nondum lucem viderat. Sed nullus dubito, quin eandem materiam in arteriis invenissemus, si modo inquisitio debita facta esset, de quā intermissâ adhuc doleo. Interim hæc miratu dignum, Nobilem illum nunquam de ulli pectoris angustia sive tussi conquestum, sed exercitio equestri, armorum & ch

& chorearum quotidie vacabat, cum tamen pulmonum minima saltem pars in superiore parte sana esset.

D. Wincler. in Litt. à Brega Siles. Vratisl. ad D. Sachf. datis.

Confer qua Anno I. Miscell. obs. 28. de materia alba circa Cor notata.

OBSERVATIO CXXXIV.

D. SIMONIS SCHOLZI.

TUMOR ABDOMINIS INVETERATUS CASU EX ALTO
FORTUITO FELICITER CURATUS.

Matrona quædam è præcipuis civitatis, *Jacobi Streuvigii*, Consulis Thorunensis Coniux, ferè sexagenaria, insigni abdominis tumore nullis medicamentis cedere volente, per multos annos gravida, Maritoque adhuc Juveni, viro literato, diuturnitate temporis molesta, vitam miseram ducere coacta fuit: Quanquam enim munia domestica obire, atque extra ædes, licet non sine molestiâ, exspatiari quibat, tumoris tamen gravitate & deformitate deterrita maximam temporis partem domi consumsit. Hæc quòdam tempore ædium subterraneam partem, cellam scilicet Cerevisiariam, per scalas descendente volens, fortè fortuna *de scalis super tumorem cecidit*, qui è casu illo internè ruptus, mulierem à molesto morbo (humore scilicet copioso per pudenda post ruptionem pedetentim effluente) liberavit. Vicit illa tandem vivendo maritum Junioem, & fortasse illius restitutio huic mortem attulit. Si post mulieris hujus decessum Propinqui Cadaveris sectionem admisissent, fortè quædam consideratione digna intra abdomen reperta fuissent: cujus rei testimonium Civitas hæc nostra magnâ ex parte exhibebit.

E Thorunio D. Scholz. ad D. Sachsum.

SCHOLION.

Sapienter suo more *Senec. 6. de Benef. c. 8. pr.* Multos fortuita sanant, nec ideo remedia sunt; in flumen alicui cecidisse frigore magnò causa sanitatis fuit, quomodo quorundam *flagellis Quartana* discussa est, & meus repentinus animum in aliam curam avertendo suspectas horas fœellit. Non prodesse voluit Phereo Jasoni is, qui *gladio vomitam* ejus aperuit,

aperuit, quem sanare Medici non poterant, inquit *Cicero de Nat. Deor. l. 3. cap. 28. §. 2.* Multi enim cum obesse vellent, profuerunt. De eodem eadem *Plin. l. 7. c. 50.* repetit. *Paralyfi* complures annos laborans Joh. Berla Civis Arelatensis & desperatus habitus, obortò incendiò ex terrore & irâ sanitati fuit restitutus; *Valleriol. l. II. Obs. Med. 4. Maniacus* casu perruptò Craniò & aquâ effusâ curatus fuit. *Rondelet. l. 1. de cur. morb. c. 41.* Gallus *Epilepticus* Patavium tendens sanitatis causâ in itinere à latronibus susceptò vulnere in fronte gravissimò hòc solò beneficiò curatus fuit. *Marcell. Donat. l. 2. Med. Hist. c. 4. Cæcus* pariter acceptò vulnere visum recepit. *Camerar. Cent. VII. Memorab. §. 4. Luxatum brachium* post annum, ex præcipiti lapsu & terræ allisu in locum articuli, restitutum fuit. *Tb. Barth. Cent. I. hist. 74.* Desperati *hydropici* non rarò casu fuerunt curati. *Hydropicus* adactò *cultrò* malitiosè in ventrem evasit hydrope. *Fr. Sanchez. in Obs. Op. p. 370. V. etiam Roussel. de part. sect. 3. c. 3.* Refert *Franc. PONA* in *Rational. Prax. Verona edita*, quod virgo quædam *Ascitica* tuberosissimi ventris, post frustra tentata remedia, cubile conscensura super fictile vas lapsa sit collisò ventre, unde lotium per 2. horas sine intermissione reddiderit, expellente naturâ per incognitos ductus serum totum, ægrâque convalescente. Sic Parisiis dum *Hydropicus* quidam improvisò ardentem carbonem pedi impingeret, vesicâ excitatâ omne serum postea per eandem eductum fuit. *Harsdorff. in Theatr. Comic. Hist. 172. §. 2.* De *Gallico morbo* singulari casu curatò bina habet exempla *Joh. Baptista SITONUS* in *Jatrofoph. Miscell. Tract. 24. p. 20.* Quidam, inquit, è *Sitonorum* familiâ cum *profundum ense* amplumque vulnus accepisset, *Gallicâ lue* confirmatâ laborans, insigni puris & materiæ peccantis per vulnus emissâ quantitate, factâ consolidatione, non ex vulnere solùm, sed etiam ex morbo *Gallico* perfectè convaluit. Et pag. 22. propè *Ticinum* Anno 1621, mulier *Ischiatica* frustra tentatis remediis cum postea ex impuro *Concubitu* *Bubonem Gallicum* contraxisset, adaperitò *bubone* non solùm exivit virus *Gallicum*, sed *Ischiadis* quoque causa per idem foramen educta est, & perfectè sanata. *Vomicas pectoris ruptas* violentò risu, vitam prolongasse jucundæ binæ testantur historiæ sequentes, *Primam* recenset *D. Melander Tom. I. Joco-Ser. §. 285.* dum etenim videret ægrotus herus, quod *Simia* canis pediculos eximeret, & ad impediendum fœtorem, ex posterioribus canis effumantem, chartâ ea obturaret, in tam insignem effusus est risum, ut *vomica* rumperetur. *Alieram* ante bienni-

um mihi narravit *Vratilavia*, Medicus è Poloniâ ex Urbe ejusdem nominis Palatinatus Calisienfis, quam eâ fide, quâ narrata fuit in præfentiâ Reverendiff. Abbatis ad B. Mar. Virgin. in Arenâ, & quorundam aliorum Religioforum recenseo: Nimirum paucis ab hinc annis Palatinum quendam Poloniæ graviter morbo preffum plurimos Medicos ad consilium hinc inde evocasse. Solent autem in Poloniâ Medici ut plurimum habitum quasi Ecclesiasticum portare & togati incedere. Aedituus quidam (ne deesset huic Comædiæ subsecuturæ histrio) cum videret tot togatos viros, à Religioso, quem comitatus fuerat, inquit, an tot viri essent Personæ Ecclesiasticæ? negat Religiosus, sed esse viros fanitati præfectos, qui non solum sint honorandi, & opiparè tractandi, sed etiam finitâ consultatione, lautô stipendiô remunerandi. Hæc verba ædituum titillant, ut Saul inter Prophetas haberi velit, rogat Religiosum, ut mutuò datâ togâ Medici personam fingere possit. Annuit tandem Religiosus visurus fabulæ hujus Catastrophê. Altero die cum in præfentiâ ægroti Medici ad instituendas deliberationes convenirent, Medicus ille personatus unâ Choro Medicorum se immiscet, qui putant, hunc Medicum ignotum demùm accessisse. Præmittunt consultationi explorationem signorum, aliàs cuculus suâ voce statim se prodidisset. Urina inspicienda dum à Principali usque ad hunc Pseudo-Medicum infimum transit, larvatus hic Medicus non solum diu oculis & nasô, sed ipsô ore urinam explorat, totam scilicet absorbendo. Attoniti hærent Apollinis filii visô hoc spectaculô, dum scititius ille Midas Medicus auriculas aſini proderet, & dum exposcant judicium de sapore: nimis fœces dolii redolet hæc potio, exclamat. Ægrotus improvisô hoc factô & responsô excitatus tantô *cachinnô* latera commovit, ut *vomica rumperetur*, & periculum vitæ hoc jucundô casu evitaret. Unde & huic Thyrsigero quamvis non vero Baccho parile cum reliquis Medicis Honorarium perfolvit. Solent ergò non rarò casus inopinati feliciorum manum adhibere, quàm remedia consiliô & experienciâ probatissima.

[D. Philip. Jacob. Sachs à Levenb.]

OBSERVATIO CXXXV. D. SIMONIS SCHOLZI.

LAC EX MAMILLA JUVENIS DESTILLANS.

Quamvis Hippocrates libro de Glandulis Viros Lac non habere statuat, id tamen de ordinario Naturæ cursu intelligendum: *extraordinariè autem lac non solum in mammis virginum & mulierum* menstruis carentium, sed etiam *in virorum* quorundam mamillis effectum & productum fuisse, testes sunt Schenckius *Observ. Medicin. Lib. 2. Titul. de mamill. Obs. 11.* Marcellus Donatus *Lib. 6. Hist. Medic. mirab. cap. 2.* Valesc. Tarant. *Med. Obs. Exempl. rar. à Dodon. Collect. p. m. 214.* De viro lactente suum puerum. *Jonson. Thaumatoogr. Natur. Class. 10. cap. 5. Artic. 2.* Thom. Bartholin. *Cista Medic. Locul. 23. & Histor. Anatom. rar. Cent. 1. Hist. 27.* Item *Anatom. Reform. Lib. 2. cap. 1.* Vesal. *de Corp. Human. Fabric. lib. 5. cap. 18.* Paul Zacchias *Quest. Medico-Legal. Lib. 1. Tit. 3. Quest. 1.* Jul. Cæsar Baricell. *Hortul. Genial. p. m. 323.* Et mihi in Academia Prussorum Regiomontanâ studiis incumbenti, Anno Christi *Millesimo Sexcentesimo quadragesimo primo*, notus fuit *Studiosus* quidam Medicinæ annorum viginti duorum, jam Doctoris titulo gaudens, adhucque vivens, cui ferè per anni spatium è *sinistra mamma papillâ lacteus liquor* quotidie sine ullo dolore & acrimoniâ spontè exstillabat, ceu ipse oculis meis vidi, meque id vidisse verè affirmare possum: Hic liquor aliquando ita viscosus & crassus erat, ut indusio papillam adglutinaret, post cujus tandem cessationem papilla ista alterâ minor reddita est.

D. Sim. Scholz. Litt. è Thorunio Vratisl. datis.

SCHOLION.

Non solum sceminæ prægnantes Lac habent, sed & *virgines, viriq.* De virginibus eleganter *Job. Bettus in de Nat. Sangv. cap. 1. S. 1. §. 4. p. b.* Ignoscat virginum verecundia, inquit, si ipsas illæsa pudicitia, & nonnisi ab iniquâ nimis vulgi opinione vitiatas, foetum, quem non pepererunt, lactare posse contendam: nisi enim in antecessum delituisse *Lac* in earum naturis, nunquam laxorum Uberum distentione ac suctione in mammas illud evocari concessum fuisset; neque

neque enim postmodum fit organorum alteratio ad *conficiendum Lac*, sed tantum *ad reponendum* in nativis Utribus extra corporis molem recedentibus, eidemque quasi appensis, ne, dum unà cum sanguine circumagitur diutius, dulcedinem amittat. Exempla Lactantium Virginum notarunt præter Schenck. Christoph. à Vega *Comm. l. 5. Hipp. §. 39.* Roder. à Castro *l. IV. Medic. Polit. c. 12.* Petr. Castellus *de Angela Messanensi*, Kornman. *de Virgin. c. 9.* Th. Barthol. *Hist. Anat. rar. c. 1. b. 27.* & in Virgine Cane Lac notavit Libav. Cist. Hornung. *Ep. 47. f.* in ancillâ pudicâ Salmuth. *Cent. 1. Obs. 92.* Pariter mulieribus ætate provectoribus suctu frequentiore Lac profluxit tantâ copiâ, ut infanti alendo sat esset: narrat namque Bodin. *Theatr. Nat. l. 3. p. 429.* in Oppido Hami-Veromandorum Infantem cum aviam vetulam siccissimam mortuâ matre suxisset, tandem Lac emulsisse, eoque abundè nutritum; qualia exempla quoque videre licet de foeminâ quinquagenariâ, quæ sine conceptione Lac habuit apud Loysf. *BOURGEOIS in de Obstetric. Offic. part. 1. c. 1. p. 26.* & de alia ultra 50. annos, quæ aridis ab 11. annis mammis infantem lactavit copiosò superveniente Lacte. Henr. ab HEER. *Obs. 14. f.* Idem de viris quoque pronuntiandum, quorum plura exempla in notatâ observatione allegata, quibus adde Borell. *Cent. 1. Obs. 49.* Laurenberg. *Accerr. Phil. Cent. 3. c. 82.* Abensina, inquit, Th. Barthol. *Anat. Ref. l. 2. c. 1. p. 215.* è viro tantum Lactis emulctum vidit, ut caseus sit confectus: talem in Angliâ hospitem habuit Rhodius: & Calabrum novit Santorellus, qui mortuâ uxore, cum non posset nutricem conducere, suò lacte prolem aluit; & vidit similem natione Flandrum Job. Walrus 40. æt. annum habentem. De Lusitano ex Manuel. Faria *Epitom. Rer. Portugall. l. 4. c. 17.* refert Casp. à Reies *Campo Elyf. Quest. Med. quest. 47. §. 9.* qui proprios filios uberibus suis satis copiosè lactavit: & de Augustini Nipbi filio Domitio, quem Pater ipse *Comm. l. 3. de Animal. c. 20.* testatur Lac habuisse in uberibus, nec suctu frequentiori, nec eduliis provocatum, sed suâ sponte. De *hisce viris* ita loquitur Bettus *l. 4. §. 6.* non solum foeminarum peculiare est istud generandi Lactis privilegium, maribus quandoque indultum ex accidentali organorum formatione, compertum est: utriusque enim sexui ex æquo inest, licet rariùs in his inveniatur, repositorium capax, ita scilicet instituyente Naturâ, quia nulli omninò usui, stante rerum ordine, inservit.

[D. P. J. Sachs à Lewenh.]

OBSERVATIO CXXXVI.

D. SIMONIS SCHOLZI.

CALCULORUM IN INTESTINIS PROGNATORUM ET
CUM FECIBUS EXCLUSORUM HISTORIA.

Calculos non solum in Renibus & Vesica (quod lippis & tonforibus notum) sed etiam in omnibus ferè corporis partibus gigni, experientia hucusque docuit, Clarissimique Medici verissimis exemplis sufficienter demonstrarunt, quæ hic recensere superfedebam: illorum tantum mentionem faciam, quos in intestinis repertos fide digni Auctores observarunt, è quibus primum locum teneat Galenus *Lib. 1. de Loc. Affect. cap. 5. & Lib. 6. cap. 2.* qui tamen non propriam experientiam edoctus, sed ex aliorum narratione dubitans ista ibidem allegat. Inter reliquos sunt Fernelius *Lib. 6. de part. morb. & Symptom. cap. 9.* Hollerius *lib. 1. de Morb. intern. cap. 48. in Schol.* Hieronym. Capiuacc. *Lib. 3. Pr. cap. 13.* Mercurialis. *lib. 2. de Excrem. cap. 4. & lib. 2. Var. Lect. cap. 2.* Forest. *lib. 14. Observ. 16. in Schol.* Marcell. Donat. *Hist. Med. Mirab. Lib. 4. cap. 30.* Ambros. Paræus *lib. 24. cap. 19.* Joh. Crato *in Epist. à Scholzio Collect. Epist. 140.* P. Sal. Divers. *Annot. in Cap. 79. Altimar. Sennert. Instit. Med. Lib. 2. Part. 2. cap. 9. & Medic. Pract. Lib. 3. Part. 2. sect. 1. cap. 5. Item Sect. 2. cap. 10.* Untzer. *de Nephrit. lib. 1. cap. 5.* Greg. Horstius *Epist. Medic. lib. 1. sect. 9.* Ant. Beniven. *Observ. Med. cap. 19.* Riverius *Observ. ab aliis Communic. cap. 4. p. m. 351.* Joh. Georg. Schenckius *Lithogenes. Patholog. Hist. cap. 13.* Quibus pro fundamentò præmissis, superstruimus bina Exemplà verissima duarum personarum in hac Urbe adhuc viventium, qui sæpissimè cum excrementis intestinorum calculos excernunt: Unum exemplum exhibet vir quidam magni nominis quadraginta novem annorum, aliàs sanus, & qui munia sua sine impedimento exequitur, debilioris tamen ventriculi, nonnunquam etiam arenulas cum minutissimis calculis inter mingendum percipiens: Hic quotidie & ferè cum singulis dejectionibus alvinis calculos nonnunquam friabiles, nonnunquam duriusculos, parvos tamen, sæpeque plurimos sine dolore & molestia (quod etiam Fernelius observavit) per multos annos excernere consuevit. Alterum exemplum est Matronæ cujusdam honestæ ferè quinquagenariæ satis adhuc vegetæ,

vegetæ, cui idem per aliquot annos, verum non tam frequenter obtigit: Sed hæc articulari morbo, Nephriticôque dolore per certa intervalla infestatur. Utrinque id beneficiô naturæ valentis fieri reor, superfluum tartarum post Sangvificationem congestum opportunè sequestrantis & expellentis, qui si in Renibus vel vesicâ urinariâ ita abundanter congereretur, quanta incommoda corporibus illis inferret?

D. Simon. Scholz. in Litt. ad D. Sachsum.

Confer bujus ipsius Anni II, Obs. 89.

OBSERVATIO CXXXVII.

D. SIMONIS SCHOLZI.

EX IMAGINATIONE MORS.

Henicus ab Heer *Libro Observ. Medic.* Oppidiorararum in Spa & Leodii animadversarum, *Observ. 6.* recenset tria Exempla perforarum imaginationis suæ vitiô è vivis sublatarum: in quorum lectionem cum nuper forte fortuna incidere, revocavi mihi in memoriam *casum simillimum* ante aliquot annos in Urbe hæc nostrâ Thorunii observatum. *Anno millesimo sexcentesimo sexagesimo quarto*, Magnifici cujusdam Præ-Consulis Thorunensis filia unica, tum ante annum Magnifico itidem Præconsuli in eâdem Urbe, (quorum uterque adhuc vivit) nupta, cum tempore graviditatis sibi post partum moriendum esse firmissimè imaginaretur, hęc argumentô nixa, quoniam mater mox à partu illius ipsâ superstitè vivere desierit, die sextâ Novembris mulier sana, juvencula, & liberaliter hucusque educata, felici cum successu peperit filiulam sanam, quæ adhuc in vivis est. Hæc paucis à partu horis, satis vegeta existens, nullâ ex causâ, Epilepticis insultibus, qui usque ad mortem sine intermissione miseram gravissimè torserunt, correpta, omnibus quamvis selectissimis & expertissimis remediis à *Beato Excellentissimo D. Meisnero* & me frustra adhibitis, die nonâ dicti mensis naturæ debitum persolvit: cujus mortis causam (omnibus Circumstantiis, ante, in & post partum ritè expensis) nullam aliam, quam unicam

eamque magnam imaginationem invenire potuimus: quæ etiam absque omni dubio, ex metu mortis Epilepsiam induxit.

D. Scholz. Litt. Vratislaviam datis.

Ob imaginationem morbi Studiosum quendam fuisse extintum refert *Tb. Campanella in Medic. L. VI. c. 1. artic. 2.*

vid. Addenda p. 401.

OBSERVATIO CXXXVIII.

D. SIMON. SCHOLZI.

MIRA IMAGINATIONIS VIS IN SOMNIANTE.

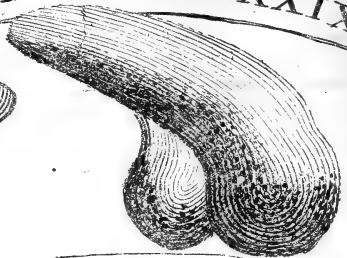
Valentinus Reich, Præconsularis Minister, annos aliquot supra triginta natus, vir robustus, sanus & vegetus, nocte quâdam sub initium Decembris *Anni millesimi sexcentessimi septuagesimi* dormiens, vidit per somnium hominem quendam procerâ staturâ, Polonicâ veste indutum sibi obviam venientem, & lapidem in manu dextrâ tenentem, propiusque ad eum accedendo, lapidem in pectus ejus vibrantem, & super ventriculi regionem percutientem, quo somnio ille expergefactus percipit dolorem in pectoris mediâ parte supra ventriculum, accensaque candelâ, animadvertit in dicto loco maculam nigram, orbicularem magnitudine pugni, inde perterrefactus, animò angitur. Post Solis ortum accersitò Chirurgò *Antonio Statlender*, somnium narravit, simulque maculam illam monstravit, qui, Sphacelum metuens, locum affectum scarificavit, postea Emplastrum discutientia & resolventia applicavit, tum pedetentim macula illa colorem mutare cepit, dieque quintâ planè evanuit, viro illò adhuc dum sanò & munia sua obeunte. Quem casum mihi, ut verissimum, dictus *Chirurgus* bonâ fide ipse retulit. Quid hîc aliud statuendum, quàm quod ex forti impressione cum terrore conjunctâ, humores vitiosi in corpore commoti locum affectum subito occuparint? Siquidem patiens affirmavit, faciem istius hominis animo ipsius ita esse impressam, ut eum inter plurimos alios dignoscere adhuc non dubitaret. Alias miras imaginatricis facultatis affectiones collegit Marcellus Donatus, quem benevolus Lector videat *Lib. 2. Hist. Med. Mirab. cap. 2.*

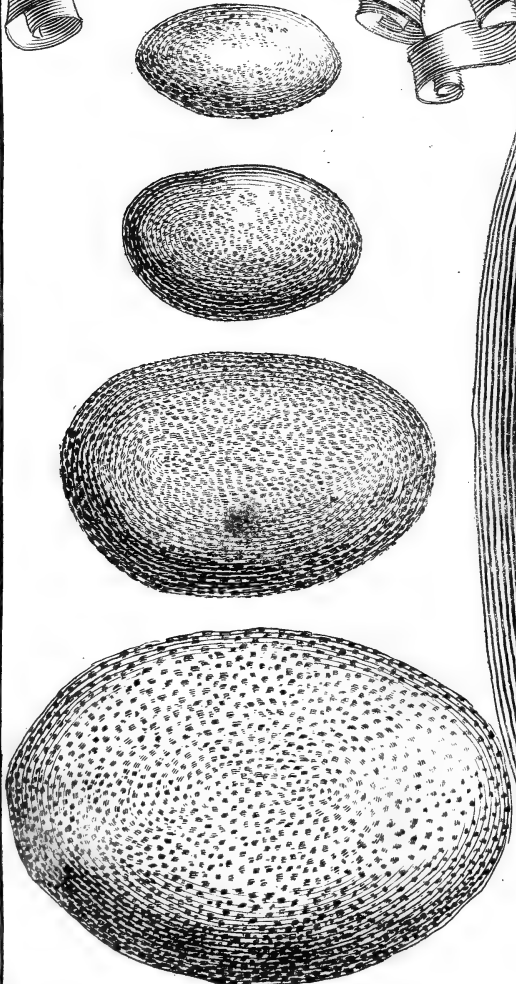
AD OBS. CXLI. Fig. I

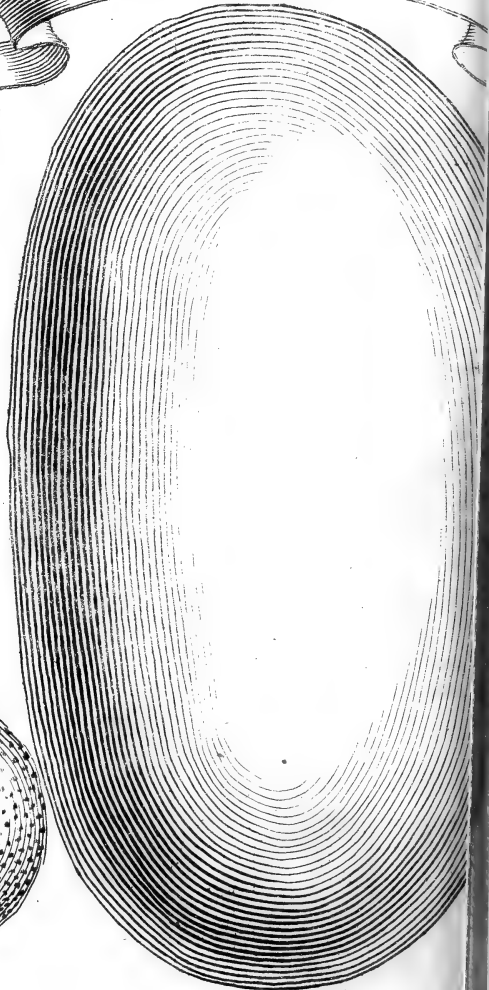
AD OBS. CXXXIX.

AD OBS. CXLI. Fig. II

AD OBS. CXL.

cont
quos
fide
nem
hac
lore, L
bonan
etiam
omni p
inter
ratis
go
figa
Gom
tonne
sua ad
fome
et ei. p

D. M.

OBSERVATIO CXXXIX.

D. MARTINI BERNHARDI
à BERNIZ.

CALCULUS MONSTROSUS IN FOEMINA
VIDUA.

Quod calculi non solum in viris, sed & in foeminis aliquando condescere soleant, saepissimè experientia ipsa, & exemplum hoc recens nobis testari potest.

Fœmina quædam *vidua*, ætate plus quam 40. annorum, continuis doloribus cum urinæ stillicidio & aliis molestiis fuit tentata, ex quibus Symptomatibus calculi vesicæ suspicionem habuit, ideò sese famati *Litbotomi* & *Chirurgi Regii Supremi D. Friderici Wred* (qui in arte suâ nemini est secundus) curationi commisit. Is ex certis suis indiciis prius habitis, singulari arte & industria, & absque magno incommodo & dolore, *Lapidem* extraordinariâ figurâ, ex orificio cervicis vesicæ extraxit, bonamque istam foeminam à suo incommodo doloroso liberavit, quæ etiam adhuc sana in hunc diem hîc *Warsoviæ* vivit. *Lapis extractus* ex omni parte & loco, *virili membro cum glande, præputio, scroto* & in illo interstincta futura ita erat similis, & omnes, qui illum huc usque viderunt, in admirationem sint deducti, propter lepidam lapidis formam. Ego ipsemet, cum *Magnif. D. Wred* mihi illum primâ vice in *Camera Regiâ* monstraret, *Lapidem* tanquam rem extraordinariam *Ser. Regi Job. Casimiro*, Domino meo Clementissimo ostendi, qui illum etiam vidit, & non sine admiratione manibus tractavit. Quod imaginatio in illa foeminâ ad hanc figuram cooperata sit. Sunt, qui hoc omninò credant. Forma autem & magnitudo hujus *Lapidis* (qui coloris quasi *Cinamomei* est, parùm rubescentis) in adjectâ tabulâ in fig. I. conspicitur.

D. Bernhardi in Litt. Vratislav. datis è Warsovia.

OBSERVATIO CXL.

D. MARTINI BERNHARDI A BERNIZ.

CALCULUS VESICÆ INGENTIS MOLIS IN
PATRE QUODAM SOC. JES.

Serenissima Regina *Cecilia Renata* Confessionarius, Rev. Pat. *Schönbovius*, Soc. Jes. sexagenario major, à multis annis intolerabili dolore ardoris & stillicidii urinæ, aliisque gravissimis Symptomatibus, ita cruciatus & viribus exhaustus fuit, ut potius mori, quam ulterius ita vivere & pati sæpissimè desiderarit, proinde post Medicamenta innumera prius adhibita & tentata, Consiliò antè cum aliis Medicis habitò, sese tandem *Magnif. D. Friderici Wred*, (cujus in præcedente Obf. mentio facta est) sectioni subjecit: ubi peractâ illâ, *Lapis stupenda magnitudinis*, coloris obscuri rubescentis, fuit inventus, longitudine, formâ ac crassitie talis, qualis in depictâ *tabula No. 2.* ostenditur. Quem ex relatione Domini Lithotomi ab anno trigesimo, ortum suum habuisse, & in hanc magnitudinem excrevisse, ex certis suis notis & argumentis, quæ habere se dicebat, intellexi. Quoniam verò post ipsam peractam operationem vesica ex unâ parte inventa fuit cancrofa, brevi post irruente gravi gangrænâ, obiit. *Lapis* exemptus & purgatus, in Spiritu aliquo acido resolutus, & spagiricò more in liquorem potabilem redactus, tanquam Medicina interna contra Calculum *Illustr. & Excel. Domini Palatini Polocensis* Filiolo, puero septem annorum, quotidie in certâ dosi & in vehiculo idoneo fuit adhibitus, qui & ab eo jam totus consumptus est.

OBSERVATIO CXLI.

D. MARTINI BERNHARDI
A. BERNIZ.SEPTEM LAPIDES IN PALATINIDE POLOCENSI,
PUERO 7. ANNORUM.

Eodem anno, quando præcedens Operatio cum dicto Patre Soc. Jes. fuit instituta ab eodem famato *Lithotomo*, felicissimò successu, in illo

illò ipso Nobilissimò puerò 7. annorum (Filiolò dicti Palatini Polocensi) peracta fuit sectio. Causa hujus erant *tres lapides, magnitudine avellanarum*, quos prænominatus Lithotomus prius ex meatu urinario extraxerat, quoniam verò inde nulla subsequuta fuit melioratio, sed dolores & ardores urinæ, cum summâ difficultate & molestiâ perseverabant, à parentibus operatio fuit concessa. (Vid. Fig. I.) Ubi 4. *Lapides* granulati & coloris lutei *ex vesicâ* fuerunt extracti, (vid. Fig. II.) vulnus tandem suò tempore à Domino Lithotomo (non sine magno honore, propter felicissimè peractam operationem) fuit sanatum & occlusum. Juvenis hic Palatinides, jam sanus, & à calculo quasi pro tempore liber, præsertionis causâ consumpsit illum lapidem, spagiricò more resolutum, de quo in præcedenti Histor. facta jam est mentio.

D. Bernhard. Litt. è Warsoviâ Vratisl. datis.

OBSERVATIO CXLII.

D. PHILIPPI JACOBI SACHS
A LEWENHEIMB.

CALCULUS E SCROTO PROLAPSUS.

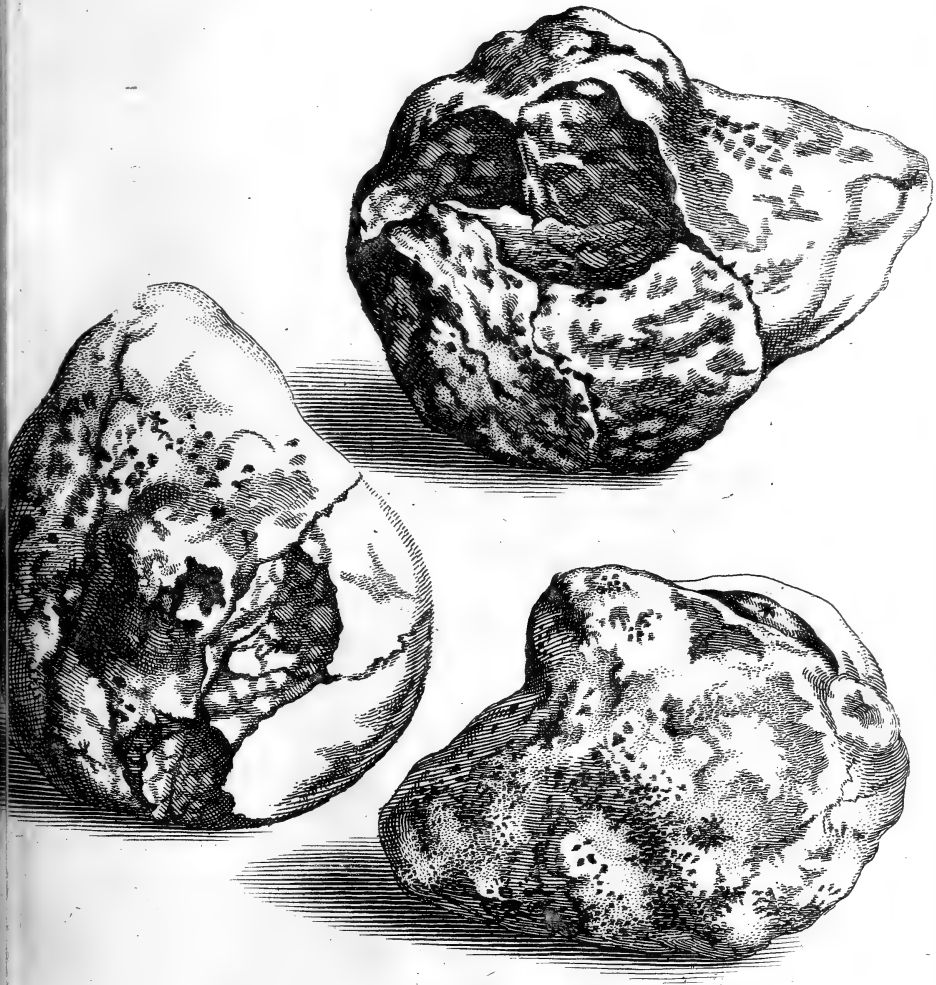
V*esica calculum* per Epigastrium fuisse eductum, notavit *Fr. SANCHEZ. in Obs. Med. Oper. p. 370.* pariter post gravissimos dolores è *vesica pueri Scanici* quadrimi Anno 1628. calculum *in scrotum* fuisse *protrusum*, exinde suppuratione factâ eundem foris rejectum, remanente fistulâ per quam Urina continuò exsudavit, refert *Th. BARTHOL. Cent. IV. hist. 8.* Non absimilem casum *Silesia* paucis ab hinc annis exhibuit in viro robustissimo, cujus *ingens calculus* à Naturâ *per scrotum* fuit protrusus. Ad majorem verò hujus historiæ fidem *Instrumentum Publicum* Magistratus *Teschnensis* sigillò firmatum adducere placet, quod integram historiam luculenter exponit, & ex Bibliothecâ rarissimâ *Nostriana* Generos. *L. Baron. Orbonis* à *Nostiz* Capitanei Ducatum *Suidnic. & Jaroviens.* sumptibus comparata, (in quâ *Calculus* iste *humanus* unâ cum aliis Naturæ Artisque mirandis asservatur) communicatum:

Nos Consul & Senatores Ducalis *Urbis Teschnensis in Silesia* superiore per præsentés Litteras attestamur & notum facimus, quod in-

fra nominatò die Generof. Dn. Dn. CASPARUS à BORECK Baro in Tyvorckau & Rostropiz, Dominus in Ropiz & Brodifcht, S. Cæs. Maj. Confiliarius & Capitaneus Ducatus Tefchnensis ad nos miserit quendam luorum subditorum ex pago Ropiz nomine *Michael Zeinweber* ætatis 45. annorum, qui ingentem *Calculus* excrevit, pondere 12. lotones (five 3vj) æquantem, ex balneatoris nostri relatione. Modum excretionis nobis post institutum examen in pleno confessu in curia sequentem fide dignum enarravit. Ante biennium se sensisse primum *calculus* istum & molestiam, cum urina fuisset excernenda; ex illò tempore semper dolorem gravativum in pube perseverasse, potissimum tamen Anno 1664. brevi tempore ante messem dolorem intensiorem factum, adeo quidem, ut Scrotum ipsum intumuerit, ut omnes opinarentur Herniam accessisse; unde singulis diebus cum adipe ursino bis inunctionem instituit, unde & tumor aliquatenus remisit. Post messem duabus septimanis, antequam calculus egrederetur, intensissimos sensit dolores, parum de cibis assumsit præter panem & butyrum, rarissimè etiam cerevisiâ usus est, nisi aquâ limpidissimâ, durantibus doloribus, in scroto abcessus factus est cum foramine quantitatem nucis juglandis æquantem, & per tres septimanas in eodem permansit statu, tandem cum post meridiem Urinam emittere tentaret, *calculus per foramen illud perrupit*, & dum in terram delaberetur, frustulò exinde diffractò dirupit, ægrò ob doloris vehementiam lipothymiâ correptò, cui tamen Uxor adstans suppetias tulit. *Foramen in scroto* cum pinguedine caponis inunxit, & ad huc unguentò ex pice & adipe veteri sanationem tentat; foramen quidem non penitus clausum, sed ferè adhuc pisi magnitudinem æquat. Urina ut à principio morbi, sic etiam nunc quoque per ordinarium penis canalem prorumpit, nec dolorem ullum amplius sentit. *Ad instantiam Generof. Dn. Capitanei pro majori confirmatione hoc attestatum Urbis nostræ Sigillò munivimus Tefchbini actum 23. Mart. 1665.*

(L. S.)

Calculus hunc ex Bibliotheca Nostitiana ad aliquot dies inspiciendum & delineandum procuravit *Strenuus & Nobiliss. Dn. Christoph. Ernestus de SOMMERFELD in Gruna & Alzenau, Statuum Ducat. Suidn. & Jaucav. Orator, Fautor meus eximius*, quem hic in præsentis *Tabula* quoad *magnitudinem & figuram* depingere curavimus, & quidem pro diverso

diverso positu? Cortex exterior induratum calcem repræsentat, coloris subgrisei, interna substantia, quæ, ubi disruptus est calculus, optimè videri potest, quasi silicea, ut attritus sonum edat instar filicis, coloris maculosi. Ponderavit ℥iv. Medicas; frustum verò, quod dissiliendo ablatum est & aliò translatum ex proportione ad minimum conjecturari licet ℥℞. vel ℥vj. ponderasse.

OBSERVATIO CXLIII.

D. FRANCISCI MATTHÆI HERTODII.

LAPIS CHYMICUS.

PAnnifex Socius hujus Urbis, cum ad Autumnii principium anni præteriti, febre quartanâ duplici corripereetur, neglectis mediis, circa Solstitium hyemale ab eadem per copiosas Urinas vindicatus est. Verùm cum eadem plus solito, & quidem continuis quinque Septimanis indies auctæ affligerent, & jam ad libras 16. & ultra crescerent, ubi tamen cibi potusque quantitas Libras 5. quotidie non transcenderet, meam implorat opem. Considerans diuturnum hoc urinæ profluvium, non esse opus naturæ, sed Symptomaticum, ægrumque sensim ac paulatim ad tabem disponere. Indicatione à solis adstringentibus & roborantibus sumptâ, *Lapide* mihi à famoso quodam Empyrico secretè communicatò (cujus efficaciam in diversis morbis, ipsoque Butleriano Lapide excellentiorem deprædicavit) per novendium, & quidem singulis diebus ad granum unum in vino simplici, vel Malvatico exhibito, feliciter restitui. Conficitur autem *hic Lapis* ex parte unâ Mercurii Saturni (sic enim nominavit Author, cum tamen nil aliud sit, quàm extractio Lythargyrii acetò destillatò facta, & filtrata, cumque Spiritu Salis præcipitata) postea lentò igne sine edulcoratione. Huic præcipitato exsiccatò affunde duas partes fortis solutionis Martis cum Spiritu Salis factæ, per retortam abstrahendo omnem humiditatem, coagulatur in *Lapide* rubicundura fixum. Eodem lapide in plurimis aliis morbis maxime in dissolutis pari modo adhibitò, non contemnendos effectus vidi: plura experientur alii. Ego hunc Lapidem magis commendarem, si vetus ille Saturnus, aceti locò cum Sapientum Azoth, (quod

de immaturis uvis, seu immaturo metallo speciali modò confectum est) præparatus adderetur, & locò simplicis solutionis Martialis, præfervidus illius cruor adderetur: Philosophis loquor, qui utrumque hunc Planetam intimiùs examinare norunt, maximè Martem, quem qui ignorat, non norit Artem.

D. Hertod. è Bruna Moravor. Vratisl. datis Litt.

OBSERVATIO CXLIV.

D. FRANCISCI MATTHÆI HERTODII.

PANIS ANTIPATHIA.

Pane solò non vivet homo, *Matth. 4. 4.* alioquin dudum aridis faucibus animam egisset Civis quidam Nicolspurgensis, *Käsmambueber* nomine, qui per totum vitæ suæ spacium panem sese delibasse non meminit, utpote totò genere Naturæ suæ contrarium, quamvis subinde famelicus esset, ac alter Ægon ille Theocriti, qui solus glutiebat octoginta placentas; Contigit tamen, cum febre *quartanâ Chronicâ* afficeretur, medicamenta omnia respuens, panem, aliàs Naturæ suæ inimicum, appetere cœpit, eòdemque caninâ quasi fame paulò antequam Paroxysmus invadere solitus erat, copiosè devorato, ob omni ulteriore febre judicatus est: Et panis cor hominis confirmet, *Psal. 103.* Qui etsi in hodiernum diem vivit sanus, & incolumis, ab eo tamen tempore iterùm *ab omnigeno panis esu* abhorrere & nauseare cœpit. Mirabitur aliquis panem aliàs naturæ adversum, eundem hic appetitum fuisse, & febrem curasse; cujus curam cum Th. Willisio *tr. de Febris* factam dicerem ob particulas ab eodem pane ingesto procedentes, sanguinique permixtas, ipsum in novam fermentationem compulsisse, eundemque ita alterasse, & exagitasse, ut succò alibili coctò, ejusque recrementis continuè evaporatis nulla materia excrementitia congregari, aut turgescentiæ febri-les iniri potuerint; quomodo Corticem Peruvianum sæpè sapiùs febrem quartanam tollere arbitror.

D. Hertod. in Litt. è Bruna Moravor datis.

Scholion.

SCHOLION.

QVod in præfenti obfervatione de *Panis Antipathia* narratum fuit, convenire videtur cum fœmina illa, de qua *Job. FABER Lynceus Ex- pofit. in Hift. Mexican. fol. 541.* narrat, quod adeo à *casei odore* abhorruerit, ut fi cultrò, quò caseus fectus fuiffet, inſcia panem diviſiffet, in lipothymiam incideret: ea tamen *gravida* facta bis terve adeò *casei odore oblectata* fuit, ut abſentem etiam, velut præſens ſemper odoraretur, & quod mirum magis, avidiffimè tum temporis ſemel atque iterum *eundem comederet*. Quod illi quartana, huic Pica temporarium uſum & eſum conciliavit.

[*D. Pb. Jac. Sachs à Lewenheimb.*]

OBSERVATIO CXLV.

D. FRANCISCI MATTHÆI HERTODII.

APHONIA VISIS CANCRIS.

ETiam mutum eſſe, ſubinde commodo eſt; vixiſſet namque diutiùs Cicero & Demofthenes, atque lætiùs obiiffent, ſi muti fuiſſent: Sed aliter ſentit Sacerdos quidam mihi notiffimus, (cujus nomen ob certas cauſas ſubticeo) hic cum *Eccleſs.* inquit: dedit enim mihi Dominus præmio linguam, quâ laudabo ipſum. Hic ſæpiuſculè *in conviviis* per tempus aliquod *mutus* evadit: In cujus cauſâ inquirendâ dum curioſiùs ſe ipſum examinaret, & cibos menſæ appoſitos, num fortè aliquis Naturæ contrariùs foret, deprehendit cancròs, (etſi eorundem eſu natura ejus ſummè gauderet) horum tamen adhuc calentium odore maximè offendi, ſeque exinde mutum reddi, donec iidem refrigerentur. Hujus cauſam vix aliò, quàm in matrem prægnantem conjicere licebit; ut enim ex intenſo prægnantium appetitu mox fœtus ſimili figurâ pingitur; ſic credendum, ipſam matrem geſtationis aut conceptionis tempore abhoruiſſe præſentem, & ſenſu perceptibilem cancrorum coctorum adhuc calentium odorem, unde caractere & ſigillò Spiritibus matris violenter impreſſò, idem & in fœtum transplantatum eſt; & cum dubio procul una etiam abominatio illius odoris excellenti, & vehementi matrem paſſione (Paralyſi linguæ Spurizæ non abſimili effecerit).

fic pro modulo sigilli impressi in filio captivi ad tempus trahuntur spiritus, & ad modum alicujus Paralysis ligantur.

D. Hertod in Litt. è Bruna Morav. datis.

*Confer de Risu Sardo Historiam ad aspectum carnis suilla fumatae
Anno I. Miscellan. Obs. 134. p. 299.*

OBSERVATIO CXLVI.

D. JOHANNIS FERDINANDI HERTODI
A TODTENFELD.

EMPYEMA SCABIE SOLUTUM.

ITa de Individuo ab interitu conservando sollicita est Natura, ut insolita etiam atque extrema, ne succumbat, tentet. Observavi cum Excell. *Dn. D. Dominico de Marchettis*, dum adhuc Patavii studiis Medicis incumberem, quendam ex gravi & periculosâ Pleuritide factum *Empyicum*: Hic cum dolore gravativo, vix non opprimente, difficillimam duxit respirationem. Ad quam tollendam ea adhibita fuere, quæ pus maturare, abstergere, evacuare & simul vires corroborare apta nata sunt, sed frustraneo cum effectu: ut tandem ipse etiam Patiens metu mortis subitanæ sectionem (quam aliàs felici cum successu adhibitam novit) avidè & instantaneè sollicitaret; Quæ operatio cum sequenti die operâ Chirurgicâ, pluribus in consilium convocatis Medicis, peragi debuisset, ecce de manè Patientem visitantes, invenimus turpissimâ & purulentâ per totum corpus *scabie* repletum, ab omni verò respiratione difficili, & dolore gravativò liberum, imò sanissimum.

Habui & ego Brunæ fimbriarium quendam ex Pleuritide *Empyicum*, qui pus in pectore contentum per secessum excernebat: Is adhibitò frequentiore usu Terebinthinæ feliciter curatus, humaniter de facto mihi gratias agit.

D. Job. Ferd. Hertod Litt. Olomutio Vratislaviam datis.

OBSERVATIO CXLVII.

D. JOHANNIS FERDINANDI HERTODII.

VERMES CAPITIS.

Puella quædam in districtu Olomucensi, cum longò tempore diris capitis doloribus vexaretur, qui ad aurem dextram, maxillam totam, & dentes ejusdem lateris sese extenderent, ac insomnis per plures dies & noctes ad insaniam usque maneret, faciem totam inunxit Oleo Chassimomillæ, & aliquot guttas ejusdem olei in aurem immisit, quâ inunctione dolor aliquò modò fuit consopitus, ut somnum utcunque caperet. Manè dum os aquâ frigidâ elueret, superveniente sternutatione *per nares vermem* in pelvim rejecit bombyci non absimilem, multipedem, dimidii digiti longum, moxque ab omni dolore liberata est. Vixit vermis aliquot horis, à pluribus visus & consideratus.

Job. Ferd. Hertod. ex Olomutio ad D. Sachsum.

SCHOLION.

UT in omnibus ferè corporis partibus stabulantur *vermes*, sic non raro in cerebro ipso inventos Practici viderunt, qui dein *per nares projecti* fuerunt, quorum exempla habet *Forest. l. 21. obs. 28. Fernel. l. 5. Patbol. c. 7. Holler. l. 1. Prax. in schol. c. 54. Hildan. c. 1. obs. 16. Borell. cent. 2. obs. 70.* Ancilla quædam acerbè capite dolens sanata fuit *verme è naribus* prorumpente longitudine medii digiti. *Tulpius l. 4. c. 11. obs.* Et de verme admirando per nares egresso integrum discursum edidit *Fulvius ANGE-LINUS* Casenatensis Ravennæ una cum *Vincent. Alsarii à Cruce* ea de re Commentariolo. Alii *vermes non projecti* fuerunt per nares sed *in ipso Cerebro reperti*, quorum exempla videri poterunt apud *Zacut. l. 1. Pr. obs. 6. Hildan. c. 1. obs. 8. Forest. l. 9. obs. 2. in schol. ubi 4.* habet exempla. *Fr. Hildesheim spicileg. de morb. Cerebr. l. 1. p. 41. Conradin. de febr. malign. c. 11. Th. à Vega Comm. super Gal. l. 1. de Loc. aff. c. 5. &c.* His addam quæ *Cl. D. Laur. SCHOLZIUS à Rosenau Vratisl. in MSS. suis penes me servatis* de *vermibus capitis* annotavit. *Audivi, scribit, in Italia dum degerem* ab *Exc. Gratiola* fuisse quendam, quem curaverit, qui ex ventriculo *evomit vermem* satis magnum, alatum & pilosum, assereratque, se curasse ali-

um quendam qui à *Cerebro per aures vermes* emitteret. *D. Bernbardinus Petrella* dixit se vidisse in Patria sua Medicum quendam curantem multos infirmos hęc modò : nam cum quamplurimi morerentur 1. 2. 3. & ad summum 4. die, lateretque causa mortis Medicus ille aperuit corpora, & invenit in *Capite* eorum *vermem unum magnum pilosum*, qui causa mortis fuit. Longa habita experientia nihil melius invenit pro Antidoto, quam vinum malvaticum, ut omnes, qui hęc morbi genere laborarent, malvaticum bibentes, præservati fuerint. *Hac D. Scholzius.*

[*D. Ph. Jac. Sachs à Lewenb.*] *Vid. Ann. Ill. Gf. 266. p. 480.*

OBSERVATIO CXLVIII.

D. LAURENTII GISELERS.

CURA CANCRI. VERMES IN ULCERATO CANCRO.

Nuper mulierem sexagenariam, uti conjicio, militis cujusdam nostrorum præfidiariorum uxorem curandam suscepi, cujus dextra *Mammilla* tota à *Cancro* exesa est, ulcus purulentum sordidumque valde est, quibusdam tamen admotis dolor omnino quiescit purisque copia minuitur. Aquam applicari jussi, quam inter alia etiam plumbum ingreditur, quod mirè Cancris medetur, & bene ab illa habuit. Nunc utitur ex rustici cujusdam consilio stercore asserinò recenti cum butyro in Linimenti formam coctò, nec malè cedit opus; asserit rusticus ad mortificandum, & ne latius serpat hoc mirè conferre, videbimus quid dies ferat. Hoc non reticebo ex *Ulcerato Cancro* quinq; *vermiculos vivos partim, partim mortuos* produisse, unus eorum diem & noctem vivens celeriter cucurrit, quod *Kircheri & Aurcl. Severini* sententiam & observata multum confirmat. Memini quoque ante 20. & plures annos in Patria mea quæ *Osteroda* est trans *Hercyniam* sylvam, *Ancillam* in colli dextrâ parte ad humerum & mammam usque ulceratum *Cancrum* passam, quæ curata tandem proprii stercoreis (honus sit verbo) in cerevisia calida assumptione, quod abominabile licet sit remedium, ratione tamen non caret.

D. Giseler è Brunsviga à Litt. Vratislav. datis ad D. Sachsum.

OBSERVATIO CXLIX.

L. CHRISTIANI FRIDERICI GARMANNI.

*ACETI ET ACIDORUM USUS NIMIUS
FOETUI NOXIUS.*

Nobilis quædam fœmina Uterum gerens totò gestationis tempore nullum cibum nisi acidum, prout ipsa retulit, expetiit, potus verò locò continuò acetum avidis hausit faucibus. Excluserat postea fœtum absque Epidermide, cætera perfectum & valentem quidem, qui tamen paulò post ob dolores à defectu cuticulæ causatos fatis cedere coactus est. Idem de Ludovico Hungariæ Rege apud Curæum *part. 1. Annal. Siles. circa ann. 1506.* legitur, cujus mater, an eòdem in acida flagrarit appetitu, incertum est.

L. Garmann. Litt. è Chemnitio Vratislaviam.

OBSERVATIO CL.

L. CHRISTIANI FRIDERICI GARMANNI.

*TERROR TERTIANÆ ET QUARTANÆ
REMEDIIUM.*

EPilepsiam terrori aliquando cessisse Th. Bartholin. *Cent. 3. Hist. Anat. p. 83.* annotavit. Podagricis eundem aliquando profuisse àlibi relatum. Quod & febricitantibus non rarò conducatur, bigam exemplorum subjungam.

Nobilis quædam fœmina *Tertianâ* correpta & in ipso Paroxyfmo constituta, à bombardæ improvisa explosione ita *terrebatur*, ut animi deliquiò correpta pro mortua haberetur. Vocatus Pulsus explorans formam eundem adhuc invenio. Adhibitis igitur reſectivis ad se rediit, calore febrili oppidò evanescente, nec postmodum redeunte. Altera Virgo Nobilis per aliquot menses quartanaria, cum ab aliis invitata cymbam intraret morbi tædium excussura, cymba derepentè mergebatur, ut omnes aquâ & morte simul corripiri viderentur. Periculò verò ereptæ, quartanaria nullò postmodum Paroxyfmo tentata convaluit.

L. Garmann, Litt. è Chemnitio ad D. Sachsium.

OBSERVATIO CLI.

D. CASPARIS THEOPHILI BIERLINGII.

MELANCHOLIÆ ANNIVERSARIÆ IN MANIAM DEGENERANTIS ADMIRANDA SPECIES.

M*elancholicos* in actionibus gestibusque diversimodè agere, & modò tristitiam fovere, modò iracundiam alere, modò alias & nonnunquam ridiculas imaginationes sibi imprimere, easque tenacissimè defendendas suscipere, ex historiarum & observationum libris notum, imò notissimum. Unde *Platerus* & *Rudius* causam hujus mali, melancholicum humorem, inexplicabilis cujusdam malignitatis, & quasi venenositatis participem esse, mirandis & incredibilibus imaginationibus adducti, rentur. Habet enim Humor iste occultioris quid in se, quod & veteres agnoverunt, & horribilia & mirabilia effecta id ipsum arguunt. *Petraus lib. 1. diff. barmon. 4. P. 6. p. 57.* Muliercula quædam pervasum habebat, se Regi desponsatam esse. *Marcell. Donatus de Hist. Med. mir. lib. 2. c. 1.* *Quidam* quæcunq̄ue, quibus uti opus erat, quam maxima expetebat. *Seneca. Alius* propria membra devoravit. *Smyrnaus libr. 2. Hist. Gothor.* *Quidam* se sanctum esse Spiritum affirmavit. *Borell. Obs. Med. Phyf. c. 1. Obs. 37.* *Non nemo* se tam vastò nasò esse credebat, ut nullum sibi patere satis ostium ingressuro arbitraretur. *Julius Alexandrin. lib. 5. de Medico.* *Quidam* putavit se esse mortuum. *Levin. Lemnius lib. 2. de Complexion. p. 181.* *Alius* Imperatorem se dici & esse contendit seriò; *alius*, qui mitram gestavit, summum Pontificem itaque Crucis signò hominibus benedixit. *Pascasius Justus de aleâ libr. 1.* *Quidam* se anserem esse putavit. *Salmuth. Cent. 3. Obs. p. 156.* Et centena alia. Sic nascebatur *quidam Nobilis*, cui nomen erat Flamminéo, ad radicem Montium Rhetix, cum annatâ mentis quâdam imbecillitate, quæ judicii imbecillitas sensim crescentibus annis magis magisque Parentibus innotuit, cum vario modo primis puerilis ætatis annis gesticulari, indeque delirare, sine tamen feбри, cœperit. Admiratu tamen in hoc cœ patiente dignum videbatur, quod Melancholica, quæ risu incipiebant, deliria cum tristitiâ & metu plerumque, non tamen semper (ut inferius dicetur,) per totum hyemale tempus continuarent, appropinquante

pinquante autem Vere (unde *Hippocrates* maniam inter morbos vernaes recenset) in *maniacum* planè tandem furorem degenerarent, qui circa dies potissimum caniculares augebatur, quò tempore tam vehementer sævire incipiebat, ut nullus illi obvius fieri posset, quin ab eodem cum jurgiis, tum fustibus invaderetur. Noctes agebat insomnes, & illò tempore perpetuo clamori & discursui indulgebat, cantilenasque varias & obscenas maximâ cum delectatione sæpè sapiùs repetebat. Quemadmodum quidam sub canicula quotannis vas testaceum se credebat, finitò mense, ad mentem sanam & solita officia reversus est. *Thom. Barthol. Hist. c. 1. p. 217.* In Maniaco hocce furore tam prodigus præterea erat, ut pro re vili tertiam bonorum partem concessisset. Sicut quoque Illustrissimus ille, qui ferè omnia sua aliis donabat, cujus *Henric. ab Heer Obs. 27. p. 295.* meminit. Verùm, ut dictum, quanto furore in hac anni parte capiebatur, tantâ, accedente Brumâ, tristiciâ, metu & silentiò detinebatur, ut ex eodem, fornaci perpetuò affixo, per totam septimanam vix ullum elici potuisset verbum. Sic Melancholici cujusdam, qui loqui volebat, mentionem facit *Thom. Barthol. Hist. 18. Cent. 3. p. 67.* Et quemadmodum antea neminem sive fortissimum metuebat, ita tunc vel à mure terrorem permaximum sibi incuti patiebatur. Quin etiam prout paroxysmus maniacus protrahebatur, & nonnunquam per certum hyemalis temporis spatium adhuc durabat, ita & melancholici delirii & silentii accessio magis durabat, atque ad æstatis tempus usque quandoque prorogabatur, ita ut certum non semper observaret tempus, sed Paroxysmus nunc cum majori, nunc minori, tum furore cum tristiciâ accederet. In illâ tamen tristiciâ, quod apud hujusmodi mente captos plerumque observavi, summè fallax erat ac invidus, oculisque horrendis homines aspiciebat. Plura tentata, quibus Maniaco-Melancholicus iste, nisi restitui, furor & Symptomata saltem mitigari possent, à plurimis Medicis fuere remedia, in cassum tamen omnia. Et quamvis per fortiora Cathartica exhibita & porrectum Helleborum circa Solstitium hybernium & Æquinoctium, ut & sanguinis largiorem detractionem parùm juvaretur, ut mitior evaderet, tamen hisce negligentius continuatis, vel ob ægri in recusandis remediis pertinaciam, vel in victu indies commissa errata (summè enim fortioris vini potu delectabatur, quò tamen evidenter maniacus Paroxysmus provocabatur) solitò redibat more. Hinc insaniam & apoplexiam à nimiâ vini meta-

cioris ingurgitatione excitatam fuisse memorat *Valles. Comm. in lib. 5. Epid. Hipp. p. 430.* De ipsius igitur curâ, & congenitæ hujus amentia correctione tandem desperarunt Medici, antiquò illò adagiò adducti: Chi nasce pazzo, non guarisce mai, sicque eundem deseruerunt. Sed quid sit? Matrimonium paulò post ex quorundam instinctu contrahebat, & postquam in consortio conjugali cum maximè strenuâ uxore aliquandiu perseverasset, alio uxoris tumefactâ prægnans judicata fuit, non sine gaudio miseri hujus dementis, qui se non minus, quàm alii strenuum præstitisse virum putabat: nam novies solito itinere Luna Orbem peragraverat, quando doloribus prehensa prolem in lucem produxit masculini generis, indeque satis fœcunda exstitit, ac plures hæredes utriusque sexus peperit sine ullò paterni affectus contagio. Quò factò, affectus hic remittere ac mitigari cœpit, cum non minus efficaciter in hocce negotio collaborasset. Melancholicis Venerem conducere, *Oribas. Sympos. lib. 1. c. 6.* dicit. Et *Aretæus lib. 1. c. 5.* asserit: Juvenem quendam usu puellæ à Melancholiâ convaluisse. Sic Marianus castratione curatus fuit. *River. Obs. comm. p. 77.* Maniam ex semine retento recenset *Forestus lib. 10. Obs. 24.* Notum enim, quantum per emissionem seminis crebriorem de spiritibus, atque optimâ sanguinis portione consumitur, unde calor corporis totius evadit mitis, & quò frequentius id accidit, eò magis Sanguis & Spiritus, & per consequens corpus refrigerantur & exsiccantur. Quapropter ab ipso tempore maniacis ac furiosis deliriis amplius parùm vel minimè fuit afflicti. Verùm enim verò sedatâ Maniâ, Melancholia ex veneris usu altiores hòc pacto egit radices: indies enim magis magisque incrementum sumsit. Libidinosi enim homines tum alia varia corporis damna, quæ inter alios compendiò recenset *ex Ruffo Aetius tetrab. lib. 3. c. 8.* tum seorsim capitis sensuumque plerorumque omnium debilitatem, & corporis quandam fœtorem contrahunt. Hinc etiam, experientiâ teste, homines absolutò coitu tristitiâ afficiuntur. Semen enim, secundum *Sennert. lib. 8. c. 2. Epit. Natur. Scient. p. 679.* caloris & Spirituum in toto corpore quasi compendium est. Per strenuum igitur & superfluum Veneris exercitium illi simul evacuantur, sanguis Spiritibus exhaustus relinquitur, minusque subtilis & mobilis tristitiam auget.

D. Bierlingius è Litt. Magdeburgo datis Vratislaviam.

OBSERVATIO CLII.

D. CASPARIS THEOPHILI BIERLINGI.
 DIARRHŒA CHYLOSA CUM ATROPHIA PROPTER
 LACTEARUM MESENTERICARUM
 OBSTRUCTIONEM.

Licet in specie & propriè Diarrhæa illum ventris fluxum designet, quò humores sinceriores defluunt sine sanguine & chylo, hîc tamen illam vocem cum *Melchiorè Sebizio in Speculo suo Medicinali Practic. part. 4. sect. 2. c. 15.* generaliter sumimus, ita, ut in genere denotet quodvis alvi profluvium, qualecunq̃ue id tandem sit, à quâcunq̃ue materiâ proveniat, à quòcunq̃ue loco, & quòcunq̃ue etiam modò illud fiat. Diversi humores in Diarrhæa evacuari solent, unde etiam diversis nominibus salutatur. Dicitur enim Diarrhæa biliosa, melancholica, pituitosa, serosa sive aquosa, sanguinea, colliquativa, puerorum dentientium, vermînantium, ut & *chylosa*, quæ, licet ad cæliacam affectionem soleat referri, quia tamen plerumq̃ue, & præprimis hoc in casu, non merus & purus Chylus, sed excrementis mixtus, evacuabatur, non immeritò Diarrhææ Chylosæ titulus ipsi imponi potest. Erat enim filiolus Domini Caroli à *Wîug* annum natus cum dimidio febris inordinatâ, nimiâ appetentiâ, secretionem per alvum superfluâ cum materiæ albæ permixtione, & subsequenti macie insigni, diu & per aliquot menses vexatus, ita ut, omni diligentia licet adhibitâ, æger vix ossibus hæreret, vix præter animam residui quicquam haberet, vivæ mortis imago esset, & delicatam adhuc animâ ob morbi vehementiam tandem efflaret. Hujus Celiacæ affectionis, sive potiùs *Diarrhææ Chylosæ*, causam *Fernelius* aliique, venarum Meseraicarum, Lienis aut Epatis obstructioni adscribunt. *Pecquetus* rectiùs Lactearum Meseraicarum (quas insignis superioribus annis *Anatomicus Asellius* à se detectas Posteritati commendavit) quin & Thoracici illius ductûs à se primò inventi, statuit obturationem, verba ejus ita sonant in novâ *de Thoracicis Lacteis dissert. Anatom. exper. 1. p. 109.* *Chylosa Diarrhæa, quâ scilicet mixtîm cum recrementis excernitur Chylus, oriri potest (sicut Riolanus Pater in peculiari sanandi Methodo c. 48. sapienter indicat) ex Obstructio Mesenterio: nam licet sanissimum hepâr congruentissimum accendat*

accendat ad optimam Chylosin, aut Chymosin potius calorem Ventriculo, si tamen vel obstructum fuerit Mesenterium, vel humoris viscositas intimam intestinorum tunicam lubricans, obturaverit Lactearum infundibula, certum est prohibitum ingredi Chylum pariter secretum iri cum ciborum facibus; id ipsum necesse est, obstructus Thoracis Lacteis, contingere. Et paulò post: Quod si multiplex fuerit Lactearum obstructio, & adversus aperientium remedium vim pertinax, Atrophiam sequi necesse est, interdicti alimenti penuria, unde nec reparantur sanguinis impensa, nec corporis tabescentis substantia resarcitur. Prædictas obstructions ob lactis potissimum impuritates & viscositatem ortas fuisse arbitror, quæ in exilibus illis canalibus lacteis ad caseosam duritiem & quasi coagulationem tetendit, hincque ex obturatione horum vasorum Chylus ad receptaculum & sic deinceps consequenter ad massam sanguineam interceptus fuit, tam maciem, quam Chyli necessario per alvum unâ cumcrementis fluxum excitans. Symptomata, fames nimirum, sine dubio ob defectum nutritionis in partibus, quæ sui restaurationem desiderarunt, nec propter obstructionem illam receperunt, oriebatur. Putamus enim, salvò tamen aliorum iudiciò, naturalem appetitum excitari à bono ventriculi temperamento & animâ, omnium actionum nostri corporis gubernatrice, quæ defectum materiæ nutritivæ percipit, & ita per appetitum illam postulat. Ab Experienciâ omnium rerum Magistrâ informati sumus, post morbos majorem plerumque percipi appetitum ob virium debilitatem, quas Natura recreare iterum tentat. Illi, qui exercitiis gaudent, & laboribus mechanicis delectantur, majore fame & appetitu vexantur, quam qui otio & quieti dediti sunt, eandem ob causam. Vermes intestinis stabulantes absument Chylum, hinc nulla vel pauca partium nutritio, & per consequens major appetitus. Igitur cum *Ferdinand. Roderic. p. 64.* exclamamus: *Fames certissima indigentia & absoluta coctionis prius ingesti Cibi certissimum signum.* Spiritus acidi & acres appetitum quidem excitant, si autem quantitate peccent, destruunt appetitum, cum Ventriculi temperamentum evertant. In justâ autem dosi assumti, vel ante, vel cum cibus, appetitum adaugent; ratio, quia ante cibos accepti reliquias in ventriculo contentas dissolvunt, ut defectus eò melius percipiatur, cum cibus autem ingesti, pars concoctionis existunt, cibos citius dissolvunt, concoctionem, augendo fermentum, accelerant, & ita per accidens appetitus & sensus absumtionis causa evadunt. Distinguendum

guendum igitur inter causam coctionis & causam appetitus, quam animam salutamus. Alterum Symptoma febris inordinata à viscerum & vasorum obstructione, ut & Tartari copia istas obstructiones generantis, inæqualiter effumantis quasi, & ebullientis, calidosque vapores in totum corpus mittentis, originem trahebat. Intermittere tandem circa hunc affectum, cum Chyli receptaculi in præcedentibus mentio facta, nequeo, quin animi sensum aperiã, & causam explicem, quæ per tot secula tot Autores decepit, nimirum ob Anatomes imperfectam adhuc cognitionem, & præcipue magnæ illius in centro Mesenterii contentæ Glandulæ, cujus usus & finis antequam à Clariss. Pecqueto consignaretur, multos Autores latuit, dum hi receptaculum istud Chyli post mortem adhuc repletum & dissectum plerumque abscessum Mesenterii fecere: Vix enim Observationes reperies, in quibus non aliquoties tales Mesenterii abscessus recensentur. Non quidem mihi mens est, Mesenterii abscessus totaliter in dubium revocare, sed solummodò mihi persuasi, multoties receptaculum Chyli pro abscessu Mesenterii ab Autoribus habitum fuisse. Nobilissimi antè dicti filioli parentes, cum nutricem certas ob causas mutassent, semper suspicati sunt, (licet Medici fundamentalibus rationibus illis aliud persuadere conarentur,) morbum infantis per fascino introductum esse. Novitate quidem caret, Ariduram ex incantatione provenisse, quale exemplum *Hicronymus Jordanus de eo, quod divinum est, p. 109.* recenset. Frequentius verò Atrophiam ex fascino incurrit corpus infantile, quod oculum vocant malum, linguamve malam. Hinc usus etiam muliercularum obtinuit, ut vitio vertant illis, qui elegantioris notæ puerulos attentius vel intuentes, vel commendantes nimium, non addant: Deus te servet! persuasæ, nisi illam illis benè precandi formulam addiderint, faciliè sic futurum, ut fascino possint lædi. Quæ consuetudo apud illas adeò invaluit, ut simul ac audierint viderintve, infantulum non ita pridem floridum, ac per omnia sanum, nunc ægrotare, & contabescere, de fascino protinus cogitare ausint. Ut igitur ampliùs ancipiti curâ non distraherentur, extinctus filius anno 1665. die 15. Mensis Augusti Halis Saxonum aciei cultri anatomici subjiciebatur. Dissecto cadaveris abdomine, ecce monstruosa illicò Epatis, pro ætatis ratione, apparuit magnitudo, quæ vix in adulto offenditur: Totam enim abdominis cavitatem occupabat, & substantia ejus præterea scirrhosa reperiebatur. Vesicula fellea

erat

erat insignis, indicis longitudinem æquans. Lienis similis ut Epatis erat constitutio; puncticulis enim tartareis perduris undique erat referatus. Glandulæ per totum Mesenterium dispersæ scirrhosæ inveniebantur, causæque mortis manifestè conspiciebantur.

D. Bierling. Litt. à Magdeburgo Vratislaviam.

OBSERVATIO CLIII.

D. CASPARIS THEOPHILI BIERLINGI.

SUFFOCATIO A DEGLUTITO PHASEOLO.

Quam plurimos ex deglutitis variis, & per asperam arteriam delapsis subito extinctos, nonnullos etiam per aliquot temporis spatium servatos adhuc fuisse, testes sunt exempla hinc inde ab Autoribus annotata. Anacreon Poëta acinò uvæ passæ suffocatus, & Fabius Senator potò in lactis haustu pilò strangulatus fertur. Hadrianus Pontifex à muscâ involante suffocatus est. *Senn. l. 2. Med. Pract. p. 349.* Suffocationis ex esu linguæ bubulæ mentionem facit *Thom. Barth. Cist. Med. p. 524. & Cent. 1. Histor. p. 23.* Item ex pyro crudo improvidè deglutito. *Rhod. Obs. p. 92.* Historiam recenset *Barth. Hist. c. 1. p. 217.* quod nucleus in Pulmonibus per duos annos detentus, rejectus fuerit. Plura de rebus præter naturam in asperam arteriam illapsis. *vid. apud Sennert. lib. 2. & 3. Med. Pract.* ubi historiam cujusdam Studiosi ex Paræo narrat, qui ramulum graminis deglutiverat, & postea integer per intercostale spatium magno cum vitæ periculo eruperat, verba ita sonant: *Non potuit enim eò penetrare, inquit Paræus, nisi antea Pulmonum succingentis membrana & intercostalium muscularum pertusâ substantiâ, hætenus Paræus.* Concludit inde *Sennertus* probabiliter potius, graminis illum ramulum in asperam arteriam illapsum fuisse. Et tandem se expressè sententiam hanc profiteri, ex his patet; *res interdum quasdam sine suffocatione per asperam arteriam in ipsum Pulmonem delabi posse.* Meminit & alterius historie *lib. 2. Med. Pract. p. 143.* huic ferè similis; nimirum, incidereat cuidam in asperam arteriam *nucleus cerasorum*, unde tussis vehementissima movit suborta cum aliquâ compressione in alterutro latere, cum tamen ad tempus cessasset tussis, in opinionem venit patienti, catarrhum extitit

tisse ad pectus fluentem, verum perdurante ad intervallum tussi nucleum tandem vehementissimi non conatu pituita, obductum per asperam arteriam rejecit. *Similia in Pulmonibus* sive eorum bronchiis ad tempus refervari posse, lapides aliaque in illis inventa nos edocent. Medicus quidam, cum aliquos ex fossoribus Metallicis mortuos aperuisset, *in Pulmonibus* ea ipsa metalla reperit concreta, in quibus effodiendis vivi laboraverant. *Senn. de Cons. & diff. c. 9. p. 113.* Ossa in Pulmonibus reperit Columbus; Animalia Avenzoar, Alfaravius; Vermes, *Thom. Cornel. Consentinus Progymnasm. Phys. p. 90. Senn. lib. 1. Med. Pract. p. 133.* Calculos, Dodonæus *Med. Obs. c. 23. Kentmann. in libell. de Calcul. Thom. Barth. hist. c. 1. p. 53. Borell. Obs. Med. Phys. p. 7. Salmuth. c. 1. Obs. p. 5. Rhod. Obs. cent. 2. p. 67. Trallianus, Ægineta.* In Asthmatici cadavere in pulmonum substantia lapidem perdurum nucis juglandis magnitudine; item arenulas plurimas cum aliquot lapillis invenit *Hildan Cent. 2. Obs. 29.* Ex allatis patet, res quasdam sufficienter posse in pulmones illabi, ibique detineri. Nec rimæ angustia hic obrudenda: satis enim ampliari potest, in quem finem musculis variis munita est. Istud autem admiratione plenum, res ipsas illapas per intervalla saltem nonnunquam tussim excitate, sine tamen suffocationis periculo, quod cum experientia confirmetur, ulteriori non opus indagine: in plures enim ramos aspera arteria propagatur, unde unius obstructionem non subito inevitabilem suffocationem inferre posse censeo, verum quidem concedo augeri periculum, prout res illapse plures occupant ramos, vel pro ratione magnitudinis, quâ tum vasa vehementer comprimant, tum distendunt. Sic puer quidam sex annorum, in Alpibus Rhætici natus, tempore verno quotannis tussi ex catarrhis prehendebatur, idque per paroxysmos cum repentino suffocationis metu. In montibus enim illis Rhætici perpetuâ fermè nive canescentibus puer natus fuit & educatus, ubi aer naturâ frigidior incolas illos, cetera causa communis, ratione loci immoderati ad rheumatismos disponit. Hic cum Coetaneis suis ludens, inter discurrendum *phaseolum* grandiusculum, quem incautè ore tenebat, deglutivit, cum aliquali dolore & spirandi difficultate non tamen magna superveniente, quem mater digitis, quoniam circa rimam Laryngis hæere imaginabatur, hincque levem illam spirandi difficultatem prænunciabat, evellere tentavit, idque violentius paulò, unguibus enim internam faucium tunicam fauciauit. Vomitoria quoque a Chirurgo quodam

dam exhibitâ fuere ad sanguinis excretionem usque. Cœterum dum in cassum ita puerum affligerent, spirandi difficultas cessavit, & suffocatio- nis periculum illicò sublatum fuit: Puer enim deinde ad se rediens prioris mali, donec solitò rursum prehenderetur Paroxysmò, nil quicquam sen- sit: Veruntamen solitò, ut dictum, Paroxysmò redeunte, *derepentè suffocatus fuit*. Progressu enim temporis phaeolus ab affluente humiditate de die in diem magis tumefactus ramos totaliter compressit, vel etiam redeunti catarrho vias interclusit, ut respiratio & simul vita subito sublata fuerit.

D. Bierling. Litt. è Magdeburgo Vratislaviam.

OBSERVATIO CLIV. CASPARIS THEOPHILI BIERLINGI.

*FEBRIS TERTIANA PURA INTERMITTENS PER
EMISSIONEM VERMIS SUPRA JUNCTURAM SCA-
PULÆ ET CLAVICULÆ, REMITTENS.*

Vermes diversorum generum diversis in febribus evacuatos legimus. *Horst. sect. 18. Epist. Medic. p. 498.* Vermis in quartanâ, & alterius striati in febris tertianâ notha meminit. Sic Lumbricus latus in febris putridâ evacuatus fuit, ut idem *d. l. p. 500.* notavit.

Anno 1597. priusquam lues Servestam infestare inciperet, febres grassabantur malignæ Epidemicæ. In adultis quidem plerumque cum Petechiis: in Junioribus autem cum vermibus, qui & ipsò postmodum pestis tempore, à multis pueris per os, & intestina rejiciebantur. *Salmuth. Cent. 3. Obs. p. 137.* Vermes è capitibus febris Ungaricâ mortuis proruperunt. *Conradin. c. 11. de febrib. malignis. Volcher. Coiter in append. Obs. Chir. & Anatom.* In Matronæ cujusdam pestilenti hæmitritæò extinctæ capite apertò, vermiculi cum cimum copiam reperti sunt. *Cornel. Gemm. in append. Oper. Cosmocrit.* Juvenis quidam in febris acutâ duos tresve vermes ad formam granorum pini rejecit. *Valesc. de Taranta lib. 4. c. 30.* In febris quâdam malignâ vermes excretos vidit, *Forest. lib. 6. Obs. Med. 4. & 5. Zacut. Lusitan. Lib. 2. Prax. admir. Obs. 42. & lib. 4. Med. Princ. bist. 46. quest. 42.* in peste sævissimâ, quæ totam Lusitaniam, & in eâ Olyssiponem depopulata, principiò morbi omnibus vermium rotundorum nigro-

nigrorum copiam per nares emanasse observavit. Sic anno 1664. 5. die Mensis Junii St. N. Juvenis quidam Berbenni in valle Telina, 18. annorum, temperamenti sanguinei, quartô Paroxysmô febris tertianæ exquisitæ sudoriferum aliquod fortes operationes edens à me accepit. Finitô largiter effluente sudore, dolorem aliquem in sinistro latere supra articulationem capitis humeri & claviculæ percepit, ab insultibus febrilibus liber evadens. Hinc ad scalpturam motus tumorem excitavit inflammatorium, qui in principio materiam subtilem transudare permittebat, postea de die in diem crescens, præterlapsis quindecim diebus ad magnitudinem nucis pistaciæ attollebatur. Ruptô hoc tumore quidam vermis paulisper prominerebat, qui ligatus subtili vinculo extractusque, nigrum depressumque caput habebat, valde in cute hærens, in utroque latere quatuor pedes nigros ventrem versus decrecentes. Reliquum corporis figuram parvæ vesiculæ cineritii coloris repræsentabat, quæ leviter compressa exstillabat primò liquorem ichorosum, deinde subsequente sanguine nigrô & impurô. Vermes pro verâ februm causâ & præsertim malignarum agnoscit Athanasius Kircherus in *Scrutinio pestis c. 8. sect. 1. ut & in arte magnâ lucis & umbræ lib. 10. part. 2. pragmat. 2.* non solum in variis rebus, sed etiam in sanguine febrientium vermes per Microscopium observavit. Ejusdem sententiæ sunt Christian. Langius in Præfat. *Scrutin. pestis, & in Disputat. de Morbillis; Augustus Hauptmannus, aliique.* Vermes in sanguine quoque observavit *Borell. Obs. Med. Phys. c. III. Observ. 4. p. 198. ut & in venis Rhod. Observ. Cent. 3. p. 180.* Sic Marchioni de Beveren, cum Anno 1658. Lutetiæ, duobus diebus ante obitum vena secaretur, vermem ex illâ spithamæ longitudinis extraxerunt. *Frankfurtische Herbst-Relation selbigen Jahres p. 95.* Hinc vermium diversa genera in sanguine generari posse, nemini impossibile videri debet, præsertim si consideret diversas plantas, diversaque animalia, quibus ad sustentationem vitæ homo vescitur. Ex illis verò certos vermes generari quotidiana Experientia & Sennert. de Consens. & diss. ut & in suis Hypomnematis Physicis hinc inde satis abundè monstrant. Semen igitur illorum sive analogum quid seminis, si cum antè dictis cibus assumatur, neque in intestinis, factâ in ventriculo fermentatione & concoctione, sequestretur, per venas lacteas Asellii sanguini communicatur, & vel in ipsâ sanguinis massâ, vel etiam per circulationem ad alias partes detrusum & sui juris factum, iterum sese exferit, suaque pro natura vermem iterum generat, qui varia vel

in aliis partibus, quò pervenit, Symptomata & affectus producere aptus natus est. An verò omnes febres à vermibus excitentur? Et an in nostro hoc casu febris à verme isto ad scapulas detruso originem duxerit? Sive, an propter evacuationem copiosi sudoris illa cessaverit, & semen istius vermis, vel etiam vermis ipse, minimus adhuc, cùm materia sudoris per accidens ad prædictum locum pervenerit, ibique hærens à copiosis humiditatibus separatus ob nutrimentum assumptum grandior factus, cutem eroderit? judicium meum suspendam, aliisque Eruditis judicandum relinquam.

D. Bierling. Litt. è Magdeburg. ad D. Sachsum.

OBSERVATIO CLV.

D. CASPARIS THEOPHILI BIERLINGI.

SERPENS VACCAM EMULGENS.

Serpentes lacte & vinò delectari Franz. *Hist. animal. p. 714.* annotavit. Serpentes (quibus volupe admodum est lacte vesci) chylum vomitu rejectum aut recens mactati animalis ventriculum exemptum æquè avidè ac ipsum lac absorbere observatur. Gvalt. Charlet. *Exerc. Phys. anat. p. 31.* Sic in Alpibus vallis Telinæ, ubi æstatis tempore vaccæ pascuntur, erat serpens, qui singulis diebus ex uberibus certæ cujusdam vaccæ lac sugebat. Prædictam vaccam ad usum humanum non emulgebant, sed soli serpenti relinquebant, ne ille alias inficeret: Vacca verò à serpentis suctione nullam noxam percipiebat, donec tandem ex improvise serpens à vaccâ calcitrabatur, quò factò morsum lethalem uberibus vaccæ serpens infligebat: superveniebat enim gangræna, quæ vaccam vitâ privabat. Serpens verò postea non amplius sub oculorum conspectum veniebat.

D. Bierling. Litt. è Magdeburg. Vratislavium.

SCHOLION.

Uti serpens vaccæ ubera adamavit, sic notatu dignam refert historiam Ludovica BOURGOISE in *de Obstetric. Offic. Part. I. c. 49. p. m. 169.* de scemina rustica duobus milliaribus ab Argentorato Germaniæ Urbe

Urbe habitante, quæ dum sub dio in agro filium lactans obdormivisset, & lactens infans papillas ore dimississet, *serpens* adrepens *dulcedine* lactis illectus, eas sugere cœpit, nec postea ullis remediis *ab ubere* fœminæ dimoveri potuit; vim adhibere noluerunt, ne irâ excandescens venenum mammæ infunderet. Perterrefacta fœmina coacta fuit *serpentem* per X. menses *Mamma adbarentem* portare, qui lactis nutrimentô tantam nactus est magnitudinem, ut fascia cogeret abominabile pondus portare. Denique incantatoris cujusdam verbis & vi magicâ coactus est hic *serpens* Mammæ relinquare domicilium, & in sylvas redire. Quod verò *de fœmina Hispana* Madriti factum *Relationes publicæ* hujus Anni MDCLXXI. mense Julio retulerunt, illud *supra naturale est* & Nemesis divîna: ferunt, cum ad mariti preces fastuosa mulier filium recens natum lactare nollet, sed blasphemè pronuntiaret, libentius se velle dæmoni mammæ exfugendas tradere: subito *serpentem* ex rimis parietis prorepisse, *mulieris mammam* admordisse, nec nisi sectâ mammâ dimoveri potuisse: *serpens* verò cum pariter alteri mammæ adhereret, & consilium daretur ut & illa demeteretur, vocem fuisse exauditam: iusta Dei sunt Judicia.

[D. Pb. Jac. Sachs à Lewenb.]

OBSERVATIO CLVI.

ANOYMI CURIOSI OBSERVATIONES QUÆDAM CIRCA ANIMALIA.

Requirit N. Ci. T. à me communicationem *Observationum ex Anatomie Piscium, Avium, &c.* sed nondum sunt talia ad debitam perfectionem producta, ut vel mihi ipsi, vel aliis longè Doctoribus placere aut ostendi queant. Interim puto elici posse singularia ad judicium de circulatione sanguinis & lymphæ, & de ductibus Chyli. *Diaphragmatis* usus in homine & quadrupedibus respiratori servit: sed omnes aves licet respirent, carent *Diaphragmate*, nec membranz lymphaticæ, ex mente *Harveii* (cui tunc lymphatica vasa nota fuerunt.) ejus vicem supplent. Pisces tamen omnes, quos bene nultos secui, habent crassum *Diaphragma* non ad respirationem. *Inens est varietas ventriculorum* in avibus piscibusque, mirumque, quomodo

modo pisces absque calore & acido fermento Stomachi, (quod nunquam gustu percipere valui) dissolvant ossa deglutitorum piscium, quia pisces ea prius dentibus non comminuunt.

De vesicâ aërea cunctorum piscium puto, quod cum corpore piscis crescat, perrarefactionem aquæ, non per attractionem ab extra. Multis piscibus ut & ranis deest *lingua*, carent *odoratu*, uti plurimæ aves, quibus callosa est lingua, carent *gustu*; talpæ *oculi* sub cute latent. Multas de vitâ & vitalibus membris eorum, quæ sanguine carent, corde cerebrôque, habeo conjecturas, quas rixosô seculô exponere non expedit: per Microscopia inquirant alii, quibus plus otii est. *Anonymus in Litt. ex principali quadam Urbe Vratisl. datis ad D. Sachsum.*

SCHOLIION.

Benevole Lector, *Anonymi* cujusdam *Curiosi* Germani aliquot Observationes notatu dignissimas subjungimus, is cum professione Medicus non sit, quamvis in Physicis, Medicis, Chymicis, exercitatissimus, & publicis officiis distractus, ne ipsi extra Medicinæ cancellos viventi, nonnulli insultarent, nomen suum occultare desideravit, quod tanti amici precibus concedere coacti fuimus, ut plurimum curiositatum communicationem hoc officii genere extorquerê possimus.

Ad Respirationem Animalium pertinent, quæ Exc. Dn. D. *Malachias FRUSTON* Anglus, Prof. Cantabrig. in *Diatrib. de Respir. usu primario, Londin. 1670.* edito notavit, p. m. 149. *Aves* respirant quidem, inquit, etsi Diaphragmate destituantur, carnosô scilicet sive musculosô, quale plerisque aliis animalibus: Eorum etiam pulmones perforati ab *Harueio* inventi: Verum aves nactæ sunt quidpiam hujus septi succedaneum, membranas nempe, quæ musculorum ventris adminiculô respirationi inserviant, officium musculosi Diaphragmatis obeuntes. Eadem Natura *Piscibus* pulmonum locô *Branchias* largita est, ut & aquam aëris, quin & illam aëre quoque imprægnatam, absque quo si sit, vitalis esse desinat. *Idem pag. 96.* *branchias* & *vesiculas*, pulmonum locô, *piscibus* à Naturâ datas esse, censuit olim Aristot. Constant verò *branchia* ex radios quibusdam semicirculis, quorum alii aliis incumbunt: Vasa sangvifera usque ad radiorum apices excurrunt, osseum operculum adjungitur aqua jam admissa, atque ab osseô operculô compressa, radios illos coarctat, adeo que & vascula per illos propagata comprimit: quô fit.

fit, ut subigatur sanguis in illis contentus, atque ad motum cieatur. *Dn. D. Gualter NEEDHAM* promittit, quod, cum à *Cl. D. MALPIGHIO* de respiratione piscium nihil satis explicitè scriptum sit, Reipubl. Anatomicorum non inutilem laborem se præstiturum, si illorum animalium ἀρσιτοπονίαν exhibeat, & comminuendi sanguinis methodum, quatenus in ipsis etiam reperitur, per minutissima exponat. *Job. SCHWAMMERDAM* *sect. II. de Respirat. c. 4. p. 83. §. 2.* Diaphragmatis locum in *Pennatis* & *avibus* ait supplere *vesiculas* quasdam in abdomine absconditas, quas aer intret, idque mediantibus pulmonibus, quos tamen ob arctam connexionem haut expandi videamus: & *§. 3. in Serpentibus* planè aliò modò, quàm in pennatis respirationem procedere, quia eorum pulmones in vesiculam oblongam tenuissimamque desinant.

Piscibus aquam aère imprægnatam necessariam esse ad vitam probare poterit *experimentum*, quod illust. *Dn. de MONCONNYS* oculatus testis vidit exhibitum Anno 1663. in *Confessu Illustriss. Societatis Reg. Anglicæ* (V. *Eund. Moncon. T. II. Itinerar. Angl. p. 26.*) facta scilicet fuit ex vase aquâ plenò vitreò aëris extractio, in aquâ natabat *piscis*, qui ad mensuram extracti aëris levior factus fuit, & de gravitate remisit; elevabatur in superficiem aquæ, ubi moriebatur; exemptus videbatur ventre tam planò, quasi torculari fuisset pressus, & ubi venter apertus fuit, vesica non amplius inflata visa est, sed rupta; dimidiâ horâ post apertionem cor adhuc motum systoles & diastoles habuit, eâ regulâ ac si viveret. Quando aer extrahebatur ex aquâ, videbatur aqua quasi ebullire, aut aer instar nebulæ ascendere. Et *pag. 47. Idem Dn. MONCONNYS* notavit in *Eodem Confessu* in secto carpione inventum fuisse motum cordis æqualem motui palato, quod linguam vocant, & quod intra duas vesicas duos habeat conductus, per quos aer intret in alterum. Ex vesiculæ describuntur & depinguntur à *Dnn. Medicis Collegii privati Amstelodamens.* (quorum *Observat. selectiores Animal. Cass. Commelin. Amstelod. 1667. in 12. edidit*) Ita enim *Illi d. l. p. 40.* In Carpione 1666. 19. Jan. secto vidimus duas vesiculas, quæ primâ fronte quasi distinctæ apparent, inter se tamen communionem habent, & flatus ex unâ in aliam transit, idque hòc modò: per fistulam in faucibus digitorum latam sub dentibus ortam, & in vesiculam inferiorem terminantem, & stilum tenuem admittentem flatus in vesiculam inferiorem ingreditur, & ex inferiori in superiorem; nunc læsâ unâ vesicâ flatus ex alterâ etiam egreditur.

OBSERVATIO CLVII.

ANONYMI CURIOSI

CONJECTURÆ DE NOVA VIA SERI AD
RENES DELABENTIS.

Revelo N. Cl. T. me hæcenus opinari, quod urinæ materia non tantum per vasa emulgentia feratur in renes, sed etiam, & quidem potissimum per vesiculas seu vasa circa adipem renum, quæ ex Mesenterio & ex propinquo Pecqueti receptaculo chyli transvehunt per adipem serum urinosum ad renes. Fundamenta hæc sunt:

1. Ex compressione adipis effluit talis falsus liquor, licet quidam ex Dn. Anglis, quibus mentem meam aperui, adhuc negent, se per Anatomales ductus reperisse.

2. Me movet, quod post usum Terebinthinæ post 2. horas odor deprehendatur in urina, qui tamen non est in sanguine eò tempore ex vena ducto.

3. Impossibile mihi videtur in Bibonibus tantam copiam seri, quantum est urinæ, tam celeriter ferri per ductum thoracicum, & sanguini per totum corpus misceri, quia non videmus arterias aut venas tantoperetunc augeri; nec probabile est serum illud per arteriam descendentem solummodo ad renes vehi, cum non doceatur renes tantâ vi attrahente pollere.

4. In Diabete incredibile mihi videtur prius in arteriis fuisse, & cor corpusque pervasisse, tam crassam, purulentam fibrosamque materiam. Nam in Diabete ex tali impuro sanguine longè alia & atrociora deberent oriri symptomata, quæ non existunt actu.

5. Acus per urinas ejectas & alia (*vide hujus Anni Obs. 3.*) scimus, quæ per arterias ivisse absolum est.

6. Ipse usus Diureticorum valdè calidorum, ut Bals. Peruv. Spir. Tereb. &c. docet potius urinas ita pelli, quàm sanguinem inflammari.

7. Anatomie viri ex Diabete & calculo mortui docuit, quod externa renum tunica planè lacerata, & minutis arenulis obsita fuerit plus quàm ipsa pelvis. Hæc Theoretica Practicis majorem rimandi animam præbere poterunt.

*Anonym. Curiosi in List. ad D. Sachsum Vratislav
vid. Addenda p. 401.*

OBSER

OBSERVATIO CLVIII.
ANONYMI CURIOSI

CONJECTURÆ DE CURATIONE CALCULI VESICÆ.

Petrus GASSENDUS refert Illustr. PEIRESCIUM Parlamenti Præsidem, sed in Physicis atque Medicina insignem, sibi calculoso expetiisse à Medicis, sed non obtinuisse *liquorem, qui vesicæ injectus, comminueret Calculum.* Miror, quod Curiosi tam salubre remedium nondum indagarint, cum ea, quæ per os assumuntur ad hunc scopum, per digestionem corporis valde alterari opus sit, antequam ad vesicam veniant & ita vires faciliè perdant. Existimo autem, posse parari talem clysterem calculum comminuentem, sed salvò meliore iudicio, puto per experimenta in vitro, cum his conditionibus quærendum liquorem,

1. Qui calidæ Urinæ in vitro mixtus eam non coagulet, neque efficiat sedimentum crassum.
2. Qui calculos injectos absque acri fermentatione dissolvat.
3. Qui humidæ vesicæ porcine injectus, eam non corrodat in mucilaginem, quod faciunt acida.
4. Neque adurat eam, quod alkalia fortia efficiunt.
5. Neque corrugat vel adstringat sphincterem.

Non profero tentamina mea, ne Politicus interstrepam Medicis. Attamen si id perfectè nequeat inveniri, faciliùs æstimo, parare liquorem, qui canalem & sphincterem laxet, ut absque noxâ per inflatum aërem ita distendi absque ruptura queat, ut calculo exitum paret. Sed quia talibus non indigeo, sed potius Antiarthriticis, aliis indaganda relinquo.

[Anonym. in Litt. ad D. Sachsum.]

SCHOLION.

Consentiunt ferè omnes Rationales Medici calculum vesicæ medicamentis internis dissolvi non posse; quæ etenim de Indica planta Cacho scribit *MONARD. L.III. Simpl. ex Nov. Orb. c. de Cacho*, quod non solum renum sed & vesicæ calculos comminuat, incerta adhuc sunt, non minùs, quæ de alia planta apud Malacenses, & præcipuè in oris

Choromandel pronascente refert *Petr. TEXERA in Relat. Regum Pers. l. 1. c. 33.* cujus radices ore manfæ, ita ut illius succo dentes proluantur & madescant, talem vim obtineant, ut quodvis saxum, etfi durissimum intra os sumtum, in pulverem dissolvat, tantâ facilitate, ut nullô modô dentes aut dolore afficiantur, aut ullam molestiam sentiant. Et plures Authores adducit *Casp. à REIES in Campo Elys. quest. Medic. quest. 87. S. 15.* qui unô ore affirmant, vesicæ calculum medicamentis atteri non posse. Pro certo tamen relatam, paucis ab hinc annis *Parisiis* Empiricum *Liquorem* quendam non corrosivum, sed benignum invenisse, in quem qualescunque lapides projecti soluti fuerint, & quem *ad solvendum calculum vesicæ pro injectione* feliciter adhibuerit: nulli verò hoc secretum revelasse, nisi medico cuidam, qui ipsum gravi morbo detentum ab orci faucibus eripuerit. Forte tam felices erunt Posteris, ut per crebra experimenta tandem certa & tuta hujusmodi inveniri possit injectio, quæ sine vesicæ noxa calculum dissolutum educeret, & periculosam non rara lithotomiam, imo feralem, impediret.

[*D. P. J. Sachs à Levenb.*]

OBSERVATIO CLIX.

ANONYMI CURIOSI.

CONJECTURÆ DE VITA ET MORTE ANIMALIUM.

Nullatenus credo *vitam animalium in flamma* consistere, quamvis fingatur blandissima, & vel in corde residere, vel cum sanguine per arterias vagari dicatur à multis Celeberrimis Viris, quorum nomina non exprimo. Mitius sentiunt agentes, animalium vitam consistere in vapore sanguinis actu calidô, tenuissimô, sulphureô-salinô, ætheris æmulô, quem ideo, ceu Ætherem, flammam culinarem in statu sanitatis, non recipere, modestè opinor, multô minùs semper *flammare*. Sed hæc foret tantum vita animalium sanguine calidô & pulmonibus præditorum, ubi per respirationem fuligines calidas extrudi videmus. Et ita ab hac vitæ specie excluderentur pisces, quorum sanguis in frigida aqua magis viget, imo omnia ostro coderma, cochleæ, aliaque infecta sanguine carentia. Itaque his aliæ vitæ species, vel particula tribuenda. Nam omnis vita est actus animæ. Non excutio
sublimia

sublimia de anima rationali, æthereæ lucis activitate, de Spiritu Universi, nec atomos Epicuri nec Cartesii vortices ex quorum motu & crasi dicitur oriri vita. Nam talia remota Medico nil certè indicant, quid agendum sit ad vitæ conservationem. Notum est, quomodo moderni sanguinem & lympham discernant, sed utriusque temperiem ad sanitatem perfectorum animalium requirant. Itaque sequi videtur ex sanguine animalia moveri & vivere succo lymphæ analogo, adeoque carere posse membris sanguificis, corde, epate, liene. Ita modestè opinor, possemus adducere aliqua, quod Medicinæ ad vitia lymphæ in homine, rectè petantur ex nonnullis ex sanguibus animalibus: sic gammari & cochleæ profunt tabidis, cantharides lympham educunt non sanguinem, nec adipem.

Porro non ineptè videtur mihi sensisse Illustris Verulamius, quamvis tantum Politicus & Cancellarius Angliæ, dum docet *Spiritus vitales in sanguine esse demulcendos & leniendos*, ne nimis prædentur, hoc est, ne nimis acres, vasa corrodant, aut evolent, ad quod ipse opiata & nitrosa laudat, caute usurpanda, plus tamen diætæ, jejuniis & tranquillitati animi meritò tribuit. Unde modestè opinor, quod Spir. Vin. Terebinth. & similes inflammabiles, acriq̄ue sale præditi, functiones vitales quidem impetuosas & validiores (vulgò) reddere possint, sed *ad vitam longam* magis profint temperata blanda balsamica, quæ roborantia dici solent. Talia accuratius essent proponenda à Medicis, & Diætâ connectenda.

Quomodo in agone seu *lucta mortis* spiritus vitales ad Tempus, si non plenè refocillari debeant, neglectum ferè hætenus est, quia videntes Medici juxta Hippocr. signa lethalia, deserunt ægros, ne se, artem & medicamenta prostituant, & ne cognatorum vituperia audiant. Sed non deserendi ægri, quin omnia adhibenda, quibus vita prolongari potest, novi namque plures semimortuos à Medicis desertos, per exilia remedia restauratos. Dicam hîc ingenuè, quod sentio, ut melius à peritioribus, sed sine bile, edocear.

In Corde quod est ultimum moriens, extinguuntur spiritus vitales variis modis:

i. *Nimiò est sanguinis, sive ex maligna venenata qualitate, sive ex nimia quantitate, quando vehementi motu corporis, vel affectibus ani-*

mi commotus in fervorem sanguis, cor obruit. Hos juvat venæsectio, potiones refrigerantes, atque epithemata pectoris.

2. Alii moriuntur, dum ad cor non affluit pro circulatione continuanda,

1. *Vel novus chylus*, idque *vel* ex defectu ciborum, aut eorum expulsionem per dysenteriam aut vomitus, aut vitio vasorum mesenterii, aut si chylus per ductus debitos non transmittatur ad cor: nam si absque novo chylo prior sanguis solus sæpe circuletur, absumitur. His prodesset transfusio sanguinis humani vel vitulini in venas; novum illud inventum. Nam de liquoribus alimentosis infundendis, parum in agone spero.

2. Si *Sanguis*, qui per venas revehi debet *gravescit & coagulatur*, idque variè ex variis morbis: in Tabe, marasmo, febribus præfervidis, lymphæ seu serum utile deficit in sanguine, unde incrassatur & nimis acris fit. Hos in agone (nil de morbi causa dico) sublevat ad tempus balneum calidum, quod coagulationem diluit & humectat. In aliis morbis qui Tartarei dicuntur, ut Scorbuto &c. viscidus fit sanguis carens spirituosius tenuibus partibus, unde incrassatur vel putrescit. Tales ægri incipiunt mori ab extremis membris, pedibus, manibus, imo & capite, sic paulatim desinente pulsu & circulatione membra frigescunt. Hi sublevantur quoque per balnea calida, & per potiones spirituosas coagulationem impediens. In talibus mortuis arteriæ sunt flaccidæ, sed venæ turgent. Laudatur à Chymicis Spiritus ardens ex Saturno, ut insigne solatium morientium (cum quo celebre ☉ potabile fecit Fr. Antonius Anglus, teste Schrœd. in Pharmacop.) sed certa experimenta nondum novi.

3. Multis *Cordis motus obruitur* per catarrhos suffocativos, quatenus pulmones (per quos sanguinis circulatio ex uno cordis ventriculo in alium peragitur,) & vasa respirationis per visciditatem frigidam *obstruuntur*, idque fit vel 1. *vicio excrementorum cerebri*, 2. *vel salivæ materiae*, vel 3. *vicio œsophagi*.

1. *Cerebrum mucosum* excrementum præsertim in morbis frigidis copiosius generat, idque glutinosius seu crassius fit, ubi spiritus animales debilitantur, idque si ægri supinè decumbunt, sive in dorso (quod adstantes vehementer errare permittunt, & causam mortis, vel diuturnæ miserimæ luctæ præbent) ad laryngem & pulmones ruit. Facile remedium aliquoties vidi, si ita in latus ponantur ægri, ut pituita per os effluat,

effluat, præsertim sic collo calidum pulmentum, & capiti atque cervici calida arena imponatur. Quia Apoplectici ex tali pituitâ ventriculos cerebri opplente moriuntur, uti *Ann. I. Misc. Obs. 74.* dicitur, & dudum ab Highmore^o proditum est, parum profunt cucurbitæ ad cranium, & vesicatoria ad cervicem adhibita. Si Errhina & Apophlegmatismi non sufficiunt, modestè opinor, profuturum si famulus per nares ex fugat & extrahat viscidam materiam, & subinde elevatum caput ægri, levi manu concutiat, ad promovendum materiæ descensum.

2. *Salivæ Materia* à Natura destinata est ad humectationem asperæ arteriæ & pulmonum, ne per attractum aërem arecant, nec non ad os humectandum, ut fiat deglutitio ciborum, prout hosce ductus detexit Cl. Steno, aliique. Quando *saliva* hæc, quæ tenuis esse debet, vitio chyli (uti in Scorbuto & Obstru. Mesenterii) vel ob morbos pectoris, uti in pleuritide, peripneumonia, asthmate, refrigeratione ab extra &c. fit viscida, tartarea ut vocant & subinde acris, tunc larynx & pulmones obstruuntur sicuti per catarrhos. Sed quia hoc non adeo repente fit, remedium petendum erit ex potionibus diureticis validioribus. *In agone* ubi cum sibili jam exilis erat via respirationis, scio viro profuisse septuagenario, perito alias Chimico, calida pulmenta & arenam, collo & pectori admota, & haustulum Spir. vini tepidi cum ol. amygdal,

3. Interdum *ex ventriculo* humores vel vapores per Oesophagum ascendunt, vel exhalant per trachæam, ut larynx & lingua incrustetur crasso glutine, quod salivam inficit, & impedit respirationem. Hæc profunt liquores nitrosi, & abstersiones manu chirurgi. Nihil hic dico de morte, quando sanguis vitalis effunditur per vulnera externa vel corrosiones vasorum internè. Plura & accuratiora his periti & professi Medici observare & adhibere poterunt.

Anonym. Curios. in Litt. Vratisl. ad D. Sachsum datis.

SCHOLIUM.

Quæquam de Vita inter viventes maxima lis sit & variæ opiniones Neoticorum de ratione vitæ, & in quo consistat, afferri possent, sufficit hæc vice pauca verba adducere *Job. MAYOWI Colleg. Oxon. Socii in raab. de Respirat. Oxonii 1669. edit. quando pag. 49. inquit: Vita in spirituum animalium distributione consistit, quibus supplendis cordis pulsatione sanguinisque ad cerebrum affluxu opus est: & videtur respiratio*

ad cordis motum præcipuè conducere: ad quemvis verò motum musculorum Nitrum aëreum necessarium est; ita ut sine eodem neque cordis pulsatio fieri possit. Quid autem sit *nitrum aëreum* explicat *Idem ib. p. 43.* verisimile est, *inquit*, tenuiores esse & nitrosas particulas, quibus abundat aër, quæ per pulmones sanguinì communicantur: nam ad vitam quamcunque nitrum hoc aëreum necessarium est, ut ne plantæ quidem in terra eòdem privatâ crescant, quæ tamen si aëri exposita, sale hòc fecundante denuo imprægnentur, plantis demum alendis rursus idonea fit. Nitrum hoc aëreum partibus sanguinis sulphureis commixtum, fermentationem quandam debitam efficit. Quod plurimi *per flammam vitam* exponant, videri poterit ex seq. locis allatis: *Dn. D. Joh. Marcus MARCI à Kronland in Philosoph. veter. resitut. part. IV. sect. 6. p. 471.* vitam humanam tribus modis sumi dicit, *primò* pro ipso esse viventis seu conjunctione animæ cum corpore; *secundò* pro potentia proxima ad agendum vitaliter; *tertiò* pro ipsa actione vitali. Vitam definit esse per mansionem caloris cum humido: calorem ignis naturam habere, unde & similes sui conservationis & corruptionis causas: ut *flamma* in oleo perennat, quousque pabulum ex eo habere potest; ita hæc vitalis flamma in suo humido per continuam sui ex eodem regenerationem: quâ prohibita confestim mors adest, hoc est privatio caloris in humido. Unde dupliciter *vita deficit*, *tum* quia ex parte subjecti seu humidì prohibetur ejusdem nutritio, *tum* quia vi ab eodem dimovetur. Quousque humidum, quale à principio fuit, manet, sui que conversione ignem vitalem alere est idoneum, *sanitas* adeste dicitur: *agrotare* verò, ubi ab illa functione deficere cœpit, quam mutationē inducunt res non-naturales dictæ, potissimum cibus & potus, pro quibus suam essentiam desumit ipsum humidum, proque illorum ratione degeneret à se ipso; propterea quòd idæ peregrinæ ex alimentis eidem associantur, ipsumque Archeum transplantant, ad quarum normam deinceps operatur, humidò radicali continuo deficiente à sui puritate, ut pabulum esse nequeat. *Idem Marc. Marci in Idear. Operatric. Ideâ c. 8. Litt. pp. 3.* cum pronunciaffet hominem ex tribus quasi principiis constare, nimirum corpore elementari variis organis distinctò, dein humore quòdam balsamicò primigeniò, & oleaginosò, demum calidò innatò; dicit tria hæc ex analogia quòdam *ad lucernam ardentem* esse æstimanda, ut ipsum corpus solidum ellychnii seu lucernæ sit locò, in quo pretiosum opobalsamum, & liquor vitæ oleaginosus

leaginosus continetur pabulum ætheri ignis jugiter ardentis; qui ignis invisibili modò flagrans thronus sit animæ, in quo cum flamma exaltatur, cum ipsa omnia penetret, & movens vitam influat. *Moveri hanc flammam sursum & deorsum*, prius quia caloris est sursum ascendere, *posterius* quia celerrimâ indiget refectione. Ut duo motus, sic duo corruptionis modi: *motus deorsum* prohibetur pabulò deficiente, quæ caloris destructio marcor dicitur: *motus sursum* destruitur, *vel* quia nimis sursum tendit & fit ab insigni calore Solis, balnei, medicamenti, absorbetur enim velut minor flamma à majore: *vel* quia prohibetur ascensus *aut* nimiam frigiditate aëris ambientis, *aut* immoderatâ ventilatione motui obsistente, *aut* ex multa fuligine, transpiratione interclusâ. *IDEM Litt. PP. 1.* dicit, ut calor conservetur, in quo vita ipsaque anima continetur, *respirationem* esse necessariam. Calorem autem duobus modis corrumpi *extinctu* à contrariis, & *marcore* à copia caloris exuberantis. Ne ergo calor invalescens, absuntò pabulò deficeret, refrigerium à natura ei procuratum. Quæ minus caloris habent, ut *insecta & exangues* animantes solò aëris, aut aquæ contactu, aut insuper eòdem, per subtilissimam membranam sub præcinctu ad interiora subeunte, refrigerantur. Quæ sanguine prædita & calidiora majoris refrigerii indiga, *alia* quidem pulmones habent, quibus dilatatis ceu follibus aërem copiosum introsorbent; *alia* branchiis aquam receptando illius frigiditate calorem effervescentem contemperant: remisso calori aqua, intensiori aër apponitur suâ frigiditate. &c.

[D. Phil. Jac. Sachs à Lewenb.]

OBSERVATIO CLX.

D. THOMÆ BARTHOLINI.

MOLA VOLATILIS.

MOlæ singularis iconem mitto, avem quadrupedem exactè referentis. Ejus Sceleton in Musæo suo servat vir Illustris Dn. Georgius Rosencranzius, Præses Regius Soranus, rerum Naturalium curiosissimus, & magnus Artis nostræ fautor. Familiaris est hæc mola in Belgiâ, ubi vulgò *Suygers* vocatur, quasi sanguifuga,

guifuga, foetui infesta fugillando. Similis illi, quam Lemnius describit *lib. 1. de Occult. Nat. Mir. c. 8.* In noſtrâ Urbe nonnullæ ſunt Matronæ, quæ molam hanc volatilem ediderunt, ſed occultant, ne facilè innotefcat. Poſt foetum prodit, & cubiculi angulos pervolitando inquietat

AD OBS. CLX.

mulieres, quæ omni ſtudiò perſequuntur feram, ut eneſciam comburant, credunt enim, niſi comprehenſa comburatur, eam laborare in eo, ut iterum uteri latebras intret, quas, ſi repetierit, mori puerperam. Obſervatum quoque aliquando, embryonis pedem ab hâc commorſum in Utero. Monſtrum eſſe non dubito, & numero monſtrorum quoque accenſet Licetus *l. 2. de Monſtr. c. 3.* ſed id mirum videtur, quomodo ſemina parentum in eam materiam in Utero tranſmutari poſſint, unde aviculæ & infecta naſcantur. Vos Naturæ amaſſi ulterius in rem hanc inquirete, ego enim ad alia propero, quæ in eâdem RoſenCranzianâ familiâ nuper occurrerunt.

Scholion.

SCHOLION.

SUprà in Scholio *Obs. I. Anni I.* enarratum vel solitariè, vel unà cum foetibus ex Utero varia exclusa fuisse animalia, glires, pisciculos, ranas, mures, serpentes, astacos, rubetas, & harpas; illis exemplis adde-
dere non inconueniens & huic molæ volatili apprimè conueniens, quod recenset *Salmuth. Cent. 1. Obs. 66.* Comitissam quandam à Mansfeldt gravidam conquestam fuisse, se persentire quiddam in utero depascens: filiolum tandem enixa est ab uno latere prorsus depastam: obstetrix dum secundinam extrahere tentat, mordetur illius digitus, tandem extrahit animal quoddam rostro praditum avem vivam, nudam tamen & implumem, quæ ultrò citròque discurrens pulvini tandem obruta fuit. Adstipulatur *Matth. de Gradibus* antiquus Medicus p. 2. c. 29. de *Molâ volatili*: non vidi quidem, inquit, sed audivi de animali in matrice generato cum albis, quod, cum exivit matricem, volavit. Eandem sub *Harpyæ* nomine latius describit *Alex. Benedict. l. 25. c. 36. de curand. morb. mulier.* Alia exempla de tania per uterum exclusa ex *Gattinaria, de bufone ex Lycosth. & Bodino, de mure crassiore caudâ carente ex Jouberto de Error. popul. de Eruca ex Wiero de præstig. Dæmon, de talpis in utero natis ex Andr. Laurent. l. 2. Anat. quest. 8. de lacertis ex Philip. Geringo de acidis fontibus, de serpentibus foetus in utero depascentibus ex Aldrovando de monstris fol. 654. de aculeatis Echinis ex Rondeletio, &c.* (ut omnis speciei belluas, terrestres, aquaticas in tanto Naturæ lusu mirâ metamorphosi ex uteri muliebris spurcissimâ putridâque colluvie productas invenire liceat) collegit *Casb. à Reies in Campo Elys. Quest. Med. quest. 36. S. 23. & seq. p. 432.* Ridiculum, quod *Savanorola in Pract. c. 21.* asserit, si fera aliqua ex utero in Nobili concipiatur, nobiles feras, aquilam scilicet vel accipitrem unâ gigni: sin in rusticâ, rusticas quoque feras, bubonem vel lacertam simul in lucem edi, quasi natura in monstris edendis respectum habeat ad Nobilitatis gradus. *Job. Marcus Marci in Ideâ Operatric. Id. c. 8. litt. S. 3.* dicit: in utero femina nihil repugnat concipi & perfici, aut piscem, aut aliud animal sive ejusmodi semen coitu, sive aliâ ratione ad uterum perveniat: potest enim formâ piscis aut animalis inesse illi parti, quæ à corpore in semen eliquatur, quia nimirum illius signaturæ nequeunt aboleri per illas mutationes, quibus alimentum in chylum & sanguinem excoquitur. Sub Theodosio Juniore muliercula

peperit animal, piscem, quod oculis carebat ac palpebris, manibus, branchiis ac lumbis, cauda autem piscis: in quibusdam locis mulieres cum bibissent aquam, in quâ semen erat echini, echinos pepererunt. Eò modò ortum habuisse illa animalcula credendum ex Utero inclusa, de quibus *Schenck. l. 4. Obs. 230.* mures, sc. talpas, feles, lepulos, tineas, polypos, sanguifugas &c. *Idem ibid. Litt. Tt. 2.* cum de monstris aves referentibus differuisset, & homines bestiales hominem exuentes facile modum inventuros statuisset, quò avibus (majoribus) misceri possint; subjungit: esto, demus coitu non misceri, quid tamen prohibet cum alimentis superstitem avium formam inferi naturæ humanæ, quâ ratione pisces, ranas, serpentes &c. in naturam humanam irrepsisse diximus, & major hominis similitudo videtur esse ad avem, quàm ad piscem. *Cass. à Rejes l. 4. §. 31.* aut corruptos humores, aut devoratum animalium semen in utero contentum; atque ibi propter ineptitudinem & moram in pessimam substantiam degenerans, causam putat esse, ut apta ad horrendas animalium formas materia evadat. Ergò id efficit feminis corruptio; aliqui *imaginationem* addunt. *Hæc ille.* Et sanè, si *imaginatio* excluderetur, unde ratio dari possit, quod fœmina in bello Marfico, teste *Plinios. 7. c. 3. Elephantem*, & Helveta mulier *Leonem* masculum *Delrio L. II. Disquis. Magic. quest. 14.* ediderit. Hòc ipsò annò *Litt. è Leutschovia* Hungaror. pro certo mihi retulit *Dn. D. Spilenbergerus* paucis abhinc annis *Neusoli in Hungaria* fœminam *Leonem vivum* peperisse, quem nunquam nisi pictum viderit aut sculptum, dolendum fuisse, quod muliercularum cura statim fuisset è vivis sublatus & combustus, ne altiori indagine lustrari potuisset. Recordor pariter, quod in *Camerâ Anatomicâ Dresde* Palatio Electorali annexâ Anno 1648. 22. Jun. viderim & pugillaribus meis, postmodum Itinerario meo, annotaverim præter varia Scelera Leonum, Alcis, Camelorum, Canum, Simiarum, Luporum, Equorum, Vulpium, Urorum &c. in vitreâ capsulâ inclusum exsiccatumque monstratum fuisse *Abortum* à fœminâ paucos ante annos tum editum *Elephantem figurâ representantem*, dimidiæ spithamæ longum. Mirum verò quomodo tantò temporis intervallò in Utero detineantur ista animalia cum fœtu, cum constet vermes materiæ pravitatem percipientes statim incipientibus morbis vel vivos rejici, vel mortuos à pravitate illâ interfectos. Et cum semen in utero depravatam & corruptum, cur ista animalia non citius vel viva pravitatem illam fugientes, vel mortua

ab illa enecti excluduntur. *Fide, quæ hæc de re latius differit Salmuth. Cent. 1. Obs. 63.*

[*D. Philip. Jacob. Sachs à Lewenheimb.*]

OBSERVATIO CLXI.

D. THOMÆ BARTHOLINI

ARTERIA CRURALI LESA MORS AD
14. DIES DILATA.

MAlò fatò ejusdem Illustris viri *Georgii Rosencrantzii* filius, *Owenus Rosencrantz*, ab alio Nobili in crure sinistro vulneratus nuperrimè, ingenti hæmorrhagiâ penè statim occubisset, nisi sedulâ chirurgorum operâ vulnus obligatû fuisset. Tanta tamen sanguinis copia ex vulnere profluxit, ut convulsionibz imminentibus extrema videretur pati. Dilatata verò mors fuit ad quartum decimum diem, quò superveniente febre, virium defectu & crebrioribus convulsionibus expiravit placidissimè. Sectioni cruris à chirurgo regio Philippo institutæ, præsentibus observavimus, vulnus cruris penetrasse musculum fascialem seu sartorium, ad *arterie cruralis* divaricationem primam, *quam amplò foramine laserat*, unde ingens illa hæmorrhagia, sursumque ad regionem Perinæi defuisse. Observata in vicinia musculorum tricipitis & lividi cavitas ampla, ovi magnitudine, gangrænâ minitans, sanguine purulentò conspersa. Ipsum verò hiatum *arterie cruralis*, quem in divaricatione gladius infelix effecerat, grumosus sanguis obturarat, quæ causa fuit, quòd universi sanguinis effluxus inhibitus fuerit, ne, sicut plerumque fieri solet, mors repentina sequeretur. Magnâ dexteritate chirurgorum turundas longiusculas & stilos immittentium cautum fuit, ne abrasò grumoso sanguine, exitus superstiti sanguini aperiretur. Occurrunt in præxi alia, quæ annotare singula non vacat.

D. Bartholin. Litt. è Hafniâ Vratislav. datis.

OBSERVATIO CLXII.
D. THOMÆ BARTHOLINI.
DIABETES SPURIA.

D *Petrus Bullichius*, olim Serenissimi Regis nostri, Divi Friderici Tertii Archiater, nunc Regiæ Urbis Præses & Consiliarius Regis, *Diabetem* patitur cum dolore post Nephriticos cruciatus singulis mensibus recurrentem, quodque mireris, instante Plenilunio XII. mensuras aquæ mingit, quanquam vix tertiam partem unius mensuræ bibat, neque tamen ulla sequitur colliquatio aut corporis emaciatio, quod vegetum & plenum permanet. In urinæ destillatione expertus est dolorem sibi augeri, quando calor fornacis est intensior. Suasi lac chalybeatum, vel decoctum hordei chalybeatum, consiliò Augenii. Ille aurum extinctum maluit. Per alvum quoque fecibus permixtæ arenulæ exeunt, & ex lotio copioso arenulæ in pannis resudant, ut massam sanguineam Tartarò abundare credere cogat. Tentavit curam transplantatoriam exiguo cum emolumento. Exhibuit cani sal urinæ propriæ, unde canis mortuus pilis cadentibus. Quid de casu hoc & Symptomate raro judices, non gravaberis perscribere. Dignus æger est, seniò & meritis æstimandus, meliore sanitate & Doctiorum curâ.

D. Bartholin. Litt. è Hafniâ Danor. Vratislaviam.

OBSERVATIO CLXIII.
D. THOMÆ BARTHOLINI.

EX LACTE COAGULATO CASEUS IN VENTRICULO.

Phthicus quidam Batavus in urbe nostrâ consiliò communi lacte utebatur. Hinc inflatio ventris, cui sedandæ Spiritum Salis commendavit Empiricus. Inde oborto Vomitu excrevit caseum magnitudine pollicis benè efformatum, odore & consistentia verum caseum referentem. Ex Spiritu Salis lac in ventriculo fuisse concretum, rectè

rectè suspicatur D. Fridericus Hammericus, Regiæ classis Medicus, qui illi Medicinam postea adhibuit, mihi que casei frustulum monstravit. Probè igitur monet Timæus *lib. 5. cap. 21.* Spiritum Salis & Vitrioli tutè non exhiberi lactantibus pueris, quia coagulatur lac in ventriculo,

D. Bartholin. Litt. è Hafniâ Vratilav. datis.

SCHOLION.

Sicuti in narratâ Historiâ *casens vomitu fuit excretus*, sic non minus mirabilem Historiam narrat *Dn. de MONCONNYS in Itinerar. Anglic. Tom. II. pag. 56.* in Angliâ sibi recensitam: nimirum Medicus Anglus è Calliâ redux spatio 17. dierum nil præter caseum & aquam vitæ assumere potuit unâ cum biscocto: è navi excedens assumpsit clysterem, qui eduxit maximam quantitatem cochlearum.

[*D. Pb. Jac. Sachs à Lewenb.*]

OBSERVATIO CLXIV.

D. THOMÆ BARTHOLINI.

OPOBALSAMI NOTÆ ET SUCCEDANEUM.

Theriacæ & Mitbridatii dispensationi in officinis Urbis nostræ nuperrimè officii ratione interfuimus. Natæ mihi exinde sub manibus *Dissertationes dua de Theriaca Danica*, in quibus aggressus sum rem arduam, ut scilicet demonstrarem *succedanea* omnia & omnes species, quæ pomposas compositiones conficiunt, ex patria terra desumi posse, nec opus esse Orientem adorare. De *Opopalsami* vicario sollicitus, varia experimenta tentavi in Balsamis, quæ ex Indiâ Occidentali ad nos deferuntur, ut certius constaret, quodnam ex istis proximè ad *Opopalsamum Syriacum* accederet, ejusque notis à *Dioscoride*, *Plinio*, *Avicenna*, *Ruellio* aliisque signatis responderet. Exposui illa experimenta in publicis *Dissertationibus*, nec præter rem fecero, si exinde hic repetam ea, quæ ad augenda *Vestra Miscellanea Curiosa*, quæ experimentis illustrantur, facere possunt. In *nigro Balsamo Peruviano*, quod pro *Opopalsamo* in Theriacâ substituimus, præter notas in Receptario Florentino signatas, observavi, quòd in lacte tepido fundum statim petat, ubi nigra gutta conglobata permanens enatare non potest. In aquâ calidâ

eodem modo se gerit, & in laneâ vesterubrâ maculam relinquit. Ferrô in unctum flammam non concipit, ut crassiorum esse partium videatur. Aliis signis Balsamum hoc pro vero, nulloque adulterio vitiatò nobis commendavit Pharmacopæus urbis nostræ *Heerfordius*, cum ad Theriacam admitteretur. Nec enim posse ullò aliò oleò adulterari, quia misceri se non patitur cum oleis aut aliis pinguibus, nisi in frigida consistentia, præsentibus in officina ad oculum nobis id monstravit: Manus volâ agitatum nec oleo, nec aquæ conjungitur. Solum oleum Betulæ admittit, cum quo faciliè commiscetur, ut si impostoribus placitum sit, adulterari ita possit; Sed odore & gravi & foetidò se prodit, quem non rarò in nigro Balsamò Peruviano advertas. Cum Saccharo quoque jungitur soluto, sed in aquâ frigidâ Balsamum separatur. Idem super carbones evaporans, relinquit in vasis fundo crassamentum quoddam instar Colophonix, nigrum tamen ex nigro Balsamò, rufum instar talci aurei ex albò Balsamò. *Album verò Balsamum, sive Tolutanum* sit Monardi, sive arboris Ietaibæ Pisonis & Marcegravii, omnibus ferè notis veterum verumque Opobalsamum exprimere observavi. Odore, nigro Peruviano sô svavius, nec tam potenti sensu nares feriens. Guttæ hujus in aquâ calente se amplissimè diffundunt in superficie, ad fundum non merguntur, refrigeratæ per spatulam nullò negotiò junctis particulis glutinosi extrahuntur. In lacte tepido eâdem ratione se dilatant, lacque coagulant, & separatæ inde eximuntur. Ferrô inunctus hic *Balsami albi succus* claram flammam citò concipit, sicut oleum Terebinthinx. In pannò coccineò statim imbibitur, sed faciliè eraditur. Præstantior igitur est nigro, adeò ut, si copia hujus nobis esset, libentius pro vero Opobalsamò in Theriacâ supponeremus. Particulam *veri Opobalsami* nobis in Theriaces dispensatione obtulit *Beckerus* Pharmacopæus noster, sed quæ albo priori dignitate cedit. Olor gratus illi, non validus. In aquâ calidâ per guttas immisssam, petit fundum, ibique velut clavo affixum manet, aliquæ tamen particule supernatant, olei instar. Sapor est amariusculus, Caryophyllis similis, color inter flavum candidumque medius, substantiâ lævis. In lacte mergitur, sed singulis guttis in fundo residentibus, totidem guttæ supernatantes respondent, flavæ, pellucidæ, non nihil dilatatæ, sine lactis coagulatione. In petia lanea coccinea adhæret, & lentè eximitur, maculâ relictâ. His aliisque experimentis varia balsamorum genera ex Indiis allata examinavimus, sed per omnia veterum notis non respondent.

spondent. Hinc quia veri Opopobalsami copia haberi non potest, & reliqua Balsama Occidentalis Indiæ vel Mangonio corrumpuntur, vel Opopobalsamo vero non respondent, existimavi Europæorum Opopobalsamum seu *Oleum Succini* rectificatum vices omnium supplere posse. Rationibus variis eruditè id probavit olim Döringius Vester. Ego per experimenta demonstravi in Officinis nostris, quantâ affinitate ad Balsami Orientalis vel Tolutani naturam accederet. In aquâ tepidâ immisum oleum succini nostri, instar Opopobalsami & albi Balsami Occidentalis, fundum non petit, sed supernatat in superficie amplò spatîo se diffundens. In lacte quoque lactescit, sive ita unitur, ut colore ab illo discerni nequeat, per superficiem latè dilatatum, ipsumque lac coagulat. In uno deficit, quod colligi iterum & integrû extrahi non possit, cum refrigerit aqua vel lac. Hæc fusiùs in editis Dissertationibus prosequutus sum.

D. Bartholin. in Litter. ex Hafnia Vratisl. datis ad D. Sacksum.

SCHOLION.

Notas veri Balsami pronunciarunt Regiæ Societatis membra in præsentia *Dn. de MONCONNYS* Londini (v. *Ejus Itiner. Tom. II. p. 62.*) quod aquæ non supernatet, sed cum ea se misceat, & tingat instar lactis, & si gutta in pannum cadat, aqua simplici eluatur.

OBSERVATIO CLXV.

D. THOMÆ BARTHOLINI.

FEBRIS EX IMAGINATIONE.

In febribus quantum valeat imaginatio, vulgò notum. Exemplò nuperò illustrabo. Mulier quædam Hafniensis, cum diu febris quartanæ tædiò laborasset, consilium ingeniosum cepit, transferre febrem in saxum quoddam, quod mediò inter Hafniam & Congium itinere minet. Igitur scriptis literis officiosis, inclusò vinculò coccineò, favoris indicio, mittit hominem, qui salute præmissâ officiosè rogaret, ut ebrem ad se reciperet. Servus mandata exsequitur, vinculoque elegantè saxum exornat, & prælectis literis discedit. Hinc illa meliùs habere cepit, à febre immunis. Alia ancilla Nobilis Matronæ febricitantis cum

cùm vel jocò vel seriò officìo offerret Dominæ duobus solidis se redempturam febrem, statim febricitare occœpit, salvâ Dominâ.

D. Bartholin. in Litt. ad D. Sachsum missis.

SCHOLION.

PArili frequentique fatis superstitione mulierculæ nostræ infantes suæ curæ commissos instruere solent, ut ab aliis variolis infectis pro aliquot obolis variolas certò numerò emant, existimantes illos certâ imaginatione illos, qui emerunt hæc ingratas merces, & proventu pauciore infestari, & citiùs & tutiùs liberari.

[*D. Henr. Vullgnad.*]

Quantum *Imaginatio* valeat *ad curandos morbos* testatur historia Portæ, qui Neapoli sollicitatus ut remedium parturienti præscriberet, pulverem & quiskuilias formulæ (in qua Aq. capillor. ♀. scripsit) involvit, ne à vento deportaretur, quas ubi ægra assumpsit forti imaginatione & opinione feliciter filium enixa est. *V. Job. FABER in Not. ad Hist. Mexic. f. 497.* Observavimus, inquit *Reiner. SOLENANDER se& V. Consil. 15. §. 17.* quosdam chartulas in quibus Medicamentorum formulæ (Receptæ dictæ) conscriptæ erant, comedisse, & sanitati restitutos esse, tantum potest apud plerosque concepta in re aliqua opinio vel fiducia.

[*D. Ph. Jac. Sachs à Lewenb.*]

OBSERVATIO CLXVI.

D. THOMÆ BARTHOLINI.

IN COECITATE INOPINATO RESTITUTUS VISUS.

ANni proximè ad exitum currentis die Novembris tertio, adfuit Nobilissimæ Virgini, filix *Generosi Georgii Marsuyn*, natæ XXV. annos; quæ *cæca* erat. Palpebris clausis oculi intorti deorsum ad angulos internos decumbebant, nihil prorsus videntes. Gutta serena videbatur ex cerebri narcosi, vel humiditate ejus partis, unde nervi oculorum motorii & visorii oriuntur, ut & Paralysis oculorum. Præter voluntatem subinde oculos movebat, sed leviter. Concussum fuit eâ parte cerebrum à januâ cadente. Ipsum quoque cranium inæquale,

quale, sinum ostendit circa futuram lambdoideam. Antequam hęc oculorum vitio comprehensa est, copiosō serō stillarunt oculi, pusque ex naribus fluxit, ut de cerebri abscessu suspicionem dederit. Cum prorsus visu privetur, metusque sit imminentis vel Apoplexię vel Epilepsię, D. Henricus à Moinichen Regius Medicus, qui curę ejus pręerat, me unā cum celeberrimis Viris, D. Simone Paulli & D. Olao Borrichio, ad consilium vocavit. Communi consensu ad evacuandos humores serofos cerebrum inundantes, caputque exsiccandum & roborandum pręscriptę Pilulę Cephalicę, Lucis, Cochię, Panchymagogicę Crollii, cum resinā Jalappę: Emplastrum de Betonica raso bregmati impositum, & subinde Pilulę de Succino Cratonis exhibitę, aliaque hisce indicationibus inservientia. Post usum horum medicamentorum commotus aliquandō uterus, ad vomitum concitavit ægram, quō concussō cerebrō, medicamentis pręscriptis roboratō, oculi converti sensum, exsiccatis scilicet liquoribus nervos laxantibus, cęperunt, pupillę ad rectam lineam erectę, palpebrę aperiri, & mox obscurę, tandem *clariüs objecta discernere*, magnā omnium admiratione, qui perpetuam cęcitatem ipsi ægrę prędixerant.

D. Bartholin. Litt. è Hafnia Vratislaviam ad D. Sachsum datis.

OBSERVATIO CLXVII.

D. OLAI BORRICHII.

DIABETES SPURIA.

Vir Amplissimus Civitatis nostrę hęc annō, id est, ætatis suę 66to, sensim in *Diabeticum* prolapsus est affectum, non quidem illum exquisitum (neque enim haustum potum vel subitō reddit, vel nihil planē immutatum) sed, si ita appellare fas est, spurium. Enim verō, cum vivat sobrię & temperanter, quōvis tamen mense, plerumque bis, rarō semel tantūm hęc malō affligitur. Oritur autem malum frequentius Lunā plenā, & tribus quidem primis diebus cum doloribus intolerandis stillicidium urinę perdurat, sed exiguā admodūm copiā profuente: reliquō triduō resolvitur vesicę sphincter, continuatque involuntarium & copiosissimum aquosi plane & decoloris liquoris profuvium, multis hinc inde ramentis albis urinę immixtis: & hoc quidem

triduò utcunq̄ue gravissimi adsint in urethrâ, vesicâ, renibus dolores, tolerabilius tamen malum est primò triduò, quod urina intereâ continuò destillandò secedat, & multum secum acrimoniæ salinæ avehat. His *tribus diebus septuaginta due* circiter *libra urinae* evacuatur, cum intereâ *vix unam libram ebiberit*, & ne totò quidem antecedente mense 40. libras liquoris hauserit. Septimò morbi die, urina sensim ad colorem suum redit, clauditur Sphincter, & decimò die Nobilissimus æger ad negotia publica paulatim revertitur. Has jam diu leges sibi finxit difficillimum malum, nunc paulò mitiùs agit, & paulò inconstantius, adhuc tamen crudeliter. In hâc historiâ duo mihi admiranda occurrunt, acerrimo judicio tuo expediunda: unum, unde immensa illa urinæ copia, in exactissima ægri diæta, & potu parcissimo? alterum, cur ægri corpus intereâ nullò modò flaccescat; durat vividus faciei color, muscoli omnes pleni, lacerti robusti, venæ tensæ. Scio tentare nodos hos solvere tum Opt. *Sennertum*, tum *Serviium* in Moniali Romanâ, sed, ne quid dissimulem, evidentiozem adhuc rationem ardentèr desidero.

D. Olaus Borricchius in Litt. è Hafniâ Vratislaviam datis ad D. Sachsum. Confer Anni II. Obs. 162.

OBSERVATIO CLXVIII.

D. OLAI BORRICHII.

PLUMBUM PER URINAM EXCRETUM.

C*Laudius Sohn*, curator annonæ aulicæ, vir quadragenario proximis, incidit ex intervallo in nephriticos dolores, quibus durantibus, cùm ante biennium advocarer, Medicinam ægrò facturus, ille haustò pharmacò cùm redderet urinam, *grandinem* simul *plumbeam* justæ magnitudinis, unâ cum calculo *per Urethram*, exclusit. Rogatus à me, ecquid plumbum improvisò devorasset, respondit, ante triduum manducatas sibi aviculas, grandinibus plumbeis interfectas, & proinde coqui incuriâ relictum in avibus plumbum à se haut dubiè haustum fuisse. Non dissimilia hoc ipsò mense contigère *Jacobo Rigerow*/fabro argentario Regio, qui ex calculi doloribus aliquamdiu cruciatus sensit die quòdam in vesicâ pungens quiddam & lacerans. Cumque

Cumque urinam reddere institueret, *in ipsâ Urethrâ* dolores notavit exquisitissimos; inspicit locum dolentem, & post paulò cum urinâ defluentem *ex Urethrâ* videt *aciculam aeneam*, capite acutiori primùm exeunte; quam in ipso parturienti limine ipse eximit manu, & mihi mox adveniienti obstupefactus tradit. Credibile est cum pane haustam fuisse. Hic de viis solliciti sumus, per quas & grando plumbea, & acicula in vesicam penetravit. Novos ductus ab Anatomes industriis cultoribus expectamus. Similia jam antè observavit Schenckius, sed mirum, in illâ Anatomes luce nihil hactenus detectum, quod rem difficilem enucleet.

D. Borrich. in Litt. Hafniâ Vratislav. datis ad D. Sachsum.

Confer Anni bujus Ildi Obs. 3.

OBSERVATIO CLXIX.

D. ERASMI BARTHOLINI.

CRYSTALLUM ISLANDICUM.

Proximè elapsis annis, novum Naturæ miraculum contemplatus in Crytallo Islandico, occasionem me dedisse aliis animadverto Refractionum naturam exactius investigandi, & num plura dentur corpora diaphana, in quibus Refractio illa nostra reperitur. Optassem sanè eximium Naturæ interpretem Robertum Boylæum, hâc parte examinasse Crytallina ista corpora, quorum meminit *Part. 2. de Fluid. & Firm. Sect. 66.* his verbis: *Et me quod attinet, cum olim opportunè mihi acciderit in loco quodam commorari, ubi ex humo arida, in tractu terre admodum eminenti effodi curare poteram Crytallina aliquot corpora, quorum levialatera & anguli tam exquisitè figurata erant, ac si ab artifice in gemmis secandis perito fuissent elaborata:* Hæc enim corpora & figurâ & locò convenire videntur, cum Crytallo nostro, de quo plura edocentur edita experimenta Crytalli istius Disdiaclasti, *Hafniæ Anno 1669.*

OBSERVATIO CLXX.

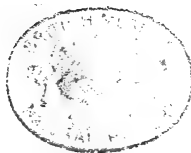
D. ERASMI BARTHOLINI.

PLANTA SUBTERRANEA EX SCAPULO.

JAm herbarum claritatem, in admirationem curæ præcorum diligenterque, plurimorum animos cum semper egisse sciam, non fraudabo *Curiosos* observatione *Plantæ alicujus Subterraneæ*, quam ante aliquot annos notavi adhærentem feralibus capulis. Forte effoderant capulum, in quo viri alicujus præclari & celebris cadaver, ante viginti & octo annos humo mandatam erat Rœskildix in Templo Divi Lucii Cathedrali. Præsens tùm animadverti vestigia nigra & numerosa *ramulorum*, qui *per latera capuli*, à putredine adhuc superstitis, reptaverant, quiq; tùm deciderant tantâ copiâ, ut haut difficile mihi fuerit attendere, esse hosce ramulos ferè instar sarmentorum, quæ ex se alios spargerent, cacuminum teneritate, caules, quales hæc effigie indicantur, cortice nigro, qui exsiccatu facile à fibris interioribus separaretur. Vidi quoque per commissuras asserum, diuturnitate temporis hiantes, serpere hosce ramulos, scandentes in operculum usque capuli, eiq; cum elevari jussissem, adedò tenaciter adhærere, ut laborem famulis auferent. Diu anceps nihil penè aliud, quàm rei difficultatem intellexi. Quippe, an in medio Templi defossum cadaver ligneò servatum loculo, terrâ & vastissimò tectò cippò, postremò, viginti octò annorum spatio intactum ibi conditum, plantæ hujus generationi aliquid conferre potuerit, præsertim, cum nihil ex terrâ existare animadversum fuerit, meritò forsan dubitare licuit. In aperto conditorio nihil nisi Sceleton ex cadavere offendi, nec non barbam; in quâ hoc quoque admirationem implevit, quod pili ex curtis in prolixos aucti diffusi erant, colore fulvo, qui in vivente nigrescebant. Quæ, cum in aliis cadaveribus quoque sint observata, nunc propositum non est consecrari. Quod si scrupulosius ista examinandi mihi fuisset concessa oportunitas, deprehendissem forsan, quâ radice nata hæc essent. Sed cum defunctorum corpora, sicut alia ad lubitum tractare non patitur superstitione vulgi, hæc sunt felicioribus relinquenda. Experiri quoque possunt horum curiosi, num quadripartitis varietatibus anni faciem mutant, nam mense Januariò hæc mihi sunt

AD OBS. CLXX.

sunt indicata. A Vespilone autem cum expiscarer, quid in hoc genere observasset, regessit sæpè offendisse se hujusmodi ramulos circa conditoria, sed nihil præterea dignum cognitione animadvertisse. Quod si conjecturâ hîc aliquid assequi liceret, statuerem ex lupulo seu lupo Salictario hæc quasi sarmenta provenisse. Est enim plerisque apud nôs familiare in capulis, lupuli Salictarii florum thyrso foliaceos cadaveribus subjicere, ex cujus semine, putredine cadaveris humectatô, & solô lætiore, licet intra clausos asseres cinctô, se porrigere possunt ejusmodi propagines, quæ multis anfractibus prolixæ, sicuti in aëre arborum stipites, sic in ipsâ terrâ, libertate concessâ, amplexentur obvia quæque. Sarmenta animadverti imitari hosce ramulos in longitudinem porrectos, quæ, ne ex terrâ exstarent, prohiberet profunditas. Putaveram initiô ex lariceis asseribus plantam hanc pullulantem perennasse in hoc tempus, apparuit enim hoc capulum ex larice structum quasi recens adhuc, quamvis in alio exteriori, eodemque ex robore, quô interior hic cingebatur, putrescendi ratio diversa fuerat: quippe quod ætate sic erat consumtum, ut nihil nisi ferramenta superessent. Sed cum majoribus difficultatibus obnoxia sit hæc sententia, priori adhærere visum est, donec plura experimenta, hisce initiis, admirationem augeant vel tollant. Mihi suffecerit hâc vice, vel nudâ relatione hujus phænomeni defunctum esse.

OBSERVATIO CLXXI.

L. AUGUSTINI HERMANNI.

SECTIO FOEMINÆ, QUÆ RES INSOLITAS
EXCREVERAT.

UXor Aurifabri quinquagenaria, macra & fusca, cætera sana, plaustrô vehitur ad vineas, eodemque ex iis revehitur; acutissimos subito sentit in abdomine & circa inguina dolores, deferitur in lectum, nulla dolorum intermissio, nulla remissio, per quatuor annos affixa lecto jacet, *excernit* interea temporis *per album*, præcedentibus doloribus immanissimis, res varias, ut *fila serica rubra, nigra, officula varia, lapillos, aristas, ligna*; Habetur pro incantatâ; Ulti-

mis septimanis vocatur vir Nobiliss. Excellent. *D. Eccardus Leichner, P.P. & Physicus Erfurtensis Reipublicæ Ordinarius*, videt illa excreta: Suspiciatur præterea *Prolapsum Uteri*, applicat medicamenta, lenit dolores valdè: sed illis recrudescentibus tandem illa tabe consumpta moritur. Vocantur Chirurgi ad cadaveris sectionem, nullus venit, abhorrent, metuunt infectionem, petunt pretium magnum. Tandem *ego* præsentibus *Nobiliss. D. Leichnerò, Medicò Xenodochiali, & quòdam Medicinæ Studio*, eadaver aperio, primò statim locò video os pubis valdè protensum & crassum, substantiâ tophaceâ quasi incrustatum. Vesicam invenio Sphaelò correptam, nigram, constrictam, & admodùm duram, quæ aperta, tota erat exulcerata, & continebat calculû magnitudine ovi gallinacei, rotundum, album & echinatum. Extra vesicam in Urethrâ alium tango digitis *calculum*, qui exemtus *ovò columbinò* erat paulò major, cætera priori similis. Relictâ vesicâ me conferebam ad uterum, cujus ligamentum latum dextri lateris erat ruptum, adeoque uterus inclinabat valde sita ferè transversò. In intestinis & ventriculo nihil inveniebam, nec ullum incantationis vestigium. Quæstio jam est, an hæc scemina fuerit incantata, & an Calculus ab incantatione possit esse? Item unde hæc uteri subsidientia?

L. Hermannus Erfurtò Vratislav, ad D. Sachsum.

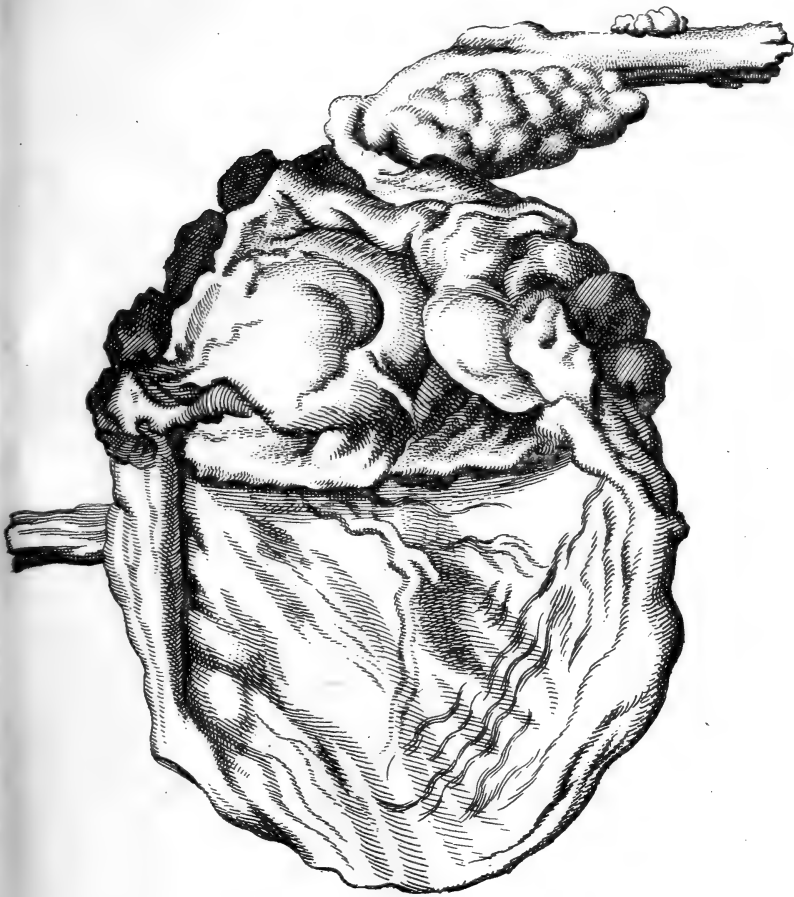
OBSERVATIO CLXXII.

L. AUGUSTINI HERMANNI.

MASSÆ MEMBRANOSÆ EX PERINEO EXCISIO.

Virgo triginta ferè annorum, procerioris staturæ, florida, vivida & sana, ante annum & quod excurrit, onus humeris per gradus portat, falluntur pedes, præcipiti casu à summo ad imum ruit, jacet cruribus alterò anteriùs, alterò retrò flexis; dolorem sentit in abdomine, surgit, dolor paulò post cessat, nihil mali timet: post spatium trimestre quid fit? quoties erectò stat atque incedit corpore; durum & magnitudine *Ovi gallinacei tumorem* sentit in *Interfamineo*, cum obscuro dolore, & quamvis hunc tumorem sedendo reprimat, in abdomen, stanti tamen vel eunti relabitur. Clâm habet, nec rem aperit fororibus; interim per semestre tumor ad capitis excrescit magnitudinem, eunti pariter

AD OBS. CLXXII.

riter & sedenti fit molestus: exonerat tamen absque molestia vesicam & alvum; quanquam hæc posterior tardiùs faciat officium, sed tarditate huic familiæ propriâ, singulis quoque mensibus debitum atque ordinariùm Lunæ solvit tributum, sed parciùs longè, quàm antea. Suspiciantur tandem quid Sorores, quærunt ex ipsâ, illa negat omnia, donec in balneo res fit manifesta. Accersunt itaque Lithotomum, qui primò Topicis tumorem tentat discutere, nec omninò incassum. Concidit valdè, remanet tamen pars dimidia dura, nullis cedens Medicamentis per aliquot septimanas applicatis. Vocatur Medicus, qui convenit cum Lithotomo de sectione, instituitur sine morâ, sed nescio, quò timore non absolvitur, *particula saltem excinditur*, nec tumor imminuitur, vulnus curatur. Illa sanitatis avida alteram urget sectionem. Medicus non redit. Convocatur Collegium Medicum, consultat, reiterandam sectionem adprobat, feliciter absolvitur, excinditur massa membranosa, nec tamen admodum dolorifica, in cavitate suâ ovi columbini magnitudine continens cartilaginem, ponderans libras duas. Vulnus iterum curatur: sed indies nova succrescit materia, forsitan ad pristinam magnitudinem reditura: Notandum tamen, quod post sectionem alteram menstrua in debitâ iterum copiâ fluant.

Quæritur: Quanam sit pars primariò lesa: An Uterus, an vesica, an intestinum rectum?

L. Hermannus communicavit Dn. D. Petri Erfurti, indeq; Vratislav.

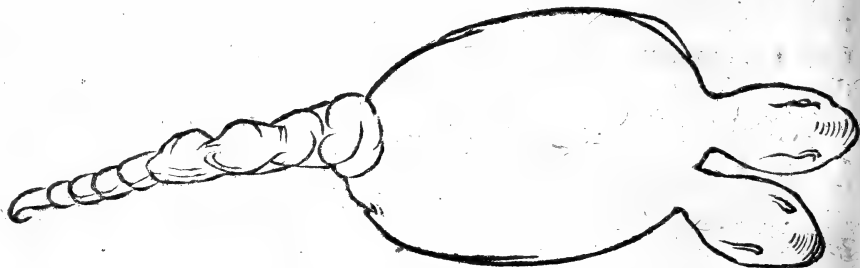
OBSERVATIO CLXXIII.

L. AUGUSTINI HERMANNI.

HUMORES ACRES ET FLATUS PRO VERME
VENTRICULI HABITI.

Vir dealbator, cognomine dictus *Machelett*, Sexagenariò major, macer & pallidus, à quatuor annis circa Hypochondrium dextrum varios sensit dolores, passus quoque vomitus, singultus, ructus, non potuit solidos assumere cibos, sed jusculis saltem contentus fuit: Aromata acriora ut & dulcia omnia valdè lædebant eum, acida verò modò grata, modò molesta erant. Variorum hominum imploravit

imploravit opem, & primò quidem (ut solent plebeji) agyrtarum, circumforaneorum, vetularum, postea balneatorum, pharmacopæorum, barbitonforum, tandem etiam Medicorum. A plerisque præter purgantia valida nihil accipiebat, hinc malum indies magis magisque ingravescibat. Inprimis conquerebatur de verme vivo in ventriculo hospitante, & per intervalla per Oesophagum unguibus uncis & caudâ mobili sursum reptante, cum summâ cordis anxietate, sæpè superveniente Lipothymia. Dicebat tamen se posse adscensum vermis interdum impedire, si scilicet manibus pectus comprimeret: Tunc enim decideret iterum in ventriculum. *Imprimebat sibi vermen istum sub idea Lacertæ bicipitis, cum corpore ovali & caudâ tortuosâ, ejusque figuram tribus ante mortem diebus in chartâ rudi carbone delineabat, præsentè Chirurgò, hòc*

modò, (vid. Tabulam) petens simul atque obsecrans, ut corpus in commodum aliorum post mortem aperiretur: die 12. Aprilis 1671. circa horam octavam vespertinam diem obit fatalem. Res statim ad me per chirurgum defertur, ejusque ultimum petitum refertur. Alterò die cum aliquot Medicinæ Studiofis & Chirurgo me confero ad locum, invenio ibi non cadaver, sed Sceleton. Apertò abdomine & thorace primò invenio Hepar adspectu quidem sanum, sed concavâ suâ parte cum ventriculo in regione Pylori ad latitudinem duorum digitorum arctissime, connexum atque concretum, quod non potui à ventriculo separare, quin ejus læsa fuisset substantia: factò itaque in ventriculo foramine, cum strepitu & sibilo fetidissimi prorumpabant flatus. Porrò injectis tam supra ventriculi sinistrum, quam infra dextrum orificium ligaturis, totum exciindo, & factâ in ejus dorso seu parte supernâ à Pyloro ad sinistrum orificium transversâ sectione, nihil in ejus cavitate vivi invenio, sed
saltem

saltem liquamen subcruentum & summe foetidum : Præterea ille durior circulus, quibusdam Sphincter Pylori dictus, totus erat exulceratus, & variis excrefcentiis atris, lividis, glandulosis, & maximè foetidis obsessus, quæ omnem præcluserant exitum alimentis è ventriculo ad intestina: Vix enim tenuis stylus penetrabat ad duodenum. Vesicula fellis solitò erat major, turgebatque bile. Pancreas erat siccum & duriusculum. Intestina omnia inflata & inania, inprimis tamen illa duplicatio intestini coli intra lienem & renem sinistrum maximoperè flatibus erat distenta, ut & intestinum cœcum ad pugni magnitudinem. Lien nigricabat, ejusque vasa erant varicosa. Pulmones quoties acie cullæ vulnerabantur, fundebant liquorem lacti simillimum, succedente paulò post sanguine satis rubicundò. Omnis aberat exulceratio. Pericardium aquâ copiosâ satis distentum. In renibus & vesicâ nihil observavi.

*Quæritur: Quidnam sub Ideâ Laseræ sefellerit egrotum?
Nos conjicimus, flatus fuisse.*

*L. Hermann. communicavit Erfurti D. Petri à quo
Vratislaviam.*

OBSERVATIO CLXXIV.

D. JOH. JACOBI WEPFERI.

MONSTRUM PER NUCHAM RESPIRANS.

DUm nuper apud *Illustr. Dn. Comitem à Montfort* fui, narravit mihi Obstetrix ad lacum Acronium in pago *Langen Argen monstrum femininum* 9. Mart. natum, collò, fronte, syncipite, maximam partem occipite destitutum, quod spiritum non per os, sed *faramen in nuchâ patulum* ducebat; rescivi demùm 14. Mart. jam abituriens, & 5. post sepelitionem die, aliâ sectione diligentius interiora perlustrassem.

*In Litter. ad D. El. Rudolph. Camerar. Tubingam. à quo
Vratislaviam.*

OBSERVATIO CLXXV.

D. JOHANNIS WOLFGANGI MÖGLING.

DIABETES PER TOTAM VITAM DURANS.

Rarissimum affectum esse *Diabetem Galenus* noster ait *de loc. affect.* At in hac ipsâ raritate ejus singulare hoc est, absque incommodo notatu digno *per totam vitam* eum perferre; Sicut apud nos *uxor molitoris* in proximo pago, quæ ab incunabulis ferè enormiter & quantitate vix credibili bibendo, tantundemque statim per urinam emittendo adhuc vivit per viginti & quod excedit annos, optimè colorata, satisque valida, quamvis parumper macilenta. In puellari ætate aliquot mensuras aquæ, multumque vini singulis diebus hausit, & adhuc cum minimùm sex mensuris majoribus quotidianis sitim sopire vix potest, cum tamen nunc pro proportione non bibat, quàm antea. Causam dicunt, quod pater illius ex stulto amore infanti adhuc vinum non permisit tantùm, sed etiam ultrò imperando obtulit: inde incendium renum natum esse putant, quæ tamen sufficiens causa esse non videtur, nisi accedat viarum laxitas, & aliæ causæ forsan adhuc incognitæ. Ad remittendum calorem & placandam sitim ante paucos annos me comivente (non consulente, cum noverim diuretica magis nocere, quàm prodesse) usâ est acidulis Tainacensibus, sed earum, quæ aliis præscribitur, quantitatè duplâ vel triplâ fauces aridas proluere vix potuit, omnium cum admiratione. Par exemplum vix legi, nisi quod Dodonæus c. 32. Obs. recenset; & Fernelius se novisse quendam, qui quotidie horæ spatîo tepentis aquæ medicatæ libras sexdecim exoribat, ac qualem sumserat, talem protinùs emejebat, scribit.

D. Mögling Licet. ad D. Camerarium Tubingam, indeq; Vratislaviam.

OBSERVATIO CLXXVI.

D. ELIÆ RUDOLPHI CAMERARII.

ISCHURIA AD 22. DIES NON LETHALIS.

NOvi virum, eumque affinitate aliquâ mihi junctum, Fautorem meum, dum vixit, singularem, eò tempore sexagenarium, qui ob

tumorem

tumorē vel abscessū in collo vesicæ natū, per 21. dies ne guttulam quidem urine emisit; Cum Exc. Dn. D. Clofen Consil. & Archiatr. Durlac. Fautore ac Fratrem meo honoratissimo ego vocatus sum, vigesimā primā die per Chirurg. Durlacensem Christoph. Bockhstern catheterem, quem attuli, immisimus, sed ad vesicam penetrare non potuit, subsequētib; guttulis paucis sanguinis, indeque materiæ purulentæ. Mane, die 22. post puris non ita multi emissionem successit urina, in majori quidem copia, sed non pro tam diurnæ retentionis proportione, præsertim in viro, qui à potu abstinere non potuit, neque etiam vesica, antea multum distenta deprehendebatur. Nos judicavimus partem feri abiisse per unam vel alteram sedem quotidianam; Per DEI gratiam convaluit hic vir, ac aliquot annos supervixit; Asthmate tandem cum catarrho diem obiit ante annum.

*D. Camerar. in Litter. ad Dn. Præsidentem Suinfurtum indeq; Vratislav.
Confer Anni II. Obs. 30.*

OBSERVATIO CLXXVII.

D. SALOMONIS REISELII.

EXPERIMENTUM CIRCA CONGELATIONEM.

Isaac Heræus Pharmacopæus Aulicus Hanoviensis, chemicorum laborum diligentissimus, qui post Fridericum Greiffium Tubingensem secundus Theriacam Quercetani cœlestem felicissimè Anno 1668. distillavit; ille sanguinem decollati Anno 1669. per alembicum destillavit, & aquam extractam in duobus vitris (singulò uncias quatuor capiente) bene tectis conservavit in officinā aëri expositam, eamque per hiemem rigidissimam sequentis anni, limpidam & claram adhuc, nec congelatam invenit. Quod miratus cum medio Januar. ejusdem anni septuagesimi alterum ex his vitris tereret manibus, iterumque reponeret, statim congelatam sensit, alterò adhuc intactò clarò remanente, cujus rationem Prudentiores divinent. An propter antiperistasin? an ob commotas aquæ diversas Atomos?

D. Reisel. in Litt. è Hanovia ad D. Sachsum.

OBSERVATIO CLXXVIII.
D. SALOMONIS REISELI.

URINA DIU INCORRUPTA PERMANENS.

Isaacus Heræus Pharmacop. Hanov. vidit puerum Hanoviæ, qui cætera sanus ab annis duobus ventrem, ut pueri rarò partem affectam distinguere solent, doluit & *urinam* emisit totam cruentam, quæ aliquando *retenta* in vitro *per decem integras septimanas* colorem non mutavit, neque fæctorem adfumit, qui tandem consumtus ætatis annò septimò mortuus est. Apertò cadavere renum sinister totus arenulis albis refertus, limosòque, viscosò & calcariò serò impletus, insuper calculis duobus instar zinziberis majoris gravidus, pependit tres libræ quadrantes cum uncia plus unâ.

D. Reiselius è Hanovia datis Litt. Vratisl.

OBSERVATIO CLXXIX.

Dn. D. JOH. JACOBI WENCESLAI DOBRZENSKY
A NEGROPONTE.

MORS REPENTINA EX MORBO CADUCO.

ANno Dni. 1659. Mense Oobri, dum essem *in Italiâ Ducatus Parmensis Oppido Calistano* dicto, contigit, quod Dna. loci Illustrissima Comitissa Tarasconiana, profectæ jam ætatis, at fortis & robusta mihi conquereretur, se nocte, & manè dum surgeret, semper opprimi, & quasi suffocari, aliàs totam diem bonam agebat, nisi quod observatum fuerit aliquoties non à longo tempore eandem *morbò Comitali* laborasse. Ego examino omnia, unde oppressio illa oriri posset, tandem quæro, quò situ soleat decumbere, fatetur illa, se pronam ordinariè solere noctem transigere, damno eidem similem decubitum, utpote periculosum: promittit illa obedientiam. At quid sit: Imus sani omnes cubitum, manè summò conclamatur ab Illustr. ejusdem Domino Marito, Illustrissimam Comitissam fato cessisse, Accurrunt Illustrissimi Filii, vocor ego, iustitiam corpus defunctæ, invenimus situ pronò,
capite

capite in pulvillum directò, obversò spumante ore, probabile, morbo comitiali superveniente, taliq̄e situ inventam, suffocatum fuisse.

D. Dobrz. Litt. Pragá Vratislav. ad D. Sachs datis.

OBSERVATIO CLXXX.

D. JOH. JACOBI VVENCESL. DOBRZENSKY
A NEGROPONTE.

PARTUS IMPEDITUS OB ABSCESSUM UTERI.

ANno Domini 1670. Mense Augusto in viciniã meã uxor militis cujusdam laborabat 5. aut 6. diebus *doloribus partus*, infans primis diebus vivus perfentiebatur, tandem nulla signa vitæ edens, & matrem jam doloribus fractam è vivis subsequi fecit. Rogor, ut ex charitate Christianã eandem aperiri faciam. Mitto, qui aperiant, brevi ipse subsequor. Apertò uterò tantus fætor emanavit, ut etsi in atrio domus res facta fuerit, præ absurdissimo tamen fæto nemo sat longò tempore accedere potuerit, tandem exemptò jam mortuò infante, *collum uteri abscessu turgidum* reperi, saniemq̄e inde emanantem terribimò fætores nares percipientem.

Hoc autem observatu dignum *circa fætum* reperi. Infantem benè formatum, & ut judicare licuit, aliàs sanum fuisse, & dum instabat hora exitus, ipsummet conatum fuisse viam quærere, per quam exiret, cumque eadem ob tumores eidem non patuisset, tamen tantos impetus fortitudinis propriæ exeruisse, ut magnam partem cranii in parte dextrã ad intra sibi compresserit, ex quo clarè elucescit non solum vim expultricem Uteri facere ad protrudendum fætum, sed & ipsum infantem alaborare ad sui è carcere illo tenebrarum ad lucem liberationem.

D. Dobzensky Litt. Pragá Vratislaviam datis.

OBSERVATIO CLXXXI.

D. JOH. JACOBI VVENCESL. DOBRZENSKY
A NEGROPONTE.

CALCULI PULMONUM ET VENTRICULI.

ANno 1665. dum corpus Illustrimi Dni. Baronis Prziborzowsky ex ulcere colli vesicæ defuncti aperiretur, præter opinionem apertis pulmonibus eosdem hinc inde plurimis calculis milii magnitudinem æquantibus reftos invenimus, copiamque illorum ad duo cochlearia capacia collegimus, ille aliàs nunquam de ullo dolore aut difficultate pulmonum conquestus. Mirum illorum præsentiam nullum notabile accidens Illustrissimo Patienti unquam occasionasse.

Cumè contra alia quædam fœmina futoris uxor non longò post tempore me accesserit, & mihi duos calculos amygdalæ magnitudinem, figuram & colorem repræsentantes, monstraverit, quos dicebat post diuturnos ventriculi dolores anxietates in appetentias tandem vomitivi usu se eiecisse, ex eoque tempore ab omnibus molestiis liberatam fuisse.

Oritur dubium, cur re extraneâ in pulmonibus hærente ejusdem tamen non tam facile perferatur difficultas, cum aliàs ubivis minimâ re contrariâ positâ, Natura suasurbationes excitet? An ergò pulmones non ita sensu præditi, ut alia membra, & vero simile videtur, cum & Phthifici, in quibus pulmones consumuntur, de nullo planè dolore pulmonum, nisi tussis molesta sit conquerantur, & svaviter dies suos finiant.

D. Dobrz. Litt. Vratisl. datis.

SCHOLIUM.

LApillos pulmonum ex pituita indurata, sive ex Ichoribus, aut grumò sanguinis aut reliquiis puris vi caloris induratos in religioso Juvene è Soc. Jesu hæmoptosico pluribus annis redditos observavit Carol. PISO de morb. ex serof. colluv. s. III. c. 4 Obs. 46. p. 195. vidit 95. calculos tussi rejeftos Zacut. l. i. Prax. Obs. 96. & calculum nuce avellanæ majorem tussi rejeftum Job. Prævotius apud RHODIUM Cent. II. Obs. 3. nucis juglandis quantitate in pulmonibus invenit HILDAN. Cent. II. Obs. 29. nec non infinitos alios, grandes, punici albo non absimilis in ferina tussi ejaculatos narrat Idem HILDAN. Cent. VI. Obs. 29. Præteritò

teritò annò Vratislaviæ Bibliopola quidam contumacissima urgebatur tussi & asthma, quod generosis & appropriatis remediis debellare non potui, donec post aliquot septimanas *materiam* quandam *lapideam* calci similem cum sputo aliquantis per cruento (quod vi pulmonibus extrusa fuerat) oboli magnitudine ejecerit, unde tussis postmodum indies mitior facta est. Præcesserat iter tempore siccissimò, & credibile pulverem copiosè attractum in ramulis asperæ arteriæ coagulatum huic malo originem dedisse. *Dn. D. Christianus LANGE Prof.* quondam *Lipstensis* celeberrimus, invenit in cadavere olitoris, quem temeraria bigamia capite damnaverat in demonstratione *pulmonum tam in arteria venosa, quam vene arteriosa ramulis* partim jam solidè duratos, partim adhuc aspera scabritudine Tartarificatos *Lapillos*, uti eos recenset in *Disput. Curios. Med. II. §. 6.* Confer *Exc. Barthol. Cent. I. hist. 33. P. Paco Obs. Anat. 9. & Phil. Salmuth. cent. I. Obs. 7.*

Quoad *Lapides ventriculi* refert *D. Laur. SCHOLZIUS* in *MSS. suis* cum Patavii degeret se audivisse ab *Exc. D. COMASCO Prof.* ibidem, quod in triremi mancipium quoddam *per vomitum* excusserit *Lapidem* magnum, durissimum, oblongum, & ob id ab omnibus cruciatis & stomachi doloribus fuisse liberatum. *D. HÆFERUS Aula Cesar. Medicus* Hornæ in Austria inferiore mulierem, quæ 40. annos *ventriculi* dolore, tumore, nausæâ, inappetentiâ decubisset, post mortem aperuit, in cuius *ventriculi fundo lapilli* inventi nullò cohærentes vinculo, sed granorum instar pomi granati se mutuo amplectentes, tam copiosos, ut binas volæ manus implerent, qui diu asservati, tandem friabiles facti, & in Sal luteum resoluti fuerunt. *V. Hæfer. in Hercule Medic. Tom. I. L. III. c. 1. p. 120.* *Lapillos in ventriculo Generosi Comitûs Georgi de Oppersdorff in Silesia* inventos descriptos exhibui in *Gammaolog. Curios. Part. I. c. 14. p. 291.* & delineatos *ibid. Tab. IX.*

[*D. Philip. Jacob. Sachs à Lewenheimb.*]

OBSERVATIO CLXXXII.

D. JOH. JAC. VENCESLAI DOBRZENSKY

A NEGROPONTE.

MORS EX USU HELLEBORI ALBI.

A Nno Dni. 1670. in Autumno contigit Præfectam Domus Illustr. cujusdam hic Familie adivisse vetulam quandam, herbas venditantem,

tantem, candem flagitans, quatenus illi purgans aliquod dare vellet, obedit illa, proque uno grosso aliquot frustula *Hellebori albi* extradit, docetque modum sumtionis, nempe infundendo radicibus per noctem vinum, idque vinum ebibendo. Sumit mane ægra, vomit, purgat, nullò rei, quam sumsit, consciò; Tandem præter opinionem Apoplexiâ tangitur, fit tumultus in domo, vocor ego, applicantur varia, nulla spes convalescentiæ apparet, tandem venit in cognitionem rei, per ejusdem fororem, quæ ægræ, dum venenum emisset, adfuerat, & radicum in olulâ commonstrationem, fiunt omnia possibilis, ad excitandam ægram, tandem spacio 24. horarum, nihil ullis Pharmacis proficientibus, cum consternatione omnium, moritur.

[D. Dobrz. è Pragâ Vratisl. datis Litteris.]

SCHOLION.

Alex. BENEVENIUS c. 51. de Abdit. narrat similiter Zenobium quendam quartanâ laborantem sumtò *belleborò albò* post 6. horæ spatium violentâ morte sublatus fuisse, & c. 52. alium sumtò *belleborò albò* sanguinem rejecisse, & tandem subsecutò vomitu frigidò mortuum fuisse. Alium, qui ex ejusdem usu fere suffocatus fuerat, restituit *Forest. L. XXX. Obs. 9.* Ex vino rad. helleb. albi infuso lipothymiis & sudore frigidò succedente mortem contigisse *Gabelchover. Cent. II. Obs. 79.* attestatur. Solent unguentarii & seplasiarii impunè vendere easdem radices, vocant *Miesfâcklein*/quas quia levissimò pretiò vendunt, mortes à plebejis sæpiuscule devorantur; sed non rarò, si non ipsam mortem, tamen symptomata enormia, inappetentiam, cardialgias sæpissime excitatas fuisse, in Praxi me observasse memini, ut severiore Magistratus scuticâ coercenda esset licentia divendendi remedia talia deleteria. Rarissimum namque an per consuetudinem, an per Idiosyncrasiam Thrasiam Pharmacopolam & pastores in Græcia integros manipulos *bellebori albi absq. noxâ* devorasse, memorante *Theophrasto l. IX. Hist. plant. c. 18.* & de Eudemio Chio *Camevar. Cent. X. Memorab. §. 24. p. 31.* qui *Ellebori albi 22.* potiones unâ die accepit, nec tamen per vomitum & alvum purgatus fuit, quod ita se paraverat longâ assuetudine crescente paulatim *Ellebori* mole. Quomodo *belleborò albò* tela olim venenata facta fuerint, cujus venenum ubi recenti sanguini in vulnere permixtum, lethale fiat, vide experimenta facta in præsentia S. Cæs. Maj. Ferdinandi I.

ex *Craton. Epist. 139. à D. Laur. Scholz. collect. Camerar. Cent. X. Obs. 79. memorab.* & in causas cur sanguini non carni noceant inquit *Caß. REIES in Campo Elyf. quest. 63. §. 45. 46.*

[*D. Ph. Jac. Sachs à Lewenh.*]

OBSERVATIO CLXXXIII.

D. JOH. JAC. VVENCESL. DOBRZENSKY
A NEGROPONTE.

PERLARUM MATURATIONIS HISTORIA.

HOc præfente Anno 1671. morabatur hic *Praga Hebraus* extensus, qui conquifitis & coëmtis hinc inde *Margaritis immaturis*, five nullum candorem aut lustrum habentibus, cujuscunq; magnitudinis & figuræ, eadem perfectioni suæ reddebat, taliterque, quæstum suum obibat. Invitavi illum ad me, ubi mihi immaturas, maturiores, & tandem arte suâ plenè splendore nativò illustres commonstravit Margaritas, fassusque ingenuè est, se illas facillimò modò, & naturali quidem absque ullis ingredientibus ad perfectionem redigere. Ego unicò, quò apud me fuit, colloquiò, sicuti & ex relatione fidi cujusdam Amici tantum deprehendi, eundem ope aquæ fluviatilis eadem maturare, quò autem modò id faceret, ad sequentem congressum id mihi proponendum reliqueram. Interea me ægrotò, intellexi Hebræum illum ipsummet mortem sibi accivisse, pharmacò sibi ipse propinatò, die Pascha nostrum antecedente, nil post ipsum repertum scriptorum, nil notatorum inventæ multæ Margaritæ, pendentes in filis in capitello vitreo cucurbitæ imposito, in quâ liquor aqueus, & hæc in furno arenæ situata, calore carbonum foveri videbantur, caterùm nil à Judæis ipsi cohabitantibus in genere illo resciri potuit. Doleo certè, me diligentius curiositati huic assequendæ non invigilasse.

D. Dobrz. List. Pragâ Vratisl. datis.

SCHOLION.

Dolendum sane hoc secretum cum expirante Judæo simul expirasse. Interim ex *Job. Prænotii Secret. Remed.* Ducis Mantuæ experimentum

mentum afferam, quod ad flavas *perlas occidentales perficiendas* adhibuit; nimirum uniones suspenduntur in convenienti vase vitreo, cujus operculum foramine pervium sit ad perlarum suspensiones, ita ut fundum non tangant, sintque in medio vasis pendulæ; ponendus autem in fundo vasis Mercurius Hispanicus purgatus, tum obturatô undique vitreô vase fiat lenta = tio per tepidissimos cineres, donec uniones satis albi appareant. *IDEM Præf. in Secret. Remed. p. 183.* flavas factas, dealbandas docet, si fumantur marmor, & albiff. ossa vituli usta pulverif. in subtilissimum pulverem & pollinem, in quem uniones reponendæ, & in pelle alba repositæ cum eâdem pelle fricandæ, sic albissimas evadere. *Ludovic. MOSCARDI Nobil. Veronens. & Academicus Philharmonicus in Museo l. III. c. 16.* notat *Perlas*, quando annosæ fiunt, pōndus amittere & colorem album, unde illæ fricandæ sint cum oryza medium rupta, & cum Sale, hac ratione pristinum acquirant splendorem.

[D. Ph. Jac. Sachs à Lewenb.]

OBSERVATIO CLXXXIV.

D. PAULI AMMANNI.

LOCHIORUM FLUXUS PER NARES.

Mulliebria purgamenta (sive menstrualia sive puerperialia fuerint) non subsistere, utile, prædixit Hippocrates in 522^a Coacâ, quod in præced. 516^a sic explicuit: *Quæ ex partu & abortu copiosè, celeriter cum impetu ferri, i. e. fluere solent, si subsistunt, molestiam exhibent*, quæ molestia consistit in rigore, Præcordiorum dolore, è quibus (uti habet prædictio Coaca 522ma) comitiales morbi oriuntur, nisi videlicet postmodum decenter fluant.

Veritatem harum prædictionum propriô q. coriô stabilivit Lipsiæ Mens. Jul. Anno 1670. paupercula quædam meretrix, Desslavia Anhaltina, hæc fætum furtô conceptum, depositura, cogebatur ob fortunam summè tenuem sub Dio Lucinam vocare, quæ ipsi quoque optatas tulit suppetias, filium optimè formatum in lucem mittendô. At, dum enitur, ob externum, eumque udum aërem (qui in canicularibus quoque utero insensus) Lochia retinebantur, quô factô, Symptomata ex supra citatis prædictionibus coacis, ipsam miserulam statim invade-

invadebant. Interim providentiâ Magistratûs oppidani deferebatur in Nosocomium, in quo cum de Lochiis suppressis conquereretur, atque meô consiliô uteretur, statim curationem direxi eò, ut Lochiorum fluxus viâ ordinariâ promoverentur, ordinatis ad hunc scopum facientibus medicamentis: Verum enim verò irritô omnia conatu: Die tertiâ post partum, circa medium noctis, incipiebant *Lochia* erumpere per largissimam *hemorrhagiam* narium, quæ duravit usque ad meridiem diei quartæ, quô fluxu etiam perfectè purgata, atque restituta fuit citra aliorum medicamentorum usum.

D. Ammannus Lipsiâ datis Vratisl. Litt. ad D. Sachsum.

OBSERVATIO CLXXXV.

D. PAULI AMMANNI.

IMPOTENTIA AB OBSTRUCTIONE VASORUM SPERMATICORUM, ET SEMINIS EGRESSUS PER FORAMINA QUÆDAM IN PARTE DEXTRA EPIGASTRICA.

Vidi Anno 1656. *Wurzena* in Grammatophylacio Rev. Capituli *Wurzenensis* scribam quendam, virum annorum 38. si ritè recorder, gracilis atque cachecticæ constitutionis. Is *Dn. D. Gottfredo Welschio &c.* aperiebat affectum satis mirabilem, satis etiam periculosum, ratione facultatis Generatricis, & insimul consilium ejusdem anxie efflagitabat.

Conquerebatur autem de *Impotentia coeundi*, non à flaccidô verpô, vel vitio conformationis, oriundâ, quandoquidem urgebatur vehementissimis membri *Erectionibus*, sed potiùs, quòd erectum penem, *nulla subsequi voluerit seminis emissio*. Pertulit hanc passionem per integrum annum, in cassum semper sollicitando venerem, quò ipso tempore non parvam etiam virium jacturam perpeffus fuit, adeò, ut ipsi *Marasmo* via jam strata videretur.

Natura, seminis copiâ procul dubio gravata, alium intereà quaerit exitum, in parte dextrâ *Epigastricâ*, tria foramina, instar minimi fonticuli, excitando, per quæ laudabile semen, quoties volebat, veluti

lacè papillâ exprimebat. An ulla cura potuisset adhiberi huic morbo, tunc disputabatur, & plurimi stabant pro negativâ, quod eventus etiam docuit, quandoquidem paulò post tabe correptus, obiit.

Clarum ex hoc casu fit, quod naturæ omnium hominum, nullò utantur Doctore, Hipp. *lib. de alimentis p. m. 596.* præsertim in excogitandis viis, pro excretionem retentorum; & Helmontius calculum meretur, quando *in lib. de Vi& Rat. p. m. 364. §. 19.* ita scriptum reliquit: Natura in homine est sapientior quòvis Medicò, magisque gnara suæ utilitatis atque damni, quàm cuncta scholarum ingenia.

D. Amman. Litt. Lipsiâ Vratislav. datis ad D. Sachsum.

OBSERVATIO CLXXXVI.

D. PAULI AMMANNI.

SUPERFOETATIO FALSA, QUAM MENTITUS EST MOTUS AQUARUM HYDROPICARUM.

IN Medicinâ statim ac certam doctrinam fieri, impossibile, dixit olim Hipp. *de locis in homine p. m. 393.* Hinc vix improbandi, qui Medicinam, præsertim ratione Praxeos circa morbos internos, vocarunt Stochasticam, quod multis rationibus præstitit Hornius Lugdunensis in *Comment. ad Botall. de Medici & Ægri munere p. m. 7.* Testantur hoc insuper casus circa negotium partûs humani, qualem quoque nunc subjungam.

Edidit Anno 1657. intra primum ab Urbe Lips. Lapidem, *in pago Marc. Remberg/* mulier cujusdam rustici, filium, & (uti postea colligere licebat ex eventu) in hoc ipso puerperio reddita fuit hydropica, forsitan propter suppressas purgationes puerperii, nec ipsâ, nec maritò istud animadvertente. Quid sit? Elapsò trimestri abdomen hujus paganæ in fastigiatum attollitur tumorem, non secus, atque solet fieri in ingravidatione, quò tumore conspectò ab obstetrice, manu leviter abdomen comprimit, & ex obscuro aquarum hydropicarum motu decepta, exclamabat, restitare adhuc fætum in utero superfætatione conceptum, & statim Medicum cum Chirurgis accersi jubet; interim moritur hydropica mulier. Ne autem putatitius fætus vitæ periculum aliquid quod pateretur, os gravidæ (ceu putabatur) impositâ clavi apertum tenuerunt.

tenerunt. Simulac verò corpus hydropicæ dissectum, statim post primam incisionem tam fœtida humorum colluvies profiliit, adeò ut adstantes abire coacti fuerint. Tam certum signum est, rei cujusdam in abdomine motus, vel pro ingravidatione vel *superfætatione* concludenda! Siquidem *Tumor iste abdominis non ab expansione uteri, sed à collectione Serii* hydropici proveniebat, qui ante sectionem obstetrici tantoperè imposuit.

Hinc contra Hippocratem *l. de Sept. Part. T. 2. p. 168.* concludo, 1. Mulieribus fidem de partu vel superfætatione omninò esse dene-gandam. 2. Contra communem: Signa ingravidationis certa, nobis nondum constare. Si enim motus in dubium vocatur, uti facit hoc la commare del Scipione Mercurio *p. m. 124.* quid certitudinis ampliùs restabit? 3. Falsum & aniculare esse, os gravidæ apertum tenere clavi impostâ, ne fœtus in utero suffocetur. Vid. Horn. Lugdun, in *Micro-technæ p. m. 172.*

D. Amman. Litt. Lipsiâ Vratislav. datis.

OBSERVATIO CLXXXVII.

D. PAULI AMMANNI.

CURATIO FEBRIS MALIGNÆ, VIPERARUM
VIVARUM DEGLUTIONE.

Mirabilem viperarum esse naturam, & maximam adhuc partem nobis incognitam, non ita pridem Nobilissimus *Franciscus Redi* ex Observationibus singularibus, Orbi erudito notum fecit. Addam hisce morbi historiam non omninò incongruam, ab *Illustr. & Nobiliss. Dn. Haub. à M. Sereniss. Saxon. Electori à Con-siliis* intimioribus, mihi ante aliquot menses communicatam. Apud *Salmurienses* in Galliæ Ducatu Andegavino Anno 1670. corripiebatur *Nobiliss. Dn. Craft B. à B.* febre quâdam malignâ, quæ omnium ferè Medicorum ibi celebrium, operæ illust, adeò ut ipse Patiens prognostico relinqueretur. Alius Medicus ex vicinîâ fuit advocatus, Empiricus vel Methodicus an fuerit, accuratè non scio, is quoque conclamatum, & de vitâ *Nobiliss. ægrotantis* jam actum esse conspiciebat: nihilominùs

in morbo extremo ad extremum remedium confugiendum esse, ipsi veniebat in mentem, propterea adstantibus ab eo svasum, ut, si vellent adhuc experiri medicamentum aliquod, deberent procurare tres *viperas* easque *vivas*, quas Dn. Patiens vivas quoque deglutiret; experientiâ namque constare, *viperas* veneno resistere. Obstupescunt! sed obtemperant, atque summâ cum molestiâ, agonizanti ferè, tres *viperas* vivas deglutiendas præbent, quæ intra trihorium integram affluerunt veneni vel Malignitatis labem, adeò, ut postea per secessum excretæ, præ insigni Tumore, quasi rumpi viderentur, quò factò sensim convaluit Nobiliss. C. B. à B. & per Dei gratiam peregrinationis metam profecutus est. Si dubitare quis vellet de historiæ veritate, ei autentica testimonia, si fuerit opus, dehinc exhibebo.

D. Amman in Litt. Lipsia Vratislav. datis.

OBSERVATIO CLXXXVIII.

VINCENTII FABRICII POËMATION.

PESTIS VENERE CURATA.

POëmation hoc continet stupendum & admirabilem casum, qui in Hollandia tempore pestis Anno 1636. contigit, quando ancilla quædam Batava *peste laborans*, tribusque in locis corporis carbunculos habens, cum juvene tamen amasio in horto, quò delata fuerat, singulis noctibus *concubuit*, & illæto Sponsò *convaluit*. Hòc mirò casu perculsus *Vincentius Fabricius* Poëmation sequens *ad Nobilissimum & incomparabilem Virum* CLAUDIUM SALMASIUM scripsit, quod quidem Anno 1636. *Hamburgi* sumtibus Tobix Gundermanni, Typis Jacobi Nebenstein prodiit, sed ob raritatem Historiæ & elegantiam carminis à D. PETRI Erfordia transmissum fuit, dignumque judicatum, ut *Miscellaneis Curiosis* infereretur.

Maxime SALMASI, site tua Gallia tandem
 Restituit miti cælo, Batavæque ruinæ
 Subduxit fortuna caput, dum Leida nefandis
 Cladibus obruitur, vastamque vagata per urbem
 Dira lues mortem divulgat mille figuris,
 Et centum manes urnâ confundit in unâ

Ingenium

Ingenium crudele necis : si salvus oberras
 Ante Ararim patrium, seu Te lætissimus annis
 Sequana præreptum fatò, ripaque salubri
 Detinet, ut quondam, clamabo munere tantò,
 Compensare nefas superos, leviusque videri,
 Quod Batavos pressit dicam Te sospite damnum.
 Heu mihi, quàm fœdè cœli, inclementia pulchris
 Mœnibus incubuit ! Heu quantò turbine fatum
 Incidit in populos, raptamque à sedibus Urbem
 Eruit ! Attonitæ, gratæque à sede revulsæ
 Excessere Deæ. Passa est langvescere Phœbi
 Ira Deum lauros veteres, mœstamque Lycei
 Prætendi foribus taxum. Per funera Pallas
 Ingreditur, speratque fugam : sed Palladis ales
 Funestæ bubo feralis præsidet arci,
 Carmineque invisò miserum post omnia genti
 Dividit augurium. Nec jam bacchatur in unâ
 Urbe furor tabis, plenâ diffunditur irâ
 Vis Superum : jam mille rogis Hollandia densat
 Funera : jam totis cumulata cadavera campis
 Vix recipit tellus : succumbitur undique morti.
 Nec tamen intereâ, dum formidanda reponit
 Crudeles Libitina vices, scenamque tremendam
 Instruit, & rabido præbet spectacula Diti,
 Dedidicit præcox solitum fortuna jocari,
 Infanosvè rogis aufert venus improba ludos,
 Obluctata Diis ; mœstisque illudere fatis
 Obvia, & immiti componere tristia risu.
 Infelix Ægle, cum toto corpore pestem
 Proderet, invenit, qui vellet amare cadaver,
 Blanditiasque suas, & persuadentia verba
 Inter busta loqui. Ne tanti nescia facti
 Posteritas scelus esse putet, tacuisse furorem
 Eximii juvenis, me tandem tradere famæ
 Insolitos ignes, sumtosque ex morte calores,
 Et facinus Cytheræa tuum, & ludibria gnati

Impulit Aonius complecti verbis ardor.
 Tu faveas percusso, & non audita canenti
 Maxime Salmasi: si nondum desit esse
 Fabricius quocunque locò, tantiq̃ue Penates
 Ut quondam gratò venientem poste receperent.
 Certabat Batavis Ægle formosa puellis
 Moribus & vultu: sed vili in pleberelictam
 Fortunæ pressabat onus: nec honoribus ullis
 Conspicuos referebat avos: sed paupere cultu
 Excludebat opes, centumq̃ue in corpore dotes
 Servitiò, & tristi famulandi forte premebat.
 Non oculos tamen effugit, laudemq̃ue juventæ
 Ille decor frontis, paupertatiq̃ue pusillus
 Intervenit amor. Non ulla fidelius ardet
 Fœta opibus, fastuq̃ue suo: licet undiq̃ue collo
 Illudant gemmæ, rutiletq̃ue in vestibus ostrum,
 Et moveat tenerum lasciva superbia corpus
 Mille modis, fiatq̃ue gradu manifesta libido.
 Egregius Coridon & Thyrsis viderat Æglen.
 Thyrsidis ardori facilis concesserat Ægle
 Et votis: movet oris honos, & vividus ævi
 Sanguis, & insigni volitans à fronte venusta
 Cæsaries, florensque novâ lanugine mentum.
 Ille quidem ambibat magnis ardoribus Æglen
 Fidus amans, totòq̃ue undabat pectore flammâ.
 Nec leviter redamat, rudibusvè caloribus illa
 Respondet juveni: sed quò conspectiùs ambos
 Ureret, immani documentò explorat utrumque,
 Conjungitq̃ue illum feralibus ignibus ignem
 Immitis Lachesis. Teneris contagia membris
 Dividit, & totò extendit se corpore Pestis,
 Affigitq̃ue Æglen; arent fervoribus ora,
 Quique rubor teneras formosò flore puellæ
 Tinxerat ante genas, atroces ducere flammæ
 Incipit: acceptum venæ sentire venenum.
 Irrequieta tenent lethales corda calores,

Pertentantque caput. Totam juraveris Ætnam
 Invasisse artus. Steropen tractare cerebrum,
 Forcipeque immani præcordia vertere Bronten.
 Jamque ejecta domo secretò secubat hortò,
 Non semel infelix: & morbo tristior omni
 Illa fuga est: cingit miseram mœstissimus horror,
 Vastitiesque loci: tabi fatisque relicta
 Nequicquam Comites dominamque inclamat, & altâ
 Precens voce Deos, averfos sensit utrosque,
 Et precibus surdos: pavitant ad iussa ministra,
 Languentemque procul spectant. Sic forte viator
 Funestum Triviæ sacrum cum conspicit, horret,
 Divertitque viam: rapidò sic fulmine læsum,
 Horrificat mentes, devitaturque bidental.
 Thyrsis adest, animumque in mille pericula durat,
 Fortis, & infestis queritur convivia Parcis
 Testaturque Deos: si pœnas sumere certum est,
 Sufficio in pœnas: dilectis parcite membris,
 Inque virum transferte iras, fatisque malignis
 Hoc mastrate caput. Summâ mercede puellam,
 Compenfare juvat, & vitam morte pacifici.
 Talia jactantem quantumvis languida virgo
 Increpat, & damnat votum juvenile, precesque
 Opponit precibus. Pallenti brachia collo
 Induit, attrahatque lubens morientia membra,
 Thyrsis, & avelli negat imperterritus illis:
 Nec timet ille luem: sed basia mixta veneno
 Sumit, lethalesque halitus innoxius haurit,
 Confunditque suis. Tangit pia dextera virus,
 Et meditatur opem: flagrantiaque ulcera mollit,
 Effingitque manu. Venus ipsa jacente puellâ
 Sulcit ardoem, mediisque ex ignibus ignes
 Præcipitat, morbi que incendia miscet amori.
 Sentit amans juvenis gliscentem pectore flammam,
 Permittitque sibi postremâ auferre puellæ
 Gaudia, præsentisque ardens discrimina lethi

Amplexu benè credit emi : moderatius Hero
 Jactet amatorem : quantumvis æquore vastò
 Sustinuit tentare viam, jactansque profundis
 Fluctibus, & trepidæ protendens brachia amicæ
 Oscula Leander tantâ mercede redemit.
 Thyrsis amans famam cœpti majoris habebit :
 Donec erit teneris petulantia grata puellis,
 Et sine fronte venus ; juvenesque audere parati
 Vim placidam, & lecto confundere vota calenti :
 Ægle passa virum tepidis amplexibus æstum,
 Digerit, & morbò nondum defuncta venustum,
 Discit opus : facilis Clotho miserata puellam,
 Sustinuit fufum : tristes venus ipsa sorores
 Exorat complere colos, repetitaque pensis
 Nectere pensa novis. Vidit ridere coactam,
 Thyrsis, & invisas lusu transmittere febres.
 Ipsa favet morbo, & mavult ægrota videri
 Parcarum secura, necemque evincit amando
 Grataturque sibi, cupidisque incincta lacertis
 Thyrsidis, infandos sentit cessare calores,
 Et sic sanari jactat deberè puellas :
 Feralemque luem, quam non lenire Machaon,
 Ipse, nec innumeros miscens Epidaurius herbas
 Possit, in amplexu juvenis mitescere jurat.
 Sic nos Eurydicem vitam sumfisse priorem,
 Credimus, & blandâ victam dulcedine tabem,
 Complexu cessisse viri : quem pectine sacro
 Instructum, facili que lyrâ penétralibus Orçi
 Fama est, Elyfioque ausum succedere lucò.
 Nec fatis est Æglen mœstò consurgere lectò
 Munere festivi juvenis, lepidò que refectam,
 Officiò veneris : geminant miracula Parcæ.
 Thyrsida Diî tutantur. Habet quod Belgica mundo
 Ostendet, seros jubeatque stupere nepotes.
 Et nunc ille suam tutis amplexibus Æglen,
 Detinet : illa faces præfert, optataque fronti

Flammea prætendi patitur ; geniumque calentem,
 Provocat, & sublimi Hymenæum voce lacessit.
 Ipsa Venus, comitesque Deæ, formosaque proles
 Exiguo cum fratre Jocus nubentibus adsunt,
 Spectatumque Deos Cœlo descendere cogunt,
 Attonitos monstris audacibus : emicat inter
 Plaudentes juvenes generosò vertice Thyrsis,
 Consciis ingentis cœpti, dextraque rubentem,
 Pulchrius, oblitamque mali deducit amicam,
 Tisiphone procul infauftis evincta colubris
 Invidiæ manifesta sedet, pectusque dolore,
 Rumpit, & insanâ vellens de fronte cerastas
 Inquinat horrendò feralia pectora tabò,
 Sanguineamque vomit faniem : sed pronuba Cypris
 Indomitam & frustra jactantem à vertice virus
 Corripit, & ravidam cæco demittit averno.
 Ferte rosas juvenes, & spargite floribus Aeglen :
 Thyrsida formosæ myrtò decorate puellæ,
 Innexique manus festæ solemnia lucis
 Instaurate choris, & blandò ducite cantu.
 Me si fata volent, melioribus ire per altam
 Auspiciis Cyrrham, Musisque faventibus uti
 Et genio, forsàn famam sperare jubebo
 Thyrsida, diceturque æternis versibus Agle.
 Interea quantò disponant ordine fata,
 Salmasi, Superos mecum mirare potentes.
 Sic lætas tibi fata vices, immotaque donent,
 Gaudia, & æternis æquent cum laudibus annos.

OBSERVATIO CLXXXIX.

D. EHRENFRID HAGENDORN.

VERMICULI IN FUNGIS CYNOSBATUM INVENTI.

Diffecui olim fungos Cynosbatum (Schlaffungen) ad usus meos,
 in quibus inveni vermiculos teretes albicantesque, quos per anni

decursum in scatulâ asservavi sine fungis istis alioque nutrimento usque vivos, leviq̄ue tactu sese moventes. Miratus sum oppidò, quomodo tam diu superesse potuerint. Non dubito opinari ex iisdem in liquorem redactis singulare confici posse somniferum, aliàs ipsi fungo adscribi solitum.

D. Hagendorn è Gorlicio ad D. Sachs. datis Litteris.

OBSERVATIO CXC.

D. EHRENFRIID HAGENDORN.

VERMICULI ALATI IN ROREMARINO REPERTI.

OMnem fermè plantam peculiarem producere vermem, autor est curiosissimus Kircherus *de Pest.* Id quod & mihi sæpe numero observare licuit in variis plantis, præsertim verò in rore marinò, qui curioso ostendit vermiculos ex toto virides, matremque colore æmulantes. cum signo quodam intergo ex nigro viridiusculo & quadrato, alis præterea stipatos, miræ conformationis, odoremque plantæ proprium spirantes. Ex iisdem collectis contusisque per affusionem spiritus rorismarini confeci essentiam coloris Smaragdini odorisque fragrantissimi.

D. Hagendorn ad D. Sachs. datis Litteris.

SCHOLION.

Quomodo *Francisc. CORVINUS* Botanicus Romanus in diversissimæ speciei *herbis* singulari studio in singulis singularem invenit vermem, quem intra phialam vitream inclusum ejusdem herbæ foliis enutritum, viderit tandem assumtis alis in alatum degenerasse insectum pro diversitate herbarum diversam speciem figurâ & colorum varietate repræsentans, vide *Atban. KIRCHERUM in mundo subterr. L. XII. f. 1. c. 9. f. 347.* ubi quoque modum describit *quomodo ex herbis vermes* producantur. Confer *Gammarolog. Curios. Part. I. c. 13. §. 12. p. 271. & seq.*

[*D. Philip. Jacob. Sachs à Lewenbeimb.*]

OBSERVATIO CXCI.
D. EHRENERID HAGENDORN.

FOETOR IN FOEMINA PERDITISSIMUS.

Per annos benè multos novi viduam quandam, quæ alioquin optimè sana, tantum de se edit *foetorem*, ut ad aliquot passus non sine summâ percipi queat molestiâ. Quæcunque etiam manibus contrectat, vel vestimentis attingit, ejusmodi experiuntur *foetorem* plus quàm cadaverosum. *Confer Bartholin. Rel. Hafn. Vol. 3. p. 30. D. Hagendorn Litt. è Gorlicio Vratislav. datis.*

SCHOLION.

Norunt mecum viri plurimi nostræ Urbis, Litteratum quendam, qui tantum de corpore suo *foetorem* emisit, ut cum aliquot ante annos Theriaca misceretur, & tot odorata ingredientia unâ cum oleis destillatis opobalsamo succedaneis pistillô agerentur, attamen *foetor* in hypocausto odoratis prævaleret, & nares adstantium graveolentiâ cadaverosâ feriret. *Sulphureum odorem* ex propriis brachiis observavit *CARDAN.* uti scribit *in vita propr. c. 37.* qualis etiam ex pueri capite exhalavit Romæ *Alex. TASSONUS meditat. l. 5. quest. 36.* & in Puerio hydro-pico *sulphureus* observatus Basileæ *Rhod. cent. III. obs. 8.* De medico quodam *Asiano* notat *GALEN. l. 6. Epid. com. 4. §. 9* quod tam *putidum* sub alis hircum aluerit, ut nullus vir elegantior ejus accessum ferre potuerit, nisi odoratis quibusdam asperсионibus virorem hunc prius mitigasset. In hunc optimè quadrasset elegans *Epig. 55. L. VI. MARTIALIS in Coracinum fatentem* scriptum:

Quod semper cassiâque, cinnamâque

Et nidô niger alitis superbæ

Fragras plumbea Niceroniâna,

Rides nos, *Coracine*, nil olentes,

Malo, quam bene olère, nil olère.

In femina verò *foetorem* in annotata Observatione enarratum *IDEM MARTIAL. L. VI. Epig. 93.* acclamasset :

Tam malè *Thais olet*, quam non fullonis avari
 Testa vetus, mediâ sed modò fracta viâ.
 Non ab amore recens hircus, non ora Leonis,
 Non detracta cani Transtiberina cutis.
 Pullus abortivo nec cum putrescit in ovo
 Amphora corrupto nec vitiatâ garo.&c.

tandem concludit :

Cum benè se tutam per fraudes mille putavit,
Omnia cum fecit, Thaida Thais olet.

Contra *Alex. Magni corpus odorem gratissimum* efflasse, quod fortasse fervido & igneo ejus corporis temperamento fuerit ascribendum, (an ex adulatione afflictum?) testatur *Plutarch. in Alex. Magn. & l. 1. Conviv. quest. quest. 6.* De aliorum animalium grato odore ex cute expirante vide *Anni I. Miscell. obs. 97. Scholion.*

[*D. Ph. Jac. Sachs à Lewenbeimb.*]

OBSERVATIO CXCVII.

D. EHRENFRIID HAGENDORN.

HÆMORRHOIDES IN VIRO SINGULIS STIL-
 LANTES MENSIBUS.

NOvi fabrum murarium nunc demortuum, quem ab anno ætatis vicesimo ad sexagesimum usque fluxus hæmorrhoidalis singulis fatigavit mensibus, perinde ac catamenia apud fœmellam statò redire consueverunt tempore. Retulit etiam, se iisdem affligi Symptomatibus, quibus menstruata; retentas, vel niuium fluentes, iisdem quoque promoveri, vel fisti, quibus fœmellarum, remediis.

D. Hagendorn Litt. è Gorlicio Vratislaviam datis. Confer Bartholom. Act. Hafn. Vol. 3. p.

OBSERVATIO CXCVIII.

D. GEORGII WOLFGANG. WEDELI

TERTIANÆ HYSTERICÆ.

NObilis fœmina 18. annor. ab abortu vix respirans, durante adhuc sanguinis fluxu, corripiebatur æstate præteritâ 1670. tertianâ intermittent

termittente, quæ ob mira adjuncta Symptomata memoranda venit. Incipiebat Paroxyſmus, præter horrorem & dorſi dolorem, typo ſuo inodò anticipans, modò poſtponens, cum *tuffi leviculâ*, quâ continuante exoriebantur *ructus continui creberrimi*, ita ut ſingulis quaſi momentis exploderentur, & horæ ſpatio ferè trecentos numeraverim, poſt cum æſtu hæc excipiebat *delirium maximum*, cum *motibus convulſivis capitis, pedum, brachii, maxilla, tenſione abdominis & Lipothymiis*. A Paroxyſmo, qui ad 8. 9. 12. horas extendebatur, ut omnes tertianarii alii, optimè habebat. Præmiſſo, poſt fluxum ſanguinis, purgante, morbus feliciter & brevi ceſſit medicamentis antifebrilibus cum uterinis, maximè cinnabari nativâ, caſtor. & ex parte opiatidis permixtis, non omiſſis extra Paroxyſmum ſpleneticis & aperientibus 3 libus.

Binis ab hac reſtitutâ menſibus, altera matrona honeſta, vidua 35. annor. sæpiſſimè aliàs affectibus Hypochondriacis & Hyſtericis pluribus, fluore albò, ſuffocatione, Hyſteralgia &c. conflictata, itidem tertianâ corripiebatur. Hic eadem Symptomata, quæ priorem Nobilem exercuerant, non tamen adeò formidabilia ſeſe exerebant, ſemper ſc. cum Paroxyſmo hyſterica, communiter dicta, Symptomata experiebatur, ſuffocationem, tenſionem præcordiorum & abdominis ſummam, ructus, lipothymias, convulſiones, loquendi impotentiam. Quartus Paroxyſmus, ut ſolet, erat fortiffimus. Iiſdem medicamentis, pro indiviſui habitu variatis, ſine purgatione, quippe quam vires proſtratae pronibeant, ſeptimâ, ut prædictum erat, feliciter morbus terminabatur, *πρημασία*. Miſſo circa Symptomata ipſa, an nempe hyſterica dicenda ſint, diſcurſu, hoc ſolum, obiter addere lubet, me ructus frequentius etiam aliàs in Epilepſiâ obſervaffe, deinde, de quo alibi forſan latiùs, ſymptomatibus his, ut talibus, feliciter oppoſui \ominus ❄ci 3lem, cum aq. Lil. Conv. ſpirituosâ maritatum. *Tertianam Scorbuticam*, ſemper cum maculis inſtar Petechiarum paroxyſmantem, tandem viperinis lebellatam, in Studioſo Weſtphalo olim adnotavi, cum in Academiâ Praxin exercerem.

D. Wedel Litt. è Gotbâ Vratiſlaviam ad D. Sachſum datiſ.

OBSERVATIO CXCIV.

D. GEORG. WVOLFGANGI VVEDELII.

COR IN DEXTRO LATERE PULSANS.

UT pluribus curiosis ansam præbet ventilatio cordis, v. g. illud sensu carere; juxta *Harvaum Exerc. 51. de gen. animal.* sanguinis esse fontem, quod præter recentiores ipse *Aristot. l. 1. H. A. c. 17.* alibi que, & *Plato in Timæo p. 543.* confirmant, sedem vitæ, ipsis sacris testibus *Proverb. c. 4. v. 23.* de quibus aliisque latus differendi sese offerret campus. Ita potissimum hoc rarum est, illud *scitum mutasse*, & *latus thoracis dextrum pulsasse*, quod in viro quadragenario, & Reginâ matre Christianissimi Regis Ludovici XIII. vidit *Riolanus animadvers. in Baubin.* Vidimus cum miraculo idem in Typographo *Wolffg. Christoph. Cramero*, cui *cor in dextro latere semper palpitat*, licuitque cum aliis multis sæpius percipere tactu veritatem.

D. Wedel in Litt. è Gorbâ Pratisl. ad D. Sachsum.

OBSERVATIO CXCV.

D. GEORG. WVOLFGANG. VVEDELII.

AMULETUM CONTRA HÆMORRHOIDES COECAS,
MARISCAS, CONDYLOMATA CERTISSIMUM.

QUæ de *Amuletis* vulgò scribuntur, rarò admodum explent Auctorum effata, si ad experientia amulsum judicentur, ut ferè omni exciderint præconiò. Laudetur *Hartmanno* in Epilepsia Sambucus in salice crescens; extollat radicem Rheumaticam *Dodonæus*, maneat *Dioscoridi* & *Scaligero* vermes Dipsaci in Quartanâ: stet sua laus in Hæmorrhoidum dolore Linariæ, Scrophulariæ, aliisque in peste & variis morbis Periapitis. Hoc *Amuletum* firmo stat talo, & sine ullâ superstitione, temporisque vel loci observatione Medicum juxta ægrumque exhilarat. Quoties à partu difficili Mariscæ infelices vexant & torquent puerperas? Quàm urgent sæpe dolore etiam fluentes hæmorrhoi-

morrhoides? Quot dantur Hypochondriaci, quibus eò derivatur mali sentina? Omnes in hoc inveniunt auxilium. Linariæ pinguedine non rarè exasperati dolores, (neque enim pinguis semper patiuntur tubercula hæc) Crocus Metall. Magist. Æni, Antimon. diaph. album Græcum, cum aliis remixta pigrè se ut plurimum gerunt. Soli tot seculis ignorato huic amuleto manum dat molestissimum malum. Neque enim ullus autor vel gry quidem de illo meminit. Et ne lectorem curiosò hòc medicamentò excludam diutiùs, *Fabariam* seu *Telephium* illud esse, publicè jam propono. Sin obervationes desiderentur, ut fides fiat laudibus, ex plurimis hæc sint locò pignoris. *Serenissima persona, matrone* plurimæ illud expertæ, post exantlatum partum novos dolores ab his tuberculis passæ. *Vir primarius*, cum hypochondriacis plurimis conflictaretur Symptomatibus, fluentibus Hæmorrhoidibus tubercula experiebatur summè dolorifica, reliquis omnibus, ipsaque linariâ incassum tentatâ, unicâ nocte ab appensò amuletò nil de illis sensit reliquum. *Vir Reverendus* iisdem divexatus, ad stuporem levamen percepit. Taceo plures, qui sedere nequiverunt, nec stare, frustra macerati à variis unguentis, linimentis & aliis externis. *Appenditur verò radix Telephii recens*, (vel aliquot saltim nodi, prout nodi ipsi plures vel pauciores in ano protuberant) cum filo in dorso inter Scapulas. Simul cum marcescente radice, tabescit & evanescit omne tuberculum. Usus aliàs externus hujus plantæ ab officinis hætenus ferè exclusus, tum à maculis à lue venerea relictis, teste *Solenandro in Consil.* tum in venenis extrahendis non est contemnendus.

D. Wedel in Litt. è Gotha Vratisl. ad D. Sachsum missis.

OBSERVATIO CXCVI.

D. GEORG. VVOLFGANGI VVEDELI.

Ⓞ *CALE, LAPIS PRUNELLÆ ABSQUE Æ.

Mirus lusus est \ominus lium volatilium & fixorum, ægrè invicem jungendorum. Propelluntur à fixis seu alcalibus volatilia, absorbentibus sc. acidum, quo ceu compede ligabantur; additò hòc iterùm, ad sensum fixantur denuò eadem, iterumque additis lixiviis

P p

evolant.

evolant. Nemo miratus est hætenus, injectum ☉tro candenti ☿ur ar-
dere, utpote per se totò die accensum lucens : illud verò mirabile est,
Sal *cum eidem injectū flammam similiter ciere. Processus est facilis : ☿.
☉puriss. p. iv. fluat leni igne in ☿lo, tunc ☿. ☉*ci pulverisat. pj. vel
semis saltem. Inde parum per vices cum cochleari, ut detonentur o-
mnia, funde in mortarium æneum, ut frige fiat. Ita depuratum candet
☉, ut nunquam ferè à ☿e. Laudat ☉ cum *co fusum maximè *Deoda-
rus l. 1. Pantb. Hyg. p. 147.* ubi recipi jubet ☉ ☿j, *ci depurati ʒiv. vel ʒv.
& fundere secundum artem. Sed eò modò mixta simul facile in pericu-
lum conjicient artificem. Dicit remedium præsentissimum in Prunellâ.
Nec minùs in febris aliisque morbis utilissimè datur, ubi lapis Pru-
nellæ aliàs commendatur. Sed de his aliisque consimilibus latius in
*Diatribè nostrâ curiosâ de ☉le *co propediem edendâ.*

D. Wedel in Litt. ad D. Sachsum è Gorbâ.

vid. Adenda p. 403.

OBSERVATIO CXCVII.

D. GEORG. VVOLFANG. VV EDELI.

LIPOTHYMIÆ, SYNCOPES, PALPITATIONIS COR-
DIS CAUSA NOVA.

IN Chemicis liquores varii secum confusi non invicem semper se sub-
eunt, sed prout particulæ variis figuris, motibusque & proportio-
nibus inter se invicem præditæ, & consequenter symbolicæ vel asym-
bolicæ existunt, ita vel se destruunt mutuo, vel amicabili coitu jun-
guntur, vel in aliud ens mutantur. Hòc modò elegans experimentum
fecit *Olaus Borrichius* apud *Bartholin.* in *Epist. de Hepat. defunct.* p. 83. qui
sanguini canis arterioso in quinque diversis vasculis posito quinque di-
versos liquores miscuit, ☿, oleum, ☉lis ☿ri, solutionem Aluminis,
Spir. Vin. & ~tum ☉*ci, & accuratè inde productos effectus ad nota-
vit. Certum est, à subeuntibus sanguinem humoribus variè alterari in
corpore ipsius crasin, variosque inde resultare morbos. Et inter alia
producta non leve est *grumescencia sanguinis*, quæ si contingat, acceden-
te nimirum sanguini concentrante fixanteque tali liquore vel vapore,
certissimum est, turbari Oeconomiam ipsius, & dari Lipothymias, &
Synopes, si in gradu majore id fiat; sin minori, expultrix cordis ad
motum

motum illegitimum irritatur, palpitationem tremoremvè inducit. Huc spectat concentratus fixusque leviter sanguis *Harvæi Ex. de G.A. 50. p. 193.* Tunc talia, quæ coagulationem hanc impediunt, summè profunt, hinc *Corallia, Ocul. S. Perla, Zinabaris, & Lap. Bezoar* ipse profunt, item *sucus citri*, & commendata *Höfveri Mixtura simplex*, aliæque. Illud enim mirum est, & peculiarem discursum requirit, quod acida sanguinem fluxilem & tenuem coagulent, crassum verò & coagulationi deditum resolvant. Hinc & externè in dictis cordis infirmitatibus acetum & acida summè profunt, 1. quia propter \ominus lia volatilia subitò penetrant ad cor. 2. Undè stimulant naturam, quæ inde ad se redit. 3. Quia resolvunt sanguinem, quibus non inconcinne additur à nonnullis, 4. Quia abeuntes Spiritus quasi figunt. Possent hæc omnia latius deduci, si tractatum, non Observationem scribere animus esset. Hæc tamen adhuc addenda. Vir illustris Hypochondriacus tum aliis olim Symptomatibus, vertigine præsertim, afflictus, tum hæctenus aliquoties *palpitationem cordis* passus est tantam, ut ad 50. aut 72. horas non rarò duraverit. Imminente malò, si leviter in strictissimâ diætâ, vel minimum exceßerit (aliàs potius proficiis, quam noxiis cibus,) sentit cor quasi constringi, ab elatis ex Hypochondriis humoribus. Quis dubitet, à conflictu humorum & miasmate inde in sanguinem diducto, coagulationem illi attentari, undè cor palpitat. Bini alii Hypochondriaci, alter juvenis, alter rusticus vir 35. annor. dolore Hypochondriorum vexati, Syncopen aliquoties de subitò experti, cum $\epsilon\phi\iota\delta\epsilon\alpha\sigma\theta\iota$, pallore & ferè $\alpha\sigma\phi\upsilon\zeta\iota\alpha$ solis resolventibus & præcipitantibus talibus restituti hæctenus nil tale patiuntur.

Afferti nostri veritatem dilucidant fibræ sanguinis, quæ juxta *Platonem* in sanguinem diductæ & sparæ sunt, ut mediocrem tenuitatis & crassitudinis habitum consequatur, neque propter caliditatem, cum ipse sit lubricus, ex raro corpore defluat, neque, si crassior sit, ad motum fiat ineptior, atque ægrè per venas fluat & resluat. Harum si natura consideretur, quod, (quæ etiam *Platonis* verba sunt) à bile, aliisque humoribus cum puro sanguine mixtis ex ordine facilè dimoveantur, tum ex hypothesi *Sylvianâ*, varios morbos, tum hunc ipsum tremorem, quem *Plato* nominatenus attingit, oriri posse manifestum est. Vide locum integrum elegantissimum in *Platonis Timæo p. 549.*

D. Wedel in Litt. è Gotha ad D. Sachsum.

OBSERVATIO CXCVIII.

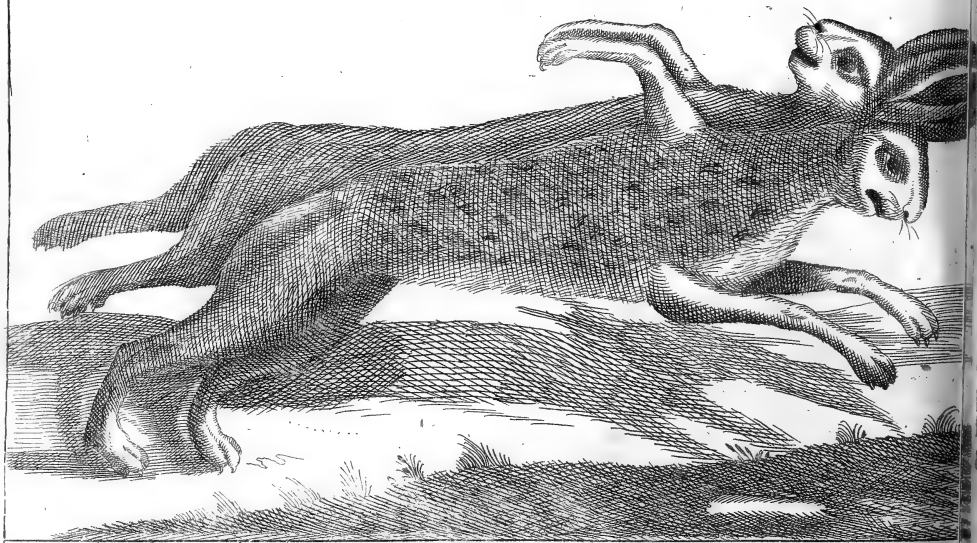
D. GEORG. VVOLFGANG. VVEDELI.

DIABETES A POTU SUCCI BETULÆ LETHALIS.

Vir magni nominis 1669. à scabie antea medicamentis ordinariis liberatus, vere ineunte 1670. pro præservatione, in sciò Medicò, bibit per vices ultra 15. mensuras *succi betulae*, etiam tandem ferè corrupti. Inde in corpore caco-chymico (quod in non levi gradu habebat) & scorbutico turbati humores à natura irritata omnes ad renes & vesicam affectabant viam. Sitis urgebat maxima, calor auctò morbò accedebat fortis, & quotidie triplò sextuplòque ferè demum majorem potu excernere cogebatur urinam, cum odaxi-sino partium. Omnibus specificis internis & externis, Ælibus, ipsisque opiatis incassum adhibitis, convulsivis accedentibus motibus morie-satur. Ut *Diabetes* vulgò Siphonem notat, per quam aqua citò *diabævescas, transcendit*: ita affectus hic nominis sui originem re ipsà satis superque comprobat, nec minùs siti immensà, nullàque potatione fedandà, molestus est, unde Dipsacus audit, ut aliorum nominum, quod v. g. hydrops ad matulam, lienteria urinalis &c. audit, taceamus. Viscerum æstus maximus illi conjungitur, & incendium tale Pathogno-monicum signum *Diabetis* idcirco rectè dicitur à *Riolo* l. *contr. Cibim.* Rarior quidem habetur affectus, sin tamen observata autorum colligamus, exempla plura videre licet, præter *Galenum*, apud *Erasm. Consil. Med. 5. p. 187. Lomm. Obs. Med. l. 2. p. 190. Cardan. Curat. admir. 27. Ru-land. Cur. Empir. 98. Cent. 2. Dodon. Obs. c. 42.* item apud *Tulpium Bartholinum, Rolsincium, Hollerium* &c. Sed causa ipsa indagatu est longè difficilior, neque enim vel solus calor viscerum, vel aër ambiens attractus, ut quibusdam visum fuit, & in corpore in aquam resolutus, alia-que vulgares sufficiunt; Verùm dubio procul adest colliquatio humorum & partium in corpore, sive ab acescente sanguine (vid. *Willis Tr. de Urin. p. 346.*) sive ab aliis causis inducta. Viam videntur propinquo-rem concedere ipsæ lumbares lacteæ, per quas ad Renes, p. n. ipsorum attractione aucta, statim fluit materia, & quidem ob alterationem ibi nullam factam, sine substantiæ mutatione.

AD OBS:VIC

1621 ist dieser Hase vor Ulm in Erasmi H
fchens arten gefangen worden

Succum itaque *betula* addidisse humoribus stimulum, extra controversiam est, ipseque æger confessione suâ id dolebat. Est enim Diureticum improprie dictum, quod Helmontii suffragiô ad calculum curandum facit, quô nomine Serenissimi quidam Principes nuperis annis ex eò, locò aquæ simplicis, cerevisiam parari mandarunt, utile Nephriticis alimentum medicamentosum.

Ab ipsis *Acidulis Diaberen* observatam vid. apud *Hildan. Observ. 53. c. 5.*
D. Wedel Litt. è. Gorba Vratislaviam datis.

OBSERVATIO CXCIX.

D. SALOMONIS REISELI.

LEPUS MONSTROSUS.

SI *leporem* hominibus eorumque affectibus adungere concessum fuerit, possem monstrare imaginem *leporis bicorporis* cum octo pedibus, quatuor auribus, facie duplici instar Jani alicujus, quem Illustriss. Comes *Hanovia Dn. meus Clementissimus, Dn. Fridericus CASIMIRUS* inter rariora sua servat, & ex hæreditate Beatiss. *Dn. Fratris Job. PHILIPPI* habet, cum hæc inscriptione: Anno 1621. *Lepus* hic prope Ulmam in *Erasmi Geuschens* horto inventus fuit. Fertur de eo, fessum unâ facie vertisse corpus & pedes, iisque mutatis æquè commodè & novis quasi viribus, cucurrisse.

D. Reisel è Hanovia Vratislaviam datis Litter.

Confer supra Obs. 94. Anni Ildi.

OBSERVATIO CC.

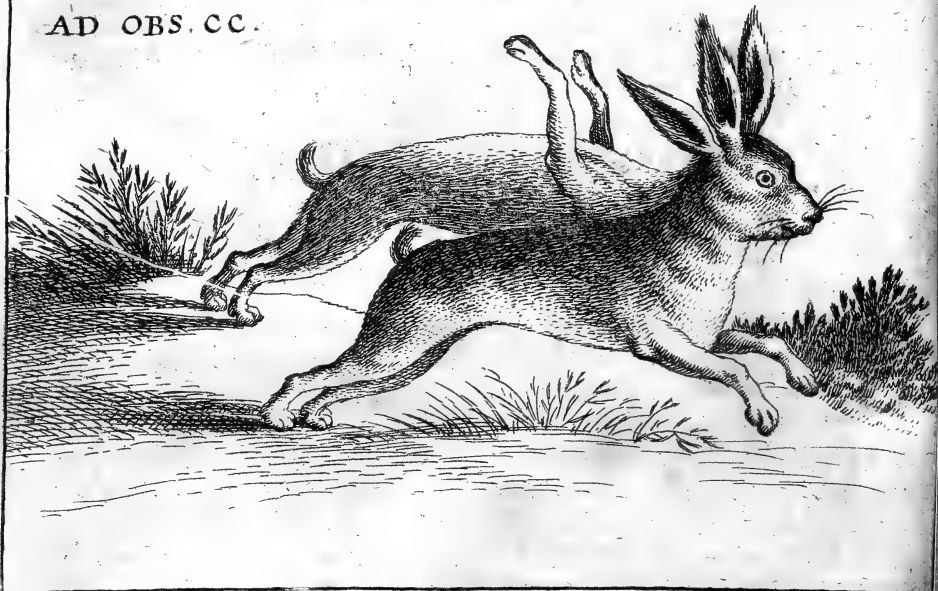
D. GEORG. SEBASTIANI JUNG.

MONSTRUM LEPORINUM.

Mitto iconem monstri cujusdam *Leporini*, cujus effigiem in *Arce Lib. Baronis à Preuner* in Austria sæpe videre contigit. Unicuius caput cum auribus, arrectis tribus, corpus bigeminum cum 8. pedibus, quorum duo cum anteriore corporis unâ

parte versus superiora elevati. Captus hic Lepus Anno 1583. in venatione mense April. Turkenheimi ad Sarekam, & statim Principi Palatino *Johanni Casimiro*. Fridelshemium transmissus,

AD OBS. CC.

D. Georg. S. Jung. à Viennâ Vratislaviam ad D. Sachsum.

OBSERVATIO CCL.

D. GODOFREDI SCHUBERTI,

APHONIA EX VARIOLIS.

Puella 3. Annorum Hans Grases Pilearii in platea Oppoliensi *Bregæ* filia *muta* facta est *ex variolis* ob neglectam in principio medicamentorum convenientium adhibitionem, **DE** ô tamen auxiliante, discutientibus

sentientibus & aliis remediis intra 10. dies *obmutescencia soluta* & loquelæ restituta est; sed quia reliquæ materiæ malignæ è corpore non penitus evacuata, parentes verò solâ loquelæ restitutione contenti fuerunt, illa subinde febriculâ & convulsionibus tentata fuit.

D. Schubertus è Bregâ ad D. Henr. Volgnadium Vratisl. datis Litter.

OBSERVATIO CCII.

D. GODOFREDI SCHUBERTI.

PLEURITIS PERIODICA.

IN Casparo Thiel Ludimoderatore *Brega* observavi *Pleuritiz periodicam*, quæ singulis septimanis VII. per biennium hætenus recurrit, quia verò nunquam ultra 4. diè duravit, ideò remedia ordinaria pauca fuerunt adhibita. Nunc cum malum quò sæpius, eò gravius repetat, venæsectio & specificis aliis tum curatio, tum præservatio instituta, unde expectandus terminus recidivæ an periodicus rursus futurus.

D. Schubert. è Brega ad D. Volgnadium datis Litteris.

OBSERVATIO CCIII.

D. GEORG. CHRISTOPHORI PETRI.

CONCEPTIO HERMAPHRODITICA SEU ANDROGYNEA.

Fortunius *Affaytatus*, *Physicus* atque *Theologus Italus* insignis in suis *considerationibus Physicis atq. Astronomicis*, Paulo III. Pontif. Max. inscriptis, & Venetiis, Anno 1549. impressis, *de conceptu Androgynæ* cap. 2. hæc habet: *Merlinus Britannus divinus vates*, anno à Christo nato 446. ex eâ matre natus est, quam constabat sine viro concepisse, cum forte, se cum viro jacere somniaret; id *Sabellicus* scriptor historiarum diligentissimus, aliique Historici & Chronologi, præsertim apud Anglos, literis prodiderunt. *Averrhoës* asserit, hujusmodi casum suo tempore accidisse, hoc est, virginem sine virili concubitu concepisse & peperisse. *Divus* quoque *Thomas* ait, suo seculò idem evenisse. *Novitates* etiam paucis abhinc annis testantur, idem *Cremonæ* contigisse.

Vivunt.

Vivuntque adhuc dum obstetrices boni nominis, tum probatissimæ quædam matronæ, cum quibus hac de re sæpè longos ipse sermones feci, quæ jurant, se huic spectaculo interfuisse.

Allegatus Autor *cap. 5.* suam hac de re sententiam fert, dum dicit: Dari *hermaphroditos utriusq; sexus* munus egregiè absolventes, & alterum tantummodo sexum foris ostendentes: fæminea genitalia exterius conspicua esse, virilia intus latere, semine prolifico prædita, & per certum seminis ductum, quotiescunq; opus sit, semen ad matricem deferre, vehementi aviditate illud excipientem: illudque penetrare illæsa etiam virgineâ membranâ in loca ad generationem accommodata: illicque residere, & ita conceptionem fieri, eodem modo, ac si cum viro rem habuisset: & hoc plerumque solere per somnum usu venire, quò tempore sagax natura ad venerem excitandam varia simulacra confingere faciliè potest. Servatis igitur naturæ legibus, satis constare arbitratur, mulierem sine viro foris adhibito concipere posse: quâ in re providæ & almæ naturæ gratias ingentes agendas esse censet, quæ nullò pacto genus nostrum perdi aut extinguere voluerit: etiamsi viri non invenirentur, aut fœminas profus odissent. Immo omnia procurasse naturam statuit, ut humanum genus tueretur & conservaret, illudque homine etiam invitò latius propagaret.

Rarus hic Tractatus plurima alia paradoxa in se continet non ubivis obvia: Speciosas etiam rationes complectitur, *cur magnæ se ad polum vertat*, in quibus eruendis hætenus plurimi defudarunt. An autem *Lectori Curioso auctor hic in omnibus satisfaciatur, in medio relinquitur.*

D. Petri in Litt. Erfurtò Vratislaviam ad D. Sachs. datis.

SCHOLIUM.

Aristot. l. 4. de Gen. Anim. c. 4. judicat, de *Hermaphroditis*: quibus gemina sunt pudentia unum ratum, alterum irritum habent. Non verum hoc *Aristot.* decretum esse statuit *Job. Faber Lynceus in Not. ad Hist. Mexic. f. 547.* certorum, *inquit*, mihi fide testimoniorum constat, fuisse egregia statura & venusta facie juvenem, qui modò gladium cingebat, modò colum tractabat, & agrippatque posset. Nisi *Aristotel.* intelligat, qui fœcundum virile profundit semen concipere non posse, aut vice versâ, quæ gravida sit in alia fœmina generare non posse. Contrarium, ait, ferè foveo *Aristot.* sententiam. Exenteravit *Theophil. Molitor Lynceus* in Fabri æde murem majorem, Rattum, qui *hermaphroditus* erat & prægnans,

gnans, novem masculos uterò conclusos gessit, non majores, quàm aliqua magna formica, vivos omnes, & in quibus cor pulsare visum est: erant huic omnia fœminam constituenta genitalia, & semen præparantia, conficiencia testes, ac deferentia vasa unà cum matrice: alterà ex parte aderant omnia vasa semen facientia & jaculantia masculina cum ipso veretro, testibus, vesiculis semine densò & optimè concoctò onustis. *Hæstenus Faber*, Memorat *WOLFIUS* in memorabil. Tom. II. Centenar. XVI. f. 510. fuisse *Hermaphroditum Hieronym. Montano* Gallo satis cognitum, qui sexus muliebris putabatur, viro nupserat, cui filios aliquot & filias pepererat, sed nihilominus ancillas compresserat, & in his generare solitus fuerat. Licet itaque rarum, ut *Hermaphroditus* utroque sexu & incubum & succubum cum aliis agere possit, & utròque fœcunditatem exhibere; ut tamen solus sibi ipsi utròque sexu sufficere possit, res videtur esse valde difficilis, quæ & credi & probari satis possit.

[*D. Phil. Jac. Sachs à Lewenb.*]

OBSERVATIO CCIV.

D. CASPARIS THEOPHILI BIERLINGI,

URINÆ EFFLUXUS AD RADICEM PENIS.

URina sæpissimè non per ordinariam viam, sc. canalem penis, sed per alia & quidem extraordinaria nonnunquam loca emittitur. Urinæ per alvum ejectionem propter vesicæ sphincteris scirrhum recentet *Horst. S. 19. Epist. Med. p. 514.* Similes Observationes *Rhod. Obs. Cent. 2. p. 116.* & *Anton. Beniven. de abd. morb. & sanit. caus. c. 7.* annotarunt. Urinæ per scrotum evacuatæ historiam habet *Thom. Barth. hist. c. 4. p. 422.* Puer per foramen accidentarium non procul à perinæo à calculo factum minxit. *Salm. Cent. 1. Obs. Med. Obs. 60. p. 39.* Monachus quidam ex suppressione urinæ non multis diebus post illam per inguina, femora, nates, vicinaque loca emisit. *Eustach. Rudius lib. 2. c. 53.* Urinæ excretio per foramen prope testiculos. *Amat. Lusit. Cent. 2. cur. 21.* Quidam subtus circa glandis radicem urinam & semen emisit. *Plater. in Obs. c. 792.* Puella quædam paulò supra vulvam urinam reddidit. *Anton. Beniven. de abd. morb. & sanit. caus. c. 90.* Cuidam ex umbilico urina effluxit sine collectione

aquæ in abdomine. Fernel. *lib. 6. de part. morb. & Sympt. c. 13.* Thom. Barth. *hist. cent. 1. p. 115.* Urina per Perinæum. Dodonæus *ad c. 78. Beniv. de abd. morb. & sanit. caus.* Urina per femur, Fallop. *de vulner. c. 12.* Urina per vulnus circa sedem, Galen. *1. de loc. affect. c. 1.* Urina in puella quædam ex aure dextrâ. Plater. *l. 3. Obs. p. 735.* Urina ex inguine profluens. Thom. Barth. *hist. 49. c. 1. p. 74.* Sic urinæ fluxum ad radicem Penis in puero notavi, factis cuniculis ab urinâ viam aliam non inveniēte propter ligaturam fortem in medio penis corpore, quo nimirum ab incautâ in lectum mictione liber esset. Mittit itaque *per foramen istud urinam* absque difficultate atque ullâ noxâ. Penis tamen citra ligaturam glandulam versus putrefactus abscessit, ita ut ad veneris exercitium in posterum ineptus planè sit.

D. Bierling, è Magdeburgo Vratisl. datis Litteris.

OBSERVATIO CCV.

CASPARIS THEOPHILI BIERLINGI.

SCORPIO COCTUS INNOXIE DEVORATUS.

Venenata animalia sine ullo damno nonnunquam devorari, ex autoribus constat. Quidam devorant sine noxâ serpentes. Galenus *de Theriac. ad Pisonem.* Plinius *lib. 6. c. 29.* Borell. *Obs. Med. Phys. p. 134. & 350.* Sic viperæ multis in locis in deliciis habentur, & earum esus nonnullos morbos curat, ut videri licet apud Sennert. *de Febr. p. 445.* Thom. Barthol. *Epist. Medic. p. 134.* Bald. Anglum Abbatium *de viperis p. 24. 59. 62. 73. 87. 88. 95. 112. 114. 139. &c.* Aetium *lib. 2. c. 170.* Paulum Æginetam *c. 13. lib. 5.* Galenum *lib. 2. ad Glaucon. & de Aliment. lib. 3. c. 3.* Aretæum *lib. 8. c. 13.* Plinium *lib. 7. c. 2.* Jacob. Wecker. *Antid. special. lib. 1. c. 19.* La selva di varie lettioni di Pietra Messia *p. 252.* Matthiol. *Epist. nuncupat.* Kircher. *Mund. subterr. p. 2. p. 132.* *Sachs. sua in f. Gammarol. Cur. part. 1. c. 20. p. 458. & ibid. in Epist. Excell. Dn. D. Job. Theod. Schenckii Prof. Jenens. ad D. Sachs. pag. 943.* Balthas. Bonifac. *lib. 17. c. 9.* Quidam Scorpiones absque noxâ deglutivit. Thom. Barth. *hist. 95. cent. 4. p. 418.* Sic rusticus quidam in valle Telina Anno 1663, mense Julio illis, qui vineam laborabant, prandium præparabat ex farinâ in aquâ

aquâ ebulliente coctâ, quod ferculi genus ab illis Polenta vocatur. Accidit autem, ut quidam *Scorpio* in farinâ latitans simul misceretur coquereturque, rusticus comestâ istius polentæ particulâ percepit, se scorpionem per medium intercidisse, & simul mediam ejus partem devorasse. Hic improbatus exinde sibi mortem certo certius imaginabatur: ne verò solus moreretur, reliquis, nihil dicendo, alteram partem polentæ unâ cum alterâ medietate scorpionis dedit, qui ex inadvertentiâ illam simul ingesserunt, sed etiam absque ullo damno. Rusticus hoc videns, factum postea narravit.

D. Bierling. è Magdeburgo ad D. Sachs. datis Litt.

SCHOLION.

Scorpiones & Araneum citra noxam à Patavino fatuo deglutitum fuisse narrat *Job. Rhodius Cent. III. Obs. 91.* ubi pariter refert *Dn. Offredum* vidisse Aureliis mendicum tetra scædaque corporis animalcula & *araneos* sine valetudinis detrimento vorantem, *Borell. c. III. Obs. 19.* vidit Heroïnam Anglam, quæ *araneis* inter cibos delectata fuit innoxie, alius tamen ebibitò *araneò* malè valuit, donec illum vomitu post aliquot menses reddiderit. *Phil. Salmuth. Cent. 2. Obs. 22.* bis observavit *scorpiones* in aqua extinctos, absque noxa tamen aquam illam fuisse ebibitam, non minùs aquam & lac, in quibus aranei immersi, vidit sine noxa assumptum, cum calidis autem cibis sumptos damnum intulisse, unde ob diversas has operationes, in causas ibidem inquirat. De *Scorpionibus* innoxie haustis lubet elegantem locum *Job. FABRI Lyncei* ascribere ex *Not. in Recch. f. 781.* Ego ante biennium, inquit, æstivò tempore sitiente sub canicula cum siti vexatus gelidam ex æreo urceo aquam avidissimè haurirem, *scorpionem* simul in os mihi illapsum magnum sanè, sed mortuum, percussi: quem ubi expui, nihil propterea animò turbatus, aquam nec revomui, nec antidotum fumsi, cum certus quasi securusque essem tantillum animal aut minime aquam venenò suò, quod pungendo potius, quam eandem diluendo, emittit, polluisse aut sufficiens hautquaquam fuisse, per tantam putealis aquæ copiam dispersum, ut interemere me potuisset. Existimo tamen, si verè aqua illa venenata fuisset, nihil aut parum saltem, animi mei confidentiam mihi suffragari valuisse. Eoque minus timore perculsus fui, quod olim, dum *Ol. scorpion.* Matthioli componeremus, vidissem rusticos nostros, qui viperarum & scorpionum

venationi dant operam, aliquot centena scorpionum vivorum manibus suis apprehendendo digitisque revolvendo, non aliter nobis numerasse, atque si tot nummos aureos contrectassent. Parum abfuit, quin in hanc devenerim sententiam, venenum absolutum nullum dari, sed relatione solummodo habitâ ad objectum, & ejus quidem naturam modumque inficiendi imperscrutabilem nobis ferme esse &c. *Hac Faber.*

[*D. P. J. Sachs à Lewenb.*]

OBSERVATIO CCVI.

CASP. THEOPHILI BIERLINGI.

SALAMANDRA COCTA INNOXIE COMESTA.

Aporcis sine omni detrimento Salamandram devorari, *Franz. Hist. Animal. p. 394.* meminit. Sic *fœmina* quædam levis animi in valle Telina *Salamandram* in pulmentô coxit, quod deinde marito, ut eò citius ultimum obiret diem, ad comedendum apportavit; sed & ille pulmentum absque ullo superveniente malo vel symptomate manducavit. Hinc experientiâ constat, animalia venenata non unò eodemque modô, neque totô corpore, singulisque partibus noxam hominibus inferre. Viperæ & serpentes morfu; Scorpiones ictu; bufones mictione nocent. Si studium adhibeatur, ut antè dictô modô virus suum communicare non possint, non ita danosa & venenata sunt.

D. Bierling è Magdeburg. dotis Litter. Vratislaviam.

OBSERVATIO CCVII.

CASPARIS THEOPHILI BIERLINGI.

ANTIPATHIÆ VARIE.

Homines reperiri, qui innatum odium contra aliquas res alunt, neque illas sine notabili alteratione sufferre possunt, quotidiana monstrat experientia. Matrona quædam visâ *ranâ*, vel coaxatu ejus auditô, animô linguebatur. *Henr. ab Heer Obs. p. 319.*

& 320. Quidam visâ *anguillâ* lipothymiâ gravi corripiebatur. *Id. d. l. p. 322.* Alius præsentē *carro* in Lipothymiam incidebat. *Matthiol. in Dioscorid. lib. 6. c. 25.* Quædam puella auditô *campana sonô* animô linquebatur. *Henric. ab Heer Obs. p. 330.* Monachus quidam Venetus ex Dominicanorum ordinē, cum *Rosa* odorem perciperet, aut ex longinquo rosam videret, illicô in animi deliquium & syncopen incidebat, & tanquam mortuus humi prostratus jacebat, idèdque de medicorum consilio domi se continebat rosis florentibus. *Amat. Lusitan: Cent. 2. curat. 63.* Quidam *brassicam* abominabatur. *Scalig. Exercit. 153. sect. 10.* Refert *Bruyerinus de re cibariâ*, Joannem à Guerceto Parisiensem, Regium Secretarium Max. Gallorum Regis Francisci I. solô *malorum* odore atque aspectu adeò turbatum fuisse, ut statim è convivio discederet, si mala apponerentur. Quod si verò propius naribus admoverentur, repentè illi è naribus sanguinem copiosè erupisse. *Ibidem* alium memorat, qui *aspectum galli gallinacci* sustinere non potuerit. Quidam lignum *Sassafras* tolerare non poterat. *Joh. Daniel Horst. Manud. ad Med. p. 122.* Ex solô *acei* odore Lipothymiâ & Syncope. *Greg. Horst. lib. 3. Epist. Medic. p. 193.* Quidam *caput vituli* mensæ appositum aspicerè non potuit. *Mœb. fund. physiol. p. 161.* Quidam à gravi morbo liberatus, panem neque videre, neque nominari toleravit. *Fabr. Hildan. Cent. 2. Obs. Chir. 41.* *Cæsi* averfatio miranda. *Rhod. Obs. Cent. 2. p. 97.* Abstinètia ab omni animali sanguine præditô. *Salmuth. Cent. 2. Obs. p. 110.* *Antipathiam mulierum* recenset *Herberstein in descriptione Moscovia.* *Antipathia gladii nudi Theatr. Sympath. Digbai p. 138.* Sic *lanius* quidam nomine *Heslerling Lango-Salza Thuringus mucronem cultri* abhorret, & si suem jugulare vult, cultrô acie præditô linteolum involvit, clausisque oculis illi jugulum incidit. Reliqui cultri, quibus interiora postea præparat, mucronibus carent. Alius eodem in loco *animalia volacilia* assata tolerare non potest, imprimis verò anseres assatos. *Obstetrix* *ibidem*, *Barbara Zimmermannia carnem assatam* calidam neque edere, neque illius odorem sufferre potest. Si verò frigefacta est, illam absque nausea comedit. *Magister* quidam eximie eruditionis, qui jam *Wittebergæ* aliis inservit, usque ad octavum suæ ætatis annum nullam *carnem* gustare potuit. Fœmina quædam *Leucopetræ* sexaginta annorum ab infantia usque ad hoc tempus *carnem gallinaceam* edere non potest. Plura *Antipathia* exempla videri poterunt in *Gammarologia Curiosâ D. Sachsæ Collegæ nostri* circa medicamenta diversa *lib. II. sect. 1. c. 4. p. 583.* *Antipathiam*

circa esum, carnis volatiliū, piscium, ovorum, olerum, fructuum, butyri, & casei, circa auditum, circa olfactum, circa visum &c. à pag. 584. usq. 593.
D. Bierling. Litt. è Magdeb. datis Vratislav.

OBSERVATIO CCVIII.

CASP. THEOPHILI BIERLINGI.

STERILITAS PROPTER OBSTRUCTUM UTERI COL-
LUM A CARNEA EXCRESCENTIA.

D Ari sterilitatem conjugalem, quæ secundum Gilb. Jacchæum *Inst. Med. lib. 3. p. 249.* mulieris justæ ætatis & utentis virò, concipiendi impotentia est, abundè constat è factis. Istum naturæ defectum animadvertas, si Saram *Genes. 16. vers. 2.* Hannam, *Samuel. 1. vers. 5.* Elisabetham, *Luc. 1. v. 7.* & plures alias adeas *Genes. 30. v. 1. Judic. 13. v. 2.* hujus verò mali causa, fons & origo diversa est. Fieri enim interdum à Diabolo infensissimo Dei ejusque ordinationum omnium & hominum hoste, hujusque instrumentis, sagis nimirum, talem conjugii turbationem, videre licet ex *Delvio, Hieron. Jordano,* de eo, quod divinum est, *Hildebrando* in Theurgia, & *Bodino* in *Dæmon. lib. 1. c. 6.* Sic olim quoque mulieres castrabantur & incidebantur, veluti infert ex Johanne Brod. *Miscell. lib. 5. c. 3.* Rittershuf. *ad §. 5. Inst. d. Publ. Jud.* Item ex Alciat. *in L. 128. de V. S. & 4. antiq. Leß. c. 10.* Kornmann. *d. Jur. Virginit. c. 116. p. 298.* Itter. *Synops. Philosoph. Moral. l. 3. c. 3.* Schenck. *Schol. part. p. 13.* & Joann. Wier. *de Præstig. Dæmon. p. 288.* Quomodo nimirum pater quidam filiæ suæ lascivienti uterum per porcorum castratorem excidi curaverit. Riolanus *Anat. c. 35. p. 539.* asserit Dalechampium *in not. ad lib. 17. Athen.* Veterem fœminarum castrationem sic interpretatum esse, quod quemadmodum insibulatis naturalibus equæ, quas concipere & parere nolunt, custodiuntur, per ferreos nempè circulos ordine trajectos, quibus illæ ipsæ libidinis partes occluduntur; ita uxores olim conservatæ fuerint. Posset hanc sententiam insuper confirmare, quod recensente eodem Riolano *Anat. c. 35. p. 539.* moris erat apud nigrorum nationem, quæ hymeni, utpotè fragili, labilique sepimento minus confisa, validioribus certioribus præsidis filiarum, virginalia munire assolebat. Etenim puellis, ubi primum natæ erant, pudenda consuebant, sed ita, ut urinæ liberior meatus

non interciperetur: Illæ autem ubi, adoleverant, sic consutæ nuptum dabantur, sponsoque ea relinquebatur ac incumbibat cura, ut ferrò conglutinata cervicis labra secaret divideretque. *Alia* tanta corporis infirmitate correptæ sunt, ut debitum præstare nequeant; *alia* ita arctæ, ut mulieres fieri non possint. Non curamus autem hic, an ista muliebrium locorum obseratio ex naturalibus causis oriatur, vel per medicamenta & morbum, an à Dæmone præstigiis causetur; item an arctitudo sit in ossibus, an in carnositate. Impotentiam clitoridis justò major eminentia excitat, quæ copiosò spiritu influens conjunctioni conjugali obstaculum affert. *Riolanus*. Est quoddam genus *sterilium*, quæ concipere quidè possunt, tamen non possunt deinde retinere propter crassitiam aut humiditatem, aut ob exiguitatem uterorum, aut quòd omnino dilatari pro foetuum magnitudine non possunt. *Valles. Comm. in l. 2. Epid. Hipp. s. 3. p. 163. l. D.* Omentum quando intercedit fundum vesicæ & uteri, os uteri comprimi, & mulieribus sterilitas adferri putatur. *Barth. Anat. reform. l. 1. c. 8. p. 44.* Dux ob uterum humidiores steriles curatæ fuerunt. *Henr. ab Heer Obs. 14. p. 177.* Conceptionis impeditæ ex tumore uteri, item à scirrho in uterò, mentionem facit *Guil. Fabric. Cent. 1. Obs. 65.* Sic anno 1662. 30. Maji Lipsiæ *subjectum femininum* culturò anatomicò explorabatur, quod ob nimiam lasciviam & adulterium commissum decollatum erat. Illius desiderium neque à marito, neque ab aliis satiari, vel ab ullo ingravidari poterat. In dextro latere arteria spermatica bifida reperiebatur. *Extra collum uteri* pendeat *excrescentia carnea* circa interius colli orificium adnata, longitudine digitorum minorem, crassitie verò lumbricum fermè æquans, quæ *uteri collum exactè clauderat*, & locò obstaculi erat, ut nullum semen uterum ingredi potuerit. *D. Bierling è Magdeburgo Vratisl. datis Litteris.*

OBSERVATIO CCIX.

CASPAR. THEOPHILI BIERLINGI.

PICA GRAVIDARUM.

DE *Picâ muliebri* morbo, qui miseræ scæminas miserè & variè afficit, extat Epistola erudita *Langii*. Referimus inde præcipua quædam: *Mulier* quædam carne mariti veici tantò laboravit desiderio,

sideriò, ut eum etiam noctu occiderit. *Alia* de calce sacerdotis mordicus dentibus frustum evulsit, nihil illius clamorem expavescens, quo Deorum hominumque fidem & subsidium ille implorabat. *Quaedam* uterum ferens desiderio humeri pistoris cujusdam denudati flagravat. *Gravida* quaedam morsum cervicis Juvenis cujusdam appetivit, & abortum penè fecisset, nisi momordisset. Ludov. Vives in *Comm. ad lib. 27. August. de civitat. Dei c. 25. Mulier* quaedam prægnans circiter libras 20. piperis comedit, primò absque noxâ, post partum verò remansit ei fluxus Menstruorum Cholericorum subtilium, quò exulcerata est ejus Matrix, & mortua est. Nicol. Florentin. *serm. 5. tr. 4. c. 36.* Sed desinimus plura id genus exempla recensere, cum quotidiana vita & experientia innumera, & subinde nova & inaudita suppeditet. Sic *mulier* quaedam rustica tempore ingravidationis panem similagineum emebat, illumque apud reflectionem in vas unguentarium intingebat, & tam avidè comedebat, ac si vinò Malvaticò madefactum esset. *Alia* totò ingravidationis tempore solâ pulte ex milio famem explebat. *Mulier* quaedam Dresdæ primâ vice gravida, nomine Rebecca, duodecim vivis Mullis capita mordicus auferebat, illaque devorabat. *Alia* ibidem cyprinum pondere fermè unius libræ vivum à capite usque ad caudam edebat.

D. Bierling. Litt. è Magdeburg. Vratisl. datis.

Confer Anni I. Miscellan. Obs. 83. Sæbol.

OBSERVATIO CCX.

D. JOH. JACOBI WALDSCHMIDT.

EX VENA SANGVIS ALBUS EDUCTUS.

Fermentum febrile malignum miram habet vim destruendi succum nutritivum totamque corrupendi massam sanguineam. Vocatus *Selgenstadium* ad Canonicum quendam febris malignâ correptum, inveni sanguinem ternis venæsectionibus ante meum adventum extractum à Chirurgò, in quo ne vestigium quidem sanguinis apparebat, dixisses potius albumen ovi seri gelatinam, vel ut medicè loquat, saniem, quod & in aliis observavi, quorum tamen nemò cyasit, siquidem

& hic

& hic Canonicus eâ ipsâ nocte ante meum abitum commissus sacerdotibus placidè obdormivit.

D. Waldschmid ex Hanovia ad D. Sachf. datis Litter.

Confer Anni I. Miscell. Obs. 28. Scholion.

OBSERVATIO CCXI.

D. JOH. JACOBI VVALDSCHMID.

MONSTRUM HUMANUM ABOMINANDUM.

Hoc ipso Anno M DC LXXI. d. 25. Mart. in pago Comitatus Ifenburgici filius natus fuit (quem tribus à partu horis ad alium quendam agrum evocatus attonitus iustravi) qui *inter os & nares* habet prominentem *membri virilis glandem*, magnitudine nucis juglandis, exactè à labiis & cute pilosâ inclusam, quibus ploratu diductis offert sese *erecta virga* palato firmiter adnata, totam cavitatem in fauces usque perreptans, vivit ad hoc usque tempus, quò hæc scribo (26. Apr. 1671.) sed nihil comedit ob deglutiendi impotentiam, & miserrimè ab infelici matre lacte sensim instillatò servatur, meò quidem judiciò brevi moriturus, desidero post mortem accuratiùs inquirere num testes subsint, quod ex deglutiendi difficultate colligo. Iconem misissem, nisi feciditate aspectus hujus monstri deterritus fuisset.

D. Waldschmid in Litt. è Hanoviâ Vratislav. ad D. Sachf. datis.

SCHOLION.

Convenit cum hoc monstro Puella 1639. sine cerebro in Norvegia nata, vitalis sed vix horæ mediæ spatiò vivens, quæ in ore gessit pudenda virilis sexus, de qua videndus *Exc. BARTHOLIN. Cent. 1. hist. 83.*

OBSERVATIO CCXII.

D. JOH. JACOBI VVALDSCHMID.

*DYSENTERIA PERICULOSA ACIDULIS SCHVVAL-
BACENSIBUS CURATA.*

Graffante æstate præteritâ Dysenteriâ Epidemicâ, honesta quædam matrona fluxu illò cruentò corripiebatur, adeò periculosò, ut ad-

hibitis etiam expertissimis medicamentis ne minimum quidem cohiberi posset, petebat instanter ad fallendam sitim & reficiendas vires Acidulas Schvvalbacenses, quas nolebam concedere ob rationes satis notas, tum etiam alterius cujusdam ægri exemplò edoctus, qui me refragante clam illas biberat, & fluxu irritatò intra paucos dies moriebatur: ne tamen crudelis viderer in ægros, in consilium vocavi Medicinæ illud decus & Practicum celeberrimum *D. Geilfusum*, virum ut in omnibus, sic in præscribendis acidulis expertissimum, is Schvvalbachio rescribebat, in *Dysenteria serosa cum cautelâ* concedi posse, subsequente nimirum mictione frequenti. Itaque unum vel alterum vitrum concessi tanto cum successu, ut largiori ortâ mictione fluxus sisteretur, & ægra neglectis omnibus aliis medicamentis, solis his aquis per Dei gratiam restitueretur.

D. Waldschmid in Litt. Hanov. Vratislav. datis.

OBSERVATIO CCXIII.

D. JOH. JACOBI VVALDSCHMID.

DYSENTERIA OB ULCUS PEDIS CURATUM.

V*Ir* quidam quadragenarius diu domi detentus fuerat *ulcere pedis* dextri, mali pertæsus illud consolidare curavit, quò factò statim incidit in *Dysenteriam* lethalem, tantò cum egestorum fœtore, ut vix illum invisere potu^{erit}. Paulò ante obitum excernebat sanguinem putridum, coagulatum, parenchyma disruptum repræsentantem. Vidi & in septuagenario ex ulceribus pedibus intempestivè sanatis epilepsiam, ex scabie sicca retropulsa asthma, & hydropem in Judæo, ex scabie humida pruriginosa malas deformante, & à matre Ungv. exsiccativò curata subitanæam dyspnæam & paulò post suffocationem in infante 15. mensium.

D. Waldschmid. Litt. Hanoviâ Vratisl. datis.

OBSERVATIO CCXIV.

D. JOH. JACOBI VVALDSCHMID.

VESICATORII USUS IN MALIGNIS.

NUnquam me fefellit *Vesicatoriorum* usus in morbis malignis. Nuper sæviente *Febri malignâ* in pago Glozenberg applicare jufferam duo vesicatoria carpis manuum viri triginta annorum graviter decumbentis, pauò pòst intumuère manus cum inflammatione & livore, sed evidenti cum levamine, & symptomatum febris malignæ remissione, intra paucos dies sponte cessarunt tumor, livor, inflammatio, ægerque convaluit.

D. Waldschmid in Litt. Vratislaviam datis.

OBSERVATIO CCXV.

D. SALOMONIS REISELI.

ARTHRITIS PER EXCISIONEM VERRUCÆ MITIGATA.

Quidam *Hanoviensis* pagi *FILWEL* Incola adhuc in vivis, *Arthritide* diu afflictus sub monte pollicis pedis *nodum* seu *verrucam* accepit, quam tonfor ebrius cum forfice ovinâ non iubenti improvisò abscidit, unde gypseus humor, hinc sanguis ichorosus effluxit, insignis verò dolor & lipothymia accessit. Ex hac apertione tandem hæc utilitas secuta est, ut quidem non dolor omnīs emanferit, is tamen multò levior jam invadat, & dum vulnuscum illud adhuc apertum manet, accedens *paroxysmus*, effluxâ tali materiâ albidâ, *mitescat*, & crus à diuturnis & atrocissimis doloribus incurvatum, atque lignæâ furcâ ante suffulciendum, nunc liberè extendi & absque sustentaculo possit moveri. Hæc narravit mihi oculatus testis *Isaac Heeraus Pharmacop. Hanoviens.* curiosus artis nostræ minister & filius, cujus parens aulicus medicus fuit *Gustroviæ*, quique antecessoris sui *Job. Angeli Sala* multa scripta & secreta hæredibus reliquit.

D. Reifel. è Hanovia Litt. ad D. Sachs.

Rr 2

Scholion.

SCHOLIION.

Quid de cura *Podagra* ad me percripserit Nobiliff. Dn. *ANONYMUS* *Curiosus* in superioribus observat. allegatus, lubet ex ipsius Litter. ad me datis, occasione hujus *mitigata Arthritidis* subjungere. Avidissimè, inquit, legi *Miscellaneorum Academia vestra librum*, & inter dolores *Podagricos* cum lenimento dolorum legi, quamvis malo meo nihil medicaminis invenerim, nisi longum lactis usum, quem aliis, non mihi salutarem, relinquo. Legi varios, varia contra *Arthritidem* docentes, sed pleraque ab expertis *Podagricis* vana, nonnulla quoque licet primâ specie læta, tandem magis noxia esse percepi. Novi quidem aliqua, quæ obesif *Podagricis* summè profunt, sed macilento mihi obsunt. In diæta fugio acida, & nimium usum carnis, atque omnia quæ urinosas in sanguine partes exasperare, aut restagnationem causari valent, nam ad sudores difficulter moveor. Id quoque sentio, quod bilis debilior (quia non sum sanguine fervidò præditus) non impræagnet chylum eò Sale volatili, ut massa ciborum decenter fermentata, purum sanguinis & lymphæ liquorem præbeat, absque crudâ visciditate (quam Tartarum vulgo appellant) facilè in morbos articularum degenerante. Ideò utiliter sumo *Extract. Zedoar. Enul. Centaur. Sassafr. & alia* in tenui potu cerevisiæ. De salutari usu *Terebinth. & resinarum* aliis specificis mixtarum multa dicere jam non vacat. *Vesicatoria* ad genua præsertim, & ubi spasmus concurrit, valdè & celeriter tollunt noxiam materiam, sed ne quid nimis. In defectu *Tbermarum*, quas aliis omnibus expertus præfero, usurpo cum fructu *Balnea simplicia*, quæ arefactiones & contracturas impediunt. Audio in ANGLIA quendam solis *balneis medicatis* feliciter sanare *podagricos*, quod jam curo plenius indagari. *Hec laudatissimus Nobiliff. Vir.*

[D. Philip. Jacob. Sachs à Lewenheimb.]

OBSERVATIO CCXVI.

D. SALOMONIS REISELI.

MARITUS PRO UXORE GRAVIDA PICA LABORANS.

Singularem casum virorum iudicio an opprobrio exponendum adducam; sed risum teneatis amici. Cum *Buxovilla* in *Alsatia* adhuc degerem,

degerem, sæpe audivi de *Fabro* jam senex, quod *uxoris* suæ, quando *gravidæ* facta fuerit, *personam egerit*, dum *maritus pro uxore vomeret & picâ laboraret*. Quod de illo *Vixobon* nominatô vix bonâ fide credidiffem, nisi ipsius quoque filius, maritus jam factus cum præsens adhuc eram, talia qualia pater seu pateretur seu ageret. Rarum etiam in hoc sexum masculinum degenerare, quem tamen ad generandum natura primarium fecit: & mirum, quod non & hic pater suum non degenerem filium, aut filius nepotem, quem generavit, pepererit. Causam in marito possem quidem conjicere, in effluvia sympathica si & ipsa vomiffet: cur verò ille sine illâ vomerit, obscurior est ratio. Videtur fidem huic historix facere majorem similis ferè affectus, quem fortuitum quidem plerumque, & non sine joco dictum judicant plurimi, ego verò in aliquibus viris, etiam ex propriâ ipsorum observatione, perpetuum & constans vidi, quod *quoties uxor esset gravidæ, toties dentium dolore laboraret maritus*.

D. Reifelius è Hanoviâ Vratislaviam datis Litteris.

SCHOLION.

Oportunè puto hic inferi posse, quæ *PRIMEROSIUS L. II. de Error. Vulgi in Medicin. c. 13. p. m. 66.* ad explicandum similem casum adducit: Ridendus mihi videtur error, quod *vir* credatur, ægrotare, *in q. affici symptomatibus*, quibus ipsa *mulier prægnans* solet, illudque experientiâ confirmatum volunt plurimi. Habui ægrum febre laborantem cum urina valde accensa & turbida, qui ægrotationis suæ nullam causam agnoscebat, quam uxoris suæ graviditatem. Nullibi terrarum, quam in Anglia id observatum memini me audivisse aut legisse unquam. *Pergit* deinde *predictus PRIMEROSIUS* mulieres præcipuè corpore cacochymicò primis gestationis mensibus perferre vomitus, cibi fastidia, picam, malagiam, tormina &c. ob suppressa menstrua; unde cum vir causas ejusmodi affectuum in se non habeat, sed sola uxor, ipsam solam ægrotare rationi conveniens sit. Et si maritus eò tempore ægrotet cum uxor gravidæ, non ab uxore infectus putandus erit, sed ex peculiari corporis vitio id patitur: non novum etenim virum & uxorem simul posse ægrotare. Si graviditas esset morbus contagiosus, cur viros, quos natura immunes ab hoc labore fecit, inficeret, & non alias mulieres. Si ex graviditate uxoris id pateretur, cur ipsa eò tempore incolumis permaneret, cum causæ naturales prius agant in proximum, quam in remotum, adeoque mulier

tales noxios humores secum ferens, prius ipsa gravius ægrotaret. Nec admittenda, quæ de sympathia, antipathia, contagio, falcinatione aliisque nugis afferuntur. *Concludit tandem:* malè cum viris ageretur, si quoties uxoribus supprimuntur menses, toties non ipsæ, sed illi laborarent.

[D. Ph. Jac. Sachs à Leypenheimb.]

OBSERVATIO CCXVII.

D. SALOMONIS REISELI.

EBRIETAS SUBITO DISCUSSA.

Cùm Anno MDCLV. *Ottenville* degerem, civis quidam ibidem habitans, *ebrius* noctu domum rediturus in fimetum ad genua usque incidit, postmodum in *frigidam* salientis fontis descendit absterfus tibialia & caligas, ne hisce sordibus offenderet uxorem. Hujus aquæ frigore perfusus statim sensit *evanuisse vini narcosin*, ut planè sobrius domum redierit. Hoc pariter amico meo *Argentina* contigit, qui *ebrius* in fluvium *Breusch* descendens, periculum & frigus sentiens crapulam subito sensit discussam. Hi *frigoris sensu ab ebrietate liberati*, sic *alius terrore*. Nam *ebrius* quidam L. H. per jocum gladio vulneraverat amicum, hic cum ob abortam gravem hæmorrhagiam, & vitæ periculum terreretur, planè sobrius factus est.

D. Reifel. in Litt. Hanoviâ Vratisl. datis.

OBSERVATIO CCXVIII.

D. SALOMONIS REISELI.

ASCITES HYDROPS THERMIS WISBADENSIBUS CURATUS.

Cùm Anno MDCLVII. alicubi recensuissem historiam *Ascitici*, qui unicâ in sessione *Thermarum* simul *bibitarum* liberatus fuerat, præsentem medicum eam dubiam mihi reddiderunt, ut opus fuerit ejus rei testimonium expetere. Quod etiam ex *Thermis Wisbadensibus* 14. Aug. 1657. factum ab ipso convalescente & adhuc vivente factore *Nicolao KOCH* & à vicinis ejus confirmatum. Cùm Anno

1637. à Vere usque ad Septembrem febris laborasset & in magnum tumorem incidisset, de *Biberach* villa ad *Rhenum* sita usque; *Wisbaden* vehi se curavit, thermis usurus. Consilium ipsi datum, ut *Thermas biberet*, earumque vi purgatrice forte à tumore possit liberari. Moriger his dictis circa septimam balneo insidet, ollulâ quartam mensuræ partem capiente *calidas* ex canali haurit, & quinquies ebibit, quievit per octavam horæ partem, bibit interim quinquies continuatis intervallis, donec 4. mensuras exhauserit: alvò hinc apertâ nullos amplius dolores sensit, tumor residere & digitos movere incepit. Constituit itaque felicitate curæ lætabundus tamdiu bibere, donec omnis tumor esset solutus. Continuatis quinque quartis, solutâque simul alvò sine torminibus, circa primam pomeridianam ejusdem diei centum quartas mensuræ exhaustit, additâ joci gratiâ, unicâ adhuc quartâ; & thermis egredi voluit, nisi ab imbecillitate impeditus fuisset, cordialibus, cibo & potu prius reficiendus. Ab eo tempore vivit sanus, robustus, annorum 70. natus.

D. Reifel. in Litt. ad D. Sachsum, è Hæsnoviâ Vratislaviam datis.

SCHOLION.

Quod *Therma Wisbadenses* potæ in narrato ægro in sananda hydrope præstiterunt, illud in Monacho quodam Bruxellensi 75. annorum *Spadana aqua*, quas ille æstivò tempore bibens prope fontem diebus 30. sensit sensim ac sine sensu ventrem detumescere, sanus redit, & dum victu pravò per hiemem in eandem re incidit affectionem, adventante semper verè easdem aquas repetit cum fructu. *v. Zacut. l. II. Prax. Admir. Obs. 55.*

[*D. Ph. Jac. Sachs à Levenb.*]

OBSERVATIO CCXIX.

D. SALOMONIS REISELI.

HYDROPS URINA HIRCI SANATUS.

NOvi puellam sexennem *Ascite* aut verius *Anasarca*, prætumidò quidem ventre, sed & facie artubusque præ tumore translucidis, correptam, post biennium rediit affectus cum orthopnœa desperata: huic adhibui hydragoga, diuretica, & diaphoretica, tandem ex alieno consilio cum per paucos dies *urinam Hirci* bibisset,

bibisset, magnò juvamine vidi *Hydropem* declinasse Anno MDC LV. Hinc patet excreta quoque naturæ benignitate fœcunda esse, & Hircinâ sale suò copiosò simul ac urinam humanam serofos & excrementitios humores educere, quæ simpliciora interdum tutiora, quam quæ vel Indus vel Arabs corrupta & effœta mittit.

D. Reifel. in Litt. è Hanoviâ Vratisl. ad D. Sachs.

SCHOLION.

DE Medicamentis facile parabilibus & inquilinis quædam notata fuerunt *Anni II. Obs. 2. in scholio. Urina hirci* maximè præ reliquis commendatur tanquam diuretica ad urinæ expulsionem, unde bibitur vel calidè uti ex hircio egeritur, vel ad *Hydropem* aqua inde destillata, *inquit Job. & SCHRŒDER. in Pharmacop. L. V. de Animal. class. 1. p. 11.* Sic ex *Galeno* adducit locum *Job. David. RULANDUS in singul. Pharmacop. ex Stercor. & Urin. theca 9. p. m. 91. de urina capr.* Quidam, *inquit*, sanavit *Hydropisim* frigidam *Hypofarcam*, dando quòlibet mane cochlear *urina capræ* nigræ, in qua decocta sit spica nardi. Idem repetit *Dioscorid. L. II. c. 47. & Hieron. Reusner. Not. in Jodoci WILLICHI urinar. probationes p. 302.* ubi etiam *humana urina* pota ad incipientem *aquam intercutem* commendatur. In *hydrope* pro *Clysteribus* feliciter *urinam humanam* adhibuit Exc. *D. Petr. à CASTRO* Præcticus paucis ab hinc annis primum in *Hispania*, post *Veronæ & Mantuæ* felicissimus. Pro puero *hydropico* præscripsit enema quod

℞. Juris pulli ℥iv.
 Urina puer. ℥iij.
 Fermenti ℥j.
 Salis ℥j. m.

Idem in *Tympanitide* adhibuit enema, quod ℞, Decoct. carminat. Lenitiv. *urin. puer.* aâ. ℥iij. hier. picr. Gal. ℥j. Elect. Lenit. ℥iij. Mell. rosat. Ol. comm. aâ. ℥j. Sal. ℥j. m.

Quod imitatus est Exc. *D. Job. MICHAEL Prof. & Præcticus felicissimus Lipsiensis*, qui in Collegiis suis *MSS.* valdè ad *hydropem* commendat *Clysteres ex sola urinâ puerorum.*

[*D. Pb. Jac. Sachs à Lewenk.*]

OBSERVATIO CCXX.
D. SALOMONIS REISELI.

GENEROSISSIMUS MORBUS SIMPLICI REMEDIO
SANATUS.

Vixit *Pharmacopæus* SAARPONTI nomine *Henric. KUHN* sub Illustriss. Dn. *Comite Nassovio*, cujus tum *Archiater* stipendia merebar, is ab ineunte pueritia ultra 20. ætatis annum *calculi vesicæ* doloribus cum multo vomitu, quando urgerent, infestatus fuit, ita ut etiam cathetere immisso inventus calculus excandus, ipseque æger jam ad scamnum ligatus hæreret. Dilata tamen propter aliam spem ista operatio, & oblatus ipsi à peregrino quodam *pulvis seminis cujusdam*, quod *foenugreci* semini simile fuit visum. Post ejus usum multos excrevit lapillos, pisi magnitudine arenulasque frequentes, & vixit à doloribus immunis per 10. & plures annos usque ad Annum seculi hujus sexagesimum, & quantum scio ad hunc usque diem. Semen hoc dignosci non potuit, & cum ad explorandam herbam matrem, terræ mandaretur, non progerminavit, unde ejus virtus apud nos adhuc incerta est. Auferem verò propter nuperum & multiplex mihi allatum experimentum vilissimi alicujus & plane similis seminis nominare istam singularem & salutarem medicinam, nisi mallem his meis oculis prius divinas illas vires adspicere.

D. Reifel. in Litt. Hanov. datis ad D. Sachf.

OBSERVATIO CCXXI.
D. JOH. GEORGII VOLCAMERI.

MIRUS EMBRYONIS PUTREFACTI PARTUS.

Anno *quadragesimo* hujus seculi *septimo*, *lanii* nostratis uxor in puerperio, à quadam *hecuba*, nimium in arte medicâ sibi tribuenti, minus dextrè fuit tractata. Illi enim cum uterus, propter fortiorè enitendi conatum, in vaginam descendisset, indidit hæc *lindeola* *ol. calendulæ*, *Verbasci* & *Hypericonis* imbuta : inde effectum, ut uterus illuc quasi agglutinatus, rursus ascendere non potuerit. Juncta ite-

rùm suo marito, fœmina concepit quidem, sed propter vitiatum uterum, malè habere paulatim cœpit, eamque ego consilii gratiâ advocatus, juxta cum *Davide Hermanno*, insigni quondam chirurgo, observavi, *uterum in vaginâ gerere* reclinatum, nihil verò, præter balneum aquæ dulcis ordinavimus. Gravida per quatuor ferè menses summis affecta fuit incommodis, tandemque labium pudendi dextrum sensim intumuit, tumore etiam ad suppurationem perveniente. Fœminæ, quæ adfuere, juratæ, cum aperissent *apostema*, illicò ex ea magna puris copia cum *officulis* aliquibus *embryonis* exivit. Ego cum dicto *Hermanno* susceptâ denuo curâ, & ope emollientium vaginæ subditorum uterum in pristinum reposuimus locum, quæ plurium deinceps liberorum mater fuit effecta.

In hoc casu singulari, an uteri orificium post conceptum se in latus inclinavit, & putrefactum embryonem per vaginam transmiserit; an verò corrupta ista massa ipsum uteri latus perforarit, & per membranam vaginæ penetrarit, hincque in labium sese receperit, judicatu difficile est. Priorem agnovisse videtur *Ill. Veslingius* in suis observat. & epistolis fol. 169.

D. Volcamer in Litt. è *Noribergâ Vratislav. ad D. Sachs,*

OBSERVATIO CCXXII.

D. JOH. GEORG. VOLCAMERI.

VENÆ SECTIO IN ÆTATE SENILI FELICITER CELEBRATA.

Purimi medicorum arti plus, quam naturæ viribus fidentes, certis regulis Medicinam alligare student, sed illis satis infirmis, & voto minus respondentibus. *Citra decimum quintum atatis annum, & ultra sexagesimum vena sectionem illi prohibere audent, transgressoresque;* crimine homicidii notant. Nos verò annò, supra *millesimum sexcentissimum, sexagesimò tertio*, vetulæ cuidam, nomine *Anna Morreria*, frumentarii alieujus viduæ, *octoginta & novem annos egressæ*, feliciter sanguinem emisimus, cognatâ illius. *Marg. Morreria, septuaginta octo annorum*, post administratam cognatæ sanguinis exceptionem, & ipsâ ejusdem auxiliî genere, non minus felici successu, usâ, præsentem *Georgiò Rebboldò Chirurgò*, & filio suo, *Dn. Wolffgang. Morrerò*, etiamnum inter vivos agente. Similis successus observatus est in urinâ sanguinolentâ, quam nullum corrigere potuit

potuit medicamentum, expertus est *Amplissimus & Præstrenuus* nostræ Reipubl. *Senator*, Duumvir quondam gravissimus, *Dn. U. Gr.* octuaginta duos annos egressus, qui emisso ante meridiē sanguine, illico post prandium se voti compotem factum, cum maximis gratiis testatus est, venam secante *Fridericō Kühniō*, Chirurgō nostræ Urbis primariō. *Güttheterus Junior octo*, ut & virgo *Helena Göpneria*, undecim annorum, de vena sectionis in tempore adhibitz successu non minùs sibi gratulabantur. Vivit in nostrâ jam urbe virguncula, Nob. & Præstrenui *Dn. Johan. Gothofredus Glandorffii* filiola, quæ annum ætatis secundum cum dimidio attingens, febre correpta ardente, ex utroque brachio, unō interjectō die, sanguinem emisit, & febris istius mortem jam minitantis savitiam evitavit: Consultore *Nob. Lipsdorffio*.

D. Volcamer è Noribergâ Litt. Prastlaviam.

OBSERVATIO CCXXIII.

D. JOH. GEORG. VOLCAMERI.

HÆMORRHAGIA FELICITER CURATA.

Quamvis periculi immineat sanguinem, ceu unicum vitæ thesaurum, ex quacunque corporis parte nimis copiosè effundentibus, non est loci hujus, longâ verborum serie diducere. Quid verò in tam veloci & dubio casu extremum metuenti vale, auxilii superfit, norunt illi, qui præcipitem talem ausi sunt sufflaminare fluxum, quamvis irritò sæpiùs ausu. Decubuit ad bimestre temporis spatium quidam è Mercatoribus nostris, nomine *Anschicker*, continuâ quidem, sed non vehementi *narium hæmorrhagiâ* laborans: Hic sedulâ licet curâ à suo tractatus Medicò, opem tamen nullam sensit. Accitus & ego, aquosiori sanguine, nec non totius corporis habitu conspirante scorbaticum judicavi patientem. De quâ re monitus corporis hujus Medicus, varia quidem, huicque finì accommodata usurpavit remedia, nil tamen effectum: Tandem usu syrupi scelotyrbici nostri Dispensatorii, cum aq. Scolopendr. Capill. q. & lupuli, ad mentem *Sal. Albertii, de Scorb. S. 253*, aâ. dissoluti, intra biduum fluxus ille remisit.

Alius, *Antonius Görz*, nimis largò tantum non occubuit sanguinis per nares fluxu. Huic, cum præterquam quod in frigidiorè cubiculo morare-

raretur, etiam nucham aquâ è fonte allatâ liberius perfunderent domestici, non attendentes nervorum inibi principium, ob actuale frigus extremo objectum iri discrimini, sperniolam quoque propinarent, extrema absurdò ausu ligarent, venam secarent, naribus utrinque turundis ex fun- gis obturatis, & nullò non ad eripiendum è faucibus orci decumben- tem tentatò remedio; nihil tamen auxilii allatum est, nisi quod maximâ ànterea cruoris per guttur ad Oesophagum delapsi partem deglutiit æger, aded, ut non saltem sanguinem vomeret, sed & nigra dejectiones seque- rentur, quæ plerisque hepar vel lienem diffluxisse, (die Leber oder Milz sey ihme zersahren) opinionem induxit Medicis Anatomia penitus ignaris, quicquid ignarû asserit vulgus, ignorante suò consensu comprobare fe- stinantibus. In tantâ rerum perturbatione, cum ubertatem sanguinis per screatum excerni animadverterem, ex capite hanc judicavi cataractam delabi, & injectò per Siphonem in ambas nares decoctò aliquò adstrin- gente, venularum laxitatem coarctavi, unde ocyùs fluxus fuit restinctus, ac liber ab omni incommodo per annum benè se habuit Æger. Nimia ista aquæ frigidioris in nucham aspersio, quod metuebam, & futurum ominabar, (plethoricus autem fuit) paralyfin dextri lateris sequenti annò adduxit, & redeunte, elapsis aliquot mensibus, eòdem in sinistra regione consimili affectu occubuit.

Decoctum in nares immissum,

R. Rad. Symphyti,
Bistortæ,
Filipendulæ,
Tormentill. a. ʒʒ.

Fol. Acetof.
Scordii
Beton.
Saniculæ, aã mʒ.

Comar. Hyperic. mj.

Raf. Santal. rubr. ʒj.

Fl. Ros. siniss. mj.

F. decoctio in s. q. aq. can.

ad ʒvj. totæ, adde

Ol. ovorum ʒʒ. MS. In die Nasen zu sprüngen.

D. Volcamer è Noriberg. Litt. Vratislaviam.

vid. Alenda p. 403.

OBSER-

OBSERVATIO CCXXIV.

D. JOH. GEORGII VOLCAMERI.

INFELIX BILIS PER CREBRIORES VOMITUS RE-
JECTIO.

Reverendus admodum Dominus Wolfgangus Heckelius, Pastor Hen-
senfeldensis, annorum triginta unius post quandam exandescen-
tiam fastidium carniū, ita, ne intueri quidem eas potuerit, in-
currit; limpidæ prius aquæ, dein ciborum etiam omnium subse-
cutô vomitu. Medicus calculum subesse ratus, ordinatô balneô effice-
re nil potuit, nisi quod potius cum virium omnium prostratione, bra-
chiorum pedumque extremâ purpurei coloris tincturâ fecit deformari.
Vomitui continuô se associavit crebra narium hæmorrhagia, quæ neq;
venæ sectione, neque aliis tolli potuit remediis: & quamvis interea,
redeunte aliquali ciborum quorumvis, exceptis carnibus, appetitu, vo-
mitus cessarent; post triduum tamen omnia assumta alimenta immuta-
ta retentâ singulorum formâ, denuô per vomitum regurgitarunt. Quan-
do diurnô tempore vomuit Æger, nocturnô profluvium ventris exper-
tus est, & aquosa dejecit: hinc fame quasi caninâ torquebatur, usque
dum qualicumque frueretur cibo, unde sedatâ fame obdormivit. Men-
sibus aliquot tali cum cruciatu peractis, cum vomitu per nares ad 24.
horas, uberrimè sanguinem reddidit, nihil proficientibus vel venæ se-
ctione, vel omnis generis topicis adhibitis, unde nimia consecuta est
virium jactura. Quæ deinde cum vomitu revertebantur narium pro-
fluvia, non fuere sanguinis, sed feri cum cruore misti. Ad nos portatô
agrô, exercitatus licet, & in Arte summè versatus Medicus alius consul-
tus, cum per sudorem, motum hunc non naturalem compescere cona-
retur, nullis diaphoreticis, nullius ope balnei elicere illum potuit. Ac-
cedebant horripilationes de die, noctu verò totius corporis æstus in-
crevit, supervenientibus etiam deliriis, acribusque articulorum dolori-
bus. Fuere, qui incantatione, quod omnia Medicamenta irritô pror-
sus effectu fuerint exhibita, laborare Ægrum judicarunt. Tandem e-
go, ad curam accitus, cum acetosa saltem, non amarulenta, evomi a-
nimadverterem, observatis & aliis, quæ apparebant, circumstantiis, in-
ferius ventriculi orificium, frequenti vomitione nimis fuisse debili-
tatum

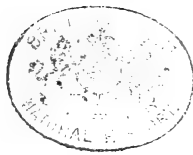
tatum afferui, per quod omnis illa bilis ex poro cholidocho in duodenum subinde scaturiens, (quæ aliàs cum acido Salino, quod Pancreas per ductum Wirurgianum eructat, pro fermento massæ alimentari ex pyloro paulatim egredienti inservit) crebrò vomitu fuerit penitus ejecta, nihilque ejus supersit: jam verò per vomitum, acidum illud falsum, quod restat, donec & illud cum vitæ termino desineret, evomeretur. Quicquid proinde, pro roborando Stomacho, quicquid pro bile denuò reficiendâ suscepimus laboris, naturâ licet interdum conatibus nostris, per unum vel alterum diem nonnihil abblandiente, nihilominus præternaturalis istius motus, vehementia in vomitu illo lethali omnes nostros elusit conatus, usque dum injuriæ impetuosi hujus affectus, indies incrementa capientis, non amplius ferendâ sufficiens Æger, suam DEO animam placidè reddidisset.

vid. Adenda p. 404.

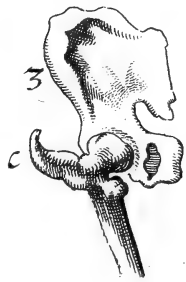
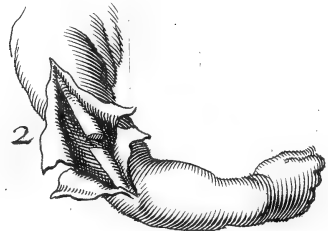
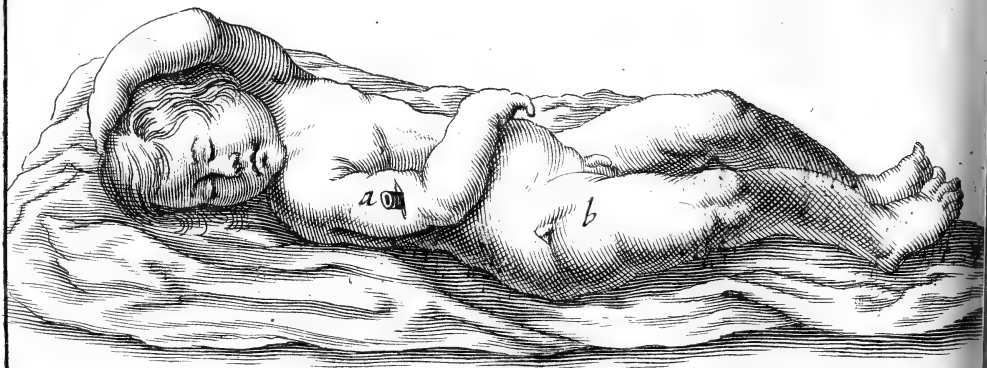
SCHOLION.

Bilem, qui pro excremento prorsus inutili habent, Naturam imprudentiæ mihi arguere videntur, utpotè quæ illam ad intestinorum & chylificationis principium ordinarit, & propinquiora ad eam removendam ex corpore loca habuisset, ut ne rectò per porum cholidochum tramite alimentari ex ventriculo egredienti massæ se jungeret. Annè autem dicam apud Helmontianos merebitur ille, qui bilem pro Alkali, succum verò Pancreaticum acido-salinum pro acido substituet? Hæc duo, sicut in Oleo Tartari, aceto ex destillatione remanenti affuso videmus, fermentum constituunt. Talem verò assumptæ alimentaris massæ in ventriculo effervescentiam contingere, ubi potius quiete isti digestionis necessariâ opus est, non est verosimile. Annon magis in longis intestinorum anfractibus eam commodiorem habituram locum, & opportunitatem magis occasionem, ubi flatibus exinde prodeuntibus liber à Pyloro transitus denegatur, credendum est? Ibi enim separatus per fermentationem chylus à vasis, quæ tenuibus adhærent intestinis, lacteis absorbetur, & ad receptaculum in lumbis delitescens transfertur. Quod si autem per inferius ventriculi orificium statuosum quid transferit, eructabitur. Ructus hic, sive fuerit nidorosus, sive acidus, abundantiam bilis, vel succi pancreatici arguet: alterutrius verò corruptio vel in quantitate aut qualitate excessus qualiscunque, unde fermentatio proba-

impe-

AD OBS. CCXXV.

impeditur, quid possit in morbis excitandis, indaganti non impervium futurum est.

D. Volcamer. in Litter. è Noribergâ Vratislaviam.

OBSERVATIO CCXXV.

D. JOH. GEORGII VOLCAMERI.

ADMIRANDA ET TERRIBILIS CONVULSIO.

Juvenis annorum decem, *Calcearii Fürthensis, Adami Bös filius*, jam tertio ætatis annò epilepticis insultibus vexari cœpit, iique annis labentibus adedò indies increverunt, ut aliquot ante obitum mensibus brachia cum pedibus illis *convulsionibus* penitus in gyrum agerentur, ipsaque ossa tam humeri, quam tibia sinistra partis confringerentur, quibus ejus loci Chirurgus, *Lorenzius Gabriel Will* restituendis & aptè devinciendis, sedulam quidem navavit operam, humerumque juxta cum tibia, spleniis & ferulis ritè colligavit: sed reversus convulsivus ille impetus, nil conferentibus qualibuscunque ligaturis, extrorsum denudò emovit, circumrotavit & effregit modò, vix dum commissa ista ossa, ut nullò amplius ingenio composita servari potuerint. Unde factum, ut miserellus hic homo, miserâ sic transactâ ætate, ac tanto amplius suffèrendò morbo impar, viribus scilicet paulatim exhaustis, ob repetitos requentiores crudelis hujus sui hostis insultus, vehementissimâ tantem convulsione aliquâ, & quæ os humeri fractum, eâ parte, quâ cubium attingit, per cutem transegit, mortuus sit. In tantâ tamen miserâ le nullo dolore conquestus æger, nec vel minimum vociferatus est, adeò ut sensu quasi omni orbatum, ac mente sibi non satis constare visus sit, præsertim cum totò morbi decursu nihil quidem cibi petierit, nec tamen oblatum respuerit, sed assumerit.

Fig. 1. a.

Defuncti cadaver sequenti post obitum die, *XXX. April.* hujus anni 71. *Fürthæ* dissectum fuit, omnia viscera inculpatâ apparuere, & magna bilis vesica, viridi suo colore vicina Stomachò intestina infecit. In pertò brachio sinistro, conspectum id os humeri fuit effractum, & sinisterrorsum ex cute prominens. Os femoris ejusdem regionis extrorsum violenter à suo capite divulsus trochantèrem acutum, suoque cuspidem utem perforantem habuit. *Appendix inferior femoris sinistri, atque interior,*

F. 2.

F. 1. b.

F. 3. c.

F. 4.
F. 5.

terior, quâ genu efformat, vastò se satis tubere manifestavit. *Tibia* tandem introrsum reflexa & curvata cum fibula sua *in medio violenter fracta* visa fuit, atque illius ossis cavitas omnino ita obliterata, ut nec medullæ aliâs in ea continere solitæ, vestigium animadverteretur. Sectioni manus cum *Willio* accommodavit in Chirurgia utraque exercitatus juvenis, *Georgius Brotmannus*, præsentibus inter cæteros *Bambergensis Præfecti, Domini Majeri* filiò, & *Theodorico Dauchwitz* | *Pharmacopæo Fürsensi*.

D. Volcamer in Litter. è Noribergâ ad D. Sachs.

OBSERVATIO CCXXVI.

D. JOH. GEORG. VOLCAMERI.

EX SINU VIRGINEO CANUNCULÆ PROPENDENTES EXSECTÆ.

Virgo, ætatis 45. in naturalibus suis, magnò tentari cœpit dolore, unde illi *ex rima canuncula*, duobus funiculis adhærens, propendit, quæ insignem patienti incussit metum, dimissâ, cujus artibus ante nimium attribuit, vetulâ, meò consiliò se Chirurgi nostratis dexteritati submitit. Sectione semiputris illa massa ablata, summum exhalavit fœtorem, quæ calidæ injecta aquæ testiculum vasis suis annexum præsentavit. Dolore illò interim nil minùs sæviente, atque eruptionem molis majoris minitante, Dux fui & Autor, ut Chirurgus coalitum hymenis præviò stilò laxaret. quò facilior urgenti moli pateret exitus. Subsequitur & alter testis, æquè fœtens, vi interim excretrice nonnihil acquiescente. Dum huic incumbimus curæ, tumor in collo paulò infra pharyngem cum exquisito satis dolore, febre concomitante hecticâ, tussique continuâ, ad juglandis magnitudinem exoritur. Omnis cibi appetitus evanuit, somnusque noctis tempore cessavit. Tandem adaperitus & ille, similem tetri odoris mephitim expirabat, & ad inferioris affectus constitutionem se conformabat, ut melius se circa uterum habente Agrâ, benignius & colli ulcus se præbuerit; novò inferius emergente incommodò, reincruduit & malum superius. Divinâ tandem Numinis Gratiâ convenientibus remediis utrumque malum expugnatum, ulcusque consolidatum fuit, virgine etiamnum bene

benè vivente & valente, graciliq̄ue ejus corporis habitu, in fatis ob-
sum mutató.

D. Volcamer in Litt. è Noribergâ Vratislaviam misit.

OBSERVATIO CCXXVII.

D. JOH. GEORG. VOLCAMERI.

INSOLITA CALCULI IN CORPORE TRANSEUNTIS VIA.

FOEmina hujus Urbis, Reverendi cujusdam Antistitis filia, anno 64.
de summa deglutiendi difficultate conqueri cœpit, cum vehementi
in collo dolore. Huic sperma ceti cum ol. Amygd. dulc. camphorâ
& Syr. ex viol. &c. commistum, ad minoris cochlearis capacitatem
noctu assumere præcepi: dolor nonnihil remisit. Alterò mane repetiit
eandem misturam, non ita diu postea quidpiam à collo ad dextrum sub
diaphragmate latus, tanquam globum sclopetarium veloci motu transi-
re sensit. Emplastrum triapharmacum ad bidui tempus inibi imposi-
tum habuit. Exinde pari velocitate dolor ille ad pubem descendit, ibique
moratus, donec post inunctiones & cataplasmata tres calculos pisa su-
perantes, ex vesicâ ejecit, nullò hæctenus subsecutò incommodò.

D. Volcamer in Litt. è Noriberg. Vratislaviam datis.

OBSERVATIO CCXXVIII.

D. JOH. GEORG. VOLCAMERI.

MARGARITÆ VERÆ ET PERFECTÆ IN GERMANIA
INVENTÆ.

VIR Clarissimus Dominus Carolus Georgius Eysen Noribergensis,
Medicina Candidatus, cum variis discursibus animum reficeremus,
inter cætera concharum mentionem fecit, in quibus margaritæ ve-
ræ Occidentalibus non inferiores invenirentur, verbisque fi-
dem addidit. Obtulit enim talis conchæ sobolem, quinque nimirum ea-
rum, milii granum exæquantes, mirè splendoras & sextam pisi magnitu-
dinem attingentem, coctum colore suo oculum carpionis referent m.,
quæ suam nondum assecuta videtur maturitatem. Invenisse illas se

retulit propè *Vinariam* in *Stagno Ruchenteich* dicto. Anno 1670. 20. Septembris.

D. Volcmar Litt. ad D. Sachf. Vratislaviam.

SCHOLION.

EX omnibus *Margaritis* sinus Persici Perlæ omnium præstantissima celebrantur, præcipuè illæ, quæ inter Ormus Insulam & Bassoram, circa Baroyn, Cariffa, Julfa, (unde Lusitanis Perlæ Aliofar dictæ à portu Persiæ Julfar. *Boot. de Gemm. l. 2. c. 36. f.*) & Camaron: quibus cedunt illæ, quæ in Insulis Zeilan & promontorio Comorin, Sumatram, Borneo & Indiis Occidentalibus, utpotè quæ tantam superficiem polituram non habent, reperiuntur. *Dn. de CHAPEZEAIL*, qui referente *Ampl. Oldenburgiò in Transact. Anglic. Tom. II. n. XXIII. p. 429.* Gallicè Tractat. scripsit *des Joyaux & des Principales Richesses de l' Occident.* is Perlas nobilissimas censet in Sinu Persico ad Insulam Baharem, item ad littora Arabiæ felicis circa Catif. in Insula Zeilan circa Manar, & circa Japoniam. In Indiis Occidentalibus asserit capi in Oceano Septentrionali circa insulas S. Margaritæ, Cubagua S. Marthæ, & versus continentem circa Comanam & Comanagoten, & in Oceano Australi versus Panama. Sæpiùs ait 5. aut 6. *Perlas* reperiri in unâ conchâ. Inveniuntur tamen, etiam in Europâ uniones, uti in *Histor. Gemmar. Anselm. à Boot l. II. c. 37. p. 169.* videre licet, qui *Perlarum* feraces nominat Scotiam, Silesiam, Bohemiam, Lotharingiam, Voilandiam, Frisiam, loca tamen specialiora non recenset. Nec addidit à *JOH. FABRO Lynceo* recensitos *Uniones* in *ILSA* fluvio propè Passavium Germaniæ Urbem vetustissimam inventos, de quibus *Faber in Not. ad Recchi Hist. Mexican. f. 758.* Retulit huic *Fabro* *Dn. Job. Carol. L. B. à Kirchberg Canonic. & Official. Ecclesiæ Cathedralis Passavii*, quod in fluvio *ILSA*, ob subjectum solum nigricante semper aquâ conspicuo, ad determinatum ac trium solummodò milliar. spatium *concha margaritifera* nascantur, quæ *uniones* in candore, lævore, magnitudine, & orbe aliquando etiam orientalibus vix inferiores, producant. Cum ante complures annos sedem ibi exercitus quidam fixisset, tam nobilis prædæ avidissimi milites conchas per totum illum fluvii tractum expiscati sunt, ut vix paucæ superfuerint: nunc tamen aquam *concharum* earundem copiâ denuò abundare; quod à seminio relicto & temporis progressu ad maturitatem perducto evenisse probabile. Locus

cus tam religioſè cuſtoditur, ut nemini hîc fit licitum piſcari, præterquam Epîſcopo aut Adminiſtratori. In *Oſtreis* circa *Angliæ* littus ad Provinciam *Cornwalliæ* *Perla* pariter inveniuntur, quæ tamen bonitate & rotunditate multum cedunt Orientalibus. *Dn. de CHILDREY in Hiſtor. Nat. Angl. in Cornwall. p. m. 16.* Et in quibusdam Provinciæ de *Caernaron* locis teſtacea quædam rore nutrirî, & *Perlas* producere, aſſerit *ibid. p. 248.* Qui *Author p. 304.* quoque aſſerit in fluvio *Scotiæ Done* eſſe teſtaceum quoddam, quod appellant *Cheval-moutè*, in quo creſcant *Perla* non cedentes nobiliſſimis inter Orientales.

Occaſione harum unionum elegantem Observationem ſubjungere placet *Clar. NICOL. CABEI*, qui *Comm. in Meteorol. l. 1. §. 50. f. 292.* ad Uſus Mediços *Matrem Perlarum* iſſis *Margaritis* præferre audet, nec ſine rationibus. Puto ego, *inquit*, & mecum peritiores omnes Chymici, *uniones* quid eſſe magis imperfectum ipſâ *conchâ*, ut verè *Plin.* iſſis ſolam raritatem pretium feciſſe aſſerat. Inde periti Chymici *Q. E. Margarit.* Sal & alia medicamenta ad vires reficiendas accommodatiſſima libentiùs ex *Conchâ*, *Matrice*, *Matreque* purgata, quàm ex ipſismet unionibus forment, ſcilicet ex parte internâ, translucida, & hoc feliciffimò eventu. Unde *D. MICHAEL DÖRINGIUS Cent. 1. Epîſt. Medic. ep. 4. Op. f. 2003.* (quæ *Epîſt. operâ Exc. D. Sponii* Medici *Lugdun.* nuper cum *novâ Edit. Oper. Sennert.* prodierunt) *mater perlarum* ſi earundem cum iſſis *Perlis* virium, quis nolit ſumtuuma facere compendium.

Magnæ Perla, Uniones dicuntur, quod rarò ſui parem habeant: *magnæ* circa promontorium *Comorin* pendentes 100. frumenti grana, & circa *Inſulam Borneo* licet non elegantes 160. grana tritici ponderant. In *Coronâ Rudolphi Imper. una* fuit, quæ pyri muſcatellini magnitudine fuit omni decore abſolutiſſima. In theſauro *Lauretano* in *Italiâ* præter maximam copiam rariſſimarum & maximarum *Margaritarum unam*, cernere licet, quæ exactè repræſentat fœminam ulnis tenentem infantem. *Dn. de Momonnys Itiner. Italic. ſecundo, Tom. II. p. 434.* qui *idem in Tom. III. f. itiner. Hiſpanic. p. 33.* *Toleti* in grandi Templo in reliquario vidit, *Mariam* in rupe ſedentem, quæ rupes ex puris lapidibus pretioſis facta, inter quos *Adamas* inſtar ovi *Columbini*, & *Perla* inſtar minorum *avelanarum*.

[*D. Ph. Jac. Sachs à Lewenbeimb.*]

OBSERVATIO CCXXIX.

D. GEORG. ABRAHAM MERCLIN.

FORAMEN IN VENTRICULO DEMORTUI
REPERTUM.

ANno 1654. d. 4. August. in aperto ad exenterationem pro sepulturâ Cadavere Domini Land-Commendatoris Laudatiff. Ordinis Teutonici, Balliviæ Franconiæ, Dn. G. W. ab Elckershausen, dicti Klippel / quamprimùm intestina, illis & omnibus visceribus adhuc omninò integris, & à cultro sectorio intactis, sunt detecta & denudata, illorum superficiei externæ, cum liquidiori quadam, quàm infrâ notamus, amurcâ innatabant, & se in conspectum dabant, pelliculæ crebriores, quasi exustæ prunorum coctorum, quæ pridie sub noctem comederat moribundus: id quod mihi non immeritò ansam dedit penitiùs indagandi: Undenam putamina hæc hîc conspici possent, ventriculò, & intestinis adhuc solidis & illæsis. Et en! rimanti, magnitudine nucis avellanæ, & cui facile pollicis extremum intrudi poterat, fetidissimâ scatens amurcâ foramen ipsius ventriculi, in sede elatiori, sub sterno ipso, nimirum eò locò, ubi memini hunc Dominum, cætera omninò adhuc benè valentem, semper conqueri me audivisse de continuo, non quidem adeò magno, sed tamen satis molesto aliquo dolore, à benè multis retrò annis se affligente: Arguentibus autem Nasutulis nonnullis, quod impossibile esset, hominem cum foramine in ventriculo vivere potuisse; nec me non cavillantibus, qui hoc asserere non erubescerem, respondi: hoc ipsum illud esse, unde, præter cætera obierit Ager, nec opus esse, credere, illum cum hoc foramine diu supervixisse: sed simul ulcus istud seu *apostema*, forsan longò tempore ibi, cum tot annorum molestia hærens, & à dicta amurcâ tum demùm erosum, in foramen hoc dehisceret, simul ægrum expirasse: quâ in opinione me postmodum etiam confirmavit Helmont. dum in illius *ignoro. hospit. morb.* fortè fortuna evoluto; inter alia hujus argumenti plura, scriptum inveni: *partium internarum mortificationem obitûs. diem. non multis passibus anticipare.*

D. Merclin è Noribergâ Vratislaviam.

vid. Addenda p. 405.

OBSER-

OBSERVATIO CCXXX.

D. GEORGII WVOLF GANG VVEDELI.

PARALYSIS A GIBBERE.

A Sfertum aliàs commune est, solùm à subitaneâ vertebrarum dor-
si dislocatione oriri Paralyfin, non item à lenta & pedetentim
factâ, ubi scil. sensim quoque cedit medulla, nec contorquetur.

Vid. Sennert. lib. 1. prax. p. 2. c. 27. p. 518. Exemplum verò tale vidi
in infante coriarii duorum cum dimidio annorum. Hic 1668. à vertebrâ
spinali ante aliquot menses per casum læsâ gibberis initium sensit; Cùm
verò Parentes consulissent carnificem, prima protuberantia novæ alius
circa tertiam & quartam vertebram accessione, Mense Novembri, aucta
fuit, & hinc compressis nervis in utroque pede Paralysis successit, præce-
dente per aliquot dies febrili continuò calore. Notandum verò nil pla-
nè adhibitum esse à carnifice, quàm linimentum quoddam ex pingue-
dinibus constans. Consultus 1669. d. 21. Maji, continuatò medica-
mentorum usu, quantum infantilis permisit renitentia, id Dei gratiâ ef-
feci, ut mense Jan. 1670. attrahere iterùm pedes, hinc mense Februar.
movere eosdem, & Martiò sequente liberrimè ambulare denuò didice-
rit, dolentibus semper ante restitutionem motus partibus.

Medicamenta, cum aliis variè sæpè maritata, quasi in compendio
h. l. memoranda, fuerunt internè 1. ~ *ci & ♀i volatilis. 2. purgans
ex pulv. laxat. veget. 3. infusum ex Nervinis, Pæon. Chamædr. Cham-
æp. Stach. arab. Anthos, Sassafras, &c. 4. Cinnabarina. Externè 1. Ol.
Laurinum solum, & gibbo & nervis debitum. 2. Liniment. ex ungv.
nervin., pingved. Castor., Ol. Laurin. Spic., Laterhi., Lumbric. &c. 3.
Balneum ex formicis & nervinis, Chamædr., Salv., Siderit., Serpill. 4. Urti-
cationes etiam sedulò adhibitæ. Hinc restitutus plenariè, jam præter
gibbum leviolem optimè degit.

D. Wedel è Gothâ Vratislav. datis. ad D. Sachsum.

OBSERVATIO CCXXXI.
D. GEORGI VVOLFGANG. VVEDELII.
PARALYSIS UNIVERSALIS.

Alius Juvenis 16. annor., filius militis & civis h. l. cùm priùs ulceribus fœdis in naso laborasset, cum tumore ad os usque propendente, ab iis curatus, post dimidium annum cum nausea, inapetentia, dormiendi perpetuo ardore, cum dolore item cervicis, quem tumor levis postmodum accedens auxit, & febre tandem continua simul & semel in *Paralysin Universalem* incidit, quâ per integrum, & amplius, annum, ab 1666. ad 1667. immobilis ferè decubuit. Manum sinistram levissimè solùm, unò vel alterò digito salvò, movere poterat, cætera planè non. Si pes adigeretur versùs superiora, quod vi semper molliendum erat, (aliàs enim rigidi utriusque existebant,) circa genu in modum convulsionis *ævo* tendebatur. Sensus tamen partium levior, & calor aderat, cum appetitu optimo. Injusta sæpè prodibant excrementa ob resolutionem sphincteris ani; cum atrophia partium summa, sudoribus perfluebat corpus.

Cum curandus offerretur hic æger *κρησθήμεν*, reputans illud Avicennæ, sæpè monstra fieri in medicina, & prognosticò munitus eadem jam dictâ methodò aggressus sum. Miserrimum erat spectaculum, non erigere caput, nec erectum sustinere, multò minùs sedere poterat, nec vivere, nec mori. Testes hujus *Dn. D. Kifnerus Francofurtensis*, & *Dn. D. Wite Susatinus*, Practici celeberrimi, qui sæpiùs mecum illum visitarunt. Initiò dedi Elixir Cephalicum cum \sim Gl. cephal. paratum, \sim um magnanim. compos. Laurebergii, infusum nervinum supra citatum, urticationes, inunctiones spinalis medullæ, & præsertim tumoris illius circa cervicem. Sudorifera & purgantia studiose vitavi, denique \sim us \ast ci & urinæ utramque absolverunt paginam. Externè præter balneum formicarum cataplasma ex symphyto appositum sæpius fuit. His benedicente Deò O. M. intra aliquot mensium spatium convaluit, singulis novâ spe erectus æger, ob novum partis alicujus restitutum motum, semper præcedente dolore & tremore.

D. Wedel è Gothâ Pravitaviam datis Litteris.

OBSERVATIO CCXXXII.

D. GEORG. VVOLFANG VVEDELI.

PARALYSIS PEDIS FLUENTIBUS MENSIBUS
SUBITANEA.

A Nno 1668. fœmina, antehac passionibus capitis & nonnunquam epilepticis tentata, derepentè, *tempore menstrui fluxus, sinistri pedis Paralyfi*, id est, ἀναισθησία, ἀκίνησία καὶ ψυχρότης corripiebatur, & concidebat. Eò ipsò momentò vocatus volatilen CC. cum internè cum pulvere cephalico & aliis dedi, externè verò ~~apopl.~~ apopl. mul. cum ~~aci~~ aci remixtum illinere jussi, non omissis urticationibus, quò effectum, ut alterò statim die pedem movere, tertio ambulare iterum potuerit.

Ne excreseat nimis hæc tractatio, paucis solum id annotare lubet, (relictis hæc vice, quæ dici hanc in rem possint, aliis:) 1. infusa nervina ejusmodi & volatilia, poros nervorum de obstructa & penetrantia, quàm optimè dari in Paralyfi. 2. Sudorifera & purgantia, quibus addi possunt clysteres, non æquè promiscuè prodesse Paralyticis. 3. Consideratione dignum est, quod plerumque hanc resolutionem nervorum, inprimis majorem, præcedat febris, quod videtur contrarium asserto Hippocratico, febrim Apoplexiæ vel Paralyfi supervenientem, illam solvere. Exemplum parallelum, febris apoplexiam accessione suâ non terminantis, sed lethiferæ *vid. apud Holler. Obs. 29.* 4. Ineunte vere, ut alios morbos chronicos, ita hunc affectum melius & citius debellari posse.

D. Wedel è Gorbâ Vratislav. datis Litt.

OBSERVATIO CCXXXIII.

D. GEORG. VVOLFANG. VVEDELI.

PHTHISICUS DISSECTUS.

A lbertus Müllerus, Typotheta 24. annor. cum 1666. mense Decembri cursu fatigatus & calefactus bibisset cerevisiam absinthiò medicatam, aliàs homo biliosissimus, diebus seqq. præter motum fortio-

rem

rem strenuè potuì litans, sensit dolorem thoracis circa sterni dextram partem, qui ad caput extendebatur, cum tussi & excretionè materiæ flavæ purulentæ, & respiratione difficili. Data sunt medicamenta pectoralia & antiphthistica varia, leniti dolores, absterfa materia, sed vi morbi vere anni sequentis obiit. Hunc, cum ab itinere Jenam redux mortuum intelligerem, comitantibus aliquot Philiatris aperuimus 1667. d. 16. April. invenimus dissectò sternò *Pulmonem dextrum* totum *scirrhosum*, fistulosisque ulceribus scatentem, adnatum pleuræ, diaphragmati, & mediante hoc hepatis. Sinister quidem aliquantò erat integrior & spongiosior, nihilominus communicata & cum ipso erat ulcerosa colluvies, (scætor verò omnis aberat) & adnatus quoque hic Lobus erat pleuræ. *Cor* erat flaccidum, & venæ exteriores, ejusdem Parenchyma ambientes, turgabant sanguine. *Aqua in Pericardio* flavescens & pauca. *Sanguis* in utroque ventriculo nigerrimus. *Hepar* totum adnatum Diaphragmati, ex pallore flavo rubescens, nigris interstinctum maculis, ex parte etiam adnexum costis. *Lien* pariter adnatus, colore quidem probò, magnitudine eximiâ, in rotundum declinante. *Vesicula bilis* parva, quod, qui hominem noveramus, mirabamur. *Ventriculus & intestina* integriorem constitutionem præ se ferebant. Totum denique corpus exsuccum, exsanguè, aridum, *σκαλετώδες*.

D. Wedel è Gothâ ad D. Sachs.

OBSERVATIO CCXXXIV.

D. GEORG. VVOLFGANG VVEDEL.

MACULÆ SCORBUTICÆ IN SINISTRO
HYPOCHONDRIO.

Anno 1669. d. 21. Jan. *Textor* hòc locò natione Saxo, cùm olim jam affectu Hypochondriacò fortiter laborasset, denuò querebatur, se dolorem in sinistro Hypochondrio gravativum pati, cum *maculis quasi Pulicaribus scorbuticis*, quas per aliquot dies in solo isto climate observarat. Adhibitis aperientibus Olibus dolor ex sinistro in dextrum conversus latus, sed continuatò usu brevi ille unà cum maculis evanuit.

Obitet

Obiter h. l. citare lubet locum ex *Strabone l. 16. Geograph. p. 537.* utpotè rariorem, ex quo patet, olim jam Arabiæ ἐπιχώρων fuisse scorbutum; ibi enim cum recensuisset Ælium Gallum Romani Exercitus Imperatorem in Arabiâ, Syllæi perfidiâ, per longos anfractus & avia cœnosis stagnis periculosa ductum, εἰς γῆν, subjungit, τὴν λευκὴν κώμην κατῆγεν, ἤδη σομακάκη τε καὶ σκελοτύβη περιετομένης τῆς θρακῆς ἐπιχωρείοις πάθεσι, τῶν μὲν πρὸς τὸ σῶμα, τῶν δὲ πρὸς τὰ σκέλη πρὸς ἄλυσιν τινα δηλέντων, ἕκ τε τῶν ὑδρείων καὶ τῶν βοτάνων. Proinde ad *Album Pagum* pervenit, jam exercitu oris & crurum vitiiis (qui morbi sunt ei *Regioni familiares*) ταῖσδ', stomacaccen & scelotyrben dicunt: quorum illa circa os, hæc circa crura resolutio quadam est, ob aquas & verbas proveniens. Confer *Plin. l. 25. Hist. Nat. c. 3.*

D. Wedel è Gotba ad D. Sachs. Vratislav.

OBSERVATIO CCXXXV.

D. GEORG. WOLFGANG WEDEL.

TESTIS SUPPURATIO A CONTUSIONE.

Vir doctissimus 1670. d. 15. Maji, cum centum & ultra Imperiales in capsulâ, (in Schussack) equò impetuose vectus gestaret, marsupio inter femora reclinato, continuâ succussatione adedò læsit genitalia, ut per totam noctem immanem *testiculorum*, maxime verò dextri, senserit dolorem, ad ipsum umbilicum & renum regionem protensum. Intumuit tum *dexter testis*, doloribus per leniter repellentia & paregoricâ discutientia sopitis. Cataplasma ex ebulo, Agrimon. Chamæm: &c. cum vino & aceti modico externè appositum, internè quoque calori accedenti, & siti contrâ itum. Sequentibus diebus cum symptomata reliqua omnia essent sopita, impositum Empl. de Hypocycamo cum mirabili Oldenburgensi dicto remixtum, non omissis defensivis ex Lithargyrio, quibus id quidem effectum, ut flaccesceret tumor, & aliquomodo detumesceret ultra pugni majoris contracti magnitudinem adauctus dexter testiculus. Sed cum materia copiosior dolore & calore attracta esset, quàm ut posset dissipari, sicque tumor ad suppurationem tenderet, neque tamen pinguedine leporis aliisque ruptoriis aperi-

retur, appositum unguentum Escaroticum, cum ferrum renueret æger, hinc pro separatione Ungvt. populneum, unde eò ipsò die apertus tumor fudit materiam. Interim partes reliquæ sollicitè defensæ sunt, & ulceri Emplr. sticticum cum aliis mundificantibus adhibitum, quod hinc sensim consolidatum est, posteaquam testis satis, & infra ferè magnitudinem alterius detumuerat.

D. Wedel è Gotha Vratislav.

OBSERVATIO CCXXXVI.

D. GEORG. VVOLFGANG VVEDELII.

TESTICULUS UNUS.

ESt in vicinîâ præfecti cujusdam N. filiolus, cui *unicum* tantum *testem* scrotum tegit. Studiosum item Misnicum novi, qui *unicò* pariter *teste* virilitatem probabat, libidine tamen nulli inferior.

D. Wedel è Gotha Vratislaviam.

SCHOLION.

Numerò bini sunt *testes*, rarò *unus* tantum & magnus, ut Syllæ & Cottæ, teste *Arriano*, rariùs *tres*, ut in *Agathocle* Siciliæ Tyranno (*Cal. Rhodig. l. 24. c. 4.*) & familiis nonnullis Italiæ *Colcorum* Bergomi inprimis, aliorumque Parisiis notante *FERNELIO L. I. Patbol. c. 8.* Idem in Germania Illustrissimæ familiæ proprium asserit *Th. BARTHOLIN. Anat. Reform. L. I. c. 22.* in quodam monacho *tres Testiculos* notavit *MONTUUS in Anasceve morb. l. IV. c. 37.* in Typographi filio *Holler. Scholiastes ad L. I. c. 62.* in adolescente Antvverpiano *Forest. l. 27. obs. 11. in schol.* Nova exempla *unici testis*, ut & *trium testiculorum* adducit *BORELL. Cent. II. obs. 60. V. quoque Cusp. à REIES in Campo Elys. Quest. 9. 48. §. 3.*

[*D. Pb. Jac. Sachs à Lewenb.*]

OBSERVATIO CCXXXVII.

D. GEORG. WVOLFGANG. VVEDEL.

PULSUS INTERMITTENS.

UT ut juxta *Celsum*, *Pulsus* mille res varient, nihilominus nisi Medicus venam contrectet, tutò illum mederi non posse, non Senecæ solùm, sed omnium Medicorum est assertum. Præ aliis autem differentiis maximè observandus est *Pulsus intermittens*. Quando arteria *ἄδαιώς κινῆται*, non movetur & micare desinit, quò ipsò morborum artifex non rarò terretur, sæpiùs fallitur, vel minimum dubius hæere cogitur, unde non videtur de nihilo accuratiùs in hujus scrutari naturam, quod optimè eò ipsò fit, si *Pulsus intermittens divisio* notetur. I. enim *Pulsus penitus intermitit APPARENTER*, cum ob profundiorum situm arteria ictum cum manu tangente non communicat, quod in carnosissimis quandoque contingit, ubi cauto opus est, ut semper in tali casu, ne ægrum vel sanissimum moriturum prædicemus, & inde non levis pudor postmodum oriatur. II. *Pulsus intermittens datur NATURALIS*, qui ob *ἰδιοσυμμετρίαν* à primò ortu talis est.

Vivit h. l. locum tenens vir septuagenarius, cui cum primùm medicinam facerem, & *Pulsus* tangerem, *intermittentem* illum & semper in vibratione deficientem deprehendi, Cumque ex eò quærerem, quomodo aliàs in statu sanitatis *pulsus* habuisset, respondit, se à primo ortu semper eòdem modo *pulsus* suum deprehendisse, quod hactenus multoties in eodem cum admiratione observavi, constanter ita se habere. Exempla plura vid. tum apud alios, tum in specie *Rolfinc. Ord. & Meth. Comment. ὡς ἐν γένησιν* p. 208. III. *PRÆTERNATURALITER Pulsus intermitit* sæpiùs, idque nostrâ experienciâ *tribus* potissimum in *affectionibus*, 1. Aliquoties in *PLEURITICIS* observavi interpolari *Pulsus*, modò quartâ, modò septimâ, modò nonâ vice *intermittentem*. Anno 1670. mense Januariò *ce-revisiæ* coctor & Poligraphus Sil. simul *Pleuritide* decumbebant, uterque *Pulsus* exhibebat *intermittentem*, feliciter nihilominus evadentes. 2. In *febris malignis Pulsus* itidem sæpenumerò *intermittit*, præsertim cum malignitas ad cor tendit. Fœmina cauponæ 1669. febre conflictata *Petechiali* sentiebat recedere desubitò maculas, *Pulsus intermittebat*, anxietas in

respiratione urgebat, pessimum aliàs signum, sed propinato Θ lino volatili & Alexipharmaco C. C. Spiritu albo, defubito omnia cessabant symptomata, & feliciter terminabatur non longè inde morbus, quod in aliis quoque similiter vidi. vid. hanc in remlatius Wier. *obs. p. 65. seqq. 3.* in *Hypochondriack & Scorbuticis* Paroxyfmis solenniter apud quosdam *intercidit Pulsus*, commixtis cum sanguine acidis ponticis & austeris particulis, quæ coagulationem intendunt, grumos pariunt, & consequenter œconomiam sanguinis, & cordis turbant, quod præter alios in coriario observavi, cui cum tumeret pes sinister, & gangrænam scorbuticam minaretur, cum anxietate præcordiorum & dolore gravativo hypochondrii sinistri, Pulsus semper modò quintâ, modò sextâ intercedebat micatione. Et sanè optimè per grumescentiam sanguinis, quicquid p. n. in Pulsu interpolationem procurat, explicari posse videtur, cum nempe fibræ sanguinis $\tau\eta\varsigma\ \mu\acute{\iota}\xi\epsilon\omega\varsigma\ \Delta\epsilon\chi\acute{o}\mu\eta\eta\omicron\nu$ patiuntur, & à sanguine secedunt, quo de vid. *Obs. sup. adductam*. Nuperrimè ante paucas septimanas in tabellione cachectico, primum *intermittentem*, hinc caprizantem *Pulsus* notavi, qui aliàs canibus admodum est familiaris. Potest denuò huc referri *IV. interceptio Pulsus artificialis*, ut apud Galenum *l. 6. de plac. Hipp. & Plat.* Empiricus Theriacam probaturus puerum sine Pulsu produxit. Nam vinculis interclusæ arteriæ pulsu omnicomicationeque orbantur, quod probè notandum in illis, quibus ob fracturam vel alias causas membra ligantur.

D. Wedel è Gottha Pratslaviam.

OBSERVATIO CCXXXVIII.

D. GEORG. WVOLFGANG. VVEDELI.

OPIATA IN AFFECTU ILIACO.

Alius LL. Studiosus, Viri Consultissimi filius 23. annor. in inguine olim ob saltum parumper vel dirupit, vel laxavit peritoneū, unde tumorem herniosum contraxit, qui tamen non faciliè in conspectum prodit, nisi in diætâ excedat, tunc enim induratus ille prodians, aliquoties 1669. levem *iliacam* dedit passionem, faciliè carminativis & res solventibus cedentem. Cum verò 1670. mense Majo, ab errore externo ingratus

ingratus hospes denuò se conspiciendum præberet, ipse verò nihilominus in aëre frigidiori sub funebri onere, viribus majore (est enim texturæ rarioris) gravatus esset, malum nocte sequente valdè exacerbatum est. Advocatus inveni 1. tumorem herniosum instar ovi gallinacei in inguine durum. 2. Summam alvi Stypticitatem. 3. Tormina ventris, & tumoris dolores maximos & ineffabiles. 4. *ἀναρροίαν* humorum, ita ut post frequentissimos vomitus ipse etiam sanguis excerneretur, cum lethali aliàs dicto singultu. Adhibebam 1. individuo huic sæpiùs feliciter data carminativa cum anodynis lenioribus remixta. 2. Jussi applicari Clysterem emollientem & resolventem: \mathcal{R} . rad. Lil. alb. \mathfrak{z} ij. fol. pariet. $\mathfrak{℥}$ l. malvæ, branc. ursin. a. \mathfrak{m} j. fl. chamæm. Rom. melil. a. \mathfrak{p} iiij. bacc. laur. \mathfrak{z} ss. Coq. in f. q. aq. f. Col. \mathcal{R} . $\mathfrak{℥}$ ij. elect. lenit. \mathfrak{z} j. ol. chamæm. Lil. alb. a. \mathfrak{z} ss. \ominus \mathfrak{F} ri \mathfrak{E} j. Vitell. ov. \mathfrak{m} j. M. F. l. a. Clyster. Residuum hujus applicatum tumori hernioso duro, ut & plantæ emollientes aliæ cum lacte coctæ, & linimenta paregorica alia. Inde quatuor sedes, sed à meridie redibant vomitus & singultus cum virium debilitate, siccitate oris, instante sæpiùs lipothymia. Adhibita Stomachica, Cinamomea, cydoniata, theriacalia, cum \mathfrak{z} tibus cordialibus aliis, exterius quoque applicatum cataplasma theriacale ad Stomachum, &c. Omnia verò hæc incassum tentabantur, viribus vacillantibus, & ob vomitum continuantem urgente affectu. Fretus itaque *σχασιμῶ* meò propinabam. *Laudanum opiatum* ad \mathfrak{g} . ij. cum paucis aliis instar boli remixtum. Dictum factum emanavit vomitus, & singultus sensim deminutus cessavit. Hinc manè sequente, die morbi tertio data pilulæ purgantes ex animâ & corpore laxativi vegetabilis constantes, adeoque feliciter & opinione adstantium citius restitutus est æger.

Eadem methodò nuperrimè rusticum, enterocæle prægrandi laborantem restitui. Vide hanc in rem *Diatrib. nostr. de Opio c. 13.*

D. Wedel in Litt. è Gotbâ Vratislaviam.

OBSERVATIO CCXXXIX.

D. EHRENFRIED HAGENDORN,

COLUMELLÆ ABSENTIA A NATIVITATE.

Beatiss. Dn. D. *Johann Hagendorn*, Patruelis meus longè desideratissimus, in praxi amplissima observavit *absentiam Columellæ* in

puellâ quâdam à nativitate, quæ nihil inde incommodi passa est, cœterum sana.

D. Hagendorn è Gorlicio Litter. ad D. Sachf. Vratislaviam.

SCHOLION.

Columellam duplicem, imo potiùs *divisam* vidi in puello, qui labiò Cleporinò ita deformatus erat, ut simul palatum ad imas usque fauces fissum conspiceretur.

[*D. Henr. Vollgnadius.*]

OBSERVATIO CCXL.

D. EHRENFRIED HAGENDORN.

CRYSTALLI BENZOES.

Confeci olim pro usibus meis Magisterium Benzoës, & Spiritum Vini, quem pro extractione ejus adhibueram, particulis quibusdam Benzoinis adhuc prægnantem seposui. Decurrente unius mensis spatiò fortè intueor eundem, & inveni in fundo *Sal Crystallinum* odoris Benzoini, saporisquæ acerrimi. In cujus rei fidem aliquot grana transmitto.

D. Hagendorn è Gorlicio Vratislaviam.

OBSERVATIO CCXLI.

D. EHRENF. HAGENDORN.

OVA DUPLICI VITELLO PRÆDITA.

Gorlicii asservatur apud virum optimè mihi notum Gallina, aliquoties quæ peperit ova duplici vitellò prædita, tantæquæ magnitudinis, ut anserum æquarent ova.

D. Hagendorn. è Gorlicio Vratisl. ad D. Sachf. Confer Anni I. Obs. 36. & 140. & Anni II. Obs. 250.

OBSERVATIO CCXLII.

D. EHRENF. HAGENDORN.

*NUCLEUS IN ASPERAM ARTERIAM ILLAPSUS, ET
PER TUSSIM ITERUM EXCRETUS.*

Comedit annis superioribus ancilla quædam pruna Ungarica, quæ inter comedendum ad risum commota infeliciter nucleum in asperam illabi arteriam sentiens, jam jam suffocari fuit visa. Secutæ vomitiones sanguine tinctæ cum dyspnœa ingenti, voceque rauca & debili. Data sunt vomitoria, expectorantiaque; sed absque successu. Tandem exhibitò medicamine quòdam validissimè tussim concitante, iterum fuit redditus circa partem ejus mucronatam nonnihil alteratus, incolumi posthac ægrotante.

D. Hagendorn è Gorlicio Litter. datis ad D. Sachsum Vratislaviam.

SCHOLION.

EXc. D. DANIEL SENNERTUS Cent. I. Epist. 18. (quæ Epist. ut ante narratum binis centuriis novæ Editioni in fol. Lugdun. annexæ sunt operâ Cl. D. CAROLI SPONII) ad Döringium scribit: putasne quòd *Nucleus Cerasi* in pulmonem delabi possit, atque ibi una atque alterâ septimanâ hærere, antequam iterum rejiciatur? Ego impossibile non puto, atque id nuper, nisi plane fallor, observavi. Respondet Exc. D. DÖRINGIUS Epist. 19. Bimembris tua quæstio, bimbrem postulat responsum. Ajo, quod in altum sublatâ Epiglottide, nucleus intra asperam arteriam quidem deferri, quin tamen suffocationis periculum inducat, fieri vix possit. Videmus, quantum periculi vel guttula, saltem aliqua *αἰθήρας* eò delata, vel micula panis eò delapsa minetur. Per injuriam in arteriam à pilula impulsæ, acinò uvæ &c. exempla colligit Schenck. Quod si tamen nucleus illa in superiore parte arteriæ non diu hæsit, sed vel propter arteriæ amplitudinem, & propriam lubricitatem præproperè ad arteriæ divaricationes descendit, vel propter pulsationes in dorso factas, in pulmonem detrusus fuerit, quin aliquando ibi hærere potuerit, priusquam rejiceretur, diffiteri nolim, videmus enim vermes, calculos, vesicas in pulmonibus genitas satis diu
ibi

ibi latere posse. Exc. D. SENNERTUS in Respons. Epist. XX. integram observationem subjungit, quæ Hagëndornianæ maximè analogæ est. Vir quidam, inquit, cum forte cerasa, scala nixus ab arbore decerperet & comederet, atque scala vacillaret, perterrefactus subito in strangulationis periculum conjicitur, atque ille ipse nucleum cerasi strangulationis causam esse existimat & tussis, Chirurgum qui illum eximat accersit, verum cum Chirurgus nucleum nullum deprehenderet, & suffocationis periculum cessaret, tussis vero remaneret, putabant hæc symptomata saltem à catarrho exorta, cum catarrhis fuerit obnoxius, & mane tempestate pluviam deambulasset. Duravit ista tussis tres septimanas, & per intervalla ægrum valdè afflixit, qui dolorem etiam quendam gravativum in dextro latere deprehendit. Tandem cum vehementer noctu per integram horam tussivisset, nucleum cerasi pituitæ adhaerentem rejecit, atque ita à tussi & dolore pectoris liberatus est. Ego suffocationes illas à rebus illapsis tum demum accidere puto, cum res illapsæ in capite & orificio asperæ arteriæ hærent: illapsas verò in amplum spatium arteriæ, argumento sunt illa, quæ per tussim rejiciuntur: si enim sine suffocatione rejici possunt, cur non etiam sine suffocatione, illabi possint? *Hæftenus Sennertus.*

[D. Ph. Jac. Sachs à Lewenb.]

OBSERVATIO CCXLIII.

D. EHRENF. HAGENDORN.

EXENTERATIO CHIRURGI CUJUSDAM GORLICENSIS CALCULOSI.

Chirurgus quidam Reipubl. Gori, primarius per annos oppido plures calculò vesicæ conflictatus, tandem atrocissimis enervatus doloribus obiit. Sectò cadavere inveni, 1. Pulmonum in utroque latere cum costis coalitum. 2. Calculos novem in Cysti fellea, totam occupantes capsulam, coloris & odoris fellei, levissimam ponderis. 3. In uretere sinistro mox sub pelvi calculus aderat alius, magnitudine amygdalæ dulcis. 4. Vesica urinaria exhibuit calculum sat grandem, ruffum, siliceum, pondere uncias novem cum 3j. 5. Ventriculus cum intestino tenui refertus erat liquore nigricante,

copi.

copiosò, acidum spirante, & pelvim instar aquæ fortis erodente. Ipsa etiam urina, excrementa alvina, saliva, anhelitusque acidissimum, spirabant ex abundanti & p. n. acido ventriculi, infelici calculorum, coagulatione.

D. Hagendorn è Gorlicio.

OBSERVATIO CCXLIV.

D. EHRENFRIED HAGENDORN,

SANGUIS IN EPILEPSIA V. S. EMISSUS MACULOSUS.

Filius pellionis cujusdam apud Gorlicenses aliquando pice ca-
lidâ per totum conspersus vultum, incidit in Epilepsiam, tum-
temporis iterum sanatam. Ante annum repetitis rediit eadem,
Paroxysmis, ipsò vultu in iisdem existente rubicundissimò, in-
termittis maculis quibusdam variegati coloris cum levi tumore. Exhi-
bui generosa anti epileptica, quibus etiam auscultavit, atque ad tempus
cessavit. Recidivante verò eadem, suasi *sectionem jugularium*, quæ tan-
tùm profecit, ut per hoccè tempus Paroxysmus emanerit penitus. Ubi
hoc singulare, quod *sanguis V. S. emissus exhibuerit in superficie ma-
culas ejusdem coloris*, quales in vultu tempore Paroxysmi efflorue-
re.

D. Hagendorn è Gorlicio.

OBSERVATIO CCXLV.

D. EHRENFRIED HAGENDORN,

CONVULSIONES MIRÆ.

Vidua quædam *Gorlicens.* in tertiana uterina accepit à medica-
trice quâdam purgans giatum cum melle, saporis fallendi gra-
tiâ, remissum. Unde præmodùm purgata, sensit vaporem,
quendam instar vermiculi per totum corpus vagantem, se-
quentibus mox *convulsivis* artuum motibus, qui toties affligerunt, quo-

ties ægra obdormisceret; expergefactâ verò eâdem, & ipsæ cessarunt. Curata tamen à me feliciter, & sine recidiva per anti-hysterica cum anti-spasmodicis mista; ubi Spir. C. C. rectific. c. Tinctur. Castorei, item Specificum cephal. *D. Mich. c. ZZ. nativ. & magist. Castorei*, maximè proficua sum expertus.

D. Hagendorn è Gorlicio Vratul.

OBSERVATIO CCXLVI.

D. EHRENF. HAGENDORN.

GLANDULÆ CATENATIM IN FEBRE MALIGNA PER ALVUM REJECTÆ.

COrripitur superiori Autumnò Juvenis quidam febre Epidemicâ tum grassante cum hæmorrhagiâ narium, dyspnœa, Lipothymia creberrima &c. exhibitis Bezoarticis, melius quodammodò visus est habere, persistente tamen lipothymia. Dedi laxativum quoddam pro diuturna alvi obstructione; unde glandulas 12. instar nucis myristicæ catenatim sibi connexas (wie ein Rosenfranz oder Pater noster) extus flavescentes, intus adiposas per alvum rejecit. Abhinc lipothymia cœpit remittere, ægerque, datis Bezoarticis cum Corallinis, etiam vires recuperare.

D. Hagendorn è Gorlicio Vratulaviam.

OBSERVATIO CCXLVII.

D. EHRENF. HAGENDORN.

CEPHALALGIA STATA AFFLIGENS HORA, PEDILUVIO SANATA.

ANnus est, & quod excurrit, cum vidua quædam conquereretur de Cephalalgia, singulis auroris circa quartam matutinam tantâ cum atrocitate invadente, ut futuræ capitis, factò etiam à me tactu, quasi hiarent. Universalibus, Anodynis &c. illust omnibus. Hinc mutato consiliò suasi pediluvium; unde factum est, ut aura frigidissima cum

cum totius horrore, à capite ad pedes descenderet, ægraque bis vel ter idem administrando, planè convalesceret.

D. Hagendorn è Gorlicio Vratisl. ad D. Sachs.

Confer Anni I. Miscell. Obs. 52. de Hemicrania Periodica.

OBSERVATIO CCXLVIII.

D. EHRENFRIED HAGENDORN.

SPHACELUS A FORTI LIGATURA.

PAtitur puer quidam rusticus 9. annorum in agro Gorlicensi fracturam sinistrae manus in medio cubiti & radii. *Ligatur* ab imperito ædituo istius loci nimis arctè; unde subsequente aurorâ rubore nigricante in manu subortò, cum sanguinis eruptione circa apices digitorum manus cœpit *gangranescere* cum infelici ejusdem *Sphacelo*, factaque hinc amputatione. Quia malum d. 25. Maji anni currentis subortum, hinc puerum adhuc sub manibus habemus.

D. Hagendorn è Gorlicio Vratulaviam.

OBSERVATIO CCXLIX.

D. EHRENFRIED HAGENDORN.

MACULÆ QUOTANNIS STATO TEMPORE EFFLORESCENTES.

CUravi annò superiori adolescentem quendam, qui per 6. vel plures annos maculis rubicundis, oblongis, elatis & prurientibus, singulâ ætate redeuntibus, & juxta motum Lunæ nunc apparentibus, nunc evanescentibus, deturparetur. Data sunt feliciter sanguinem purificantia cum laxantibus per aliquot continuata dies, succedente pulvere meò. Renovativò, ut voco, aliquot usurpando vicibus. Componitur ex ʒ diaphoret. alcool. Spinar. Viperar. & ZZ. ʒ atissimo. Ita non amplius visæ sunt efflorescere.

D. Hagendorn è Gorlicio Vratulaviam.

OBSERVATIO CCL.
D. GEORG. SEBASTIANI JUNG.
OVUM OVO PRÆGNANS.

Dum ancilla mea 19. Junii currentis Anni 1671. ova quædam, butyro incoquenda frangeret, inter cætera unum quoque aperuit, in cujus albumine præter vitellum pulcherrimi coloris per exiguum aliud latitabat ovum, exterius testâ seu cortice candido ac durò aliorum ovorum more munitum, interiùs albumine & exiguo vitellò binis signatò chalazis præditum, adeoque exceptâ magnitudine ab ordinariis nihil discrepans. Ejusmodi Ovi meminit Harvejus exercit. XI. de gener. animal. f. 38. & Th. Barthol. in Epist. Cent. 3. Epist. 42. & Cent. 4. Epist. 63. cujus & alia de Ovo prægnanti historia in primo Ephemeridum Germanicarum Anno Observ. 36. extat.

Admiratione plenum est, quod narrat idem Barthol. hist. Anatom. rar. Cent. 1. hist. 4. de muliere quâdam Norwegiensi, quæ antea sæpiùs humanos fætus enixa Anno 1638. rursus gravida facta maximis doloribus bina ova peperit gallinaceis simillima, quorum unum ex illis fractum, alterum verò in D. Olai Wormii Museo adservatum cunctis exhibetur visendum: tam simile gallinaceo, quàm Ovum ovo, nisi, quod non ita candidum sit propter temporis diuturnitatem, & contractantium manus.

Aliam quoque historiam adfert præfatus Author loc. cit. hist. 99. de Gallo annofo in Arce Regiâ Hassniensi ovum reddente minus ovò gallinæ, sed columbinò majus, oblongiusculum, candidâ durâque testâ & liquoribus solitis pellucidum. Hoc à copiosissimis seminis vaporibus ex testiculis ad intestina per vicinos peros patulos exhalantibus conceptum fuisse, ac per annum redditum suspicatur, quum in hoc gallo Anatomix ab eodem subjecto rectum intestinum in fine fuerit, tumidiusculum, ubi increverat ovum.

Omnem ferè fidem superat, mihi tamen sæpissimè pro verissimo narratum illud de Cane Oviparo, qui cum escam quandam à rusticâ singulari artificiò pro gallinis suis, ut ova majora & copiosiora parent, præparatam devoraret, dominum suum in itinere insequens ali-

quot

quot ova unū post alterum pluribus conspicientibus per alvum excludere visus est: unde multum debilitatus, escā verò illā excretā, pristino vigori restitutus fuit. Quæ tamen ova potius massa quædam oviformis ex materiā illā esculentā in intestinis coagmentata (præcipuè, cum de intrinseca eorum constitutione, qualisnam illa fuerit, non constet) quam vera ova fuisse videntur, si rustica illa à Magiæ suspitione immunis credenda. Ovi illius prægnantis supra memorati genesin quod concernit, eadem dubia valdè est: quantum tamen conjecturā assequi licet, probabile videtur, vitellum illum exiguum nondum perfectam in ovario magnitudinem ac maturitatem adeptum, abruptò forsan violentiori motu, vel alia quavis de causa pedunculò, per infundibulum in uterum descendisse, ibidemque in ejusdem revolutionibus & cellulis albumine, chalazis, membranis ac denique cortice pro massæ illius magnitudine obductum fuisse, delabente postea majori ac maturiori ex racemo ovarii vitellò, cui deinde albumen copiosè in uteri plicis hærens associatum, simulque cum albumine illò ovum hocce exiguum iisdem membranis, unoque cortice conclusum fuit. Aut forsan majorem illum, vitellum in descensu suo minorem quoque ob viciniam secum rapuisse, ac binos hos vitellos unò albumine ac membranis involutos fuisse, minorem verò ex majoris ovi albumine sibi quoque albumen associasse, imò membranis corticeque propriò fuisse vestitum, quod tamen magis difficile videtur, cum sæpius duo & aliquando tres (Harvejò teste) reperiuntur vitelli, unicum tamen solummodò sit ovum.

D. Jungè Viennâ Vratislav. ad D. Sachs.

OBSERVATIO CCLI.

D. JOH. JACOB. VVEPFER.

ANATOMIA ALIQVOT CASTORUM.

Castor à Piscatoribus in Rheno non procul à confluentiâ *Limagis Urse, Arolæ & Rheni*, mense Nov. 1667. mediis in undis natans, remis percussus, & craniò in fragmenta comminutò, enectus & captus fuit, quem *Dominò Job. Martino Mejero* Pharmacopœo nostrati venum dederunt. Mole erat vastus: pondere triginta libras superavit. Forma, color, pili, caput, dentes incisores & molares, pedes

anteriores & posteriores, atque cauda quasi squamosa prorsus ita se habebant, prout à Gesnero, Aldrovando & Jonstano describuntur, nisi quod cauda in extremo limbo hirsuta ac brevissimis & asperiusculis pilis prædita fuerit. Primum *castor* famella videbatur: nam in inguine apparuit Rima oblonga & rugosa; ad cuius latera intus utrinque sinus unus ingrediebatur corpus insigne latitudine palmi unius, longitudine palmi cum dimidio, crassitie unciarum duarum & amplius alicubi. Detracta *cuti*, quæ maximam partem non secus ac in homine & suibus pertinaciter subjectis musculis & pinguedine adhærebat, pressis in inguine partibus prodiit ex rimæ parte superiore penis osseus, præputiò tectus; nihil verò, quod testiculis simile esset, uspiam apparuit. Deinde in conspectum venerunt corpora illa magna seu protuberantiæ in quæ utrinque sinus unus exrimâ desit: non erant corpus uniforme; pars enim protuberantiæ superior firmior & durior, & quasi corpus ex multis glandulis duris, quarum quædam nucem juglandem magnitudine æquarunt, conglomeratum & compositum videbatur; pars inferior vesica erat ovalis longitudine ovi anserini, sed compressior magis, quam exactè rotunda. Pressò corpore glandulosò prodiit *substantia* veluti *cerosa*, gravem & acutum *castorei* fœtorem redolens, friabilis: *pressâ* verò *vesicâ* emanavit *humor albicans*, oleaginosus, viscidus & lentus, fœtidissimus, caseum putrem redolens: hujus humoris quilibet folliculus ad uncias tres circiter continebat: *cerosæ* verò *substantiæ* vix unciam ambo corpora conglomerata suppeditabant. Incisis secundum longitudinem vesicis intus læves, sed monticulosæ multisque minutis foraminulis præditæ visæ sunt, ex quibus, foris vesicâ compressâ, exsudavit humor, colore, odore & consistentiâ prorsus similis contento humori. Apertò abdomine *testiculi* in conspectum venerunt, quos cum *Exc. Dom. D. Emanuele Hurtero Cognato, & Collega* gratissimo, nullò modò spinæ affixos, sed antè ossis pubis regioni internæ, ubi sinus superficiarius circa locum processus peritonæi insculptus erat, incumbentes vidimus, nimirum utrinque dimidia pars testiculi cum Epididymo in sinu recondebatur, indeque faciliè auferebatur: quia nec peritonæum transire à nobis credebantur, nec sinibus illis haud profundis accreverant testiculi. *Testiculi* autem præ animalis mole, parvi erant, vix ovi columbini magnitudine accedentes, albi, læves, figurâ ovali, sed compressâ, qua intestinâ respiciebant, unicâ densâ & nerveâ tunicâ vestiti, intus nivei quasi, &

substan-

substantia quasi ex fibrillis densè compactis præditi : nullò cerosò nec oleaginosò imprægnati, nec foetorem castorei acrem redolentes, nec ita comparati, ut fraus aliqua committi, aut adulterari ullò ingenio possent. Ad testiculos viâ solemnè vasa præparantia, copiosâ pinguedine circumdata descendebant: ab illis verò & Epididymis *vasa ejaculatoria* primùm aliquousque anfractuosa, postea rectiora versus collum vesicæ posticæ & *Prostatas* procedebant. *Vesica* compressa urina per *Urethram* peni attentam profiliit. *Uteri* ne minimum vestigium apparuit, adeò ut de sexu hujus castoris masculò ne minimum quidem ampliùs ambigere potuerimus. Totum *abdomen*, quod admodùm distentum fuerat, maximam partem ventriculus & intestina impleverunt. *Intestina tenuia* ulnas novem nostrates longitudine superarunt. *Colon* cum recto duas ulnas longum erat. *Cæcum* è sinistro latere emergebat, quod non memini me in aliò animali observasse, ubi colo proximum ulnâ longius, vastissimumque fuerat, & ventriculum cibo plenum mentiebatur, impletum excrementis & flatibus, extremitas verò gracilis longitudine & figurâ parvi digiti, in quo excrementum crassum exsuccum subnigrum latuit. In *colo* & *recto* scibala dura siccaque continebantur. *Pancreas* duodeno & jejuno duarum spitamarum longitudine tenue subrubicundum affixum: vasis verò splenicis substratum magis albicans & crassius videbatur. *Lien* admodum gracilis fuit, vix digitum latus, spithamam longus, pennæ anserinæ crassitie, pallidus, tener. *Renes* ambo plani, in ambitu instar cultri acuminati; ubi crassissimi vix digitum crassi fuerunt: *Caruncula papillares*, in quibus sulci longi & recti admodùm conspicui, magnæ & longæ erant. *Epar* in sex lobos dividebatur: ex singulis *ductus biliarii* emergentes ductui Cholidocho majori inferebantur. *Vesicula fellea* bile liquidâ impleta erat. *Diaphragma* robustum & admodum nerveum apparuit. *Pulmones* valdè leves, albicantes, intermixtâ paucâ rubedine, videbantur, *Cor* accedebat ad magnitudinem canis majoris: *dexter ventriculus* à sanguine fluido & aquoso distendebatur. *Cartilagineam Ensisformem* habuit latissimam, concavam, figura cochlearis, quò infantes cibantur, in ambitu cartilagineam, in medio osseam. *Ventriculi* structura admirabilis omnino fuit, quam pensculatiùs cum *Cl. D. D. Hurtero* & *Cl. D. Heinrico Sampsonio Anglo*, solertissimo rerum naturalium indagatore, tunc apud nos vivente, scrutatus sum. Amplissimus erat, suillo aut canino persimilis, nisi quod sulcus profundiusculus

usculus quasi medium dividebat, ac si duos ventriculos obtinuisset. De-
 inde in parte sinistra laterali, prope stomachum, seu orificium sinistrum
 ventriculi, portionem rubentem, carnosam, palmo longiorem, palmum
 latam, ovalem conspexi; ratus primùm aliquid morboſi & inflammatio-
 nem eſſe, quoniam rubedo hæc altior reliquæ tunicæ fuerat. In ſum-
 mitate à pyloro ad stomachum ſecundum longitudinem, incidi: totus,
 quantus fuerat, ſegmentis ex corticibus & radicibus arborum, quibus
 pauca fruſtula corticum pomorum & pyrorum permixta, adimpleba-
 tur: piſcium verò vel cancrorum ne minimum quidem veſtigium appa-
 ruit, nec contenta piſculenti quidpiam redolebant, qualis fœtor in lutræ
 ſeſione non ſemel nares feriit. Ablatis maximam partem iſtis ſegmen-
 tis, in fundo *ventriculi* aqua ſtagnabat; deſerò *ventriculò*, nihilominùs
 parietes interni mucò quòdam obliſi permanerant. Ubi ſulcus foris ap-
 paruit, ibi intùs conſpiciebatur prominentia quædam nervea, quæ ta-
 men non tam alta fuerat, nec ita ventriculum dividebat, ut duo ventri-
 culi conſtituendi forent. Eò loci, ubi portio carnoſa rubicunda foris
 videbatur, intùs foramina ſeu *ofcula* quàm plurima in conſpectum vene-
 runt, maximam partem rotunda & lentem admittentia, quædam ſemilu-
 nata, inprimis ſuperiora & ſtomacho viciniora. *Interna ventriculi tuni-
 ca* blandâ manu circa hæc foramina ſeu *ofcula* ſublata, aut unò alteròvè
ofculò incisò, ſub quolibet plura minora *ofcula* apparuerunt in extimum
 incifum patentia: preſſâ foris portione rubicunda ex *ofculis* mucus al-
 bus, perſpicuus, lentus, caſtoreum redolens exſtillavit, qui lacti caleſa-
 cto affuſus illud mediocriter coagulavit: *ſtatu* in unum alterumvè *ofcu-
 lum immiſſò* particula rubicundæ ſubſtantix foris intumuit: *ſtylò* verò
intrusò, quod facilè internâ tunicâ ſublata contigit, ejus globulus in
 externa & recta *ofculo* oppoſita parte ſubſtantix rubræ tangebatur.
 Membrana, portionem hanc rubentem integentem, ſublata, protinùs
 apparuit, illam muſculum eſſe, fibris rectis præditum, quæ exterioribus
 gulæ fibris parallelæ fuerunt. *Muſculò* hòc quaſi membraneò ſecundum
 longitudinem incisò, corpuscula convexa ceu glandulæ minutæ, in a-
 pricum venerunt: totò muſculò cautè ablatò cum ſtupore corpuscula
 convexa, oblonga, ſubruba, minutiffimis vaſis ſanguiferis decorata,
 tritici ſemine & latiora & longiora, ceu in acie locata vidimus; illa ceu
 acinulos pomi granati cortice denudati, ſeu ſemina Maizi ſive frumenti
 turcici ſcapo accreta, ſed pulchriore prorsùs ordine ſita intuebamur,

nam nullum alterò eminentius, nullum à linea recta defleſcebat, aut mole unum alterum ſuperabat; poſita autem erant ſecundum fibrarum rectitudinem. Mucò expreſſò quædam ſubſiderunt, non ſecus ac variolæ matureſcentes deprimuntur & rugoſæ fiunt: ſtylò verò intruſò, aut inflata, denuò convexa ~~con~~debant, adeò ut inde facilè intelligere potuerimus, corpuscula iſta convexa nihil aliud eſſe, quàm extremitatem canalium, ductuum ſeu alveolorù ab oſculis internis ad hanc muſculoſam portionem externam deſinentem; quod poſteà ſeparatis his corpusculis convexis apertius conſtitit, nam vidimus breves canaliculos eſſe eoſque membraneos, mediantibus fibrillis junctos, in quibus mucus reconditus, non ſecus ac mel in favis & præſepioliſ apum aſſervat^{us}. Nimirum, quia *caſtoris* alimentum exſuccum, & coctu difficillimum eſt, ſapientiſſimus & ſummè admirandus in ſuis operibus rerum conditor T. O. M. ipſi pulcherrima iſta & affabrè facta ſtructura benigniſſimè proſpexit, ut nunquam deeſſet fermentum, quod ad ſolvendum & comminuendum alimentum durum & aſperum par foret. Cæterarum partium ſtructuram ceu minùs ad inſtitutum tunc facientium, contemplari ſuperſedi.

Dum meſe Dec. 1670. *Illuſtriſſimo Domino Comiti Franciſco Chriſtophoro de Furſtenberg* medendo inſervirem, oblatum fuit *caſtoreum* recenter à coquo exciſum, aliudque à venatore ſeparatum: dum utrumque attentius perluſtro & cultrò examino, deprehendo veſicam ſeu folliculum liquore impletum & corpus ſolidius, propriè à Pharmacopæis *caſtoreum* appellatum, communi & fibroſâ membranâ involuta eſſe, quâ ablata inveni veſicam & corpus, à me glanduloſum creditum, diverſas planè partes eſſe, & quamlibet propriis involucris præditam, nullumque inter ipſas niſi vicinæ commercium exiſtere, & inſuper utramque peculiarem ad contenta excernenda ductum naſtam eſſe: quamobrem ut caſtore potirer, quem ſectione accuratiore examinarem, nullo labori, nullis ſumtibus peperci.

Commodè d. 19. Febr. 1671. *caſtor* obvenit *Mefſkirchii*, dum ruruſ apud *Illuſtriſſimum Dominum Comitem* moraret, quem à venatore quodam comparavi. Prope *Guttenſtaig*, juxta ripas *Danubii* ibidem alicubi vorticofi, & per loca aſpera & inculta inter montium præcipitia decurrentis, tendiculâ ferreâ captus fuit. Venator tendiculam ferream catenæ ferreæ alligatâ prope ripam fluminis occultavit, iis in locis, quos *Fibrum* tranſiturum ex veſtigiiſ cognoverat. Incidit *caſtor* pede anteriore in tendicu-

iam, incisioribus semet ab illa liberare annitebatur, unde non parùm obtundebantur, dumque à tendicula prehensus omnem vim abhibet, ut libertate potiatur, semet in fluviũ præcipitavit & suffocatus fuit. Quoniam tunc opportunum & exoptatissimum ocium nactus essem, *castorem* diligentissimè & pro viribus perlustrandum & examinandum duxi, quod feci præsentibus & spectatorib. viris *Exc. Dn. D. Andrea Noziò Physicò Ubergianò, Dn. D. Job. Christoph. Heinzmannò Physicò Mefskirchanò, Dn. D. Job. Conradò Stenzeliò* Amicis & fautoribus honorandis. *Castor* iste ætate & mole longè minor erat primò, quem venator vix annum credidit, & pondere non quindecim libras excessit: longus pedes duos, latus pedem unum. *Caput* compressum habuit: *oculos* parvos, subnigros: *aures* minutas rotundas; *nasum* simum; *dentes incisores* prominentes latos, superiores duos flavos, inferiores magis rubros; *Collum* breve, crassum; *Pedes anteriores* digitis quinque præditi erant, & unguibus rotundis, sed obtusis muniti; *posteriores* digiti jungebantur membranâ crassâ nigrâ ac obtinebant ungues latos subnigros, similes simiarum unguibus. *Pilus* omnis mollis, in *dorso* verò firmior, crassior & fuscus; in *ventre* & pectore mollior, brevior & albicans. *Cauda* palmis duobus longior, lata uncias tres, crassitie parvi digiti, nigra & quasi squamosa, non verè talis, nam cutis nigra incisa & quasi cancellata erat, consistentiæ quasi cartilagineæ: hac venator ajebat *Fibros* inter nandum validè aquam percutere, jucundò strepitu & spectaculò: in extremitate tenuior, nec ut in primo hirsuta fuerat. *Pelli* maximè in natibus, lumbis & abdomine immediato *pinguedo* subjecta erat, unde cum labore detrahebatur; promptius in dorso, pectore & artubus abscedebat, cui *panniculi carnosii* portiones affixæ, nihilominus perstiterunt. *Inguina* non denudavi pelle, ulteriori examini partes illas servaturus, quarum nimirum causâ præcipuè hanc sectionem institueram. *Pectore aperto* occurrit *Pulmo* dextri lateris inflatus atrò rubescens: sinistri lateris minus inflatus & flaccidior ex albo rubescens: incisâ asperâ arteriâ nullam aquam ex *Pulmonibus* exprimere potui, fortius illis manu constrictis prodiit spuma albicans, adeò ut in flumine suffocata nihil prorsus per laryngem intra asperam arteriam liquoris admisisse videretur: utrinque quidè in cavo pectoris aqua loturæ carniū similis, scilicet in dextro latere ad uncias quatuor, in sinistro circiter uncias tres cruoris istius limpidioris inveniebantur, quem potius ex *vasis sanguiferis* in animali cum violentissimâ

tissimâ morte luctante expressum existimo, quam Pulmones transiisse, simulque sanguinis aliquid secum rapuisse, & pectori infusum fuisse: nam in aspera arteriæ vel trunco vel ramis, nec aqua pura, nec sanguine tincta extra vasa apparuit. *Cor* magnitudini canis mediocris æquale fuit, cui *ventriculus* dexter prorsus rugosus quasi assutus erat, nigricans, non multum sanguinis fluidi continens, illò maximam partem in dextrum pulmonem effusò, unde intumuit, & adeò rubuit: *sinister ventriculus* carnosus, densus, lævis, minus sanguinis etiam fluidi, continens: *Ambæ auriculæ* erant rugosæ: *foramen ovale* clausum. *Diaphragma* in medio longè latèque nerveum & robustum fuerat. *Cartilago Ensisformis* pollice latior erat, concava, in ambitu cartilaginea. *Ventriculus* multum minor erat, quàm in primo castore, in medio quoque sulco præditus, & ceu in duos divisus. Eminens illa rubedo prope Stomachum longa erat uncias tres cum semisse, lata uncias duas cum semisse, alta unciam unam: ablata tenuissimò velamine apparuit musculus seu membrana musculosa, crassitie dorsi mediocris cultri, fibris rectis prædita, quæ à fine gulæ deorsum vergebant: nam incipiebat à fine gulæ, ambiebat superiorem ventriculi partem, ut versus anteriorem extenderetur quidem, magis tamen sinistrorsum declinabat, ita tamen ut non totum stomachum circumdaret: & licet continua vel saltem contigua videretur cum gula, leviter separatâ ejus extremitate, integrâ unciâ, tùm ipsa, tùm partes subjectæ à gula distabant: continua autem erat cum ventriculi tunica media: Remotâ membranâ musculosâ, protinùs in propatulum venerunt apices seu *extremitates canaliculorum cæcæ*, Maizi seminibus & acinis granatorum similes, pulcherrimò ordine & serie locatæ, albicantes & molles. Apices à se invicem & canaliculos ipsos blandè separavi: in summitate & progressu jungebantur fibrillis tenerrimis & facilè solubilibus: canaliculi seu loculamenta longa erant, unciam dimidiam circiter; ad latera & in fundo prope insertionem in ventriculum minutis vasis sangviferis pingebantur quasi & vestiebantur: quidam canaliculorum recta versus ventriculi tunicam pergebant, qui obliquè mediis aliis canaliculis aut propè fundum inferebantur, unde quidam ibi ampliores & majores evaserunt, antequàm ventriculi tunicam attigerunt. Ventriculò in summitate à Stomacho ad pylorum incisò, inveni ipsum meris corticum & lignorum segmentis infarctum: nec vestigium, nec foetorem vel piscium, vel cancrorum animadvertere potuimus, quamvis juxta flumen piscosum admodùm victi-

tarit. Affererat tunc venator se in nullo fibrorum, quamvis plurimos tendiculâ ceperit, quidquam pisculenti unquam in illorum ventriculis invenisse. *Ventriculô* à contentis mundatô, interior tunica mucosa levi attritu abscedebat, forsan quia jam dies tertius præterierat, ex quo captus fuerat. Propè Stomachum in sinistra & antica parte intus quàm plurima foraminula & oscula vidi, quinquaginta obiter numerando conspexi, quædam rotunda, quædam semilunata erant, multa in extremitate circulô albô ceu limbô prædita, quædam obliquè inferebantur, unde, dum integra erant, stylum ægrius admittebant, nec quicquam è ventriculo canaliculos subire potuit: nam pressâ foras totâ illorum acie solummodò mucus albicans aut gryseus turbidiusculus, *castorei* odore præditus, copiosus admodum, absque ulla vel minima segmenti alicujus particula, exsudavit. Unô alterovè osculô in ventriculo intus incisô protinus plura, scilicet 4. 5. & plura foramina in osculum illud desinentia apparuerunt, & per osculum citra obstaculum stylum usque ad extremitatem cœcam canaliculi adigere potui. Plures canaliculorum secundum longitudinem ad extremitates incidi, intus pleni mucô erant, ceu in favis apiariis locali melle, quô deterisô apparuit superficies asperiuscula instar panni sericei tonsi: vidi quoque illorum superficiem internam vasis capillaribus aspersam. Canaliculorum tunica tenuis quidem est, sed non adeò facilè laceratur. Videtur membrana musculosa canaliculos foras involvens, comprimere & constringere, ac mucum in illis genitum in cavum ventriculi, necessitate exigente, adigere, & vi quâdam trudere. Postquam attentè canaliculos perlustravi, illos abscondi: fundus seu pars ventriculi, cui accreverant, eorumque radices fungorum genus referebant, quod Bauhin. Porosum, alii vaginosum & spongiosum, nostrates *Morochen* appellant, foraminulis non amplius exactum illum ordinem servantibus, qui in extremitatibus cœcis observabatur, ob canaliculorum variam & plerumque obliquam insertionem in tubulos majores: & plerique illorum adhuc largè fundebant mucum turbidum cruore leviter tinctum sauciis vasculis capillaribus, quamvis iteratis compressionibus omnis exhaustus videretur succus in illis reconditus. *Gula* præ intestinis, ceu carnosior, visa fuit musculus fistulosus quasi, maximè ob tunicam ejus exteriorem: *interna*, ubi in Stomachum desinebat, prominuit, limbumque constituit, à quo

quo apiculi albi pendebant in orbem, similes illis, qui in lingua bubula elixa conspiciuntur. Ejusdem generis apiculos in gulæ quoque parte à limbo remotiore ab interna tunica dependentes plures vidi, deorsum spectantes, qui ingressum in ventriculum facilitare, at regressum remorari videbantur: hanc internam quoque tunicam cum ventriculo non continuam cognovi, cum illam integris ventriculi membranis separare potuerim. In *Pyloro* tunica nervosa ventriculi prominuit, limbum seu circulum, seu valvulam circularem constituit, quæ egressum admittere, regressum vel impedire, vel difficilem reddere videbatur: crassior quoque & densior & rugosa ac sulcis rectis prædita fuerat, ac si *Pylorus* sphincteris manus quoque obiret. Ante *Pylorum* in *duodeno* sinum observavi, in quo propter circulum *Pylori* materia sursum regurgitans stagnare potuisset. *Intestina gracilia* ulnas octo longitudine superarunt: *Colon* cum recto duas ulnas æquavit: *Cæcum* itidem in sinistro latere colo adnatum vastissimum fuit, imò amplius colo, definens in cacumen angustum. *Colon* pulchrè in cellas dividebatur, quas firmabat linea alba nervea: Continebat fæces molliores, *rectum* verò in scibala induratas: excrementa ex segmentis constabant, foetoris expertia. *Ilei* portionem, *cæcum*, *colon* & *rectum* ex corpore exempta & mundata inflanda curavi, atque in umbra exsiccavi. Incisio *Ileo* ad coli medium usque: In coli principio incidi primùm *valvulam* *Ileo* appositam, nerveam, circularem, & regressum in *Ileon* impediens: deinde amplissimam cavitationem seu spatium largissimum, in quo non procul ab *Ilei* ostio in sinistro latere amplissimum orificium in *cæcum* patens, cui præerat valvula nervea insignis, foràs in cavitationem spectans, ingressum fæcum largiorem & impetuofum remorans: in ejus parte inferiore dextri lateris aliud *ostium* apparuit in *colon* definens, in quo itidem valvula nervea circularis sita erat deorsum vergens, & descensum fæcum concedens. Denique observavi tot *valvulas* in *colo* nerveas & membraneas, quot cellæ fuerant: omnes semilunares erant, plerumque duæ sibi oppositæ circulum faciebant, quædam non quidem directè oppositæ, at non procul distabant, quo minùs circulum facerent. Quia inflatio per *rectum* fiebat magis *valvulæ* coli in altum tollebantur. Quamvis *Colon* satis superque mundatum videretur, nihilominus plurima frustula segmentorum in *colo* & *cæco* comparebant. *Intestinum rectum* in pelvi amplum admodum fuit, cui foris undiq̃ue adhæsit musculus fibris rectis præditus unciarum

trium longitudine, qui oriebatur ab osse pubis à lateribus ossis Ilei & Osse sacro, validus, nimirum ani levator, quem robustum & undique, intestinum hoc ambientem esse decuit ad retrahendum anum longius fortè prolabantem in excretionem scibalorum valdè aridorum. Sub hoc musculo propè podicem *Sphincter* erat circularibus fibris dotatus. *Intestini recti tunica exterior* fibris rectis validissimis prædita erat, ut ipsum non secus ac gulam musculum fistulosum nuncupare auserim: *Interna* verò *tunica* admodum rugosa & plicatilis fuit, & levi attritu ab externa vicina abscedebat: estque illa ipsa quæ in ani procidentia aliàs protuberare videtur, & sine periculo gangræna affecta, etiam in homine, ferro tolli potuit, & non rarò difficilioris & dolorificæ valdè excretionis causa est, si timeat. *Pancreas* consistentiâ, colore & situ se habebat, ut in priore fibro: ejus *ductum* monstravi obiter. Nulla vasorum lacteorum vestigia supererant: *Receptaculum Chyli* & *ductum thoracicum*, propterea inquirere superfedi. *Vena cava* & *porta* sanguine turgebant, quem venator ajebat semper actu frigidum esse, penes authorem sit fides! *Lien* admodum parvus fuit, longus tres uncias, latus digitum parvum, gracilis admodum sc. vix crassitie dorsi mediocris cultri, pallidè rubescens, mollis, videbatur potius tænia ventriculo quasi assuta. *Hepar* molle, rubicundum, pro animalis proportionem magnum, in lobos, ut in præcedenti, divisum. *Vesicula biliaris* moli hepatis non respondens, parva, semiplena bile fluida: *ductus biliaris* ad unciam unam extra hepar exporrigebatur. In cuti integra in pube relicta videbantur duo ostia insignia, superius sub osse pubis, est rima; inferius sub cauda *podex* est: inter hæc ostia in utroque latere in cuti depili utrinque apparuerunt duo foramina, quæ stylum, sed non profundè admiserunt, ex quibus pili aliquot rigidi & nigriusculi excreverunt, unciales longitudine. In parte rimæ superiore reconditur *penis*: sub illo rima, mediante membrana intergerina, in duas partes dividitur, quarum quælibet in sinum desinit lateralem. Pelle remotâ in inguine solummodò relictis foraminibus lateralibus & rimæ parte inferiore, ubi membrana dividebatur, in conspectum venerunt *Vesica* liquore unctuosò plenæ, *Castoreum*, Testiculi foras abdomen siti, & penis, quæ ordine nunc explicanda sunt.

Vesica seu *Folliculus* & *Castoreum* propriè & verè sic dictum, una communi membrana fibrosa & quasi muskulosa in quolibet latere tegeban-

bantur: membrana hæc oriebatur sub offe pubis: involvebat utrumque corpus & sub vesica seu Folliculo obliterabatur; prædita erat fibris rectis & obliquis, non videbatur ob ortum & insertionem portio panniculi carnosæ, sed peculiaris musculus membranæus, inserviens non solum involucri loco his partibus, verum etiam illarum compressioni. Pinguedine & membrana hæc musculosa utrinque remota, apertius in conspectum venerunt *Testiculi* processibus peritonæi inclusi, *Castoreum* & *Vesica* sc. in quolibet latere tres distinctæ partes. *Vesica* & *Castoreum* manifestè distinguebantur: quælibet enim pars tenui adhuc membranâ investiebatur, per quam vasa capillaria sanguifera plurima dispergebantur, quæ soboles vasorum vicinorum hypogastricorum & Iliacorum. *Vesica* figura fructui amygdalæ cortice viridi tecto similis est: longa uncias duas, lata unciam unam, crassa unciam dimidiam: colore ex albo rubescens: superficies externa asperiuscula. Sublatâ tenui membranâ tota superficies incrustabatur *glandulis* minutis dense conglomeratis & tenuissimis fibrillis coherentibus, quibus segregatis tota superficies quasi verrucis ex albo rubescentibus occupata videbatur. *Glandula* istæ, quas *verrucales* mihi appellare liceat, tenacissimè membranæ vesicæ adhærebant, non secus ac verrucæ cuti: inter verrucas istas vasa capillaria serpebant plura: quælibet quoque verrucarum in minutissimas alias glandulas citra lacerationem dividi poterat, apparentibus intra interstitia quoque vasis capillaribus, verum ad superficiem vesicæ externam pertingere non licuit. Juxta *collum vesicæ* seu *folliculi* in parte ima sita erat glandula phaseoli magnitudine, quæ primò aspectu globosa erat: quâ compressâ ex inferiore foramine prodit substantia alba instar vermiculi, consistentiâ casei recentis, crassitie pennæ columbinæ, quamvis foramen non multum majus puncto lachrymali apparuerit, redolebatque *castoreum*. Pressâ vesicâ prodit ex vicino foramine liquor oleaginosus citrinus odore gravi castorei, imò casei putridi. Ambo hæc foramina sita sunt in spatio intermedio inter rimam & anum. Quælibet harum vesicarum continuit drachmam cum dimidia liquoris oleaginosi, cui caseosi aliquid permixtum erat: liquor vase exceptus instar olei congelati protinus concrevit: charta illitus & igni admotus strepitum diu edidit, antequam flammam concepit, ac si multum vel aquæ, vel salis ipsi permixtum esset: consumptò verò illò, quod minùs inflammabile erat, luculentius arsit, quàm charta nuda incensa. Exiguo

in vesica incifo foramine, inflata admodum intumescebat, flatu per naturale foramen non erumpente: In superficie vesicæ inflatæ *glandule verrucalæ* amplius sejungebantur, non tamen à flatu intumescebant, nec vel minima immutatio in *castoreo vicino* contigit. Vesicam hinc totam secundum longitudinem incidi, quâ mundatâ intus à liquore vidi totam succingi à tenui membrana instar amnii, rugosa & plicatili, quæ ab inflatione non talis evasit; nam in altera opposita vesica, quam non inflaveram, similem membranam succingentem inveni: apparuerunt quoque plurima minutissima oscula, quorum quædam semen milii, quædam lentem & medioerem stylum admiserunt: foris pressis glandulis verrucalibus ex osculis plerisque humor oleaginosus citrinus, ex quibusdam quoque caseosus in cavitationem vesicæ erupit: cuilibet enim glandulæ osculum, quandoque duo subjecta erant. Intus per membranam tenuem transparuerunt quoque vasa capillaria sanguifera plurima: insuper superficies interna ob verrucarum radices admodum inæqualis & monticulosa fuit. *Collum vesicæ* intus angustum erat & rugosum, sulcisque rectis præditum, quod foris aliquosque stylum lubenter admisit, intus verò coarctatum ægrius transitum concessit. *Glandula illa globosa* collo vesicæ hujus adjacens, phaseoli magnitudine, postquam illam à contentis planè evacuavi, apparuit quoque ex conglomeratarum numero esse. His perlustratis *Vesicam*, illæso castoreo, exemi, quod facilè præstare potui: nam propriis membranis distinguebantur & vesicæ collum peculiarem exitum sortitum est, desinens in cutim glabram osculò à rima unciam dimidiam distante. *Vesicâ* inversâ & super digitum extensâ oscula instar caliculorum apparuerunt, cincta limbo membraneo, ex quibus pressis verrucis adhuc prodiit liquor oleaginosus, ex quibusdam etiam caseosus. *Vesicæ* superiori parti accumbebat *castoreum*: Primò intuitu corpus glandulosum conglomeratum esse videbatur: longum erat uncias tres, latum unciam cum dimidia ubi latissimum, in extremitatibus unciam latum, ubi crassissimum vix unciam altum erat. Figura simile erat pyro oblongo siccato, quæ nos *Sangbr* non vocamus, quorumque frequens usus est in diarrhæa & dysenteria ob vim adstrictoriam: rotundum sed in parte antica & postica compressum. Superficies ejus quoque cerebro anfractuoso comparari poterat. Color ejus gryseus striis sanguineis & rubicundis intermixtis. Superficiem *Castorei* vestiebat membrana nervea plurimis vasibus sanguiferis capilla-

pillaribus dotata, quam in recenti faciliè, in paulò exsiccato ægrius, & non nisi in aquâ maceratam separare poteram: inter separandum inveni illam non solum anfractus inter se colligare mediantibus fibris tenerimis, sed etiam ipsos anfractus ubique etiam in profundissimis sulcis undique obtegere. Anfractibus & gyris segregatis & disruptis digito fibris amplius explicatis inter sulcos profundiores vasa capillaria insignia & copiosa serpere vidi. Remota membrana nervea occurrit alia aspectu pulcherrima, multis minutissimis quasi squamulis prædita, quæ luci oppositæ instar argenti relucebant, maximè elatæ & diductæ, aliàs decubæ & depressæ squamulæ livebant, imò pro variâ lucis admissiõne & situ alios atque alios colores, ut colla columbarum, ostentabant. Membrana hæc argentea ubique uda erat à lymphâ tenuissima & limpidissima. In rimâ orificium pollicem admittens in cavitatem *Castorei* patuit: digito igitur indito, anfractus, ceu rugas, omnes explicare valui: itaque penna anserina indita & in lateribus orificiõ primùm digitis compressõ inflavi, protinùs omnes anfractus amplius explicabantur, & totum *castoreum* instar vesicæ secundum omnes dimensiones expandebatur, & postea Orificiõ cum filo coarctatõ instar vesicæ rotundæ, inque superficie planæ perstitit: sic manifestè didicim *Castoreum*, quod antea corpus glandulosum opinabar, nihil aliud esse, quàm vesicam aut bursam aliquam rugosam & plicatam, variosque in anfractus & gyros redactam à membrana ejus exteriori nervea. *Bursa ista* hâc ratione explicata unciarum quatuor capax erat: nondum verò flatu distenta, finem quidem obtinuit, sed vix drachmæ duæ vel tres in illo recondi potuissent. Postquam abundè hanc bursam foris contemplatus essem, mediam discidi: In ejus cavitate continebatur substantia veluti cerosa, subflava, friabilis odore gravi & acri prædita, divisa in frustula, quorum alia pisi, alia majore magnitudine occurrebant. Interna ejus superficies eadem substantia oblita fuit, & paries ochra tinctus videbatur: intus quoque membrana squamosa fuit, unde substantia illa subflava hiscebat quasi: adhæsit autem squamulis seu villis pertinaciter, ut omnem cultri manubriõ auferre & abraderè nequierim citra villorum avulsiõnem: quibus avulsis foramina ceu acu inflicta in membrana relinquebantur. Manifestè apparebat, substantiam illam ceream ab atomis seu minutissimis particulis parietem incrustantibus, attrituque separatis ortum & incrementa sua ducere. In altero *Castoreo* nondum explicato

nec inflato, in orificio in rimam desinente hæsit frustulum substantiæ cærolæ avellanâ majus: illò secundum longitudinem incisò interna superficies quoque anfractuosa & gyrosa apparuit. In utroque latere cæterum vesicæ istæ & *Castoreum* pari seratione habebant, nullaque inter illas differentia apparuit: tum quoque observavi utrinque vesicam & castoreum ob cutim, qua mediante coherent, ita separari posse, ut ex uno ortu connexi maneant, cuti ligamenti seu vinculi intermedii beneficium præstante: neutiquam verò geminos folliculos utriusque lateris una membrana concludi posse. *Pondus* utriusque *Castorei cum vesicis* ambabus vix Unciarum quatuor fuit, quamvis omnia frustula conquissiverim, quæ ad ipsius molem, prout à venatoribus venundatur, pertinere credebam. *Testiculos* præter expectationem in hoc *Castore* sub osse pubis, prope castoreum tunicæ vaginali inclusos reperii: nulla in inguine scroti aut testiculorum illic latentium indicia foris vel visu vel tactu se monstrabant: & quamvis *Castoreo* vicini, nullam tamen inter illos & *Castoreum* communio intercedebat sive mediata, sive immediata. Vasa sanguifera per tunicam vaginalem seu peritonæi processum, manifestè transparebant, tam deferentia, quam capillaria superficiem eorum permeantia. *Testiculi* leviter pressi in cavum abdominis retrocesserunt ac persistenter in sinu super osse pubis peritonæo intus insculptò, processu ejus collabente, adeò ut nisi dextrè id fieret, pari facilitate extrudi nequiret. Testiculis supernè inferebantur *vasa deferentia* vulgò dicta, pyramidalia, varicosa & miris anastomosibus hinc inde coalescentia: illis incumbebant *Epididymi* & *Parastata*: internæ testiculorum parti parastatis inferebantur, mediante membranâ tenui, *musculi cremasteres*, præ mole illorum exiguâ, insignes & semicavi, membranâ tendines nervosos involvente, ac si musculi illi validi satis retractioni testiculorum intra abdomen inservirent. *Testiculi* parvi admodum, albissimi, densi, oblongi, ovò columbinò minores fuerunt: ambo scrupulos quatuor pendebant, dum recentes erant: exsiccati exactè referebant acinum uvæ passæ rugosum & subfuscum: amborum pondus tunc solummodò duodecim granorum erat: Videbantur nihil nisi cuticula rugosa pulpæ expers: nec recentes, nec arefacti *Castoreum* redolebant, imò insipidi & inodori erant: nullòque ingenio adulterari potuissent, quia fraus protinus patuisset illi, qui semel fibri testiculum vel obiter vidisset. *Epididymorum, Parastatarum & Vasorum Ejaculatoriorum*

rum capreolis cautè solutis, vidi unum ductum continuum esse: hoc vas sub osse pubis æquali magnitudine, rectum, rotundum, nerveum, sub osse pubis usque ad vesicæ collum incedebat, post vesicam verò quadruplò crassius evaserat, pennamq; aserinam adæquabat crassitie, minùs durum & solidum existerat: Inferebantur utrinque ad latera colli vesicæ. Ut accuratè hæc omnia perillustrare possem *Vesicam* per Urethram inflandam curavi: *Vesica* admodum intumuit, & globosa evasit: portio Urethræ ab orificio interno unciæ longitudine, antequam peni subtendebatur, pollicem distenta æquavit: *Urethra* autem veretro concreta nentiquam ad hanc molem extendebatur. Portionem pollicis magnitudine collum appellare liceat. Collo igitur Unciæ distantia ab orificio interno ad latera inferebantur: In parte inter insertionem vasorum ejaculatoriorum, media inferebantur Prostatae, quarum mira facies, nam circa insertionem unciam dimidiam latæ expanduntur in duo cornua longa versus vasa ejaculatoria cucillum referentes, albæ, molles: sub collo crassitie mediocris pennæ, in extremitate graciliores, quibus utrinque adhæsit glandula seminis cannabini magnitudine, pellucida. *Inter cornua Prostatarum & vasa Ejaculatoria* utrinque situm erat *corpus laciniatum* ex vesiculis & glandulis compositum, albicans, vasis capillaribus sanguiferis exornatum: *Vesiculas feminales* credidi. Collò hoc vesicæ incisò anteriùs, intus in parte posticâ & inferiore vidi carunculam fastigiatam pisi magnitudine, ita prominet, ut sinum infrà habeat, in quem catheter intrusus facilè impingat. In medio carunculæ supernè osculum apparuit, & duo alia ad latera, utrinque sc. unum. Pressis *vasis ejaculatoriis* ex osculis lateralibus prodiit *semen* album crassiusculum: Coarctatis verò vesiculis seminalibus ne guttula quidem exstillavit: Pressis Prostatæ vel ambabus vel alterutrò cornu solò ex osculo medio exiit humor tenuis subflavus turbidus. Incisis secundum longitudinè *Vasis ejaculatoriis* cava erant, continentia adhuc semen albù coctù: Apertis *Prostatæ*, quodlibet cornuum sulcum oblongû & profundum obtinuit, qui ante insertionem coierunt. Vesiculis verò secundû longitudinè & decussatim cæsis, nihil præter lymphâ tenuem elabentè vidi: Certè nihil, quod semini vasorû ejaculatoriorû simile esset. *Renes* minùs convexi erant, quam in aliis animalibus, sed plani & compressi, in ambitu acuminati: longi unciâs duas cû semisse, lati unciâ cum dimidia, ubi crassissimi vix unciâles fuerant. *Pelvi* apertâ pulchrè superficiè ejus vasis capillaribus pictâ vidi: *caruncula* atrò rubescentes amplæque ex canalibus prominebant: Coarctatâ pelvi in

Ureteres videbantur in illis fulci recti, longi: *Ureteres* validi erant & nervei: intra duplicaturam vesicæ ultra unciam procedebant antequam & quidem obliquè in vesicam hiarent. *Vesica* ferè vacua fuit, continuè urinam paucam turbidam: erat crassa, rugosa, plicis rectis prædita, pyri mediocris magnitudine: inflata in molem insignem excrevit. *Vasa Emulgentia* venæ sc. & arteriæ amplæ fuerunt. In pelvi ad latera intestini recti & vesicæ reperi glandulas duas ovales magnitudine avellanæ, pulposas, continentes mucum viscidum: in ambitu porosas ac si acu vulnuscula inflata fuissent: cui usui inservirent, divinare nequii, cum partes vicinæ jam à me alia inquirente laceratæ fuissent: Fortè recto hunc mucum impertiunt, qui semper tali abundat. *Penis* recondebatur in sinu peculiari & superno rimæ: tegebatur *glans* albicans rugosa *præputiò* albò & itidem rugosò, inferius habens frænum: ex *Urethrà* propendebant duo corpuscula laciniata atrò rubentia, *nymphis* fæmellarum similia. Pars ejus anterior ossea unciæ longitudine, tegitur cuti laxa rugosa fulcis rectis prædita, asperiuscula & multis maculis nigris ordine quodam positis conspersa: Posterior ejus pars mollis erat, composita ex duobus corporibus fungosis & *Urethrà*: corpora fungosa tegebantur membrana dura nervea: ortum ducebant ab osse pubis circulo nervo lato, intus atrò rubescente: corpora fungosa se habebant profusè, ut ab *Arantio* describuntur, nimirum medullæ arundinacæ similia erant: unum ab altero distinguebatur sepimento nerveò: circa radicem penis inveni *vasa sanguifera* insignia, quæ aliquosque versus ejus latera exporrigebantur, & corpora fungosa intrabant: Ibi quoque reperi *musculos levatores* virgæ. *Ossiculum*, firmum & durum erat, album, nullò modò cartilagineum, anteriùs globosum. In capite quoque quædam notatu digna obvenerunt. *Musculus temporalis* crassius & robustus admodum fuit: ob illum os jugulò arcuatum, ejus portione rectâ foras protensâ. *Sinus* pro recipienda apophysi maxillæ inferioris ab occipite dimidiâ uncia distabat, unde retrorsum quoque laxari potuisset, secus ac in homine fit. In ima parte *orbita oculi* tres monticuli prominebant, in quos dentium molarium radices desinebant: Juxta monticulos istos incedebant *nervi optici*. *Dentes molares* sedecim habuit: in quolibet latere maxillarum tam superiorum quàm inferiorum quatuor: *molarium* inferiorum situs obliquè antrorsum vergebat, superiorum obliquè retrorsum: In maxilla su-

periore posteriores non attingebant duos posticos inferiores, in inferiore anteriores non attingebant duos superiores. Inter incisores & molares inveni spatium edentulum uncia longius. *Incisores* in maxillâ superiore breviores sunt pallidiores coloris sulphurei: *inferiores* longiores & rubri: ambo lati & æqualiter acuti: *Inferiores* subeunt superiores, non acumina se tangunt: unde in *incisoribus* superioribus sinus insculptus est, quo inferiores excipiunt, quod in avibus quoque quibusdam rapacibus videtur, sc. in aquilis, falconibus, etiam in Psittacis: hinc *castoris* à carne denudatum *cranium* circa os rostrum quasi harum avium referebat. Non procul ab incisoribus duo foramina semiuncialia in *palato* erant. *Aurium* canalis sursum erectus erat: ubi osseus esse desit, *tympanium* conspiciebatur. *Suturarum* miram varietatem observavi: *Sagittalis* ad nasum extendebatur: *Coronalis* ante oculorum orbitam ad duo illa foramina oblonga ossis palati pertingebant: præter has plures aliæ conspiciæ fuerunt. *Ossa cranii* densa & valida, mediocriter crassa erant. *Lingua* admodum crassa, totum os opplevit. Quilibet oculorum septem musculos obtinuit. Reliquas partes, quia Religiosorum fercula futura erant, non perlustravi. *Nobilissimus & Excell. Dominus D. Maximilianus Henricus Eggermejerus, Medicinæ Professor* in perantiquâ & inclyta Archiducali & Imperatoriâ *Acemiâ Eriburgensi Brisgoiæ* optimè meritis, postquam ipsum primæ Fibri secti historiæ participem fecissem, scripsit ad me d. 8. Jul. 1669. in *castore* à se dissecto, ablatis jam castoreo & folliculo, circa stomachum quoque Prominentiam illam rubicundam animadvertisse, ac remotis membranâ tenui nervosâ & crassiore rubicundâ vidisse tubulorum extremitates cæcas, pulchrò ordine sitas, ceu glandulas conglomeratas: apertò ventriculo per plura oscula majora & minora, compressò foris ventriculo in prominentia illa, exiisse mucum album & gryseum, lentum, *Castoreum* redolentem, subsalsum copiosè: Oscula intus ægrè stylum admisisse, foris verò in apice tubulorum infictò vulnere stylum citra obstaculum per tubulos in cavum ventriculi transiisse: se quoque observasse cœcum vastissimum, fœcibus impletum. A *viro Excellentissimo & Studii Anatomici* amantissimo datâ occasione plura expectanda sunt.

D. Wepferus è Schafhusiâ Helvetor. ad D. Sachsum datis Litteris.

SCHOLION.

I. **F**abula est, *castorem se redimere eâ corporis parte*, propter quam maximè expetuntur, & *Plin. H. N. l. 8. c. 30.* narrante, sibi ipsis *partes genitales*, periculò urgente, amputare, & ne capti profint, *Solino c. 23.* referente, devorare, pridem veteres scripserunt, sc. *Dioscorid. l. 2. c. 23.* cui ad stipulatur *Plin. H. N. 32. c. 3. à Sextio* Medicinæ diligentissimo monitus. Plures quoque ex Recentioribus id præstiterunt, quod quoque, te *Exc. Domine* fecisse *Gammarologia l. 1. c. 2. §. 3. p. 19.* deprehendi. Veritati quoque litat *castor secundus* tendicula captus, qui, si invidia apud *Fibros* locum haberet, sique rerum medicarum conscii essent, venatorem & me prævenisset, & venatorem lucro multasset, & longæ expectationi meæ illuisset. Amborum verò historia abundè docet, *amputationem si non impossibilem*, semper tamen *periculosam* fore, & tantum abesse, ut illa vitam redimerent, quin potius mortem acceleraturi sint: cum non solum testiculi, sed & castorea cum folliculis auferenda morfu essent, quod citrà hæmorrhagiam largam, propter amplam harum partium basin & vasa sanguifera insignia his in locis abscondita, non fieret, quæ eò funestior foret, quia sanguis fluidus admodum in fibris, & misellis venatu petitis catagmatica denegantur. Licet non negarim brutis masculis & fæmellis *sine magna cura testiculos* excindi, & nihilominus evadere: Imò castratores quidam his in oris nunc oberrant, qui adultis aliquot viris & juvenibus statim post exactos testiculos obambulandi necessitatem imperarunt, citrà noxam: ajunt se hoc audere ob præstantissimum quoddam & exoticum *balsamum*, quod mox à sectione vulnere fervidissimo infundunt. Nuperimè à Chirurgo, qui ipsos in secando juvarat, intellexi hoc *balsamum* nihil nisi sebum suillum liquefactum esse, quod largissimè recenti vulnere instillent. *Castorem* ita in sua viscera sævire, & sibimet hanc petitam prædam avellere, fortè debetur venatoribus, qui primi hanc fabulam concinnarunt, vel quia viderunt *castores* fugâ fessos inguina lingere, vel quia *castoreum* ceu rem pretiosam clanculum suffurati sunt, & Dominis hoc amputationis ludibriò fucum fecerunt, quod ab hoc hominum genere alienum non esse novi: nam non rarè memini cervi lachrymas dolose ab illis surreptas, & Pharmacopolis venditas fuisse.

II. *Testiculi masculi* veri erant in utroque *Fibro*, tum illi, qui intra abdomen in primo, tum illi, qui foras in secundo sub osse pubis à me reperie-

reperiebantur, quod abundè omnia probant, quæ in illorum descriptione retuli, quæ, ut repetam, supervacaneum duco.

III. *Castoreum falsò Testicularum nomine venit*, & hoc asserentes, immeritò temeritatis rei fiunt à *Domino Cbarasio* in *Hist. Animal. Plant. & Mineral. Theriacam* ingredientium in *Ephemerid. Erudit. T. IV. Ann. 1668. vers. Lat. p. 172. Exc. D. Frid. Nitzschii*. Quod pridem quoque *Rondeletius* apud *Gesner. de castor.* affirmavit, quia nulla ad mentulam via ipsi innotuit: & amplius probat utriusque *castoris* sectio, ex qua abundè constat, neque *castoreum*, neque folliculos quicquam ad generationem conferre, proinde hòc nomine indigna esse. Vocantur quidem ambo *castorea* à *Dioscorid. l. c.* & ab aliis Medicinæ Proceribus *Testiculi*, sed *παχυλῶς* rudi pinguique Minervâ, ut Nobilissimus *Dom. Melchior Sebizi* venerandus Senex nonagenariò major, Præceptor & Hospes olim meus summe colendus, quem adhuc in vivis esse, nuperrimè intellexi, scribit de *Aliment. Facult. l. 3. c. 16. p. 1044.* Ubi plura assertionis hujus argumenta exstant, quæ evincunt *castoreo* testicularum nomen non deberi. Quod etiam censet *Jan. Saracen.* in not. ad *Diosc.*

IV. *Castoreum nostrum est verum castoreum veterum*, quò non solum ad affectus illos tollendos, quibus prodesse scripserunt, tutò uti, sed & Theriacæ permiscere possumus: quia si Veterum Autoritate standum est, omnes notæ in nostro *castoreo* deprehenduntur, quæ in primis à *Dioscoride* traduntur. Nam ex uno nexu pendentia separari possunt, naturalibus tunicis perpetuò distincta: τὸ ἐντὸς ἔχον, aut ut *Jan. Saracen. in notis* legendum putat *ἔχοντας κηγεσίδες*, intus habentia veluti cerosum, graveolens, gustu virosum, acre, mordax, friabile: Ob sinus adulterari possunt inditò armoniacò sale, & melleus in folliculo humor seorsim & separatus à castoreo asservari potest. Non autem magnificienda videtur *castorei* parvitas, quam *Matthiol. in comment.* exigit, quem nunquam *castorem* secuisse forte non falsò suspicor: nam in adultioribus magnum satis visum à *Rondeletio*, *Gesnero*: & non temnendæ magnitudinis erat in primo *Fibro*.

Notæ quæ apud *Plin. H. N. l. 32. c. 3.* emendatione in plurimis indigent: sunt enim quædam falsæ: quædam confusæ, quædam imperfectæ: negat vesicas esse, quæ tamen *Φυσάδες* seu folliculos appellat *Diosc.* observante id *Doct. Jan. Saracen. in notis*, & non solum receptaculum liquidioris humoris folliculum esse, sed & ipsum *castoreum*

storum separatis fibris anfractus colligantibus vesicam seu *Bursam* evadere sectione secundâ constitit. Ratio cur non sint vesicæ, nihil infert: Quid enim has partes prohiberet esse vesicæ, quia geminæ? Mox tamen ipse illas nominat *Folliculos*. Inter probationes falsi ex unò nexu dependentes ait, quod inter notas veri ponit *Diosc.* Sale Armoniacò corrumpti correxit *Gesnerus* noster optimè meritis, Gummi Ammoniacum ex *Diosc.* substituens. *Aldrovand. l. 2. c. 12. p. 288. de Quadrup. digit. vivip.* castoreum nostrum quoque in dubium vocat, sed ut mihi videtur infelicitè: nam facilè illum nunquam castorem dissecuisse ex tota controversia patet, ibique contra *Gesnerum* etiam negat in Italia *castores* reperiri, ut mirandum non sit, illum cessitare: Si enim *Sextii* testiculos parvos spinæ falsò adhaerentes *castoreum* constituere velit, totò cœlò aberrabit, nec in æternum ipsis notas *Dioscoridis* & veriores & classiores *Plinii* ex *Dioscoride* malè surreptas ipsis adaptare poterit.

V. *Quid beneficii cerosa substantia castoreo* inclusa, & liquor in folliculo contentus *fibro conferat*? obscurum esse & incertum fateor: id definire possent ab iis, qui vivaria variorum animalium obtinent. *Rondoleius* apud *Gesner.* memorat, *castores* admotò ore sæpè has partes lambere & exfugere; quod credibile est: nam mucus in tubulis ventriculi castoreum redolet, non quod exsuctum oscula tubulorum subeat, sed quia mucus chylo permixtus totam massam sanguineam inficit, à qua denuò in his tubulis segregatur. Unde *Gesnerus* noster diligentissimus & *Nob. D. Sebiz. l. c.* carnem ejus insuavem & virosam scribunt, & antequam alimenti locò apponatur, elixatione mitigandam esse. Quod cum à *Dom. quodam Caribufiano* in præparatione primi castoris negligenter, primum nauseam, hinc vomitum & febrim Ephemeram peperit. In lepore *famella* non ita pridem secta in perinæo quoque sinus duos laterales reperi, in quibus substantia quasi cerea recondebatur, quæ in compendio omnem nidorem leporis in se continebat, & acri foetore nares pupugit: in sinum utrinque excernebatur ex glandula conglomerata dura, in apice ostiolò prædita: nam illa pressa exhibat similis substantia: ob glandulas istas laterales & clitoridem unciali cartilagine, præputiòque præditam, masculum putassem, nisi apertò abdomine, inventò uterò, scemellam certò vidissem. Forsan hæc vulgo imponunt, ut putet, lepores sexum mutare. In eodem lepore adhuc à cæde calente reperi in centro *mesenterii abscessum* cruentum myriadibus *vivorum vermium* scatentem, qui ascaridum

ascaridum instar, ruptò abscessu, omnes partes imi ventris perreptabant & in sanguine natabant.

VI. Ambo castores non nisi cortices comedisse contenta monstrabant. Imò non nisi his vivere venatores ajunt. *Illustrissimus Dominus Comes Franciscus Carolus de Furstenberg Wartembergæ* duos ex nido nuper sublato enutriendos curavit, qui fame mori maluissent, quàm vel piscibus, vel carnibus vesci: adeò ut τὸ πλεῖστον ἐν ὕδασι σὺν ἰχθύσι καὶ καρκίνοις τρεφόμενον, non probet pisces & cancos devorare, sed αἰμφίσιον multum in aquis degere, in qua plura animalia non carnivora vivunt. Lutram idem *Illustrissimus Dominus* aluit planè cicurem factam, quam sæpè manibus tractavi, & cum canibus ludentem vidi, quæ non nisi carnibus & piscibus delectabatur, & objectos bolos non patiebatur sibi à canibus majoribus quoque eripi. Ad fontem Danubii *Lutram* captâ secui, quæ fœdum & pisculentum odorem non solùm ex ventriculo, sed etiam intestinis & totò corpore secta spirabat, quamvis recentissimè enecta fuerit. Tetrius alia aliquot diebus post mortem fœtebat.

VII. *Tubuli juxta Stomachum* in ventriculum hiantes & mucò illò ipsum irrorantes altiore indagine merentur. Vix credo aliquid laudabiliter præstari hîc posse sine examine ventriculorum plurium & diversorum animalium etiam ruminantium ac piscium: audivi *Exc. Dominum Willis* id tentaturum. d. 8. Maj. 1671. *Pullum ciconiæ* secui. Gulam, ventriculum & intestina cohærentia exemi: Gula propè Stomachum nodosa protuberabat, ac videbatur minor quidam ventriculus majori impositus, rubeat: ablatâ membranâ suberat musculus membraneus fibris rectis præditus: sub illo occurrit alius fibris transversis instructus: hòc remotò alius iterùm rectas fibras habens, omnibus his musculis membraneis remotis, ut in *castore*, in conspectum venerunt acinuli seu extremitates thecularum, pulchrò ordine locatæ, minutis capillaribus vasis sangviferis pictæ quasi & decoratæ: undique gulam ambiebant ad uncia altitudinem. Incisâ gulâ quousque sc. nodus hic ipsam ambiebat, innumera oscula minuta intuebar, cribrum dixisses: pressis foras acinulis copiosè emanavit mucus gryseus, turbidiusculus: separatis acinulis inveni tubulorum extremitates cæcas esse: Tubuli isti $\frac{1}{2}$ uncia longitudine, crassitie pennæ columbinæ, foris exornabantur vasis capillaribus, ut favus melle, sic illi mucò adimplebantur: acinuli magnitudini seminis cannabini accedebant. Gulæ reliqua pars fibris seu sulcis rectis prædita

erat, ingluvie carebat. Unde facile patuit, mucum hunc non à ventriculo suppeditari, nec ab ingluvie, quâ desituebatur: Credibilius mihi videbatur sanguinem materiam suppeditare: quod idem in castore evenire existimo, cum oscula nihil ex ventriculo intra tubulos admittant, aliàs mucus certò certius à minoribus segmentis conspurcatus fuisset. Ventriculus amplus admodum fuit, constabat ex membrana peritonæi, duobus robustissimis muscibus sibi oppositis: nam unus anterior, alter posterior ipsi incumbebat; ex membrana muscibus substrata & pellicula. Impletus erat crabronibus, muscis chrysalidibus, chelis & lapillis cancrorum, pilis, fibris radicum plantarum aliisque rebus absurdis. Internam pelliculam facile à membranâ muscibus substrata, illosque succingente separare potui: ambæ ubi se respiciebant instar panni sericei tonsi apparebant, *sahen aus wie Sammet*/albæ, tenui serosò humore irroratæ, quasi ipsi summum numen non solum de fermento ex gula advehendò, sed quoque propiore prospexisset. Alia notatu digna hic prætereunda observavi, nimirum vitelli ovi intestini portioni adhærentem folliculum, prout ab *Exc. D. Nic. Stenone* inventum primum fuerat: Item Ureteres ad latera lumborum descendentes, & intestini recti lateribus in parte posticâ insertos: ipsum *intestinum rectum* in fine in amplam cavitatem intus rugosam expansum, aliaque. *Animalium Ruminantium ventriculi* probè examinati & expensi fortè majorem lucem his tubulis accenderent, & procul dubio totû chylosi negotium luculentius illustrarent.

VIII. *Ingeniosissimo Domino Th. Kerckringio* primo inventori plurium *valvularum conniventium in colo*, assurgendum esse, secundi *castoris* sectio probat. In Ileo quidem & Jejuno non observavi, prout *vir* *Industrius* *Spicil. Anat. Obs. 39.* vidit, ansam tamen dedit diligentius in posterum & in illas inquirendi: hæc quoque videntur sæcum regressum impedire, nec fortè clysteres ultra *intestinum rectum* ascendunt, nisi in motu ipsorum inverso, quò in herniosa clysteres & fœces per os rejecta, sine vitæ detrimentò, vidi. Fortè immoderatus clysterum usus *Filiolæ* apud *Ampl. D. Tulp.* *Obs. l. 3. c. 16.* mortem acceleravit, non tam evacuando, quàm tonum harum valvularum & coli labefactando: nisi enim abdomen distensum flatibus fuisset, *Pharmacopolæ Uxor* non clysteribus imprudenter ad ultimum fortè vitæ articulum perrexisset.

IX. *Castorei vires* mirè & plerumque non vanè deprædicantur in affectibus cerebri illiusque appendicum, nervorum, frigidis: quibus do-

Stiff. D. Willis in Patbol. nov. cerebri non immeritò Passiones Hystericas accenset. Fortè vis *castorei* ad hos affectus debellandos sita est in sale volatili, unde reconditissima penetrare, incidere, dissolvere & dissipare valet. Effectus ejus, quos Magnus *Bartholin. Hister. Anat. Cent. 2. Hist. 17.* recenset, prodigiosi sunt; sc. cete noxium genus à navibus in mare immisum arcere: & homines profundò maris submergere; quod Exemplò egregii urinatoris & natandi peritissimi, qui *castoreum* secum portavit, & subitò abyssum petiit, probat.

X. *Intestinum caecum* non flatuum solùm, sed & fœcum diverticulum fuit: Secus ac putavit *Exc. D. Simon Pauli Quadripart. Bot. Cl. 2. de M. Coton. & Class. 3. Centaur. Min. Tit. De Castoris* indole, quæ singularis à rerum naturalium scriptoribus laudatur, verba facere, ceu de remihi non compertâ, supersedeo. Hæc de castore sufficiant.

D. Wepfer in predictis Litteris.

OBSERVATIO CCLII.

D. PHILIPPI JACOBI SACHS A LEWENHEIMB.

POMA HYBERNA SILESIACA.

TRaditio non levis in *Germania* diversis in locis reperiri *Arboris*, quæ in ipsa nocte *Nativitatis Christi* & flore, & subsequente statim florem partu, fructu scilicet testimonium perhibeant insolitæ & miraculosæ *Nativitatis*. In *Comitatu Hassiæ Catzenelenbogen* refert *Abrab. SAUER. in parvò Theatro Urbium*, non procul à pagò *Drebern* ad *Rhenum* reperiri *Arborem*, quæ nocte *Nativitatis Christi* in rigidissimo *Decembri* quotannis *poma* ferat, attestante hoc totâ viciniâ, & prædicti pagi incolis, quæ *Landgravio Hassiæ* sint offerenda. Idem attestatur *Mart. ZEILÆRUS in Itiner. German. Part. 1. c. 22. fol. m. 485.* vocat pagum *Tribur im Odenwaldt* additque, si fertilis subsecuturus sit *Annus*, quod *poma* majora fiant, *instar fabæ*, sed tanquam vera *poma* flore, pediculis, colore conspicua, aliis verò annis *pisi magnitudinem* non superare: *Intra horæ spatium arborem & florem & fructum* habere dictâ nocte, & quidè *Calendariò stili veteris*, uti incolæ diligenter observarint, ordinariò verò ætatis tempore eandem *poma silvestria* producere, justæ & ordinariæ magnitudinis. *Relat. hanc feriò sibi confirmasse refert Zeiler. l. a. & tanquam*

divinus testem narrasse Generosum quendam Baronem, qui dum 25. Decemb. cum quibusdam Consiliariis Moguntinis & Hassio-Darmstadianis illuc transisset, *Poma* ista minuscula ipsemet cum dictis viæ comitibus observasset. Eundem Generos. Baronem nominat *Zeiler. in Manual. tit. de Arbor. p. 45.* fuisse nimirum hunc testem *Dn. Dn. Baltas. Göller, Baronem in Schwänenberg & Wasen, Gubernatorem Grazii in Stiriâ,* qui de his Pomis natalitiis narrationem ipsi tanquam verissimam retulisset.

Job. OLORINUS in Centur. Arbor. mirabil. cap. 1. p. 2. ex Strigenitii Concionibus Natalit. fol. 175. refert in Franconia in Episcopatu *Herbipolitano* duas reperiri arbores, quæ tempore Natalitiorum genuina *Poma* producant, magnitudine nucis juglandis, altero die nil amplius de iis reperiri: circa mediam noctem gemmas protrudere insequente statim flore, & fructum circa matutinum tempus reperiri: Sic *Weida* in *Voigtlandiâ* Arborem esse, quæ ordinariò tempore *Poma Borstorfiana* ferat, tempore natalitiorum floreat, & maturos fructus exhibeat. Opinionem vulgi esse, arbores has eâ nocte, cum *Salvator noster Bethlehem* natus fuerit, jam dum floruisse, adeòque ab eo tempore hunc mirandum partu continuare. *Hæc Olorinus.* Quid de his *Voigtlandiæ Pomis* notaverit *Dn. D. Henric. VOLLGNADIUS Collega curiosus & sedulus in colligendis Miscellaneis curiosis meus collaborator,* lubet ipsius Relationem subungere: Pagus est in *Voigtlandiâ* unò milliari à *Gera* civitate situs celebris ab arbore quâdam *Poma* ferente nocte natalitiâ. Fidem huic rei meminî conciliasse non exiguam venatorum quendam Magistrum ibi ob demandatam vicinarum sylvarum præfecturam habitantem: is circa annum 1657. similia *Poma* non pauca ipso *Nativitatis Festo* supra nives collecta, *Serenissimo Principi Saxo-Altenburgico FRIDERICO WILHELMO* beatiss. memoriæ in scatula pro re impensè mira transmiserat *Altenburgum,* quæ deinceps in nonnullas alias aulas multâ cum admiratione distributa fuerunt. Effigiem eorum ex archetypo ad vivum delineatum, hic rursus ære incidere curavimus. (v. Fig. I.) cui nihil deficit præter colorem, qui in una parte flavus, in altera ruber erat. Hæc *Poma* quanquam mihi deinceps *Altenburgi* viventi à *Serenissimo Principi* Chirurgo monstrarentur, adduci tamen non potui, ut fabulæ de his *Pomis* disseminatæ quicquam fidei tribuerem, nisi in gratiam referentis. Factum deinde Anno *M DCLX.* cum forte fortuna in eodem *Festo natalitio* in prædicto pago iter faciens hospitarer, sicque occasionem adipisceretur accuratius in
relatio-

AD OBS. CCLII.

FIG. II.

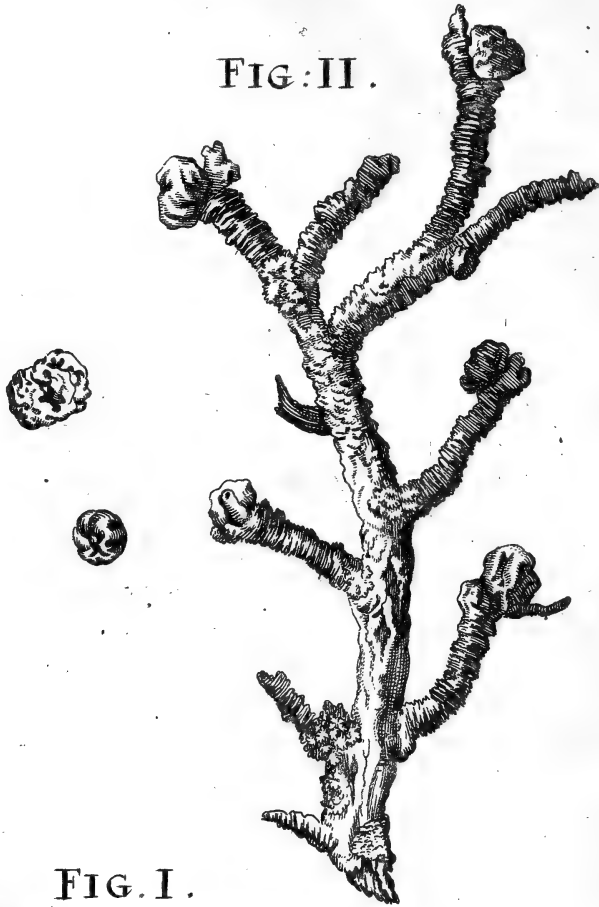

FIG. I.

relationis veritatem inquirendi, venatorem præsentem, qui in supra memorati locum suffectus erat, adivi de pomorum statu percontaturus. Tunc ille subridens, fabulam esse fatetur, quam antecessor ejus disseminaverat, & cum me in Templi ruinas bellò & vetustate diruti deduxisset, monstravit *malum silvestrem* annosam, inquiring, ecce arborem tam miraculosam insolitos fructus ferentem. Contingit, *pergebat ille*, ut aliquando diluculo Natalitiorum apparente, *ejusmodi Poma sub arbore* in Nivibus reperiantur, sed quæ non in ista nocte prognata sunt aut maturuerunt, verùm quæ non ante ibi quæsitæ fuerant. Solent etenim, quod vulgo rusticorum notum est, *Pomi sylvestres* fructus nonnunquam globatim ex eodem ramusculo fructus proferre, quæ ob id ad debitam magnitudinem excrecere non possunt, nihilominus ob defectum nutrimenti lentorem potius, quàm maturitatem adipiscuntur, neque verò cum reliquis maturis debitò tempore decidunt, immò in ramis hærent, donec frigore & ventis (quæ circa Natalitia Festa increbescunt) deturbentur, unde superstitiosum, vulgus dum festo Nativitatis aliquando talia Poma in nivibus reperit, eadem nocte quoque nata esse credit.

Hactenus Dn. D. Vollgnadius. Missis his *Natalitiis Pomis* ad *Hyberna Poma SILESIAE* me confero. Observata illa Poma fuerunt mense Decembris diversis in locis in *Superiore SILESIA* Anno M DC LXXI. & cum stupore quodam cum ramulis decerpta hinc inde transmissa, imò non solum *Vratislaviam*, sed *Viennam* quoque in *Aulam Casaream*. Contigit ut Nob. Dn. *Nestorius à Creuzenfeld summus Teloniorum in Silesia Casareus Collector* tùm temporis in Ducatus cognomine Urbe *Teschén* degeret, qui Naturalium Curiositatum avidissimus varios furculos cum *Pomis hybernis* decerpfit, & accuratè omnia inquirens, tùm *furculorum*, tùm *pomorum bonam* partem secum *Vratislaviam* reportans mihi dono offerret. Afferuit talia *Poma* inventa fuisse in duabus arboribus in pago *Baranowiz* unò milliari à *Sora* distante, & Dn. *de Wurben* subjecto: dein *Freißadi* 2. à *Teschén* milliari. in 3. arboribus: potissimum tamen in 5. arboribus in *montibus Carpathiis* gelidissimis ventis perviis prope Urbem *Teschén*, ubi in maxima copia inventa fuerunt. Cortices arborum visi quasi congelati, interiora tamen, unà cum medulla vivida & succolenta inventa fuerunt. Ex furculorum summitatibus prodeunt, & sine pediculo quasi ligno insident poma, nunc temporis corrugata, quæ pleraque pisum magnitudine adæquant, oblata tamen duo vel

tria, quæ nucem avellanam accedunt, instar genuinorum pomorum externè flavescencia dimidia ex parte, ab altera rubescencia. Incisa Poma, majora initiò pulposa inventa fuerunt, saporis subdulcis, cum arillis nigris maturitatis signo. Eorum delineationem exhibere placuit Fig. II. De horum Pomorum extraordinario proventu varia facta fuerunt iudicia. Quidam *malorum* Aruspices Prognosticon inde subsequituræ Pestis ex his *malis* divinare voluerunt, sed

Mala hyberna ægris nulla dedere mala.

Pariter ut *Unzer. in Catastro Loimode lib. 1. c. 21. p. 130.* rosarum, violarum, aliorumque florum sub Autumni tempus novam progerminationem inter signa futuræ pestis refert, quæ tamen Signa absolute semper vera non sunt: nam ob inæqualitatem anni temporum & alias circumstantias præteritò Annò quibusdam in locis cerasi arbores bis floruisse Vere & Autumnò compertum *in Silesia*, nullâ subsequente lue pestiferâ. Refert *Dn. de CHILDRËY in Histor. Naturali Angl. p. 93. in descript. Provinciæ de Surrey*, esse ibidem prope *Croydon* Torrentem, qui, quoties aquam fundit, & fluit, toties pestem & mortem portendere ab accolis observatum sit: sed in veras causas inquiri idem *Dn. de Childrey*, nimirum aquas quasdam & scaturigines nunc fluere, cursu non singulis annis consuetò, ob diversitatem anni temporum, præcipuè si constitutio maximè humida sit & pluviosa, & ejusmodi Annos ex observatione *Hipp.* aptos ad generandos morbos censet, quod si contingat, ut Anni tempora simul sint calida & humida, tunc maxima ex parte morbos oriri malignos & pestilenciales: Scaturigines verò illæ non semper signa infallibilia pestis & morborum contagiosorum sunt, cum aquam fundunt, quia non omnes anni humidi habent conjunctos calores.

Si tandem ad genuinas causas, unde horum *Pomorum* proventus factus sit, deveniendum (*salvò aliorum Sapientum majore & prudentiore iudiciò*) pronuntiare ausim, nihil præternaturale hinc à Natura factum: aut enim præteriti anni vernò tempore erucæ copiosissimæ arbores depascentes & devastantes impediverunt fructuum proventum; hinc succedente Autumnò calidò & humidò arbores quasi revirescentes novòque balsamo vegetatæ fructus hos protulerunt intempestivos & monstruosos, qui nisi omni fronde decussâ arboribus & foliis spoliatis videri prius non potuerunt: aut quod adhuc magis credendum, minora ista poma cum aliis legitimò quidem tempore eruperunt, ast quod fortè globatim

batim & in copia protrusa fuerint, ob defectum necessarij alimenti iustum augmentum capere non potuerunt, & imperfecta remanserunt.

OBSERVATIO CCLIII.

D. JOHANNIS SCULTETI.

ANDRIA.

E *Masculatam feminam*, non caridum luxu aut desidiâ pronatam, *Andriam*, non illam Terentii ex Insula Lesbo ortam, sed rusticâ gente in Superiori Bavaria editam exhibeo, cujus lepidum exemplar *Marius Grapaldus lib. 2. Lexic. cap. 5.* voce *avne* in Latinè reddito Epigrammate exhibet:

Cùm mea me genitrix gravidâ gestaret in alvo

Quid pareret, fertur consuluisse Deos.

Mas est, Phœbus ait, *Mars femina*, Junoque neutrum;

Cumque forem natus, *Hermaphroditus* eram,

Quærenti lethum, Juno sic ait, occidet armis,

Mars cruce, Phœbus aquis, fors rata quæque fuit.

Arbor obumbrat aquas, ascendo, decidit ensis,

Quem tuleram casu, labor & ipse super:

Pes hæsit ramis, caput incidit omne, taliq̃ue

Fœmina, vir, neutrum: flumina, tela, crucem.

Andria autem nostra rustica, *Martha Lechna* nomine, patriam habuit pagum superioris Bavarix peramœnum *Ulmünster*, qui ferè medium itineris inter *Ingolstadium* & *Monachium* peregrinantibus exhibet, à præterlabente fluvio *Iln*, & Cœnobio, quod circa annum R. S. D CCLV. ibidem exstructum Bavarix Annales referunt, ita indigitatam, quam corruptò idiomate incolarum dialectus nunc *Udesmünster* vocat. Parentem habet *Johannem Lechna* mercenarium, matrem verò ob motum pedibus negatum ægerrimè inque summa penuria decumbentem. Amor Judicis in egenam hanc decimum quartum annum ætatis nunc agentem literis hinc commendatitiis pro viri posse munivit:

S *Ennach* Wir Vorwaiser dessen mein Unterthan *Hans Lechna* unterthänig zuvernehmen geben/ daß er unter seinen fünf Kindern ein mähesam und armseliges/welches in gleichen Mann und Weib/nicht weniger dessen

Ehe

Chewirthin wegen zugestandenem Unglücks an beyden Füßen contract: Sintermal er aber wegen grosser Wehemuth zu Eurirung dessen keine Mittel / auch mit seiner Hand-Arbeit / als Tagwöhlen / jedlich zuerhalten nicht weiß / sondern ihnen kaum die Lebens-Mittel schaffen kan / dahero gedrungen / gute / fromme / treuherzige Christen umb das würdige Allmosen umb Gottes willen anzuruffen und zu bitten / hat er mich ihme dessen Attestation und Urkund zuertheilen unterthänig gebeten und angelanget / welches Ich der Wahrheit zu Steuer / wie es auch der Augenschein bezeugt / nicht verweigern wollen: demnach an alle und jede / was Dignitäten und Standes sie seyn / welche mit diesem Urkund ersucher werden / mein gebühr-dienstwilliges und freundliches Ersuchen / Sie wollen gedachtem Lechna auß Christlichem Mitleiden die Barmherzigkeit erweisen / und ihme mit ihrer Gabe dem würdigen Allmosen befohlen seyn lassen: Solches wird Gott der Allmächtige seiner Verheissung nach hie zeitlich und dort ewig belohnen / der arme Mensch auch mit seinem Gebet gegen Gott fürbittend nicht in Vergessenheit stellen. Der Wahrheit zu Steuer habe Ich auff verführten Hansen Lechna / sein gebührendes Ersuchen und Bitten ihme diesen Schein verfertiget / zugestellet / und geben. Actum Solmünster 20. Novembr. Anno 1670.

(L.S.)

Ulrich Wirdt/
Richter allda.

Hac ratione ostiatim victum quæritante Martha annò hòc P. C. N. & Inc. M DC LXXI. 5. Iduum Jun. quò die Romæ antiquitus Vestalia celebrabantur, ædes meas adiit, pro obtinendo Viatico: lectis literis salvi comæatus, copiam videndi ut faceret hanc naturæ aberrationem petii, quæ antequam inspiciendam se præberet, unà cum fratre suo Jacobo Lechna facta est, se à primis ungviculis & dum sacra initi fœderis cum ea celebrarentur, Hermaphroditias suspicione detentam à potiori membri genitalis efficaciori signo, evirati Caspari impositione fuisse indigitatam: succrescentibus verò annis cùm & pudenda muliebris signaculi longiorem rimam evidentius ostenderent, circa decimum ætatis annum, alterum, quod in ipso S. Baptismatis fonte insimul Marthæ nomen acceperat, pro diluendo sexus dubio reassumere parentes anxie laborarunt: Bavaro hinc Dialecto nostra *Marthel* vocata, Monachium.

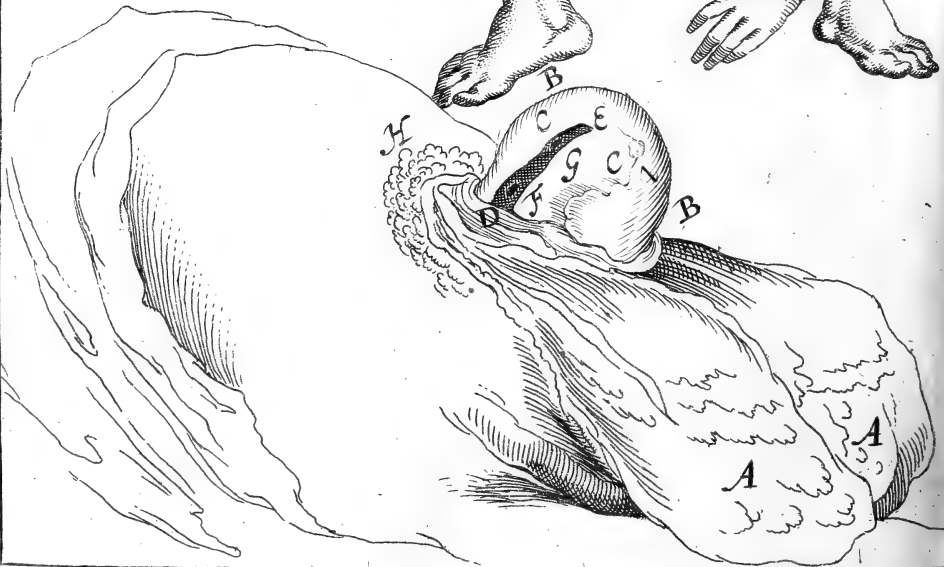
Facies glandis
posterior anterior

FIG. II.

AD OBSERV
CCLIII.

FIG. I.

nachiumque deducta est, atque censuræ & inspectioni prudentissimæ sagacioris Experientiæ Gratiiosi Ordinis Medici ibidem commissa fuit, horum suafu Marthæ nomen in hunc usque diem retinuit, atque virili exultu, habitu, ob perpetuum urinæ stillicidium, muliebrem utpotè laxiorem vestitum induit. Pendulas verò *testes* cum scroto vidimus juxta adumbratæ figuræ *lit. A. A.* quas justâ figurâ & proportione efformatas deprehendimus, supra quas brevior ac natura in viris finxit, *præputii* ac *penis* effigies *B. B.* imminebat, siquidem præputii involucrum mediæ glandis caput *C. C.* quadantenus obvelabat, nec omninò obtegebat: erat autem *glans penis* turbinata, ut in aliis viris, cujus basis reliquo membri virilis corpori, abbreviato nimium, circuli instar, sive in modum coronæ adhærebat, molli admodum acutie prædita: nec deerat *χαλινόν*, *κύων* sive *κηνόδεσμον* in glandis inferiori parte, quod quidam ex nervorum extremitatibus conflatum, pro contractione præputii factum, frenum esse autumant *D.* Hoc suberat discriminis, quod evirata hujus penis in summæ glandis medio apice non fuerat pro more perforatus, ac in maritali sexu, sed in superna membri parte *rimam* obtinuerat satis longam & profundam *E. E.* quæ se infra præputii partem pubi substratam, ad dimidii pollicis transversî longitudinem extendebat: diducta *rima ala* pudendorum muliebrium conspiciebantur, quin & bini meatus *F. G.* horum prior & superior styli mediocris magnitudinem admittebat, perpetuo urinæ stillicidiò squalens, inferior & longè minor satis difficulter & cum dolore non ita exquisitè peruestigari potuit: dicta rima, quæ mentulæ huic non in apicis medio, sed potius in superna parte sita conspiciebatur, diductò altius præputiò, pollicis extimò articulo longior erat; tenellæ lanuginis vestigia in pube pubertatis imminentis indicia dabant. Penis de hinc malè conformatæ ex brevitæ nimia membri (quia præter glandis solius corpusculum tenellum nil de coli extensa parte residuum cernebatur, quamvis alias pro membrorum proportione conformatum deprehendamus, & parvi staturâ quandoque magnò eoque pendulò membrò conspiciantur) judicium, quibus altè in mente hærebat, hi corporis proceritatem, macilentiam, vocem & vires viriles, promissiores comas, mammas ad latera minutas, & pudenda, non tamen ut in viris promissa adeò, cum appensis testiculis scrotò obductis intuebantur, rimam elongatam cum binis ductibus altius evolutis parum habentes: qui verò altius rem ad rationis trutinam examinabant

Tribades cum *Cælio Aureliano*, & ad nequitius attrēctantes subigatrices comici referendam censebant. *Hos* curiosior Genitalium observatio in quæstionem intricatam satis ad eò deduxit, ut de futuræ aut imprægnationis aut prolificationis munere sciscitarentur: *alios* movit *Galen*i auctoritas *Comm. in 7. Aphor. 44.* γυνή ἀμφοτέρωθεν ἔχει γένεσιν, mulierem non fieri æquimanum, cum eidem nil virile insit, ex *Divi Senis* auctoritate: *alii* pro ratione roboris genitalium dimicantes, virili potiùs habitu incedendum duxerunt: inter utrorumque diverticula alii mediâ incedentes viâ utrumque veneris exercitium *Marthæ nostræ* attribuerunt, quoniam juxta *Suidam* ὁ ἢ αἰσχροῦς καὶ πορνῆς καὶ παχύνεται, adeò ut merito quærendum,

Num Dea fœmineum jam negligit Hermaphroditum,
Amplexu teneri sollicitata viri.

Favet horum sententiæ historia *Keckermanni* de milite Ungarico, qui in utrisque castris & Marti & Veneri litando assidue strenuum se gerebat, tandem effœminatus puerperii vices subivit. Ut taceam binos Monachos, de quorum altero *Ἐπιόγραμματα* illud,

Mas, Mulier, Monachus, Mundi Mirabile Monstrum.

Sic *Andriam Scotticam* herilem filiam in uno lecto accumbentem stuprasset Anno M CCCC LXI. *Boëthius* author est. Et hæc de *Andria* nostra dixisse sufficiant.

D. Job. Scultetus in Litt. ad D. Sachf. è Noriberga Vratislaviam.
Confer Miscellaneor. Anni II di Observ. 203. Schol.

vid. Addenda p. 406.

OBSERVATIO CCLIV.

D. SIMONIS ALOYSII TUDECIS,
DE MONTE GALEA.

UTERUS EX DIFFICILI PARTU PERRUPTUS.

ANNO M DC LXX. die XXIII. Augusti Pragæ *Catharina Wolrabin*, Temperamenti frigidi & humidi, ætatis XXXV. Annorum, quatuor jam antea proles robustas feliciter peperit, tandem de dolore uteri subinde querebatur, colore pallida, macies indies

indies incrementum sumsit, tussis sicca molestabat, cum quinta prole ad nonum mensem naturale pariendi tempus pervenit, *quatuor diebus laboriosò partu* miserè torquebatur, foetus dextram manum exporrectam habuit, nec ultra ab Obstetrice adjuvari, nec à conatu Matris protrudi potuit, quintâ tandem die foetu jam extinctò, & illa expiravit. Maritus tam laboriosi partûs causam scire cupiens, ut eam pervestigarem rogavit, apertò itaque leniter abdomine, *Puer robustus extra uterum* omnis involucris solutus, *pedibus* in sinistrum Hypochondrium extensis *Lienem contingens*, capite cum manu exporrectâ, *intra Ossa pubis & cervicem uteri* hærebat.

Chirurgo adstanti, ut foetum suaviter eximat, dico, quò exemptò, manus livida unâ cum parte capitis, quæ exitum tentabat, ob vehementem facultatis expultricis conatum, in acutum redacta, deprehensa. *Uterus in parte sinistra* unâ cum secundinis à conatu pueri pedibus *disruptus*: in parte verò dextrâ, *tumor* quidam *durus* in convexum usque ad cervicem Uteri instar globi se extendebat, *in Concavo* hujus, *ulcus nigrum gangranosum* illum tumorem causans, qui foetui viam præclusit, reperiuntur. Sectus per medium tumor, crassitiem quatuor transversorum digitorum superabat. Hæc causa detenti foetus.

D. Tudcius è Praga per D. Dobrzenskium misit Vratislaviam.

Confer Miscellan. Ildi Anni Obs. 85. & 180.

OBSERVATIO CCLV.

D. JOH. DANIELIS MAJORIS.

EPULIS ET VERRUCA LINGUÆ FELICITER
CURATÆ.

Mulieri 50. Annorum, & ampliùs, habitus macilenti, postquam ante novennium ex maxilla sinistra inferiore dentem quendâ molarem erui sibi passa fuerat, sed ab Odonthulco imprudentiùs tractatæ, post aliquod tempus circa sedem evulsi dentis Hyperfarcosis enascitur, parva primùm, sed sensim ad nucis castaneæ magnitudinem excrescens, Agyrta consuluit; qui frustum tantùm aliquod perperam ipsi abscidit. Unde quia radicem *tumoris* planè non fecit, nec Medicamentis, aliisvè præsiidiis, ad extirpandâ eam aut mortifi-

candam usus est, contigit, ut post inducias aliquas caro illa anomala, multò ulterius, quàm antè, excresceret, & cute super ipsam extensâ mobili, ex gingivis, cum Faciei deformitate maxima, sed sine Febre, Ovi gallinacei magnitudine propenderet. Nec loqui ob eam sine difficultate, nec deglutire, nisi mollissima liquidaque, Mulier poterat, mœrore & suffocationis metu haut leviter consumta. A gingivis enim tumor ille, eximiæ duritiei, indolorificus tamen, nec præcisè cancro annumerandus, colore pallidæ carnis, exorsus, dorsum, ut sic dixerim, rotundum aut gibbosum nactus fuerat, dentibus subtùs in eum se recipientibus, ut potè quorum eminentiis figura Hyperfarcoseos, paulatim augmentamentis, se accommodarat. Reliqua ejus pars, instar Lobi rotundi, crassi, parumque crenati, linguæ incumbens, ipsam affatim in palati latus oppositum urgebat, donec subfinem Mensis Maji, currentis Anni hujus 1671. suafu Nobilissimi cujusdam Consiliarii in vicina *Aula Gottorpica*, opem meam tandem petiit, quidvis pati promta, modò non sectionem genæ aut carnis unctionem. Erosionem carnis per Septica tentandam equidem simulo; sed solatium statim, in raro hoc casu, pusillanimi Fæminæ superaddo, ex ligaturarum usu & adstrictione majore indies auxilium per DEI Gratiam promittens. Quibus faciliè approbatis Chirurgum Academicum ejusque focerum, Chirurgum veteranum, sed cui tale exemplum nunquam antè contigerat, convoco. Chordâ ab ipsis, tentandi studiò, immissa aliquoties resilit, ob dorsum gibbosum & lubricum *Tumoris*. Quare juxta longitudinem radicis ejus, Gingivis parallelam, cultellò falciformi, sulcum ducente, opus exstitit. Quem etiam Ægra patiens suò tempore admisit, purgata priùs modicè, per Electuariû Lenitivum, ope Rob Ribium purgantis & Tincturæ Tartari, leniter acuatum; & postèrò die phlebotomò tractata. Hinc chorda dupliciter inducta hæsit ad arbitrium, quantumvis non sine dolore; & similis alia, tertiâque, novendii spaciò, adhibita est, nò insuper habitò interim usu internò Medicaminum cordialium temperatorû, putredinalem, acorem sanguinis infringentium, ac vulnerariorum: externè verò collutionum oris leniter adstringentium & balsamicarum, ad palatû à saniosa Saliva & fœtida repurgandum. Sicque tertius, quartus & quintus dies inter dolores & ejulatus transit, chordâ sensim arctiùs adductâ. Sextò & sequentibus caro luxurians incepit non parùm flaccescere. Septimò aut octavò fœtor etiam ingravescibat; quam rem judicabamus boni ominis. Nonò

aut decimô itaque chordæ duæ adhibitæ sunt, setacea una, argentea altera; & ambæ simul fortiter adductæ, ut adstringendo videlicet, simul secarent. Sicque bonum factum: Hyperfarcosin suam, fibris tenacissimis implexam, cum dente vicino cariolo, mulier gaudiô penè percussa, expuit; aut exspuere conabatur carnem peregrinam, oris amplitudine majorem, & (flaccidam jam) drachmas quinque pendentem, remanente in gingivis frustillo, fabæ magnitudine; quod trium dierum ligaturis postea etiam facillè cedebat. Vestigia carniû Oleo Vitrioli congruè inusta sunt. Dico, inusta. Nam quod ignis alioquin agit in materia combustibili, id salium causticorum acutissimæ cuspides præstant in corpore lacerabili ac molli. Ratione videlicet, atque per modum ferræ, omnia dilcerpendo: sed hoc obiter.

Ob argumenti affinitatem aliam observatiunculam medicam subnectam. Finitâ, cum DEO, curatione istâ, sequente mense Julio Generosissima quædam fœmina, Ranzovia, natalibus Reventlovia, *tuberculum in media lingua limbo sinistro*, pisi magnitudine, duriusculum, candidans exhibet, itidem extirpandum. Setam tenuissimam similiter obduximus, &c. Quartô die verruca etiam ista decidit, vestigiô eius per Oleum Vitrioli inunctô.

Epulidem aliquandiu post, immersione in Spir. Vini, Chirurgi servarunt, memores, quod Anno 1669. d. 19. Februarii, cor taxi (integerrimum adhuc) liquori conservativo immerferam, quem ipsis dicebam, Spiritum Vini esse. Sed est Spiritus Vini, Spiritu Salis leniter acuatus, & infectus admistô Eleosaccharô Terebinthinæ ac Lavendulæ.

SCHOLIUM.

Cum constare debeat, in Instrumentis medendi chirurgicis, (sicut in Pharmaceuticis aliâs) speculationem mereri non solum, quid agant; hujusmodi empiriam enim plebeji quivis, bonâ memoriâ instructi, possunt assequi; sed etiam, quô modô agant; itaque postquam institui, virtutes Mechanicas, intactâ ab aliis methodô, Organis & Machinis chirurgicis applicatas, alio tempore ex professô dare, de ligaturis in præsens existimo, illas per modum quendam compositum Trochleæ & Cunei egisse, ita, ut ratione circumgyrationis spectent ad Trochleam; ratione pressionis verò & stricti incubitûs dicendæ sint cunei, in spiram acti. Reliqui motus Mechanici, juxta Cartesium in Epistolis & Libello

peculiari nedum edito, vocantur motus ferræ, Mallei, vectis cum Hy-
pomochlio, cochleæ, plani inclinatis, &c.

[D. J. D. Major. KilonioHolfat. in litteris ad D. Sachf. à Lewenb.]

OBSERVATIO CCLVI.

D. CÆSONIS GRAMMI.

*FOETUS IN UTERO PUTREFACTUS, ET PER PARTES
USU VINI MEDICATI EXCLUSUS.*

Fœmina 37. annorum, quæ in priori conjugio 4. vel 5. pepererat li-
beros, alteri marito nuptæ incipit sensim abdomen intumescere:
quia verò nihilominus sanguis statis mensium periodis fluebat,
(quanquam multò, quàm antea parcius) an uterum gereret, ipsamet
anceps hærebat; nisi quod postea evidens foetus in utero motus, quem sa-
tis validum sentiebat, ipsi scrupulum hunc eximeret. Sanguinis tamen
fluxu etiam post motum perseverante, meum super hac re consiliū coram
expetiit. Ego verò tam propriā, quàm celeberrimorū Medicorum Obser-
vationibus (quas Jo. Schenckius Obs. Medic. l. 4. Obs. 20. collegit) edo-
ctus, nonnunquam fœminas præsertim plethoricas etiam totò uteri ge-
stationis tempore, idque citra offensam matris & foetus, menstruū fluxum
pati edidicerebam, simulque autor eram, quia magnā eam sanguinis mole
premi videbam, ut venæ sectionem in brachio institueret ad revellendum
ab utero sanguinem, ne foetus nimia ejus quantitate suffocaretur, & sedu-
lò, quod ipsi præscribebam, ex modicè astringentibus & foetum roboran-
tibus compositum medicamentū in usum vocaret: imò si neq; sic sanguis
fisteretur, ut V. S. in brachio iteraret. Verùm cum sanguis compesci non
posset, quin per uterum sese exoneraret, & motus in super foetus planè eva-
nesceret, tempusq; pariendi juxta ipsius calculum elapsam jam esset, foetū
jam mortuū esse suspicabatur. Quam ipsius opinionem cum manifestissi-
ma putredo per corpus ipsius sese diffundens, tetrumq; spirans odorem,
& præcipuè in anima præter modum & solitum foetente sese exerens, &
pondus uteri, quò plumbi instar sese gravari querebatur, non obscure
confirmarent: propinabam ei, quia vires integræ id ferebant, vinum me-
dicatum ex pellentibus, artemisiā præsertim rubrā, sabinā, myrrhā, casto-
rè, crocò & purgantibus constans, quod cum per aliquot dies biberet
mulier, ossa foetus mutilata (quæ inter cranii frustula, os humeri & femo-
ris dignosci poterant) partesq; carneæ planè putridæ ex utero fuere reje-
ctæ:

Græ: quibus ego visis, præsertim cum vires paterentur, usum vini continuandum suasi, & tantum eò obtinui, ut exclusò tandem per partes foetus, uterus & abdomen ad pristinam redierint parvitatem, mulierque sanitati sit restituta.

E Kilonio Cimbria Vratil. ad D. Sachsum.

OBSERVATIO CCLVII.

D. CÆSONIS GRAMMI.

FONTICULI NATURALES IN ABDOMINE ET THORACE.

Naturam optimam medendi magistrari esse, & sæpe intentò quasi digitò Artificibus monstrare vias, per quas commodissimè velit ac possit ab humoribus superfluis, acribus & falsis liberari: præter cætera evincunt ulcuscula ista, quæ ipsa Natura nonnunquam in externa corporis parte excavat, quæ proinde *Fonticuli naturales* appellantur, & contradistinguuntur *Artificialibus*, quos naturæ ductum imitati Artifices ope cauteriorum vel actualium, vel potentia- lium efformare solent. Non solum verò hoc remedii genus Natura Arti monstravit, sed & ipsa indigitavit loca, in quibus ulcuscula ista suppetias sibi ferre possint, quando non in artubus tantum, sed & capite, thorace, abdomine ipsamet ulcera talia excitavit. Cujus vestigiis pressè insistentes veteres Medici, in morbis Sympathicis omni parti mandanti, etiam regioni ventriculi, hepatis & uteri (uti ex *Avicenn. lib. 3. fen. 1. tract. 1. c. 33. & Rhaf. l. 9. reimed. c. 1.* videre est) fonticulos inusserunt. Hodie verò nos quidem in abdomine & thorace ob gestandi incommoditatem fonticulos non paramus; Natura tamen nondum desinit in istis locis ulcera talia producere, uti id subjuncta exempla testantur. A consiliis sui Matronæ sexagenariæ, cui ruptò peritonæo intestina ita in inguina delapsa erant, ut fasciis ea ligare, & suspensa tenere cogeretur: ex qua hernia hoc quoq; ipsi accedebat incommodi, quod alvus non ita promptè, quàm antea excerneret, & ab assumtis medicamentis nõ nisi tertio die subduceretur, procul dubio, quod feces ob situm intestinorum arctius sibi incumbentium mutatù tardiùs descenderent. Ob hanc alvi non satis exerentis segnitiam cum non possent non impuritates in venas lacteas

simul

simul abripi, & ad totum corpus redundare; hisce tamen, exitum, ut credo, officiosa natura recludere voluit, dum in externa abdominis regione tria referarit ulcera, seu *Fonticulos naturales*, qui singulis diebus tam manè, quàm vesperi tantum fundebant, quantum alias fonticuli solent artificiales. Et quamvis in initio ægra molestiarum pertæsa, occludere ea satageret emplastris; statim tamen, si vel unum coiret, de anxietate & ad vomitum propensione querebatur, quæ non remittebant, nisi ulcusculò iterum reclusò: proinde æquò animò in spontanea hac naturæ evacuatione acquiescebat. In consilium adhibitus fui à viro honorato, cui in sinistra thoracis parte sub mammilla eo in loco, quem scribendo arctè ad mensam premere solebat, tumor exortus fuit, qui ad supurationem perductus, & debitò modò tractatus non nisi admodum difficulter occludi potuit. Cum verò tandem à chirurgis consolidaretur, angustiam pectoris spirandique difficultatem patiebatur æger, adeò quidem, ut denuò ulcus istud recludere opus fuerit: quod redaperitum in fistulam abiit costæ cuidam longitudine semidigiti incumbentem, & fontanellæ vices gerentem cum maximo ægri levamine.

D. Gram è Kilonio Vratislav. ad D. Sachsum.

OBSERVATIO CCLVIII.

D. CASPARIS FELDNERI.

*PLEURITIS LETHALIS A FRIGIDIORE CEREVISIÆ
HORDEACEÆ POTU IN VIRO, QUI PAULO
ANTE CURA LACTIS ERAT USUS.*

S Artor quidam hujus Urbis, in conficiendis vestimentis aliàs fatis celebris, quinquagenarius præter propter, temperamenti biliosi, à multis jam annis laboraverat Arthritide Scorbuticâ artus superiores & inferiores occupante, & gravissimis interdum paroxysmis affligente, ut sæpè morti proximus, nil nisi eam ardentissimè expeteret. Ex periculoso iterum paroxysmo, & quidem ultimo, aliquò modò convalescens desideratur à viro quodam Illustri pro parando novo vestitu, ad què curru advectus, expeditis quoad fieri potuit, quæ expedienda erant, conqueri illi cœpit de miserrimo suo statu, in quem à contumaci isto malo erat reductus, & à quo, ut liberetur, vix ulla superesset spes. Ad quòd

quod vir Illustris boni animi eum esse jubet, nec de salute sua desperare, quam integram iterum acquireret, si noviter inventæ *cure Lactea*, tantoperè decantatæ, se subiceret, omniaque, quæ ibi præcipiuntur, strictè observaret: Nec esset, quod de legitimo modo utendi sit sollicitus, hunc enim benè delineatum ipsummet se communicaturum. Sartor gaudiò cumulatus acceptâ hujus curæ delineatione gratias humillimas agit, & statim domum reversus, comparatis sibi iis, quæ ad curam necessaria videbantur, nempe juvencâ rubrâ, cui vitulus non ita pridem erat ademptus, præmissâ etiam purgatione per extractum Rhabarbari factâ, eam sine mora aggreditur, & ad integri anni spatium continuat, omnia strictissimè observans, inprimis rigidam diætam huic curæ propriam. Cedunt omnia feliciter; sex enim menses vix erant elapsi, ex quo iterum incedere rei que domesticæ præesse incipit, indies etiam se melius meliusque habens, annò totò nondum ferè completò, bonam atque perfectam recuperat salutem, nisi quod nonnulli manuum digiti, à prædicto morbo antea graviter exagitati, remanserint contorti & immobiles. Absolutâ curâ ad alios cibos iterum revertens usum lactis non penitus abrogabat, sed quòvis manè unum vel alterum bibebat poculum, tantundem etiam quòvis vespere, cœnâ enim abstinebat. In prandio panetriced & lacticiis delectabatur, ut & carnibus facilioris concoctionis, pullis sc. & carne agninâ, nec non jusculis ex iis confectis, hisce tamen omnibus nullò modò conditis, sed leviter saltem salitis. Vinò parcissimè utebatur, cerevisia, quam bibebat, erat quasi secundaria. Ut ad scopum veniam: Excurrunt quinque præterpropter menses, quod Sartor noster optimè se habet, circa finem verò Maji præteriti vocatus ad quendam Nobilem duo pocula Cerevisiæ Zerpstensis ebibit, domumque repetens, depositò thorace, nudus aëri, existenti tunc admodum frigido, quinque horarum spatiò se exponit. Vix mediâ labitur nox; ex quo torporem totius corporis, calorem præternaturalem & punctiones in utroque latere sentire incipit, hæc tamen omnia leviter ferens, (aliquam enim levem Arthritidis recidivam tantum metuebat, faciliè tollendam, per repetitam lactis curam) sine usu ullius medicaminis ad tertium insequentem perseveravit diem, quò omnibus exacerbatis, maximè dolore punctoriò, meum consilium expetit. Statim ad egrediendum me accingo, & ad ædes ejus propero, quas cum intro, offendi eum difficillimè respirantem, sæpius tussientem, nonnunquam modicum sanguinis excre-

antem, & de insigni sinistri lateris dolore conquerentem, pulsus, factâ ejus exploratione, inveni durum & velocem. His signis conciliatis facilimè conjeci & pronunciavi, morbum quò detentus sit ægrotus, esse *veram Pleuritisidem* seu inflammationem Pleuræ, tunicæ musculos intercostales succidentis, proveniente à coagulato sanguine in vasis intercostalibus subsistente, adeoque circulationem ejus debitam impediente. Tali coagulationi in nostro Patiente ansam dederant frigidior cerevisiæ istius hordeaceæ potus, & denudati corporis expositio aëri frigidiori, constipationem pororum citissimè producenti. Horum enim unum vel alterum, adeoque magis si junctim accidunt, satis potens est, ut sanguinis promoveat coagulationem, inprimis si multâ bile abundet, & teneræ quasi sit consistentiæ, quam in hoc subiecto ob prægressam lactis curam non sine ratione augurabar. Quod enim tali curâ usus fuerat, ipse mihi paulò antè, cum uxorem, puerperam, ex febris quadam putrida per benedictionem Divinam restituebam, referebat, ne minimâ omissâ circumstantiâ, & eò planè modò, quò antè recensui. Omnibus igitur ritè perpensis, ut & eo, quod jam tertius elapsus esset dies, ex quo incepisset decumbere, ratus curationem nullò modò differendam esse, tales incepti curativas intentiones: ut sc. sanguis, quantum fieri possit ventiletur, ejusque coagulatio omnibus modis præcaveatur, & id quò jam coagulatum esset, dissolvatur. Eapropter statim proposui venæ sectionem, quippè, quæ educendo certam portionem sanguinis reliquæ massæ faciliorem & celeriore motum conciliat, & eò ipso revera sanguinem ventilat: Hæc etiam præmissâ omnia medicamenta postea assumenda, sive sint sudorifera, sive alia, certiore, citiore & feliciore nanciscuntur effectum. Hanc verò admittere & ægrotus & uxor ejus denegabant ob imminentem noctem (erat enim jam octava vespertina, cum vocabar) quare coactus eam in crastinum differre, præscripsi saltem bolum quendam sudoriferum, ex ꝑ. diaphoretico, oculis ꝑ. mandibulis lucii piscis, modicâ quantitate Laudani Opiati gr. ꝑ. vix excedente, & ꝑj. Diacordii Fracast. conflatum, utque eò assumtò cum aliquot ꝑ. aquæ Card. ben. blandum expectet sudorem præcepi. Manè sequenti reversus percepi, quod hanc noctem quietiorem habuerit, quàm præteritas; manu autem pulsui admotâ, deprehendi, quod ab hesternò ne minimum differret, urinâ etiam inspectâ observavi eam admodum tinctam & turbidam.

Jussi

Jussi ut Chirurgus vocetur & vena brachii in latere affecto aperiat, indeq; sanguis ad ℥iij. extrahatur; loco verò dolenti applicetur unguentum pleuriticum Myns. & de althæa comp. præmissâ illinitione quadam levi cum Spiritu Vini, croco ℥. vero saturato, cujus descriptionem vide apud Polimannum, & qui sæpè solus externè sufficit ad tales dolores compescendos. Internè statim à venæ sectione deglutiendum dedi pomum, Borsdorffianum cum ℥ij. olibani sub cineribus assatum cum ℥ unâ vel alterâ aquæ card. ben. quam avidè appetebat. Sudore blandè subsequuto mox se melius habere cœpit remittente dolore & cessante tussi. A meridie iterum in viso ægrotum jam hilariorem & meliorem de convalescentia sua concipientem spem, sed inspectò sanguine nihil boni augurari potui, ferè enim totus congelatus erat, & ad crassitiem pollicis veram gelatinam ex pedibus suillis factam quoad colorem & consistentiam referebat. Præscripti potiunculam ex incidentibus & coagulatum sanguinem dissolventibus, v. g. ex succo taraxaci recenti, aq. destillatâ card. mar. petrosilin. scenicul. & Syrupo pap. rhæad. cum Sp. ☉. ammoniaci & paucâ quantitate Laudani Op. ut & Pulverem quendam dissolventem ex sanguine hirci juxta Helmontium præparato, ovis Struthion, oculis ☿. & ♁. fixo, de quo præcepi, ut quavis vice ℥ss sumeret, & quidem ter de die, de potione verò unum vel alterum cochlear, & hoc sæpius, seseque semper sub lecto contineret, quò sudor faciliteretur. Quia verò valdè sitiebat, ordinabam ei locò potûs ordinarii leve Decoctum florum pap. rhæad. exsiccorum cum aq. scabiosæ factum & paucâ portione Syrupi violac. edulcoratum. Aquam cardui ben. etiam concedebam, sed tepidè bibendam. Frigidam indefinenter à famulatio & reliquis adstantibus flagitabat, se enim in instanti pristinam sic recuperaturum sanitatem dicebat, quod tamen ne fieret maximè prohibui. Jam memoratorum Medicamentorum usum continuabat admodum feliciter ad tertium insequentem diem, ubi de novo, nescio quò errore commissò, sed uti mihi facile persuadebã, ex potu frigidæ illi me insciò concesso, (nam hoc erat unicum, quod semper expetebat) circa vesperam atrocissimis ex altero latere tentatur doloribus, superveniente febre intensissimâ, quæ caput cerebrumque occupans totam noctem inquietissimam reddidit. Sequenti die vocor summò manè, veniens omnia in pessimo & ferè desperato statu deprehendo, pulsus erat durior quàm in principio, cum tamen præcedentibus diebus sat æqualis & naturali ferè similis apparebat. In his

angustiis me videns, generosum istud medium, V. S. puta, adhuc semel repetendum censui, quapropter ex altero latero sanguinis ℥iij. extrahi curavi, non neglecto temperato quodam sudorifero & cardiaco ex auro præparato, quod immediate post V. S. decumbenti propinavi: Sed omnia in cassum, nam circa tertiam vespertinam ædes factoris repetens video, quod natura ferè tota succumbat & sanguis in cordis confiniis jam stagnare incipiat: Dixi mortem instare, quæ etiam placidè circa mediam noctem subsecuta est. Sed quod maximè mirandum, & in quem finem solum hæc observatio à me in chartam est conjecta, est, quod sanguis alterâ vice emissus statim coagulari inceperit, & brevi post in gelatinam aliquò modò pellucidam abierit, nisi quod in ima ejus parte obscura quædam rubedo, crassitiem dorsi cultri vix exæquans, observata fuerit. Non equidem melatet, quod Pleuriticorum sanguis, ut & illorum, qui febris istâ symptomaticâ vernali, cujus *Nobiliss. Anglus Thom. Sydenham in methodo sua curandi febres* mentionem facit, corripuntur, per V. S. extractus ex aliqua parte purulentus appareat & gelatinosum quid superficie tenus exhibeat, hoc, dico, non melatet, ejusmodi enim sanguines ipse sæpe vidi, & meis manibus tractavi, sed quod sanguis ferè totus gelatinam pellucidam repræsentaverit, non observavi. Et hoc est, quod unicè attribuo teneriori viri hujus sanguinis constitutioni, in omnibus lactentium sanguini haut absimili, & ob id ipsum ad congelandum valdè pronæ, quam meò judicio sibi comparaverat *ex continuo lactis poru.*

OBSERVATIO CCLIX.

D. GODOFREDI SCHUBART.

*EX CASU EPILEPSIA CUM SYMPTOMATIBUS
RARIORIBUS.*

Juvenis 17. annorum, Textoris cujusdam discipulus, ante biennium per scalam 20. graduum præcipitem graviter decidit super hypochondrium dextrum, subsequente dolore & tumore; vocatus barbitonfor, inunxit locum dolentem, & superposuit emplastrum, paucos post dies sequitur vomitus grumosi sanguinis copiosus & frequens: adstantes ob metum periculi vomitum sistunt, paucorum dierum intervallò, ab una
vel

vel altera bucca panis fermentati, corripitur *motu convulsivò* totius corporis, sat gravi, sensibus tamen illæsis; varia mox adhibita curationis, tum præservationis gratiâ, sed, quod notandum, à spirituosiss & aliis specificis odoriferis internis & externis, calci pedum licet applicatis, motus isti convulsivi ita exacerbati sunt, ut miser homo posthac nullum odorem seu suavem seu fœtidum, etiam è longinquo, sine convulsione, perferre potuerit. Ex minima enim mica panis fermentati degustata vel saltem olfactu percepta, ab esu carniùm tam assatarum quam elixarum, lotionis pedum ex aqua calida, jusculis, medicamentis, &c. Paroxysmò nunc graviore, nunc leviore, prout læsio major vel minor, correptus fuit. Breviter nullò cibò vel potu ultra annum usus est, exceptò pane azymò, melle, lacte crudò, passulis minoribus & majoribus; & sic nunquam vel rarissimè ab interna causa proxima in ventriculo hærente, sed semper & solummodò ab externis ingestis vel applicatis, iste motus convulsivus excitatus est. Quamprimùm enim panem fermentatum deglutiret, singultus obortus, quia materia putrida in ventriculi fundo tanquam parte nervosâ latens, à fermento panis, seu vaporoso, commota, unde statim à deglutitione illâ pars singultu correpta, mox hujus materiæ vapores per nervos cerebro communicati, hinc ad principium Medullæ Spinalis protrusi, universum corpus motu convulsivò prehensum. Percussò enim vel affectò cerebrò ventriculus turbatur, & vomitus fiunt, maximè in Hemisrania: Quid mirum, si vicissim ventriculò affectò, cerebrum totumque nervosum genus compatiatur. Oblatus mihi iste juvenis elapsò annò sub finem Mensis Augusti, ubi cum ex unica micâ panis hoc triste spectaculum viderem, & quod Medicamenta obmetum convulsionum nec acceptare, multò minus tolerare possèt, Prognostico derelinquendum ipsum statui, urgentibus verò consanguineis ultrò, divina adjuvante gratiâ, desumpta indicatione à juvantibus ac lædentibus, remedium singulare in forma \ominus inveni, virtutis incidentis, attenuantis & discutientis, & causâ proximâ (*nam sublatâ causâ, tollitur effectus*) quod ipsum absque metu & exacerbatione Paroxysmi Convulsivi, condimenti locò eibis, (ast insciò Patientis) immisum, quotidie assumpsit, & sanè divino cum effectu. Sunt enim \ominus ia medicata, introducta locò Decoctorum longorum, & videntur quibusdam unius esse valoris & efficacix. Guilielm. Fabric. \ominus ia quidem illepidâ vocat, quod non nisi corrugatâ fronte hauriantur: Sed rectè Quercetan. in

Pharmacop. Rediv. ablegat dubitantem ad experientiam, quæ habetur in diversitate Θ ium; item ad sensus externos, saporem, odorem, &c. quibus constabit Θ ia plurima plerumque conservare virtutem simplicium suorum: hinc dantur sudorifera, diuretica, cephalica, stomachica, deobstruentia, anodyna, &c. &c. Post usum prædicti Θ nulla amplius convulsio secuta, sed spatîo 14. dierum præcedente pruritu artuum, ibidem scabiosus factus, hinc continuavit hoc medicamentum ad 6. Septimanas, donec, fortè satis præparatâ materiâ, natura exsuscitata, eam per vomitum & alvum eiecit, quâ excretâ, laxativò reliquias per vices eduxi. Ex eo ita convaluit, ut non solummodò pristinam artem textoriam denuo reassumere, sed & liberè sine metu recidivæ convulsionis pane fermentatò, carnibus, &c. &c. & iis omnibus, quæ antè cane pejus & angue fugerat, innoxie frui & vesci potuerit.

D. Schubert. in Litt. ad D. Vollgnadium.

OBSERVATIO CCLX.

D. GODOFREDI SCHUBART.

POST FEBREM PEPILLARUM ENORMIS
INTUMESCENTIA.

HOnesta Matrona Anno 1665. post annorum nonnullorum sterilitatem, ex diutina mensium suppressione, nausæâ, vomitu, appetitu insolitò, pedum & abdominis tumore, motu, atq; non sine aliquali fluctuatione &c. præmissò examine, unâ cum obstetrice prægnantem se esse credit, circa solitum tempus omnia ad instantem partum præparat, atq; frustrâ. Elapsò enim legitimò tempore partus, respiratio difficilior, Phlogosis, sudor frigidus, manuum tremor, anxietas & palpitatio cordis, dejectiones liquidæ, &c. inscutæ. Cum meum deniq; requireret consiliû & auxiliû, consideratis omnibus, prædicta symptomata ex cacochymia serosa, ab aliquot annis per sedentariam vitam, circa viscera & uterum collectâ, conceptionem falsam hætenus repræsentans, provenire statui. Præmissò itaque lenitivò & V.S. Humores serosi Apozemate sensim & per Epicrasin educti, interjectis roborantibus & aliis, quæ varietas symptomatum urgentium sæpè indicavit;

dicavit: hinc quodammodò reconvalescens ægra, ab ulteriore usu medicamentorum abstinuit. Insequente annò 1666. mense Juniò, incidit in febrem continuam, cum dolore capitis continuo graviq̃ue, & Diarrhæa periculosa, ex qua maximè debilitata, tandè præter spem Deò auxiliante, convaluit. Mox desinente Febre, incepere *pupilla oculorum* amborum, ast sine notabili læsione visus, *supra modum & magnitudinem naturalem dilatari* & intumescere, paulò post per intervalla, præcedente pruritu molestissimò ex levi frictione serosi humoris, spatiò 24. horarum frequenter lb. 1. nonnunquam plus, aliquando minus effluxit. Novam igitur affectus hujus curationem aggressi sumus interna & externa cum optima victus ratione, decoctum lignorum, frictiones & alia adhibuimus, quibus cum nihil profecerimus, foniculus inustus est, quò quidem effluxus copiosus feri proxima ex parte derivatus & cohibitus, ast illa intumescencia, aspectu ferè horribilis, pupillarum huc usque permansit. Vulgare est, non solùm ob imperfectas crises, per metastasin humorum, in febribus, præprimis continuis, nonnunquam graves morbos succedere, ut Paralyfes, abscessus, hydropas, &c. &c. Sicut eòdem annò similiter observavi, quod cuidam febre continuâ laboranti gravissimo cum dolore capitis, suffusio oculi dextrî successerit, qui nisi maturè sibi consulisset, in gravius & incurabile malum incidisset. Sic non rarò & propter æstum inextinguibilem & exsiccationem febrilem, observatæ hæcticæ, &c. In descripto casu, intumescenciam pupillarum, partim ab exsiccatione febrili tunicæ uveæ citra humoris aquei consumptionem, (aliàs visus etiam imminutus vel abolitus fuisset) partim à Metastasi humorum serosorum, accidisse certum & rarum: Cum aliàs ejusmodi humores gravitate suâ potiùs partes inferiores soleant petere, & vi naturæ deorsum ad pedes detrudi.

D. Schubart in Litt. ad D. Vollgnadium.

ANNOTATIO

AD ANNI II.

OBSERVATIONEM III.

DE OSSICULO EXCRETO.

IN Observationis III. de *Ossiculo excreto* Scholio sub finem recensita fuit *historia de cerasi nucleo per urinam excreto*: non minùs mirabilis relatio *D. Frider. Lachmund Phys. Hildesens.* in *de Admirand. Fossil. Hildes. Sect. III. c. 22. p. m. 70.* de scemina quinquagenaria Anno 1666. Sarstedæ in Saxonia Inf. quæ de dolore capitis conquesta, tandem tumorem cum inflammatione in dextra gena passa est, qui tumor 1667. apertus primùm sanguinem & pus fudit, post materiam duram, *lapidosam*, cineream, tuberculosam, quæ aperta exhibuit *cerasi Ossiculum cortice lapideò & tuberculoso obductum*, mirumque quomodo eò à Natura protrusum fuerit *cerasi ossiculum*.

[*D. Phil. Jac. Sachs à Lewenb.*]

ANNOTATIO

AD ANNI II.

OBSERVATIONEM XXXVI.

DE PUERO CEREBRO CARENTE.

C*Asp. à Reyes in Campo Elyso* Jucund. *Quest. 9. 31. §. 6.* cum recensuisset quædam animalia hominesque relatos *cerebrò caruisse §. 10. subjungit*, hæc nil probare aliquem sine cerebro vivere posse, cum sit pars corporis humani valdè præcipua, sine qua tota hominis Oeconomia pereat, spirituum animalium generatio deficiat, ad quorum defectum sensus, motus & respiratio intercitat: & *§. 11. Zacuri* testimonium tanquam Judæi, qui multas inauditas Chimaras sibi finxerit, in dubium vocat. Nihilominùs tamen *Theod. Kerckring. Spisileg. Anat. Obs. 46. p. 102.* *oves* plusculas quasi fatuas, ut nec edendi, nec

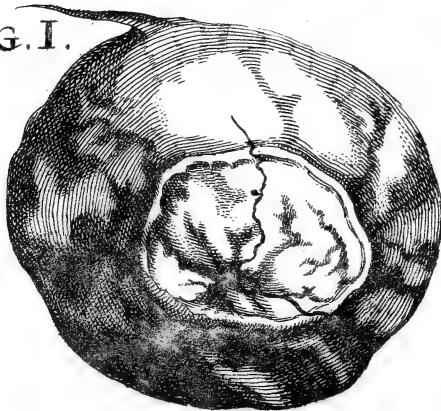
FIG. II.

FIG. III.

FIG. I.

nec bibendi stimulos sentirent, apertò craniò *nihil de cerebro habuisse*, sed inibi aquæ tantillum repertum fuisse attestatur; quin & ipse *puerum* secuit hydrocephaliâ mortuum, cujus futuræ capitis magnò spatiò hiantes demonstrarunt intus *non cerebrum*, sed cerebri locò aquam mucosam repertam, qui puer 5. menses cum dimidio vixerat. Expectamus propediem è *Schafbusio* promissam ab *Exc. WEPFERO* Observ. *puella sine cerebro nata* Historiam tertio Anno inferendam.

[D. P. J. Sachs à Lewenh.]

ANNOTATIO

AD ANNI II.

OBSERVATIONEM LIV.

DE FUNGO MONSTROSO.

INterea dum Magnifici ac inter Nobiles Medicos ex merito Regii, Excellentissimi *Dn. D. Bernhardi* Observatio cum Scholio *de Fungis*, concinnandi Indicis ergo perlegitur, ubi p. 107. mentionem facit Phalli Batavici, peropportune offeruntur à quodam Pharmaceuticæ artis sectatore perindustrio perque solerti Christiano Kisling, modò è vicinis Hirschbergam montibus Riphæis reduce, exemplaria quædam *Fungorum* illorum *peniformium*, diversæ ætatis, quorum icones ad vivum depictæ, hic æri incisæ in annexa tabula ut apponerentur, Lectori, *Junii* aut si alibi extiterint, delineationibus destituto minimè ingratum fore existimatum est.

Fig. I. Exhibet *Fungum* modò è terrâ protuberantem, in formâ *Globi*, qui discissus inaniis erat repletus, & pulpæ locò intra externum corticem & membranam interiorum ad lati digiti minoris ferè crassitiem succum glutinosum instar pellucidæ gelatinæ, quam intertextæ fibrillæ suffulciebant, continebat. a. fundi planitiem externam; b. b. verò duas radículas subtilissimas denotant.

Fig. II. Repræsentat adolescentis fungi faciem. Facetè satis de hujus incremento referebat idem Kislingius, socium suum, *globosum* in *Fig. I.* delineatum *Fungum* marsupio recondisse, quò minus inter eundem in manibus molestus esset, cumque emensò aliquò spatiò eundem

extrahere inde, eumque contemplari cuperet ille, jam in aliam formam transiisse fungum cum admiratione & risuprehendit.

Fig. III. Fungum adultum delineat, cum Scapho suo & glande pileatum. Scaphus, quemadmodum suum ovum, erat candidus plurimis griseis & nonnullis subflavis interstinctus punctulis: per mediū dissectus medullam habebat nullam, intra duos tamen cortices pulpam spongiosam, Sambuci medullæ similem, sed eâ rariorem. Glans s. pileus erat undique cancellatus, viroris subfusci: cancelli vero singuli madore squalebant nonnihil glutinoso; quemadmodum & globus jam à Scapho utrinque perforatus & parumper elongatus.

Odoris hi Fungi erant acutissimi penetrantissimi, spirantes de se dulcedinem flagrantissimam, sed nescio dicere quam abominabilem, aut virosam, certè fracidissimam. Similem ante plures annos me percepisse memini odorem, quamvis non tantò excessu nares ferientem, ex fracedine oculorum cancri, & deinde etiam matris perlarum more solitò præparatorum, h. e. in pollinem cum aqua destillata super porphyrite redactorum, postquam nonnulla eorum portio aliquandiu ex oblivione aut incuria in patella reposita stetit. Idem Kislingius retulit rhizotomum, qui se in montes illos deduxerat, fungos hosce nominasse *Sicht Morcheln* (i. e. *fungos podagricos*), seriò confirmans, si quis per scaphum, tanquam per siphonem, potum hauriret, eundem à Podagra liberum evadere. Inventi verò hi fungi sunt in montis peralti altiore convallio, ab arce antiquissima pariter ac celebratissima, *Kynast* dicta, & Generosissimæ Familiæ *Gutschiorum*, Schof cognominatæ, hereditaria, dimidiò circiter milliari diffitò, in loco umbroso atque uliginoso. Hosce fungos in Bohemia frequentius provenire, immò inde huc fortè translatos esse ab eodem rhizotomo relatum est.

[*D. Henr. Vollenadius.*]

ANNOTATIO

AD ANNI II.

OBSERVATIONEM LXV.

DE CALCE, PODAGRICORUM.

GYpsea hæc articulis Arthriticorum affluens materia commodè *Calx* nominari potest. Refert *Brassavola com. Sect. 4. S. 79.* quod à juncturis cujusdam ægrotantis *calcem* talem ad $\bar{3}j$. eximens, aqua subegerit, qui parieti cum lapide aliquo illinitus lapidem tenacissimè sustinuerit, & mox ipse in lapideam duritiem concreverit. *Theod. Kerckring. verò Spicileg. Anat. Obsf. 28. calcem talem Podagric.* Anatomix Spagyricæ subjecit; dedit *Spiritum* quendam inter *Spir.* Tartar. & Sal. Armoniac. quodammodo medium, acidiozem illò, hòc mii-tiorem: *Oleum* ab oleo ☿ vix colore, fœtore & consistentiâ simili potuit distingui, *Sal* ex capite mortuo extractum à Sale Tartar. parùm ab-lusit, nisi quod sapore quòdam extraneò infectum visum fuerit.

[*Philip. Jacob. Sachs à Lewenheimb. D.*]

ANNOTATIO

AD ANNI II.

OBSERVATIONEM LXIX.

DE OPIO.

LEgatus Gallicus ad Regem Angliæ, quando Dn. *Monconnys* fuit in Anglia, ægrotavit, is ut posset dormire *integras Uncias Opii* assu-mere coactus fuit. *Monconnys Itiner. Angl. Tom. II. p. 61.*

[*D. Pb. Jac. Sachs à Lewenb.*]

ANNOTATIO
AD ANNI II.
OBSERVATIONEM LXXII.
DE TRIBUS MAMMIS.

AN *Mamma* in Animalibus debeant numero foetus respondere? Hanc enodasse *libellò de semine genitili*, qui interiiit *Scalig.* profitetur; falsum tamen pronuntiat axioma esse, in suis *Comment.* Sus saepe 16. habet foetus, nec tamen tot *mammis* scatet; mulier interdum ternas parit proles, imò septem, ut in familia *Porcellorum Patavii* factum, duabus tamen manibus gaudet. Attamen vivit *Roma* femina honesta & juvenis, quæ cum marito suo plures filios filiasque, sed singulos omnes procreavit, quæ tamen à Natura *quatuor* dotata est *Mammis*, quæ omnes Lac habent. *Job. Faber. Bamberg. Not. in Recch. f. 475.* De alia Muliere 4. *Mammis* instructa *Benedict. CABROLIUS Observat. Anat. 7.*

[D. Pb. Jac. Sachs à Lewenbeimb.]

ANNOTATIO
AD ANNI II.
OBSERVATIONEM LXXIIX.

IN fine Obs. 78. de *Sale Polonico* notatum fuit, quod levius sub terra pondus habeat: Idem confirmat Dn. P. Adalbert. TYLKOWSKY in *Meteorol. Curios. Part. IV. c. 4. p. m. 164.* tanquam ἀνώγειν testis: Sal, inquit, fossilis, qui largò proventu è fodinis minoris *Polonia* (circa *Cracoviam*) instar grandium saxorum eruitur, quamdiu sub terra est, minus sub pondere habet: supra terram gravior est. Causam refert in aëris illius subterranei densitatem, ita & lapis infra aquam, utpotè in densiori medio minus premat: fortè tamen etiam evenire, ut aëris recentis afflaturigescat, unde densior & ex eo Sal gravior evadat. De harum

Salis

Satis gemma fodinarum in Polonia natura exactam relationem à Nobili Germano (qui ante aliquot annos ipsemet in eas fodinas descendit ad 200. florum s. orgiarum profunditatem & in iis circumduci se passus est trium horarum spatiò) communicatam Ampliff. Oldenburg. inseruit. Transact. Philos. Tom. IV. 18. Jul. 1670. confessu habitò Num. LXXI. p. 1099.

[D. Philip. Jacob. Sachs à Lewenbeimb.]

ANNOTATIO

AD ANNI II.

OBSERVATIONEM XCIV.

DE VITULO BICIPITI.

Vitulus monstruosus *biceps* mense Aprili 1624. propè Romam in villa quadam Illustriss. Dn. Marcelli Sacchetti natus, detractâ pelle delineatus exhibetur à JOH. FABRO Lynceo in Not. ad Recchum f. 626. ejus alterum caput paulò fuit elongatius, pes verò alter & coxa retractior, utriusque capitis aspera arteria in unum truncum coaluit, pulmones cor amplexantes tres internè in utroque latere lobi: cor inter pulmones utrinque ambientes unicum, sed pro animalis proportione majus &c. *Aliud vitulinum biceps caput idem Faber f. 628. delineat ex Principis ab Aqua Sparta CÆSII Muséo, ubi ex una cervice duæ enata sunt capita, aut ut veriùs dicendum, ex una cervice ac simplici calvaria gemina rostra cum 4. suis oculis, sed duabus solummodò auribus, quo tempore hoc monstrum natum, latet. Aldrovandus copiosus est in monstris vitulinis depingendis & describendis; & Cæsiano similem figuram Aldrov. l. 1. de Quadrup. Bisula. affert ex Evagrio in Hist. Eccles. qui circa Nisibin Persiæ Urbem natum scribit.*

[D. Ph. Jac. Sachs à Lewenb.]

ANNOTATIO
AD ANNI II
OBSERVATIONEM CX.
DE GLOBIS VITULINIS.

QUæ in *Observatione* proposita de Generatione *Globorum vitulinorum* ex relatione mercatoris cujusdam recensuimus, num omnia cum veritate, sive modum, sive locum generationis illorum spectes, consentirent, ambiguum me admodum reddiderunt. Proinde etsi de *pilo vaccino* litigare animus non sit, talem apud me concipere conjecturam cœpi, ut *modum* generationis existimarem fieri, quando pili devorati cum parte coaguli (restantis post distributionem prioris chyli in ventriculo) & parte butyrosa substantiæ lactis novo sive fuctu sive pastu hausti, conglutinati inter se compinguntur, & circumvolutione in ventriculo in talem figuram efformantur. Quem ad sensum etiam *Wierus l. 4. c. 16. p. m. 446. a.* de generatione horum *globorum*: paucis saltem mutatis, quæ ibi videri possunt, differit; consentiente eodem *Cardanó* apud *Schenck. in Lithogenes. Append.* eatenus, quatenus *pilas* illas ex motu rotunditatem acquirere adstruit, quamvis quoad materiam illarum dissentiat, dicatque esse eam *ciborum recrementa, pituita medio coacta*. Deinde magis *circa locum* generationis s. matricem horum *globorum* hæsi, ut crederem illos in ventriculo, quarto nempe, sive propriè sic dicto, compilari, h. e. rudimentum & exordium capere. (ut intestina taceam, in quibus inveniri tales globos *Wierus* asseverat, & fortasse ibidem generari etiam putavit.)

Ansam dubitandi præbuit opinio quorundam virorum doctorum, existimantium, ut plurimum res p. n. in partibus animalium genitas, figuram suam ex conformatione partis, in qua generantur, mutuare; ventriculi autem vitulini figuram potius in longitudinem, quam ad rotunditatem vergere, nimis vulgò notum. Itaque potius primum ventriculum, ollam, ni fallor, à *Severino* nominatum, matricem istorum *globorum* statui, tum quia ejus conformatio ad rotunditatem globis conciliandam aptior, tum ejus capacitas (in lactente vitulo) angustior, tum ejus actio, quæ ingestâ, ruminandi causa, continuo circumagitat, (quod

in ventriculo quarto haut fit) complicationi pilorum commodior videbatur, quandoquidem veterinarii affirmant pabulum eructatum, si inter ruminandum animali eripiatur, rotundum, certè conglobatum esse. Nec enim obstat experientiam testari, vitulos quam diu lactent, nihil in ventriculum primum admittere, sed eum semper vacuum reperiri, siquidè is solùm liquida non recipit, quemadmodum ad ventriculum quartum solida nunquam perveniunt. Nec, puto, autoritas *Wieri* contra me quicquam valebit, qui l. c. adstruit in *ventriculo* talismodi *globos* generatos repertos esse substantiâ limosâ albidâ obductos, quâ vel lac vel chylû vel succum pituitosum existimat; quandoquidem illi opponi possit, non idèò necessum esse, ut *globi* illi in eo loco generati sint, ubi inventi fuerunt: videlicet alius in ventriculo vituli, pugni magnitudine, alius in colo juvencæ bubulæ pomi aurantiî vel citrini exactè, præter colorem, æmulo. An verò absurdus videbor, si admisero posse fieri, ut tales *pila* sive *globi* è primo eructati in quartum ventriculum, & inde in intestina protrudantur, videlicet in statu p. n. animalis? Hæc dum meditarer, ad manus veniunt in *Nardi Antonii Reicchi Animalia Expositiones Job. Fabri Lyncei*, à quo tum in mea concepta opinione confirmor, tum etiam magis informor. Docet enim *idem* sagacissimus naturæ indagator experimentalis l. p. 624. œsophagum ruminantium duobus præditum esse foraminibus, quorum alterum in ventrem majorem, alterum in tertium ventriculum omasum sive librum, Italis *Centopelle* dictum, fertur. Horum posterius circa finem œsophagi, hoc, prope superius orificiûm ventriculi, puta quarti, locatû, duobus oblongis & teretibus labiis obserari, eaque, quia carnosa & membranosa sunt, faciliè cedere ciborum crassiorum ponderi, aditumque largiri in saccum majorem sive ventriculum primum: Lac verò & liquida super illa labia, tanquam canalem declivem, promptè & immediatè decurrere ad tertiû, & ex hoc illicò ad quartum, decliviozem ventrem, ut vix guttula in priores ventres delabi possit. II. p. 634. asserit, se *Tophos* non in secundo, ut *Plinius* voluit, sed in primo tam vaccini generis, quam cornigerorum aliorum domesticorum animalium stomacho, italis *la Trippa* dicto, reperiri, idque se in varia eorundem sectione animadvertisse. Cumque ibidem *idem* Philosophus brevibus totam rem comprehendat, lectu ejus dignissima verba hîc adscribere operæ pretium erit: Cum lactentes, *inquit*, tam hœdi quam vituli sese matresque suas sæpius lambant, plurimum *pilorum* cum lacte & absque ipso deglutiant: quod si rariores illi ac pauculi pili fuerint, cum lacte ad quartum ventri-

ventriculū delabuntur, in colato quoque coagulo reperiuntur: Ubi verò plufculi conglobantur, in primum rectā descendunt ventriculū, quos ego avellanæ nucis magnitudine, tam in ſolum lac ſugentibus, quā ſimul jam ſcēnō veſci incipientibus, in hoc eodem ſacculo ſive *primo ventriculo* & non alio inveni. His magis magisque alii pili aggeruntur, donec maſſam eam rotundam, perpetuū in Stomacho illo manturam efferment, quæ nunquam cum cibo poſtmodū ruminando adſcendit, nec ullum gravedinis interea aut moleſtiæ ipſi ſenſum procreat. Eſt autem ſubſtantia hæc diſciſſu difficilis, & rariori pileorum ex pilis texturæ ac compoſitioni ſimillima, quò verò major ejus quantitas, diutiusque in animantis ventre hoſpitata eſt, eò difficilius acutiſſimò etiam cultrò diſcinditur ac ſeparatur. Hæc ille.

Cæterū quemadmodum diſcrepare nonnihil videntur *Pila à Wiero* l. c. deſcriptæ à noſtro *Globo*, tūm colore, nigræ namque iſtæ fuerunt: quemadmodum & illa *Cardani*, & dubio procul *Tophi* prælaudato *Fabro à Ferdinando Imperat.* donati, noſter verò Fulvus; tūm externò cortice, *Wieri* enim *pila* altera, pelliculâ limoſâ albâ, in corium deinde nigrum mutata, altera cortice (dubio procul pariter pelliceo) obducta fuit: Sic ab his *Cardani globus* diſcrepavit, qui ferrugineus colore apparuit, leviffimus ac leniffimus, lapidis inſtar, licet non eſſet lapis, proindeque *ovi* ipſum nomine inſignire placuit. Ex hac denominatione fortaffe enatum Germanorum Proverbium, ab Exc. Dn. *D. Sachſio à Levenheimb*, Fautore meo Colendiſſimo, in *Gemmarologia ſua Curioſiſſima* p. 279. notatum, quò aliquid inſolens indicaturi dicunt, *die Schſen legen Eyre.*

Apparet hinc, *Wierum* præter meritum reprehendiſſe *Plinium*, quod hujusmodi *Pilam* nigricantem in *Juvenearum* ventre ſeu *Utero* repertam modò *Tophum*, modò *Capillum* nominaverit, cum pro diſpoſitione alluentis humoris diverſo cortice, videlicet aliquando pelliceo, aliquando lapideo aut *Tophaceo*, certè ovorum putamini perſimili, induci ex diſtis liqueat. *Ovi* verò talis ſ. *Tophi* ex *Juvenca* integri & per medium diſſecti elegantiffimam iconem exhibet *Ferrante Imperato* in *Hiſt. Nat. l. 28. p. 790.* cum hac inſcriptione: *Balla generata nel ventre vaccino dipeli involti e converta diſubſtanza tophacea.*

Quantum denique *Tophi* tales, *Plinii* commendatione, agrè parturientibus conferant, prælaudatus *Faber* neque alius neque propriâ
expe-

experientiâ edoctum se esse, multò minùs rationem intelligere fatetur; nisi Sali, quò omnes universum pili abundant, effectus ille adscribendus sit; proinde innuere videtur potiùs cineres cremati Tophi in vino aliove liquore adhibendos esse, quam pulverem ipsius Tophi. Quod verò terram non debeat attingere, Tophus in Medicum usum adhibendus, ridiculum planè, imò superstitiosum meritò existimat.

D. Henr. Vollgnadius.

ANNOTATIO
AD ANNI II.
OBSERVATIONEM CXXXVII.
EX IMAGINATIONE MORS.

Kerckring. *Spicileg. Anat. Obs. 41.* Simile exemplum habet de fœmina Catharina Petri in Pago *Quadijck Holland.* Septentrionalis habitante; hæc cum elemosynam mendicæ denegasset, mendica ipsi intra 6. menses mortem prædixit: quæ cum sæpè fatalem terminum sibi proponeret, ad *imaginem* illius cohorresceret, *aut à* indies *imaginatione*, indeque infirmitate, eò ipso die mortua est.

[*Phil. Jac. Sachs à Lewenh. D.*]

ANNOTATIO
AD ANNI II.
OBSERVATIONEM CLVII.
DE NOVIS VIIS URINARIIS.

DE *Novis Viis Urinariis* mentio quoque fit recentissima in *Transact. Anglic. Tom. IV. Num. LXVII. p. 2049. 30. Oct. 1670. his verbis*: Cum non ita dudum functio mihi oblata fuisset ut investigarem *Viam Urine* in animalibus, in eum finem, canem coëgi ebibere bonam quantitatem aquæ, & deinceps curavi præligari Uretes,

res, & vesicam evacuari. Post duas horas inveni vesicam vacuam, & ureteres supra ligamento non erant tumidi. Quamobrem stupefactus, credidi causam posse esse nimiam refrigerationem internarum partium, quæ interea temporis exposita aëri fuerant, cum sectio per crucem facta esset, pro communiter recepta consuetudine. Huic inconuenientiæ evitandæ, ego experimentum in alio cane sic reiteravi; in utroque latere parvam feci incisionem, sufficientem inveniendis & præligandis ureteribus, ac eliminandæ urinæ ex vesica, per compressionem cum manu. Hôc factô incisionem consui iterum, & cani potandam dedi largam quantitatem aquæ, sinens eum ferme tres horas in minimè violento positu, quoad ligamenta permittere valebant. Postmodum ambis incisuris apertis & vesicâ manu compressâ effluxit egregia quantitas urinæ, & ureteres apparuerunt parumper turgidi supra ligaturam. Hæc operatio perfecta est multâ atque accuratâ sedulitate; quandoquidem eam etiam requirit investigatio viarum urinæ. Sæpius repetivissim id, modo non obstrictus fuissim festinationi discessus ex loco in quo degebam. Nec dum otium est, quô idem experiri possem: Exhortor vero Te, *Domine*, ut incites nonnullos Vestrorum Anatomicorum, ut inter alias percrutationes, se huic inquisitioni applicent.

Vide etiam Transact. Num. LXF. p. 203.

ANNOTATIO

AD ANNI II.

OBSERVATIONEM CXCVI.

Similem, magisque compositam Præparationem *Nitri*, communicavit mihi Vir omni laude potior, mihi que nunquam sine veneratione nominandus, Exc. Dn. D. *Christophorus Ausfeld*, Archiater & Physicus tunc Saxo-Altenburgicus bene meritissimus, per litteras, anno 1668. mense Martiô ad me datas, his verbis: *Præterea Tibi communicabo non contemnendam Præparationem Nitri, mihi pro insigni medicamento ANTEFEBRILI in intermittentibus omnibus, exceptis Quartanis nuper exhibitum; quod medicamentum ritè administratum hæctenus aliquoties bono cum successu adhibui.*

R. ʒiij, Boracis ʒiß, ꝯci ʒj, fl. ꝯ. ʒi.

Nitrô in crucibulô liquefacto, reliquaper vices adjiciantur; omnibus sic ritè conjunctis, mixtura effundatur in patinam aut tabulam ex aurichalco, &c.

[D. *Henr. Vollgnadius.*

ANNOTATIO

AD ANNI II.

OBSERVATIONEM CCXXIII.

DE COHIBENDA HÆMORRHAGIA.

AD hanc Historiam *Ipsemet* Exc. Dn. D. *Job. Georg. VOLCAMERUS Noriberg. Reip.* Æsculapius in adjunctis *Litteris* sequentem subjungit notam: Hæmorrhagiæ curatæ exempla adducere animus fuit, quod Scorbuticis frequenter contingant, quibus Topica non conducent. Mentio insimul facta in Anno Imo Vestrar. Observat. f. 89. 90. curatæ feliciter narium hæmorrhagiæ beneficiô pulv.

Excell. Hertodii; fuere & alii Consiliorum Authores Celeberrimi, qui longâ & rationum & experimentorum serie curationem Hæmorrhagiæ narium fuere polliciti, cum brevissimam eam censuerint methodum, quæ in adstringenda vel obturanda venula laxiore occupatur. Multi pedibus manibusque frigida immixtis velox experti fuere auxilium, tenuiore & calidioris sanguine in extremis contemperatò & in crassatò. Certius verò subsidium non vidì, nisi injectionem decocti Adstringentis per siphonem in nasum calidiuscule usurpatam, cujus etiam beneficio non saltem largiorem fluxum uteri cohibui, sed etiam sterilibus plerisque fecunditatem restitui.

ANNOTATIO

AD ANNI II.

OBSERVATIONEM CCXXIV.

DE INFELICI BILIS REJECTIONE.

CUM Excell. Dn. D. *Job. Georg. VOLCAMERUS* in adjunctis *Litteris Noribergâ Vratislaviam* datis ingeniosè *BILIS Naturam* explicasset, placet ad illustrationem majorem transmissæ observationis ipsius verba subjungere: Quæ in observatione, *inquit*, de infelici Bilis per vomitum rejectione audentius pronuntiavi, dum *Bilem* non saltem excrementum corporis esse, sed magis necessariam, tot usibus in facultate naturali promovendis, nemo mihi vitio vertet. Hactenus enim videre non potui, unde in ventriculo fermentum suam ducat originem: pars enim est profus membranacea, nil nisi crassitie à vesica discrepans: interius insuper aliquò lentore obducitur, ut assumptam alimentarem massam promptius exprimere possit, quam visciditatem a cor fermenti subinde in eo generati absumeret. Hanc toties abradi observamus vi acriore purgantium, manifestò periculò ipsi stomacho insidiantium. Accedit, si cibus fermentationem in ventriculo admitteret, ardor stomachi exoriretur, quod usu frequentissimum apud illos, qui varietate nimia cibi potusque delectari solent. Quin ipse stomachus pro Promocondo Naturæ inservit, ut paulatim massam aliquandiu digestam exprimat, ne continuo cibum appetere cogeretur animal. Sic & ipse ventri-

ventriculus vulnere non lethaliter afficitur, & quamvis venulæ quædam lactæ ipsi adhæreant, non tam pro deferendo quam adferendo ipsi Chylō inservient. BILIS vero summam, quæ est in fermentatione, necessitatem quis non videt? Sedem paulò ante pylori egressum sub Epate habet, ut in promovendis jam digestis alimentis ei ancilletur; ut succo pancreatico per porum cholidochum juncta fermentum contribuat; ut ope effervescentiæ istius purum illud, chylosum quod est, separaretur ab impuro, fœcibus scilicet sensim ad Intestina crassa prolabantibus. In longis hisce Intestinorum tenuium anfractibus, quibus venæ lactæ annectuntur, fermentatio commodiorem locum invenit; quæ tribus quasi claustris coercita, *supernè*, ne flatibus inde emergentibus liberior exitus pateat: *ingula* orificio ventriculi superiore & *inferiore* ne continuis ructibus ansam porrigeret. Hæc quoq; intestina post interitum animalis semper inflata, à fermento quodâ inibi relicto, observantur, collapsò licet & compressò stomachò. Longa eorundem ambages in diuturniorem fermentationis moram & circulationem faciunt, unde conveniens massæ separatio. Hæc in Intestinis fermentatio si fuerit abolita, quod in plerisque Febribus, ardentibus præcipuè, usu venire solet, boli isti ex stomacho subinde expressi, nullam subeunt alterationem, sed paulatim exsiccantur, & prodeunt rotundiformia excrementa *ουβαλα* dicta, alvus continuò adstricta fœcibus transitum denegat. Redeunte paulatim fermentatione flatus oriri solent, qui deinceps prodromi censentur fœcum propediem subsequentiū. Si depravatur, acidū minus bilioso correspondebit, inde diarrhœa; vel si bilis aut succus acidus corrumpitur, Dysenteria, Icterus, & alii morbi inde suum ortum ducent. Sed hæc omnia interea pro paradoxis haberi poterunt, usque dum certius quid determinare persuaserint Doctiorum Virorum cogitationes crebrò rerum usu & experiētiis confirmatiōes. *Hastenus Vir Excellentiss.*

ANNOTATIO

AD ANNI II.

OBSERVATIONEM CCXXIX.

DE FORAMINE VENTRICULI.

Huic Observationi ab *Exc. D. MERCLINO Seniore* communicatæ, calculum suum subjungit *Exc. D. VOLCAMERUS in Litt. è Noris*

berga Vratislaviam ad D. Sachsum datis, quando *inquit*: in hac historia ejus fortunæ partem mihi quoque accessisse memini, dum circa ægrotum virum alias in Urbe nostra satis conspicuum occuparer, qui maximis in dorso doloribus diu multumque divexatus, tandem nigra vomuit, de tertio vel quarto die vomitus repetens, interdum tres mensuras id quod exiit, adæquabat. Primus ille vomitus membranaceam cruentam particulam secum eduxit, unde mihi de perforato propè lienem ventriculo exorta fuit suspicio. Fuere in re Anatomica malè informati apud quos irrisionem merui posthabitis utriusque cultrivori Bohemi unius, alterius Borussi historiis malè de stomachi perforatione sentirent. Vitali tandem aurâ privati illius ægroti cadaver ubi apertum, infima corporis regio omni labe carebat: In pectore verò sinister palmo totus corruptus & putrefactus citra qualemcunque fetorem apparuit. Lobus ille spinæ dorsii firmiter adhæsit, atq; per œsophagum, paulò supra superius ventriculi orificum, ruptum, liquorem illum nigricantem in ventriculum congestit, unde per intervalla vomitu ista saburra prodiit.

ANNOTATIO

AD ANNI II.

OBSERVATIONEM CCLII.

DE ANDRIA.

Quam ex *Cl. Dn. D. Job. Sculteti* relatione exhibuimus *Andriam* illius descriptionem fusiùs tradiderunt alii *Duumviri Noribergenses* in aliis Litteris, quorum narrationem (unà cum *Tab. enea supra Andriæ* delineatæ *Fig. II.* conjuncta) nunc subungere placet. Ita namque *Exc. Dn. D. Job. Georg. VOLCAMERUS* in *Litt. 1671. 19. Jul. Noribergæ* ad me *Vratislaviam* datis: Mitto iconem cujusdam *Pueri circa genitalia malè formati*: Scrotum ipsi intra crura sub inguine convenientis formæ propendebat: exinde canalis quasi nullus fursùm adhærebat cuti, sub pube *glans* prominebat nullò tecta præputiò, antrorsum consimilis cum aliis figuræ. Ventrem verò versus ubi adhæsit, *diffisa*, diduci potuit: extrènum digiti apicem longi-

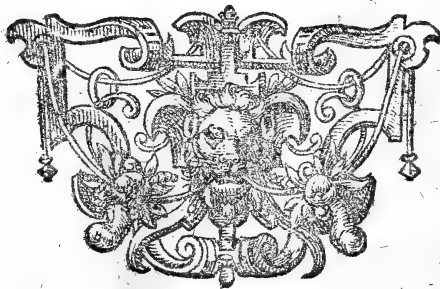
longitudine suâ vix æquabat, connata deinceps pone præputium, glandem vulgarem è quercu referebat. Defectum naturalis magnitudinis quivis potius, quàm utriusque sexûs effigiem in istâ genitalium formatione observare potuit.

Altera relatio communicata à *Dn. D. Georg. Abrahamo MERCLINO Juniore Medico Noribergensi*, quæ quòd seriùs aliquantum advenerit, ipsis Observationibus inseri non potuit, explicat tamen magis magisque Andriæ statum. *Sic autem ille*: Quàm multifariam ac mirabiliter in minimis, in maximis sæpè ludat natura rebus, præter Medicorum Annales quotidiana experientia passim abundè docet. Ludit quoque haut rarò in nobilissimis etiam nobilissimi ipsius humani corporis partibus, sed & vix unquam frequentius, quam in *generationi dicatis organis*, adèd ut eius arcanarum & occultarum virium ratio non semper subtiliùs quærenda, sed effectus solummodò cum admiratione spectandus, fatendumque sit cum incomparabili *Th. Bartholino, de insolitis partibus humani vis, cap. ult. sub fin.* Multa in corporibus humanis quotidie fieri, quorum vim naturamque perspicere non possumus. Hujusmodi naturæ lusum dicam, an errorem? notare contigit *Anni hujus MDC LXXI. mense Junii in genitalibus* cujusdam, vulgò, sed, ut opinor, minùs rectè putati Hermaphroditum, quem *puerum*, si italoqui liceret, *fœmellatum* aliqui vocarunt, XIII. circiter annos natum in pago propè Bavarorum Monachium sito, infirmæ sortis patre *Job. Lebnâ*, mercenario. Sacrum lavacrum nomen ei primum dedit Caspari; at quod mutarunt, quò de fœmineo Sexu aliquid eum participare primitus observarunt, hincque nominarunt *Martel*, quo & *Martam* & *Martinum* subintelligere voluerunt, quò etiamnum audit nomine. Muliebri incedit habitu, licet ad masculinum, quàm fœmininum longè manifestiùs inclinet sexum, *an* ut ex vesica continuo scaturientis urinæ molestiam faciliùs eò ferret, aut promptiùs declinaret? *an* ut in curiosorum animis majus se videndi excitaret desiderium? *an* quod parùm curans, quâ indutus sit veste, quæcunque suppetit, posthabitò omni delectu assumat? *Noribergam* venit, non ob aliam, quàm cœtiam stipem querendi causam, intercessionalibus Literis ab illo illius pagi præfectò instructus, qui pietate erga pauperulum motus testimonium simul ejus infirmitatis ac indigentia impertivit. Mas est: *Maris* enim generationi externa dicata exhibet organa omnia. Testes, scroto inclusi ad naturalem aliàs eorum conditionem ritè se habent, nisi

quod

quod minus, quàm par est, propendeant, ac paulò latiores compressioresque sint, & pubis ossi arctiùs adhæreant. *Penis* præputiò quidem, sed retrò ductò, & glande, sed denudatâ, instructus, in hoc insuper discrepat, quod longitudine vix digiti manus articulum superet, supra cujus regionem pubes quoque sparsim pullulare jam incipit. *Mammæ* quoque tantum abest, ut sororientur, ut potiùs admodùm graciles & puerorù mammillis simillimæ conspiciantur. *Fœmineum* autem nil prorsus habet, nisi quod penis foramen, per quod è vesica urina consueta Naturæ Lege profuit, per amplum sit, sublongum, *vulvæ ad instar*, labiis, quæ deduci possunt, & internis quibusdam carunculis conspicuæ formatum, satis crassum admittens stylum, è quo urina subinde stillat, adeò ut ne momentum quidem continere eam queat: Proluitque hinc subuculam, & adsitam cutem ita irrigat, ut suâ acredine eam adurat, inspicientis nares graviter offendentem. Quam urinx incontinentiam ex sola foraminis amplitudine, hincque ritè ac strictè se constringentis ineptitudine deducerem.

[*D. Pb. Jac. Sachs à Lewenb.*]

EPISTOLA

FRANCISCI REDI

NOBILIS ARETINI,

Ad aliquas OPPOSITIONES
factas in suas Observationes

circa VIPERAS

Scripta

ad

DN. ABBATEM BOURDELOT,
Dominum de Condé & de S. Leger,

&

DN. ALEXANDRUM MORUM,

Anno M DC LXX. mense Augustò,

Ex ITALICA in LATINAM translata.

D O M I N I.

EX Dominationum Vestrarum benignitate ad manus meas pervenit Liber, cujus titulus: *Nova Experimenta circa viperas*, eruditè congestus à congregatione virorum Nobilitate & virtute præcellentium, qui in Ædibus Dn. de CHARAS ad hunc scopum paucis abhinc mensibus convenerant. Legi ipsum sæpiusculè cum summa satisfactione & delectatione animi mei, quod iidem Egregii Eruditi dignati fuerint laboribus suis illustribus confirmare veritatem illarum observationum, quas egomet quoque circa viperas usque ad Annum 1664. tentaveram: Et certè debitorem me agnosco tantæ ingenuitatis, & lubentissimè confiteor, quod quantum splendorem invenerit simplex ille & incultus liber, ille omnis ipsi accesserit propter testimonia honoratissima, quibus Gallia ipsum decoravit, ubi abundantissimè florent, & vigentissimè florebut, semper optimæ Scientiæ & Artes honoratæ ab illis, qui easdem in aliis Europæ partibus profitentur. Rogo itaque Dominationes Vestras, ut mihi concedant hanc gratiam, ut possim exhibere meas sinceras & ex intimo corde profectas cogitationes, & simul manifestare maximam honorem, quò dictum librum prosequor, cujus auctoritas apud me tantâ veneratione colitur, ut postquam observaverim, pauca quadam, quæ directè contraria essent meis experimentis, sæpiùs de me ipso dubitaverim & crediderim, quod tantū non somniaverim, quando ea vel tentaverim, vel scripserim. Et sciunt Litterati aliquot Viri, Amici mei, qui sæpiùs meis laboribus & experimentis interfuerunt, quod iriserint hanc meam opinionè, & jocando mecum, mihi confirmaverint, quod hæc experienciæ haut in somno obtigissent: nihilominus absque uno vel altero respectu habito, volui easdem iterare & reiterare, cum tanta quidem & exactissima diligentia, ut mihi & ipsi veritati maximam inferrem injuriam, si jam non liberrimè confiterer Domin. VV. quod singulæ Observaciones quater vel quinquies, quæ iisdem Eruditis in Gallia non veræ comparuerunt, mihi in Italia verissimæ comprobatæ sint & infallibiles: & contrà non veritati consonæ inventæ illæ, quæ in Gallia tentatæ fuerunt, & meis contrariæ. Et si Dom. VV. fortè curiositati ductæ scire desiderant, quænam illæ sint, brevem hîc earum faciam enarrationè, quod certus sim, non futurum hoc ingrâtū veritatis cultoribus, & in specie *Authoribus Libri Novarum Experimentiarum*, qui non alium scribendi

sibi præfixerunt scopum, quàm desiderium aut confirmandi, aut inveniendi veritatem in materia hac maximè curiosa, quam tot sapientes viri tractare, & de ea scribere adamarunt.

In Epistola mea continente *Observationes circa vipersas*, inscripta Illustriss. Dn. Laurent. Magalotti, dum loquerer de veneno serpentulorum horum, quale illud sit, & in qua corporis parte inveniatur, affirmabam (quod & adhuc affirmo) venenum illud viperinū non esse aliquid aliud, quàm certum liquorem flavescentem, qui stagnat in istis vaginis contingentibus dentes viperæ majores; & quod ille liquor non solum venenosus, quando è vipera viva ejaculatur, dum mordet, sed etiā quando colligitur ex vipera mortua, & per aliquot dies etiam mortua, modò ad eò adaptetur, ut in ipsa vulnera penetret, ibiq; remaneat. Ulterius adungebam, quod ille ipse liquor ebibitus, & in Stomachum susceptus, nec mortem nec damnum inferat. Et hæc erat mea opinio, quam confirmarunt mihi infinitæ experientiæ à me susceptæ, cum tali exacta & accurata diligentia, quam mihi concedebat tenuitas ingenii & talentorum meorum.

Sed Authores Libri *Novar. Exper.* liberrimè scribunt, quod iste flavescens liquor à me supra memoratus non sit venenosus, sed quod sit pura, puta & innoxia saliva. Inde pro indubitata, verissima & experimentis comprobata re affirmant, viperam totò suò corpore nec membrò aliquò possidere humorem aliquem, qui dispositus sit, ut venenò inficiat: sed venenum consistere in sola imaginatione viperæ irritatæ & in iram accensæ per ideam vindictæ, quam sibi in capite figuravit, cujus mediò commoti spiritus per motum violentum explosi per nervos & per fibras versus cavitates dentium: per quas cavitates, ubi deportati sint isti spiritus, inficiunt sanguinem animalis per apertionem vulneris factam ex morfu per ipsarum dentes. Summatim concludunt, quod si vipera non sit excandescens & irata, & non habeat istam imaginationem vindicatricem, quod ipsarum morsus non inficiant, sed sint innocentissimi, & non apportent damnum aliquod illis, qui vulnerati sunt. Hæc namque ipsorum verba sunt:

Considerationes ista pag. 33. innixæ pluribus aliis experimentis, que nos tentavimus, & que postea subjiciam, me commoverunt, ut istis glandulis nomen dederim salivarium, & attribuerim scaturiginem succi illius flavi, contra quem adeò debacchati sunt, cujus natura ipsi adeò malè perspecta, qui tamen nihil aliud est, quàm pura & maximè innoxia saliva. Spero quod illi,

qui operam insumere velint, ut post mea tentamina examinent curiosè glandulas istas, & succum hunc gingivarum, calculum suum mihi sint colaturi.

Et pag. 92. Et ne ulterius inhereamus principiis istis tam infirmò talò stantibus, & malè fundatis, nobis patrocinatur, ingens numerus experientiorum, quorum fundamentis innitimur & pronuntiamus: quod hic succus flavus nihil aliud est, quàm pura & simplex saliva, cujus usum jam denotavimus; & quod hic succus nihil contribuit ad venenum morsus; siquidem gustu exploratus & deglutitus, quod pluribus vicibus à nobis tentatum fuit, nec homini, nec animalibus ullum infert damnum, immò quod instillatus incisionibus in carnem factis, iisque affricatus optimè, adeoq; sanguini immixtus, nullam tamen noxam exhibet. Nec obstat iudicium Viri cujusdam Clarissimi & Experimentissimi, ut in omnibus rebus, sic potissimum in iis, quæ vipera naturam concernunt, qui affirmat, quod plurima tentaverit experimenta nostris directè opposita; unde maximum æstimium de Ingenii capacitate & candore hujus celebris viri, nos impulit, ut majorem curam tentaminibus adhibuerimus, ut confirmemur per infinitum ferè numerum experientiarum, quæ semper fuerunt conformes veritati, quam hic defendendam suscepimus, & cujus testimonia evidentissima & infallibilia apportabimus.

Et p. 96. Concludimus denique, quod imaginatio vipera postquam irritata fuerit ab idea vindictæ, quam sibi formavit, motum conciet spiritibus qui non potest exprimi, & eos pellit cum violentia per nervos & fibras versus cavitatem dentium tanquam in infundibulum, qui deinde importantur sanguini animalium per aperturam vulneris à dentibus factam, ut producant illos effectus, quorum rationem conamur reddere.

Et p. 97. Quicquid sit, oportet ut in eo consentiamus, quod ista irritatio in imaginatione aut spiritibus vipera hærens, sit principalis causa activitatis & penetrationis veneni, & quod absque illa non producerentur illi effectus tam vehementes, quàm sunt illi, de quibus varia adduximus exempla.

Et pag. 122. Hæc experimenta, dico, probabunt ex una parte, quod flavus ille succus nihil contribuatur ad producendum venenum; ab altera verò parte, quod spiritus irritati, unà cum auxilio vulnerum, à dentibus grandioribus instillatorum, sint unica & vera causa.

Hæ ipsorum opiniones confirmantur ab ipsis per quædam experimenta, quæ maximè in eo consistunt, quod instillaverint aliquantulum de liquore isto flavo vulnere pulli columbini, canis, & aliquot pullorum gal-

linaceorum, qui exinde non mortui, & quod curaverint, ut morderetur Columba junior à vipera, nec irritata, nec adirata, quæ ne minimum exinde senserit damnum.

Fecimus experimentum, inquit, (pag. 102.) cum Columba, huic vulnus infiximus sub alis, & sub femore; in uno momento, utrique vulneri instillavimus de flavo liquore extracto ex gingivis duarum irritatarum viperarum, tandem cutim consuimus rursus, ut liquor benè includeretur, & ligavimus utraque vulnera, ut impediretur liquoris egressus. Affirmare possumus, quod columba exinde ne minimum experta sit incommodum, & invenimus, quod supra vulnus femori inflicto, guttula baserit succi istius coagulati in forma rotunda, ejusdem coloris, qualis ille fuerat antea instillatus & circumcirca sanguinem circa vulneris labia siccum reperimus, & quod statim postea unum alterumq; vulnus siccatum & suâ sponte consolidatum fuerit.

Fecimus aliud exemplum cum hoc liquore in fele vulnerata eam ob causam in femore, sed nec illa noxam sensit: idem experti sumus diversis vicibus in pullis, & aliis columbis, sed semper simili cum eventu, & quod exinde nullum illis damnum acciderit. Eadem experientia tribus vicibus diverso tempore repetita fuit, idemq; bis in uno die in cane, quem in hunc finem vulneramus circa fundum auris, unde non poterat vulnus lambere, nihilominus nullum sensit malum.

Possumus adhuc addere hic experimentum aliud, quò demonstratur effectus mortalis spirituum excandescentium, sine ulla communicatione liquoris istius flavi. Curavimus ut una eademque vipera aliquoties morderet frustum panis, comprimendo ipsi maxillas singulis vicibus versus frustum illud, & hoc toties à nobis repetitum, ut non solum liquor ille totus exhauriretur, sed etiam ut sanguis ex gingivis succederet: eodem tempore viperam irritavimus, inde eandem mordere coëgimus columbam in partem corporis maxime pulposam; observavimus quidem, quod venenum morsus non tam promptè succederet, quandoquidem columba non morderetur, nisi post horam cum dimidia à morsu: sed cognovimus pariter, quod dentes vipera erant quasi obstructi cum mica panis ex ejus commorsione, & quod hoc impediverat, quominus profundius sese insinuassent, & quod ore semi obstructo per poros dentis, magna pars spirituum irritatorum non potuerit transire, unde ex hac causa mors columbae non tam citò supervenit, sed quod nihilominus mors succesfit absq; ulla participatione liquoris flavi, quandoquidem ille penitus fuerat exhaustus.

Et p. 122. Morsus factus à vipera non irritata, cui maxilla tenebantur, & cujus dentes imprimebantur compressione supra corpus columba, cui aderas quoque liquor flavus, nullum tamen successit malum accidens.

Huic experimento non possum opponere aliud, nisi plurima illa, quæ Anno 1664. tentaveram, & recitaveram in supra citatis meis *Obs. circa vipers*, & adhuc similiter illas, quas postmodum adducam, à me hætenus tentatas non eò desiderio, ut primas saltem confirmarem, sed potius, ut eas in lucem veritatis deducerem. Et ne opus sit repetere sæpius easdem res, adducam initio generales aliquas Observaciones à me factas tum temporis, quando circa vipers occupatus fui.

Vipera occidit facilius columbam, pullum gallinaceum, Gallum Indicum, Sciurum, glirem, & alia, tum aves, tum animalia minora, quam bestias grandiores, ut sunt vervex, dama, equus, taurus, imò majora ista & pelle durissimâ instructa sæpissimè non occidit.

Secundum magnitudinem animalis, & secundum locum, quem vipera feriit, sequitur mors citius aut tardius, & in specie si locus vulneratus habeat rariorem aut densiorem texturam venarum vel arteriarum; aut si ipsæ venæ & arteriæ sint subtiles vel crassiores. Quod si ex vulnere multum sanguinis profilit, accidit aliquando, ut ex eo animal non solum non moriatur, sed nec grave patiatu incommodum.

Accidit quoque non rarò, quod animal à vipera commorsum patiatu sævissima symptomata à veneno, quæ ipsum ferè ad mortem deducunt, nihilominus tamen non moritur, sed sanatur sine auxilio medicamentorum & per solam operationem naturæ.

Moriuntur citius quædam animalia ab ipsa vipera vulnerata, quàm illa, in quorum vulnera per artem intrusus fuit liquor ille flavescens, sicuti ille, qui per artem exemptus fuit ex vaginis dentium ipsius viperæ.

Necessarium est, ut artificium singulare adhibeatur in imprimendo vulnere eundem liquorem prædictum, nam si vulnus nimis est angustum, difficulter in illud penetrat, & si grandiusculum impossibile, ut non exeat sanguis, & cum sanguine regreditur liquor, & foras educat simul venenum. Habebam itaque insignem apparatus viperarum, quas ex Regno Neapolitano afferre curaveram, unde mense Majò hujus præsentis Anni 1670. postquam feriissem decem pullos palumbinos in femora, venenò ipsos inficiebam cum hoc flavo liquore eò ipsò momento ex ore viperæ vivæ extractò, & omnes istæ columbæ spatio quædam

unius

unius horæ, aliæ intra mediam horam, aliæ duas moriebantur. Repetii Experimentum in decem pullis gallinaceis vulneratis in femore, & accidit idem quod acciderat in palumbinis pullis.

Præcidebam caput 12. viperis, & postquam omnia capita erant præcisa, & penitus mortua, extraxi inde venenum, & curavi ut penetraret in vulnere octo turturum, qui in spatio dimidiæ horæ omnes interibant.

Mense Juniô cum interfecissem multas alias vyperas, & ex vaginis dentium & ex palato emissem omnem liquorem flavum & viscosum, qui inerat, ungebam cum ipso & oblinebam aliquas virgulas scoparum, quas acutâ cuspide præparabam in modum minoris sagittæ, & subito cum ipsis pungebam decem pullos columbinos in parte magis carnosa pectoris, relinquebam infixas & absconditas in vulnere istas venenatas virgulas, & columbæ non supervivebant duas vel tres horas. Sed ne quis posset dubium movere, num mortuæ illæ fuerint ratione simplicis vulneris exasperatis per continuas puncturas istorum virgultorum, eundem ludum cum aliis quatuor columbis repetebam, sed non cum virgulis liquore isto venenoso intinctis, quæ non moriebantur, licet vulnere ista saniosa & purulenta fierent.

Sumebam octo capita viperarum, quæ 6. horis ante detruncata fuerant, & postquam omnimodè desisissent vivere, mordere curavi per plures vices octo turtures in femore, quorum ne unicus quidem evadebat.

Caput præcindere curavi quindecim viperis, & reposui hæc capita in vas vitreum benè coopertum, coacervata simul, ut humida manerent, & non sicarentur: post spatium 4. dierum ferii cum istis capitibus quinque minores gallos & quinque pullos palumbinos in coxas, & omnes brevissimâ morâ moriebantur. Id ipsum quoque contingebat cum aliis capitibus viperarum, quæ interfectæ ante sex dies probabiliter deposuisse debebant omnem iram, & choleram & omnes cogitationes vindictæ. Et ut penitus removeatur omnis objectio, quæ circa hoc posset proferri, non intermittam recensere Dominationibus Vestris, quod circa principium Augusti, dum sponte, ex proprio morbo aut passione essent mortuæ duæ viperæ, quæ solæ, mihi remanserant in scatula, curavi ut ipsæ morderent duos turtures, qui & ipsi sicut primi non integræ horæ spatio peribant.

Dicam quod adhuc majus est: Collegeram in vitreo vase omnem omninò liquorem venenosum extractum ex capitibus 250. viperarù, eum in finem ut variè & commodò tempore possem eò experimenta facere; sed multis occupationibus distractus neglexi, ut illa complerem: unde liquor iste primum factus est instar glutinis colore succini æmulus, postea transactis 30. diebus exsiccatu fuit, & friabilis factus, ut facilè poterit pulverisari. Postquam pulverisatus fuit, volui probare, num iste pulvis vulneri immisus conservaret eandem facultatem venenò inficendi; & certè, moriebantur spatiò brevissimò omnes illi pulli gallinæci & palumbini, & turtures, in quorum vulnere aliquid de hoc pulvere immiseram.

Hoc experimentum ubi tentassem, dubitandi ansam præbuit, num illud venenum sagittarum Regis Macassæ in Insula Celebes, quæ vulgò vocantur Sagittæ di Bantam in Java Majore, sint venenum extractum ex ore viperæ, aut alterius serpentis specie viperis non dissimili, & adhuc naturæ malignioris ob diversitatem climatis. Parum abest, quin hoc credam, & possem hoc confirmare, quod legerim in Plin. quod Scythæ suas sagittas venenò infecerint cum viperino veneno. *Scytha*, inquit, *Sagittas tingunt viperinâ sanie & humanò sanguine: irremediabile id scelus, mortem illicò levi tactu affert; & Plinius hoc extraxit fortè ex Arist.* qui in libro cui tit. *Mirabil. Auscultat.* describit paulò pòst enchirisin, qualem non auderem pro vera affirmare, aut quod tantæ cautelæ & conditiones necessariæ essent. Et quis penitùs cognovit, quales fuerint Sagittæ Herculis, de quibus fabulantur, quod & ipsæ fuerint imprægnatæ cum sanguine hydræ, numnè & ipsæ fuerint intinctæ in talem pestem viperinam? Hoc credit Diodor. Siculus, quando scribit τ̄ αἰκίδ̄ τ̄ τὴν ἐκ τ̄ ἐχιδνῆς ἰὸν ἀνελεφύϊας. Et Ovid. l. 9. Metamorph.

Hydræ nomen imponit viperæ:

Pars quota Lerneæ serpens eris unus Echidnæ.

& postea:

— — — Capit inscius heros

Induiturque humeris Lerneæ virus Echidnæ.

Cui adhuc adjungendum, quod Philoctetes hæres arcûs & sagittarum Herculis, dum cum navibus Græcorum in bellum Trojanum proficisceretur, & se imprudenter vulnerasset (ut narrat *Servius* Grammaticus in *L. 3. Æneid*) cum quadam ex his sagittis in pedem; propter immanitatem

tatem doloris, & propter foetorem intolerabilem vulneris, in terra derelictus fuerit à Græcis in Insula Stalimene. Inde Sophocles alludendo fortè ad speciem veneni cùm modò & phrasi Poëtica recenset, quod Philoctetes in India derelictus fuerit, propterea quod à vipera esset vulneratus.

Ω τέκνον, ὦ παῖ πατρός ἔ ἀχιλλεύς
 Ο δὲ γῆ ἐγὼ σοι κεύθε, ὅν κλύεις ἴσως
 Τῶν ἠρακλείων ὄντα δεσπότην ὀπλων,
 Ο τοῦ πρίαυθ παῖς Φιλοκτῆτης ὃν οἱ
 Διοσὶ στρατηγὸὶ χῶ κεφαλήναν αἶαξ
 Ἐρίψαν αἰαχρῶς ὠδ' ἔρημον, ἀγρία
 Νόσση καὶ φθίνοντα, ἔ δ' αἰδρῶ φέρῃς
 Πληγῆν' ἐχίδνης ἀγρίῳ χαρσάγματι. h. e.

O fili, o puer ex Patre Achille,
 Ille ego tibi sum, quem aridis forte
 Herculeorum esse dominum telorum.
 Præantis filius Philoctetes. Quem
 Duo exercitus & Cephallenorum rex
 Projecerunt turpiter hic desertum, ferò
 Morbò marcescentem, homines-occidentis
 Percussum viperæ crudeli morfu. & mox :
 Ἰᾶσον αὖ τ' πλεῖστον, ἐχίδνης ἐμοὶ
 Κλύομι' ἐχίδνης, ἤμ' ἔθηκεν ὠδ' ἄπην, h. e.
 Celerius sane multò inimicissimam mihi
 Audiam viperam, quæ me huc posuit claudum.

Cicero ipsemet in *L. II. Tuscul.* & *L. de Fato*, & multi alii scriptores sequuntur hanc sententiam, quod Philoctetes à vipera fuerit commorsus, & ferè omnes fortassis oculos converterunt non solùm ad hunc locum Sophoclis, sed etiam ad illum, quem antea protulit Homerus in *16. libr. Iliad.*

Et quamvis contra hanc levem, futilem, & frivolum conjecturam, posset mihi quis in memoriam revocare, quod venenum viperinum sint blanditiæ quædam respectu illius, quod de sagittis Herculis scriptum est in libris Poëtarum, in quibus legitur, quod non solùm habuerint vim occidendi sine ulla exceptione, licet vulnus fuerit

parvum vel magnum, sicuti accidit centauro Chironi & Nesso; sed etiam quod sanguis illorum vulnerum tam pestifer evaserit, ut quaecunque corpus vivum attingens, venenò infecerit cum tam abominabili violentia, ut carnes ab ossibus discederent. Et hoc ipse Hercules probavit maximò suò damnò, cum in tincto in sanguinem Nessi, unde supra commemoratus Ovidius:

Victa malis postquam est patientia, reppulit aras
 Implevitque suis nemorosam vocibus Oeten,
 Nec mora, letiferam conatur scindere vestem:
 Qua trahitur, trahit illa cutim (scædumque relatu)
 Aut hæret membris frustra tentata revelli,
 Aut laceros artus, & grandia detegit ossa.

Et hæc est fabula Poëtica, & huic fabulæ credo innitur relatio de sagittis Macassar, de quibus narratur, quod perimant hominem illò ipsò momentò, quò licet levissimam susceperit puncturam, & quod similiter spatiò dimidiæ horæ reddantur carnes demortui sic contritæ & corruptæ, ut ipsæ ossibus secedant, & quidem in varias particulas, spirantes tam pestilentem vaporem, ut si attingat vulnus saltem simplex, & non venenatum, nihilominus mortaliter inficiat, & sine ulla exceptione, ut ei remedeatur. Possum affirmare Dominat. V. quod multa experimenta fecerim cum istis sagittis Indorum, sed non inveni illas in Hetruria tam perfidæ & violentæ naturæ, sicuti dictum fuit. Canes, quos cum ipsis vulneraveram, expirarunt ex iis quidam intra 6. horas, alii 7. horis, alii 12. hor. alii denique 24. Carnes tamen ipsorum non putrefactæ fuerunt, nec in partes discesserunt, neque ipsorum sanguis, neque ex ipsis exhalans vapor ullò modò mortem acceleravit aliis animalibus vulneratis: sed sæpius observavi, si quis intentionem habeat, ut velit interficere cum his sagittis, non sufficere, ut faciant simplicem incisuram carnis, sed opus esse quòdam artificiò, ut fixæ & absconditæ per aliquod tempus hæreant in vulnere (quod etiam accidit cum pulvere liquoris flavi ex viperis.) Unde illi barbari fabricant ex ligno cuspides sagittarum illarum, venenò imprægnant, & postea conjungunt hastæ tali modò, ut postquam vulneraverint, remaneant nihilominus cuspides in vulnere omnibus vicibus, aut rumpatur priùs hasta, ut nullò modò à cuiuscunque manu possit extrahi, sicut accidit in obsidione Hierosolymitana Godofredo & Ruperto Heroibus Flandris, de quibus insignis ille Episcopus Florentinus:

Sospin-

Sospingeva il monton, quando è percosso
 Al fig. de' Fiamminghi il lato manco
 si che travia s' allenta, e vuol poi trarne
 Lo strale, e resta il ferro entro la carne. i. e.
 Retrorsum jaculabatur aries, quando est percussum
 Domino Flandrorum sinistrum latus
 Adeo, ut ex via defleceret, quò extraheret
 Telum, & restat ferrum intra carnem,

Necessarium itaque, ut ista sagittæ per aliquot temporis spatium remaneant in carne, si quis cupiat, ut perimant; unde non capio, quomodo vulgus sibi possit imaginari venenò infici posse gladii laminam. Scio equidem, quod cum flavo liquore viperarum aliisque rebus, quæ creduntur venenosæ esse, aliquoties superficialiter tantum inunxerim lancettam, & cum ipsa punxerim & inciderim venam alicujus animalis, & tamen nunquam exinde mors subsequuta est. Caveant sibi homines, qui suspicionibus indulgent, à turundis & stuppis chirurgorum magis, cum venenatio lancettarum, & alterius ferri difficilior sit, ut possit mortem inferre. Hinc fabulam sapere auguror, quanquam casus sit diversus, quod vetula Parisatis Regina Perfarum, sicuti scribunt, potuerit venenò inficere Socram per aulae Magistrum, vel per Præcissorem, qui ab una parte cultellum venenò infecerat, & cum ipso dissecans avem, Reginae Juveni comedendam obtulerat illam partem, quam cultellus venenatus infecerat, reliquam à veneno liberam partem verò sibi servaverat. De venenis quod solò & momentaneò contactu aut saltem propter viciniam vitam eripiant, nunquam ea videre potui, quæ aliàs referuntur, quod diversis vicibus venenata fuerint subsequente effectu lethali, stapedes & fellæ equorum & scamna. Credat, qui volet, ego in hanc sententiam non descendo. Et dum aliquis è recentioribus authoribus enarrat prore certissima prodigiosum accidens certorum serpentum nascentium in regionibus Orientalibus, penes ipsum maneat dictorum fides, ita verò ille: *Postquam feci mentionem serpentum, judico non ingratum, si adducam effectum ipsorum prodigiosum. Si fortè accidat, ut isti serpentes transeant pannum aut indusium, in sole siccatum produci solet in renibus illorum, qui hoc pannò utuntur, certa species serpentum, qui paulatim succrescentes totum ambiunt corpus, & quando cauda illorum attingit caput, ut circulus uniatur, tunc mors est inevitabilis, unde*

ad evitandum hoc damnum ipsos interimunt cum rasoriis & cum lancettis ne nimium crescant. Inveni supra tres personas, qui vulnerati fuerant à sagittis Herculis, nempe Chironem, Nessum & Philoctetem. Primi duo subito moriebantur, tertius post morbum sat longum mortem evadebat. Si hujus differentiarum rationes essent explicandæ, sive historia sit, sive fabula, dicerem, quod Nessus & Chiron morerentur, quia fuerunt vulnerati tum, quando Hercules adhuc vivebat, cum sagittis recentibus infectis: insuper, quod Nessus fuerit transfixus per pectus, sicut ait Ovidius:

Jamque tenens ripam missos cum tolleret arcus,
 Conjugis agnovit vocem, Nessoque paranti
 Fallere depositum, quo te fiducia, clamat,
 Vana pedum violente rapit? tibi, Nesso biformis
 Dicimus, exaudi, nec res intercipe nostras.
 Si te nulla mei reverentia movit; at orbis
 Concubitus vetitos poterant inhibere paterni.
 Haut tamen effugies, quamvis ope fidis equinæ:
 Vulnere non pedibus te consequar, ultima dicta
 Re probat, & missâ fugientia terga sagittâ
 Trajicit, extabat ferrum de pectore aduncum:
 Quod simul evulsum est, sanguis per utrumque foramen
 Emicuit, mistus Lernæi tabe veneni.

Sed Philoctetes vulneratus fuit multo tempore post obitum Herculis: unde credibile est, quod istæ sagittæ multum perdidit de insigni venenositate, non aliter ac virus deperdit pulvis totius flavi liquoris viperini, pariter vires longitudine temporis deficiunt sagittis ex Macassar, quæ quamvis venenum inferant & interficiant, si quis ab ipsis vulneratus fuerit, attamen ne nimium damnum apportant, si quis ipsorum toxicum deglutiverit, aut in stomachum assumerit. Probavi experimentum in duobus canibus, quibus exhibui bina frustra carnis, aspersi pulvere rasuræ extalibus sagittis; & probavi hoc pariter in pluribus pullis gallinaceis, quibus aquam bibendam exhibui, cui per longum temporis spatium erat ista rasura infusa, & optime rursus expolitæ & lavatæ eadem sagittæ.

Sed omitto longam istam digressionem, & redeo ad principale narrationem. Ex suprâ relatis probatis experimentis, & repetitione sæpè sæpiusque comprobatis cognoscere poterunt Dominat. V. quod venenum viperæ Italicæ non consistat in idea imaginaria iræ ad vindictam excitatæ, sed potius quod liquor iste flavus, qui excernitur è vaginis dentium majorum: qui liquor si per accidens è vaginis dispergatur per os & palatum viperæ, venenatam potest reddere salivâ, quæ humectat fauces ipsius viperæ. Utilissimum existimarem, ut Eruditissimi Authores Libri *Novar. Experient. Gallic.* nova tentarent experimenta. Quod si illa invenirent conformata iis, quæ jam typis devulgarût, & quod reipsa & verè meis sint contraria, tunc unitis suffragiis fateri possemus, quod veritas à nobis inventa fuerit, ad hanc usque horam occulta, nimirum, quod venenum viperarum Gallicarum consistat in idea imaginaria iræ ad vindictam, excitatæ, & quod venenum viperæ Italicæ sedem suam habeat in isto liquore flavo toties à me commemorato.

Sed si contrariò modò experientiæ in Gallia factæ non continuerent, ut veritas iis perpetuò assisteret, tunc affirmandum esset, quod viperæ Gallicæ non minùs, quàm Italicæ sint unius naturæ, & quod unum idemque habeant venenum.

Igitur si certo certius in Italia venenum viperinum consistit in flavo isto liquore, non mendacium erit, si id affirmem; quod si vipera inter mordendum perdiderit omnem illum liquorem in istis vaginis residentem, & illum adhuc, qui à vicinis partibus subministrari posset, non esset mendacium, inquam, si affirmem, quod sublequentes morsus non sint futuri lethales, quod ego à plurimis annis affirmavi, & nunc constanter quoque confirmo, licet à suprâ citatis Authoribus sit negatû, qui pròdunt, quod unica vipera irritata & bile turgens valeat occidere, quotquot animalia ab illa admorsa fuerint, innitentes uni Experientiæ, quando ex unius solius viperæ morfu quinq; pullos Columbinos viderint occubuisse: *Speramus* (pag. 122.) *quod inter alia experimenta, illa de quinque columbis, ex quibus una post alteram commorsa per unam eandem, viperam singulis vicibus irritatam, & ex quibus ultimò demorsa primò moriebatur, quando vipera maximè erat irritata, & quando maximè erat exhausta liquore suo flavo, &c.*

Equidem credo veritatem facti, verùm ad confirmationem.

illius, desiderarem, ut illi viri porrò curassent, ut commorfi fuissent plures alii pulli, & plura alia animalia, diversa & diversæ magnitudinis ab eadem ipsa vipera, quæ illos quinque pullos interemerat, ut vidissent, num sanè illud Cholericû & iratû, venenum præditum foret infinitâ virtute, sicut ego deprehendi, dum declarationi hujus rei operam darem. Etenim sub principium mensis Maji elegi viperam sceminam è maximis & robustissimis, eamque incitavi, ut morderet decem pullos gallinaceos, unum post alium, in coxa dextra, quorum, primus, secundus & tertius velut in instante moriebantur; quartus videbatur solùm malè habere, quintus verò & reliqui omnes non solum non moriebantur, sed nec ullatenus mali quid patiebantur: Et tamen singulis vicibus, quoties vipera mordebat, ipsam vehementissimè incitavi contra ipsius voluntatem vexatione ad iram & furorem. Mense Juniò repetivi Experientiam in quinque anatibus domesticis, ab unicâ viperâ demorsis, quæ eadem immediatè unò impulsu post mordebat tres pullos turtures: Anas prima vulnerata mortua est post tres horas; secunda post quinque horas: sed reliquæ evaserunt. Illud equidem certè verum, quod mortuus primus pullus turtur, non verò pariter duo reliqui postumi. Ex duodecim palumbis unâ vice moriebantur solùm quatuor: sed sequente die ex duodecim aliis moriebantur ferè sex. Ex quinque cuniculis mortui sunt tres, & ex tribus agnis ultimi duo evaserunt, mortuò primò post decem horas, quàm fuerat morsus.

Nimium forem molestus *Dominat. Vestr.* si reliqua omnia universa experimenta recensere vellem; quare digrediar à commemoratione ejus, quod scripseram in *meis observationibus*, illum liquorem flavum non ex vesicula fellis mitti ad vesicas dentium: proponebam, ibidem considerandum, num fortè possit ille eructari eò per aliquos ductus salivales, qui illorum principio insererentur; quod tantò magis visum est credibile, quoniam in omnibus viperis infra fundum illarum vesicularum semper inveni duas glandulas, quales à nemine, quantum scio, observatæ fuerunt aut descriptæ. Supra quod inventum Autores novarum Experientiarum affirmant, tales glandulas à me nominatas se nunquam potuisse videre; verùm locò earum se invenisse, duas alias, quas illi vocant salivales, de quibus sequentibus verbis scribunt:

P. 29. *Credebam initio ad imitationem Dn. Redi, quod vipera possit habere vesiculas salivales, quales postea quoque inventae fuerunt in homine & in aliis animalibus; ita quidem ut post plurimas inquisitiones summa cum patientia & satis firma suspensione capitum viperinorum, tandem denique visu obtinui glandulas illas dispositas, ad formandum & emittendum succum illum ad gingivas. Et postquam de his optimè persuasus fuisset, monstravi easdem aliquot Eruditissimis Medicis, qui nuperrimè annò præteritò penes me congregati fuerant. Illi Medici ipsimet voluerunt in hoc negotio magis sese informare, itaque examinantes probè illas particulas, quas ipsis monstraveram, non solum veritatem dictorum invenerunt, sed etiam videntur parva alia vasa infrequentiori numero, quàm antè non apparuerant, ex quibus alia, quae sunt arteria & vena, glandulas supergrediuntur, alia, quae sunt vasa lymphatica, infra descendunt. Unde judicarunt, quod audacter & pro certo possem affirmare & describere glandulas illas, quas salivares nominabam, & quas mecum conspexerunt: quamvis Dominus Redi non ausus sit, de iis affirmativè loqui, quia ipsas non detexerat, & quod illa non fuissent descripta ab ullo Authore vel ipsis, vel mihi noto.*

Et pag. 32. *Quod attinet parvas glandulas, quas Dn. Redi observavit in fundo vesicularum, quae succum hunc continent, possum asserere, quod ipsas summa cum dexteritate inquisiverim, & quod quidem invenerim in iis apparentiam glandularum, sed postquam fuissent aperta, nihil aliud ibidem vidi, quàm parvos dentes ibidem inclusos, & qui sunt ex numero illorum, quos nominavi dentes expectationis (sapientiae aliàs dictos), adeò ut nihil glandulosi in iis invenerim, aut quod formam, substantiam, aut qualitatem glandulas accedat, quas jam describam, &c.*

Ego nullatenus miror, quod scriptores isti non repererint glandulas à me nominatas, quando non inquisiverunt intra vaginas dentium & intra earum fundum: Idcirco nunquam pronunciai illas (glandulas) reperiri interius, quamvis dixerim, illas situatas esse infra fundum istarum vaginarum: in genuina enim Dialecto Hetrusca aliud significat (*nel fondo*) in fundo, aliud (*sotto l' fondo*) infra fundum hæere.

Quamobrem quando quæsierunt ibi, ubi determinavi illas (glandulas) inveniri, facilè illas detexerunt, & sunt illæ ipsæ, quas describunt, nec aliæ glandulae spectabiles sese produnt in capitibus viperarum. Neque ullatenus poteram scribere, (glandulas) esse collocatas in fundo vaginarum, cum opinarer, liquorem flavum derivari in ipsas

ipsas vaginas, postquam fluxisset per ductus salivales; saltim videbantur mihi oriri posse (vaginæ) ex illis duabus glandulis, à me visis, aut cum iis connecti, oportebat ergò eas necessario distitas esse paululum à vaginis, non verò in fundo ipsarum hære. An verò istæ glandulæ hoc fungantur officio atque usu, in præsentî de eo nolo unicum proferre verbum. Ut ut sit, res est nimium levis, ut plura de ea confabulemur.

Confiteor, Dominat. V. quod periculosa experientia circa vipers me tantò fastidio confecerint, tantamque abominationem illarum mihi creaverint, ut firmiter mecum statuerim, quod nollem posthac cum illis ullum negotium exercere, nisi ad id tentandum me movisset desiderium, quod nuper cogitatio menti meæ obtulit, ut explorarem per experimentum, an Sal volatile viperinum, chemicâ enchirisi præparatum & acquisitum, illâ præsentaneâ & infallibili virtute sanandi morsus viperinos præditum sit, quemadmodum scriptores dicti affirmant; quandoquidem ejusmodi genius mihi contigit, ut rebus, quæ prius mihi experimentò non inclaruerunt, parùm fidere sim solitus, etiamsi eas temerè tanquam falsas non statim rejiciam: potius, quoniam desidero scire, an sint veræ, idè aggredior tentamina per experientiam, nec in una sola, aut in paucis aliquibus admodùm quiesco, sed cupio plures atque plures videre, semperque mihi met timeo, semperque vereor, ne aberrem, uti sæpè mihi contigit, quando uni soli præcipitanter factæ Experientia fidere volui. Et ut veritatem proferam, mense Juniò parum absuit, quin egomet mihi imposuissim in probatione experimenti, quod modò Dominat. V. referam, postea finem impositurus tædio, quod fortè hâcce meâ Epistolâ moveo.

Cum legissem in Libro novarum Experientiarum, quod caput viperæ comestum ab animali ab alia vipera vulnerato, certissimè illud sanaret, & vitam ei servaret; atque videretur mihi res utilis, grata & mirabilis, desideravi ejus facere tentamen, ut possem idem constanter affirmare, non obstante, quod iidem egregii viri fecissent duo experimenta.

P. 105. Constitutum erat eòdem tempore, ut veritatem probaremus, num viperâ comesta ab animali, quod illa prius momorderat, sanaret illum morsum: unde curavimus torrere aliquantulum caput viperæ, cui adhuc adharebat circumferentia ad latum digitum colli adhuc recenter à corpore sepa-

separati, deinceps curavimus mordere tribus vicibus canem in aurem per viperam bene irritatam, adeo ut sanguis ad omnes tres puncturas efflueret: ipsi initio projecimus caput & collum, quæ erant tosta & adhuc calentia: canis qui erat famelicus, & qui non senserat statim effectus trium horum morsuum, apprehendebat statim caput, cum dentibus conterebat, & deglutiebat: expectavimus inde sat longum spatium, ut videremus, an tres illi morsus prevalerent comestioni capitis & colli devorati; sed canis liberabatur per aliquem livorem, & per parvum tumorem circa regionem commorsam excitatum, quæ tamen omnia spatium trium vel quatuor dierum disparebant.

Curavimus adhuc ut tribus ictibus morderetur alius canis eodem in loco, & omittentes testionem capitis viperini, quod ipsum momorderat, caput ipsi projecimus, putantes, quod illud devoraturus sit, tanquam qui per plusculas horas nihil comedisset: sed canis averfabatur nauseabandus, nec idem attingebat: Hæc de causâ consilium inivimus, ut caput istud in mortario tereretur, & postea per vim ipsi intruderetur; quod etiam factum est, & punctura ipsi bene fricata fuerunt cum sanguine illius vipera: eventum expectavimus, qui fuit talis, quod crudum hoc caput & contritum adjumento simul sanguinis viperini (sic cui ita visum sit) morsui applicatum eodem effectus produxerit, quales præcedens, quod leviter erat tostum, siquidem canis per eadem saltem incommoda, uti præcedenti factum, liberabatur, & postea integra sanitati restituebatur, ut videretur nunquam demorsus fuisse. Si hæc duo Experimenta à nobis tentata fuissent, antequam Nobilis ille Exterus esset à vipera commorsus, minori curâ & labore ipsius saluti prospicere potuissimus.

Et paulò ante scripserant: Probavimus, quod ubi curavimus mordere circa regionem aurium magis densam per viperam valdè irritatam sclem juvenem sed macram, quæ comedebat ova, uterum & intestina vipera, morsus itaque non erat tanta efficacia, & apparebat saltem parvus tumor, & parvus livor eain parte, ubi morsus erat factus.

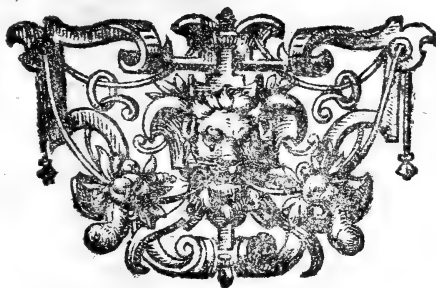
Et p. 138. Est res certissima, quod caput vipera tostum & deglutitum, morsum penitus sanet: partes quedam corporis, Cor & Epar ejusdem sunt efficacia; ratio & experientia confirmarunt experimentum, unde in periculosa occasione ad hanc Medicinam confugiendum.

Et pag. 140. Putamus solum, quod Epar deglutitum vires habeat, ut possit sanare morsum vipera, eâ ratione, ut cor, caro, & alia partes, de quibus sermonem instituimus, & quod possit multum accelerare partium feminarum, eò modò, ut Epata Anguillarum.

Accinxi ergò me ad operam imitando eosdem viros, & postquam comedendum dedissem caput viperæ semicoctum catellò catenæ alligatò, curavi eum illicò vulnerari in auricula dextra ab alia vipera; Verum canis non mortuus est, nec videbatur aliud malum pati, quàm quod staret attonitus, hirriens, & tristis quatuor aut quinque horarum spatìo. Repetii consultò idem Experimentum in alio cane, qui cum coactus deglutivisset caput viperæ crudum, & in mortario contritum, non dedit indicium magni veneni, habuitque paucissimum & quasi nullum incommodum. Proinde constituebam nunc numerare hoc experimentum inter res comprobatas & veras, quando natum mihi dubium me compulit, ut curarem duorum aliorum catellorum admorderi auriculas, qui etiam si non devorassent antidotum, caput scilicet viperinum, nihilominus mori noluerunt. Eapropter auctà apud me suspicione, afferi jubeo caput viperæ crudum, & dextrè infarcio gulæ junioris galli; eidem curavi admorderi finistram coxam à vipera, subitòque concidit in terram, & mortuus est spatìo paulò majore unius octavar partis horæ. Hinc magis increvit suspicio, atque circa decimam matutinam dedi caponi devoranda duo capita viperina cruda, & post eà circa duodecimam curavi, ut deglutiret duo alia, & sine interposita mora temporis curavi, ut à vipera semel tantum admorderetur coxa, & capo mortuus est extemplo, non inveniens remedium convalescendi ex alexipharmaco illorum quatuor capitum: Sequenti die præparavi duobus catellis jusculum lapidum ex capitibus viperarum leviter elixis, sed noluerunt devorare, faciebatque multum negotii violenta ejus infusio. Paulò post canis minor mordebatur in coxa, propè inguina, ac major in lingua, & uterque moriebatur. Pari ratione moriebantur octo pulli gallinacei, duo feles catuli, duo lepuleuli, & sex turtures etiam vulnerati à viperis, & non solum medicati harum capitibus tam crudis, quàm coctis, sed etiam lavatis vulneribus sanguine viperinò. Recordor etiam, sex illos turteres non fuisse demorfos à viperis vivis, sed à capitibus viperarum demortuarum, & quidem ante duos dies mortuarum. Insuper perstiti per tres dies continuos infarciendo similiter duabus columbis carnem viperinam, nec alium potum ipsis dedi, quàm jusculum illarum carniùm, & tamen non potuerunt evadere mortem, postquam essent à vipera vulneratæ.

Et hæc causa est, quod mihi haut placet, ut facilè inducar, ut

credam, quasi in Hetruria carnes viperinæ non ferant auxilium, nec Medicam præservationem, ad minimum saltem notabilem, in animalibus demorsis à viperis. Itaque appello ad Doctrinam, Experientiam & autoritatem illorum nobilissimorum Ingeniorum, quibus lubentissimè submitto has & omnes alias meas meditationes, & cum quibus nunquam velim controversias agere. Etenim vererer, ne accideret illud, quod Marcus Tullius de Catone dicere solebat, scilicet, quod minùs fastidiosum esset respondere autoritati Catonis, quàm ejus argumentis fortissimis. Quod restat, precor impensius Dominat. V. ut nolint respuere inconcinnitatem harum litterarum, exinde enim cognoscent, quod hæc scripserim magis occupatus, quàm otiosus; sed solummodò æstiment puritatem veritatis, quam sine omni affectu profiteri constitui.

OBSERVATIONES
 DOMINI
 FRANCISCI REDI
 NOBILIS ARETINI,
 CIRCA ILLAS GUTTULAS
 ET FILA EX VITRO, QUÆ RUPTA IN
 QUACUNQUE SUI PARTE PENITUS
 ATQUE PENITUS COMMI-
 NUUNTUR.

EX MS. ITALICO
 LATINITATE DONATÆ.

I.

Observavi *omne genus vitri* aut *crystalli*, ex quacunque constet *massa* aut *colore*, s. albo, s. rubro, s. cœruleo, s. flavo &c. aptum esse ad confectionem illarum *Guttularum* aut *Filorum*.

II. Sufficere pro confectione illorum, ut *vitrum cum dexteritate* projiciatur in aquam: nec referre, aqua ista frigida sit aut tepida: etiam si appareat, quod aquâ existente tepidâ *Guttula* fiant meliores & faciliori negotiô.

III. *Instillari* jussi *vitrum in vinum rubrum*, in *vinum album*, in *oleum*, in *acetum*, in *omphacium*, in *aquam balsam*, in *aquam arenâ turbidam*, in *aquam admodum saccharatam*, in *aquam sale nitro imprægnatam*, in *aquam alumine imprægnatam*, in *aquam vitriolo imprægnatam*; & *guttula* ac *fila* bellè ceciderunt, quemadmodum in aqua pura, & comminutæ sunt eadem ratione: quantumvis minima quædam

dam differentia in particulis comminutis sit, cum videantur mihi *guttula* in aqua factæ comminui in minutias subtiliores, quam illæ *guttularum* factarum in aliquo modò enumeratorum liquorum.

IV. Quando conficiuntur *guttula* in aqua & prædictis liquoribus, non toties, quoties projicitur vitrum fufum, illæ omnes suam perfectionem assequuntur, quoniam quandoque rumpuntur, & sæpius sponte in minutias abeunt in ipso liquore, antequam inde extrahantur. *Quædam* diffiliunt pariter eò momentò in minutias, quò extrahuntur è liquore: *Quædam* rumpuntur paulò pòst, quàm sunt extractæ: *Alia* perseverant aliquot horas, aut aliquot dies: *Alia* in menses durant: Et memini equidem, è nonnullis Hamburgi confectis, mihi quæ à *Serenissimo Magno Duce* donatis, unam inopinatò diffiliisse.

V. Curavi fieri *gustulas* aut *cucurbitulas* (*Zuchette*) diversæ magnitudinis & crassitie in aqua pura; ita ut quædam maximarum accederent pondere 18. ad 19. denarios. Tàm magnæ, quàm parvæ eòdem pollent effectu, nisi quod major exoritur violentia & rumor, dum magnæ, quàm dum parvæ, rumpuntur.

IV. Tàm magnis *guttulis*, quàm parvis curavi fieri caudulas diversæ longitudinis; & quævis *guttula* comminuebatur, cum frangeretur in extremitate caudulæ, etiamlibet longissimæ; dummodò caudula ista non supra modum subtilis esset, verum ad minimum tam crassa, & magis quàm filum, quò literæ obsignantur. *Quædam* illarum *guttularum* habens caudulam 26. digitos transversos longam, se comminuebat ruptâ caudâ, ad vigesimum secundum digitum: *Alia* se comminuebat ad decimum octavum digitum, & alia ad decimum sextum, alia atque ad decimum quintum.

VII. *Cauda* harum *guttularum* aut *lacrumarum* aut *cucurbitarum*, uti dicuntur, haut vacua est, uti quidam autores crediderunt & scripserunt, sed est solida & plena, quemadmodum totum reliquum.

VIII. Jussi vitrum fufum projicere in *ceram flavam* liquatam ad ignem, & *Guttula* in ea optimè ceciderunt, & majore facilitate, quàm in ullo alio liquore. Sanè quidem verum est, hæc *guttulas*, quando franguntur, diffindi in particulas majores, nec acquirere tàm subtilem diminutionem, qualem faciunt alia *Guttula* confectæ in aliis antè recensitis liquoribus: *Fila* quoque confecta in prædicta cera non diffringi in adeò subtiles minutias, quàm alia confecta in aliis memoratis

liquoribus, sed in particulas satis crassas, & quæ ferè comminuendo se longitudine accedunt transversî digiti. Et sanè inter ista *fila* & inter alia intercedit maxima differentia, & multò major illâ, quæ intercedit inter *guttulas* confectas in cera, & alias confectas in aquis.

IX. Tentavi *guttulas* conficere in *liquata cera* impura & nigra, & pariter in hac idem successit, quod in cera flava ac virgine.

X. In *cera guttula* possunt confici crassissimæ, & à me quædam illarum factæ sunt, quarum una pendebat quatuor uncias.

XI. Tentavi conficere *guttulas* in *melle* ad ignem liquefacto, sed non benè ceciderunt, nam ex ducentis vix una confecta est; Verum ut conficiebantur, ut rumpebantur sponte, digitis prehensæ in collo comminuerunt se eòdem modò, sicut illæ factæ in cera, idemque contingit etiam *filis*.

XII. In confectioe *guttularum* in cera, unam contigit esse natam, quæ in superficie medii sui corporis habebat foramen tam largum, quod intraret granulum milii: hocque foramen penetrabat interius in magnam cavitatem, quæ recepisset 70. grana milii. In tota hac *guttula* non videbantur plures, quàm tres parvissimæ bullæ, Diffregi ejus caudam s. collum, & illicò tota comminuebatur.

XIII. Jussi (aliquid) vitri fusi & candentis ex catino vitrario extrahere, ac supra marmore curavi ex eo formari parvas placentulas rotundas, benè adunitas & subactas, ac postea subito curavi projici in ceram liquefactam, & nascebantur sine magnis bullis, & cum paucissimis illorum punctulorum, quæ communiter videntur in vitris.

XIV. Miscui cum aqua gypsum platarum, & inclusi ei *guttulam*, prominere sinens caudulam. Postquam gypsum induratum, consolidatum & exsiccatum est, confregi caudam: hinc abraßo gypso, ubi crassissimum erat circa corpus *guttula*, inveni ipsam totam in minutiis, citra (tamen) figuræ destructionem.

XV. Iterando jam dictum experimentum, accidit semel ut gypso non benè consolidato ac firmo, *guttula* rumpendo vim basin versus faceret, & in ea parte laceraret gypsum, ac si vis rupturæ originem caperet à principio caudæ, iretque semper impellendo versus basin aut fundum *guttula*.

XVI. *Immersi in plumbum* liquatum & subtepidum aliquot

guttulas, & postea consolidatò plumbò, confregi caudulas, quæ prominabant extra plumbum: hinc separans id à *guttulis*, ipsas inveni comminutas, sed absque destructione figuræ. Itaque verum est binis vicibus accidisse, ut invenirentur integræ, sed id fortasse fuit effectus plumbi, non sufficienter tepesacti, quando illas immersi.

XVII. Diffregi *fila* & *guttularum* caudas in iis locis, ubi nullæ erant bullæ, aut certè haut visibiles oculò, semperque effectus comminutionis consecutus est.

XVIII. *Fila* observavi, quòd quò sunt magis crassa, eò faciliùs confracta in minutias per totam suam longitudinem abeunt.

XIX. Quando *fila* sunt subtilia aut capillaria, manu confracta diminuuntur solum per longitudinem ad duos vel tres digitos transversos, remanente reliquâ suâ longitudine integrâ.

XX. Cum cote versatilibus infinitis vicibus attrivi fundum s. basin *guttularum*, & sub manibus dum sic versarentur, & sic attererentur, observavi me devenisse ad loca, ubi multæ exstabant bullæ, citra quam diminuerentur *guttula*. Eapropter oportet dicere, quòd quando nonnunquam deveni ad quandam è maximis bullis, *guttula* est diminuta verum non diminuta est eò momentò, quò comparuit foramen bullæ, sed quando bulla ista major quasi finem attritionis consecuta est. Itaque hæc res accuratiore & proluxiore consideratione opus habet, quandoquidem multis vicibus non vera evadit.

XXI. Attrivi aliquando super quodam lapide fundum s. basin *guttularum*: aliquot vicibus diminutæ sunt, uti supra num. 20. & aliàs successit attritio totius *guttula* usque ad caudam.

XXII. Versando *guttulam* valdè violenter supra columnam è lapide sabuloso, incaluit *guttula* adeò intensè, ut hominis manum attingendo cum ea, illum combusserit tantoperè, ut evidentia signa adustionis manus impressa reliquerit. Abrumpens postea caudulam istius *guttula*, in minutias abivit tanquam non experta fuisset excedentem impressionem caloris, qui fortè non æqualiter per totum vitri corpus se insinuaverat, sed majorem vim nacta erat in illa parte superficiè, quæ, inter circumrotandum, lapidem attigerat.

XXIII. In iisdem circumrotationibus & perfrictionibus (super cote versatili) observavi, quod dum *Guttula* attererentur, vitrum ipsarum iterum iterumque dissiliret à fundo, & squamulæ vitreæ abscederent, permanente politâ & splendidâ illâ parte ejusdem fundi, à quo evellebantur, & resaliebant illæ squamulæ.

XXIV. Cum filo ex Orichalco, in arcum adaptato, & cum Smiridè, tentavi disseccare *guttulas* per medium sui ventris, sed vix filum permeavit medium ventris, cum *guttula* sunt diminutæ.

XXV. *Tentans* refecare caudas *guttularum* aut *fila*, in scatulam illa recondendi gratiâ, facillimè secabit ad fornacem cum vitro fuso sine periculo ut comminuantur, aut admoveantur candelæ, & in illa parte, quam flammâ tetigit, secare (licebit).

XXVI. *Guttula* aut *fila* per horæ quadrantem in [fornacis camera frigidaria (den Rüh-Ofen) in loco ubi non possunt candesceri recondita, omnimodè perdunt effectum ac vim se comminuendi, & redeunt in statum crystalli aut vitri communis.

XXVII. *Idem* accidit, si *guttula* aut *fila* tantillum temporis supra carbones ignitos detineantur.

XXVIII. *Quin* etiam idem contingit *guttulis* super flamma candelæ aut lampadis detentis.

XXIX. Non ita res procedit, si *guttula* aut *fila* forti ebullitione coquantur octo aut decem horis continuis in aqua, ita ut semper manèant operta aquâ ebulliente; proptereâ non perdunt facultatem se comminuendi ex omni minima fractura caudæ.

XXX. *Tentavi* illa coquere in lixivio forti, in aqua alumine impregnata, in decoctionibus variarum herbarum, & idem evenit, quod in coctura in aqua simplice.

XXXI. *In fundum* vasis ænei immisi bonam quantitatem cinerum cribratorum, & sepelivi in illis *guttulas* aliquot, tandem implevi vas aquâ, & positò eò diutiùs ad coquendum à latere vasis, tandem extraxi *guttulas*, quæ neutiquam perdiderunt facultatem se comminuendi: eam verò perdunt sanè, si sepeliantur in cinere sicco & abundanter carbonibus operto.

XXXII. *Sepiùs* tribus horis continuis aliquot *guttulas* coxi in melle, sed non sunt alteratæ, nec perdiderunt facultatem se comminuendi.

XXXIII. *Implevi* vasculum spiritu vini (rectificatò) in quem spiritum immisi cucurbitulam, ita, ut pars caudæ aut petioli extra spiritum prominere; hòc factò substruxi ignem spiritui vini, & sivi flagrare per tertiam horæ: Dehinc illò extinctò *cucurbitulam* extraxi & deprehendi totam illam partem caudulæ aut petioli, quæ prominuerat extra spiritum vini, esse alteratam, & frangebatur, quemadmodum vitrum commune: reliquum verò *cucurbitula*, quod delituerat in Spiritu vini, conservaverat facultatem se comminuendi.

XXXIV. *Fila vitrea* aut Crystallina subtiliora, cocta aut frixa diutius in oleo olivarum, omnimodè se alterarunt; sed non pariter fila crassiora, qualia bonam partem suæ temperaturæ conservant.

XXXV. *Guttula frixa in oleo* spatiò duarum aut trium horarum, ita ut sint admodum opertæ oleò, multa mirabilia exhibent: namque quandoque postquam ebullivissent dimidiam horam aut paulò amplius, ipsæ sponte suâ ruperunt infra oleum. Quæ non rumpuntur, & se servant solidas, *guttula* alterant se totaliter in extremitate subtiliore caudulæ, sed in reliqua cauda & in corpore *guttula* aliquam partem facultatis comminuendi se sibi servant. Dixi aliquam partem, quoniam volenti ut una dictarum *guttularum* redigeretur in pulverem, opus est illam frangere in tribus aut quatuor locis, sic diminutio non procedit ultra longitudinem unius digiti transversi, ibique acquiescit, remanente reliquò vitri integrò & sanò.

XXXVI. *Frigendo guttulas* in oleo, fortuitò accidit, ut oleum ignem conciperet: hòc casu factò, deprehendi aliquoties guttulas disrumpas: aliquoties inveni illas integras, & deperdisse quodammodo naturam suam: & aliquot aliis vicibus inveni, quod omnimodè perdidierint eam, & discesserint in naturam crystalli aut vitri vulgaris.

XXXVII. *Observavi*, quod, quando *guttula* coquantur in aqua aut alio simili liquore, refrigerantur illicò, atque sunt extractæ ex liquore illo fervente; sed coctæ in melle & in oleo, diutius conservant calorem.

XXXVIII. *Rescidi* caudulas cum flamma duabus *guttulis* easque deinde duabus anatibus domesticis deglutendas præbui, ut experirer effectum, quem producturæ essent, si fortè disrumperentur in illarum ventriculis. Elapsi duodecim diebus jussi jugulare unam

ex illis anatis, atque inveni *guttulam* integram, solummodò claritate orbatam. Ob id duodecim alios dies abstinui à jugulatione secundæ anatis, in cujus ventriculo reperi utique *guttulam* integram eòdem modò, atque inveneram illam in ventriculo primæ. Cumque curiositate inducerer probandi num duo ista vitra perdidissent facultatem comminuendi se, deprehendi experientiâ, quod eam servaverunt: propterea cum eas confregissem cum forcipe illicò in minutias abiverunt.

XXXIX. Deglutiendam præbui aliam *guttulam* caponi, elapsòque terminò quadraginta dierum, jugulari eum jussi, reperi que vitrum integrum, quod violenter ruptum cum— forcipe totum redactum est in pulverem, quemadmodum in pulverem abibat alia quædam *guttula*, quæ 80. dies commorata erat in ventriculo alius caponis.

XL. Ponderavi duas *guttulas*, ponderatasque immisi in gulam duorum caponum. Deinde post triginta dies cum utrumque jugularem, vidi *guttulas* incolumes, & rursùm ponderando illas cognovi unius ponderi duo cum dimidio grano decedisse atque alteram tribus granis imminutam esse. Simile experimentum feci & repeti multis vicibus, semperque rediit defectus ponderis ad duo cum dimidio grana usque ad tria vel paulò plus: diligentem adhibui operam, ut *guttula* essent quasi omnes ejusdem ponderis, antequam à caponibus deglutirentur.

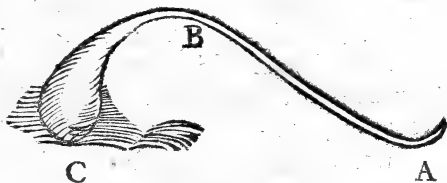
XLI. Liquatam in igne unam dictarum *guttularum*, quæ ponderabat 8vam Unciæ partem, deglutiendam dedi caponi. Post quatuor dies caponem jugulari jussi, & librando denuò *guttulam*, perspexi, quod ipsi decederent quatuor grana. Quare eandem de novo immisi in guttur alius caponis, & jugulatò eò post 6. dies, *guttulæ* decesserant novem grana. Exinde juxta magnam partem, si non de toto, potest argumentari, quantò durius sit vitrum *guttularum* liquatarum, quam illud *guttularum* non liquatarum.

BENEVOLO LECTORI S.

Occasione harum Observation^{um} ab Ill. Dn. RED I communicatarum non ingratum fore duximus, si alia quædam *curiosa circa naturam & confectiorem* harum *guttularum vitrearum* sparsim ab aliis notatarum

tarum hîc in compendio quasi in gratiam *Curiosæ Lectoris* subjungantur. Ex his primò locò occurrit *hystoria vitri stillatitii*, quam Dn. *Christoph. MERRETTUS Med. D. & Societat. Regiæ Socius in Not. & observat. ad Anton. NERI de arte vitraria* libros 1668. Amstelod. edit. recenset à p. 421. usque 430. quæ exinde descripsimus, uti lequantur :

Hoc *vitri* genus Serenissimus Princeps *Rupertus* primus ex Germaniâ in Angliam intulit, & Regiæ Majestati exhibuit, quæ illud *Societati* suæ in Collegio Greshamensi communicavit. Statim à *Societate* delegatus est Commissarius, qui de eo, quod sequitur, retulit, prout in *libro ejusdem Societatis*, quod ad hanc rem attinet, consignatum, & eâdem consentiente huc transcriptum atque publicatum est : id quod tantò magis desideravi, ut hæc usque adedò exacta procedendi ratio idea & exemplar esset cujuscunque alterius experimenti. Ita Anno 1661. *Societati* retulit Dn. *Rupertus Moray*.

A. B. filum. B. C. corpus. B. Collum. A. terminus vel extremitas fili.

Vitro constant viridi, benè purgatò ; ac nisi metallum, ut vocant, probè excòstum sit, nullius pretii sunt, sed crepant frangunturque statim atque in aquam decidunt. *Optima ratio faciendi* istiusmodi *vitra* hæc est, ut virgâ ferreâ nonnihil metalli ex olla assumas, & immediatè in frigidam stillare, ac tantisper ibi jacere permittas, donec refrigeret.

Si *metallum* nimis *ferveat*, stilla vitri, ubi in aquam deciderit, dubio procul crepabit & frustillatim dissiliet.

Quodcunque *vitrum* in aqua sine crepitu, donec refrixerit, perdurat, id certò bonum est.

Exercitatissimus operarius *debitum caloris gradum* ignorat, nec quidquam effecturum sese, quod examen sustineat, promittere audet, pluraque dum fiunt, pereunt ; quandoque tria, prius quàm unum succedat.

Nonnulla quasi frigore *dissilla fatiscunt*, non dissoluto corpore. *Alia*, dum adhuc minus vel magis fervent, sine magno crepitu

in frustra dirumpuntur : *alia* cum magno strepitu, non multò post, quàm deferbuerunt ; *alia* neque franguntur, neque crepant, antea quam planè refrixerunt : *alia* dum in aqua sunt, integra manent, & sponte suâ non sine magno strepitu dissiliunt, statim atque ex aqua prodierunt : nonnulla post horæ unius spatium. *Alia*, ubi per dies vel septimanas aliquot perdurarunt, nullò tangente dirumpuntur.

Si *vitrum* istiusmodi aliquod, dum fervet, ex aqua emeris, pars colli tenuior, & quicquid à collo fili dependet, & in aqua fuit, in minutas partes decidet, salvò manente corpore, utut cavitates non minores, quàm quod dissiliit, habeat.

Quodcumque in aère à filo dependens, vel in solo jacens refrigerescit, eandem per omnia, quam vitrum aliud, soliditatem &c. acquirit.

Vitri stilla in aquam decidens, cum exiguo quodam sibilo strepit, corpus ejusdem per exiguum aliquod spatium fervet, pluresque ab eodem velut crepitantes scintillæ erumpunt, quibus mediantibus subsilit & movetur : complures etiam ab eodem ubique bullæ in aqua, dum refrigerescit, ascendunt. Quod si aqua decem vel duodecim pollicum profunditatem habeat, bullæ antea, quàm superficiem aquæ attingant, evanescent, eoque casu nihil præter exilem sonum observare licet.

Exterior vitri stillaticiæ superficies æquè ut aliorum vitrorum glabra & lævis ; Vitrum verò ipsum intus spongiosum & cavernis pustulisque plenum est.

In fundo maximam partem orbiculare, margaritisque pyriformibus non absimile est, & in collum oblongius terminatur, ita ut nulla ex his vitris directæ, sed maximam partem incurvæ, & in exiguas plicas atque arcus sinuata sint, ac tandem à collo in exiguum apicem desinant.

Maxima pars eorum, quæ in aqua fiunt, protuberantiam & gibbum quendam habet, imminentem parti corporis capacissimæ, & frequenter in illud latus inclinantem, ubi collum terminatur : ita tamen, ut nonnunquam illam partem vitri occupet, quæ in vase, in quo vitrum fit, superior est.

Si *vitri stilla* in aquam decidat ferventem, certò frangetur & crepabit, antea quàm deferbuerit, vel momentò post. In oleo olivarum minus, quàm in frigida periclitatur.

In oleo plures numerò, & aliquantò quàm in aqua majores bullas emittunt, & ebullitio illa diutiùs, quàm in aqua durat. Quæ in oleo fiunt, sulcos minùs quàm in aqua facta spatiosos habent, eorumque nonnulla prorsùs lævia sunt, & protuberantiis illis carent, quas alia possident. Aliqua pars colli eorum, quæ in Oleo facta sunt, nec non aliqua fili tenuioris in oleo restincti pars instar vitri communis frangitur. At verò si collum propè corpus frangas, & corpus ipsum cavà manu detineas, totum crepabit & frangetur, sed minore, quàm quæ in aqua fiunt, vi & strepitu, & ita, ut in æquè minutas partes non dissiliat, & frustra, usque dum dirimantur, cohæreant: atque hoc casu tractus & lineæ in eo apparebunt oblongæ, in centrum corporis collimantes, & cavernas vel cavitates ejusdem transversim secantes, sed minores numerò & mensurâ, quàm in his, quæ in aqua fiunt. Quod si vitrum in acetum vini distillet, crepabit utique, & antea quàm refrigerescat, certò diffringetur, atque dum decidit, majorem quàm in aqua strepitum edet, sed bullas excitabit, minus quàm in aqua notabiles.

In lacte strepitum nullum edit, nec bullas, quæ quidem percipi possint, excitat: nihilò tamen minùs crepat, & in frustra, antequam refrigerescat, dissolvitur.

In spiritu Vini plures quàm in alio quovis liquore bullas excitat, & dum integrum est, ultro citroque volutatum, magis quàm in aliis liquoribus agitatur, & nunquam non crepat & in frustra concidit. Si quinque, sex vel plura vitra stillaticia eòdem tempore in spiritum vini decidant, flammam quidem vinum concipiet, at saporem particularem nullum.

In aquâ solutionis nitri vel Salis Armoniaci nihilò quàm in aceto vini melius succedit.

In oleo Terebinthina vitrum unum haut secus atque in spiritu vini frangebatur: ab altero flammam concipiebat, ut jam nulli ampliùs usus esset.

In Mercurio, bacillò & vi, ut mergeretur, subactum, superficiem acquisivit rudem & depressam: at verò experimentum perfici non potuit, cum subigi, usque dum refrigeresceret, non posset.

Cum *in vitro* instar calicis cylindraceo & frigida repleto experimentum caperetur, unum successit, vitris sex vel septem aliis in frustra disruptis. Id tantum à nonnullis è Societate, vitrum statim à lapsu manu prehendentibus observatum est, ad primum ejusdem lapsum in aquam, & aliquantò post, durante rubro illò calore, rubras ab eodem scintillas in aqua promanasse, eòdemque momentò, quò hæ particule, nec non bullæ, ab eodem manifestè prodeunt, erumpebant, non fringi tantum, idque aliquando non sine satis magno strepitu, sed moveri etiam atque subsilire corpus vitri, tam illius, quod permanet, quam quod frangitur.

Ab ictu levioris mallei, vel alterius cujusque durioris armamenti vitrum stillaticium non atteritur, si tamen non alibi, quam in ventre percutiatur.

Apicem ejusdem frange, & statim in minutissimas partes dissiliet, idque non sine ingenti vi & crepitu, & particule illæ facili negotiò in pulverem rediguntur.

Vitrò fractò, si liberum quaquaversum sese extendendi spatium scintillæ inveniunt, in orbem, eadem quæ Pyroboli minores, quos ob similitudinem Mali Granati Granatos vocant, violentiâ disperguntur.

Nonnulla vitra affricu sicci lateris in frustra dissiliunt, statim atque in fundo nonnihil attrita sunt: alia nisi semitrita perdurant.

Fuit, quod dimidiâ circiter parte absumtâ sepositum, paulò post nullò tangente dissiliret. Aliud affricu lapidis, & adjectâ aquâ & smiride ad collum usque detritum, perdurabat.

Vitrum in manu cujusquam sub aqua fractum, manum gravius & strepitu majore percellit, quam in aère, ac etiamsi prope superficiem aquæ detineatur, minutarum tamen particularum nulla extra aquam fertur, sed contrariò, quam in aère modò, citra dispersionem in aquam decidit; ac si unum ex his vitris in Dn. Boylæi machinam mittas, bene vacuatò recipiente ruptum, haut secus atque in libero aère quaquaversum dissiliet.

Si vitrum istiusmodi in igne calefeceris, instar vitri ordinarii sese habebit, nisi quod temperamentum ejusdem ita debilitatur, ut citra fracturæ periculum minus quam antea flecti possit.

Vitrum stillaticium lithocollâ collo tenus munitum, fractò apice, strepitum edit, quam si manu detineatur, minorem, sed ita ut totum intus diffi-

diffusum esse liquidò appareat; ipse etiam color in cæsum degenerat, planâ manente externâ superficie, sed illum in modum collisa, ut exemptæ partes in floccos abeant, conicas quandoque figuras representantes & usque ad eò fragiles, ut facili negotiò in pulverem redigantur.

Vitrum istiusmodi aliud lithocollâ unde quaq; pollicis unius crassitie, testum, ruptò apice lithocollam omnem, haud secus ac Granatus minor bellicus, in frustra comminuebat.

Duo vel tria illius generis vitra ad gemmarium in hunc finem missa; ut margaritarum instar perforarentur, ad actò propius terebellò, statim in frustra dissiliebant, haut aliter, ac solent, qui ruptò apice dissiliunt.

Hactenus Dn. D. MERRETTUS, quæ ex Societatis Libro descripserat. Eadem ferè Experimenta à Societate Anglica annotata & ab Ampliff. OLDENBURGIO communicata Nobil. Dn. de MONCONNYS inseruit Itinerar. suo Anglico Tom. II. pag. 32. gallicò Idiomate paucissimis immutatis, Idem ibidem recenset Dn. HOBBS Angli, Dn. ISAACI VOSSI & Dn. HUDE Belgarum, P. VATIER, Dn. de SORBIERE, Dn. PECQUETI, & Patris Gratianopolitani Gallorum Judicia, unaque propriam sententiam quæ causa sit, ut in momento in minima frustra dissociat Lacruma, uti ex sequentibus videre licet.

*Pag. 25. Tom. II. Itinerar. Anglic. à Dn. de
MONCONNYS conscripti:*

DN. HOBBS famosi Philosophi Londinensis *Judicium de his Lacrumis vitreis:* Quando in præparatione aquæ immerguntur, inquit, illa aqua evaporat propter calorem, & efficit infinitam multitudinem, parvarum guttarum aut particularum, quæ transeundo ab omnibus partibus secundum longitudinem lacrumæ, eandem in minima fila componunt, semper tamen sese imminuendo usque ad finem caudæ ubi invicem junguntur, unde quando quis easdem disrumpere tentat, præstare id non potest nisi eas insecrat, unde unaquæque particula per violentiam impulsus retrocedens, se comminuit, quod etiam faceret chorda disrumpens in arcu nimium extensa.

*Judicium Dn. ISACI VOSSII, Philo-
sophi Amstelodamensis de his Lacrumis vitreis,
ap. Dn. de Monconnys l. a. p. 152.*

HYpothesis *Dn. Vossii* est, postquam *Lachryma* expeditè & celeriter aquæ immerfa fuerit, exterior solummodò pars se congelat tamdiu, quamdiu calor, qui interiùs est, agitat & rarefacit semper particulas; postmodum, quando ille deficit, exteriora se non possunt coangustare & unire propter duritiem, necessariò vacuum interiùs efficitur, aut ad minimum remanet inibi Aër magis rarus aut minùs pressus (ut cum *Dn. BOILÆO* loquar) quàm non est Aër ambiens, inde quando frangitur extremitas, rumpitur simul crusta & murus, qui includebat Aërem istum expansum; ambiens verò (aër) tunc magis pressus intrat illos poros, quos invenit apertos tanta cum vehementia, ut omne id comminuat, quod se opponit cursui sui motus; & secundum quod majori vel minori vi sese insinuat, effectus pariter major minorve succedit. Ita magis violentus est, quando rumpitur in aqua quàm in Aëre, & major in Mercurio vivo, quàm in aqua, & (magis) si priùs calefiat, quia ignis aperit poros in extremitate vitri, quos frigidum antè occluserat, & se æqualiter ab omnibus partibus insinuat Aër, ita quidem, ut quando rumpantur, nihil extraordinarii accidat, quod non quoque contingat in ruptura alterius vitri. *Idem VOSSIIUS* referebat adhuc, quod crederet, quod vesica amplissima vitrea, optimè deligata posset per aërem volare, nimirum si priùs calefieret, ut per rarefactionem aër egrederetur, & in instanti occluderetur cum cera Indica parvum foramen, per quod aër exiverat.

Ibidem p. 180.

Dn. VOSSIIUS ad refutandam opinionem *Dn. de HUDDE* (qui opinatur effectum *Lacrumarum Vitrearum* procedere inde, quod Aër inibi sit condensatus) referebat, si hoc verum esset, exinde necessariò colligi, quod majorem deberent reddere effectum tunc, quando sint calefactæ, siquidem calor extendens & rarefaciens hunc aërem oporteret rumpe-

rumpere *lachrymam*, & quod contrariò modò tamen non majorem edat effectum in igne, quàm extra illum.

De his *Lachrymis vitreis* Dn. de MONCONNYS aliquot ad amicos Parisienses conscripsit *litteras* tùm temporis, quando primum innotescerent, quæ ex Gallico quoque in *Latinum translata* hic annectuntur, decerptæ ex *Itinerar. Part. II. Itiner. Belgic. p. 162. & seq. à Dn. de MONCONN.* conscripto:

EPISTOLA I. ex Parisiorum Urbe scripta.

INtellexi à Dn. de SORBIERE, quod mihi quoque confirmarunt Dn. BLONDEL & PECQUETUS, quod Dn. CHANUT Residens Regni Sueciæ, vidisset parari *lachrymas ex vitro viridi* penitus solidas, ex Hollandia advectas, ex quibus ne unica potuerit confringi cù malleo, & nihilominus quod rumpantur in extremitate acuta, aut cuspide labore facillimò cum digitis, unde tota *lachryma* se ipsam magis subtilè in pulverem redigit, quàm si in mortario contusa fuisset, cujus causæ ratio adhuc certa imaginari non potuit. Rogo ut eam in causam fiat inquisitio, & mihi communicetur, quod propediem spero. Hoc mihi in memoriam revocat, quod de clypeo Minervæ narratur à Phidia factò, quem tanto cum ingenio statux applicaverat, ut dum removeri tentaretur clypeus in minutas dissiliret particulas. Saluta Dn. de Serviere, communica ipsi hæc nova, & ipsius quoque opinionem de hoc effectu exquire.

Epistola II. Dn. de Monconnys ad Dn. REGNAULT.

DOMINE Dn. de Mommor apud quem hospitatur Dn. GASSENDUS heri eundem mihi procuravit honorè, ut concederetur intrare Academiã, ubi illi Domini per favorè extraordinariũ concedebant mihi ibi permanere, quod aliis denegatũ, nisi sit membrum illius Societatis. Causa principalis erat, ut viderè frangere *Lachrymam vitri*, de qua antè scripseram, Eandè acceperat Dn. de CHAMBRE à Dn. de CHANUT & quod eandè volebat rumpere, nisi me præsentè, sperans quod quasdam rationes sim prolaturus,

turus, quas adhuc non excogitassent illi Eruditi. Experimentū tandē fiebat, quando mihi prius permissum fuerat, ut per longum temporis spatiū examinassem Lachrynam, quæ meæ curæ commissa fuerat. Et licet *Dn. de Chambre* optaret, ut ego eandem frangerem, nihilominus *Dn. de Mommor* desiderabat, ut ipsemet eam rumperet, quare nolui ipsius desiderium eludere. Ita verò erat composita Lacryma ista, ut haberet quasi tres parvos oculos in medietate substantiæ, secundum apparentiam aëre repletæ, namque commovendo *Lacrymam* nihil videbatur commoveri, quod alioquin factum fuisset, si *Aqua* inibi contenta hæssisset. *Dn. de Mommor* duas habebat, quas statim frangebatur, quæ quoque similes habebant oculos, ex quibus una duos habet oculos, altera unicum, unde numerus quidem nihil efficit, singulæ tamē quosdam habent. *Dn. de Mommor* manu prehendebatur, & cum duobus pollicibus & duobus indicibus digitis collum illi rumpebatur, in momenta non aliter, ac si ferra fuisset relaxata, tota ipsius manus, & charta subjecta pulvere hujus fractæ *Lacrymæ* replebantur. *Dn. de Mommor* aliquantulum obstupebat, & nos reliqui parumper attoniti, quod effectus fuerat tam subitaneus, & parva illa vis tam efficax. Interrogabant me *de hujus effectus causa*, quam me ignorare profitebar: Cum itaque nescirem compositionem harum *Lacrymarum*, & considerassem ea, quæ mea imaginatio mihi suppeditaverat, nullam aliam excogitare poteram, quam *fugam vacui*, quam talem mihi imaginabar: postquam *Lacrymæ* istæ vitri essent sufflatæ per calamum vitri, in quo adhuc occlusi quidam spiritus, qui in fusione vitri exitum quidem tentassent, sed propter densitatem vitri inclusi permanissent, & contracti in hoc vacuo apparente; paulatim (sicuti videre licet in ampullis, quæ similes includunt spiritus) & insensibiliter sese in poros vitri insinuaverint, & incipientes corrodere illud, & rumpendo collum *Lacrymæ* optimè obturatum, inclusi illi spiritus per vim non potuerint citius exitum invenire, per canalem colli fractum erupissent, qui tam subtilis, ut vix appareat, an concavus sit: & propter hanc causam, quod collum canalisi tam stricti orificii est, aër non se potest insinuare, ut occupet locū, quem vacuum reliquerunt spiritus per citum exitū, unde dum omnes partes vitri concurrunt, ut impleant vacuum, se resolvunt faciliè, postquam subtiliter corrosa fuerint ab his spiritibus, & ita *Lacryma* destruitur non aliter, ac si fornix corrueret, si quis auferret aërem inclusum in cella; non dubito equidē, quin melior ratio inveniri possit, quàm illa, quæ desumitur à vacuo; sed

sed quando non possidemus id, quod amamus, necessarium est, ut ametur, quod teneamus, & dum genuinam causam nondum invenire licet ex nostra Philosophia, hæc emendicanda fuerat ex antiqua Philosophia. Maximum mihi redderetur beneficium, si hæc cogitationes communicarentur cum *Dn. de Serviere, Dn. Guillemin Medico & Dn. Tornier* ut ipsorum judicia expiscari liceret supra hos effectus & supra meas ineptias: rogandi quoque essent *Dn. Patres de S. Rigaud & Bertet*, quibus officia mea defesto, ut supra hanc rem doctissimas suas proferant ratiocinationes.

III. Ex alia Epistola Dn. de Monconnys ad Dn. Regnaldum 4. Aug. 1656. scripta.

Narro vobis quasdam dissertationes Physicas circa *Lacrymas viri*, de quibus antea scripsi, quæ frangebantur præsentè *Dn. de Mommor* adstante *Dn. P. de Vasier* Jesuitâ, qui Mathematicas proficitur scientias cum tribus ejus sociis, *Dn. Abbate Talletment, Dn. Maridat, Sorbiere, Petit, Pecquet & Deodati*, qui circa finem operationis adveniebat, & in mea præsentia. Dicitur *Dn. de Mommor* frangebat unam ex his *lachrymis*. Examinabatur prius exactè tam simplici visu, quàm Microscopiò armatò, & notabatur sufficienter secundum plurimorum opinionem, quod collum esset cavum, quod etiam puto me notasse in parva extremitate, qui remanebat inter fragmenta ruptæ lachrymæ in ista Academia: ponderabatur, cum opinio esset, ut exinde aliqua posset consequentia extrahi, quantum ponderis habitura sint fragmenta: sed inutiliter, siquidem quia notum erat, quod ipsa non adeò subtiliter comminueretur (uti tamen factum est) si rumperetur per ventrem, ubi spiritus in vesiculis inclusi, aërem propter immobilitatem repræsentantes, liberiùs egrederentur, non relinquendo ullum vacuum, propter hoc dico occupati eramus, ut rumperetur adamante, qui acutè inferiùs pungeret, & fecimus circulum satis grandem; sed hoc modo nullatenus rumpebatur licet tentaremus, ut frangeretur, ubi adamante fuerat circumscripta, & quamvis ibi culter adhiberetur, & insuper clavi satis grandi contunderetur, nihilominùs *Lachryma* resistebat, quamvis illi ictus fuerant tam fortes, ut duo cultri, quo-

rum alterius fabrica fuerat ex chalybe Damasceno, corrumperentur, & obtunderentur, & ipsa *lachryma* tabulæ ex ebano, cui erat imposita, maximâ cavitatem imprimeret: post hanc resistentiâ imponebatur parvo incudi, & vi mallei impetebatur, ut frangeretur; sed etiam hoc erat absq; effectu, tandem calefiebat ferrum (quod tamen revera non rubebat) & postquam per aliquod temporis spatium impositum fuerat supra fissuram ab Adamante factam, aqua frigida aspergebatur, nec exinde dissiliebatur, nisi quod bona ipsius particula unita in cuspide dissilisset, quando per malleum vis fuerat adhibita, salvò permanentereliquò *Lachryma* corpore, & ratio erat, quod omne, quod ex collo fractum fuerat, solidum erat, & quod ruptura non facta fuerat in concavo loco colli, quod deinde consideratio per microscopium demonstrabat. Itaque conclusum fuit, ut rumperetur in collo, & ut melius considerari posset quid accideret, non manibus tenebatur, sed tabulæ imponebatur, eandem attingendo digitò supra ventrem, ut fixior hæreret, & cum meis parvis volfellis argenteis incipiebatur comminui extremitas colli, unde paulùm rumpebatur non tamen ut fragorem edidisset; sed secunda vice rumpebatur tantâ vehementiâ, ut impetus ad duos passus longitudine se extenderent, unde Dn. de Mommor filius, qui fenestrâ assistebat aliquantulum remotus in facie lædebat, sed sine damno notabili. Hic effectus ansam dedit, ut Dn. *P. Vazier* negaret meam sententiam esse veram firmamque, siquidem si *lachryma* rumperetur propter *metum vacui* motus fieret à circumferentia ad centrum, ad quod omnes particulæ concurrerent & implerent vacuum factum propter spirituum egressum, & quod hinc contrariò modò omnes particulæ hinc inde sese removerent à circumferentia; quæ objectio me valdè commovit, & adhuc dubium facit, donec optimè examinaverim, an impetus, qui unas ab aliis disjungit partes, ut vacuum locum accedant, non quoque illas disgreget versus alium locum, aut an celeritas, cum qua omnes illæ accurrant, non illas ab omnibus partibus reflectat, unde invicem sibi obviæ factæ cum summa violentia, invicem quoque sese tangant. Dn. de *Sorbiere* qui non habet minorem notitiam in Philosophia, quàm lucem in Theologia, & qui Scientiam cum Eloquentia singulari conjungit, observabat summa cum attentione omnes circumstantias hujus operationis, & statuebat, qualis etiam sit illa materia, conclusa in his *Lachrymis*, illa

maximè constringeretur, & quod effet instar parvarum ferrarum relaxatarum, quando per aperturam canalis illius, qui proximus est, primum relaxatur, locum cedit in momento reliquis, ut idem ab omni parte faciant, & ita se rumpant. *Dn. Pecquetus* cujus merita & felicissimus genius maxima naturæ miranda detegerunt, & extra Galliam quoq; satis notus, *aliam causam* hujus effectus assignat, nimirum, quod inibi materia aut spiritus maximè subtilis esset inclusus, qui statim, quando collū esset ruptū, & aër intraret, vel quod aperturā ibi inveniret, vel quod per istam materiā majori desiderio attraheretur, quàm naphtha non attrahit flammam, ipsam dilatarit, & rarefaceret, sicut ignis pulverem corripit, & quod tunc comminueretur lachryma. Quæ cogitatio videbatur sat elegans, & *Dn. de Mommor* auctoritatem huic conciliabat per aurum fulminans, quod subito incenditur à minimo calore & à sole quoque, antequam ferè quis hoc observare possit: cui fidem addebam per experimentum, quod in vestra præsentia feci cum spissamento Vitri Saturni, quod post violentam destillationem omnem spiritum & oleum attrahit, aut omnem Mercurium & Δ , & totā Σ liquata. Spissamentum hoc, quod remanet terra solummodo flavescens, accenditur, si aëri exponatur &c.

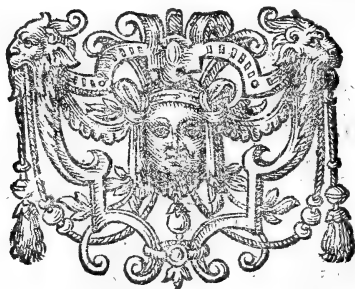
IV. Ex alia Epistola scripta ad P. B. Gratianopolin è Paris. 8. Octobr. 1658.

LEgi apud *Dn. Cancellarium* & *Dn. de Mommor* & vidi apud has maximè Illustres Personas hujus seculi vestras Theses, qui illas maximè extollebant. Delectabar, quod ibidem invenirem causam *lachrymarum vitrearum*, quæ mihi videbatur valdè veritatē conformis. Sed admiror incertitudinem humani ingenii, & diversitatem sententiarum, quæ possunt excogitari ad resolvendum simile Problema. *D. Regnault* scripsit, quod hypothesis *Dn. Patr. de S. Rigaut* sit, quod aër obstructus in poris fusi vitri circumventus per frigiditatem aëris ambientis, quando *Lachryma* refrigerat, sese comprimat & relinquatur ligatus tam in ipsis vacuis spatiis, quæ videntur in medio *Lachrymæ*, quàm in poris insensibilibus, qui ob continuationem secundum longitudinem colli *Lachrymarum* communicationem habent

cum grandioribus, adeò ut nihil aliud videantur esse, quàm tot serræ aut parvæ machinæ, quæ relaxantur cum violentia statim quando libertatem nanciscuntur ob fractionem minuti osculi. In vestro systemate *contraria* defenditur *opinio*, nimirum quod aër in *lachryma* relictus sit extraordinariò modò rarefactus, & plenus materiâ subtili, quod explicatur in seq. verbis : *Vitrum aggregatum & granulorum cineris & arena sese contingentium exiguis facieculis : non puto tamen materiam aliquam dissolventem vitro, de quo quarimus fuisse permixtam, sed materiam subtilem intus valdè rarefactam deprehendi à crusta vitri, quam aër ambiens expolit & durat ; conantur igitur intra vasculi parietes, quasi fornicis lapides ; non ita tamen, ut non valdè remaneat rarus & subtilis aër interior, in poris vitri ad crustam usque delitescens, unde ut in vulgari vacui experimento, ubi primùm aëri foris tenso aditus patet, omnia dissipantur. &c. Vid. Weigel. in Jor. Fortsätzung des Mineralis Feigens*

p. 71.

Et hæc de his Lachrymis hæc vice sufficient.

BENE

BENEVOLO LECTORI

S. & O.

Sistimus in Publicum mundi Theatrum Alterum EPHEMERIDUM GERMANICARUM MEDICO-PHISICARUM Tomum, ANNUM scilicet SECUNDUM Anni LXXI. integrâ Centuriâ Observationum *Primo* auctiorem, & plurium Excellentiss. Medicorum liberalitate locupletiolem; quin nisi jam ultima manus, propter nundinarum autumnalium adventum, imponenda fuisset; pluribus aliis serius aliquantulum transmissis cymmeliis rarioribus exornari potuisset quas *Excell. Viri Dn. D. Georg. Hieron. VELSCHIVS* Patritius & Clarissimus Reip. *Augustan. Vindelicorum Medicus, Dn. D. Franc. BOUCHARD* designatus *Prof. Regius ab Hispano Rege è Vesontio Burgundia, Dn. D. Franc. Ferd. ILLMER à Wartenberg Prof. in Viennens. Universitate, Dn. D. Job. Dan. MAJOR Prof. Anat. & Botan. è Chilonio Holsatia, Dn. L. Sigism. Grafusus, Dn. L. Christian. Frider. GARMANNUS* aliique communicaverant, quæ omnia cum Bona Authorum Veniâ pro *Tertio* reservantur anno aliis quæ pro LXXII. Anno expectantur, associandæ APPENDICEM ad ANNUM I. cum *Indice* exhibuimus, ut in I. Anno pag. 343. promissorum fide nos liberemus, addita non minus *analecta* sunt quædam & *Annotationes* pro *secundo Anno.*

Illustriff. Dn. Francisci REDI Novas circa *VIPERAS* observationes latinitate donatas, more nostrò consuetò, ut aliquis *vel recentissimus vel exoticus Tractatus* sub finem adderetur, annectere consultum visum fuit. Recentissimum hunc foetum debemus *partim* prædicti *Dn. REDI* liberalitati, qui quod *Academia CURIOSORUM* maximopere faveat eundè, ut *ex Florentia* in *Curiosorum* manus delaberetur & latinâ civitate donaretur amicè concessit: *partim Rev. D. P. Adamo Adamando KOCHANSKY* è Soc. Jesu Prof. Mathes. Pragæ Viro Curiosissimo & apud Exteros magni nominis & famæ, qui ut hinc inde fida Fautorum & Eruditorum sollicitatione cursum *Academie Curiosorum* strenuè promovere tentat, sic etiam hunc Redianum foetum ex *Hetruria Pragâ* susceptum *Vratislaviam* quantocyus transmisit. Commovit autem *Ill. Dn. REDI* ad edendum Anno 1670. mense August. in lingua Italica hunc *novum de VIPERIS*

RIS Tractatum, liber Paris. 1669. per *Dn. CHARAS* Gallicè scriptus, cum titulo: *Nova Experimenta de Viperis* continetia quandam descriptionem omnium viperæ partium, ejus veneni sedem, atque hujus singulos effectus, unâ cum remediis selectis, quæ ab experientissimis è viperis potuerunt extrahi, tum pro morsibus earum, quam pro aliis morbis curandis. Itaque *Ill. Dn. REDI* suam & Experimentorum suorum defensionem suscepit. Præmississemus *Dn. de CHARAS nova experimenta* in Latinum conversa, si Gallicum Exemplar ad manus fuisset, cum verò exemplar Anno 1670. Londini Anglicè versum serius aliquantulum Vratislaviam delatum fuerit, ob Linguæ Anglicæ minus promptam notitiam tam citò Latine transferri non potuit.

Subsequuntur interim *Ill. Dn. REDI experimenta circa guttulas & fla vitrea*, quæ ab aliis *lacryma vitrea*, Gallis *larmes de verre*, vocantur, quorum bonam partem *Dn. D. MONTANANI* in opusculo nuper edito cum titulo: *Speculationum Physico-Mathematicarum* Italice recensuit; quosdam tamen præcipue à num. 32. usque 38. & 40. novissimè saltem observatas, nec dum unquam impressas fuisse confirmavit prædictus *Dn. P. KOCHANSKY*, unde manuscriptum nobis libenter communicavit. Quid *Dn. D. ROSSETTI* de *guttulis his vitreis pulverisabilibus* in Italia singulari tractatu sit narraturus, imposterum videbimus.

Recensenda demum restant ex tenore legis XVIII. quorundam *Medicorum Fata*, qui licet nondum Collegæ fuerint, tamen partim Candidati Academiæ nostræ, vel ad minimum Fautores fuerunt egregii: & ultimò concludendus Annus Idus simplici *enarratione* quorundam rariorum LIBRORUM Physico-Medicorum, qui paucis ab hinc annis tam extra quam intra Germaniam prodierunt, ut illi citius Eruditorum notitiam incurrerent. Hisce contentus hæc vice vive **BENEVOLE LECTOR**, vale, & si his GERMANORUM laboribus publicæ utilitati destinatis faves, fideli & diligenti communicatione ad COLLECTORES Ephemeridum Vratislaviam Silesior. directâ, subsequentes singulis Annis Tomos continuandos locupletari nobiscum amicè perge. Fave & Vale.

OBIERUNT ex *MEDICIS*
 ACADEMIÆ CURIOSORUM
 PATRONIS.

ANNO M DC LXXI.

D JOHANNES WEPFERUS Medicus Scafbusanus in HELVE-
 TIA, qui ad *Primum Annum Observat. II.* communicaverat,
 plura additurus nisi morte præventus fuisset. De ejus obitu
 hæc notavit frater ipsius natu major *Exc. Job. Jacob. WEPFERUS*
Physicus Scafbusanus in Litt. 27. April. 1671. Vratislaviam ad D. Sachs.
 scriptis: Sustulit Fratrem Charissimum Pleuritis sævissima jam ante an-
 num, dum peregrè aberat, tantaque morbi atrocitas fuerat, ut patrios
 lares attingere nequiverit, cum Bono DEO veram Patriam aditurus.
Et in aliis Litter. 24. Jun. 1671. scriptis: In Scriniis fraternis non pauca
 hærent, quæ non oblivione perpetuâ sepelienda jure meritòque citra
 fraternam indulgentiam novî: ipsi enim cordi erat non proletarie tra-
 ctandi Artem nostram, nec credulus omnium assentator erat: ipsa ma-
 nu operi admotâ Naturæ arcana scrutabatur industriâ, absit invidia,
 verbo, incomparabili.

D. LAURENTIUS WOLFSTRIGEL Anatom. Prof. in Viennensi
 Universitate paulò post Sacris Academiae Curiosorum initiandus, qui
 Primum & Idum Annum aliquot Observationibus exornaverat. De
 cujus præmature obitu hæc perscripsit Vratislaviam è Vienna Anno
 1671. 12. Mart. *Dn. Georg. Sebastianus JUNG Med. D. & Academicus Cu-
 riosus* laboriosissimus: Anatomia nostra præterita septimana finem na-
 cta est, quam *Exc. Dn. D. Wolfstrigel* feliciter inceperat, ast circa illius
 finem maturè nimis (proh dolor!) æternitate dignissimus febris mali-
 gnâ vitæ cursum quoque finivit, cujus viri omnium Scientiarum gene-
 re instructissimi, Linguae Italicae, Gallicae, Hispanicae, Latinae, Graecae
 ac patriæ peritissimi, Philosophi ultra vulgus in via Cartesiana inge-
 niosissimi, Chymici expertissimi, Anatomici & Chirurghi præclarissimi,

Botanici præstantissimi, veri denique ac perfecti Medici immatura-
fata incluta nostra Facultas Medica, tota hæc antiquissima Univer-
sitas, Litterati omnes, imò & Aula ipsa acerbè lugent. Qui magna
olim Reip. Medicæ summè profutura meditabatur, nunc in pulvere
dormit.

*Dn. D. Job. Casp. FAUSIUS Archiater Electoralis Palatinus & Prof.
Primarius in Heidelbergensi Academia. De quo Dn. D. Salomon. REISEL
Hanov. Archiater in Litt. ex Hanovia 1671. Mensè Majò Vratislav.
missis: Hòc Annò initiò mensis April. ad plures abiit summò Medi-
corum luctu Exc. D. FAUSIUS Vir septuagenariò major felicitate
medendi celeberrimus. Is morte præventus antequam responsio-
rias reddidisset ad privatas Academiæ Curiosorum Litteras, quæ ex
ejus Litterario thesauro penique longissimæ Experientiæ Liberalitate
ipsum expectaverat, quem pariter paulò pòst morte suble-
cutus est Dn. D. HEUXHOLDIUS Cassellis
in Hassia Medicus nomina-
tissimus.*

*Enumeratio LIBRORUM
MEDICORUM ac PHYSICO-
RUM, aut eò spectantium, quorum in TRANS-
ACTIONIBUS ANGLICIS REG. SOC.
mentia fit, quorumque Summaria ibi-
dem recensentur.*

- Ex*
Vol. 1. N. 2.
p. 27. **R**OBERTI HOOKII *Micrographia, sive Physiolo-
gica Descriptiones minorum Corporum, factæ per Vi-
tra Majorativa. (Anglicè)*
- N. 3. p. 46.* Roberti BOYLÆI *Historia Experimentalis Frigoris.
(Anglicè)*
- N. 4. p. 75.* Richardi LOWERI, *Diatribæ Thomæ Willifii Med.
D. & Prof. Oxon. de Febris Vindicatio. (Latinè)*
- N. 8. p. 145.* ANONYMI *Narratio de Constitutione LYN-
CEORUM, Academiæ Italicæ, & eorundem instituto &
Statutis: [Princeps CÆSIUS Caput illorum exstitit, qui con-
tendit constituere Societates Philosophicas in omnibus Mundû
partibus, & speciatim in Africa & America; quò mediò de-
sideravit informari, de consideratu dignis Natura Productioni-
bus, quæ in illis partibus inveniuntur.*
- N. 10. p. 173.* Roberti BOYLÆI *Paradoxa Hydrostatica facta per
nova Experimenta (maximam partem Physica & perspi-
cua). (Anglicè & deinceps in Latinam translata.)*
- p. 176.* Nicolai STENONIS *de Musculis & Glandulis Ob-
servationum Specimen: cum duabus Epistolis Anatomicis.
(Latinè)*
- p. 178.* Regneri de GRAEFF *de Succu Pancreatici natura &
usu, Exercitatio Anatomico-Medica.*
- N. 11. p. 191.* Roberti BOYLÆI *Origo Formarum & Qualitatum, il-
lustrata considerationibus & Experimentis. (Latinè)*

- N. 12. p. 210. Thom. SYDENHAMI, Methodus curandi Febres propriis Observationibus superstructa. (Latine)
 p. 248. Dn. THEVENOTI curiosa itinera. Tom. III. (Gallicè)
- N. 14. p. 251. De la CHAMBRE, de causis inundationis Nili, Discursus, in quo probatur *Nitrum* esse causam inundationis. (Gallicè)
 p. 254. Johannis SMITHII M. D. *Rex Salomon* Exemplar Longævitatis. (*ubi inter alia ostenditur antiquitas circulationis Sanguinis.*) (Anglicè)
- N. 15. p. 262. Johannis ROSE, Reg. Majest. Hortulani VINETUM ANGLICUM vindicatum. (Anglicè)
- N. 17. p. 304. Isaaci VOSSII, de *Nili & aliorum Fluminum Origine.* (*contra Dn. de la Chambre.*)
 p. 306. Dn. de CORDEMOY, *Differentia Corporis & Anima.* (Gallicè)
- N. 18. p. 324. Samuelis PARKERI A. M. *Tentamina Physico-Theologica* de DEO, sive *Theologia Scholastica* ad normam Novæ & Reformatæ Philosophiæ concinnata; & duobus Libris comprehensa; *Quo cum altero, de DEI existentia adversus Atheos & Epicuros, ex ipsorummet principiis disputatur: altero de ejusdem Essentia & Attributis; primò secundum Theologiam Ethnicam, deinde secundum Theologiam Christianam differitur: cum dissertatione de Æternitate, &c.* (Latine)
 p. 325. Honorati FABRI Soc. JESU Theologi Tractatus duo; quorum prior est de *Generatione Animalium*, posterior de *Homine.* (Lat.)
 p. 327. Dn. de BOURGES Relatio de Itinere Episcopi Berytensis per Turciam, Persiam, Indias & Regnum Siam.
- N. 20. p. 364. Christophori MERRETI Med. D. & utriusque Societatis Regiæ Socii, *Pinax rerum Naturalium Britannicarum*, continens *Vegetabilia, Animalia & Fossilia*, in hac Insula reperta. (Latine)

- p. 365. GVARINI Placita Philosophica.
- p. 366. Laurentii BELLINI *Organum gustus.*
- N. 22. p. 392. Dn. CARTESII Tomus tertius Epistolarum. (Gallicè)
- p. 397. Gerhardi BLASII M. D. Anatomie *Medulla Spinalis & Nervorum* inde provenientium. (Latine)
- Vol. II. N. 23. Dn. CHAPUZEAU historia *Gemmarum & præcipuarum* divitiarum Orientis & Occidentis. (Gallicè)
- p. 429. Athanasii KIRCHERI *Cbina illustrata.*
- N. 26. p. 484. Thomæ SPRATI *Historia Societatis Regie Londinensis*, ad promovendam Philosophiam *Experimentalem.* (Anglicè)
- p. 508. Gvaltheri NEEDHAM M. D. *Disquisitio Anatomica de Formato Fatu.* Londini in 8vo (Latine)
- p. 516. Nicolai STENONIS *Elementorum Myologia* specimen; sive *Musculi* descriptio Geometrica.
- N. 28. p. 532. Roberti BOYLÆI *Libera Considerationes* circa subordinatas formas. (Anglicè)
- p. 534. Joh. SWAMMERDAMI M. D. Amsterod. de *Respiratione & usu Pulmonum.*
- p. 535. Observaciones factæ in *magno Pisce & in Leone*, dissectis in Bibliotheca Regia Parisiis, die 24. & 28. Jun. 1667. (Gallicè) in 4.
- p. 538. Justi Fidi KLOBII D. historia *Ambrae.* 4. Witteb.
- N. 29. p. 555. Francisci TRAVAGINI Med. Veneti, *Synopsis Nova Philosophiæ & Medicinæ.* (Latine)
- N. 30. p. 576. Thomæ CORNELII Consentini *Progymnasmata Physica*, in septem Exercitationes divisa, Sc. 1. de ratione Philosophandi. 2. de rerum naturalium initiis. 3. de universitate 4. de Sole. 5. de generatione hominis. 6. de nutritione. 7. de vita.
- p. 579. Dn. de LAUNAY *Tentamina Physica.* Liber primus. (Gallicè)
- N. 31. p. 600. Thomæ WILLIS M. D. *Pathologia cerebri & nervosi generis specimen*; in quo agitur de *Morbis Convulsivis & Scorbuto.*
- p. 602. F. M. B. V. HELMONT. *Alphabetum Naturæ.* 1667.
- N. 32. p. 626. Joh. Alponsi BORELLI de *vi Percussionis* tractatus. Bonon. in 4. 1667.

- p. 627. Nic. STENONIS *Musculi descriptio Geometrica*. Flor. 4.
1667.
- Vol. III. N. 33. p. 69. *ACADEMIÆ FLORENTINÆ del Cimento di &c, Specimina Naturalium Experimentorum*. Florenz. Fol. 1667.
(Italicè)
- N. 34. p. W. SENGWERDI P. D. de *Tarantula* Tractatus, in quo præter sejus descriptionem, effectus veneni Tarantulæ, qui hætenus fuere occultis qualitatibus adscripti, rationibus naturalibus deducuntur & illustrantur. Lugd. Batav. 1668. 12.
- p. 663. Regneri de GRAEFF M. D. *Epistola de Virorum Organis generationi inservientibus*. Lugd. Bat. in 12. A. 1668.
- ibid. Johannis van HORNE M. D. *Prodromus Observationum suarum circa partes genitales in utroque sexu*. Lugd. Bat. in 16. 1668.
- N. 36. p. 715. Joh. GLANVILLII *Progressus & incrementum Scientiarum inde à temporibus Aristotelis, in relatione quorundam maximè notabilium Experimentorum utilissimæ doctrinæ*. Londin. ap. James Collins. (Anglicè)
- Abrahami COULEI Angli, *sex libri Plantarum*, Poëmata latinò conscripti. Londin. 8vo impensis Joh. Martyn.
- N. 37. p. 736. Dn. de CORDEMOY, *Discursus Physici de Sermone*, Paris. 12. (Gallicè)
- Discursus hi translati in Anglicam, Londini præstant ap. Joh. Martin. 12.
- p. 740. Dn. SALNOVE, *Venatio Regia*. 4. Paris. (Gallicè)
- N. 39. p. 779. Olai BORRICHII, *Med. Reg. & in Acad. Hafn. Prof. Publ. de Ortu & Progressu Chimix Dissertatio in 4to*. Hafniæ 1668.
- p. 787. Joh. Andr. GRABÆ M. D. Erfurtens. & Coll. Nat. Cur. Socii *Elaphographia sive Cervi descriptio Physico-Medico-Chymica*. Jenæ 8vo 1668.
- N. 40. p. 810. Renati CARTESII *Epistola: Pars I. II*. Londini 1668. 4.
(Lat.)
- Joh. Georg. TRUMPHII Saxonis M. Lic. *Scrutinium Vitrioli*. Jenæ 1667. 4.

- p. 811. Francisci de le BOE SYLVII, *Praxios Medicæ Idea* nova. L. I. Lugd. Bat. 12. 1667.
- N. 41. p. 833. Joh. MAYOW. *Tractatus duo, prior de Respiratione, alter de Rachitide* Oxon. 1668. 8.
Discursus concernens *Medicinam*; & varios *Abusus* circa eam ap. Pharmacopolas. Lond. 1668. 8vo (Anglicè)
- N. 42. p. 845. Roberti BOYLÆI Reg. Soc. Socii. *Continuatio novorum Experimentorum* Physico-Mechanicorum, concernentium levitatem & gravitatem Aeris, eorumque effectus. Pars I. Oxon. 1668. 4. (Angl.)
- p. 850. W. SYMPSONI *Hydrologia Chymica, sive, Chymica Anatomia* Scarbrugenfis & aliorum fontium salubrium in districtu Eboracensi. Lond. 1668. 8. (Angl.)
- N. 44. p. 888. Marcelli MALPIGHII Philof. & Med. Bonon. de *Struttura Viscerum* Exercitatio Anatomica. Bonon. 1666. 4to.
- Vol. IV. N. Richardi LOWERI M. D. *Tractatus de Corde, item de motu & colore Sanguinis*. Londin. 1669. 8. impensis Jacobi Allestry.
- N. 46. p. 934. Roberti MORISON Scoti Aberdonensis *Praludia Botanica*. Londin. impens. Jac. Allestry. 1669. 8.
- p. 935. Cl. SALMASII præfatio in librum de *Homonymis Hyles Patræ*: Ejusd. de Plinio *Judicium*. Divinione 1668. 4.
- N. 47. p. 958. Wilhelmi HOLDER. D. D. & Socii Soc. Reg. *Elementa loquendi*: Specimen inquisitionis in naturalem productionem litterarum, unâ cum Appendice informandi personas mutas & furdas. Lond. 1669. 8. ap. Joh. Martyn.
- N. 48. p. 972. Balthazaris TELLEZ, Patr. Provincial. Soc. Jes. in Portugallia, *Historia Generalis Æthiopiæ, &c.* 1660. fol. (Portugallicè)
- N. 49. p. 987. Marc. MALPIGHII Ph. & Med. Bonon. *Dissertatio Epistolica de Bombyce* Regiæ Societati dicata, impressa Lond. ap. Joh. Martyn: & James Allestry, Typograph. Soc. Reg. 4.
- p. 991. *Discriptio Anatomica Chamæleontis, Castoris, DROMEDARII, URSI & DORCADIS*. Paris. 1669. 4. (Ital.)
- p. 999. Roberti WITTII M. D. *Responsio ad Hydrologiam Chymicam*

- cam Wilbelmi Symptoni.* impressa ap. Joh. Martyn. 8. 1669.
(Angl.)
- N.50.p.1017. Georgi SINCLARI *ars nova & magna gravitatis.* Roterod. 4. 1669.
- p. 1018. Michaëlis LYSERI, Henrici à MONICHEN, Martini BOGDANI, Jacobi SEIDELII, *Observationes Medicæ,* è Muléo Bartholini. Hafn. 8.
- p. 1019. Ottonis TACHENII *Hippocrates Chymicus.* Venet. 12.
- p. 1021. Thomæ BARTHOLINI *dissertatio de Cygni Anatome,* nunc aucta à Casparo BARTHOLINO F. Hafn. 8vo Anno 1668.
- N.51.p.1034. Nic. STENONIS *discursus super Anatomiam Cerebri.* Paris. 1669. 12. (Gall.)
- p. 1037. Dr. WITTHII *Responsio ad Hydrologiam Chymicam aucta.* &c.
- N.52.p.1058. Dn. CHARAS *Historia Naturalis Animalium, Plantarum & Mineralium,* ingredientium compositionem *Theriaca Andromachi.* 12. Paris. (Gall.)
- p. 1069. Roberti BOYLÆI, Soc. Reg. Sodalis *quædam Philosophica Tentamina; & alii Tractatus.*
- N.53.p.1071. Joh. EVELYNI Equitis, Socii Reg. Soc. *Sylva & Pomona,* de novo impressa cum auctuario. Lond. in Fol.
- N.54.p.1089. Nathanaëlis HIGHMORI de *Hysterica & Hypochondriaca Passione* responsio Epistolaris ad Doct. Willis Med. Londinensem. Lond. 1670. 4.
- p. 1091. Dn. CHARAS nova experimenta de Viperis. Paris. 1669. 8. (Gallicè & Anglicè)
- p. 1094. Francisci BAYLE D. M. A. Tolusani *Systema Generale Philosophia.* 1669. in Fol.
- Theodori KERCKRINGII D. M. *Spicilegium Anatomicum* continens *Observationum Anatomicarum rariorum Centuriam unam, nec non Osteogeniam Fœtum.* Amstelod. 1670. 4.
- N.56.p.1142. Malachiæ THRUSTONI M. D. de *Respirationis usu primario Diatriba; cui accedunt Animadversiones à Cl. viro in eandem conscripta, unà cum responsionibus Authoris.*

- ris. Lond. ap. Joh. Martyn. Typogr. Reg. Soc. ad insigne Campanæ 1670. 8.
- N.57.p.1175.** Francisci REDI, Academici Furfurarii (f. della Crusca) Experimenta circa *Generationem Insectorum*. Florentiæ 1668. 4. (Ital.)
- p. 1176.** Joh. ZWELFERI *Pharmacopœia Regia*, f. dispensatorium novum locupletatum & absolutum, cum annexa *Mantissa* Spagyrica & gemino Discursu Apologetico contra Otton. Tachenium & Francisc. Vernys. 1668. Fol.
- p. 1178.** Thom. WILLIS M. D. Nat. Philos. Prof. Oxon. nec non Med. Coll. Londini & Soc. Reg. Sodalis, Affectionum quæ dicuntur Hystericæ & Hypochondriacæ Pathologia Spasmodica, vindicata contra responsionem Epistolarem Nathanaëlis *Higbomori* M. D. cui accesserunt Exercitationes Medico-Physicæ duæ I. de sanguinis accensione, II. de motu musculari. Lond. ap. Jac. Allestry. 4.
- N.58.p.1200.** Joh. Sigism. ELSCHOLTII Elect. Brandenb. Med. *Clysmatica nova* sive ratio in venam sectam medicamenta immittendi. Colon. Brandenb. 1667. 8.
- p. 1201.** Nic. HOBOKENI *Anatomia Secundina humana*. Ultraj. 1669. 8.
- p. 1194.** Joh. Luv. GANSII M. D. *Coralliorum historia*. Francof. 1669. 12.
- N.59.p.1057.** Ludovici de BEAUFORT Parisini Med. D. *Cosmopœia Divina*, f. Fabrica Mundi explicata. Lugd. Bat. 1656. 12.
- p. 1053.** Joh. AMERPOEL *Cartesius Mosaizans*. Leovvard. 1669. 12.
- Historia Divina *Geneseos Mundi* explicata & illustrata.
- N.60.p.1085.** Hermanni GRUBE M. D. Commentarius de modo *Simplicium Medicamentorum Facultates* cognoscendi. Hafn. & Francof. 1669. 8.
- p. 1086.** Joh. Dan. MAJORIS Ph. & Med. D. *de Lacte Luna* dissertatio Medica. Kilon. 1667. 4to.
- N.61.p.2008.** Wilhelmi CLARKII historia naturalis *Nivri* sive Philosophicus Discursus de Natura, generatione, loco, & artificiali

- ali extractione *Nitri*, cum ejus virtutibus & effectis. Lond. 1670. 8. (Angl.)
- N. 62. p. 2032. Wilhelmi SYMPSONII Vindiciæ *Hydrologiæ Chymicæ*. Londin. 1670. (Angl.)
- p. 2034. Dn. FOURNEILLIS Discursus pro vindicatione Cartesiani systematis: cui annectitur Francisci BAYLE *Systema* generale, ejusdem Philosophiæ Cartesianæ. Londin.
- N. 63. p. 2057. Roberti BOYLÆI Tractatus de *Cosmicis* rerum *Qualitatibus*; de Temperie subterranearum & submarinarum regionum, & de fundo maris, unâ cum introductione ad historiã *Qualitatum Particularum*. Oxon. 1670. 8. (Angl.)
- p. 2058. Joh. RAII M. A. & Soc. Reg. Sodalit Catalogus Plantarum Angliæ & Insularum adjacentium, tum indigenas, tum in agris passim cultas complectens. Lond. 1670. 12.
- N. 64. p. 2074. Francisci BAYLE D. Medici Dissertationes Medicæ tres, 1. de causis fluxus menstrui mulierum, 2. de Sympathia variarum corporis partium cum utero. 3. de usu lactis ad Tabidos reficiendos, & de immediato corporis alimento. Tolosæ 1670. 4t.
- p. 2078. Joh. SWAMERDAMI *Historiæ generalis Insectorum* Pars prima. Ultraj. 1669. 4t. (Belgicè)
- p. 2081. Francisci Josephi BURRHI Epistolæ duæ ad *Thomam Bartholinum*. Hafn. 1669. 4t.
- N. 65. p. 2105. J. B. du HAMEL Eccles. Bajocens. Cancellarii, de *corporum affectionibus cum manifestis, tum occultis* libri duo: Seu promotæ per Experimenta Philosophiæ Specimẽ. Paris. 1670. 12.
- p. 2007. Francisci Wilhelmi Lib. Baronis de NULAND *Elementa Physica, s. nova Philosophiæ Principia*, ubi Cartesianorum principiorum falsitas ostenditur, ipsiusque errores ac paralogismi ad oculum demonstrantur ac refutantur. Hagæ Com. 1669. 12.
- p. 2012. Petri M. CAVINA, *Conjecturæ Physico-Astronomicæ de Natura Universi*. Florentiæ 1669. 4t.
- p. 2013. *Demonstrationes Physico-Mathematicæ septem Propositionum promissarum à Donato ROSETTI*. Florentiæ 1668. 4t. (Ital.)

- N.66.p.2034.* Roberi BOYLE Nobilis Angli è Soc. Reg. Origo Formarum & Qualitatum, juxta Philosophiam Corpuscularum considerationibus & experimentis illustrata. Oxon. 1669. 12. (ex Angl. Latine redd.)
- Johannis WEBSTERI Medicinæ & Chirurgiæ Practici *Metallographia* seu Historia Metallorum. Londin. 1670. 4t. (Angl.)
- p. 2036.* Francisci REDI Epistola de quibusdam Oppositionibus suis Observationibus circa viperas objectis. Florentiæ 1670. 4. (Ital.)
- N.67.p.2052.* Roberti BOYLE Tractatus de inventione *Admirabilis Rarefactionis Aëris* (etiã absque calore :) Novæ Observationes circa *durationem* scaturiginis aëris: Nova Experimenta *condensationem aëris* per intensum frigus concernentia, & ejus compressionem sine Mechanicis machinis, atque admirabiliter differentem extensionem ejusdem quantitatis aëris rarefacti & compressi. Lond. ap. Herringman. 1670. 4t. (Angl.)
- p. 2057.* Honorati FABRI Soc. J. *Dialogi Physici*, quorum *primus* de lumine, *secundus* & *tertius* de vi percussiois & motu; *Quartus* de humoris Elevatione per canaliculum; *Quintus* & *sextus* de variis selectis. Lug. Gall. 1669. 8vo.
- p. 2058.* Antonii MOLINETTI Ph. & Med. Veneti &c. *Dissertationes Anatomica & Pathologica de Sensibus* & eorum organis. Patav. 1669. 4t.
- N.68.p.2077.* ACADEMIÆ NATURÆ CURIOSORUM *Miscellanea Curiosa Medico-PHYSICA*. Lipsi. 1670. 4to.
- p. 2082.* Honorati FABRI S. I. *Physica* in decem *Tractatus distributa*. Lugd. Gall. 1669. in 4to.
- N.69.p.2087.* P. Francisci LANÆ Soc. J. *Prodromus* s. Specimen quarundam novarum inventionum, præmissum *Arti Magistra*. Bresc. 1670. 4. (Ital.)
- p. 2116.* Heinrici MEIBOMII de *Cerevisiis* potibusque & ebriaminibus extra vinum aliis, *Commentarius*, annexo libellô *Turnebi* de Vino. Helmstad. 1668. 4to.

LIBRI novissimè in ITALIA
editi aut propediem edendi ex communi-
catione Rev. Dn. P. Adami Adamandi
 KOCHANSKY.

D. MONTANI Contemplationes Physico-Mathematicæ Italicæ.
 Laurentii BELLINI, de *motu Cordis*.
 ROSSETTI Dissertatio de *Guttis pulverisabilibus*, cui accessit

Epistola Responsorialis ad censuras Rever. Patr. Honorati
 FABRI contra librum Autoris de vi Percussionis.

Francisci REDI Epistola de Lapide Serpentis Pileati: cujus titulus:
 Esperienze intorno a varie cose naturali che cison portate dall'
 Indie, dedicate ad P. Athanas. Kircher. i. e. Experimentiæ circa vari-
 as res Naturales, quæ sunt allatæ ex Indiis.

BORELLI de *motionibus naturalibus*, à gravitate pendentibus, ubi
 promittit alium Tractatum de *motibus animalium*.

MARCHETTI Exercitationes Mechanicæ, & alius Liber de Resistentia
 Solidorum.

IMPERATI Historia Naturalis. Italicæ.

ZANONI Herbæ nondum descriptæ circa Bononiam.

Rarioribus *Scriptis Physico-Mathematicis* annumerare liceat Am-
 pliff. & Consultiffimi Viri Dn. OTHONIS à GÜRICKÆ Consiliar.
 Sereniff. Elector Brandenb. & Consulis Magdeb. Spectatiff. Novi-
 Germanorū Archimedis (qui in Musei sui microcosmo stupendis
 machinis dimeditur Macrocosmi spectacula) *Rarissimum Librum* de VA-
 CUO SPATIO tot Principum, Magnatum, & Eruditorū votis expetitum,
 qui propediem apud Dn. Joh. Janfonium de Waasberge Amstelodami
 lucem

lucem videbit publicam. Interim quæ Promulſidis locò ACADEMIÆ GERMANICÆ *Natura-Curioſorum* communicata fuerunt, non ingratum B. L. futurum arbitramur, ſi ea quoque hîc ſubjungantur. Ita autem prædicus laudatiſſimus Dn. G Ü R I C K E Litter. 1671. 7. Jul. ad D. *Sachſium* Magdeburgo-Vratiſlaviam ſcriptis: *Miferam o- lim ad petitum Rev. P. Schotti ipſi Extractum quoddam unà cum globuli præparatione, cujus inibi mentio facta fuerat, ſed dum dimidiò ab eo tempo- re annò vivis exceſſiſſet, & longò poſt tempore demum prodiret Liber, in quo Experimenta mea ſeſe editurum promiſerat, Extractum illud unà cum dicta præparatione invenire non potui, nec licet apud Academiam Herbipolita- nam inquiſiſſem, quorſum communicata devenerint, reſcire potui. An ergo Extractum hocce, Veſtro Publico Naturæ Templo affigendum cenſeatis ignoro, illud ſiquidem in majori opere plurimis inſeruit laboribus; unde ſi veſtris Ephemeridibus inſereretur, impoſterum ipſam globuli præparatio- nem transmitterem.* Haſtenus Dn. G Ü R I C K E. Præmittimus itaque INDICEM Librorum & Capitum totius Operis ab ipſo communica- tum, inſeruimus nominatum Extractum, impoſterum ubi & ab Au- thore impetrata fuerit, ipſius Globi præparatio- nem ſubjuncturi,

OTTONIS de GUERICKE
 EXPERIMENTUM NOVUM
 (dictum)
 MAGDEBURGICUM
 DE
 VACUO SPATIO

In
 Septem Libros distributum.

* * * * *

LIBER PRIMUS.

De Mundo ejusque Systemate, secundum communiores Philosophorum sententias.

Cap.

1. **Q**uid Mundus sit, quidve communiter sub nomine Mundi contineatur.
2. De Motu stellarum, tam errantium seu Planetarum, quam non errantium seu fixarum.
3. De Antiquorum duplici Systemate, vel ex supposita terræ quiete, vel Supposito istius motu.
4. Continet brevem Systematis Mundi descriptionem, secundum Ptolemæi hypothefin, suppositâ Tellaris quiete.
5. De Systemate Mundi Pythagorico secundum Copernicum, in quo Sol ponitur pro centro hujus Mundi.
6. De motu Terræ diurno & Annuo secundum Copernicum.
7. Continens objectiones contra hoc Copernicanum Systema, tam Astronomorum, quam Physicorum.

8. Con-

8. Continet Objectiones quæ ex Scriptura sacra contra Copernicanum Systema adferuntur, earumque resolutiones.
9. De Systemate Mundi secundum Tychonem de Brahe, nobilem Danum; in quo Terra collocatur in centro Mundi, Sol autem in centro Planetarum (exceptâ Lunâ) secum illos vehens.
10. De Systemate alio, in quo Terra collocatur in centro Mundi, Terræque attribuitur Motus circa proprium axem spatiò 24. horarum.
11. De Emendato ac perfectiori Systemate Mundi Copernicano.
12. De Sole. Cap. 13. De Maculis Solis.
14. De Mercurio. Cap. 15. De Venere.
16. De Terra & Luna. Cap. 17. De Marte.
18. De Jove. Cap. 19. De Saturno & Planetis in genere.
20. De distantii Astrorum in genere.
21. De distantia Lunæ à Terra.
22. De magnitudine Lunæ.
23. De Solis distantia à Terra.
24. De Solis magnitudine.
25. De Planetarum distantii à Terra, eorumque magnitudinibus.
26. De Stellarum fixarum altitudine seu distantia à Terra nostra, secundum Ptolemaicos & Aristotelicos.
27. De Stellarum fixarum altitudine seu distantia à Terra secundum Tychonicos.
28. De Stellarum distantia secundum Pythagoreos seu Copernicanos, Solem collocantes in medio Mundi.
29. De Stellarum fixarum numero & earum hõc seculò per Tubos opticos aperta innumerabili multitudine.
30. De Stellarum fixarum magnitudine.
31. De Cælo seu Cœlis, ut & de æthere, ac materia Cœlesti.
32. De Firmamento & quid supra illud, in Sacris Literis.
33. De Cælo Empyreo.
34. An extra hunc Mundum alii vel plures sint Mundi, & utrum sint incerto numero vel innumerabiles?
35. De spatio imaginario extra Mundum.

LIBER SECUNDUS.

De Spatio Vacuo.

Cap.

1. Quâ causâ Auctor adductus sit ad inquirendum Vacuum.
2. De Loco, Cap. 3. De Vacuo. Cap. 4. De Spatio.
5. De Spatio intermedio, inter Corpora Mundana, quod communiter Cœlum vocatur,
6. An Spatium seu Universale illud omnium rerum vas vel continens sit finitum vel infinitum.
7. De eo quod est & quod non est.
8. An Spatium sit creatum vel increatum aliquid.
9. De Infinito. Cap. 10. De Numero.
11. De Cœlo quod vocatur locus beatorum.
12. De Maximo & Minimo.

LIBER TERTIUS.

De Propriis Experimentis.

Cap.

1. De Aëre ejusque origine, natura & qualitatibus.
2. De primo Experimento Vacui, per extractionem aquæ.
3. De Secundo Experimento per aëris extractionem, comparandi Vacuum.
4. De Constructione Singularis alicujus Machinæ, pro efficiendo Vacuo.
5. De Tertio Experimento pro demonstratione Vacui.
6. De Quarto Experimento Vacui, Aquam scil. e^m Vase vitreo extrahendi.
7. De Quinto & accuratiori modo Vacuum exhibendi.
8. De Sexto Experimento Vacuum & quidem Summum comparandi.
9. An Vacuum sit in rerum natura, vel non?
10. Experimenta de Odore & fermentatione.

11. Experimentum, quo Nubes ac ventus, coloresque Iridis possunt in vitris excitari.
12. De Igne in Vacuo.
13. Experimentum de consumptione aëris per ignem.
14. De Lumine in Vacuo. Cap. 15. De Sono in Vacuo.
16. Experimenta de Animalibus in Vacuo.
17. De Machinæ alicujus Hydraulico pneumaticæ constructione, quæ non solum multarum inventionum occasionem præbet, sed etiam in Museo recreationis animi causa conservari potest.
18. De Ulu & operationibus hujus præcedentis Machinæ.
19. De Novo aliquo, occasione hujus Machinæ, invento, aëris gravitatem super Terra indicante.
20. De Aliis hujusmodi Experimentis gravitatem aëris super tellure, ut & Terminum extensionis Vacui fugæ, demonstrantibus.
21. De Aëris ponderatione.
22. De Cylindri aërei gravitate, pro cujuslibet Cylindri capacitate, inveniendâ.
23. Experimentum, per aëris gravitatem, duas Phialas ita conjungendi, ut à 16. Equis vix distrahi possint.
24. Aliud ad hæc Experimentum, quò phialæ, quæ non ab Equis 30, 40, 50, &c. flatu autem disjungi possunt.
25. Aliud Experimentum Lances seu phialas prædictas, pondere dividendi.
26. Aliud Experimentum, quid nimirum aëris gravitas operari possit, comprimendo scilicet & frangendo omnia vasa.
27. De Vase Vitreo plures quam viginti vel 30. aut 40. &c. homines robustos attrahere valente.
28. Experimentum Ingens pondus elevandi.
29. Experimentum novi & antea nunquam usitati sclopeti.
30. Experimenta quibus variatio gravitatis aëris pro diversa altitudine indicatur.
31. Experimenta variationem Gravitatis aëris pro diverso tempore indicantia.
32. De Causa suctionis.
33. Experimenta de Aëris Dilatione & Condensatione seu Compressione.

34. Experimentum pro demonstrando Vacuo per Argenti vivi è Tubo vitreo superius clauso, descensum.
35. Continens objectiones communiore contra Vacuum, earumque resolutiones.
36. R.R. Patrum Kircheri & Zuchii Romæ, ut & P. Cornæi in Herbipolenfi Univerſitate Profeſſoris, Judicia, de Experimentis Magdeburgicis.
37. Thermometrum novum Magdeburgicum dictum.

LIBER QUARTUS.

De Virtutibus Mundanis & aliis rebus inde dependentibus.

Cap.

1. De Virtutibus Mundanis in Genere.
2. De Virtute incorporea Telluris, quæ dicitur impulsiva.
3. De Natura & Qualitatibus virtutis impulsivæ.
4. Experimentum de Globulo in aqua liberè suspenſo.
5. De Virtute Conservativa Terræ.
6. De Virtute Expulsiva Telluris.
7. De Virtute dirigente Telluris.
8. De Differentia inter Virtutem Terræ Conservativam & Directivam.
9. De Virtute Vertente.
10. De Virtute ſonante & resonante.
11. De Virtute Calefaciente.
12. De Virtute Lucente & Colorante.
13. De Natura & qualitate viſus.
14. De Differentia Aspectus inter Astra valdè remota & non valdè remota.
15. De Experimento, quò virtutes enumeratæ per attritum in globo Sulphureo excitari poſſint.

I. Quo VIRTUTEM CONSERVATIVAM in hoc globo demonſtres, illum beneficiò axis ejus ſuper duo fulcra a. b. in Machinula a b c d, à baſi palmum altum, ſtatuas & omnis generis fruſtulis, ceu

ceu foliis auri, argenti, chartæ, lupuli, vel aliis radimentis substratis, palpando palmâ fatis siccâ tangas, ut sic bis vel ter &c. atteratur seu perstringatur, tunc fragmenta hæc attrahet: & in axe versatur secum rapiet. Quò tibi modò, globus terrenus quasi ob oculos ponitur, qui omnia animalia & alia, quæ in superficie ejus existant attrahendo sustinet & motu suò viginti quatuor horis diurnò secum circumducit.

Ita hic globus guttis aquarum propius admotus illas tumescentes & turgescentes facit; pariter aërem & fumum attrahit &c.

Ex quibus perspiciendum, ejusmodi virtutum in Tellure ad sui conservationem existere, quæ etiam per attritum, in singulari corpore habili, videlicet, hòc Globò, excitari possit, ut in eo plus quàm Terra ipsa operetur (quicquid enim hic globus attrahit, veluti Terræ eripit, vel ei detrahit). unde apud antiquos notus fuit *Lapis*, attrahicem & expultricem virtutem habens, de quo in Lib. 5. c. 4.

II. VIRTUS etiam EXPULSIVA in hoc Globo evidenter videnda (dum sc. ex Machinula ad manus sumatur & dicto modo palmâ siccâ atteratur seu perstringatur) attrahit enim non solum, sed & ejusmodi corpuscula (pro temperiei diversitate) à se iterum propellit, nec prius recipit, quàm aliud corpus attigerint. Hæc virtus autem in plumis mollioribus & levioribus omnium optimè cognoscenda est (quia in terram non eò citius cadunt, quàm alia frustula,) exinde illæ sursum propulsæ, in orbe virtutis hujus Globi pendulæ, diutius sustineri & sic cum Globo, eò, quò velis in toto conclavi circumagi possunt.

Circa quod præterea notanda sunt, 1. ejusmodi plumam molliorem, cum in Globo, tum in aëre sese extendere & vividam quodammodo præstare; itaque omne quod propius existit, aut lubenter attrahere, aut si non valeat, ei se ipsam applicare. Ideo summitatibus rerum quarumlibet oppositarum (si ratione commemoratâ in conclavi circumagatur) appellere &, quò alicujus naso adhaereat, efficere posse. Sed si quis super mensam statuat candelam ardentem ac eidem hanc plumam (palmò circiter remotiorem) adigat, ad Globum usque subito recedit atque penes illum quasi præsidium quarit: Aliàs hic Globus plumam plerumque haut recipit, priusquam aliis rebus adhaferit. 2. Eandem partem seu faciem plumæ, qua à Globo semel susceptâ ac ab illo iterum propulsæ est, etiam in orbe virtutis immutatam conservari, ita quidem,

ut si quis Globum supra plumam ducat, hæc in aere se invertat, & eâdem facie globum semper respiciat (Num eâdem causâ fiat, ut Luna eandem faciem ad terram semper advertat, & procul dubio in Orbe virtutis Terræ, sic ab ea repellatur, ibique teneatur, de eo aliquid infra Lib. 5. c. 20. dicemus). 3. Plumam, si in Globo ramulos suos explicare cœperit & digitum aut aliud quid ei obtendas, huic, advolare ac recedere Globum versus, idque aliquoties reiterare: si verò filum lineum plumæ opponas, omnia illius brachiola Globo prorsus adjungi ac diutius sic ea applicata quasi mortua jacere, donec se iterum erigant & extendant. Ad eundem modum hæc pluma ab igne ad eòdè metuit, ut si se ita explicet eadem verò flamma candelæ admoveatur, in Globum se rejiciat. 4. Si filum lineum superne appensum usque ad Globum fermè demittas, digitòque vel aliâ re attingere tentes, filum cedere, atque digitum appropinquantem haut ferre. 5. Filum lineum, si acumini ligni acuminati inque mensa vel scamno firmati inhærescere facias, atque filum ulnâ longius demittas, ita quidem, ut infra ibi aliud quid, spatîo pollicari remotius, attingere possit (quoties sc. Globus excitatus, summitatî hujus ligni admoveatur) inferius fili cum juxta opposito conjungi. Quo ad oculos demonstrandum, hanc virtutem in filo lineo usque ad partes infimas se extendisse, dum hoc aut attrahit, aut se ipsum alligat. 6. Hunc Globum si in machinula intermediò axe suò, eâ ratione suspendatur, ut in illo versari possit, atque more consuetò palmâ excitetur, plumaque mollior supponatur, hanc multoties attrahere atque in quemvis proximum sibi substratum locum à se circumcirca repellere, idque per aliquot horas continuare. 7. Sæpius accidere, ut brachiola plumæ (cum sc. pluma, globò excitatò, incumbens se explicat) se illi, quod obtenditur, sponte applicant, imò subito etiam reprimant & incurvent, atque sic eam antipathiam, quam ipsa, aut Globus ipse erga id tunc temporis fovens, declarent: Pari ratione evenire, ut ex sparfi dicti ramuli, si eos digitis apprehendere coneris, se attingi detrectent, seseque reflectant ac incurvantes se, Globo applicant.

16. De aliis adhæc virtutibus corporeis & in corporeis,

LIBER QUINTUS.

*De Terraqueo globo ejusque Sociâ
quæ vocatur Luna.*

Cap.

1. De Terraqueo globo sive Tellure, ejusque magnitudine.
2. De Comparatione Terraquei nostri globi cum Magnitudine Mundi nostri Planetarii.
3. Telluris globus, sicut neque externè, sic neque internè, est inutile sive mortuum corpus.
4. De Telluris Anima. Cap. 5. De Mari, & æstu Maris.
6. Aëre circa Tellurem, & igne Elementari credito.
7. De altitudine aëris circa Tellurem.
8. Observatio quædam à Davide Frölichio in monte Carpato Hungariæ instituta, quod non parum facere videtur ad judicium de aëris altitudine & regionum ejus constitutione ferendum.
9. De Divisione Aëris in regiones.
10. De Aëris refractione & ex inde sequenti Astrorum variabili apparentia, tum loci, tum Magnitudinis.
11. De Eccentricitate Solis & Lunæ.
12. De Motu seu circumgyratione Aëris.
13. Terraqueus globus non quiescit in aëre.
14. Terraqueus globus non est in medio Mundi.
15. De Telluris Motu.
16. De Telluris Latione.
17. De Luna.
18. De Aspectu Lunæ & ejus Maculis.
19. De Lunæ Latione.
20. De Lunæ motu.
21. De conjunctione Lunæ cum Terraqueo nostro Globo.
22. De Lunæ distantia & Magnitudine.
23. An in Luna sint Animalia.
24. De Eclipsibus.
25. De Telluris interitu.

Appendix ad hunc Librum de Cometis.

LIBER SEXTUS.

*De Vero Mundi nostri Systemate
Planetario.*

Cap.

1. De Mundo quid sit, quidve in hoc Tractatu sub nomine Mundi contineatur.
2. Quomodo Mundus sit unum corpus, & inde unicus Mundus nominandus.
3. De Mundi Latione.
4. De Mundi motu secundum Peripateticos.
5. De Mundi motu secundum Tychonicos.
6. De Mundi motu secundum Autoris & partim quorundam aliorum sententiam.
7. De Corporibus Mundanis.
8. De Sole secundum Autoris sententiam.
9. De Solis distantia à Terra & Magnitudine.
10. De Stellis errantibus seu Planetis.
11. De Latione Planetarum.
12. De Motu Planetarum.
13. De Planetarum Distantiis.
14. De Magnitudine Planetarum.
15. An in Planetis sint Animalia?
16. De Vero Systemate hujus Mundi.
17. De Eo quod finit hunc Mundum.

LIBER SEPTIMUS.

De Stellis Fixis & Eo quod finit Eas.

Cap.

1. De Distantia Fixarum, vel à Tellure nostra vel potius à Sole.
2. De Magnitudine ac multitudine Stellarum.
3. De Stellis Fixis, quid nimirum sint.
4. Contuens Pat. Kircheri sententiam de Stellis Fixis, cum nostris Annotationibus.
5. De Fine seu ultimo termino Stellarum.

*Catalogus Diverſorum Librorum
Phyſico-Medicorum ab Anno 1665. us-
que ad hunc præſentem Annum paſſim
editorum.*

1. **A**lexandri MAUROCORDATI Constantinopolitani, Ph. & Med. D. *Pneumaticum Instrumentum circulandi Sanguinis, ſive de motu & uſu Pulmonum* Diſſertatio Philoſophico-Medica. Francof. ap. Thom. Matth. Götz. 1665. 12. & Bonon. 1664.
2. Franciſci BACONIS de Verulamio Baronis, Vice-Comitis S. Alban, Summi Angliæ Cancellarii, *Opera omnia*, quæ exſtant, unò volumine comprehenſa cum Indice rerum & verborum, & præfixa *Autoris vita*. Francof. 1665. in fol.
3. Laurentii BELLINI *Exercitatio Anatomica de Structura & uſu Renum*: addidit ei Renum monſtroſorum exempla Gerhardus Blaſius M. D. & Prof. P. Amſtelodam. 1665. 12.
4. HIPPOCRATIS Opera Græcè & Latinè edita & ad omnes alias editiones accommodata, induſtriâ & diligentiâ Joh. Antonid. van der LINDEN. Vol. II. Lugd. Batav. 1665. 8vo.
5. Joh. Dan. MAJORIS Ph. & M. D. Prof. Anat. & Botan. Kilon. nec non Archiatri Epilcopi Eitingenſis & Academici S. R. I. Nat. Curioſ. *Diſſertatio Botanica* de Planta monſtroſa Gortorpienſi menſis Junii 1665. ubi quædam de *Coaleſcentia* Stirpium, de *Circulatione* Succi Nutritii per eaſdem &c. Slesvvig. 1665. 4.
6. D. Joh. Theod. SCHENCKI Theor. Prof. Publ. *Marathrologia* & Diſſertatio de Fœniculo. Jenæ 1665.
7. Joh. Laurent. BAUSCHII M. D. Phyſ. Svinfurtenſ. Acad. S. R. I. Nat. Curioſ. Præſidis, *Schediaſmata* bina Curioſa de *Lapide Hematite* & *Ærite* ad mentem Acad. Nat. Cur. congeſta. Lipſ. 1665. 8vo.
8. Laurentii GIESELERI, Oſterodenſis M. D. & Phyſ. Brunſvic. *Diſſertatio* Philologicò-Medicà de *Pinguedine*. Brunſv. 1665. 4.
9. Philippi Jacobi SACHS à Levvenheimb, Ph. & M. D. Acad. N. C. S. R.

- S. R. I. Phosphori & p. t. Adjuncti, *Γαμμαρολογία* s. Cancrorum *Consideratio* Physico-Philologico-Historico-Medico-Chymica, in qua præter Gammarorum singularem naturam, indolem & multivarium usum, non minùs reliquorum crustatorum instituitur tractatio ad normam Colleg. Nat. Curios. Francof. & Lips. 1665.
10. Simonis PAULLI, Medici Regii, ac Prælati Aarhufiensis Commentarius de *abusu Tabaci* Americanorum Veteri & *Herbæ Theè Asiaticorum* in Europa novo, quæ ipsissima est *Chamaeleagnos Dodonæi*, aliàs, *Myrtus Brabantica*, Germanicè Post &c. dicta, cum figuris æneis utensilia quædam Chinesium repræsentantibus. Argentorati ap. Autoris Fil. 1665. 4to.
11. Thomæ BARTHOLINI Decani, Regii Archiatri & Prof. Honorarii de *Comera*, *Consilium* Medicum. 1665. 8vo.
12. Michaëlis LYSERI *Culter Anatomicus* s. Methodus brevis artificiosè & compendiosè secandi humana Cadavera. Hafn. 1665. Edit. secunda.
13. Joh. Danielis MAJORIS Ph. & Med. D. Prof. Anat. & Botan. Kiloniens. nec non Archiatri Episcopi Eitingensis & Academici S. R. I. Natur. Curios. *Dissertatio* de Fortuna Medici solenniter habita, Kilonii 1666. 4to.
14. Ejusdem de Febre Artificiali. Kilon. 1666.
15. Ejusdem Historia Anatomix Kiloniensis, ad Serenissimum *Christianum Albertum*, Cimbriæ Ducem, Academia Kiloniens. Fundatorem: cum Catalogo ab Autore editorum & edendorum Librorum. Kilon. 1666. Fol.
16. Dn. Michaëlis ETMULLERI *Dissertatio* de Morfu Viperæ. Lips. 1666.
17. Joh. Sigism. ELSHOLZ. *Historia Steatomatis feliciter curati*. Colon. Brandenb. 1666.
18. Joh. Laurent. BAUSCHII Med. D. Phys. Svinfurtens. Acad. S. R. I. Natur. Curios. Præsidis, *Schediasma* Curiosum de *Unicornu fossili* existat cum Joh. Mich. *Febr Anchora Sacra*. Jenæ 1666. 8vo.
19. Michaëlis FEHR M. D. Phys. Svinfurt. & Acad. Nat. Cur. S. R. I. p. t. Præsidis *Anchora Sacra*, vel, Scorzonera ad normam & formam Coll. Nat. C. elaborata. Jenæ 1666. 8vo.
20. Thomæ BARTHOLINI Decani, Reg. Archiatri, & Prof. Honorarii
Hepatis

Hepatis exautorari desperata causa cum præcipuis Europæ Medicis concertatio. Hafn. 1666. 8vo.

21. Petri BORELLI Hortus s. *armamentarium Simplicium*, Mineralium, Plantarum & Animalium ad artem Medicam utilium, cum brevi eorum Etymologiâ, descriptione, loco, temperie, & viribus. Castris. 1666.
22. Bernhardi SWALVE *Pancreas Pancrene*, s. Pancreatis & succi ex eo profluentis commentum succinctum. Amstel. 1667. 12.
23. Danielis PUCRARIJ in Genevensi Acad. Phil. Prof. & Med. D. *responsio* (ad Jacob. Holstii Dissert. de Flamm. Cordis) de Carnibus Lucentibus, exstat cum Epistola Thom. Bartholini de Flammula Cordis. Hafn. 1667. 8vo.
24. Gverneri ROLFINCII Ph. & Med. D. ac Prof. P. de *Purgantibus Vegetabilibus* Liber Sectionibus XV. absolutus. Jenæ 1667. 4t.
25. Hieronymi BARBATI Patavini *Dissertatio de Sanguine & ejus Sevo*, in qua præter varia lectu dignissima *Conringii, Lindeni & Bartholini* circa Sangvificationem opiniones, *Stenoniana* Sanguinis dealbatio, *Willisii* Succi Nervorum vis, *Regii* transitus Chyli ad Lienem, *Liceti* nutritio Embryonis, *Warthoni & Charletonis* Lactis expositio, *Harveii* Seminis masculini retentio rejecta, *Mæbii* Spirituum animalium materia, & alia Clarissimorum *Neotericorum* prolata doctè & politè exponuntur. Francof. ad Mœn. 1667. 12.
26. Theodori ALDES Angli *Dissertatio Epistolica* contra D. Gulielm. *Harveum* interpolata, & tribus Anatomicis Observationibus auctior reddita, qua unus atque alter error, quem is in Libro aureo de Generatione Animalium commisit, detegitur. Amstelod. 1667. 12.
27. Johannis ab ANGELIS Vindiciæ *Dissertationis* ab Aldes. Amstelod. 1667. 12.
28. Michaëlis FEHR Med. D. *Hiera Piera*, vel de *Absinthio* Analecta ad normam Colleg. Nat. Cur. selecta. Lips. 1667. 8vo.
29. Simonis PAULLI, Regii Medici, ac Prælati Aarhusiensis, *Quadrivarium Botanicum*, ex Veterum & Recentiorum Decretis & Observationibus tum Medicis, tum Anatomicis, itemque multis Chymica principia & humaniora Studia spectantibus refertum; additis dosibus Purgantium &c. Argentorati ap. Aut. Fil. 1667. 4to.

30. Thomæ BARTHOLINI Decani, Regii Archiatri, & Prof. Honorarii, *Epistola* ad Jacobum *Holstium* de *Flammula Cordis*, cum ejusdem argumenti dissertatione Jacobi *Holstii*: accessit Dan. Pucrarrii responsio de carnibus lucentibus. Hafn. 1667. 8vo.
31. Declaratio Fraudum & Errorum apud Pharmacopœos commissorum autore LISSETO *Benancio*, Latinitate donata & edita ex Museo Thomæ BARTHOLINI: accessit Dialogus Joh. Ant. *Lodetti* ejusdem argumenti. Francof. 1667.
32. Danielis LUDOVICI Med. Ducal. Saxo-Gothani de *Volatilitate Salis Tartari* Dissertatio. Gothæ 1667. 12.
33. Robert BOYLÆ I Nobilis Angli *Historia Fluiditatis & Firmitatis*. Amstelod. 1667. 12. (Lat.)
34. Ejusdem *Tentamina quædam Physiologica* diversis temporibus & occasionibus conscripta. 1667. 12. (Lat.)
35. Joh. Daniel. MAJORIS Vratisl., Med. D. P. P. *Chirurgia Infusoria* placidis Cl. Virorum dubiis impugnata, cum modesta responsione. Kilon. 1667.
63. Ejusdem Deliciæ Hybernæ s. Tria nova Inventa Medica, videl. I. Chirurgia Infusoria: II. Transplantationis Medicæ novus modus: III. Inunctio verticis ad curandos morbos quosdam, etiam non-Cephalicos extensa. Kilon. 1667. Fol.
37. Christ. Frid. GARMANNI Med. L. *Discursus Physico-Medicus de Gemellis & Partu numerosiore*. Lips. 1667. 4to.
38. Ejusdem *Discursus de Nutritione Infantis* ad vitam longam *Helmontiana*, & de *Morbis infantum*. Lips. 1667. 4t.
39. Dn. de CHILDERY *Historia rerum naturalium Angliæ*. ex Anglico Gallicè reddita. 1667. 12.
40. Georg. Hieronym. VELSCHII *Dissertationes* II. Medico-Philosophicæ de *Ægagropilis*. August. Vind. 1668. 4t.
Adjunctum est Poëma Alexandri GATTI de *Venatu Damarum*, ex Italico Latinè redditum.
41. Ejusdem *Sylloge* Curationum & Observationum Medicinalium; quæ continentur Marcelli *Cumani*, Jeremiæ *Martii*, Achillis *Gasseni*, Joh. Walrici *Rumleri*, Hieronymi *Reusneri*, Observationes, item Notæ in easdem & *Episagmata* G. H. VELSCHII. Aug. Vind. 1668. 4t.
42. Jacobi Pancratii BRUNONIS, M. D. in Altorfina Acad. Prof. *Nota*

- & *Castigationes* ad hodierna & vera Artis Medicæ principia accommodatæ, in *Judicium de Sanguine Venâ sectâ dimisso* Joh. Jessenii à Jessen Norimb. 1668. 12.
43. D. Joh. Christ. Fromman de Venæsectione in Morbillorum declinatione obortâ Pleuritide administranda. Lips. 1668. 8vo.
44. Joh. Laurent BAUSCHII M. D. Schediasma posthumum de *Cæruleo & Chrysolilla*. Lips. 1668. 8vo.
45. Nic. HOBOKENI Ultrajectini L. A. M. Ph. & Med. D. & in Acad. Hardervic. Med. Ord. ac Mathes. Extraord. Prof. *descriptio fontis Bilfeldiani Redekeri*, ex Germanico Latine reddita & animadversionibus aucta. Amstelod. 1668. 8vo.
46. Ejusdem *Exercitatio* de sede Animæ humanæ in corpore humano. Arnhem. & Ultraj. 1668. 8vo.
47. Pauli MANFREDI, Lucensis ex Camajore, Ph. & Med. Romanus in Urbis Archilyceo Med. Pract. Prof. Extraord. de nova & inaudita *Medico-Chirurgica Operatione, sanguinem transfundente* de individuo in individuum, prius in Brutis & deinde in Homine experta Romæ. Romæ 1668. 4t.
48. Petri GUISSONII, Avenionensis Dissertatio Epistolica, de tribus Principiis Chymicis, & nova recentiorum medendi methodo: præmissa est operibus Petri Poterii editis Francof. 1668. 8vo.
49. GEBRI Arabis *Chimia* sive traditio summæ perfectionis & investigatio Magisterii innumeris locis emendata, à Caspare HORNIO Medico Reip. Norimb. accessit ejusdem medulla *Alchimie Gebri-cæ*: omnia edita à Georgio Hornio Lugd. Bat. 1668. 12.
50. Theophili BONETI D. M. *Pharos Medicorum*, hoc est, Cautiones, Animadversiones & Observationes Practicæ ex Operibus Guilielmi *Ballonii* Medici Parisiensis excerptæ. Genev. 1668. 12.
51. Antonii NERI Florentini de *Arte Vitraria* Libri septem, & in eisdem Christophori MERRETTI M. D. & Soc. *Observationes & notæ*, in quibus omne *gemmarum* artificialium, *encaustorum* & *Laccarum* artificium explicatur. (annexa est *Historia Vitri Stillatici*.) Amstelod. 1668. 12.
52. Alexandri DEODATI Reg. Christ. Medici *Promptuarium Medicum*, s. *Observationum* Curat. & *Consil. Medicinalium*. Lugd. Bat. 1668.
53. Ludov. de VASSEUR de *Sylviano humore*. Paris. 1668. 12.

54. Balthaf. Timæi à *Wüstenlee* Responſa Medica, & diæteticum, poſt-
humum opus. 1668. 4to.
55. P. THIBAULT, Chymici Regis Galliarum, *Ars Chymiſtica*, ut nunc
in uſu eſt, adeò plana & facilis, ut inſerviat plurimorum capacitati.
Scripta in Lingua Gallica & translata in Anglicam. 1668. 8vo.
56. *Secreta revelata* ſ. Liber introitus ad clauſum Palatium Regis, conti-
nens maximos Theſauros Chymiæ, nunquam ita dilucidè explica-
tos, per *Famigeratum Anglum*, qui inſpiratione & lectione adeptus
eſt Lapidem Philoſophorum annò ætatis 23. Chriſti 1645. Public.
ap. W. C. Equitem. 1668. 8vo. Anglicè.
57. Adalberti TYLKOWSKI, Soc. J. Theol. & in Colleg. Warſavienſi
Philoſophiæ Prof. *Meteorologia Curioſa*. Cracoviæ 1669. 8vo.
58. Ejusdem *Phyſica Curioſa*. Cracov. 1669. 4to.
59. Hieronymi BARBETTI *Praxis*, cum Notis & Obſervationibus
Frederici DECKERS Med. D. Lugd. Bat. 1669.
60. Joh. Dan. MAJORIS Ph. & M. D. Prof. Anat. & Botan. Kilon. de
Vivacitate Patriarcharum ſ. de optima Temperie Vivacitatis Pa-
triarcharum ante diluvium cauſa. Kilon. 1669. 4.
61. Ejusdem Conſideratio Phyſiolog. occurrentium in Epistoſis Bur-
rhianis de Cerebro & Oculis. Kilon. 1669.
62. D. Frider. LACHMUND, *ἐμπνευματικά* Hildesheimenſis ſ. Admi-
randa Fossilium in tractu Hildesheimenſi. Hildesh. 1669.
63. Joh. Ferdinandi HERTOD à Todtenfeld Ph. & M. D. S. R. I. Acad.
Curioſ. Orphei & Civit. Brienenſ. Phyſ. *Tartaro-maffix Moravia*,
per quem rariora & admiranda in natura, in ſecundo hujus Regi-
onis gremio effuſa, cum primis *Tartarus* illiusque effectus morboſi
curioſè examinantur, & cura tam Therapeutica, quam Propy-
lactica proponitur. Vienn. Auſtr. 1669. 8vo.
64. Thomæ BARTHOLINI, Decani, Regii Archiatri, & Prof. Honora-
rii, de *Luce Hominum & Brutorum* Lib. III. novis rationibus & ra-
ris historiis ſecundum illuſtrati. Hafn. 1669. 8vo.
Quibus accedunt Conradi GESNERI de raris & admirandis
herbis, quæ ſive quod noctu luceant, ſive ob alias cauſas *Luna-
ria* nominantur, & obiter de aliis etiam rebus, quæ noctu lucent
Commentariolus, &c.

65. Ottonis TACHENII Hippocraticæ Medicinæ *Clavis* manuali experientiâ in Naturæ fontibus elaborata, quâ per *Ignem & Aquam*, inauditâ methodô occulta Naturæ & Artis compendiosâ operandi ratione manifesta fiunt, dilucidè aperiuntur. Francof. 1669. 12.
66. Johannis BETTI M. D. Regis Medici Ordinarii & Collegii Londinensis Socii, de *Ortu & Natura Sanguinis*. Londin. 1669. 8. annex. est Anatomia *Thomæ Parri* annos 152. & 9. menses nati, cum *Guilielmi Harvei* & aliorum Medicorum Observationibus. (Latinè)
67. Marcelli MALPIGHII Phil. & Med. Bonon. in Messanenfi Acad. Prof. Med. Primarii, de *Viscerum Structura* Exercitatio Anatomica: (videl. de Hepate, Cerebri Cortice, Renibus, Liene, & de Polypo Cordis. Londin. 1669. 12.
68. *Ejusdem* & Caroli FRACHASSATI, Epistolæ Anatomicæ, (videl. M. Mal. de *Lingua*, de *Cerebro*, de *externo Tactus Organo*, de *Omento*, *Pinguedine & adiposis ductibus*. Car. *Frac.* de *Lingua*, de *Cerebro*.) Amstelod. 1669. 12.
69. Georg. Christ. PETRI Asylum Languentium, s. *Carduus* Benedictus, ad normam Acad. N. C. Jenæ. 1669. 8vo.
70. Wilhelmi RAMSEY M. D. aliquot *Considerationes* Physicæ de materia Orig. & diversis speciebus *Vermium* affligentium corpora *hominum* omnium ætatum & constitutionum, probantes id esse malum Epidemicum, quod magis interimit, quàm ulla pestis, unâ cum *causis, Symptomatibus & Curationibus*. 1669. in 8. Anglicè.
71. *Sibylla Trigandrica*, s. de Virginitate, Virginum Statu & Jure, ex Jure Naturali, Divino & Civili, Scriptoribus Ecclesiasticis & Profanis, in gratiam Physicorum, Medicorum, Theologorum & Juris-Consultorum paratus: cui accedit *Traçtatus de Linea amoris & annulo usitato Sponsalicio & Signatorio*. Oxon. 1669. 12. Latinè.
72. Henrici POWER, Philosophiæ Experimentalis Lib. III. continentes Experimenta Microscopica Mercurialia Magnetica cum quibusdam diductionibus & hypothesibus probabilibus, ex iis desumptis ad confirmandum & illustrandum jam famosam hypothesin *Atomicalem*. Lond. 1669. 4to Anglicè.
73. A. E. MAYNWARING M. D. *Vita sana & longa* ad præservandam sanitatem & prolongandam vitam. Lond. 1669. 8. Anglicè.

74. Joh. TACKII Archiatri & Prof. Haffo-Darmstadienf. *Chryfogonia animalis & mineralis*. 4.
75. Christiani Friderici GARMANNI, Martisburgensis Med. Lic. & Phys. Chemnicensis, Academici Curiosi, de *Miraculis mortuorum*. Lib. I. Lips. 1670. 4to.
76. Francisci REDI Nobilis Aretini, Academici Furfurarii, *Observationes de Viperis*, scriptæ in Litteris ad Laurentium Magalotti, &c. ex Italica in Latinam translata, & annexa Anno I. Miscellaneorum *Academie N. C. S. R. I.* Lips. 1670. 4t.
77. Gueneri ROLFINCII Ph. & M. D. ac Prof. P. de *Vegetabilibus*, Plantis, Suffruticibus, Fruticibus, Arboribus. Jen. 1670. 4to.
78. D. Joh. Dan. Majoris Collegium Medico-Curiosum privatum. Kilia 1670.
79. Joh. Ferdinandi HERTOD à Todtenfeld Ph. & M. D. *Crocologia* sive Curiosa Croci Regis vegetabilium enucleatio, continens illius Etymologiam, Differentias, Tempus, quò viret & floret, culturam, collectionem, usum Mechanicum, Pharmaceuticum, Chymico-Medicum omnibus penè corporis partibus destinatum, additis diversis observationibus & quætionibus, Crocum concernentibus, ad *normam* & formam S. R. I. Acad. N. C. Jenæ 1670. 8.
80. Ejusdem *Opus sexta dici* mirificum, i. e. Homo Physicè, Anatomicè & Moraliter in potiores suas partes dissectus. Jen. 1670. 8.
81. Nic. HOBOKENI, Ultrajectini L. A. M. Ph. & M. D. *Cognitio Medica Physiologica* accuratissimâ & clarissimâ methodò tradita, quâ Humani Corporis *Sanitas*, & quæ eam significant inprimis & probant, *Hominis Actiones* omni numero absolutæ clarè & distinctè explicantur. Præfixa est Autoris Oratio de Medicorum Nobilitate. Ultrajecti 1670. 4t.
82. Pauli A M MANNI, Vratislaviens. Ph. & M. D. *Medicina Critica* s. *Decisoria*, Centuria Casuum Medicinalium in Facultate Lipsiensi resolutorum. Erfurd. 1670. 4t.
83. Thomæ BARTHOLINI de *incendio Bibliotheca* Dissertatio. Hafn. 1670. 8.
84. Georgii THOMPSONI M. D. *Amaltheis*, sive legitimus modus *Conservandi Sanguinem* in sua integritate, & rectificandi illum, si ullò modò inquinatus fuerit aut degeneravit. Ubi D. Willis Error

Error circa sanguificationem reprehenditur, & opponitur Con-
futatio per Praxin & frequentia Experimenta: & certæ Opiniones
D. *Betti* in Medicina rejiciuntur, atque probantur perniciosè
falsæ &c. adjungitur *Spiritus Stomachicus*, mundo commendatus:
Dieteticæ instructiones (in morbis acutis & Chronicis): Natura
& Cura Ileii. Londin. 1670. 8. (Anglicè)

85. Jonathanis GODDARDI D. Med. Socii Collegii Medicorum
& Societ. Reg. atque Prof. Med. in Collegio Gresham. *Discursus*
exponens *infelicitatem Practicæ Medicinæ Londini*, & subministrans
quædam media, eam in meliorem statum componendi, in emolu-
mentum ægrotorum non minùs, aut potius potissimum, quàm
Medicorum. Londin. 1670. 4t. (Anglicè)
86. Olai BORRICHII, Lingua Pharmacopæorum sive de Accurata
Vocabulorum in Pharmacopoliis usitatorum pronuntiatione.
Hafn. 1670. 4t.
87. Bernardi SWALVE Med. D. & Collegii Frisiorum maritimi Ci-
vitatissque Harlinganæ Ordinarii, *Alcali & Acidum* sive Naturæ &
Artis instrumenta Pugilica, per *Neochymum & Palæphatum* hinc
inde ventilata, & praxi Medicæ superstructæ præmissa. Amste-
lod. 1670. 12.
88. Francisci de le BOE, SYLVII, Med. Pract. in Acad. Lugd. Batav.
Prof. *Disputationum Medicarum* Pars I. primarias Corporis hu-
mani functiones Natural. ex Anatomicis Practicis & Chymicis
Experimentis deductas complectens: accefferunt duæ de *Febri-
bus* Disquisitiones, quibus additur *Epistola apologetica* contra
Antonium *Deusungum*. editio altera. Lugd. Batav. 1670. 12.
89. Georgii KOVACS TATAI. N. M. K. Nobil. Ungari *Hercules* ve-
rè cognitus, certus exul, id est, *Epilepsia vera dignotio*, certa cu-
ratio libris duobus comprehensa. Lugd. Bat. 1670. 12.
90. Matthiæ TILLINGII Med. Utr. D. & in Acad. Hassio-Schaumbur-
gica Prof. Publ. de *Tuba Uteri*, deque foetu nuper in Gallia extra
Uteri cavitatem in Tuba concepto, *Exercitatio* Anatomica. cui
duorum monstrorum, *unius* Berolini, *alterius* verò in agro Mar-
purgensi nuper editorum Relatio est innexa. Rinthelii 1670. 12.
91. Joh. Georg. GREISELI M. D. Acad. Curios. Tractatus de *Cura*
Lactis in arthritide. Vienn. 1670. 12.

92. Thom. REINESII Epistolæ Medicæ ac Philologicæ ad *Neseros* Patrem & Filium. Lips. 1670.
93. Casparis à REIES Campus Elysius jucundarum Quæstionum, omnibus Litteratis, Medicis inprimis, maximè delectabilis. Francof. 1670. 4t.
94. Selectæ & expertæ *Formula Medica & Chirurgica*, uti & aquarum & Spirituum Cordalium, Perfumigiorum & aliarum Curiositatum. Collectæ ap. Dn. Kehelm. DIGBY, Equitem, 1668. 8vo. Anglicè. in Germanicam Linguam translatus idem libellus est atque impress. Francof. 1670. 8vo.
95. Francisci REDI Nobilis Aretini, Academici Furfurarii, *Epistola*, de quibusdam Oppositionibus, suis Observationibus circa *Viperas* objectis, Latine reddita, & Anno II. Miscellaneor. Curios. *Academia N. C. S. R. I.* annexa. Jenæ 1671. 4t.
96. D. Joh. Dan. MAJORIS Emblemata de Purpura. Kiliz 1671.
97. D. Joh. Theod. SCHENCKI Historia Succini. Jenæ 1671.
98. Caroli de la FONT Paris. de Veneni pestilentis Natura & Causis absque ullis occultarum qualitatum figmentis, demonstraturque Venenum pestilens nullâ coagulandi, sed corrodendi vi esse præditum, & de Veneni pestilentis Curatione. Amstelod. 1671.
99. Frid. MULLERI à Lövvenstern Umbra Rediviva Zvvolfferi ad extravagans Apologema Raphaëlis Schmutzen Medici Neoburgici. Vienn. 1671.
100. Thomæ BARTHOLINI Dissertatio Prima de *Theriaca* in Officina Christophori Heerford Sen. Pharm. Reg. I. Febr. 1671. dispensata. Hafn. 1671. 4t.
101. Roberti BOYLÆI de *absoluta Quiete* in Corporibus. Amstelod. 1671. 12. (Lat.)
102. Ejusdem Tractatus quatuor de Rarefactione aëris. 1671. 12. (Lat.)
103. Ejusd. de origine formarum. 1671. 12. (Lat.)
104. Ejusd. Tractatus de Cosmicis rerum Qualitatibus: de Cosmicis Suspicionibus: de Temperie Subterraneorum Regionum: de Temperie Submarinarum Regionum: de Fundo maris: quibus præmittitur Introductio ad Historiam *Qualitatum particularium*.

CATALOGUS.

- ex Anglico in Latinam Linguam conversi. Amstelod. & Hamb. 1671. 12.
105. Francisci REDI Patritii Aretini *Experimenta* circa Generationem *Insectorum* ad Nobilissimum Virum *Carolus Dati*. ex Italico in Latinum translata ab A. FRISIO. Amstelod. 1671. 12.
106. Fabricii dela BASSECOUR Ph. D. *Defensio Cartesiana* in duas partes distributa: adversus D. Johann. *Schulerum* Ph. D. & Prof. nec non Ecclesie Bredanae Pastorem &c. occasione utriusque Libri ab ipso nuper editi in partem primam atque secundam Principiorum Philosophiae Cartesianae. Lugd. Bat. 1671. 4t.
107. PHILOSOPHICAE TRANSACTIONES, hoc est, ACTA PHILOSOPHICA Anni M DC LXIX, aliquam exhibentia notitiam praesentium inceptorum Studiorum & laborum eorum, qui Eruditi salutantur in plerisque praecipuis Mundi partibus ab Henrico OLDENBURGIO Soc. Reg. Soc. Anglicae conscripta, & in Latinum versa à Johanne STERPINO. Francof. 1671. 8vo.
108. Theodori KERKRINGII D. Med. Commentarius in Currum Triumphalem *Antimonii* Basilii VALENTINI, à se Latinitate donatum. Amstelod. 1671. 12.
109. Ejusdem *Anatomia*. in Fol. 1671.
110. Antonii le GRAND Philosophia veterum ex mente des *Chartes* digesta. 12.
111. CULPEPERS Semiotica Uranica. 8. (Angl.)
112. Barent PIEBERS Gelukige steenkunst, of de Vindinge van de Steen in's menschen lichaem, am die te doen smedten ende te verdryven sonder enige pyn ende pericul. h. e. Felix artificium, circa calculos, ad cognoscendos Calculos in corpore humano; ad eos liquefaciendos & abigendos citra omnem dolorem omneque periculum.
113. Nic. STENONIS Dissert. de Anat. Cerebri. 12.
114. du HAMEL de Corporum Affectionibus cum manifestis, tum occultis. 12.
115. Considerationes de Proverbio Medice cura teipsum. 4t. Angl.
116. Francisci dele BOE, SYLVII, *Praxeos Medicae* Idea nova. Lib. Primus de Affectibus Naturales Hominis functiones laesas, vel constitutu-

- stituentibus vel producentibus vel consequentibus. Lugd. Batav. 1671. 12. & Francof. 1671. 12.
- Index *Materia Medica*** s. Medicamentorum in Francisci de le BOE SYLVII Praxeos Medicæ Libro I. laudatorum, collectus à Martino CARCEO, Ungaro. Lugd. Bat. 1671. 12.
117. Michaëlis ETTMULLERI Ph. & Med. D. *Medicina Hippocratis Chymica* Disputationis locò publicè proposita Lipsiæ Anno 1670. Mense Octob. Lugd. Bat. 1671. 12.
118. Josephi GLANVILL Rectoris Thermarum & Socii Reg. Soc. *Philosophia pia*, sive Discursus Religiosi moderaminis & Intentionis *Philosophiæ Experimentalis*, quam profitetur Societas Regia. cui annectitur Recommendatio & defensio Rationis in Rebus Religionis. Lond. 1671.
119. D. Matthiæ TIL LINGII Anchora Salutis Sacra, seu de *Laudano Opiato* medicamine isto Divino ac Cœlitus dimisso, *Liber Singularis*, in quo ineffabiles & mirabiles planè Medicamenti hujus in omnibus totius humani corporis affectibus virtutes & effectus &c. partim secundum Rationis normam considerantur, partim Observationibus permultis tam propriis, quàm alienis &c. adornantur & confirmantur. Francof. 1671. 8vo.
120. Gideonis HARVEI M. D. *Morbus Anglicus* sive Discursus Theoreticus & Practicus de *Atrophia & Melancholica Hypochondriaca*, comprehendens earum Naturam, subjectum, differentias, causas, Signa Prognostica & Curationem. in 12. (Angl.)

FINIS ANNI II.

I N D E X
MISCELLANEORUM
CURIOSORUM
A N N I I I.

Numerus semper paginam indicat, ubi Obl. numero præfigitur, Observationem denotat.

<p>ABDOMINIS Tumor scirrhus. 118. Tumor inveteratus casu ex alto feliciter curatus. 215. ABORTUS præcautio. 91. ex ABCESSU Mesenterii enormis quantitas purulentorum evacua. 58. ex Abscessu Bufo. 176. in ACETO ope Microscopii observata. 54. Acetum & Acida quomodo cordi conferant? 299. Aceti usus fœtui noxius, Obl. 149. Acidissima, Urina, Excrementa alvi, Saliva & Anhelitus, in calculoso. 345. ACIDULIS Svalbacensibus Dysenteria periculosa sanata. 313. ACONITUM, Venenum Napello proximum, 81. Animalibus fœminis maxime adversum. ibid.</p>	<p>quibus Animalibus præcipuè noxium. ibid. Ejus Antidotum. 82. ACUS deglutitæ excretæ. 4. 134. ADAMAS magnitudine ovi columbini. 331. AERIS usus in pulmonibus. 137. AFFION opiata Bantamensium. 126. AGRUM stercorandi modi. 185. seq. Agrorum sterilitas quomodo corrigenda. 186. ANATOME Leæne morbo extinctæ. Leonum, Splanchnologicè Myologicè, & Osteologicè exhibitæ. 9. Leonis in Gallia. 14. Tigrinum. 23. Cygni & Taxi. 30. Virginis. 33. Puelli imperforati. 36. ex Ischuria mortui 41.</p>
--	---

Partus Cerebrò carentis. 60.
 Colicâ enecti. 71.
 Talpæ. 41.
 Echini terrestris utriusque sexus. 115.
 Abdominis Scirrhusi. 118.
 Epileptici. 120.
 Suspensi. 125.
 Calculosi. 156. 344.
 Puerperæ. 160.
 Pueri tympanitici. 160.
 Viri præpinguis. 161.
 Fœminæ varias insolitas res per alvum dejectis. 269.
 Viri flatibus ventriculi excruciatii. 272.
 Pueri. 276.
 Parturientis. 277.
 Fœminæ non satiandæ libidinis. 311.
 Atroci convulsione extincti. 327.
 Cadaveris masculini. 332.
 Phthistici. 335.
 Castorum. 249. seq.
 Leporis. 368.
 Ciconiæ. 369.
ALLIUM extrinsecus adhibitum, nauseantem ventriculum restituit. 55.
ALVI Fluxus vid. Profluvium. Pinguis.
 Suppressio ex ulcere intestini. 140.
AMOREM concilians planta. 78.
AMULETUM ad Hæmorrhogias D. Bernardi. 101.

ad Hæmorrhoides, Marifcas, Condylomata. 296.
ANGINÆ rara species. 31.
ANDRIA
ANDROGYNA } vid. Hermaphroditus.
ANIMAL Feli simile ex Tumore, prognatum. 6.
 Animalia suffocata vid. Aqua.
 Animalia, ut plantæ, extra proprium clima, alios mores & proprietates acquirunt. 26.
 79.
 quædam bile destituuntur. 138.
ANSER vid. Penna.
ANTIPATHIÆ variæ 308. seq. vid. Idiosyncrasia.
 Antipathia Mercurii. 195.
 Panis. 228.
ANNUS ubi tres saltem partes habet. 149.
ANUS imperforatus. 36.
 in Ani procidentia tunica ferrò securè auferti potest. 358.
APHONIA visus Cancris. 229.
 ex Variolis. 302.
APHTHÆ ferinæ 59. 60.
AQUA marina cum Absinthio cocta Gangranam curat. 2.
 circa Aquarum puerperii effluxum singularis observatio. 31.
 Aqua in Lapidem concrefcens. 142.
 Sanguinei coloris. 147.
 eadem egregium vulnerariū. 147.
 Lapi-

Lapidescens Tarnomontana
 ejusque usus. 152.
 in Aqua suffocata animalia an
 intra pulmones quicquam
 admittant necessariò. 354.
AQVILA imperialis in Polypo-
 dio. 1.
 in radice Filicis.
ARANEARUM comestio inno-
 xia. 29. 307.
 Venenum in calidis cibus
 præprimis efficax. 307.
ARBORES vid. Plantæ.
 Arbor in lapidem conversa. 145.
ARGENTUM rude, ubi invenitur?
 144.
 rude rubrum, quid ibid.
ARSENICI minera, ubi invenitur?
 148.
 quas noxas inferat? 149.
 CrySTALLINI & flavi præpa-
 ratio. 149.
 in **ARTERIAM** asperam illapsi
 nuclei &c. quoad suffocationem
 inducere valeant? 343 seq.
 Arteria crurali læsa mors in 14.
 dies dilata. Obs. ibi.
ARTHRITIS, verrucæ excisione
 curata. 315.
 in Arthritide lac non omni-
 bus salutare. 316.
 de Arthriticis medicamentis
 varia. 316.
ASTACI marini chela monstrosa.
 174.
 chela alia. 175.

ATHEROMA in humero triplici
 folliculo. 167.
AVENÆ nullus proventus in Val-
 le Joachimica. 143.
AVIUM costarum machina. 137.
 Avicula ex flore enata. 76.
 in **AURE** vermis. 43.
AUREUM sabulum 56.
 Aurum Vegetabile. 187.

B.

BALNEORUM usus in Arthriti-
 de. 316.
BALSAMUM Carpathium. 57.
 ex Sevo suillo. 366.
BENGI, quid? 128.
 Eine Bergsächter. 141.
BETULÆ fucci noxæ. 300.
BILIS non solum excrementum, sed
 & necessarium & balsamicum fer-
 mentationis condimentum. 404.
 seq.
 Biliofis soporifera vigilias cau-
 santur. 129.
 Bilis motus & usus ex Geome-
 tricis principiis demonstrata.
 138.
 Bile cur quædam animalia de-
 stituantur. 138.
 Bilis & humor Pancreaticus
 simul exprimuntur, & in
 quem finem? 138.
 Bilis crebriore vomitu infelix
 rejeccio. 325.

- Bilis nequaquam inutile excrementum. 326.
 an alcali ? ibid.
- BOHEMIÆ** præcipuorum metallifodinarum perlustratio. 140. seq.
- BOKROS GOMBA** fungus omnium facile maximus. 110.
- BRUCHO** simile in carne vomitu rejecta. 34.
- BRYON** aromaticum, quid ? 91.
 ejus genera. ibid.
 nobilissimum. ibid.
- BUFONUM** vomitus. 113.
 Pulvis ad amuleta. 102.
 104.
- C.
- CADMIA**, quid ? 142.
 Metallica, & ex ea confectio coloris cœrulei. 148.
 Muscas interimit. ibid.
 circa ejus venenum experimenta quædam. 152.
- CALCULI** vesicæ septem in puero septenni feliciter exenti. 225.
 Calculi vesicæ cum ulcere renum & vesicæ historia. 155.
 Calculus vesicæ insignis feliciter curatus. 205.
 Calculis vesicæ laborans & sectioni destinatus pulvere incognito citò curatus. 321.
 Calculosi pauci in districtu Schafhusiano, cur ? 70.
- ad Calculum Renum remedium Plebejorum. 121. 144. 153.
 Calculorum è Podagrici pedibus exentorum historia. 121.
 ex Calculo Satyriasis. 132.
 Calculorum in intestinis prognatorum & cum fecibus excludorum historia. 163. 220.
 Calculus monstrosus in scœmina. 223.
- Calculi Pulmonum & Ventriculi. 278.
 Calculi in corpore transeuntis insolita via. 328.
 Calculi in vesiculâ fellea, uretere & vesica urinaria in eodem subjecto reperti. 344.
 Calculosi excreta omnia atque ipse anhelitus, acidissima. 345.
 de Calculo vesicæ per liquoris injectionem curando, conjectura. Obs. 158.
 Calculus vesicæ ingens. 224. 270.
- CALX** Podagricorum, ossa ex suo loco detrudens. 122.
 vix differt à Calce fossili. 395.
- CANCER** latens cœcitatibus causa. 130.
 in Cancro exulcerato vermes. 232
 Cancricura. 232.
 Cancri Moluccani descriptio. 176.
- CANIS** oviparus. 348.
- CANNABIS** semen & folia apud Persas venerem excitant, apud Eu-

- Europæos eandem reprimunt. 128.
- ex CAPITIS vulnere impotentia ad venerem. 172.
- Capitis vulnus gravissimum feliciter curatum. 195.
- Vernies. 231.
- CARO ad putredinem disposita à cane devorata, plurimorum vermium causa. 7.
- CASEUS ex lacte in ventriculo coagulatus, vomitu rejectus. Obs. 163.
- CASTOREUM propriè sic dictum, quod, & ubi? 358. seq. quid? 361.
- Castoreum Castor sibi non amputat. 366.
- Castoreum non sunt testiculi. 367.
- nostrum, verum veterum. 367.
- ejus Sophisticatio. 368.
- Castoreum Fibro quid conferat? 368.
- ejus vires. 370.
- CASTORUM aliquot anatomia. 349. seq.
- Castores piscibus aut aliis carnibus minimè vescuntur. 369.
- CATECHU usus novus. 209.
- in urinæ profluvio. 210.
- Tinctura sliptica. 211.
- usus in Hernia varicosa.
- CERASI officulum. Vid. Off. 212.
- CEREBRUM deficiens. 60. 64. 392.
- ejus Ventriculorum angustia Epilepsiæ Mortisque causa. 120.
- CEREVISIA medicata in Nephritide. 301.
- CEPHALALGIA statâ affligens horâ pediluvio sanata. 346.
- CHYMICA Experimenta quædam. 194.
- CINGULARIA herba. 93. 96.
- COECITAS ex latente cancro. 130.
- ex altero oculo læso. 133.
- inopinatò restituta. Obs. 152.
- COCHLEA in Capite Lucii reperta. 192.
- ex COLICA pareticus nullus fit in districtu Schafhusiano, cur 70.
- Colica nive & frigidâ aquâ curata. 88.
- de COLORIBUS microscopium incertum suppeditat iudicium. 54.
- Colorum in fulgure diversitas ejusque causæ. 67.
- COLUMELLÆ naturalis defectus. 341.
- Columella duplex s. bifida. 342.
- CONCHYLIA Spiralia quomodo in vesica urinaria generari queant. 138.
- quomodo in superficie terræ. ibid.
- ad CONDYLOMATA amuletum certissimum. 296.
- CONVULSIONIS indicium ex dolore imaginario. 32.

Convulsio, terribilis. 327.
 Convulsiones obdormiscentem
 supervenientes. 345.
 in CORDE viri, officulum cum e-
 jusdem viri effigie. 72.
 Cor inversum. 139.
 Cordis variæ figuræ & diversi si-
 tus. ibid.
 in Cordemateria alba. 214.
 Cor in dextro latere pulsans. 296.
 CORALLIA artificialia pro armil-
 lis medicatis & simplicibus.
 101. 102.
 Coralloides muscus. 92.
 Corallina planta in Cranio hu-
 mano. 97.
 COSTARUM machina in avibus.
 137.
 vices quid in testudine
 exsequatur. 137.
 CRANII humani usus in Epilepsia
 commendatus. 28.
 in Cranio humano plantæ. 97.
 Cranii humani flos. 98.
 CREMER qualis morbus. 55.
 ejus curatio. ibid.
 CRYSTALLUS Islandica. 267.
 Crystalli Benzoinæ. 342.
 CYGNI sternum, quale? 30.

D.

DÆMONIS ovum, quid? 107.
 Dæmones metallici. 130.
 DENS Suillus deglutitus bienni-
 um in corpore hærens. 134.

Dentium dolore laborans mari-
 tus, quoties uxor gravida
 est. 317.
 DIARRHOEA maligna. 191.
 Chylosa. Obs. 152.
 DIABETES spuria. 167.
 Spuria ac periodica 265.
 & Obs. 162.
 totam vitam durans 274.
 lethalis ex succo Betulæ,
 derivatio nomenclatu-
 ræ. 300.
 DOLOR imaginarius & convulsi-
 onis index. 32.
 Dolores oſtocopi cum gummate
 frontis. 59.
 Dolor hypochondriorum &
 macies ex deglutito dente.
 134.
 DRIFT Helmontii. 104.
 DYSENTERIA indolens. 82.
 ejus causa. 83.
 cum vomitu cruento. 83.
 Dysentericæ remedium. 103.
 Dysenteria periculosa Acidulis
 curata. 313.
 ex sanato ulcere pedis.
 314.

E.

E BRIETAS tridua. 131.
 frigidâ & terrore subi-
 tō discussa. 318.
 ELECTUARIUM Affion dictum.
 126.
 EMBRYO

EMBRYO vid. Fœtus.
 Embryonis putrefacti partus mirus. 321.
EMPYEMA scabie solutum. 230.
EPILEPSIA ab Oleo Juniperi excitata. 27.
 igne curata. 28.
 Parturientis. 125.
 dentientis in adolescentia. ibid.
 Periodica. 169.
 ex casu, cum rarioribus symptomatibus. 388.
AntiEpilepticum præclarum. 28.
 100.
Epilepticis oculorum splendor funesti. 170.
 in Epileptici vultu maculæ diversi coloris, ut & sanguis maculatus. 345.
EPULIS & Verruca linguæ feliciter curata. 379.
ERINACEI oleum s. pinguedo.
 95.
EUPORISTORUM utilitas. 3.
EXCRESCENTIA fungosa uterum prolapsam in ntiens. 199.
EXCRETA varia insolita per alvū.
 267.
 per Urinam. vid. Urina.

F.

FABARIÆ radix singulare amuletum. 297.
FAMEM quamdiu Leo ferat? 5. 7.

Fames intolerabilis post medicamentum purgans. 131.
Post FEBREM hæmorrhagia gingivarum largissima. 87.
 in Febribus Hæcticis soporiferorum noxa. 129.
Febris Tertiana Hysterica, ejusque curatio. 295.
 in Febre maligna sanguis venæ eductus albus, lethum indicat. 312.
 in eadem vesicatori usus præsentaneus. 315.
 in Febre maligna glandulæ concatenatæ excretæ per alvum.
 346.
Febris terrore curata. Obs. 150.
Tertiana verminosa. Obs. 154.
 ex imaginatione. Obs. 165.
Post Febrem enormis pupillarum intumescencia. 390.
 ad omnes febres intermittentes remedium. 403.
FELI simile animal in scroto enatum. 6.
Felis ex sternutatione Leonis prognata fertur. 16.
Felis quoad viscera Leoni similis. 15. 26.
FEL viperarum, ophthalmicum. 208.
FERMENTUM ventriculi ex quibus componatur? 326.
FERRUM rude purum. 147.
FLATUS per penem emissi. 85.
 retracti penis causa. 89.

- Flatum fedes. 85.
 Flatus è Vena secta prorumpentes. 86.
 in Coitu emissi. *ibid.*
 generantur è pinguedine. 86.
 Ventriculi, pro verme habitū. 271.
- FLOS** Cranii humani. 98.
- FOETORES** viventium hominum vix tolerabiles. 293.
- FOETUS** noxa ex Terrore & phantasia matris paucos demum ante partum dies contracta. 118.
- Foetus ob similem causam, cum pomo ex petiolo pendente natus. 119.
- alius dimidiò capite hominem dimidiò carpionem referens. *ibid.*
- Foetus an in utero respiret, Geometrica probatio. 138.
- Foetus extra uterum. 160.
- in partu impedito cranium sibi confringens. 277.
- Foetui aceti usus noxius. *Obs.* 149.
- Foetus in utero putrefactus & per partes usu vini medicati exclusus. 382.
- FONTICULI** naturales in Abdomine & Thorace. 383.
- FRUMENTI** multiplicatio. *s.* fecundatio. 186.
- id quomodo diu conservandum. 186.
- Frumenti morbi eorumque emendatio & preservatio, *ibid.*
- FULMINIS** effectus mirandi. 64.
- effectus eorumque causa. 66. 67. 68.
- Fulmine percussorum cura. 66. 68. 69.
- à Fulmine tacti, mortem evadentes, longævi, & cur? 66.
- de Fulminis generatione singularis opinio. 67.
- Fulmineus halitus cur non omnibus æquè noceat? 67.
- Fulmina cur magis sæpe alta quam humilia petant? 68.
- cur canes & feles frequentius petant? 68.
- Fulmine ictorum signa. 68.
- FUMUS** *vid.* metalla.
- FUNGUS** monstrosus. in alveario. 107.
- Anthropomorphus. 112.
- Prolifer. 107.
- Monstrosus. 393.
- Batavicus, *s.* Phalloides. 107.
- Fungi potius rudimenta plantarum quam plantæ. 107.
- non cibi deorum, sed filii, cur appellandi. 108.
- esculenti, quinam? 108.
- seq.* III.
- Fungorum variæ admodum species. 108.
- Fungiferi lapides eorumque cura. 109.
- Fungi 60. & plurium librarum. 110.
- Fungi

Fungi quâ ratione ex lignis lapidibus &c. nascantur? 110. quando frequentius nascantur? 111.

Fungorum productio artificialis. 111.

Fungi ut escibiles, malignam tamen semper qualitatem foveant. 111.

ex Fungorum esu morbi & mortes. 112.

Fungi à funere dicitur. 112.

Peniformis. 107.

in Fungis Cynosbati vermiculi, eorumque usus. 291. seq.

G.

GAMMARUS alatus, s. Papilio Gammeri figuram habens. 171. Terrestris s. Vegetabilis. 173.

Leprosus. 174.

ad **GANGRÆNAM** euporiston. 22.

GENERATIONI dicatorum vatorum conformatio singularis in Epilepsia extincto. 120.

à **GIBBERE** Paralysis. 233.

GLANDULÆ plurimæ catenatim coherentes per alvum excretæ. 346.

GLOBI vitulini descriptio. 181. 398. Glofenspeß. 141. Glasers. 144.

GRANATORUM mons in Bohemia. 145.

Granatus argentò prægnans, 145.

GRAVIDARUM phantasiæ & terrores foetibus noxii, etiam partui vicinis. 118.

rara Picæ exempla. 312.

uxorum Symptomatibus mariti obnoxii. 316. seq.

Graviditas an morbus contagiosus? 317.

H.

HÆMATITIS formam Ferrum rude purum habet. 147.

HÆMORRHAGIA gingivarum notabilis. 87.

eiusdem curatio ibid.

ad hæmorrhagias quasvis remedium. 96. 101. 102.

ad hæmorrhagiam narium remedium. 100. 404.

ad eandem Decoctum in nares injiciendum. 324.

ad hæmorrhagiam quamvis vulnerum Pulvis Fabricii & Weighardi. 164.

hæmorrhagia narium feliciter curata. 323.

Uteri. 404.

HÆMORRHOIDES in viro menstruæ. 294.

HÆMOPTYSIS sine tussi. 83.

ejus curatio. 84.

ex **HELLEBORI** albi usu mors.

279.

HELMONTII Driff. 104.
 HEPAR lapidis, quid ? ejusque
 ufus. 121.
 ex HEPATE prolapfo tumor 162.
 in Hepate lapis. 179.
 HERBA Kakvè. 128.
 Herbæ Theæ non idem effectus,
 apud Europæos, qui apud
 Orientales. 128.
 HERMAPHRODITUS an ex fe i-
 pfo concipere & parere valeat ?
 303. feq.
 de Hermaphroditis Aristotelis o-
 pinio refutatur. 304.
 Hermaphroditus mus præ-
 gnans. 304.
 generans & pariens.
 305.
 Hermaphroditi descriptio & effi-
 gies. 373. 406.
 Homo num inviabilis ab ar-
 mis reddi queat, quibusque
 mediis ? 105.
 HORDEI spica singularis. 184.
 in HYDROPE Euporifton. 4.
 Hydrops Ascites Thermis citò
 curatus. 318. *lib.*
 Urina hirci fanatus.
libid.
 in HYPOCHONDRIACO ana-
 logia Terræ motus observata.
 123.
 Hypochondriaci imaginatio.
 130.
 Hypochondriorum dolor v. Do-
 lor.

HUNGARIA Germanis aliisque
 Exteris cur exitiofa. 56.

I.

IDIOSYNCRASIAE fingulares. 29.
 30. 131. 308.
 ILSA, fluviolus margaritifera. 330.
 in ILIACA passione opii ufus fa-
 lutaris. 341.
 ex IMAGINATIONE dolor 32.
 Imaginatio Hypochondriaci.
 130.
 ex Imaginatione mors. 221.
 401.
 Imaginationis vis in fomniate.
 222.
 IMPERFORATI anatome. 37.
 tales, cur minimè vitales. 39.
 eorum curatio. 39.
 ISCHURIA lethalis ex calculo,
 renum. 39.
 Ichuriæ definitio. 39.
 Ichuria 22. dierum non letha-
 lis.
 INSTRUMENTUM pro imperfo-
 ratis. 39.
 ad INTESTINI procidentiam re-
 medium. 103.
 Intestino Cæco Talpa prædita
 contra quam Severinus exi-
 stimat. 114.
 eodem caret Echinus terrestris.
 115. 116.
 Intestini Recti ulcus. 140.

Intestinum Rectum admodum inflatum. 273.

Intestini Cæci usus. 371.

JUNIPERUS vid. Oleum.

K.

KAKWE, qualis herba, ejus usus. 128.

KIDIBENGI, qui? 128.

KOBOLT vid. Cadmia.

KOLTO, Polonorum morbus. 94.

KUTTENBERGA, metallifodina Bohemiæ, ejusque perlustratio. 140. seq.

L.

LAC insipidum ac malè olens redditur à fumis metallicis.

143.

ex mammilla juvenis stililans. 218.

LANIO mucronem cultri videre non valens. 309.

LAPIS Butleri. 104.

Lapides fungiferi. 109.

Lapidis Benthemensis usus. 121.

Lapillorum copia per alvum excreta. 163.

Lapis Chymicus. 227.

Prunellæ sine Sulphure.

297.

Feber vom Stein. 121.

LEONIS exta Canum extis similia. 6. 10.

Leones magnam conformitatem habent cum felibus. 15. 26

Leonem interimere cur difficile. 19.

LEPUS bicorpor. 301.

Leporinum monstrum aliud. ib.

Lepus num sexum mutet. 368.

in Lepore dissecto observata. ib.

LICHEN Hepatica. 90.

Petrea s. saxatilis. 99.

LIGNO verba quædam inscripta. 113.

LINGUÆ tumor mirabilis. 179.

LIPOTHYMIA ex colapho. 203.

Lipothymia causa nova. 298.

LIQUOR carnes conservans. 381.

LOCHIORITY per nares excretio. 252.

LUMBRICI vid. Vermes.

LUTZ officulum, quale? 100.

M.

MACULÆ annuatim efflorescentes & juxta motum Lunæ cedentes ac redeuntes.

347.

MAGNES cur ad polum se vertat. 304.

MAMMÆ Tres. 133. 396. quatuor. 396.

in una Mamma duæ papillæ. 133.

MANDRAGORAM cur Rachel à Lea expetiit. 128.

Mandragora & fœcunditatem & sterilitatem causatur. 128.

eadem ab Italis innoxie comeditur. 129.

MANUS monstrosa. 37.

INDEX

- Manuum tremor & festucarum collectio in febr. mal. non semper lethale signum. 165.
- MARGARITÆ vid. Perla.
veræ & perfectæ in Germania inveniuntur. 329.
330.
quænam perfectissimæ. 330.
Prægrandes. 331.
- Margaritis an Mater perlarum in Medicina præferenda. 331.
- ad MARISCAS amuletum certissimum. 296.
- MEDICINIS inquilinis Natura cuius regionis satis providit.
3.
Medicamentorum quorundam inquilinorum enumeratio. 4.
- in MEDICASTRAS investivæ. 49. seq.
earum Consilia quàm noxia? 47.
- MEDULLA Saxi, ubi invenitur, ejusque usus. 144.
- MELANCHOLIA anniversaria. Obf 151.
- MEMBRI virilis subita retractio, ejus causa & curatio. 89.
- MEMBRANACEÆ massæ ex Perineo excisio. 270.
- ex MENSUUM inconsiderata suppressione, lethalitas. 47.
ad eorum nimium fluxum remedium. 96. 103.
- MERCURIUS quâ ratione vermibus infestus. 44.
- Mercurialis cinguli noxæ & pericula. 45. 46.
- Mercurius Virgineus Hungaricus. 56.
Vulgaris certissimum Plicæ remedium. 95.
- MERLINUS Poëta ex matre natus sine Patre. 303.
- MESENTERII abscessu laborans pro gravida perperam habitata, & curata. 58.
- METALLIFODINARUM quarundam Bohemiæ descriptio. 140.
- METALLICI fumi herbis noxi, adeo ut inde animalium eas depascentium lac inficiatur. 143.
- Metalla singula, singula sui indicia faciunt. 147.
- Metallaria in cuniculis arsenicalibus operantes, quibus morbis infestentur? 149.
- Metallici Dæmones. 150.
- MICROSCOPIUM Diviani. 53.
Microscopica experimenta. 53.
Microscopium præstantissimū. 55.
an in Anatomis adhibendum. 55.
- MICA ubi copiosè invenitur. 152.
- MICTUS sanguinolentus V.S. curatus. 322.
- MOLA Abdominis. 32. seq. quin.

quinquennis pro prolapsu uteri habita. 53.
 alia 17. annorum. ibid.
 Ovorum vitellis similis. 159.
 Volatilis obs. 160.
MONSTRUM sine Cerebro. 61.
 64.
 Bergense 64.
 per nucham respirans. 273.
 Monstrum humanum abominabile. 313.
 Monstruosa penna anserina. 155.
 post **MORBILLOS** malignos faciei Gangræna, ejusque curatio. 2.
 in Morbillis malignis hydro-mel minus tutum. 60.
MORBI Hungariæ Endemii. 55.
 Morbis ex fumo ortis non semper calida, sed quandoque frigida profunt. 88.
 ex Morbis intempestivè sanatis alii periculosiores morbi producti. 314.
MORTIS repentinæ exemplum. 276.
 in quo mors & vita consistent. obs. 159.
MULIEREM tolerare non valens. 309.
MUS hermaphroditus prægnans. 304.
 in **MUSCA** per Microscopium in-

specta, observata. 54.
 Muscas Cadmia abigit. 148.
MUSCUS pulmonarius facie larvata. 89.
 Muscus quid? 90. quotuplex. ibid.
 arboribus noxius ibid.
 Musci usus. 91.
 Muscus Coralloides. 92.
 idem aliquando odoratus. ibid.
 Terrestris repens figuram talpæ referens. 93.
 est vera planta. 94.
 Musci Terrestris decoctum, vomitum concitat. 94.
 ejusdem usus in quibusvis hæmorrhagiis. 96.
 Muscus in Capite Carpionis. 96.

vid. Usnea.

MUSCULI pectoris in respiratione mechanicè dispositi. 137.
 Musculi triangularis fabrica & usus nunquam antehac descriptus. 137.

Das Mistwischen in den Bienenstöcken. 107.

N.

NAPELLUS Poloniæ non venenosus. 79.
 Napelli radices maximè venenosæ. 81.

- Umbra noxia. *ibid.*
 Napellum assumtum quænam.
 Symptomata sequantur. *ibid.*
 Napello. Aconitum proximè ac-
 cedit. *ibid.*
 ejus Antidotum. 82.
 ejus odor etiam noxius. 148.
- NITRUM** Armoniacale. 297.
 simile ad omnes Febres
 intermittentes. 403.
- O.
- OBMUTESCENTIA** ex casu
 absque omni alia læsione. 198.
- OCULIS** Talpa prædita. 114.
 Oculi vulnus curatum & Hu-
 mor aqueus restitutus. 212.
- ODOREM** gratum de se spiran-
 tes homines. 294. *vid. Fœ-*
tor.
- OFFION** quid? 127.
- OLEI** Juniperini noxa. 27.
 in **ONYCHE** helix. 193.
- OPIUM**, venereum 126.
 quale temperamentum.
 obtineat. *ibid.*
 Opii diversi, immò contrarii
 effectus, eorumque causæ.
 126. 127.
 Opium in majore quantitate
 citra noxam devoratum. 127. 395.
- Opium contrariò modò opera-
 tur in febribus hæcticis & sub-
 jectis biliosis. 129.
 ejus usus in illeo. 341.
- OPOBALSAMI** succedanea & no-
 tæ. *Obf.* 164.
- OPHTHALMICUM** ex pinguedi-
 ne viperarum. 206.
 ex felle viperarum. 208.
- ORCHIDUM** variæ species, figu-
 uras varias experimentes. 73.
 in harum figurarum causas in-
 quiritur. 76.
 Orchis hominem marem repræ-
 sentans. 73.
 fœminam repræsentans. 74.
 virilem mentulam & te-
 sticulos exprimens. 74.
 75.
 exprimens araneum. 75.
 aviculam. 76.
 Cercophithecū. 76.
 flore albò odoratissimò. 76.
- Orchidum usus. 77.
 delectus & Collectio. 77.
- OSSA** Læna cocturâ in mucca-
 ginem resoluta. 7. 12.
- Osticulum** cum urina excretum. 4.
 cum effigie viri, in corde
 ejusdem viri inven-
 tum. 72.

Off Triquetrum Cran. hum.
quodnam. 100.
an idem officulum Lutz. 100.
Officulum Cerasi incrustatum
ex tumore genæ excretū. 392.
OVUM dæmonis, quid? 107.
in OVO duplex vitellus. 342.
tres quandoq; vitelli. 349.
Ovum Ovo prægnans. 342.

P.

PALPITATIONIS Cordis causa
nova. 298.
in PALPEBRIS vermes. 43.
PANACEA an detur? 117.
PANCREATICUS humor & bilis
eodem fine sibi commiscen-
tur. 138.
PANIS antipathia. 228. 309.
PANTHERA vid. Tigris.
PAPILLÆ duæ in eadem Mamma.
139.
PARALYSIS à Gibbere. 333.
eadem curata. ibid.
Universalis, ejusque cu-
ratio. 334.
Pedis subitanea, fluenti-
bus mensibus. 335.
circa Paralyseos curam quæ no-
tanda? 335.
ad Paralyfin euporiston. 4.
Paralyfis frigidis curata. 87.
PARESIS post Colicam ex Vino.
70.
ejusdem causa non obstructio

sed constrictio. 71.
Purgantibus exasperatur. 71.
Venæ sectionem respuit. 71.
circa PARTUM singularis obser-
vatio. 31.
Partus abscessu uteri impeditus.
277.
mirus foetus putrefacti. 321.
PENNARUM concrementum in-
tra anserem. 155.
PENIS retractio subitanea. 89.
per Penem flatus emissi. 85.
PERIAPTON Salutis Helmontii.
104.
PERLÆ vid. Margaritæ.
Perlas maturandi modus. 281.
PES.
in Pede cutis & ungues in unge-
las degenerantes. 130.
PESSARIUM ex Usnea. 103.
PESTIS Venere curata. 286.
PHTHISIS.
Pseudophthisis. 57.
PICA in gravida rara. 312.
Picam pro uxore maritus pa-
tiens. 316.
PILI in cadavere prolixiores & ali-
ter colorati quam in corpore
viventis. 268.
PILARUM Plumbearum præpa-
ratio ad certum obtinendum
ictum. 105.
Pila vid. Globus.
PILULÆ deauratæ, post annum
integre rejectæ. 166.

PINGUEDO & corpulentia nimia
subitæ mortis causa. 161.

viperarum, ophthalmi-
cum. 206.

in PLANTIS earumque radicibus
variæ imagines. 1. 89. 93. vid.
Lignum.

Plantæ capillorum figuram
habentes plicam extirpant.

25.
in muris nasci solitæ, rui-
narum causæ. 96.

in Animalibus sponte
nata. 96.

Plantæ eadem in diversis regio-
nibus, diversos sortiuntur ef-
fectus. 128.

vid. Vegetabilia.

in Valle Joachimica provenien-
tes. 143.

Planta subterranea in scapulo
enata. 268.

Plantæ singulæ singulas vermi-
um species producunt. 292.

in PLEURITIDE euporiston. 4.

Pleuritis periodica. 303.

lethalis post usum lactis.

384.

PLICÆ remedium. 94. 95.

artificialis productio. 95.

PLICARIA, herba. 93.

PLUMBUM cinereum, quid?

148.

PODAGRICI pauci in districtu
Schafhusiano. 70.

Podagricorum Calculi vid. Cal-
culus. Calx. 122.

ex Podagra Satyriasis. 132.

in POLYPODIO Aquila Impe-
rialis. 1.

POLYPUS in corde leones. 11.

POMUM Amoris innoxie devora-
tum aliquando; aliquando
cum vitæ periculo. 129.

de Pomis hibernis, s. nocte na-
talitia Salvatoris nostri cre-
scentibus, varia. 371.

Poma hiberna alia Silesiaca. 373.

POPULUS alba & nigra, fungo-
rum productionem fœcun-
dat. 111.

PRÆGNANTIS terror fœtui le-
thalis. 158.

PROFLUVIUM frustorum carneo-
rum. 34.

PROLAPSUS uteri falsus. 153.

in PULICE per microscopium in-
specto observata. 54.

PULMONARIA vid. Muscus.

PULMONIBUS illapsa, ibidem a-
liquandiu num hæere pos-
sint? 343.

PULSUS caprizans canibus fami-
liaris. 340.

Pulsus artificialis interceptio.
340.

circa Pulsum intermittentem
cautelæ. 339.

PULVIS Cyprius. 92.
 Galani, Panacea. 117.
 Renovativus. 347.
PURGANTIA parafin ex vino ex-
 asperant. 71.
 post Purgans dimidia hora fa-
 mes intolerabilis. 131.
 Venereus pruritus into-
 lerabilis. 132.
 Purgantis vis cum femine mere-
 trici communicata. 132.
PYRITES argentô prægnans.
 142.

R.

RADICES vid. Plantæ.
RAPHANUS Germaniæ præ-
 stantissimus. 143.
REN monstrosus. 125.
 Unica glandula constans.
 126.
 Renum conformatio p. n. 37.
 de **RESPIRATIONIS** natu-
 ra & modo consideratio no-
 va. 135. seq.
 ejusdem Tractationis sum-
 ma. 137.
 de Respiratione animalium.
 quædam considerationes.
 Obs. 136.
RUCTUS causa. 44.
 Ructus signum vermium. 45.
RUTA muraria in Cranio huma-
 no enata. 98.
 Rothgolden Erb. 144.

S.

SABULUM marinum sæcundat
 agros. 187.
SALAMANDRA innoxie come-
 ra. 308.
 Salamandræ dantur in Bohe-
 mia. 150.
SALIVATIONE plica certissimè
 curatur. 95.
SALIS Tartari volatilis præpara-
 tio. 69. 204.
 Sal Polonicum fossile sub terra
 molle & leve. 153. 396.
 in **SALVIA** per Microscopium
 inspecta quæ appareant?
 53.
SANGUINIS è naribus eruptio ex
 odore mali. 309.
 Sanguis albus venâ eductus.
 312.
 ejus prognosis. ibid.
 Sanguinis Tartarus quid? 316.
 Epileptici maculosus.
 345.
 Castoris frigidus. 358.
SATYRIUM vid. Oechis.
SATYRIASIS accidentaria ex do-
 loribus Podagræ & Calculi.
 132.
 Saigersinn. 150.
SCABILI intempestiva curatio pe-
 riculosa. 45. 47.
 Scheberling/fungus Hungariæ ma-
 ximus. 110.

Schoenfeld, miliari unicò à Schlackenvvalde distans, mense integrò hiemem longiorem experitur quàm Schlackenvvalde. 151.

SCIRRHUS totius ventris, nullò viscere conspicuò. 118.

in SCORBUTO euporiston. 4.

Scorbuticæ maculæ in hypochondrio curatæ. 336.

Scorbutus Strabonis tempore fuit cognitus. 337.

SCORPIO coctus innoxie comestus. 306.

de SERI via ad vesicam urinariam conjecturam. Obs. 157. p. 403.

SERPENS vaccam emulgens. Obs. 155.

SEVI suilli virtus balsamica. 466.

SOMNUM inducens infusum. 91.

Somnifera quædam, curque eadem vigiliis quandoque inducant? 128. seq.

Somniferum ex vermibus Cynosbati. 292.

SPERNIOLA D. Bernhardi. 101.

SPERMA vi purgante infectum, meretricem purgavit. 132.

SPHACELUS à forti ligatura. 347.

SRINT, qualis morbus? 55.

STAGNUM Vinariense margariferum. 330.

STANNUM, quomodo Argentofimile redditur, valdeque sonorum. 148.

Stanni minera in granis. 149.

Stannum optimum. 150.

Schlackenvvaldense & in Dono DEI semper recrevens. 150.

Stanni rudis forma. 152.

STELLIONUM copia, ubi invenitur? 150.

Steinflechten/ quid? 99.

STERILITAS ob collum uteri obstructum ab excrementa carnea, 311.

Sterilitatis in foeminis causa varia. 310.

STERNI in Cygno descriptio & delineatio. 30.

STRUMÆ externæ, internum indies. 7.

SUDOR Pinguis & Oleosus. 34.

Sanguineus. ibid.

Pedicularum. ibid.

arenosus. 35.

Vini rubri. ibid.

SUFFOCATIO vid. Aqua.

à Phaeolo. Obs. 153.

ad SYNOVIAM secretum.

SYNCOPE. vid. Palpitatio.

T.

TABACI usus in mictione nocturna. 36.

TALPÆ

TALPÆ anatomia. 114.
 TARTARUS vid. Sal.
 Sanguinis, quid? 316.
 in TAXO maxillæ inferioris articulatio. 30.
 TELEPHIUM. vid. Fabaria.
 TERRA alba Hungarica. 56.
 Terræ sterilitas quomodo corrigenda. 186.
 TESTICULI vid. Generatio.
 Testium in Virgine è pudendis propendentium excisio, eamque consequentia Symptomata. 328.
 Testis suppuratio ex contusione, curata. 337.
 Testiculò unicò præditus, nihilò fecius satis libidinosus. 338.
 Testiculî tres certis familiis proprii. 338.
 TESTUDINI quid locò costarum sit. 137.
 THERMARUM usus in Arthritide. 316.
 Thumblachter. 141.
 TIGRIDIS & Pardî, item Pardalis, Leopardi, Thoïs, Lincis, Pantheræ differentia. 23. 26.
 Tigrides potius ad canes quàm feles pertinent. 26.
 Tigridis descriptio. 26.
 de ea fabula. 27.
 TONITRUA fungos fœcundant. III.

TUBORUM à Divino confectorum eximia præstantia. 54.
 TUMOR monstruosus, fascino proximus. 5.
 Gummatosus frontis. 59.
 ad ventriculi regionem ingens, curatus. 157.
 ex Hepate prolapsus. 162.
 TYMPANITIS post diurnam suppressionem alvi ex ulcere fistuloso intestini recti. 140.
 Tympanitici pueri anatomia. 160.

V.

VALLIS Joachîmicæ descriptio. 143.
 ex VARIOLIS aponia. 302.
 VASA generationi dicata. vid. Generatio.
 VEGETABILIA vid. Plantæ.
 Transplantata vires suas amittunt. 128. seqq.
 eoque magis, si sub aliud Clima transferantur. 79. 129.
 VENARUM regeneratio. 31.
 Vena è pulmonibus rejecta. 166.
 VENÆ sectio in sene feliciter celebrata. 322. item in ætatis prætenere pueri.
 V. S. Fulmine tactis non convenit. 69.
 in Colica ex vino Paresin accerit.

- Gravidis utilis. 86.
 aliquando etiam in pede administrata. 87.
- VENENATORUM** animalium innoxia quandoque comestio. 306.
- Venenum absolutum an detur? 308.
- VENEREM** excitantia. 77. 126. seq. solo attactu. 78. 126.
- Veneris pruritus ex medicamento purgante. 132.
- Venere pestis curata. 286.
- VENTRICULUS** malè conformatus in puello. 37.
 Perforatus. 232. 406.
- Ventriculiculus, unde? 44.
 Talpæ conformatio alia quam quæ à Severino exhibetur. 114.
 Flatus & humor acris pro verme habitus. 271.
- VERMIUM** in vivorum corporibus generatio singularis. 43. de Vermium generatione Betti sententia 44.
 Vermium in aceto apparentia. 54.
- Vermis ex spina dorsi. 180.
 Capitis. 231.
- Vermiculi in Cynosbati fungis vivaces admodum. 292.
 alati in roremarino, eorumque Essentia. 292.
- VERRUCA** linguæ feliciter curata. 379.
- VESICÆ** urinariæ defectus. 37.
 in ea quomodo conchyliia spiralia generentur, geometrica demonstratio. 138.
- Vesicæ Calculus insignis feliciter curatus 205. vid. Calculus.
- VESICANTIA** cur cadavera & cancerum non vescunt? 131. eorum usus in Febribus malignis celebratur. 315.
 in Arthritide. 316.
- VIGILIÆ** ab assumtis soporiferis. 129.
- VINUM** Helvetiæ præstantissimum quod? 70.
 quare tam diversorum effectuum autor. 129.
- Vina quænam insalubria. 70.
 ex Vino paresis Colica, ubi frequens & cur? 70.
 ebrietas tridua. 131.
 vid. Ebrietas.
- VIPERÆ** Pinguedo ophthalmicum. 206.
 fel ophthalmicum. 208.
 hepar, antidyntericum & partum facilitans. 209.
- circa Viperas observationes raræ, Dn. Redi, quibus à Dn. Charas oppositæ diluuntur. 410. & seqq.
- VISCERA** abdominis abolita. 118.
- VITA**,

- VITA. vid. Mors.
- VITES Hungariæ auriferæ. 187.
- VITELLUS vid. Ovum.
- è VITRIOLO Veneris amuletum. 102.
- VITREARUM Guttularum & Filorum pulverifabilium historia, & de iis varia Experimenta. 428 seqq.
- de iisdem Judicium Dn. de Monconny. 439.
- Isaaci Vossi. 440.
- Aliorum. 441.
- VITULUS biceps. 168. 397.
- ULCUS intestini recti alvum supprimens. 140.
- ex Ulcere pedis sanato, dysenteria & alii morbi. 314.
- UMBILICALIUM vasorum defectus in numero. 37.
- UNGUENTUM D. Cnoeseli ad Plicam roboratissimum. 95.
- Unguentum Armarium cur martiale dicatur & magneticum. 104.
- ejus applicatio & inventor. ibid.
- UNGULÆ pro Unguibus succrescentes tam in manibus, quam in pedibus. 130.
- UNICORNI cum obulo & mica panis Antipathia nulla. 182.
- VOMITUS materiæ carnem crudam æmulantis, in se vermem includentis. 34.
- hypochondriacorum quomodo curandus. 83.
- Sanguineus à diversis causis. 83.
- Busonum. 113.
- Casei in ventriculo generati. Obs. 163.
- URETERUM defectus. 37.
- URINA plures septimanas in vitro incorrupta permanens. 276.
- Urinæ in radice penis effluxus; nec non per alia inordinaria loca. 305. seqq.
- Urina hirci Antihydopicum. 319.
- Urinæ viæ. vid. Serum.
- cum Urina ossiculum excretum 4.
- variæ aliæ res. 5.
- Plumbum. 266.
- ad Urinæ incontinentiam remedium certum. 36.
- Obstructionem remedia. 144. 153.
- URSUS pugni alapa occidi potest. 19.
- USNEA quid? 90. 98.
- ejus virtus & usus in Epilepsia. 99.
- in Hæmorrhagia narium. 100.
- in Prolapsu Uteri & intestini recti. 103.
- in dysenteria. 103.
- in Synovia. 104.
- ejusdem productio artificialis. 98. 106.
- Usnea

INDEX.

Usnea vera an detur? 98. duplex est. 99.	Uterus cum toto ventre scirrhus. 118.
Usneæ delectus 99. Collectio. 105. Succedaneum. 100. 101.	Uteri prolapsus falsus. 153. Scirrhus & perforatio. 159.
ex Usnea amuletum D. Bernhardi. 101. aliorum. 102. Medicamenta interna. 102.	Uterus ex difficili partu ruptus. 378.
UTERI procidentia cum abscessu Mesenterii laborans pro grava habita. 58. ad Uteri procidentiam remedium, 103. ad ejus Strangulationem. 96.	W. Wischgold. 56. Weichsel-oder Wixelsoff. 94. Z. ZENITH virguncularum. 105.

ERRATA TYPOGRAPHICA.

Pag.	1.	l. 14.	Auftragali lege Astragali.
	2.	l. 30.	Cornucopia l. copia.
	3.	l. 7.	Benerovinus leg. Beverovicus.
		l. 17.	Benerovic. leg. Beverovic.
	4.	l. 26.	latentèr leg. latentem.
		l. 27.	annum leg. anum.
		l. 31.	deglutitum leg. deglutitam.
	5.	l. 10.	intergras leg. integras.
		l. 19.	organicem. l. organicen
	6.	l. 4.	pit vivum leg. sit vivum.
	8.	l. 28.	terri leg. ferri.
	9.	l. 15.	descripta leg. descripta.
	10.	l. 4.	extincta leg. extincti.
		l. 35.	ciciles leg. civiles.
	11.	l. 33.	testiculis ac natibus leg. testiculisque.
			l. 37. ali-

ERRATA.

Pag.	15.	l. 37.	aligata leg. alligati.
		l. 38.	unicus leg. unicum.
	17.	l. 34.	quem leg. quam.
	19.	l. 18.	frontes leg. frontis.
		l. 19.	finum, quam leg. finum, quem.
		l. 20.	Crotaphitorum leg. Crotaphitorum.
		l. ult.	Crario leg. Cranio.
	21.	l. 3.	humores leg. humoris.
	26.	l. 31.	pactum leg. Partum.
	28.	l. 3.	eademque leg. eandemque.
	30.	l. 19.	Anatomie leg. Anatomia.
		l. 20.	Miramus leg. Miramur.
	31.	l. 1.	noster leg. nostri.
		ibid.	Gothami leg. Gothani.
		l. 12.	puerium leg. puerperium.
		l. 13.	partem leg. partum.
		l. 26.	Sennerus leg. Sennertus.
			Ariseo leg. Areæo.
		l. 31.	forfa leg. forsan.
	32.	l. 23.	& delendum.
	38.	l. 32.	hos l. tres.
	39.	l. 5.	videatur leg. videntur.
			intetestinum l. intestinum.
		l. 17.	Jac. l. Bac.
			Diff. leg. Diff.
		l. 21.	Wollgnad leg. Wollgnad.
	40.	l. 27.	sine leg. five.
	41.	l. 17.	cum leg. tum.
	43.	l. 28.	Vermes leg. vermem.
	45.	l. 4.	quidem leg. quidam.
	48.	l. 14.	Enem leg. Enema.
	52.	l. 13.	ADAMO leg. ADAME
		l. 17.	Succulos leg. Sacculos.
		l. 18.	leg. Serapii Rosarum.
	52.	l. 25.	rejecit leg. rejecit.
	54.	l. 9.	quia leg. qui.

ERRATA.

Pag.	54.	l. 12.	divinius leg. Divinius.
	56.	l. 17.	minerva leg. Minera.
		l. 19.	Optatus leg. Opalus.
	63.	l. 17.	Condyti leg. Condyli.
		l. 20.	Pterigordei leg. Pterigoidei.
		l. ult.	leg. Fig. IV.
	64.	l. 4.	notatur leg. vocatur.
		l. 11.	carentum leg. carentem.
		l. 13.	Phificus leg. Phycicus.
	65.	l. 9.	bing leg. hinc.
		l. antep.	inflantio leg. inflammatio.
	66.	l. 12.	Per leg. Pul.
	69.	l. 2.	communicat leg. communicabat.
		l. 7.	loco leg. loca.
	70.	l. 4.	infeliciter leg. id feliciter.
	71.	l. 1.	Cinnahi leg. Cinnam.
		l. 21.	leg. acidula.
		l. 22.	leg. Senecionis
	72.	l. 27.	Hervvarti leg. Horvarti.
	73.	l. 2.	impetruofus leg. impetuofus.
		l. 27.	mentiones leg. mentionem.
	74.	l. 25.	leg. (V. Tab. ii.)
	78.	l. 12.	vitilitate leg. virilitate.
	91.	l. 17.	desideravit leg. desideraverit.
	91.	l. 28.	Matthiolum leg. ideo decoctum ejus secundum Matthiolum. &c.
	95.	l. 8.	aliâ, leg. aliâs.
	96.	l. 10.	Martin. Bernharai leg. Martin: Bernhardi.
			Warsonia leg. Warsovia.
		l. ult.	spiram leg. spicam.
	97.	l. 12.	Rav. leg. Rever.
		l. 14.	qv iautumnali lege qui autumnali.
	98.	l. 24.	angelo leg. angulo.
	99.	l. 26.	fen leg. feu.
	103.	l. 5.	parat an leg. paratam.
		l. 9.	& delendum.
		l. 11.	possis leg. possit.

ERRATA.

Pag.	103.	l. 14.	Hypsi leg. Gypsi.
	109.	l. 10.	Prignoli leg. Prignuoli.
	112.	l. 24.	fmeto leg. fmesto.
		l. ult.	aër leg. æri.
	113.	l. 1.	Itafniæ leg. Hafniæ.
	114.	l. 23.	Cahebant leg. habebant.
	115.	l. 21.	Rever leg. Sever.
	116.	l. 23.	PNAVIS leg. PULVIS.
	117.	l. 26.	hicce leg. hifce.
	122.	l. 8.	edi&t. leg. edit.
		l. 16.	Nigraponte leg. Nigroponte.
	127.	l. 25.	3X. leg. 3ß.
		l. 31.	affumat. Discrimen leg. affumat. 2. Discrimen.
	128.	l. antepen.	fomnunt leg. fomnum.
	130.	l. 26.	hædatides leg. hydratides.
		l. 28.	toleravit leg. toleraverit.
	131.	l. 20.	nihil est leg. nihil est quam.
	132.	l. 25.	Satarialis l. Satyriasis.
	136.	l. 6.	us leg. ut.
		l. 31.	muneris leg. muneris.
	137.	l. 3.	medior leg. meditor.
	139.	l. 29.	Babbinorum leg. Rabbinorum.
	140.	l. 7.	moli leg. mali.
	141.	l. 16.	cupreum leg. cuprum.
	142.	l. 16.	rigrior leg. nigrior.
	143.	l. 21.	Sepillum. leg. Serpillum.
		l. 26.	magâ leg. magnâ.
	183.	l. 22.	depreffi leg. depresso.
	188.	l. 11.	indruit leg. induruit.
	193.	l. 18.	maveris leg. maceris.
	197.	l. 20.	ligatus leg. ligans.
	267.	l. pen.	Havniæ leg. Hafniæ.
		l. 15.	Cryftallus Islandicus leg. Cryftallum Islandicum.
	275.	l. 1.	cello leg. collo.
	278.	l. ult.	fecina leg. ferina.

ERRATA.

Pag.	281.	l. 9.	externus leg. exterus.
	282.	l. 7.	Præst. leg. Præv.
		l. 11.	MASCARDI leg. MOSCARDI.
	287.	l. 12.	Lycei leg. Lyæi.
	289.	l. 12.	Eunestum leg. Funestum.
	291.	l. ult.	ann- leg. anni.
		l. 14.	Periodicus leg. Periodus.
		l.	agi patique leg. agere patique.
	306.	l. 25.	Weeder : leg. Wecker.
		l. 27.	in seq. leg. in sua.
	314.	l. 21.	potui leg. potuerim.
	317.	l. 3.	vix Bohn leg. Vixbohn.
	318.	l. 23.	curata leg. curatus.
	319.	l. 27.	fanata leg. fanatus.
	328.	l. 12. & 14.	Canuncula leg. Caruncula.
	329.	l. 14.	trinpharmacum leg. triapharmacum.
	350.	l. 28.	Cognito leg. cognato.
	353.	l. 5.	condebant leg. evadebant.
	353.	l. 11.	asservatos leg. asservatus.
	354.	l. 6.	& delendum.
	364.	l. 20.	nervo leg. nerveo.
	369.	l. 17.	Tubili leg. Tubi.
	370.	l. 25.	prout à viro illi leg. pro ut eas vir indu- strius.
	372.	l. 33.	Serenissimo leg. Serenissimi,
	384.	l. antep.	illl leg. ille.
	394.	l. 5.	purctulis leg. punctulis. #

